ЖЕРЕЛА
ДО ІСТОРИЇ УКРАЇНИ-РУСИ
IV.

Fontes Historiae Ukraino-Russicae (Ruthenicae)

a collegio archaeographico Societatis Scientiarum Ševčenkianae editi.

VOL. IV.

ЖЕРЕЛА ДО ІСТОРІЇ УКРАЇНИ-РУСИ

ВИДАЄ

АРХЕОҐРАФІЧНА КОМІСИЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

ТОМ IV.

У ЛЬВОВІ 1898.

З ДРУКАРНІ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА
під зарядом К. Беднарського.

Monumenta historica res gestas Haliciae illustrantia.

Volumen I. acta et documenta annorum 1648 - 1649 continens,

opera Stephani Tomašivśkyj editum.

МАТЕРИЯЛИ ДО ІСТОРИЇ ГАЛИЧИНИ

ЗІБРАВ І ВПОРЯДКУВАВ

СТЕФАН ТОМАШІВСЬКИЙ

ТОМ І.

Акти з р. 1648—1649.

У ЛЬВОВІ 1898.

НАКЛАДОМ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА.

Сим томом починаємо нову серию Жерел під загальним титулом „Материялів до істориї Галичини“, куди належати-муть всякі історичні памятки сієї частини України-Руси. На перший раз ми вибрали сей період новійшої галицької істориї, що доволї тїсно лучить ся з политичним житєм цїлої України-Руси, себто рр. 1648—1657. Се як раз час головної дїяльности найбільшого козацького гетьмана — Богдана Хмельницького. За час цїлої його боротьби з Польщею був він чотири рази у зносинах з Галицькою Русю: 1648 р. підо Львовом, 1649 під Збаражом і Зборовом, 1655 знова підо Львовом, а 1657 р. його полковник Антін Жданович помагав семигородському князеви Юрію Ракоцію проти Польщи. Ми бажали-б подати як найдокладнїйший образ тодїшнього житя й обставин Галичини, особливо її контакту з козаччиною. Сей контакт проявив ся найбільше в загальнім повстаню галицьких Русинів проти дотеперішньої неволї в осени 1648 р. Тож і головна частина сих материялів буде належати саме до сього бунту та його наслїдків. Цїлий материял рр. 1648—1657 увійшов би в три томи. В першім, що ось тепер випускаємо у сьвіт, містять ся переважно документи про фактичну сторону бунтів і обіймають, рахуючи по датам документів, час від червня 1648 до червня 1649 р. Другий том містити-ме дальший ряд тих самих і иньших документів і головно економічно-статистичний материял. В третїй увійшли-б передовсїм сучасні літературно-історичні памятки, як мемуари, записки й т. ин.

Усї ті материяли, що уміщені в сїм першім томі, зібрані у львівських архівах, головно в Краєвім Архіві т. зв. Бернардинськім; де-що взято з Міського Архіва і бібліотеки Оссолїньских. Жерело зазначене під документами, — се по найбільшій частинї судові акти суда ґродського [inducta relationum (decretorum) castrensium] або міського [acta consularia].

Що до самої техніки видання ми придержувались тої гадки, що історичні материяли повинні бути видавані в правописній формі ориґіналу, тому з того боку нїчого не зміняли. За те з легко зрозумілих причин зважили ся богато документів подавати в скороченю, вони означені знаком [E], excerptum. Вкорочуючи, ми старали ся не додавати анї одного слова, переповідали лише словами самого акта, пропускаючи все, що здавало ся зайвим. Полишено без доповнюваня ориґінальні скорочення титулів, як nlis = nobilis, gnosus = generosus, labsus = laboriosus, mulis = ministerialis і т. ин., се вчинено задля загальної їх звістности.

Слова взяті в [ ] доповнені редакциєю, яких в ориґіналї не було, для контексту, знак ( ) означає доповнене слів знищених у актї.

Вкінцї нехай менї буде вільно на сїм місци зложити сердечну подяку Високоповажаному Професору Михайлу Грушевському за ініциятиву, моральну підмогу та щиросердечну опіку; без того ся книжка ледви вийшла-б у сьвіт. Почуваю себе також в обовязку прилюдно подякувати Високоповажаним: Професору Дру Освальду Бальцеру, Дру Антону Прохасцї — директорам Краєвого Архіва, та Дру Александру Чоловскому, директору Міського Архіва за поміч при архівних пошукуваних.

С. Томашівський.

З життя галицько-руських соймиків.

1648—1649.

I.

Рік 1648 був один із важнїйших моментів у житю польських шляхотських соймиків. Від довгого часу не було такої хвилї, де-б нагромадились на-раз такі важні події, такі зійшлись ріжні ситуації, як саме у тому році. Се злучене випадків і обставин замітне найбільше тим, що помежи ними бачимо певну колїзию, єхід відносин, що одні противні одним. Ті два напрями полїтичних випадків — се смерть короля Владислава IV. що вела за собою безкоролїве, цїлий ряд соймиків і соймів, а одночасно з тим козацько-селянська хуртовина, що дуже прикро відбила свої слїди на землях Галицької Руси. Кожда нова елекция приносила житю соймиків більший фермент. При сїй нагоді шляхта дуже добре почувала себе свобідною, найпершим полїтичним чинником. Інструкції послам на конвокацию та коронацию були неначе кодексом усїх привілеїв шляхти. Aurea libertas, золота свобода, виступала тут найбільше сьвідомо й рішучо. Кожда гербовна одиниця подавала тут свій голос у діктованю домагань і бажань до соймів, особливо до нового короля. Сю принадну хвилину заколотила в 1648 р. козацька війна, що привела з собою селянське повстанє. Горда та безжурна струя житя соймиків не могла хвилювати повною шириною і розгаром, страх і журба перед ворогом стїсняла се житє. Так помішали обставини почутє панованя з грізною марою пімсти „хлопства“ і старанями власної оборони.

20 н. ст. мая 1648 король Владискав умер в Меречи. Зараз 26. с. м. порозсилав прімас Лубєньский, ґнєзненський арцибіскуп, унїверсали по всїх польських землях, звіщаючи про смерть короля, про небезпечности від козаків, і назначуючи конвокацийний сойм на 6 н. ст. червня, і закликав шляхту, аби збиралась на соймики й вибрала послів [1]).

Того самого дня, як знаємо, була битва під Корсунем і звістка про неї рознеслась громом по цїлій Річи посполитій. Унїверсали воєводів і каштелятів, звіщуючи про катастрофу, закликали також шляхту на соймик для обдуманя оборони. Белзький воєвода розіслав наперед лист про корсуньску битку [2]), галицький каштелян теж згадуючи нещастє взиває щляхту на соймик на 12 червня [3]). Подібне письмо розіслав також коронний скарбник Миколай Данилович [4]).

Дїйсно, час був критичний, тому до двох тижнїв відбулись на Галицькій Руси соймики, що взяли на розвагу обі сторони, справу конвокациї й оборони. Від давного часу, ще з XV. ст. були на Галицький Руси три осередки соймикового житя:

Судова Вишня, Галич і Белз. До першого округа належали землї — Львівська з Жидачівською, Перемиська з Самбором, Дрогобичом і повітом Переворським і цїла Сяніцька земля. Такий був подїл з адміністрацийного огляду, бо з полїтичного розподалась ся громада на три части, землю Львівську, Перемиську і Сяніцьку — і таким лише способом посилала своїх репрезентантів на сойм у Варшаву.

В обруб галицького соймика входили повіти — Галицький з староствами Калуським і Долинським, Коломийський і Теребовельський — меньше більше сю частину Галичини, що лежить на східнїм боцї лїнії, якоб ішла від жерел Горинї до жерел Свичі.

На соймику в Белзї були репрезентовані повіти Белзький, Буський, з Любачівським і Грубешівським староством.

---

[1]) Друкований або вписаний унїверсал в Ind. rel. castr. Leop. t. 398, p. 199.
Halic. t. 141, p. 1082—4.
Tremboul. t. 131, p. 269—75.
Premisl. t. 375, p. 1631—8.
Sanoc. t. 161, p.

[2]) Hal. 141, p. 1017. — Belz. t 235, p. 547—8, 31/V. 1648.

[3]) Hal. 141, p. 1020—1.
Tremboul. 29/V. 131, p. 263—4

4) Premisl. 2/6. 375, p. 1589.

II.

Тепер перейдемо поодиноко до кождого з тих соймиків, розглядаючи його становище з державного і домашнього боку. Почнемо від судово-вишецького, бо, як побачимо, в його ухвалах, інструкциях послам і лавдах, маємо найбільше матеріялу для змальованя політичного житя соймиків.

Смерть короля в Польщі приносила богато формальних переміи. Не стало найвищого пана, що мав у своїх руках найвищу керму адміністрациї і судівництва. Перша частина власти була ілюзорична, друга таки справдешня. Після смерти короля адміністрация переходила в руки примаса й сенаторів, звичайне-ж судівництво просто завішувалось, суди (окрім міських і двірських) переставали функціонувати. В Польщі панував погляд, що король найвищий судя і всї судові справи роблять ся його іменем [1]). Так само було й старостинськими судами, де проводили королівські урядники.

В такім випадку нагляд над публичною справедливостю переходив у руки загалу, цїлої шляхотської суспільности. Шляхта зібрана на соймиках завязувала т. зв. „кантур", себто рід конфедерациї для оборони порядку й безпечности, визначаючи з помежи себе „кантурових судїв". Сї суди рішали протягом цїлого безкоролівя, доки нового короля не коронувано, у всїх крімінальних справах. Інституция кантурових судів починаєть ся з XVI. ст., маючи час від часу нагоду усталюватись і набирати конкретних форм [2]).

Ся отже внутрішня переміна, визначенє кантурових судів, було першим актом дїяльности соймиків. Одначе не все вибір кантурового суду належав до звичайного соймика, можна й се було зробити на приватнім з'їздї шляхти. Так було сього року в тій части Галицько-руських земель, що були репрезентовані на вишецькім соймику. Ще не було соймиків на звичайних місцях, а вже шляхта Львівської перемиської й Сяніцької землї зійшла ся для вибору кантурового суду. Ми не знаємо анї ухвали того з'їзду, анї місця, де він був, навіть докладного терміну не маємо. Певно те, що сей частинний соймик був ще перед 12 червня 1648 р., бо вже на соймику в Белзї з того-ж дня при подібній справі зазначено, що ідуть прикладом Руського воєвідства, „що вже завчасу вибрало

---

[1]) Як знаємо, навіть трибунальські позви писались немов від самого короля, починаючи ся формулою: X. Y. rex Poloniae etc... Tibi N. N. mandamus etc...

[2]) Див. O. Balzer Początek sądów kapturowych.

собі каптуровий суд“ [1]). Перемиська й Сяніцька земля завела свою військову оборону аж 25 червня на соймику в Судовій Вишні, при чім також зазначено, що „Львівська земля вже собі давно перед тим обдумала безпечність“ [2]). Наведені слова „завчасу“ і „давно“ показують, що з'їзд шляхти львівської части Руського воєводства був зараз таки після оповіщеня арцибіскупа Лубєньского. Місце наради було, імовірно, у Львові, не в Судовій Вишні. Велика шкода, що не маємо тексту постанови сеї наради, бо в складі сього каптурового трибуналу, як можна догадуватись, певна характерна проява. Інстітуция „каптура“ була par excellence шляхотською, тим часом тут бачимо, що помежи каптуровими судями сидить мабуть львівський міщанин Самуїл Казимир Кушевич [3]).

При тій нагоді, при виборі каптурового суда шляхта Львівської землї зложила ухвалу, що мала на метї оборону воєводства перед евентуальним нападом козаків. Шляхта двох иньших земель чомусь не прилучила ся до сеї ухвали, а відложила свої міркуваня аж на звичайний соймик, визначений на 25 червня. Може бути, що з Перемиського і Сяніцького округа мало з'їхало ся шляхти, а сї, що були не чули себе компетентними до ухвалюваня таких важних справ, як наложенє податку й затягненє війська.

Всї иньші провінциї Галицкої Руси завели каптур аж на звичайних соймиках. Землї, репрезентовані белзьким соймиком, зробили се 12 червня на звичайнім соймиковім зборі, назначивши до складу того суду депутатів: цїлий склад земського суду, себто Адама Коморовского — судю, Андрія Романовского — підсудка, Томаша Янковского — писаря, — до того ще Александра Белзецкого, белзького старосту, Юрія Возучиньского, белзького ловчого, Самуеля Сокола, буського земського писаря, Габріеля Жулїньского, буського войского, Яна Коховского, добриньского старосту, Яна Горайского, Марцїна Бржезїцкого, Андрія Лїпского. Як бачимо, то в склад каптурового суда призначаєть ся цїлий земський суд; се тому, що земський суд властиве єсть автономічною інстітуциєю шляхти, подібно як і новий „каптур“.

На соймику в Галичи 17 н. ст. червня вибрано такий склад: Станїслав Грушецкий, черниговський ловчий, Ярош Куропатва, Юрій

---

[1]) Жерела до істориї України-Руси т. IV, N. I. ст. 5.

[2]) Тамже, N. V, ст. 30.

[3]) Жерела IV. N. IX. ст. 40. Лист кушевича 22/VII. Ia tu w ciasnym kapturze melankolicznie plinące godziny trawie, częstokroc spiewaiąc sobie. Пор. статю: С. К. Кушевич (Записки Наук. Тов. ім. Шевченка т. XV).

[4]) Жерела IV, N. I, ст. 5.

Мрозовіцкий, Криштоф Стржемеский, Ян Курдвановский, Себастіян Челіньскій. Тут одначе сталось инакше, як у Белзї, до сих долучено не цїлий земський суд, а тілько ґродський галицький, себто Якуба Бидловского, войского і підстароcту і Станїслава Ґловіньского, писаря [1]).

Після вибору каптурових судів шляхта звичайно давала їм інструкції що до способу урядованя й компетенції. Маючи лише текст ухвал соймиків у Белзї і Галичи, можемо лише тут про них говорити, хоч ті приписи мають характер загальний, тому можуть бути ілюстрацією в тому напрямі для цїлої Галицькой Руси. Початок урядованя для белзького суду визначено в три тижні після ухвали, себто від 6 н. ст. липня [2]); в Галичи термін прискорено, урядованє каптурового суду почало ся від найблизшого дня, себто від 18 н. ст. червня [3]). При першій ухвалї приписано також, аби каденції були прятягом двох тижнїв, опісля має наступати три-тижнева проволока, по чім знов каденция наступає, так аж до коронациї [4]). В галицькій ухвалї про се докладно не згадано, мабуть було так само [5]). Визначено певну границю для конплєту суду, відповідно до скількости членів трибуналу: в Белзї мусїло засідати найменьше шістьох, в Галичи пятьох судів [6]).

Докладний регулямін для каптурових судів подає соймова варшавська конституция з р. 1632 і до неї віднесла ся й тепер шляхта, подаючи лише загальний його нарис [7]). Місце урядованя полишаєть ся до волї судям [8]). В компетенцию каптурового суду входять передовсїм усі крімінальні справи, що стались після смерти короля [9]). Долучено тут також скарбові справи, податкові залеглости, що в тодїшнїм вображінню мали крімінальний характер [10]), за те виразно зазначено, що маєткові, цівільні справи туди не мають брати ся [11]). Від рішеня каптурового суду не має відклику, подібно, як від коронного трибуналу, не має також відволоки (terminus peremptо-

---

[1]) N. II, ст. 13.

[2]) N. I, ст. 5.

[3]) N. II, ст. 13.

[4]) N. I, ст. 5–6.

[5]) N. II, ст. 13. ziezdzaiąc na nie według cadentiey w ordinaciey swoiey naznaczoney.

[6]) N. I, ст. 6. N. II, ст. 13.

[7]) Ibidem.

[8]) N. II, ст. 13.

[9]) Ibidem

[10]) N. I, ст. 6. N. II, ст. 13

[11]) Ibidem, ст. 14.

rius)[1]), засуди западають більшостю голосів[2]). Позви під титулом „Nos iudices capturales etc.“ мають бути покладені два тижні наперед[3]), а можуть бути писані на формулярах (membrana) ґродських і земських[4]). Витяги з актів того суду мають печатку або земську або ґродську, відповідно тому, який звичайний суд входить у склад кантурового[5]).

Екзекуцию переводити велить галицький соймик старості, навіть при помочи війська[6]). Підчас цілого часу урядованя кантурових судів звичайні актові книги ґродського й земського суда мали бути отворені для всякого роду записів (inscriptiones) і заяв (recognitiones)[7]). Разом з коронациєю замикають ся кантурові акти, їх підписує голова (маршалок) трибуналу і віддає до ґродського суду[8]).

Забезпечивши внутрішній порядок заведенєм кантурових судів, шляхта приступила до обдумованя над дальшими справи, що до конвокациї та оборони.

III.

Як з одної сторони не маємо першої ухвали Львівської землі, так знов в ухвалї белзького соймика з 12 червня 1648 р. не маємо згадки про послів на конвокацию, ані про інструкциї для них. Безперечно, *що послів вибрано, може дано їм і докладні інструкциї*, одначе акту сього не вписано в книги.

Галицький соймик 17 н. ст. червня вислав на конвокацию (на 6 н. ст. липня): Яна Теодорика Потоцкого, галицького підкоморія, Миколая Трусколявского, львівського мечника, Рафала Маковецкого, Станїслава Головіньского, галицького ґродського писаря, Александра Бидловского, галицького войского і підстароету, Людвика Виджґу — разом шістьох, себто по двох з кождого повіта (Галицького, Коломийського, Теребовельського[9]). Тим послам не дано докладної інструкциї, як звичайно водилось. Видно шляхта уважала теперішню пору недогідною для великої полїтики, тому лише обмежила ся таким припорученєм послам: „Зобовязуємо їх честю, гоно-

---

[1]) N. II, ст. 13, 14.
[2]) N. I, ст. 6.
[3]) N. I, ст. 6 N. II, ст. 16.
[4]) N. II, ст. 14
[5]) Ibidem.
[6]) Ibidem.
[7]) N. I, ст. 6. N. II, ст. 14.
[8]) N. II, ст. 8 9.

ром і сумлїням, аби всї наші права, свободи й обовязки в сїй вітчинї в часї короліївства і безкоролївя, в загальности і в частинї були ненарушені. А що велика хуртовина прийшла до стїн наших, небезпечність, котрої не можна відступити, бо приходить ся нам боятись не лише стороннього ворога, але і власного підданого, що його сї бунтівники (себто козаки) через шпігунів і ріжні особи бунтують та намовляють до поганих річей, — тому пп. посли будуть домагати ся, щоб елекция, дасть Біг, була як найскорше назначена під Глиняни, і щоб реассумовано права на тих, що приїдуть на елекцию, і на військо, що буде посланє в сї край на поміч. Як податки будуть ухвалені, то пп. посли мають дозволити до зрівнаня з нашими двома подимного і чопового. При тому даємо повну силу до всього окрім елекциї і вибору пана нами самими), щоб лише було користне для добра вітчини, в сїй так нещасній, жалїсній, небезпечній порі“...[1]).

Цїлком инакше думала шляхта, зібрана на соймику в Судовій Вишнї 25 н. ст. червня. Тут послам придано дуже подрібні, широкі інструкциї, що більше мають на оцї загальний державний інтерес. Вони важні тим, що ілюструють настрій, погляди і змаганя більшої частини Галицької Руси в ріжних напрямах, в державно-полїтичних, суспільних, економічних, навіть релїгійно-національних. Тому то приглянено ся ми їм близше.

Послів вибрано шістьох, по двох з кождої землї: з Львівської — Ероніма Оссолїньского, жидачівського старосту, Петра Ожгу, львівського земського писаря; з Перемиської — Миколая Даниловича, кор. підстольника, Францїшка Дубравского, перем. підкоморія; з Сяніцької землї — Яна Адама Стадніцкого, сян. підкоморія, Василя Яворского[2]).

В доданій тим послам інструкциї зазначено на першому місці бажанє, аби конвокация відправила ся до двох неділь з причини критичности пори. Що мають на сїм соймі радити? Розуміють ся, що лише те, щоб належало до поправи свободи, вільностей і прав шляхти, під адресою будущого короля. Все те одначе має бути non in vim conclusionis, лише in vim praeparationis, полишаючи властиву постанову елекцийному соймови „куди кождому шляхтичеви, навіть найменьшої кондициї, вільно буде промовляти до вибору пана, що йому подобаєть ся[3])“.

---

[1]) N. II, ст. 9.
[2]) N. IV, ст. 16.
[3]) N. II, ст. 14.

Як бачимо, се найперше застереженє проявилось в обох соймиках, галицькім і вишенськім. Така хиба помежи ними ріжниця, що коли в Галичи поручалось не допустити до зменьшеня свободи, то тут наказуєть ся старитись про збільшеня її. Воно було звичайне й повсечасне, повтарялось при кождій інструкциї на кождий сойм, хоч би й звичайний. Прінціпіяльно беручи справу, се нїчого дивного, консеквентні змаганя в однім ідеальнім напрямі. Коли одначе покладемо сю прояву, ще більше її повторенє в груднї сього року, побіч тих обставин, серед яких була Польща, побіч українсько-руської революциї, видно наглядно, чим була хора річ посполита і чим та хороба була хронїчною. Небезпечність грозить, меч висить над головою — а шляхта на першому місцї думає про зміцненє тої причини, що викликала марево грізного протесту.

Але тепер ще, в червнї, шляхта не надїялась, аби сей меч справив такі болючі удари. Дві програні битви — се ще не смерть. Здушено Павлюка й Остряницю — переможе й Хмельницького польська сила. Так думала шляхта, коли поклала иньший пункт інструкциї: Елекция має бути назначена в шість тижнїв, або як би в тамтих краях ся небезпечність не переминула, то має бути відложена до часу, коли-б уся шляхта, і ті, що там воюють, могла взяти участь [1]).

Не думано, що ціла справа не обмежить ся до „тамтих країв“; але й самих їх вижене з власної хати. Більш тверезо дивив ся на се львівський міщанин Кушевич. Довідавши ся про сей намір на варшавськім соймі відложити елекцию, пише він одному з шляхти у Варшаву: „Не маєте деякі охоти приступати до вибору короля, доки ся руська хуртовина не втихомирить ся яким небуть способом; а тим часом нехай ворог Руську землю, батьківщину річи посполитої, підбиває і заводить свій лад (sui iuris faciat). Думаєте, що польська свобода більшу шкоду мала-б звідси, як би елекция старим звичаєм у шість тижнїв, а не скорше, могла відправитись, — як се, що тратимо сї краї, що є заборолом королївства, немов сильний замок проти варварів, праве око річи посполитої, скарбниця, звідки гроші, головний мотор війни проходять раз-у-раз з невичерпаної землї, одинокий спільний ринок королївства, куди приходить всякий товар зі сходу, а звідсе йде на потребу цілій державі [2]).

Сей тверезий полїтичний погляд міщанина є знаменитою критикою шляхотської полїтики, що особистий інтерес клала перед за-

---

[1]) N. IV, ст. 17.

[2]) N. X, ст. 43—4. Лист. С. Кушевича 30/VII. 1648.

гальним державним. Ся короткозорість, недостача політичного змислу пробиває ся і в дальших пунктах інструкції.

Панованє небіщика короля було богато в дечім не миле шляхті, його індівідуальність і особиста енергія, бажанє концентрації адміністрацийної власти в королівських руках, видвигала перед її очи марево, що страхом переймало. Звало ся воно absolutum dominium. Тепер пригадано собі те. Хоч на вступі пролито кілька слїз з поводу „сирітства“ вітчини, по „сьвятій і несмертельній памяти“ короля [1]), то зараз трохи низше зазначено, що не добре виповнено ті пункти, що їх подано Владиславови IV. [2]) Що правда, посеред тих неправильностей згадує ся на першому місци продаванє урядів [3]), але чи сьому винен був король, чи той внутрішній „золотий“ лад, що змушував короля для власної єзистенції лїцитувати королївщини?

Для більшого ще обмеженя королівської власти поручено послам старатись, аби в pacta conventa вложено ще той пункт, що королеви не вільно в покоях і на дворах своїх мати чужоземців, ані радити ся з ними, ані їх посилати до посторонніх держав у посольствах [4]). Се натяк на плани Владислава про турецьку війну, що укладали ся при помочи венецияньского посла Т'єполо. Того шляхта дуже боялась, не допустила до війни і на будуще хотїла відєунути всякий подібний прецедене.

Давати королеви яку небуть можливість свобідної дїяльности було на думку шляхти небезпечно. Тут засада стояла навіть перед евентуальною користю. Подібно вийшло й тепер. Вирнула була думка, аби королевича Казимира іменувати на час безкоролївя головним вождом військ проти Хмельницького. На се відповідає інструкция, що хоч королевич Казимир знаний здібностями досьвідного вождa, одначе ще предки застерегли собі „quod nullum castrum seu fortalitium regni Poloniae alicui duci vel principi aut descendenti de gente ducili regendum et tenendum pro tempore et in aevum non debeat committi“, а віддати військо, то далеко більша річ, як оден замок . . . Посли мають проти того виступити цїлою силою [5]).

Не лише що до внутрішньої політики шляхта не визначалась бистротою, не лїпше було з розумінем ваги заграничної політики. Інтересно, що шляхта уважала посольства до чужих держав якоюсь приватною королівською справою. „Посиланє послів до чужоземних

[1]) N. II, c. 8, N. IV. 16.
[2]) Ст. 20.
[3]) Ст. 20—1.
[4]) Ст. 21.
[5]) Ст. 22—3.

володарів, відправа і кошт на чужих послів має видаватись з приватного скарбу короля його милости, як говорить конституция з р. 1593“ — звучить один з дальших пунктів інструкції. Серед таких поглядів не дивно, що Польща ніколи не видала до свойого кінця добрих заграничних політиків і з того боку не мала користей.

Те, що ми вище говорили про значінє короля в судівництві, ся власть була дійсна навіть до того ступеня, що король, проводячи соймовим або задворним судам не мусів своєю децизиєю прихиляти ся до більшости, він міг прийняти й думку меньшости. Така принаймні практика була ще й до тепер. Се шляхті не подобалось і вона висказує своє бажанє, аби король принимав завсіди гадку більшости [1]).

До обмеженя королівської власти належить ще один пункт інструкції, де мова, аби не дозволити королеви більшої ґвардії, як 600 чоловіка. Ґвардістам нехай не буде вільно входити в збруї до замку, з хоругвами й бубнами, ставати з запаленими кнотами, як було досі. Се тому, аби тим безпечніще ин. посли могли радити про річ посполиту і свободи, бо усе те противить ся вільностям [2]).

Як бачимо розвиток шляхотської свободи не з'упиняєть ся ані на хвилину, бажаня нових, домаганя поправи старих привілеїв повтаряють ся заєдно і будуть далї повтарятись. Шляхта не забуде про них і тодї, коли наоколо себе буде бачити сумну руїну міст, сел і дворів.

Придивім ся тепер, чого домагаєть ся шляхта від сойму і від будущого короля, аби забезпечити внутрішнїй і зверхнїй спокій — і в яких відносинах сї домаганя до вище наведених свобідних постулятів. Здавалось би, що в сїй небезпечній порі, після розбитя польської армії, коли селянське повстанє обнимало що раз ширші круги, тодї посольські інструкції засиплють ся проєктами оборони, військових і ин. реформ. Тимчасом ся сторона виходить дуже блїдо, шляхта думає, що оборонятись зможе сама власними силами, що постановить ся на соймику. Яка ся домова оборона, побачимо низше, тепер перейдемо ті проєкти, що подані в інструкції на сойм.

З огляду на те, що окрайні замки не добре забезпечені, посли мають домагатись, аби кріпости Львова, Перемишля й Сянока були зміцнені коштом публичного скарбу, також має пригадатись, щоб король в pacta-x conventa-x зобовязав ся означене число окрайних замків уфортіфікувати [3]).

---

[1]) Ст. 25–6
[2]) Ст 26.
[3]) Ст. 18.

Львів, Перемишль і Сянік позвані окрайними містами, вони дійстно стали незабаром граничними, бо аж об сю стіну оперлась козацько-селянська сила, коли всї дальші на схід упадали під напором повстаня.

Звідки взяти грошей на фортифікациї сих „окрайних“ городів? Звичайно, тут земська автономія уступає на бік, а кошти має дати публичний скарб з того гроша, що приходить з королївських дібр. Коли короля не ма, то всї сухі й морські мита, жупи, економії і всякі иньші доходи мають ужитися на потребу річи посполитої [1]).

З дальших східніх замків згадано лише про оден — Кодак: Тому, що видано на нього богато кошту і богато там війська зостало ся, треба старатись, аби не впав у руки ворога [2]).

На повздержане козацької своєволї в остаточнім разї міг бути загальний похід шляхти [3]). Коли-б прийшло до ухваленя податків, то посли мають пристати на два подимні, але зрештою можуть пійти за загальним бажанєм [4]). При тому мають постаратись, аби апробовано приватні ухвали землї Львівської, Перемиської і Сяніцької, і сей податок тут наложений має відтягнути ся від того, що буде ухвалений на соймі [5]). Специяльно поручаєть ся просити апробати на приватну ухвалу Львівської землї, бо ся була постановлена не на звичайний соймику, але наперед иньших земель [6]).

У відносинах до постороннїх держав велить інструкция, аби на дальше задержано дотеперішнїй стан [7]). Специяльно належить послати посольство за виданєм гетьманів з неволї. Там треба пояснити, що гетьмани лише тому так далеко загнались з військами, щоб здержати козаків від морських походів, до чого Польща обовязана укладом [8]).

То того треба просити брандербурського електора, аби поратував річ посполиту військом, аби також поскорив ся виплатою податкових залеглостей [9]). Того самого домогтись треба й від Ґданьска [10]).

---

[1]) N. IV, ст. 18.
[2]) Ст. 23.
[3]) Ст. 20.
[4]) Ст. 20.
[5]) Ibidem.
[6]) Ст. 19.
[7]) Ст. 19.
[8]) Ст. 23.
[9]) Ст. 22.
[10]) Ст. 23.

Коли-б випало, не дай Боже, так, що не можна-б вибрати податків, то посли мають дійти до якого способу державної позички, аби можна наймити війська [1]).

Усї ті, як бачимо, пропоновані способи мають на оцї оборону старими звичайними способами, не подано анї одного нового, щоб визначав ся невністю і скорістю. Найважнїйше се, що помежи тими проєктами не має запропонованої нїякої реформи, в тому напрямі, аби усунути причини того зла, що валилось на річ посполиту.

На тім пунктї, в справі заведеня нових реформ шляхта була незвичайно дразлива. Ось ще один пункт інструкциї, де мова про славні привілеї козакам, що мав надати Владислав: „По наших воєводствах розійшлась загальна поголоска (що звичайно порівнуєть ся з божим голосом), що немов би то якісь привілеї видано запорожським козакам з печаткою, котрими козаки чванять ся; пп. посли мають довідатись, з якої се вийшло канцелярії, та поспитати печатарів, з чиєю сьвідомістю й на чий розказ видано сї привілеї. За тим мають доглянути пп. посли, аби на будуще король не уживив нїяких покоєвих печаток, а що би такою печаткою було потверджене, має бути безсильне, не лише в справах публичних, але й приватних, бо клейноти польського королївства мають бути орнаментом польських королїв [2])".

Сьміяв ся з сього страху шляхти згадуваний вже нами Кушевич. „Старайте ся пп. в посольській палатї горячо, — пише він — аби привілеї й листи, дані королем Владиславом козакам на морські походи, були видані; а тим часом нехай Хмельницький наймає знова Татарів!"

Правда, есть одно бажане, що можна-б зачислити до лїпшого боку інструкциї що має на увазї деяку переміну дотеперішнього стану. В інструкцию вложено ще ось який уступ:

„Уважаємо потрібним до внутрішнього спокою, аби всї незгоди, спори, ненависти й конфлїкти помежи горожанами, як давнїйші, так і теперішнї, були успокоєні новагою конвокациї; бажаємо собі, аби заховано згоду помежи рїжновірцями, як може найлїпше й найсильнїйше, бо як коли, то тепер, серед небезпечности, вітчина потрібує згоди й обопільної любови від усїх нас. З огляду на те, що пп. братя грецької віри жалїли ся, як на попереднїх соймиках і соймах, так теж і тепер, що мають великі кривди в свободї й привілеях, у відобраня деяких бенефіцій, поручаємо пп. послам нашим

---

[1]) Ст. 23.

[2]) Ст. 27.

найти сильний спосіб, аби вже грецька віра у всіх своїх правах і претенсиях була заспокоєна“ [1]).

На перший погляд — справа незвичайно важна і шляхта тут виходить з проєктом реформи, яка могла-б мати далекі наслїдки. Коли одначе приглянемо ся близше тій заяві, то побачимо, що се ніщо більше як пусті слова, що мусили проминути безслїдно. Вже у вступі до сього бажаня виступає на верх хвилевий інтерес: здалась би тепер згода, бо пора небезпечна. Поляки знали, що релїґійні мотиви не малу мають вагу в сучасній ворохобнї, тому аби перешкодити евентуальній симпатиї руської шляхти до козаків просить ся уложеня релїґійних антаґонїзмів. Самий близший проєкт заспокоєня претенсий грецької віри виходить дуже загально, без нїякого контретного внесеня на основну переміну дотеперішніх обставин.

Зваживши усе те, не можемо сього пункту інструкциї уважати чимось незвичайно важним, певним, реальним постулятом, се лише фаєрверок, що мав замкнути уста останкам руської шляхти, що чисельно ще була доволї сильна, то-ж і могла-б не мало пошкодити польським інтересам у сїй внутрішнїй війні [2]).

---

[1]) N. IV, ст. 18—19.

[2]) До иньших тут другорядних постулятів шляхти належить ще ось які пункти:

а) Книги та акти, отворені універсалом примаса, аби були доступні для виписів і витягів, лише для виписів там, де ще староста не зложив присяги (ст. 19).

б) Каптур уложений на конвокациї 1634 р. аби був відновлений (ст. 19).

в) На надужитя війська має бути наложена більша, як дотепер, кара, аби одна хорухва го одній й тій самій місцевости не ставала, аби ротники перебували при хоругвах і аби чужоземного війська було меньше, як свойого (ст. 21—2).

г) Нові старости й державцї аби не вступали в уряд перед докладним обрахунком доходів, розходів і стану королївщини (ст. 23—4).

ґ) Всякі контракти, аренди, адмінїстрациї, комісиї що до королївщин мають переходити до коронації лише через руки коронного підскарбника (ст. 24).

д) Ціла кварта має бути обернена на воєнні видатки і з неї має п. Марцїшовский зложити справу (ст. 24—5).

е) Пруські Воєводства повинні зложити рахунки підскарбникови коронному і поморський воєвода повинен звернути давних 60.000 зл. (ст. 25).

з) Волинське воєводство аби зрівнало ся податками з иньшими землями (ст. 25).

и) Стрaчені доходи з українських митових комор мають бути надоложені чимось иньшим (ст. 25).

і) Соймові реєкти (відложені справи) повинні на найблизшім соймі проходити на порядок дневний перед иньшими справами (ст. 26).

к) Ті державні, королївські села що відпали від старостів, аби були привернені.

л) Посли мають заборонити всяких депутаций до короля підчас сойму, всяких секретних нарад, хиба-б при тім була ціла посольська палата (ст. 27).

м) Справи передані соймови, аби виходило під нараду порядком, як їх вписано, не по волї референдарів, під карою 1000 гривен (ст. 27).

Таким способом ми оглянули найважнїйші постуляти, її домаганя й проєкти шляхти, що ґрупувалась коло двох соймикових центрів, Галича й Судової Вишнї. Про інструкциї белзького соймика ми не знаємо, одначе можна бути певним, що вони не були в незгодї з наведеними вище, тим більше, що там руського елементу серед шляхотського стану не було майже цїлком, тому політика традициї могла йти своїм звичайним руслом.

Тепер приглянено ся, що обдумала галицько-руська шляхта в тім напрямі, аби забезпечити свої власні землї від напасти ворога, що обміркувала, аби охоронити своє добро й житє від евентуальної напасти Хмельницького та власних підданих.

IV.

Всї приватні справи соймиків обертали ся головно коло двох справ: 1) зложеня власного війська, і 2) наложеня податків на удержанє його.

Як ми вже згадали, Львівська земля найскорше зложила собі приватний соймик без Перемиської і Сяніцької і там постановила оборонні способи для себе. Повного тексту сеї ухвали не маємо, лише з уривків обговореної вже інструкциї, і приватних ухвал двох иньших замель можемо доглянути загальний її зміст.

Львівська земля постановила військову оборону зложену 1) з 100 гусарів, 2) 200 козаків, 3) 200 піхоти. Над ними поставлено ротниками: над гусарами кн. Остророга, над козаками Станіслава Ковальского, льв. стольника, і Колка, над піхотою Чермінського [1]).

До якої суми мало доходити удержанє сього війська не знаємо, не ма також згадки, який на се наложено податок. З аналоґії ухвал Перемиської і Сяніцької землї можна казати на певно, що був такий самий, що й у сих землях, себто два подимні і чопове [2]).

н) Вже більше того не має бувати, аби конвокацийний універсал підписували духовні, окрім прімаса, як се тепер було (ст. 28).

о) Кварцяному війську виплатити належить платню, так само й полковникам запорожських козаків (ст. 28).

п) Прімас має звернутись до семигородського князя, аби на границї не дїяли ся кривди від його підданих (ст. 28).

р) Тому що перемиські міщане покривджені тим, що духовенство і шляхта, осїлі в місті, нд хочуть причиняти ся до оборони міста. має видатись наказ Жидам (sic!), аби піддавались розказам міського уряда; до того саме місто має бути вільне від стацій (ст. 29).

По над се поміщено кілька маловажних постулятів, межи ними й деякі приватні.

[1]) Ст. 20.

[2]) Ст. 30.

Одно подимне раховалось тоді на 15 гр., одже кождий селянин з лану, властиве з якої небудь частини землі, що уважалась одиницею для визначеня податків, мав заплатити 30 гр. Як би можна припустити, що аналогія моміж ухвалою Львівської землі і Перемиської та Сяніцької була цілковита, то скажемо ще, що докладний розклад податків мав бути оснований на універсалі описанім в конституциях з р. 1578 і 1629 [1]). Не знаємо хто мав вибирати сї податки, що до чопового, то збиране його було в руках Петра Ожти, зем. писаря [2]).

При тому застережено собі, що як би конвокацийний сойм мав наложити який податок, то коли-б він доходив лише 30 гр., то Львівська земля має бути свобідна, як би більше, то видасть лише те, що переходить два подимні [3]).

Друга з порядку земля, що скоро постаралась о забезпечене своїх земель, було Белзьке воєводство. На соймику 15 н. ст. червня, властиве про нїщо иньше не говорено, як лише про се [4]). Сей термін назначив був белзький воєвода Конецьпольський, звіщаючи шляхту про небезпечність від Хмельницького [5]). Зібрана шляхта, зваживши, що козаки з ордою, по розбитю кварцяного війська „Украіну, Поділя й иньші пограничні воєводства пустошать огнем і мечем і що день вивершують нещастя“ — постановила затягнути військо на оборону власних границь, зложене з 100 усарів і 300 козаків. Реґіментарями постановлено: до усарської коругви Януша Прусїновского, белзь. підкомория, він мав бути й полковником над цїлим військом, до козацьких — Яна Лиховского, белз. підстольника, Стефана Коморовского і Яцка Возучиньского.

Стяганє коругов і становища назначено у всїх добрах воєводства без виїмки, чи се були королівські, чи належали до духовенства, чи шляхти. Виїнято лише саме місто Белз, де мав урядовати каптуровий суд.

З днем 1 липня коругви мали бути готові і від тоді починала ся служба.

Кошти удержаня сеї невеликої, що правда, армії, були такі: кождому усарови на коня — 80 зл., козакови — 60 зл., кухонного на одну четвертину, себто оден квартал — усарам 4000 зл. козакам по 2000 зл. Значить ся заплата на конї доходила до 26.000 зл.,

[1]) Ibidem Ст 30.

[2]) Ст. 28.

[3]) Ст. 20.

[4]) Універсал 31 V. 1648, 5 VI. і 8|VI. Ind. real. castr. Belz. a 1648, t. 235, p. 547—8, 557, 559.

а четвертина заплати на поживу 10.000 зл. — разом 36.000 зл. треба було з гори виплатити на се військо.

Сей тягар натурально упав на рамена селян, бо „за повсечасними видатками річи посполитої се воєводство має свій скарб порожний". На сі кошти удержане війська призначено одноголосно (nullo contradicente) податок зложений з трьох подимних і жидівського поголовною. Подимне розкладалось на всї села без виїмки, королївські, духовні й шляхотські. Що до поголовного жидівського то вивначено його в сумі 3000. Як знаємо, давнїйше збиралось поголовне жидівське таким способом, що кожда особа жидівського стану мала заплатити за себе певну скількість гроша. Опісля перейшли в звичай, що з гори визначувано суму, і що мала прийти від Жидів і сю суму стягнути були обовязані жидівські старшинні уряди, розкладаючи вже по своїому.

Поборцею до тих податків вибрано любачівського войского Станїслава Щавіньского, котрому при тім поручено, аби для себе не вибирав більше як по одному грошеви від злотого і по 3 гроші від квита.

Сеж звістно, що в тодішнїх часах поборців оплачували самі податники, а не властивий уряд.

Спосіб вибираня подимного приписує соймова конетітуция з р. 1629, де показано, як се подимне вибираєть ся від людей ріжної категориї. Теперішня ухвала відкликала ся до неї, зазначуючи при тому, що й руські попи мають платити сей податок.

Під назвою подимного розуміеть ся звичайно селянський податок, від одного диму, а в містах платили його лише ті, що обробляли поле, подібно як селяне. Одначе ще від 15 стол. при подимнім ухвалювано звичайно міський податок (шос) від вартости майна. головна ріжниця була така, що коли подимне платило ся звичайно з обширу землї, то тут означувано певний процент вартости. Такий самий податок міський визначено й тепер по конституциї 1629 р.

Усї ті гроші з сих податків поборця мав поборця виплатити на військо в руки ротників, а яка-б полишалась решта, се мав зложити до депозиту в земськім белзькім судї.

Трехмісячна військова служба, до якої згадані ротники були з'обоязані, була цїлком не достаточною в очах шляхти. Видко не думали, що небезпечність так скоро промине. Тому то на тім самім соймику уложено спосіб дальшої оборони. То саме військо мало служити дальших три місяцї, себто до кінця грудня. На заплату для них призначену сю евентуальну суму, яка-б лишилась від теперішнього подимного й поголовного і мала бути перехована в земсь-

кому судї. До того ще мали прийти деякі залеглости вїд попереднїх поборців, як від підстольника, що адмінїстрував був минулого року чоповим, від давнїйшого поборця Войцеха Губиша, що досї якось не зложив ще рахунків. Йому загрожено, що як би решти грошей не віддав, то каптуровий суд має дорогою екзекуциї з нього се стягнути. В ухвалї не згадано, як високі були сї залеглости, мабуть разом із депозитом не дорівнували-б до 36.000, бо зараз постановлено ще один податок на Жидів в такій самій сумі 3000 зл., що мали видати ся на день св. Михайла, инакше суд каптуровий мав би потягнути до відвічальности старшину і докторів жидівських.

Коли з одного боку ми бачимо посеред шляхти таких, що адмінїструючи податковими грошами, не виповняють свойого обовязку належито й рахунків не складають, — то з другого не хибувало й патріотів, що жертвували своє майно на загальне добро. До таких належав Стефан Нїщицкий, хорунжий Белзького воєводства. Він на соймику заявив прилюдно, що виставить власним коштом одну сотню козаків, лише аби шляхта дозволила йому брати стацию, як иньшим. Натурально, що всї на се пристали.

Не досить, що згори забезпечено військову службу аж до кінця року, таки зроблено приготованя до найбільшої конечности, іменно ухвалено загальний похід, як би прийшла така конечність. Навіть сю сеймикову ухвалу зрівнано з двома віцями, так, що за третїм покликом кождий шляхтич мав сїдати на коня [1]).

Такими способами хотїла шляхта Белзького воєводства забезпечити свої землї від можливої козацької напасти і внутрішнїх неспокоїв. Як бачимо, вона ужила всїх своїх способів на те, якими послуговано ся від давен-давна, наємне військо, податок, вкінцї посполите рушенє. Не думано одначе, що один бік сеї дороги небезпечний в сих часах, а се накладуванє податків на селян. Коли селяне зачували, що в східних воєводствах селяне бунтують ся, прогонюють своїх панів і роблять ся козаками, то певно що вложений на них податок 45 гр. від одного дима не міг на них спроваджувати охоти до вірности і мовчазною піддянства. Сей спосіб оборони шляхти виходив так немов би хто дув на великий огонь, хотячи його загасити, подібно як сїрничку.

Шляхта може се й бачила, але вона від довгого часу не хотїла й думати про се, аби до публичних цїлей причинятись власним грошем.

---

[1]) Жерела IV, N. I.

Тепер пригляньмо ся, які способи обміркувала шляхта, зібрана на соймику в Галичи в два дні пізнійше 17 н. ст. червня [1]).

Тут з самої гори сказано, що на випадок наглої потреби має бути загальний похід усього воєводства. Заки би одначе до того мало прийти, має повнити обовязок оборони наємне військо. Число його визначено на 500 чоловіка: 100 гусарів, 300 козаків з огнистою стрільбою і 100 піхоти. При тім видано ротникам інструкцию, аби вони затягали добру шляхту в сї ряди не наймала нїякого чужинця, як до кінноти Волошина, Черкаса, найменьше Козака, а до піхоти якого не будь Русина, а се по симпатиї не по релїгії, хиба як би хто хотїв їх держати власним коштом.

Се застереженє що до Русина, з тим додатком, що тут дїло не в вірі а в переконаню, є найліпшим доказом, що галицько-руські польські сфери добре розуміла звідки найбільше нещастя мають сподівати ся, себто від Русинів. Се також доказом що всі ті народні рухи, які проявились в осени 1648 р. не були виключно соціяльні і релїгійні, вони мали в собі богато національних прикмет — були в широкім значіню народними.

Наставникоми над усарами вибрано Станїслава Потоцкого, под воєводу, і його іменовано полковником усього війська, далї ротниками над козаками призначено Андрія Потоцкого, Александра Цетнера і Михайла Куропатву. До піхоти ротника не визначено, віддано се до волї полковникови.

Платню обіцяно усарям по 60 зл., козакам по 40, піхотинцям по 5 зл., десятникам по 6 зл. — до усього того ще 1000 зл., т. зв. „барви“.

Для становищ призначено лише королївщини, не так як у Белзї [2]).

Лише Рогатинське старіство увільнено цїлком від стацій з огляду на старосту кн. Заславського, також звільнено добра львівського арцибіскупа.

---

[1]) Вони були так розложені: Усари мали ставати в Коломийськім і Снятинськім повітї в Чортківци, Ташківцях, Вільхівци, Пролешишнї, Ладичинї, Перерові, Воскресинцях, Угерничках, Залучю, Хлїбичинї, Замулинцях, Добеславцях, Пошельниках, Жукові, Жукотинї, Підвисокім, Тюдеві і Глушкові. Сотня козаків під Стан. Потоцким могла брати стациї лише в околиці Галича: в Угринові, Дрищові, Бишові, Тарнавиці, Велесниці, Новиці, Камінніім, Кончаках, Баранові, Долпотові, Крилосї, Раківцях, Угринові, Королївщинї, Назавизові, Торговиці, Закревю. Хоругва Цетнара мала визначені стациї в північних околицях Теребовельського повіта, в Могильници, Романівці, Оришківцях, Гадинківцях, Яблонові, Целевві і Петрикові і ин. Куропатва мав стояти зі своєю коругвою в Калуськім старостві.

[2]) Жерела IV, N. II.

Всякі надужитя при вибираню стаций мав судити каптуровий суд.

Четвертина служби сього війська мала починатись таки від дня ухвали, себто 17 червня, хоч попис назначено аж за тижнів чотири.

На удержанє сього війська ухвалено також податок, двоє подимного, себто 30 грошей від селянського лану, без огляду на пусті (sine abiuratis). Се подимне мало виплатитись на 1 липня в Галичу і Теребовлї до рук Станїслава Ґловіньского, гал. ґрод. писаря. До грошей з сього податку прилучено залеглости з чопового, котрим адмінїстрував войский Александер Бидловский. Часть тої суми, 1500 зл., сей адмінїстратор зложив таки зараз на соймику, а про решту мав вже подбати каптуровий суд.

Про дальший час, поза трохмісячною службою війська, тепер не думано, сю справу відложено до найблизшого соймика, що мав зібратись після конвокациї, коли повернуть посли з справозданями. Мабуть шляхта думала, що може на дальший час, не прийдеть ся думати про оборону, може цїла буря утихомирить ся, а з гори вже визначувати новий податок на селян не було добре, не причинилось би цїлком до їх вдоволеня [1]).

Тепер перейдемо до західних двох земель, що не вспіли разом із Львівського обміркувати якісь охоронні способи — до Перемишля й Сянока. Ухвала сих земель що до забезпеченя цїлости своїх околиць запала на судововишенськім соймику 25 н. ст. червня [2]). В цілім способі пійшла ся шляхта дорогою тою самою що й Львівська, що зрештою не дуже була відмінна і від иньших воєводств.

Земля Перемиська постановила затягнути 500 людей, 100 гусарів, 200 козаків і 100 піхотинцїв, під проводом Яна Фредра, Миколая Чурила, Марцїна Мадалїньского і Петра (Александра) Сєцїньского. Кошт того війська випав незвичайно великий, бо як в ухвалї згадуєть ся, „трудна і нагла пора“. Самим ротникам визначено велику платню: Фредрови 15.000 зл., Чурилї і Мадалїньскому по 3.000, а Сєцїньскому 2.000. За заплату війську усарам 5000 зл., козацьким сотням по 4000 зл., піхотї 3000 зл., — на одну четвертину. На „барву“ мали визначити опісля самі каптурові судї.

---

[1]) Тут додати треба, що державцї королївських дібр не хотїли задля небезпечности возити кварти до Рави, лише просили через послів дозволу на соймі, аби можна складати у Львові (ст. 13).

[2]) N. V.

Для зібраня сього гроша ухвалено податок двох подимних і решту чопового з минулого року. При докладнім розкладі тих податків придержувано ся конституцій з р. 1578 і 1629, зроблено одначе се застереженє, що попи від церков мають бути свобідні від сього подимного.

Як бачимо се вже другий спосіб модерувати якимсь чином релїґійний антаґонізм межи Поляками й Русинами. В інструкції на сойм висказано бажанє привернена повних прав руській церкві. і тут звільненєм руського духовенства від податку бажано заспокоїти його і не впихати силоміць у змову з ворохобниками.

Обложено також податком Жидів, призначивши до стягненя 1000 зл.

Час заплати подимного назначено на 6 липня, в руки Станїслава Островского.

Найшов ся і тут шляхтич Кароль Корнякт, що обіцяв власним коштом поставити дві сотнї людей.

Сяніцька земля не була наражена на велику небезпечність задля свойого далекого положеня, тому тут ухвалено лише півтора сотки козаків за 6000 зл., а ротникови їх Андрію Побідзїньскому призначено платнї 4000 зл.

Податок постановлено такий самий як у Перемищинї, лише з тою виїмкою, що не обложено Жидів, бо їх в Сянїччинї було дуже мало.

Всї ті війська, Перемиські й Сянїцькі, мали служити під розказами кн. Заславського, як полковника, бибраного ротинком усарськоі коругви Львівськоі землї. Фредро мав зі своєю хоругвою станути як найскорше в Медицї, Чурило в Лежайску, Мадалїньский у Вишни, Сєцїньский в Старяві і Вишатичах, Побідзїньский в Кроснї після того під Перемишлем і Сяноком мав бути попис і від того часу рахувалась служба для війська. Становища мали назначити каптурові судї.

Видано деякі приписи наставникам військ, головно до того, аби стациї вибирали справедливо, не кривдили людей. Коли-б наступило посполите рушенє, то той шляхтич, що затягнув ся до земського війська, мав бути вільний. Що до домашнїх ворохобників, то поручено, аби виступити з цїлою енерґією проти них, передовсїм імати і видсилати до каптурових судів. Коли-б одначе якого бунтівника забито, що вбійця має бути вільний від кари.

Так приготовалась Галицько-руська шляхта на несподіваний нахід Козаків і евентуальну диверсию місцевої руської людности. Розмірно найслабше була приготована шляхта Галицького округа,

бо Перемищина і Сяніччина, як дальші, могли меньше мати страху як східні території.

Тому то зараз невдовзі по конвокації, 20 серпня відбув ся знов соймик в Галичи для вислуханя справозданя послів і при тім доповнив ухвалу з 17 червня, як се зрештою було заповіджене того часу [1]). Видячи заведені надії що до скорого заспокоєня козаків, приходить ся тут до думки, що небезпечність можна відсунути лише силою і тому продовжуєть ся службу затягненому війську в червню на дальші три місяці. Заплату для нього, попри найлїпшу волю більшити її, визначено не велику, для гусарів — 6000 зл. „кухонного", козацьким хоругвам по 1500 зл., а з того самому Михайлови Куропатві — 500 зл., був, як передше — 60 зл. на гусаря, жолд 40 зл. на козака, 5 зл. на піхотинця. Разом одже удержане коштувало 29.500 зл., що мало покритись знова податковими грішми: ухвалено одно подимне (15 зр.) на селян і продовжено чопове по містах, що мало платити ся по конституції 1629 р.

До збирана подимного вибрано того самого Станїслава Ґловінського, ґрод. писаря, при тім зквитовано його з попереднїх податкових грошей, 19.345 зл., що він був видав на заплату війську. Решта з того побору — 9.134 зл., мала доложитись до нових доходів, подібно він мав узяти в свої руки рестанції від Юрія Мрозовіцкого, що адмінїстрував дотеперішнїм трилїтнїм чоповим. Вибір нового адмінїстратора чопового відложено до найблизшого соймика в осени, до котрого одначе вже не прийшло.

Взято також під розвагу евентуально дальшу потребу задержаня війська на третю четвертину і в тій ціли згори ухвалено ще одно подимне від 10 грудня.

Остаточно порушено справу найбільшої конечности — себто загального походу. Уповажнено Яна Теодорика Потоцького, галицького підкомория, до скликаня всеї шляхти унїверсалом. До ставленя зобовязані були всї, навіть неприступні в сих землях мали виелати відповідну збройну силу, так само духовні, державцї королївщин, вдові і малолїтні, під карою 1000 гривен. Звільнено лишень членів ґродського суда та якогось п. Станьского, що вже був у глибокій старости.

Вибрано одночасно й ротників для сього загального походу: з Галицького повіта — Бронїслава Ґрушецкого, з Теребовельского — Миколая Баворовского, з Коломийського — Павла Лодзїньского, а для піхоти — Павла Шумлянського.

---

[1]) Додаток N. 1.

Як би підкоморий хотів їхати на елекцию, то мав уповажнити до скликаня походу одного зі згаданих ротників.

Вкінці пригадано войским, аби резидовали в замках і не покидали свойого становища й обовязку.

Загальний похід найскорше ухвалено на соймику в Галичи і тут, після Львівської землї, найперше прийшло до його зложеня. Вже 28 н. ст. серпня розіслав Ян Теодорик Нотоцкий універсал, і взивав шляхту збиратись у похід проти внутрішнього ворога [1]).

V.

З ходом часу показувалось загально, що сутуация не стає лекшою, противно, тящою. Кн. Заславскій громадив воєводські війська під Глинянами, до нього прибувала поміч з иньших земель, деякі йшли просто до Вишневецького, але все те показувалось недостаточне, тому то шляхта заходить ся коло збільшеня свої́х сил.

Найскорше взяло ся до того Белзька воєводство. Тут зложено соймик 12 н. ст. вересня за зазивним листом воєводи з дня 26 серпня [2]). Головно взяти на розвагу справу внутрішніх неспокоїв і мірковано над способами, щоб їх втихомирити. При тім шляхта зрозуміла, що збільшенє військової сили не може вже бути таким самим способом, як передше, щоб кошти удержаня звалити на селян, — се радше причинило ся-б до більшого розяреня їх. Виходячи з того погляду, ухвалено затягнути т. зв. ланове військо. Воно мало виставитись таким способом:

1) Кождий шляхтич, дїдич або заставник, що є в дїйстнім посїданю дібр, також духовні та державцї королївщин — мають виправити за кождих десять ланів (селянських) одного кінного вояка (райтара) з добрим конем, зі зброєю, трьома стрільбами і поживою.

2) Хто-б не мав десяти ланів, має поставити від шести одного козака.

3) Та шляхта, що в однім селї єсть їх кілька або кільканадцять, має спільно складати ся на райтара або козака.

4) Всякі арендарі, чи шляхта чи плебеї, що не мають дїдичних дібр у тім воєводстві, одначе льокують значні суми грошей в аренди ріжних дібр, мають також причинити ся до оборони: від 20.000 зл. мають виставити райтара, від 10.000 козака, коли мають

---

[1]) N. XVI, ст. 63—4.

[2]) N. XXI, ст. 72—78.

меньші суми, то мусять складати ся по кількох на райтара або козака.

5) В нових осадах, де ще лани не скомпутовані, повинен дїдич вислати одного райтара від 30 домів, до котрих належить ґрунти.

6) Хто не має ґрунтових селян, лише халупників, загородників без рілї, той має поставити від 30 хат одного гайдука, лише не Русина, з мушкетом і шаблею. До того зачислають ся також Жиди.

На наставників для сього ланового війська вибрано: Александра Белзецкого, Станїслава Сарбевского, Адама Суходольского. Рівночасно також визначено суд для всяких військових надужить себто: Вацлава Кашовского, Йосифа Браніцкого, Самуеля Сокола, Станїслава Браніцкого, по одному з повітів — Белзького, Грабовецького, Буського та Городельського.

Попис для сього війська назначено на день 24 вересня під Белзом перед кантуровими судями.

При тім постановлено значну кару на всїх тих, щоб не вдоволили сїй ухвалї, на таких мала наложитись грошова кара в такій висотї, кілько-б приходило за кождого вояка.

Таким способом виставлено будь-що-будь значну військову силу, не зражуючи собі селян, бо цїлий кошт упав на саму шляхту. Такий крок шляхти не частий, він виступав лише в виїмкових випадках, тож треба його тут піднести з натиском. Ся обережність що до селян доходила до того, що шляхта не зважила ся наложити податку на попереду затягнені війська, хоч термін їх служби минав і треба було постаратись заплатити на другу четвертину. Не бачено иньшого виходу, як лише просити тих ротників, щоб заждали з заплатою до найблизшого соймика, тимчасом служили без плати [1]).

Перед катастрофою під Пилявцями відбув ся ще соймик в Судовій Вишнї 14 н. ст. вересня [2]). Тут передовсїм ухвалено „для зверхнього і внутрішнього спокою“ взяти ся до останнього способу, себто до загального походу. Властива ся ухвала належала лише до Перемиської і Сяніцької землї, бо з Львівської посполите рушенє скликав вже перед тим кн. Заславский, що збирав війська під Глинянами [3]). Шляхта Перемиської землї мала зібратись під Медикою, Сяніцька під Сяноком на 28 вересня. Тимчасом одначе розбито польське військо (23 вересня) і до формального походу не дійшло в Перемиській землї, лише одна часть перейшла до Вишневецького,

---

[1]) Ст. 77.

[2]) N. XXII, ст. 78—83.

[3]) Материяли до історії Хмельнищини N. 2. (Записки Н. Т. ім. Ш. т. XV).

мусїла боронити Перемишля. В Сяніцькій землї шляхта ще зібралась, але аж пізнїйше.

Другою справою, трактованою на сїм соймику була заплата для давнїйше затягнених військ. Львівська земля вже була відослала кн. Заславскому гроші на другу четвертину, тепер лише на дальший випадок ухвалила селянський податок двох подимних, розложений на два побори, що мав вибрати за два тижнї Петро Ожґа. При тім одначе спустошені лани мали бути свобідні вїн податку (saluis desertatis). Перемиська земля розложила два подимні аж на чотири побори, також з увільненєм порожнїх ланів. Вибрати їх мав Ґабріель Бєрецкий, пер. зем. писар, за два тижнї від того дня, себто 28 вересня. Велено також і Жидам платити податок від домів, ремесла, торговлї й т. ин.

Окремо ще перемиська земля ухвалила затягнути дві хоругви козаків і для них визначила наставників: Андрія Сржедзїньского й Андрія Лося. Для одної хоругви призначено 3000 зл. самим ротникам по 1000. Збір сього війська мав бути в Старевичах коло Старого міста, в Мостиськах і Валяві, звідки мало йти туди, куди накажуть каптурові судї. Початок служби рахував ся від 1 жовтня. До інструкциї, для сього війська додано, що воно має в разї потреби помагати Сяніцькій землї, до чого ся посполу з'обовязала ся.

Сяніцька земля для себе ухвалила три побори видати 21 вересня до рук Самуеля Баля.

Вкінцї з огляду на внутрішнї неспокої ухвалено, щоб каптурові суди урядовали ві Львові, Перемишлї й Сяноцї аж до самої коронациї та судили всї справи про розрухи, бунти і рішучо переводили екзекуцию засудів.

VI.

Тимчасом всї воєнні сили, що були в готовости, посувались на схід, ще від 26 н. ст. серпня, якийсь час стояли коло Збаража і незабором 23 н. ст. вересня стрінулись всї реґіментарські війська і полки Вишневецькоґе з Хмельницьким під Пилявцями, недалеко галицької териториї на границї Волинї й Поділя.

Тут наступив рішучий зворот у козацько-польській війнї. Польське військо розбито на прах, останки його згортав у Львові Вишневецький і Заславский. Великий острах пав на Поляків у Галичинї, шляхта утїкала в Польщу, иньша замикала ся в замках для оборони, за ними йшли польські міщане і Жиди. Львів приготову-

ється ся горячковим способом до оборони, складає великі жертви в руки вождів. Хмельницький посуває ся зі всїма своїми силами далї на захід, Вишневецький, вибраний тимчасом головним керманичом, не має відваги станути проти переважних козацько-татарських сил і уступає зі Львова під Замость. Таким способом Галичина, з виїмкою Перемишля й Сянока, була віддана цїлком на ласку й неласку щасливого побідника. І закипіло від разу в цїлім краю: з приходом козацтва повставали руські міщане й селяне, кидались на замки, двори, костели і помагали козакам ширити спустошінє.

Хоч Хмельницький полишив Львів, не хотячи його здобувати, і перейшов до Замоста, то коли звідти повертав на Україну, порозсилав поодинокі козацькі громади по цїлій Галицькій Руси, що мали добувати меньші міста. Їх поява будила навіть в найдальших кутах симпатию руської людности, що бачила в козаках своїх прихильників та оборонцїв та всякими способами старала ся знищити дотепе рішнє польське панованє.

На жаль одначе, разом з козацькими віддїлами розбрили ся по Галичинї також татарські загони і вони то справили, що не лише шляхотські двори були зруйновані і їх добра спустошені, але також богато сел було страшно знищених. Ми тут не будемо подавати докладного образу тодїшнїх подій в Галичинї до половини грудня, анї теж того стану, що полишив ся по тім, лише відошлемо читачів до нашої специяльної про те розвідки [1]). Скажемо лише коротко, що ся хвилина — то образ комплетної анархії, а наслїдки її — се велика економічна руїна Галицької Руси.

За цїлий той час соймикове житє мовчало цїлком, лише в одинокій недіткненій катастрофою землї, в Сяниччинї, бачимо його неперерване.

Коли вже Хмельницький був у Галичинї, напав на польський уряд оправданий страх, що він може посунутись ще далї поза Сян і Вислу. Тому то горячково орґанїзують ся в західнїх сторонах війська. Складанє соймиків була річ доволї тяжка, тож прімас силою своєї власти видав унїверсали, що установляв загальний похід шляхти.

До Сяніцької землї вийшов такий зазивний лист 14 н. ст. жовтня [2]). „Підчас наглої хуртовини — говорить ся в нїм — в річи по-

[1]) Народнї руси в Галицькій Руси 1648 р. в XXIII і XXIV т. Записок Наук. Товар. ім. Шевченка, також окремою відбиткого.

[2]) N. XXVI, ст. 92—3.

сполитій, хотячи забезпечити Сяніцьку землю від великої небезпечности, особливо від бунтів посполства і людей грецької віри, що находять костели, доми, двори й добра шляхотські, щоб Підгірський і Сяніцький край до згуби не прийшов, — посилаю до п. Францішка Мнішка, сандецького каштеляна, сей універсал, що має бути такої самої ваги, як ухвала тамошньої землі щоб він розіслав універсали, аби вся шляхта Сяніцького повіта горнула ся до нього в формі посполитого рушеня до Сянока і там усім небезпечностям ставила чоло". . .

Сей універсал не був дуже потрібний, бо, як знаємо, до загального походу з'обовязала ся шляхта ще на соймику в Судовій Вишні 14 н. ст. вересня. Дійстно сяніцький каштелян, Андрій Боґуский, скликав шляхту на 20 н. ст. жовтня до Сянока, куди прибув і сандецький каштелян [1]). При тій нагоді ухвалено соймиковим способом деякі справи. З огляду на те, що ухвалений в Вишні податок із трьох поборів на заплату другої четвертини для війська під проводом Побідзіньского не був достаточний, ухвалено ще два побори вибрати зі всіх королівських, духовних і земських дібр. Вибрати їх мав Мельхіор Ґротковский до двох тижнів. Друга справа дотикала справи верховодства над військом. Перше загальним полковником над всїма трьома землями був кн. Заславский, тепер тут полковництво поручено сендомірському чесникови, Сьвятославу Казановскому.

VII.

Буря, що перейшла Галичину була сильна, але не довга, мало що понад два місяці, тож властивої перерви в житю соймиків не було. Тимчасом відбув ся елекційний сойм, вибрано Яна Казимира і вже в грудні могли складатись навіть у Галичині соймики, що мали вибрати послів на коронацию, назначену на лютий 1649 р. до Кракова.

Найскорше зложено соймик в Перемишлї [2]). Туди з'їхала ся 15 н. ст. грудня шляхта Львівської, Перемиської та Сяніцької землї тому, що перехід до Судової Вишні не був цїлком безпечний, ще поодинокі козацькі громади переходили край, не кажучи вже про селянські рухи, що в самій Судовій Вишні міщане йшли слїдом иньших Русинів і вкупі з околичними селянами нищили пан-

[1]) N. XXVII, ст. 94–5.
[2]) N. XXXIV, ст. 129—141.

ські двори. При тім зайшло якесь непорозуміне помежи шляхтою, мабуть якась частина не хотїли туди приходити на соймик і зложила його собі окремо бо зараз перший пункт інструкциї послам такий: „Наперед повинні пп. посли домовити ся того, аби на потім нїхто не зважував ся ставати на перешкоді свободї воєводств і земель якими небуть видуманими способами, приватними нарадами й вибором послів без воєводи й аби нїхто з тих, хто-б на коронаційнім соймі присвоїв собі посольську достойність, у палатї місць нашого воєводства не займав . . .“

Послів вибрано таким способом: з Львівської землї — Адама Дзєржка, сян. підчашого, і Мартина Мадалїньского, з Перемиської — Францїшка Дубравского, пер. підкомория, і Кароля Корнїякта, з Сяніцької — Стефана Баля, перем. хорунжого, й Андрія Стана, львів. підчашого.

Для них долучено велику інструкцию подібну до тої, що дано 25 червня. Як побачимо низше, ся інструкция властиво нїчим не відріжняла ся від попередньої, ті самі погляди, ті самі змаганя, та сама полїтична короткозорість, усе тепер тим більше, що вийшло по такім нещастю, серед значної руїни краю. Зрештою пригляньмо ся поодиноким важнїйшим бажаням сїєї частини шляхти:

Насамперед мають посли постаратись, щоб річ посполита здобула ся на якісь способи для забезпеченя спокою, одначе до того не повинна визначати великого наємного війська (non excedendo modum in numero). Також треба послати послів до Порти, щоб та здержала Татар і не дозволила їм чинити на дальше подібної шкоди [1]). Як би припала потреба посполитого рушеня, можуть на се посли пристати [2]).

Отсе й головне, що потовила шляхта до того, щоб подібне нещастє більше не повторило ся, значить ся не навчила ся нї крихітки, що до направи положіня треба якохось радикальнїйших перемін в дотеперішнїх порядках. А застереженє її, щоб число війська не було за велике, може викликати хиба усьміх, що шляхта така боязлива, щоб новий король, борони Боже, не опер ся на ньому і не завів яких абсолютних забаганок. Сей острах показуєть ся ще з одного пункту, де мова, щоб посли вивідали ся, хто послав тепер комісарів до Запорожців, щоб також постарали ся, аби всякі трактати з козаками переводжено на посольськім соймовім зборі [3]).

---

[1]) Ст. 131.
[2]) Ст. 132.
[3]) Ст. 133.

Видно, що мусїли ходити слухи про якесь тайне порозуміне межи Яном Казимиром і Хмельницьким, тим більше, що сей наставав на його вибір і зараз послухав ся його листа з зазивом відступити на Україну та чекати приходу комісарів.

З иньших пунктів інструкциї визначають ся ось які:

Шестинедїльний сойм має бути скоро зложений. На нім має трактуватись сї справи, що пропущено на елекциї. Тут також належить взяти на дневний порядок справу пилявецької катастрофи, треба дізнатись, хто був причиной такої соромної „розсипки“ війська. На тих, що завинили, треба звернути всю остроту воєнного права. На тому самому соймі повинно-б застановити ся над увільненєм гетьманів із неволї, подібно призначити одно вакантне добро на викуп иньшої шляхти з неволї.

Цїле Руське воєводство має бути увільнене від стациї і зимованя війська з причини великого знищіня.

Від давного часу завів ся той звичай, що Перемиська й Сяніцька земля мали свої соймики разом, останніми часами конституциї назначували сяніцький соймик окремо. Тепер шляхта заявила ся проти того дробленя (dismembratio) земель [1]).

Інтересний один пункт, що до задворних королївських судів. Тут сказано, що шляхта має в тому велику кривду, що мусить у процесах удавати ся за двором, що в ріжних мїсцях перебуває. Посли мають постаратись о закон, щоб до задворного суда належали лише справи граничні про королївщини, всякі иньші, навіть затверджене (cognitio) привілеїв щоб передано коронному трибуналови [2]). Як бачимо, змаганє до обмеженя королївської інґеренциї навіть у судових справах, збільшаєть ся чим раз більше, так щоб лише тїнь власти полишила ся при нім.

Останні випадки переконали шляхту, як то зле, що земля не має нїякого запасного гроша в скарбі, проте тепер підносить потребу повітового публичного скарбу (erarium publicum) і в його дохід мають завести ся менниці [3]).

Недавне нещастє подіктувало також два иньші пункти інструкциї, де домагаєть ся рахунків тої кварти, що призначено ще на коронациї Владислава на воєнні прилади, котрі то гроші не знати куди поділи ся, — також щоб старости не покидали своїх замків і суди також щоб стало перебували на замках [4]).

---

[1]) Ст. 133—4.
[2]) Ст. 134.
[3]) Ст. 134.
[4]) Ст. 135.

Повторено може вже сотний раз, аби заборонено Жидам арендовати мита, жупи і земські добра [1]).

Інтересний один пункт, що кидає сьвітло на католицьке духовенство. Завелось від якогось часу, що воно вимушувало на хорих людях перед смертю записи на костели, з чого найбільшу мала шкоду родина покійника. Поручаєть ся послам, аби такі тестаменти узнано неважними і на будуще щоб їх не мусїли потверджувати духовні уряди [2]).

Межи иньшим подибуємо просьбу за Сяніцькою землею, щоб вона, дуже збіднїла, не мусїла удержувати 150 коней для оборони, як се перед тим ухвалено, щоб не складала двох подимних, бо піддані дуже збіднїли, і щоб також звільнено її від переходу войськ.

Окрім тих пунктів уміщено ще й богато иньших, найбільше таких, що вже були поручені на соймику 25 червня.

Був на соймиках звичай, що підношено чиїсь заслуги і поручувано королеви до нагороди. При тім згадано про великі заслуги кн. Вишневецького, Андрія Боґуского, сян. каштеляна, Адама Станїславского, гал. каштеляна, кн. Заславского, Кароля Корнякта, що оборонив Перемишль, і кількох меньше важних, заслужених людей, кляшторів і міст [3]).

Невдовзї опісля був соймик у Белзї (22 груд.) для вибору послів на коронацию [4]). Послано: Станїслава Сарбевского, грабовецького старосту, Яна Лиховского, белз. підстольника, Томаша Янковского, зем. белз. писаря, і Александра Коморовского, городельського войского. Ім додано інструкцию і на першім місци поручаєть ся обдуманє, як збільшити кварцяне войско, „хоч би й подвійну кварту треба на се вложити“. Як бачимо, се проект відмінний від судововишенського, де зазначено потребу наємного войска, лише не за великого, тут дозволяєть ся як найбільше кварцяного войска, лише натурально з доходів королївських дібр.

„Що до наших старинних прав не поручаємо нїчого нового пп. послам, тому вони мають старати ся, аби ми при старих правах і свободах полишили ся, а нїчого нового нам не приносити“ — говорить дальший пункт інструкциї, вічний і той самий у подібних випадках. Хиба тим замітний, що зближаєть ся до інструкциї галицького соймика з 17 червня і противить ся де-що інструкциї су-

[1]) Ст. 136.

[2]) Ст. 136—7.

[3]) Ст. 138—41.

[4]) N. XXXVI. Документ де-що знищений.

дово-вишенського, де сказано, що посли мають старатись про з б і л ь ш е н є свободи.

Один пункт інструкції дотикає справи запорожського війська, а се поручає послам „осторожність, аби воно числом не переходило давного звичаю і щоб було під управою річи посполитої“ [1]).

До короля звернено бажанє, аби він роздавав ваканції лише благородній шляхті (bene natis militibus) і не брав за те нїяких „упоминків“ [2]). Як бачимо, так само як на соймиках у Судовій Вишнї.

Під адресою короля постановлено також домаганя, аби не лучено в одній особі уряду гетьманства і канцлерства [3]).

Для переведеня скорої справедливости над бунтівниками — підданими домагаєть ся шляхта, аби такі справи судили ся в ґроді, без апеляції.

Зрештою подибуємо в інструкції кілька справ вже знаних, як про направу окрайних замків старостами, направу доходів з менниці й т. ин.

Зі справ самого белзького воєводства порушено бажанє лїпшого укріпленя белзького замка, щоб також шляхті вільно було при ньому добудовувати комори для власної оборони [4]) Поручено ласцї річи посполитої коронного стражника Самуеля Лаща, як чоловіка вельми заслуженого. Подібно вложено просьбу за белзьким жіночим кляштором Домінїканок, аби знищений на передмістю міг бути перенесений до міста та щоб дозволено йому вільного врубу в мостівські і белзькі лїси. За подібним врубом просить ся також для белзьких Домінїканів. Для тамошних міщан, що unita virtute z cnotliwą Rusią відперли сім козацьких приступів, домагаєть ся шляхта також того врубу, звільненя від стацій і податкової свободи на якийсь час. Податкова свобода належить ся теж сокальським міщанам [5]).

Елекційний соймик Галицької землї був 4 н. ст. сїчня 1649, бо перед тим годї було з'їхатись задля неспокоїв від селян, На нещасте одначе не маємо повного тексту ухвали й інструкції сього соймика, лише кінець, що в нім шляхта просить через послів податкової свободи для Залукви і прилежних сел, що дуже знищені. Для Коломиї прошено дозволу побирати кілька лїт „штукове“ від худоби на обвароване міста. За заслуги родини Лодзїньских виска-

[1]) Ст. 144.
[2]) Ст. 143.
[3]) Ст. 144.
[4]) Ст. 145.
[5]) Ст. 146 - 7.

зано бажанє, щоб Павлови Лодзїньскому позволено „мостове“ і „гребельне“ на гостинци в Чашниї (Сяніч.), що йде на Угорщину [1]). Хоч лише тільки переховалось з родїшньої ухвали, то все таки можна сказати, що в загальнім домаганя шляхти не були дуже инакші від обговорених вже.

Взявши усе разом можемо такий висказати осуд: галицько-руська шляхта на навчила ся нїчого великим нещастєм. Ті самі ідеї, ті самі політичні й суспільні погляди, та сама дбалість про станові інтереси те саме відхрещуванє від всього нового, небачність потреби конечних реформ, чи страх перед ними — усе те таке саме, як у першій половинї 1648 р. Тверезий сучасний чоловік, Самуїл Кушевич, висказував нераз своє невдоволенє з того незрозуміня випадків, яке бачив серед шляхти перед головною катастрофою. Недбалість її про міста діктувала йому гіркі слова: „Побачать вороги міст (шляхта), як то їх треба обороняти!“ „Wiam olim haec post fata nostra meminisse iuvabit! Ті що на соймиках так за нами горячо вступають ся, нехай прийдуть і нас ратують!“ Вжеж таки мабуть найлїпше приложив до них Кушевич слова Кохановского: „Nową przypowiesc Polak sobie kupi, ze y przed szkodą y po szkodzie głupi . . .[2])

Так говорив міщанин, а в серцю руського селянина збирала чим раз більша ненависть. . .

Чи лише в Галичинї була така шляхта? Яка вона в тих сторонах, що ще більшого зазнали нещастя, на Поділю, Волини й Українї? На се можна сказати, що була така сама. І тамошня шляхта не знала иньших способів для втихомиреня селян, як затягати військо, ухвалювати податок від селян і при тім навіть не приймати присяги на пусті лани, остаточно складала загальний похід і більш нїчого. В інструкциях послам малювала страшний образ свойого положіня і молила лише річ посполиту оружної помочи [3]). Там земля усувалась з під ніг, меч тягом висїв над їх головами, а шляхта дорогою уступок не хотїла нїяк пійти, тож і не дуже дивуватись галицько-руській шляхтї, що також не розуміла ваги стану і потреби його направи.

VIII.

Як шляхта поручала своїм послам, аби нїчого нового не приносили, так воно було дїйстно: коронацийна конституция з 1649 р.

[1]) N. XXXIX, ст. 150—1.

[2]) N. XVIII.

[3]) Архивъ Юго-западной Россіи, ч. II. т. 1. NN. XXIX, XXX, XXXI.

не має в собі нїчого незвичайного, нового. Принесли лише посли на реляцийні соймики справу податку. Сойм призначив на заплату війська два подимні, тож соймикова шляхта мусїла згодити ся на се. Коло сеї головної справи обертали ся реляцийні соймики з марта 1649 р.

Найскорше був соймик в Судовій Вишнї 3 н. ст. марта [1]). Шляхта Львівської та Перемиської землї прийняла податок, лише з застереженем, що опущені лани будуть свобідні (saluis desertatis), також і всї міста по сей бік Сяна, окрім Добромиля, Роботич і Бірчі. Початок поборів мав бути від 20 марта по конституциї з р. 1628 і 1629. Що до Сяніцької землї то для її бідноти відсунено податок до 10 мая, також з увільненем відприсяжених ланів.

До вибираня сього податку призначено: з Львівської — Андрія Лося, з Перемиської — Юрія Ґроховского, самбірського войского, з Сяніцької — Мельхіора Ґротковского й Андрія Побідзїньского. Вони мали для себе брати від одного сельського побору 3 гр., з меньших міст 16 гр., з більших по 2 зл. і 15 гр.

Окрім податку двох подимних ухвалено продовжити давне чопове, що кінчалось 12 липня 1649, на дальші два роки. До адмінїстрованя призначено: Стефана Нараєвского, под. стольника (Льв.), Каспра Вояковского, перем. підстольника (Пер.) і згаданого вже Мельхіора Ґротковского (Сян.).

Вкінцї пригадано давнїйшим поборцям, аби на найблизшім соймику поздавали вже раз рахунки зі свойого урядованя, також і та шляхта, що не зібрала від своїх селян останнього податку, мала до двох неділь поспішити ся.

Так обмірковано податкову справу і тепер прийшла на чергу справа власної оборони від евентуального нападу козаків і селянських бунтів. Задля ухваленого тепер податку затягати земські війська не було можна, тому лише поручено каштелянам евентуально иньшим старшим урядникам в разї наглої потреби скликати шляхту до загального походу. Лише Сяніцька земля, „небезпечна від розбоїв“ ухвалила затягнути що 50 піхотних вояків коштом давнїйших додаткових рестанций. При тім ухвалено також, аби ті піддані Сяніцької землї, що відпали від староства, таки були примушені до направи сяніцького замка.

З давнїйших рестанций мав також виплатити перемиський поборця 4000 зл. довгу перемиському судї, Янови Фредрі, що взято від нього минулого року на військо, окрім того мав дати надгородою

[1]) N. LXIII, ст. 190—5.

(in vim gratitudinis) Пйотровскому 50 зл. Станїславу Лясковскому, Войцєху Лосю на викуп з неволї 100 зл.[1]) Надгороду для иньших відложено на пізнїйше.

Невдовзї (8 н. ст. марта) був соймик у Белзї[2]). Тут про податки цїлком не говорено, зазначено лише загально цїлковиту згоду з соймовою конституциєю. Для власної охорони, давним звичаєм сього воєводства, вибрано чотирьох комісарів: Януша Прусїновского Александра Белзецкого, Станїслава Сарбєвского і Томаша Янковского, що мали в разї небезпечности скликати соймик.

Другою справою обговорюваною тут був суд над селянами — *бунтівниками: постановлено, подібно як 22 грудня м. р., що усе те має судити ся в ґродах без відклику.* Соймова конституция про се нїчого не згадує.

В Галичи зложено соймик аж 14 н. ст. марта. Тут податкова справа пійшла цїлком иньшою дорогою, як в иньших землях Руського воєводства.

На соймі ухвалено податок двох подимних на загальну оборону річи посполитої й иньші землї згодили ся на те, для себе призначаючи загальний похід або відкладаючи близші міркування на окремі соймики. В Галичи відмовлено сього видання податку на загальні цїли і призначено виключно на потребу власної землї[3]). Відмінність посунено ще дальше, підтягнено до податку всї лани без виїмки, *чи вони були зайняті, чи пусті, не дозволяючи відприсяги* (abiuratio).

Таке поступованє можна-б назвати актом пімсти на селянах за їх бунтівничість, думано податковим тягаром придавити їх. Воно вийшло по думцї соймика, але лише завдяки дальшій полїтичній ситуациї. Пізнїйше та сама шляхта упімнеть ся за звільненєм спустошілих околиць від податку, коли побачить, що нового буґту нема вже що страхатись.

За ті гроші з двох подимних ухвалено затягнути військо з 800 козаків і 100 піхоти — значить ся, далеко більше, як у літї 1648 р. У військові ряди поручено знова брати лише шляхту і то Поляків, а не допускати Русинів[4]). Полковником вибрано Станїслава Потоцкого, а ротмістрами: Яна Потоцкого, брацл. воєводу, Александра Бидловского, Лукаша Вроблевского, Мацєя Раковского, Станїслава

---

[1]) Ст. 195.
[2]) N. LXVI, ст. 197—9.
[3]) N. LXXII, ст. 208.
[4]) Ст. 205.

Новосєлєцкого, Каспра Островского і Александра Ґрушецкого; для піхоти назначити наставника поручено полковникови.

Від стацій увільнено лише держави гетьмана Миколая Потоцкого за його труди й неволю, державу Людвика Вижи, Гринівці, Королівшину, Братківці і Назавизів, що при облозі Пнівя були дуже спустошені, вкінці увільнено державу Ржечковского, що повернув власне з неволі, попавши туди під Жовтими Водами [1]).

Надужитя судити мало двох вибраних комісарів: Броніслав Ґрушецкий, гал. чесник, і Томаш Скоповский.

Сю переміну цїли податкових грошей і значну скількість війська треба пояснити острахом перед новими бунтами. Про се свідчить один пункт ухвали: „Обовязуємо п. реґіментаря нашого, як би від котрого небуть боку приходила небезпечність для нашої землї, або який починав ся значний бунт, тим більше замок або місто (борони Боже) попало в облогу, аби зараз оповістив пп. горожан і послав туди потрібне число людей, а як би того було за мало, має пійти на місце бунту з цїлим полком і там зробити головне місце війні [2])".

На удержанє сього війська ухвалено чотири подимні і роздїлено на дві частини – одну треба було видати тиждень по Великодню, одну по Зелених сьвятах (11 квітня і 30 мая) Се був податок дуже високий, тим більший, що не дозволено нїяких увільнень: один селянин з лану платив 60 гр. себто 2 зл.

До подимного додано ще чопове. Воно було ухвалене на цїлий минулий рік, одначе бунти не дали його збирати. Тепер постановлено стягнути залеглости лише з тих, що бунтували ся, ті що були спокійні й обороняли ся, мали бути спокійні [3]). Се зрештою зрозуміло, що в одних напитки в осени 1648 р. відходили в значній мірі, в иньших мало, або цїлком нї.

До збираня сих податків вибрано Станїслава Ґловіньского — до першого разу, до другого — Станїслава Папєского. При тім поручено Павлови Лодзіньскому і Станїславови Папєскому провірити рахунки Ґловіньского з адмінїстрациї попереднїх податків. Давнїйший адмінїстратор чопового, Юрій Мрозовіцкий, задержав був при собі ще 2000 зл.; їх тепер даровано йому задля його заслуг.

Що до доходженя кривд від бунтівників обіцяла собі шляхта обопільну поміч і справедливість.

---

[1]) Ст. 207.
[2]) Ст. 207.
[3]) Ст. 209.

Вкінці визначено комісию з Юрія Мрозовіцкого і Войцєха Бєневского до перегляду судових книг, значно знищених, і до поставленя відповідного проєкта на найблизшім соймику [1]).

Як бачимо, Галицька земля подумала в головній мірі про свою власну безпечність, не забувала про се теж і шляхта на соймику в Судовій Вишні, ухваливши на перед евентуальний загальний похід. Цілком про се лише не міркувала шляхта на белзькім соймику, тож і внедовзї, коли на Украіні проявились знова козацькі рухи, вийшла потреба зложеня там нового соймика. Вибрані на попереднім зборі комісарі закликали універсалом з для 29 мая шляхту до Белза на 11 н. ст. червня. Головну причину подано сю, що „дике хлопство ще не привикло до ярма і досї осьміляєть ся виступати з берегів“ [2]).

В тій цїли ухвалено затягнути 300 козаків, під проводом Януша Пнусїновского, Миколая Лаща та Йосифа Браніцкого. На кождого коня призначено платы по 40 зл., а на поживу (кухонного) першому 5000 зл. двом иньшим по 2000 зл. — що усе разом доходило до 19.000 зл. Служба мала бути дві четвертини за таку саму плату і починати ся мала за два тижні [3]).

На удержанє сього війська ухвалено три подимні без увільненя від пустих ланів, що мав збирати Владислав Сєстржевітовский, безл. граничний коморник. При тім великій тягар кинено на руське духовенство, ухвалено, що кождий піп має платити по 6 зл.

Друга справа обговорювана тут доторкала ся обварованя Белза. На сї кошти ухвалено ще один податок — по одному злотому з лана. Вибрати їх мав Самуель Поляновский до двох тижнів. При замку велено добудовати комори для шляхти, як того домагано ся в інструкциї на коронацию. Для сього скріпленя замка примушено також белзьких міщан, вони і міські села повинні були давати підводи.

Помежи видатки пораховано зворот позичок взятих в осени від Адама Коморовского і Юрія Возучиньского на загальні потреби, також 600 зл. для кляштору Домінїканок на будову костела. За заслуги даровано Пнусїновскому давнї ретента з чопового в сумі 10.000 зл. увільнено також белзьких і сокальських міщан за залеглий податок мунулого року трьох подимних [4]).

* *
*

---

[1]) Ст. 210.
[2]) N. CXLV, ст. 298—9.
[3]) N. CLIV, ст. 312—3.
[4]) Ст. 316—17.

Так приготовувала ся галицько-руська шляхта до нового козацького походу та евентуального селянського бунту. Ся осторожність була доволї непотрібна, хоч з перших подій можна було дуже сумно пророкувати. Кн. Вишневецький заатакував на власну руку Хмельницького і прийшло до звістної збараської облоги. Тимчасом Ян Казимир скликав універсалом загальний похід усеї польської шляхти і так прийшло до звістної зборівської умови, що завдяки Татарам спровадила значний зворот у польсько-українських відносинах.

Стефан Томашівський.

I.

Ухвала соймику в Белзї 15 н. ст. червня 1648.

My dignitarze, urzędnicy y rycerstwo woiewodztwa Bełzkiego, przychylaiąc się do vniwersału iasnie wielmoznego imci pana woiewody bełzkiego y ich mciow panow commisarzow decima quinta ianuarii anno millesimo sexcentmo quadrmo septimo uchwałą woiewodztwa naszego, seymem approbowaną, obranych na to, aby nam imminentia pericula reipub. do wiadomosci podawali, ziechalizmy się do Bełza pro die decima quinta iunii anno millemo sexcentmo quadrmo octauo na mieysce publicznym consultaciom do całosci rzeczyptey należącym zwyczaynie, a maiąc od ich mciow dobrze wiadome wszystkie in visceribus patriae szerzące się niebespieczenstwa, ktore za rebellią Kozakow Zaporowskich per coniunctionem armorum z Ordą tak dalece gorę biorą, ze zniosszy wprzod wszystko kwarciane rzeczyptey woysko, za całosc oyczyzny zastawiaiące się, spolnie z ich mciami pany hetmany, Ukrainę, Podole y insze pograniczne woiewodztwa ogniem y mieczem pustoszą y co dzien clades cladibus, incendia incendiis accumulant, — zaczym my obywatele woiewodztwa tego obuiando imminenti oyczyznie periculo y chcąc zabiezec temu, aby to wyuzdałe na wszystko złe y krew chrzescianską swawolenstwo od dalszey deuastacyey rzeczyptey wstręt wzięło, a integritas patriae aby ad pristinum przywrocona była statum, za zgodą spolną vchwalilizmy zołnierza powiatowego koni czterysta z woiewodztwa swego, to iest: vsarza koni sto, kozakow koni

trzysta. Do ktorego tych regimentarzow vprosilizmy: do vsarskiey chorągwie wielmoznego imci pana Ianusza Prusinowskiego, podkomorzego bełzkiego, ktorego y pułkownikiem postanawiamy nad chorągwiami powiatow naszych; do kozackich imci pana Iana Łychowskiego, podstolego bełzkiego, imci pana Stephana Komorowskiego y imci pana Iacka Wozuczynskiego. Ktorych uprosilizmy, aby quam celeriter in tam praegnante reipub. necessitate z wrodzony przeciwko oyczyznie miłosci zaciągneli ludzi rycerskich takich do dania wstrętu nieprzyiaciołom, ktorzy by vmieli in omni patriae euentu dignitatem woiewodztwa tego tueri.

Zołd vsarsky vchwalilizmy consensu vnanimi, vznawszy orbatam w zołnierzu patriam: vsarzowi na kon po złotych osmdziesiąt, kozakom po złotych szesdziesiąt. Kuchenne na kazdą cwierc, poko potrzeba y czasz oyczyzny wyciągac będzie. Imci panu pułkownikowi na chorągiew vsarską cztery tysiące złotych, kazdemu zas z osobnę z ich mciow panow rothmistrzow kozackich chorągwi na kazdę cwierc, poko bendą w służbie, po złotych dwa tysiąca.

Sciagnienie tymze chorągwiom y stanowiska naznaczamy w dobrach generaliter wszystkich rzeczyptey woiewodztwa naszego Bełzkiego. Spusczamy to na moderamen samych ich mciow rothmistrzow, aby miedzy sobą słuszną vczynili distrybucyą (wyiąwszy Bełz, metropolim powiatow naszych, w ktorym się sądy kapturowe odprawowac bendą). A tych stanowisk ma bydz osobny regestr z podpisem ręki pana marszałka naszego, gdzie ktora chorągiew sciągnienie swoie miec bendzie. Ktorzy ich mosc panowie rotmistrze, poniewaz submittuią się pro die prima iulii spełna miec kompanie pod chorągwiami swymi y gotowoscz swoię na vsługę rzeczyptey ofiaruią, tedy za spolną zgodą od tegoz czasu służbę ich mciom przypowiadamy.

Lec ysz za ustawicznymi rzeczyptey expensami exhaustum to woiewodztwo ma aerarium, a nagła przypadła oyczyzny zaciągania woyska potrzeba, przeto nullo contradicente pozwo-

lilizmy, aby troie podymnego tak z dobr rzeczyptey, iako tesz duchownych y slacheckich ex nunc było wydane, aby wszystkie pieniądze tego dwoyga podymnego y pogłownego zydowskiego, ktoregozmy autoritate laudi praesentis trzy tysiące złotych na tę pierwszą cwierc przy podymnym od tychze zydow uchwalili, przed seymikiem, od imci xiędza arcybiskupa gnieznienskiego pro vigesima quinta iunii złozonym, oddane byli wczesnie do rąk imci pana Stanisława Sczawinskiego, woyskiego lubaczowskiego, ktoregozmy poborcą do tych podatkow wybierania uprosili, y iusz ex nunc w kole praesentis conuentus według prawa pospolitego przysięgę wykonał, to iednak spolnie cauemus, aby pomieniony imc pan poborca swoim się solarium zwyczaynym kontentował, ktorego mu, iako y pierwszym, pozwalamy po groszu od złotego, a od kwitow nad groszy trzy wiecey nie ma dac. To zas podymne powinien bendzie wybierac secundum constitutionem anni 1629, tymze sposobem, iako y przesli panowie exactorowie, to iest pan Rudnicky y pan Hvbysz. To się rozumie o popach y o sosach, aby były wybierane według laudum roku przeszłego.

A te pieniądze iego mosc pan poborca wybrawszy ex contributione publica powinien bendzie ich mosciom panom rothmistrzom do rąk oddac, to iest: wielmoznemu imci panu podkomorzemu na zapłatę iedney cwierci chorągwi złotych osm tysięcy, kuchennego na tęsz cwierc cztery tysiące, ich mciom panom rothmistrzom kozackim, to iest imci panu podstolemu bełzkiemu, imci panu Stephanowi Komorowskiemu, imci panu Iackowi Wozuczynskiemu, na chorągwie szesc tysięcy złotych kazdemu z ich mciow, takze kuchennego na teraznieyszą cwierc po dwa tysiąca złotych saluis quietationibus od tychze ich mciow panow rothmistrzow, za ktorych okazanim iego mosc pan poborca y za dostateczną we wszystkim satisfakcyą powinien bendzie generalny kwit od nas otrzymac. A cokolwiek się residuitatis przy imci ostanie ex contributione teraznieyszych troyga podymnych y pogłownego zydowskiego, tedy to wszystko powinien bendzie do depo-

zytu iudicii terrestris bełzensis oddac salua quietatione od ich mciow.

A isz y na drugą cwierc propter securitatem reipub. przypowiedziana słuzba ich mciom panom rothmistrzom, zaczym obmyslywaiąc zaplatę zaras ich mciom, tak summę kładziemy. Naprzod restantem od tych teraznieyszych podatkow namowionych summam, iakakolwiek się naydzie przy sądzie ziemskim po oddaniu residuitatis pana poborcy. Potym u imci pana podstolego bełzkiego z przeszłego laudum uchwalonego czopowego, iaka summa patebit ex liquidatione et calculo. A nadto summę od imci pana Woyciecha Hvbysza, skarbnika bełzkiego, poborcę przeszłego, przychodzącą, ktorey iesliby dobrowolnie do sequestru sądu ziemskiego bełzkiego oddac nie chciał, ktorym to praesenti committitur laudo, tedy do sądu kapturowego przez instigatora tegosz sądu pociągniony bydz ma et processu fisci sądzony. Do ktorego to sądu nie tylko ta sprawa, ale wszystkie causy fisci cum retentionibus teraznieyszych podatkow, na tym seymiku uchwalonych, ad instantiam takze instigatoris et eius dalatoris pana poborcy nalezec maią, ktore sammario processu fisci sądzic się bendą. Na tesz drugą cwierc do zapłaty nalezec bendą trzy tysiące złotych, drugie od zydow z dobr wszystkich woiewodztwa bełzkiego, tak rzeczyptey iako duchownych y slacheckich, ktore praesenti laudo constituuntur nemine contradicente. A te pieniądze zydzi przez ręce pana poborce naszego wydac bendą powinni na s. Michał sub poenis legum contra retentores podatkow vchwalonych. Z ktorych z starszymi y doktorami p. poborca forum w sądach kapturowych miec bendzie.

Na tymze zgromadzeniu naszym imc pan Stephan Niszczycky chorązy wdztwa naszego, ex zelo amoris in patriam, widząc oyczyznę tak periculis obiectam, idąc torem przodkow swoich, deklarował się stawic sto koni po kozacku przy ludziach wdztwa naszego. Zaczym tesz chorągwi iego mci stanowisko do sciągnienia naznaczamy iako y naszym powiatowym chorągwiom.

Ale isz ieszcze ad securitatem publicam nie tylko praesidium, ktoremu (sic) kazdemu następuiącemu zwykło wstręt czynic nieprzyiacielowi, potrzebne, ale y prawo pospolite, zwłaszcza pod ten czasz, kiedy oraz z naiasnieyszym krolem iego mcią panem naszym smierc wszystkie krolestwa tego prawa w iednym pieczętuie grobie, a rozne w woiewodztwach gornych znayduią się kupy swawolne, ktore widząc orbatam rempublicam rege, chcą bydz swawolnie sine lege y domy slacheckie naiezdzaią, contra omnem stanu slacheckiego dignitatem sobie per fas et nefas postępuią. Tedy zawczasu ich mosc panowie obywatele woiewodztwa tego principiis obstando, aby in ea calamitate oyczyzny mnieysze były wczesnie uleczone vulnera. Przychylaiąc się do prawa pospolitego, et vsu et priuilegiis wszystkich krolow panow naszych utwierdzonego, exemplo idąc wdztwa Ruskiego, ktore sobie ad similes casus wczesnie sąd kapturowy obrało, vchwalilizmy w woiedztwie naszym w Bełzie tesz iudicia, aby onych authoritas wszystkie contra ius et legem exorbitancye karała. A do sądzenia spraw huic iudicio należących s poy[s]rzodku siebie deputowalizmy ich mciow: Naprzod y integrum iudicium terrestre bełzense, to iest imci pana Adama z Komorowa Komorowskiego, sędziego, imci pana Andrzeia z Romanowa Romanowskiego, podsędka, imci pana Thomasza z Karukowa Iankowskiego, pisarza ziemskiego bełskich, wielmoznego imci pana Alexandra Stanisława z Bełzca Bełzeckiego, starostę bełskiego, imci pana Ierzego Wozuczynskiego, łowczego bełskiego, imci pana Samuela Sokoła, pisarza ziemskiego buskiego, imci pana Gabriela z Zulina Zulinskiego, woyskiego buskiego, imci pana Iana Karola Kochowskiego, starostę dobrzynskiego, imci pana Iana z Goraia Gorayskiego, imci pana Marcina Mierza z Brzezic Brzezickiego, imci pana Andrzeia z Lipska Lipskiego, — ktorzy ichmosc sądy swoie a data seymiku teraznieyszego za niedziel trzy, to jest feria secunda post festum visitationis Beatmae Mariae Virginis (*6/VII*) zacząc maią et ab inchoatione zupełne dwa tygodnie sądzic powinni et sic consequenter trzy niedziele uakowac, a dwie

niedziele sądy trwąc maią, asz do szczęsliwy, da Bog, przyszłego pana koronacyey. Kładzienie pozwow na te sądy dwie niedzieli termin uprzedzac ma, dla tegosz tych sądow kazdego dnia akt inszy pisac się bendzie, a pozwy pod tytułem: „Nos iudices capturales etc.“ według interregnum anni millesimi sexcentesimi trigesimi secundi y tam tegosz pirwszego laudum.

Do tego sądu sprawy wszystkie w pierwszym laudum wyrazone et in constitutione confederationis varsauiensis interregni anni 1632 mianowane cum processibus et exequutione decretorum etiam causae fisci nalezec bendą. Pluralitas sententiarum decreta concludowac bendzie, ostrzegaiąc tego, aby w sessyey mniey ich mciow nie było nad szesc. Nalezec bendą do tegosz sądu sprawy do zapisow recognicyey takze membranow, ktorych by sobie kto forum ad respondendum w tym sądzie naznaczył. A ze do tego sądu potrzeba pisarza, ktory by decrety pisał, tedy ich mc panowie sędziowie obrania onego potestatem sami miec bendą. Grody wszystkie wdztwa naszego propter suscipiendas recognitiones, quascunque od publicacyey teraznieyszy uchwały naszey otwarte bydz maią, w ktorych wszelkie recognicye praesenti laudo nostro legitimantur y na przyszłym, da Pan Bog, seymie conuocacyey constitutione generali legitimabuntur.

W ostatku patrząc na te pericula, ktore w poysrzodku oyczyzny proelio ardent, y na insze oglądaiąc się, ktore od pogranicznych nieprzyiacioł sperantur, pro vltima reipublicae necessitate pospolite ruszeszenie w woiewodztwie naszym vchwalamy, y lubo nie wątpiemy w tym, ze kazdy z imsciow panow obywatelow, gdzie ludzi rycerskich grono nie małe zostaie, gotowy iest na kon wsiadac ad omnes subitos casus, napominamy się iednak tym laudum naszym do wszelakiey gotowosci, za dwoie wici to obwieszczenie sobie kładąc, abyzmy za trzecią od tego, komu de lege publica nalezec bendzie, wiadomoscią gotowi byli w rycerskim porządku tam stanąc, gdzie necessitas postulabit, iednak sine diuisione belli, iuxta iura

antiqua regni w laudum anni millesimi sexcentesimi quadragesimi septimi decima quinta ianuarii.

U imci pana Ianusza Prusinowskiego, podkomorzego bełskiego, mianowana iest summa dziesięc tysięcy dwiescie dzie więcdziesiąt y pięc złotych, aby o to imc pana podkomorzy nie był inquietowany, chcąc imci regratificari tę ochotę podiętą do usługi wdztwa naszego, tey summy do przyszłych blisko contraktow trzykrolskich bełskich czekac obiecuiemy, pewni bendąc obietnice imci. Te summę iego mosc, na ten czasz mianowany, ad publicum według tegosz pierwszego laudum deponent aerarium bez dalszey protrakcycy.

Vrząd mieysky bełsky kapturowemu sądowy, za oznaymieniem ich mciow panow sędziow kapturowych, ma y powinien bendzie praesto esse, y gdyby tego potrzeba była ad reprimendos et arcendos violentes patratores, gdyby się iakie crimen w miescie stało. A gdzieby nie chcieli w tym bydz posłuszny, tedy iure sądu kapturowego podlegac maią.

Azeby ta vchwała nasza y ten captur vchwalony ad notitiam omnium przyszedł y zaden niewiadomem o nim nie praetendował, zlecilizmy imci panu Michałowi Stempkowskiemu na Ostrowie, marszałkowi y dyrektorowi na ten czas koła naszego, do akt grodzkich bełskich podac.

Te tedy vchwały, kaptury y wszystkie contenta iego obiecuiemy sobie dotrzymac sub fide, honore et conscientiis nostris przeciwko kazdemu, ktory by temu kapturowi y uchwale naszey sprzeciwił się, tanquam contra hostem patriae powstac ad destructionem ipsius iuxta nexum kapturow et confederationis antiquos, laudum praesens spisalizmy y przyrzeklizmy sobie przykładem przodkow naszych y oycow naszych cnotliwych iako synowie y potomstwo pocciwe.

Działo się w Bełzie w kosciele oycow Dominikanow, gdzie się na ten czasz seymiki nasze odprawowac zwykły. dnia pietnastego czerwca roku p. tysiącnego szescsetnego czterdziestego osmego.

Michał Stempkowsky, marszałek koła rycerskiego woiewodztwa Bełskiego. Prusinowsky Ianusz, podkomorzy wdztwa Bełskiego. Alexander Stanisław Bełzecky, starosta bełski. Adam Komorówsky. Ian Łychowsky, podstoli bełsky. Stanisław Sczawinsky, woysky lubaczowsky. Wacław Kuszewsky z Wysokiego. Marcin Mirsz Brzezicky. Mikołay Stephan na Nieledwi Łascz. Iacek Wozuczynski. Stephan Komorowsky. Andrzey z Lipc Lipsky. Ierzy Trzcinsky. Zbozny Lipsky. Iarosz Lipsky. Hieronim Dunin Rzuchowsky. Mikołay Wisniowsky. Kaspar Zanisky, pisarz bełsky. Loci sigillorum.

(Ind. rel. castr. Bełz. t. 235, a. 1648, p. 560—569, obl. 17/VI).

II.

Ухвала соймику в Галичи 17 н. ст. червня 1648.

My rada, dignitarze, vrzędnicy y rycerstwo woiewodztwa Ruskiego, ziechawszy się do Halicza pro die decima septima iunii na mieysce zwyczayne y prawem vprzywileiowane consultatiey ziemi naszey y na czas tymze oboygiem naznaczony, ktore insze tydniem vprzedzac ma seymiki, a dopiero niebespieczęstwem walnym, nagłym przymuszeni będąc, onego bliszszymi y pierwszymi bydz musielismy do obmyslienia praesidii naprzeciwko onemu.

Gdzie naprzod oddawszy powinne łzy swietey niesmiertelney pamięci krola pana naszego smiertelnosci z wielką condolentią całey oyczyznie in loc luctu et lucta oraz vota consilia et manus oddaiemy y podaiemy.

A naprzod według zwyczaiu prawa naszego, zdania zas y napomnienia iasnie wielmoznego wielebnego iego mosci xiędza Macieia Łubienskiego, arcybiskupa gnieznienskiego y primasa w koronie naszey polskiey, naznaczamy y posyłamy posłow naszych na conuocatię (day Boze szczesliwie) przyszłą pro die decima sexta lipca naznaczoną do Warszawy, a to ich mciow panow: Iana Theodoryka Potockiego, podkomorzego

halickiego, Mikołaia Truskolaskiego, miecznika lwowskiego, Raphała Makowieckiego dworzanina krola imci szwedzkiego, Stanisława Głowinskiego, pisarza grodzkiego halickiego, Alexandra Bydłowskiego, Ludwika Wydzgę, ktorych to fide, honore et conscientiis obliguiemy, aby prawa, wolnosci y obowiązki wszystkie nasze w tey oyczyznie tam tempore regnorum quam interregnorum, tam in toto quam in parte nienaruszone zostawali. A iz tak wielka nawalnosc na te sciany nasze w oyczyznie przypadła, niebespieczenstwo, ktorego odstąpic nie moglibysmy, gdyz nie tylko postronnego nieprzyiaciela, ale y własnego poddanego swego obawiac się iuz nąm przychodzi, ktorzy ci rebelles przez spiegi y rozne osoby buntuią y ad nefanda namawiaią, przeto ządac będą ich mosc pp. posłowie, aby electia, da Pan Bog, przyszła pod Gliniany iak nayprędzey naznaczona była y prawa reassumowane tak na tych, ktorzy na electię ziechac będą iako y na zołnierza, ktory w owe kraie na succurs będzie posłany. Podatki gdy będą vchwalone na obrone w tym razie oyczyzny, tedy ich mosc pp. posłowie ad coaequationem tantum do tego dwoyga podymnego naszego i czopowego pozwolic będą powinni. Daiem przytym plenariam potestatem (procz electiey samey y mianowania pana bez nas wszystkich) co by kolwiek służyło ad salutem oyczyznie, w tym razie tak nieszczesliwym, załosnym, niebespiecznym, w ktorym nie tilko consiliis, ale tez ferro dextra przychodzi nam conseruare one.

Vchwalamy tedy zgodnie takowe praesidium:

Naprzod pospolite ruszenie według prawa y w niem opisanych na nieposłusznych paen, in quantum by onego rzeczpospolita potrzebowała, iednak sine diuisione belli.

Potym militem praesidiarium, ktorego ma bydz pięcset człeka, to iest: vsarzow sto, kozakow trzysta z ognistą strzelbą, piechoty sto, waruiąc to, aby ich mosc pp. rothmistrze, nizey mianowani, szlachtę dobrą pod chorągwie swoie zaciągały y zadnego cudzoziemca pod niemi nie miely, iako to: w konnych Wołoszyna, Czerkasa, multo minus Kozaka; w pieszey

Rusina gente, fide non religione, oprocz tych, ktorzy de suo onych miec y chowac chcą.

Ich mciow panow rothmistrzow tych zas vpraszamy, obiecuiąc wzaiem wszelaką naszę wdzięcznosc y vsługę ich mciom za to. A naprzod imci p. Stanisława z Potoka Potockiego, woiowodę podolskiego, aby w tym razie nie odbiegał ziemie naszey, w ktorey iako my iego mci prudentiam, dexteritatem, tak wiele lat starostą naszym będąc, iego mosc zas naszey braterskiey obseruatiey, powolnosci doznawał zawsze, ale consilio, dextra felici zawsze oyczyznie zaszczycał, one teraz y nas w niey, zwłaszcza woiewodztwo podolskie, znecessitowało nagłą prozbą i. mci p. kasztelana naszego, z ktorey nie mogąc sie wymowic, w tym tam woiewodztwie został, zasczycaiąc ich ze y tam oyczyznę. Daiemy tedy zobopolnie wszyscy pod regiment iego mci te ludzie wszystkie y pułkownikiem onych wybieramy. Kozackich zas chorągwi rothmistrzami aby byli, tych ich mciow vprosilismy: imci p. Andrzeia z Potoka Potockiego, starostę halickiego, imci p. Alexandra Cetnera, chorązego podolskiego, imci p. Michała Kuropatwę. Piechocie zas aby sam imc p. pułkownik rothmistrza podał, pozwalamy. Pozwalaiąc zołdu vsarzowi na kon po złotych szescdziesiąt, kozakowi po złotych czterdziestu, pieszem po pięci, dziesiętnikowi po szesci, a respectu barwy na czwierc tysiąc złotych, nadto naznaczamy do sciągania y stanowiska ich vsarskiey y piechotney chorągwi: Colomię cum attinentiis, Sniatin cum attinentiis, Czortkowiec, Tyszkowce, Olchowiec, Prolemiszno, Ładzinczyn, Pererow, Oszkrzeszynce, Vcherniczki, Załucze, Chlebiczyn, Zamulince, Dobesławce, Popielniki, Zukow, Zukocin, Podwysokie, Tudiow, Hłuszkow; chorągwi zas iego mci p. starosty halickiego: Halicz cum omnibus attinentiis, Vchrynow, Wiszszy, Dryszczow, Byszow, Tarnawica polna, tamze Welesnica y Kamienne, Nowica cum attinentiis, Konczaki cum attinentiis, Baranow, Dołpotow, Kryłos cum att. Pukow, Rakowice, Hrynowie, Krolewczyzna, Nazawizow, Torchowica, Zakrzewie; chorągwi iego mosci pana chorązego podolskiego: Mogilnica,

Romanowka cum attinentiis, Oryszkowce, Hadynkowce, Iabłonow, Cieleiow, Vwisłe, Petriłow siue Petrikow pod Tarnopolem, Szamołuskowie; chorągwi imci p. Kuropatwy Kałusz cum attinentiis. Dzierzawy zas iasnie wielmoznego y wielebnego imci x. arcybiskupa lwowskiego, takze starostwo wielmoznego imci p. podczaszego koronnego, Rohatyn, respectuiąc na prace y koszty ich mciow, tak od stanowiska iako y stacii vwalniamy. Iednak gdzie by z tych stanowisk teraz rzeczonych od nas przed tym stanowisko quarcianey chorągwi było, iakiey tedy ich mc pp. rothmistrze teraznieyszy maią respectowac na hanc calamilatem ich y onych z gospod nie ruszac y insze mieisce sobie do czasu tam zaopatrzyc, ani im propidietiey czynic w odbieraniu sobie należącym z przeszłego stanowiska chleba.

Ich mosc panowie sędziowie, teras od nas obrani, maią ordinans podac ich mciom pp. rothmistrzom, iako by mieli chorągwie ich stacie brac na tych stanowiskach, respectuiąc y na nieurodzay, y aby ich na swąwolą isc inopią nie przecisnely, ktore to pomienione chorągwie tak na stanowisku iako zciągnieniu y pociągnieniu dalszym skromnie miernie sprawowac się maią, zadney violentiey y exactiey nie czyniąc, ale według praw y articulow woyskowych poczynac sobie maią; y iezeliby iaki występny znalazł się, takowy ma bydz pozwany przed sąd kapturowy o violentią in ciuilibus przed imcią p. pułkownikiem odprawowac się ma, ktorych to cwierc zaczynac się ma od tey vchwały naszey teraznieyszey. Pokazywanie zas ab hinc za niedziel cztery przed imcią p. pułkownikiem odprawowac się ma przy praesentiey z koła naszego mianowanych, na imie: imci p. Bronisława Gruszeckiego, łowczego czernichowskiego y imci p. Iarosza Kuropatwy, ktorzy tam, gdzie czas pozwoli, za obwieszczeniem imci p. pułkownika ziachac będą powinni.

Ale iezeliby necessitas przypadła, izby do popisu przysdz nie mogło, ale prosto isdz przeciwko nieprzyiacielowi, przeciwko ktoremu tilko, a nie gdzie indziey, to praesidium vchwa-

lilismy, tedy imc p. pułkownik nasz nam attestatie dac ma o kazdey z tych chorągwi, na ktore od nas praesidium pozwolilismy wszyscy vnanimiter dwie podymne, ktore od dnia dzisieyszego za dwie niedzieli sine abiuratis oddac kazdy possessor powinien tu w Haliczu y w Trembowli do rąk imci p. pisarza grodzkiego halickiego, ktoregosmy na to vzyli, sub poena detenentis, o co forum na kapturze przed sędziami przez nas obranemy nizey pomienionemi.

Do tego podymnego (ktore po groszy pietnascie iedno rozumiec sie ma) przykładami reszte z czopowego przeszłego y przyszłego, ktorego calculum vczynic ma imc p. exactor nasz. A isz mieni się bydz aggrauatum z nieoddania y dotąd wiele z tego czopowego, tedy naznaczamy imci z temisz ich mciami, na ktorych pokaze relatie zapisane, forum w niniejszych sądach, termin za dwie niedzieli od inchoatiey onych, gdzie y sam rationem y satisfactionem realem vczyniec nam powinien. A iezeliby kogo za nieoddaniem wskazał decret sądu tego na executią poenae banitionis, ich mosc pp. starostowie naszy sądowi brachio suo według prawa y co praesidio moderno te odprawic z takiego powinni będą.

Takze od imci p. woyskiego halickiego, administratora w ziemi naszey tego czopowego złotych połtora tysiąca, ktore iego mosc oddał iuz na chorągiew husarską, iego mosci z oddania ich w kole naszym quituiemy.

Te tedy dwoie podymne y reszte czopową odebrawszy do rąk swoich imc p. pisarz grodzki halicki, za quitami ich mciow pp. rotmistrzow chorągwiom tym powiatowym zołdy im należące oddac ma, sub poenibus de retentoribus expressis. A iz na iedne czwierc te podatki obmyslilismy, tedy przyrzekamy sobie (iezeliby tego potrzeba była) na seymiku po conuocatiey vmocnic y obmyslic dalsze sustentamentum.

Teraznieysze nagłe y gwałtowne na kraie nasze następuiące niebespieczęstwo pomieszało nas, ze raczey o ochronie zdrowia y dostatkow naszych myslec nam przyszło, a kwarty do Rawy, pod ten czas płacic powinney, w te trwogi odsyłac

niektorzy nie mogli, — przetoz aby to omieszkanie o vtratę dzierzaw tenutarios nie przyprawiło, panowie posłowie v stanow koronnych starac się o to maią. A iego mc p. marszałek koła naszego imieniem obywatelow ziemi naszey imci p. podskarbiego koronnego przez swoy list vzyc ma, aby te kwarte tu we Lwowie przez pisarza swego skarbowego za kwitem swoim odebrał, o co nomine publico imci prosimy.

Tak ab hoste, iniuriis externis, zasłoniwszy się nieco, ab internis przeszłymi zwyczaiami, prawami bespieczęstwo czyniemy, reassumuiąc in toto, iako się wyzey wspomiało, kaptury confoederatiey dawne, mianuiąc na te sądy kapturowe vproszonych od nas ich msciow panow deputatow: imci p. Stanisława Gruszeckiego, łowczego czernichowskiego, imci p. Iarosza Kuropatwę, imci p. Ierzego Mrozowickiego, sekretarza króla i. mci, imci p. Krzisztofa Strzemeskiego, imci p. Iana Kurdwanowskiego, imci p. Sebastiana Czelinskiego. Ktorzy to ich mosc, wykonawszy przysięgę, maią zasiesdz z sądem grodskim halickim, to iest z imcią p. Iakubem Bydłowskim, woyskim y podstaroscim halickim, z imcią p. Stanisławem Głowinskim, pisarzem grodzkim halickim, dnia iutrzeyszego y sądy swe odprawowac, ziezdzaiąc na nie według cadentiey w ordynatiey swoiey naznaczoney, oprocz iezeliby vera infirmitas ktoremu z ich mci nie dopusciła albo in functione publica był praesens: tedy nie mniey pięc zasiada y sądy odprawowac maią.

A ten sąd kapturowy według opisanych kapturow przeszłych wszelakie gwałty, naiazdy, swawolenstwa, zaboie, stupra, violentie, rusznie ad violentiam inferendam nazywania, ktore by się a morte regis przez kogokolwiek w tey ziemi naszey komu stały, takze causas violentiae, expulsionis, fisci retentorum — wszystkich sądzic y decidowac maią y sądy swoie sposobem trybunału koronnego sine quauis appellatione odprawowac będą, scrutinia stronom, gdy ich będą affectowac, nie deneguiąc, ktore tu w Haliczu strony expediowac per testes idoneos powinni. Mieysce sądom tym w miescie, gdzie sobie ichmm. pp. sędziowie commodum locum vpatrzą, na-

znaczamy. Extrakty zas sądow tych pod pieczęcią grodzką z podpisem imci p. marszałka sądu tego y imci p. pisarza grodzkiego halickiego wydawane bydz maią. Pozwy na membranach lubo grodzkich lub ziemskich wychodzic mogą, excipuiąc od tego sądu wszelakie iniurias civiles fundum tangentes, ktore iudicio terrestri mere competunt, do ktorych się ten sąd wdawac nie powinien. Jesliby tesz ktorego z tych panow sędziow sprawa w tym sądzie przypadła, tedy od niey wstac ma, a inszy praesentes to decidowac będą. Przed tym sądem terminus peremptorius ma bydz, relationem iednak położenia pozwu w grodzie własnym przed terminem niedziel dwie actor zapisac powinien. A na kim by za decretem sądu tego lubo in contumaciam lub per controuersiam legitima conuictia stanela, na takowym executia przez ich mciow pp. starostow etiam adhibito, si opus fuerit milite, ktoregosmy dla bespieczęstwa swego zaciągnely, odprawiona bydz ma. A te acta kapturowe po koronacieу szczęsliwey, da Pan Bog, nowego pana zkonczone, ręką imci p. marszałka tych sądow podpisane do grodu oddane bydz maią.

Dla snadnieyszey zas ludziom pod ten czas wygody zasiągnienia pieniędzy vigore conuentus praesentis, otwarzamy grody, tak halicki iako y trembowelski, w ktorych wszelakie inscriptiones et recognitiones według prawa przymowane bydz maią.

Co wszytko sobie obiecuiemy sub fide, honore et conscientiis nostris dotrzymac, y kto by tey vchwale naszey powszechney seymikowey był zprzeczny, tedy nan, tanquam contra rebellem, bespieczęstwo y rząd domowy violantem, powstac y onego vnitis viribus znosic przyrzekąmy.

Ktore to laudum ich mosc pp. posłowie naszy starasc się będą, aby na conucatiey, iako y inszym woiewodztwom, approbowane było, a ono dla więtszey wagi, pewnosci y wiadomosci imci p. marszałkowi naszemu ręką własną przy pieczęci swey podpisane do act grodzkich tak halickiego iako y trembowelskiego grodow podac zlecilismy.

Działo się w Haliczu dnia siedmnastego miesiąca czerwca roku panskiego tysiąc szescset czterdziestego osmego.

Ian Theodoryk Potocky podkomorzy ziemi Halickiey, marszałek seymiku tego. Locus sigilli.

(Ind. rel. castr. Halicien, a. 1648—9, t. 141, p. 1044—52, obl. 19/VI. — Ind. rel. castr. Tremboulen. a. 1648—9, t. 131 p. 281—291, obl. 22/VI).

III.

Скржиньский подає унївських черниїв за шкоду. 17 червня 1648.

[E] Ian Skrzynski, vrzędnik wsi Łahodowa iey mci paniey Doroty Hoziczyney, imieniem teyze te swoie zanosi protestatią: iz on iadąc ze wsi Pohorylce dnia dzisieyszego,[1]) nadybawszy w obszarze panskim nazwanym Lipowce, do wsi Łahodowa należącym, w przenicy tak bydło iako y swinie poddanych ze wsi Iachtorowa manastyrskiego, iako tez y samych oycow vniowskich, chcąc (sic) one z szkody zaiąc y zapędzic do dworu, nie wiedziec zkąd się wyrwawszy ludu wiele, tak poddanych z Iachtorowa iako y samych czerncow, z krzykiem wielkim wołaiących: „czuc tego Lacha, poniewaz się im Kozacy ieszcze nie dali znac"! zaiąc nie dopupuscili, y owszem onego słowy niepocciwemi nakarmiwszy, one bydło sami pozapędzali y porozganiali.

(Ind. rel. castr. Buscen. t. 21, a 1646—9, p. 1873—4).

IV.

Ухвала соймику в Судовій Вишні 25 н. ст. червня 1648.

My rady, dignitarze, vrzędnicy y rycerstwo woiewodztwa ziem Ruskich, ziechawszy się do Wisni na seymik pro die

[1]) В скарзі монахів з того самого дня подано час випадку на 15 червня.

vigesima quinta iunii według naznaczonego czasu od i. m. x. arcybiskupa gnieznienskiego, primasa oyczyzny naszey, przed conuocatią warszawską pod ten nie tylko zaloszny czas osierociałey oyczyzny za zescie z swiata tego swiętey pamięci krola imci Władysława Czwartego, ktorego sit anima in benedictionibus, ale tez y srodze niebespieczny przes strate woysk rzptey y zgube obydwu ich mciow panow hetmanow, za ztratą y podniesieniem buntow Zaporowskich Kozakow, ktorzy przyłączywszy kilkadziesiąt tysięcy Tatarow do siebie na woysko nastąpili — zgodnie obralichmy sposrodka ich mciow panow posłow naszych na tę conuocatię: z ziemie Lwowskiey — imci p. Hieronima z Tęczyna Ossolinskiego, staroste zydaczowskiego, imci p. Piotra Ozge, pisarza ziemskiego lwowskiego; ziemie Przemyskiey — wielm. imci p. Mikołaia z Zurowa Daniłowicza, podstolego koronnego, imci p. Franciszka Dubrawskiego, podkomorzego przemyskiego; ziemi Sanockiey — imci p. Iana Adama ze Zmigroda na Lesku Stadnickiego, podkomorzego sanockiego, imci p. Bazylego Iaworskiego, — ktorym to za spolną zgodą naszą zlecilichmy:

Naprzod zeby podziękowali imci x. arcybiskupowi gnieznienskiemu y inszym ich mciom pp. senatorom na ten czas przy iego mci będącym, iz iego mosc ex senatu consulto conuocatią nam te mora non interprosita złozyc raczył, na ktorą ich mosc pp. posłowie nasi na początku tey conuocatiey stawic się maią. I zeby się ta conuocatia pro exigentia temporis et periculi iako nayprędzey, a nadaley do dwoch niedziel, odprawic mogła, namowiwszy wszystko na tey conuocatiey, cokolwiek by nalezało do poprawienia swobod, wolnosci y praw naszych y o inszych exorbitantyach przyszłemu, da Bog, krolowi iego mosci z artykułami inszemi proponendis, iednak non in vim conclusionis, ale in vim praeparationis, zachowuiąc to, da Bog, do przyszłey electiey, na ktorey kazdemu slachcicowi, y naymnieyszey condiciey będącemu, iako do mianowania pana, tak tez co by mu się zdało, wolno będzie przymawiac sie rowno

z inszemi według dawnych praw, gdyz na tym zawisła basis et fundamentum libertatum nostrarum.

Podziekowac maią y tym wszystkim ich mciom, ktorzy in tanto periculo kraiow naszych ad restinguendum hunc ignem lub to ex publico erario lub ex privato peculio securitatem onym kraiom, periculis obnoxiis y blizszym będącym, s ochoty swey y miłosci braterskiey, nie załuiąc zdrowia y dostatkow swoich, znaczny poczet ludzi woiennych namowiwszy, poratowanie obmyslili, nie czekaiąc czasu seymikow. Przy ktorym podziekowaniu, strzesz Boze periculum iakiego na tamte kraie, eandam promptitudinem z ochoty y miłosci braterskiey naszey ich mciom ofiarowac maią ich mosc pp. posłowie nasi.

Electia przyszłego, da Bog, pana ma bydz namowiona, iako y pierwsza, w szesc niedziel albo tez, iz wszyscy do tego actu należą, iezeli by sam w owych kraiach to niebespieczenstwo nie vspokoiło do tego czasu, tak ze by sam przyszło zostawac tym ich mciom, ktorzy do vskromienia tych niebespieczenstw częścią z ochoty, częścią tez z naznaczonych sobie vrzędow regimentowac musieli, zeby tantisper ta electia odłozona była, poki by się tu, iesli nie totaliter, przynamniey ex magna parte to niebespiecenstwo nie vspokoiło. Na ktorey electiey aby cudzoziemcow zadnych nie było okrom posłow, zlecamy posłom naszym. A około mieysca tey electiey znosic sie będą pp. posłowie nasi z inszemi ich mciami. Aby tam była gdzie necessitas periculi vkaze, na ktorą electią zeby sine strępitu armorum ziezdzali sie, bez chorągwi, zlecamy pp. posłom naszym, gdyz potrzebnieyszy będą ludzie zaciągnieni y te chorągwie na vskromienie zawzietey sweywoli vkrainskiey, anizeli na electią, gdzie libera vox ma bydz kazdemu.

Tempore interregni praesentis, poniewaz wszytkie prowenta, za consensem rzptey krolom panom naszym konferowane, teyze rzptey naszey należą, przeto wszystkie cła tak morskie iako y ziemne, nie wymuiąc y pilawskiego, funtcol gdanski y hebielski, myta, zupy, economie y wszytkie inne prouenta skarbowi krolewskiemu należące y intraty ex vacan-

tibus capitaneatibus et tenutis, ktore teraz vacant y podczas interregnum vacabunt, zlecamy to pp. posłom naszym, gdyz tego zyczymy, aby te wzwyz mianowane prouentus tak mensae regiae nalezące, iako y wakancie obrocone na potrzebe rzptey dotąd byli, poki, da Bog, krola przyszłego nowokoronowanego nie będzie. A iz y sami widziemy rzec nie podobną, aby imc p. podskarbi przes tak krotki czas miał liczbe swoie doskonałe verificowac na tey conuocatiey, tedy zlecamy pp. posłom naszym, aby ten calculus taki był dla informowania tylko rzptey, w same verificatią będzie, da Bog, imc p. podskarbi na przyszłey electiey przes pisarzow skarbowych powinien vczynic będzie.

Siła nalezy pod ten czas interregni na opatrzeniu zamkow vkrainnych w woiewodztwie naszym, iako Lwowa, Przemysla, Sanoka, przeto aby ex erario publico opatrzona ich securitas iako nalepiey była, dozrą tego pp. posłowie nasi; azeby ich mosc pp. starostowie vkrainni na zamkach swoich zawsze residowali według dawnych praw o tym napisanych, ostrzec tego maią. Przy tym domowią się y tego pp. posłowie nasi, aby przyszły, da Bog, krol iego mosc zgodnie y wolnemi głosy obrany, iako to in pactis conuentis z przeszłemi krolami mamy, aby zamkow certum numerum vkrainnych vfortyficował y aby była specificatia tych zamkow.

Ad internam securitatem rzeptey rzec bydz potrzebną vpatruiemy, zeby wszystkie simultates, rancory, odia y zascia inter ciues, tak te, iako za zywota pamieci swietey krola iego mosci były, iako y te, ktore by pod czas interregni przypadły autoritate tey conuocatiey vłagodzone y vformowane były, gdyz iesli kiedy, tedy w tym razie y niebespieczenstwie oyczyzna zgody y spolney miłosci po nas wszytkich potrzebuie, dlatego vprzeymie zyczymy, aby taz pax inter dissidentes de religione iako nabespieczniey y nawarowniey zachowana była.

A iz panowie bracia religiey greckiey skarzyli sie, iako na przeszłych seymikach y walnych seymach, tak y teraz o wielkie praeiudicia swoie w wolnosciach y przywilegiach

swoich y w odięciu niektorych beneficiorum, zlecamy pp. posłom naszym, izby obwarowali sufficientissime, zeby iuz religia grecka we wszystkich exorbitantiach y praetensiach swoich vspokoiona była.

Xięgi y acta wszytkie po koronie, ktore są otwarte za vniuersałem imci x. arcybiskupa gnieznienskiego, aby suum robur et valorem miały, a ktore nie są, aby autoritate tey conuocatiey otworzone były, a to dla zapisow y extraktow, xięgi przy tym tak ziemskie iako y grodzkie aby otworzone były. Iednak gdzie by starosta nie wiechał na starostwo y przysięgi nie odprawił, aby zadnych suscept nie czyniono, tylko extrakty dawnych zapisow y dekretow wymowano w tych grodach.

Lauda wszytkie priuatne ziemie Lwowskiey, Przemyskiey y Sanockiey aby approbowane były. A iz laudum ziemie Lwowskiey postanowili sobie obywatele ziemie Lwowskiey wprzod, ante incidentiam tego seymiku, propter securitatem tych niebespieczenstw y dla pochamowania swawoli domowey, tedy go takiey wagi miec chcemy, iako by tu wespoł na tym ze seymiku postanowione było, gdyz to z ochoty swoiey y z potrzeby wielkiey vczynili ich mciowie.

Pacta conuenta aby ze wszystkiemi siąsiady naszemi zachowane y zatrzymane były, rzec iest słuszna, w czym aby sie iego mc x. arcybiskup iako primas authoritate stanow na conuocatiey zgromadzoney ozwał wszytkim sąsiadom, z ktoremi ieno sąsiectwo y pacta zachodzą, rzec słuszną widziemy.

Conuocatia przeszła warszawska pod czas interregnum y captur warszawski na teyze conuocatiey po smierci s. p. Zygmunta Trzeciego aby in toto, de verbo ad verbum, reassumowany był absque vlla interpraetatione et declaratione, iezeli by in volumen legum wpisano było, zlecamy to pp. posłom.

Securitatem tych niebespiecznych czasow taką przyniesc nąm maią pp. posłowie na dalsze czasy, iaka była obmyslana na expedicią pruską in anno millesimo sexcentesimo trigesimo

quinto sposobem woiewoctw poznanskiego y kaliskiego. A iezeli by pospolite ruszenie zdało się bydz potrzebne, tedy znioszy sie z inszemi ich mciami, pozwolic maią na nie ich mc pp. posłowie nasi według zgody wszytkich.

A iesliby do podatkow rzeczyptey przyszło, tedy panowie posłowie nasi summe, dwoigu podymnemu corresponduiącą, albo tez iako bedzie zgoda wszytkich, pozwolą, okrom tych teraznieyszych subsidia, ktorechmy sobie namowili et in priuato nostro laudo opisali, iako to: Ziemia Lwowska — vsarzow sto, kozakow dwiescie, piechoty dwiescie, naznaczywszy rothmistrze: vsarskiey wielm. iego mci p. Mikołaia hrabie na Ostrorogu, podczaszego koronnego; kozackiego zas imci p. Stanisława Kowalskiego, stolnika lwowskiego y imci p. Kołka; a piechocie imci p. Czerminskiego. W Przemyskiey zas ziemi tymze sposobem y tak ze wiele ludzi, naznaczywszy rothmistrzow: vsarskiey chorągwie imci p. Iana z Pleszowic Fredra, sędziego ziemie Przemyskiey; kozackiey zas imci p. Mikołaia Czuryła y imci p. Marcina Madalinskiego; a piechocie zas imci p. Alexandra Siecinskiego. W Sanockiey ziemie pułtorasta koni kozakow, naznaczywszy rothmistrza imci p. Iędrzeia Pobidzinskiego. A tych wszytkich chorągwi dalichmy zwierzchnosc imci p. podczaszemu koronnemu, iako pułkownikowi.

Poniewaz nie dosyc sie stało tym punctom, ktore in pactis conuentis podalichmy byli s. p. i. k. m. Władystawowi Czwartemu, tedy sie maią o to vsilnie starac pp. posłowie nasi, aby to wszytko, co na przeszłey electiey namowiono było y co w inszych confoederatiach y capturach dawnieyszych y swiezo przeszłych napisano było, in realem executionem przysło, w czym by kolwiek exorbitantia była, a mianowicie indistributiua iustitia, ktorey maxime exorbitatum est, bo nią nie według praw in pactis conuentis opisanych, ale przes coruptie plus offerentium, fauory, respekty nie tylko aetate et discretione vigentibus, ale y nie znaiącym rzptey rozdaiąc szafowano. Przyczynic tedy rozumie woiewoctwo nasze ten punct do przysięgi dawnieyszey w prawie opisaney, ze hunc panem

bene meritorum nie za vpominkami ani podarkami ani z fauoru albo z respectu iakiego szafowac bedzie temi vaccantiami, ale według tego, iako iest in pactis conuentis opisano. A iz to sie dzieie z promociey panow pieczętarzow, tedy ich mciom pp. pieczętarzom do ich dawney przysięgi takasz przysięga aby przyłączona była de verbo ad verbum, starac sie o to panowie posłowie bedą.

Isz za rzec słuszna y potrzebna rozumie bydz woiewoctwo nasze, aby w tey ze przysiędze krola iego mosci dawney dołozono y ten punct, ze w pokoiach y na dworach swoich cudzoziemcow swoich chowac nie będzie, a pogotow ani consilia inire z onemi ani tez do postronnych panow w poselstwach ich posyłac będzie, co serio ich mciom pp. posłom zlecamy.

Disciplina militaris iako iest potrzebna do woiennych expeditiy, wiadomo dobrze kazdemu, zaczym lubo o niey siła konstitutiy iest surowo napisanych, iednakze na to mniey dbaią zołnierze, iako w wyciąganiu staciy tak tez w przechodzeniu wielkie krzywdy y gwałtie niezwyczayne ludziom vbogim czynią, gdzie prawie niebiosa gemitus pauperum przebiia, a ztąd potym y vindicta Dei na woysko zwykła subsequi. Tedy ich mc pp. posłowie nasi maią inire modum, zniozszy sie tak z ich mciami pp. senatorami iako z ich mciami posłami, aby iuz iako w zołdzie tak y w stacyach była certa quota vmowiona, a na transgressores legis et constitutionis seuerior poena naznaczona ma bydz, mianowicie na tych, ktorzy to w ciągnieniu odbiegaią od chorągwi po roznych wsiach y miasteczkach, wyciągaiąc pieniężne stacye, lubo tam stac nigdy nie myslą, gdyz w tym wielka szkoda y vciążenie stąd szlachta y poddani ich maią, bo iednym się odkupiwszy, drudzy zas z chorągwią przychodzą: a tak zeby nad dwie chorągwie w iedney maiętnosci więcey nie przechodząc, stac się nie wazyli pod winami w prawie opiszanemi y te dzierzawy w ktorych stanowiska y leze swoie zołnierz ma, wolne od przychodzących woysk zostawali. A ze to nalezy ad disci-

plinam militarem, zeby rothmistrze przy chorągwiach mieszkali, tedy y to zlecamy pp. posłom naszym, aby podczas woyny mianowicie w obozach zawsze przy swoich chorągwiach mieszkali, exceptis legitimis causis et vera infirmitate, czego oboyga iustis documentis dowiesc maią: a ktory by temu dosyc nie czynił, napomiony raz, ma bydz karany. A iezeli by przyszło do zaciągow cudzoziemskich woysk, tedy maią prouidere ich mc pp. posłowie nasi, aby cudzoziemskiego woyska liczba dobrze mnieysza była nizeli polskiego.

W tak nagłym niebespieczenstwie słuszna rzecz iest, aby xiąze imc brandenburski kurfierst oswiatczył w tey mierze miłosc przeciwko oyczyznie naszey iako feudatarius rzptey, wniosą tedy prozbę panowie posłowie nasi do imci x. arcybiskupa gnieznienskiego, aby imieniem rzptey prozbę swoię przes pisanie do xiązecia imci wniosł, zeby liczba iaka dobra ludzi woiennych chciał poratowac rzptą. Więc y tego aby nie przepomniał imc. x. arcybiskup, aby wszytkie retenta, cokolwiek sie pokaze, xiąze imc maydeburski oddac iako nayprędzey raczył na zapłatę woyskom do rąk imci p. podskarbiego koronnego; a cokolwiek by oddano od imci xiązęcia maydeburskiego, na co by kwitu ręką imci p. podskarbiego koronnego podpisanego nie pokazał, to wszytko ma byc irritum et inane.

Takze do panow Gdansczan aby imc x. arcybiskup gnieznienski interponat authoritatem suam, yzby rzpta, z ktorey tak wielkie emolumenta biorą, w tak ciężkim razie chcieli ludzmi dobremi poratowac, przynamniey tysiącem człowieka cudzoziemskiego.

Reszty składnego winnego v p. Szembeka vpomniec sie, aby ią nieodwłocznie oddał.

Dochodzą nas te wiesci, iako by byli tacy, ktorzy to proponuią, zeby krolewicz imc Kazimierz pod ten czas interregni wodzem był woysk rzptey przeciwko temu nieprzyiacielowi: lubo wszytkie dotes doswiatczonego wodza przypisuiemy krolewiczowi imci Kazimierzowi, iednak isz warowali to sobie

przodkowie nasi, „quod nullum castrum seu fortalitium regni Poloniae alicui duci vel principi aut descendenti de gente ducili regendum et tenendum pro tempore et in aevum non debeat commiti“, a woysko poruczyc daleko większa rzec iest, nizeli ieden zamek — zlecamy to pp. posłom naszym, aby tego zadną miarą nie pozwalali, iesliby to kto proponował, temu omnino contradicowali.

To infortunium, ktore padło na rzptą w rozgromieniu swiezym woyska koronnego y poimaniu obudwu ich mc pp. hetmanow koronnych, iako iest nam wszytkiem załosne, tak y do commizeratiey pobudzaiące, zebysmy o wyswobodzeniu ich mciow pp. hetmanow y rycerstwa, w poimaniu v pogan będącego, omnimodo myslili, zlecamy pp. posłom naszym, aby wniesli prozbę swoię w posrodek wszytkich ich mciow, aby specialiter posłac z tym do cesarza tureckiego, izby iako ich mm. pp. hetmanow, tak y wszytkich inszych, ktorych tam na tey woynie pobrali, wolno wypusczono y oddano, gdysz ich mc pp. hetmani, czyniąc dosyc pactis conuentis, ktore ma rzpta z cesarzem tureckim, gwoli temu tak daleko z woyskami posli, aby byli zabronili chodzenia na morze Kozakom Zaporowskim, na co sie byli zbuntowali.

Praesidio na Kodaku będącemu, poniewasz rzpta na niego wielki kost wazyła y ludzi wiele potrzebnych co do woyny tam zostało, obmyslic subsidium potrzeba iako nayprędzey, vt non cedat in praedam nieprzyiacielowi.

Iesliby tak nagłe napadło niebespieczenstwo, strzes Boze, na oyczyznę, a isby do podatkow wydania przysc nie mogło, tedy maią inire rationem pp. posłowie nasi z ynszemi ich mciami, zeby zkąd kolwiek zaciągnąc pięniedzy ad fidem publicam dla prętszego zaciągnienia zołnierza.

Wielką ztąt szkodę vznawa scymik wyszynski, iz ktorzy vtrzymuią przywileie na wakancie lub starostw lub iakich kolwiek dzierzaw od krola imci danych, nie dokładaiąc sie w tym ani czekaiąc oddania przes pisarzow skarbowych, iako o tym prawa wyrazone są, za sczegulnym tylko przywileiem albo

listem priuatnym w kancellariey ktorey kolwiek zwykli te dobra odbierac, zkąd wielka szkoda vpustoszęnia zamku y armaty dzieie sie, tedy iesli by kto taki na potym znalazł sie, ktory by nie dołozywszy sie skarbu y nie z rąk skarbowych wziął te dobra, eo ipso facto ma ich tracic.

Contrakty, arendy, administratie, commissie, quocunque nomine et titulo nazwane około ekonomiey wszelakiey dobr i. k. m. dispositie, takze y kwity de perceptis dane, ktorych wszytkich dozor, iz sie za wiadomoscią i. wielm. imci p. podskarbiego koronnego odprawowac y ex actis thesaurarii regni z podpisem y pieczęcią skarbową iuxta nexum iuris publici wychodzic maią, przeto takowe wszytkie, iako prawu koronnemu przeciwne, aby kasowane były, pp. posłom naszym zlecamy, chcąc to miec po imci p. podskarbiem koronnem, aby te wszytkie prouenta wniesc y w swoię dispositią brał y prouent z nich y teras ad felicem vsque coronationem, da P. Bog, pana przyszłego y na potym, ktore to prouenta pod czas interregni vsque ad coronationem maią sie obracac na potrzebę rzptey sub refusione damnorum. Gdyby temu imc p. podskarbi nie chciał dosyc vczynic y w powinnosci swoiey sie poczuwac, a in futurum praerogatiwie są v p. podskarbiego koronnego iuxta iura anteriora in hoc passu suo robore zostawac ma. Takze funtcol gdanski, helbianski, ponieważ są bona mere economica do dispositiey, tegosz imci p. podskarbiego koronnego nalezec maią, zeby zadnemi iurgeltami onerowane nie były, zlecamy pp. posłom naszym, a ktoby był refractarius huic legi ma bydz sądzony y karany processu fisci.

Posyłanie posłow do panow cudzodziemskich y odprawa takze y ten koszt na posły cudzoziemskie wydawany bywa, ma sie odprawowac z prywatnego skarbu krola imci według constitutiey in anno 1593 ferowaney, ktora aby była in eo puncto reassumowana, zlecamy pp. posłom naszym.

Na teraznieyszy apparat woienny ta quarta nowa ma sie obrocic totaliter, iako to na kule, prochy, lunty, furmany, residuum iednak do płacey zołnierskiey przyłączyc, ktorey quarty

ma reddere rationem p. Marciszowski, a iesli by sie to vkazało, aby co in priuatos vsus, a nie in publicum emolumentum, obrocił, tedy mu tego in rationibus nie maią przymowac y ma to wszytko przywrocic sub poenis de retentoribus sancitis. A ze mu przyczyniono, iako to patet z vniwersału imci x. prymasa, do dawnego iurgieltu trzy tysiące, tedy ich mc pp. posłowie pozwalac nie maią.

Ad coaequationem nalezec bedzie, izby rachunek woiewodztwa Pruskie vczynili przed imcią p. podskarbiem koronnym y na potym zeby tamze czynili rachunki, nie w swoich woiewodztwach. Takze y summa szescdziesiąt tysięcy y piec, ktora została przy potomkach niebosczyka p. woiewody pomorskiego, aby oddana była, zlecamy pp. posłom naszym.

Woiewodztwo Wołynskie we wszytkich podatkach aby sie coaequowało, zlecamy takze pp. posłom naszym.

Za tą insolentią y buntami chłopskiemi wielka sie diminutia stała prouentu rzptey, mianowicie na komorach i. k. m. vkrainnych, iako w inductach, clach y mytach, na co ma miec wzgląd rzpta, zeby w tym nadzieie nie pokładała, co z swoiey rezy wypadło, az by zkąd inád ten prouent obmyslano.

Quity kwarciane, ktore dawał imc p. podskarbi za rzetelnym oddaniem posessorow dobr rzptey, maią się starac ich mc pp. posłowie, aby wagę swoią miały, tak iako by w Rawie oddane były, poniewasz w tych niebespiecznych czasach trudno y niebespiecznie odsyłac ich do Rawy.

Sądy seymowe y zadworne aby iuxta iuris praescriptum odprawowane były y ferowane, nie iuxta bene placitum, to iest zeby krol imc tam sie swoią sententią skłonił, gdzieby pluralitas senatorow sententie swoie dawała, a iezeli by in contrarium stanął decret, powinni sie będą ich mc pp. senatorowie aliter sentientes na to ozwac, a za ich odezwaniem, lubo ktorego kolwiek z nich, ma sie imc p. marszałek na ten czas będący ktory kolwiek znowu rozdawac vota y notowac pluralitatem, do ktorey krol imc skłonic sie będzie powinięn, lubo

by in contrarium iuz był ferowany decret; a pisarz decretowy ma bydz slachcic dobrze osiadły, nie cudzoziemiec sub nullitate iudicati.

Reiecti tesz seymowe sine consensu partium, iz od seymu do seymu przes lat kilkanascie expediciey swoiey prawie y effectus sortiri nie mogą, a do tego przyłączaią per vim decreti sine controuersiis partium suspensionem poenarum infamiae, banitionum, executionum, decretorum quorumuis, etiam iudicii tribunalis y poenae contrauentionis decreti comitalis et cessionis iuris, przez co wielka vyma sprawiedliwosci y executionis decretorum, zlecamy to pp. posłom naszym, aby reiecti sine consensu partium nie bywały, a ktore w reiecty wpadły, aby expediowane byli wprzod przed inszymi sprawami, a iezeli by nie byli expediowane, tedy non obstante suspensione y decreto poenarum sine contrariis partium prolato, aby wolno było kozdemu według prawa sobie dekretu executionum postąpic.

Siła to do executiey w osądzonych rzeczach nalezy, na czym wszystka vis decretorum zawisła, zeby starostwa sądowe nie były ogołocone propter fortem executionem, zaczym zlecamy to ich mciom pp. posłom naszym, aby sie tego serio domowili, iz cokolwiek odpadło dzierzaw wsi od starostwa sądowego, aby to wszystko przyłącono było do tego starostwa post decessum modernorum posessorum.

Gwardiey krolewskiey aby według postanowienia per legem nie było, w liczbie iedno szescszet, ktorzy pod czas seymu nie maią wchodzic armati do zamku, to iest z chorągwiami rozwitemi y bębnami, iako przed tym było, ani tez stawac z zapalonemi knotami, iako u senatorskiey izby tak y v poselskiey, aby tym bespieczniey mogli de republica et libertatibus radzic pp. posłowie, gdyz to pugnat contra libertates nostras.

Tytuły nowe, kawalerie y confraternitates, iako aequalitati et paritati nostrae szkodliwe rzeczy, aby nie były wnoszone, a kto by ich smiał inducere, przeciwko takiemu ma bydz taka poena postanowiona, iako contra perdueles.

A iz to publica vox (ktora diuinae zwykła comparari) po naszych sam woiewodzstwach increbuit, iako by przywileie iakies Kozakom Zaporowskim s pieczęcią miały bydz wydane, ktoremi sie y sami Kozacy sczycą, tedy ich mosc pp. posłowie nasi maią sie tego dowiedziec, z ktorey by to kancellariey wyszło y zpytac ich mciow pp. pieczetarzow, cuius scitu et mandato wydane są te przywileie. Zaczym dostrzyc tego maią pp. posłowie, aby na potym zadnych pokoiowych pieczeci k. i. m. nie zazywał, a co by taką pieczecią zapieczetowane było, irritum et inane ma bydz, nie tylko in publicis, ale etiam in priuatis expeditionibus, poniewaz insignia krolestwa polskiego maią bydz ornamentum krolow polskich.

Deputacie aby osobne podczas seymu nie bywały, bo to insza iakby rzptey dzieie sie species. Consilia sekreta podczas seymu aby nie bywały, a iesli będą iakie, aby przy tym bywała y poszelska izba, iako y w Toruniu. In archiuum ze tam cos podawaią. Zniesc to, ale cum consensu wszystkiey izby poselskiey zeby wiedzieli, co w tym tam skrypcie iest, mogą sie podawac in archiuum. Senatus consulta aby kazdy swoią sententią z podpisem swoim do grodu podał, wyiąwszy ią z grodu authentice czytac imc x. sekretarz wielki powinien będzie.

Cognitio priuilegiorum, ktorą zwykli byli odsyłac na seym albo za dworem do sądow k. i. m., pp. posłowie nasi domowic sie tego maią, aby bez odsyłania iakiegokolwiek sądu na trybunale cognitia ich bywała, ktory dekret takiey ma bydz wagi, iako zadworny albo seymowy.

Wielką w tym szkode y vciązenie stan slachecki ponosi, ze te sprawy na seymie nie według wpisania w regestr, ale według woli ich mciow pp. referendarzow przywoływane bywaią, zaczym zlecamy pp. posłom naszym, aby zwyczaiem tribunalskim te sprawy przywoływane byli, iako ktora ordine iest: a kto by sie wazył inaczey kazac przywoływac, na tego pana ma bydz zkazana poena mille marcarum toties, quoties ad instantiam iniurati forum inter causas offici magni naznaczaiąc.

Malo exemplo stało sie to, ze na teraznieyszym vniuersale imci x. arcybiskupa drukowanym, na seymik przysłanym, podpisali sie y ich mm. duchowni, ad publica consilia nie należąc, okrom ich mciow xx. biskupow; maią tego ostrzedz ich mc pp. posłowie nasi, aby tego wiecey nie bywało y ten podpisz pro consuetudine zeby nie był miany.

Kwarcianemu woysku pozostałemu aby in toto zapłacono było, tak Polakom iako y cudzoziemcom, co sie słusznie z regestrow pokaze, etiam et successoribus, tylko za dowodem pewnym. Takze y traktament pp. pułkownikom woyska zaporowskiego, szlachcie braci naszey, zatrzymany aby był zapłacony, co sie pokaze. Iednak iezeli by sie kto niesłusnie upominał y nie należał do tego, temu nie dawac, ale to mu cedere residuum na płacą woysku teraznieyszemu.

Czopowe ziemi Lwowskiey, iako to sobie warowali na przeszłym seymiku, ze lubo by wyszedł czas asignatiey, do ktorego czasu wybierac miano, tedy po expiratiey iego a prima octobris znowu go sobie vstanawiaią do lat dwoch zupełnych, to iest ad annum quinquagesimum ad primam octobris, co aby im na tey conuocatiey approbowano, zlecamy pp. posłom naszym. Administratora tego czopowego naznaczaią imci p. Piotra Ozge, pisarza ziemskiego lwowskiego, ktory ma to plus offerenti arędowac, publikowawszy to przez vniuersały trzema niedzielami przed tym, a nim do administratii przyidzie, iurament iuxta formam antiquam ma vczynic.

Ponieważ sie zaczynaią wielkie krzywdy od granic węgierskich obywatelom tak ziemie Sanockiey iako y Przemyskiey, tedy maią sie interponere pp. posłowie nasi do imci x. primasa, aby raczył napisac list do x. imci siedmiogrodzkiego z przypomnieniem pactorum, prosząc przytym, aby ta swawola pohamowana była, a ex delinquentibus aby słuszna sprawiedliwosc była. W teyze materiey y do im. paniey Humenney otrzymac pisanie.

Targowiska y Lezany, maietnosc imci p. Benedikta Siewinskiego w Sanockiey ziemi, przeciwko wyraznym prawom,

o czym są dawne konstitucie, iz uprosił imc p. starosta biecki, a ta maietnosc iuz iest od stu y kilkadziesiąt lat prawem dziedzicznym, maią sie w to włozyc pp. posłowie nasi, aby nie był wiecey inquietowany: a kto by sie na potym wazył upraszac bona haereditaria pro regalibus, tedy taki ma subiacere poenis in constitutionibus expressis.

O wielkie vbostwo y znizczenie miasto Przemysl przyszło dla czestego zołnierza przechodzenia y iego podymowania, tak ze y tez y ich mc pp. obywatele ziemie Przemyskiey, dla sądow y odprawowania kontraktow swych ziezdzaiący sie, swoiey wygody nie maią, y w tym wielkie miesczanie przemysczy cierpią vkrzywdzenie, ze wiele iest obywatelow w miescie pod iurisdicciami tak duchownego stanu iako tez y inszey conditiey mieszkaiących, ktorzy na gruntach przedtym mieyskich zasiadszy z miesczany, ktorych nie wiele iest, onera ciuilia ponosic zbraniaią się y podczas incursionem nieprzyiaciela koronnego nie chcą na straz z armatą stawac, ani tez do munitiey miasta, iako do szypania wałow koło miasta, — zlecamy to ich mciom pp. posłom naszym, aby o to starali sie y effiiciant, zeby od przescia y stanowiska zołnierza toz miasto Przemysł uwolnione zostawało y constitutią na seymie coronationis obwarowano było. Zydzi tez przymysczy do odprawowania strazy y co nalezy do obrony, iako to armate y strzelbe miec porządną według posłusenstwa vrzedu miasta Przemysla, powinni będą przykładac sie, przeto zabiegaiąc dalszemu znisczeniu miasta.

A izesmy ad internam securitatem vczynili sobie laudum na tym seymiku, takze kapturowe sądy nasze vchwalilismy, naznaczywszy im czaszy według affectatiey kozdey ziemi dla vskromienia swywoli y dochodzenia prędszіy sprawiedliwosci vkrzywdzonym, tedy zlecamy pp. posłom naszym, aby iako lauda tak y kapturowe sądy authoritate conuocatiey przyszłey aprobowane były, cochmy do grodow naszych podali y wpiszac kazali.

Datum w Wisni die vigesima quinta iunii anno millesimo sexcentesimo quadragesimo octauo.

Locus sigilli. Piotr Ozga, pisarz ziemski lwowski, marszałek koła seymiku wiszenskiego.

(Ind. rel. castr. seu captur. Leopol. a. 1648, t. 398, p. 69—87, obl. 8/VII. — Ind. rel. castr. Premisl. a. 1648, t. 375, p. 1647–1664, obl. 6/VII).

V.

Ухвала шляхти землї Перемишльськоï і Сяніцькоï на соймику в Судовій Вишнї 25 н. ст. червня 1648.

Laudum priuatne ziemie Przemyskiey y Sanockiey.

My rady, dignitarze y rycerstwo woiewodztwa ziem Ruskich Lwowskiey, Przemyskiey y Sanockiey, chcąc z kozdey miary consulere securitati ziemiom woiewodztwa naszego w tak gwałtownym na rzptą razie, ktore na oyczyznę naszą następuią niebespieczenstwa, vpatruiąc przytym integram securitatem ziemiom tym, ile podczas interregni autoritate conuentus praesentis, a przykładem inszych woiewodztw, vchwalamy tym dwom ziemiom Przemyskiey y Sanockiey (poniewasz ziemia Lwowska iuz sobie dawno przed tym securitatem obmysliła) summę coresponduiącą dwoygu podymnemu, ktorą ziemia Przemyska czterema poborami ma wypłacic do tey reszty czopowego dwoch tysięcy, ktorą summę y pobory wszytkie miasta y miasteczka, wsi duchowne, krolewskie, mieyskie, slacheckie maią wydawac, stosuiąc się w tym do vniwersału w constitutiach opisanego in annis 1578 et anno 1629; popi iednak od cerkwie wolni bydz maią.

A ktory by tego poboru wydac nie chciał, ma go pozwac poborca przed sąd kapturowy w swoiey ziemi processu w prawie opisanym, sub poenis de retentoribus sancitis, iesli by chciał bydz temu postanowieniu refraudarius.

Czas wydania poborow ma sie poczynac w Przemyskiey ziemi feria secunda pxma post festum visitationis Beatmae Virginis Mariae *(6/VII)*, a w Sanockiey feria tertia post festum idem *(7/VII)*. Wydawanie tych poborow ma trwac naydaley dwoch niedziel ab assignato tempore, naznaczywszy ich mciow pp. poborcow: ziemie Przemyskiey — imci p. Stanisława Ostrowskiego, ziemie Sanockiey — imci p. Kiliana Cieszanowskiego, ktorzy to ich mc pp. poborcy, przysiągszy wprzod kozdy w swoim grodzie super fidelem exactionem, według prawa te podatki iako nayprędzey et quam exactissime wybierac będą powinni, iednak absque solario, we wsiach nie biorąc od kwitu tilko po groszy szesci, w miasteczkach większych y bogatszych po dwa talery twarde, a w mnieyszych miasteczkach po kopie, czego rachunek maią czynic, to iest szafowania tych podatkow, przed sądem kapturowym, kazdy w swoiey ziemi za attestatią y kwitem ich mciow pp. rothmistrzow.

Vstanawiamy przytym na Zydy w miasteczkach krolewskich, slacheckich y duchownych nemine excepto do inszych podatkow, ktore rowno z inszemi miastami względem soszu oddawac będą: w ziemie Przemyskiey summę tysiąc złotych, gdysz Lwowska ziemia iuz postanowiła przed tym złotych trzy tysiące, a w Sanockiey dla małosci ich nic nie postanowiono.

Za ktore podatki postanowilismy w ziemie Przemyskiey pięcset człowieka, naznaczywszy im rothmistrzow: Chorągwi vsarskiey, ktorey ma bydz w liczbie sto, według trybu woyska kwarcianego, — imci p. Iana z Pleszowicz Fredra, sędziego przemyskiego, ktoremusmy pozwolili dac, ile w tak trudnym y nagłym czasie, złotych względem contentatiey pietnascie tysięcy, a na chorągiew pięc tysięcy na iednę cwierc; summa czyni dwadziescia tysięcy. Kozackim zas chorągwiom naznaczylismy imci p. Mikołaia z Goraia Czuryła, ktoremu sto koni naznaczylismy, imci p. Marcina Madalinskiego, takze aby miał sto koni pod swoią chorągwią, — ktorem obudwom nazna-

czylismy contentatiey po trzy tysiące kazdemu z osobna, a na chorągwie kazdey z osobna po cztery tysiące na iedną cwierc; co vczyni wszytkiego czternascie tysięcy złotych. Piechoty przytym postanowilismy dwiescie, ktorym rotmistrza postanowilismy imci p. Piotra[1]) Siecinskiego, ktoremu naznaczylismy względem contentatiey dac dwa tysiąca, a piechocie na cwierc na zapłatę trzy tysiące, zas na barwę maią naznaczyc ich mc pp. kapturowi.

W ziemi zas Sanockiey postanowilismy sobie ludzi pułtorasta kozakow, ktorym rothmistrza naznaczylismy imci p. Andrzeia Pobidzinskiego, ktoremu na contentatią pozwolilismy cztery tysiące, a zołnierzom kozackiem szesc tysięcy; summa wszytkiego vczyni dziesięc tysięcy. A residuum summy z tego dwoyga podymnego obracaią sobie ich mc pp. obywatele sanoccy na domowe bespieczenstwo y obronę, polecaiąc rząd ten imci p. Samuelowi Balowi y starszenstwo nad temi ludzmi, co ich będzie mogło bydz.

Stanowiska przytym na sciągnienia tym chorągwiom obmyslaiąc, naznaczylismy vsarskiey chorągwi imci p. sędziego przemyskiego sciągnienie do Medyki, imci p. Czuryłowi do Lezayska, imci p. Madalinskiemu do Wisni, imci p. Siecinskiemu do Starzawy naprzod, a potym do Wyszatyc, imci p. Pobidzinskiemu do Krosna. Służba tym chorągwiom począc sie ma od popisu, co zeby iako nayprędzey dla nieomieszkania mogło bydz, maią sie o to starac ich mc pp. rothmistrze, ale y ich mc pp. poborcy maią do tego przykładac pretkiem oddaniem. A po popisie tam maią posc, gdzie będzie ordinatia ich mciow pp. sędziow kapturowych, tak iednak, zeby zostawiwszy piechoty sto dla obrony domowey Przemyslowi, inszy wszyscy do woyska prosto sli, gdzie sie imci p. podczaszemu koronnemu, iako pułkownikowi naszemu, opowiedziec maią.

Statię ich mc pp. capturowi sędziowie, kozdy w kozdey ziemi naznaczyc ma tymze chorągwiom, a imci p. Balowi

[1]) Облята сеї ухвали в сяніцьких актах зове його Александром.

w Sanockiey ziemi maią ich mc pp. sędziowie kapturowi sanoccy naznaczyc statią y stanowisko.

A iz imc p. Korniakt z miłosci y ochoty swey obiecał na tę vsługę rzptey dwiescie człowieka swym kostem, tedy przyiąwszy to od imci gratissimo animo y podziękowawszy, iako sie godziło, opowiedziec to ich mciom pp. posłom naszym, aby to in publico consessu było opowiedziano na seymie, izby kiedy będą dziękowac inszym im mciom, ktorzy ex priuato peculio z ochoty swoiey obiecali y stawili poczet ludzi na vsługę rzptey, imci p. Korniaktowi podziękowano.

Popisy tym chorągwiom w ziemi Przemyskiey pod Przemyslem, w ziemi Sanockiey pod Sanokiem, albo iako sie będzie zdało ich mciom pp. sędziom kapturowym, popisowac sie maią te chorągwie przed ich mciami pany sędziami kapturowemi.

Ich mc pp. rotmistrze doyrzec tego maią, aby panowie poczty spełna mieli y przy chorągwiach praesentes zawsze beli, disciplinam militarem według articułow woiennych y według ordinatiey ich mciow pp. sędziow kapturowych zachowac będą powinni. Sprawiedliwosc vkrzywdzonym ich mc pp. rotmistrze administrare maią, do ktorych wprzod towarzysza pozwac maią. A iesli by vkrzywdzony tem sie nie contentował, wolna apellatia do sądu kapturowego, y tam iezeli by sie nie podobał decret actori, wolno apelowac na trybunał, a to w samey tilko tey sprawie. Iednak iesli by sie kto durante interregno na zołnierzow o te krzywdy nie skarzył, żadney na potym trudnosci zadawac nie moze.

Slachcic kozdy, ktory by sie zaciągnął pod te chorągwie, iezeli by pospolite ruszęnie przypadło pod ten czas tego zaciągu, wolny ma bydz od niego. Azeby sie lepiey ieszcze zabiezało licentiosis taką swawolą y priuatus, iesli zdoła temu, vskramiac y imac moze, odsyłaiąc iednak do grodow swoich lubo do sądow kapturowych. Iesli by przy gwałcie zabity był swawolnik, a pokazało sie to ex inquisitione, tedy iniuriatus ma bydz ab omni impetitione iuridica wolen.

Ktore to laudum nasze nąm tylko teraz pro hac vice in omnibus clausulis służyc ma.

Działo sie w Wisni die 25 iunii anno 1648.

Piotr Ozga, pisarz ziemski lwowski, marszałek koła seymiku wiszynskiego.

(Ind. rel. castr. Premisl. a. 1648, t. 375, p. 1665 - 68, obl. 6/VII. — Ind. rel. castr. Sanoc. a. 1648, t. 161 p. 2051—55, obl. 7/VII).

VI.

Кармелїт Лютомский подає селян із Лубян за побите і погрози. 8 н. ст. липня 1648.

[E] Feria quarta post f. visitationis B. M. V. religiosus pater Faefix Lutomski, ordinis patrum Carmelitorum conuentus leopoliensis, protestatus est contra laboriosos: Duda, Kuzma, Jartim et Iuanum, molendinatores, aliosque de nomine et cognomine ignotos, ipsis conpertos, villae Lubiany, tenutae magci castellani sądecensis, subditos, idque in eo, quia ipsi nulla habita ratione tempore certo non ita quidem praeterito videlicet feria quarta intra octauas Sacratissimi Corporis Cristi proxima (*17/VI*), dum protestans bouibus conuentus memorati propriis de oppido Zydaczow pulsis adesset et cum per publicam uiam proxime adiacentem villae Lubiany iter ageret, sine vlla causa et ratione aggressi sunt conclamantes: „teper tak wy (sic) synowie, budemy was zabiuaty!“ ipsumque per varias corporis partes concusserunt, securim colo ipsius toties applicauerunt nullaque habita ratione tractarunt et grauiter contempserunt, per quod pacem communem et securitatem publicam uiolarunt et poenas exinde subsequentes meruerunt.

(*Ind. rel. castr. Leopol. a. 1648, t. 398, p. 66—67*).

VII.

Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події. 8 н. ст. липня 1648.

Iuzesmy Iovi Statori w tych ruskich kraiach koscioł ex voto publico wystawic mieli, tak rozumuiąc, ze iusz sromotną rebelią kozacką y okrucienstwem Tatarskim skazani od Pana Boga będąc, finem malorum cladisque vprosilismy, alec powstała znowu wielka y niebezpieczna zawierucha za powodem niecnoty iakiegos Krzywonosa, ktory zbuntowawszy czern wszytkę vkrainną przeciwko ludziom kościoła katolickiego y Zydom wsi y miasta tameczne, ieszcze od Tatarow y od Kozakow wolne, ludne y bogate, naiezdza y okrutnie pustoszy. Splondrował, przeszedłszy Boh rzekę (Hyppanim niektorzy, Axiacen Herodotus nazywa), Ładyczyn, Berszadę y insze miasta xiązat Wisniowieckich y imci p. chorązego koronnego Wierzchowkę y Alexandrinę, ludzie nostri ritus romani et veteris legis w pien powyscinawszy. We czwartek przed swiętym Ianem *(18/VI)* samym wieczorem stanął w wielkiey hultaistwa vkrainnego kupie pod Nesterwarem (Tulczynem to miasto drudzy nazywaią), gdzie było naszych chorągwi kilka, ktore zaciągnął pan Baybuza, wziąwszy od Zydow dobrowolnie kilka tysięcy złotych na obronę. Była tam y chorągiew pana Mrozowieckiego, ktorą był dla dostania języka w tamte kraie wyprawił iego mosc pan chorązy koronny. Było y slachty nie mało, ktorzy z zonami y dziecmi y z dostatkami swoiemi vchodząc niebezpieczenstwa, tam się zamykali. Przyszła tesz była in subsidium chorągiew imci pana Ianusza Czetwertynskiego. Więc y pan Dzik z ludem imci p. Zamoiskiego starosty kałuskiego przybył, chcąc ratowac lud vbogi według mozności. W sobothę przed swiętym Ianem (był to dzien 20 czerwca) mieli z sobą vtarczkę, gdzie virtute nostrorum praevalente legło nieprzyiaciela więcei nad trzy sta osob, a drudzy nie mogąc impetum nostrorum strzymac, vszli do Klebania. Tegosz dnia zgromadziło sie więcei wyuzdanei czerni

vkrainskiei do Krzywonosa, y przetosz Kleban spaliwszy, znowu się pod Tulczyn vdali, chcąc koniecznie onego dobywac, zaiuszeni będąc niepomału przeszłą klęską. Wyszli z Tulczyna nasi kommunikiem w pole y długo odpor dawali, asz na ostatek inferiore numero będąc, tył nieprzyiacielowi podac musieli, zostawiwszy w zamku tulczynskim zony, dzieci y zbiory swoie, sami rozproszeni, zal się Boze, zostali.

Nazaiutrz to iest 21 dnia czerwca, miasto opanowali, y zaraz do zamku szturmy dwa vczynili, gdzie takze za odporem naszych, ktorzy się w zamku ieszcze znaidowali zginęło ich niemało. W poniedziałek 22 czerwca mnostwo wielkie chłopstwa do szturmu pusciwszy, zamek nie bez klęski iednak swoiey wzięli, dostatki znaczne w nim znalaszy, xięzy katolickiei, szlachty polskiei vtriusque sexus, tudziesz y Zydow sromotnie y okrutnie nazabiiawszy barzo wiele. Powiadaią to y piszą zapewne, ze y trupow ludzkich z grobu dobywali, y one na sztuki rozsiekawszy, psom na pokarm po vlicach rozrzucali, a Zydow samych pod tę mieszaninę po roznych miastach nad pietnascie tysięcy prawie po tyransku pozabiiali. Niewdaie się Chmielnicki z swoiemi mołoicami do zaciągow tego Krzywonosa y o nim wiedziec nie chce, acz wielu ludzi rozumie, ze to wszytko dzieie się za skrytą radą iego iako człowieka chytrego. Res et tempus docebit. Imc p. woiewoda bracsławski pracuie vsilnie, aby mogł Chmielnickiego y wszytko woisko zaporowskie ad debitum reipublicae obsequium et reverentiam przywiesc, obiecuiąc im stare wolnosci y swobody nienaruszenie vtrzymywac. Żądał tego po nich, aby woisko cudzoziemskie (tak w liscie swoim hordę tatarską nazwał) iako nayprędzey odprawili, aby mogł securius z niemi traktowac y do nich ad sopiendas omnes defficultates bezpiecznie przyiezdzac. Dali się wtym vzyc imci y Tatarow do Siney Wody w Dzikie pola wyprawili, ktorzy konca traktatow albo raczey dalszego rozkazania od Chmielnickiego czekaią.

Wyszło kilka osob fauente fortuna z więzienia tatarskiego, ktorzy powiadaią, isz iusz takowa nieprzyiacioł stanęła rada,

aby iezeli traktaty ad mentem Chmielnickiego nie staną, vdali się pod Bar, ktorego dostawszy Tatarowie ku Kamiencowi Podolskiemu, Kozaci ku Lwowowi, populabundi puscic się maią. Iako Kamieniec Podolski samych szczegolnych Tatarow naimniey się nie boi, tak y my kozackiego impetu, chyba zeby zdrada iaka, czego vchowai Boze, nastąpic miała, albo tesz iusz karu Boska za nasze grzechy nastąpiła. Woiska z woiewodztw następuią y co dzien większych spodziewamy się; maią nadzieię, ze y electia przyszłego pana ad terrorem hostis albo pod Gliniany albo przynamniei pod Lublinem odprawowac się będzie. Będą ządac tego od stanow koronnych pp. posłowie woiewodztwa Ruskiego, acz wiele znaiduie się takowych, ktorzy ad electionem principis niechcą przystąpic, asz wprzod woina z tym nieprzyiacielem skonczona quacunque ratione będzie. Patrz wm., quae nos dementia cepit! Owo zgoła wypełnia się nostra ambitione, co kiedys Kochanowski napisał: „Nową przypowiesc Polak sobie kupi, że y przed szkodą y po szkodzie głupi.“ Imc p. woiewoda sendomirski z imcią p. chorązym koronnym iescze w pole nie wyszedł, lubo wiem, ze v wm. rozne o tym są, etiam cum hyperbolica auxesi, wiesci. Imc p. podczaszy koronny regimentu nad woiskiem wszytkim koronnym przyiąc nie chce, oswiadczywszy się z tym naiwnie na seimiku wisienskim y słuszne przyczyny imci xiędzu primasowi listownie dawszy. Pułk woiewodstwa Ruskiego prowadzi y rozumiem, ze przecie consilio suo, matura prudentia et insigni imprimis authoritate rpbcae non deerit, iakosz y teraz vnicus ille et solus, tanquam olim Varo apud Romanos, de republica nostra non desperavit. Ia wlada dzien do wm. wyiezdzam, ten list pro cursore wysyłaiąc, vt praeparet mihi vias, iako do wm., tak y do inszych ichmciow dobrych przyiacioł, ktorych się łasce zalecam z oswiadczeniem moiey powolnosci.

W Lwowie 8 iulii anno 1648.

(Рукопись бібліотеки Оссолїньских N 2346, p. 9—11).

VIII.

Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події. 13 н. ст. липня 1648.

Jusz Chmielnicki, ex voto zamysłow swoich dokazawszy, wrocił się na Zaporoze, y tatarskie woiska, w Dzikie pola z bogatym łupem wysławszy, swoie kozaki po włosciach rozesłał. Wiedział bardzo dobrze, y na ten czas wie o naszey niegotowosci, y przetosz bez przyczyny w obozie zaporowskiego woiska trzymac nie chciał, ale do domow ono powrocił, aby po przeszłych pracach sobie wypocząwszy, tym ochotnieiszy y rzezwieyszy byli na przyszłe przypadki. Musiemy przyznac w tym człowieku magnam moderationem, ktorą non barbaro more na ten czas oswiadczył, kiedy deleto prope ad inennetionem exercitu nostro, dowiedziawszy się y o smierci krola iego mci, daley cum victore exercitu nie następował. Oswiadcza się y teraz, qua publice qua privatim, ze iako z wielkiego musu na woisko kwarciane nastąpił, tak teraz z serdecznym zalem krwi chrzescianskiei rozlanie ponosi, conferendo culpam, non sine gravi nominis nostri ignominia in fatalem nostrorum ignaviam vel metum. Oswiadcza się y z tym, ze się szczęsciem swoim namniei nie vnosi, ani z nieszczęscia naszego zadney radosci y pociechy nie ma, fortuna moris iam doctus, quae adulatriae saepius quam vera amica spe magnarum rerum illectos mortales in exitium subinde praecepitat. Pragnie (niewiem, iezeli szczerze) siedziec sobie za Dnieprem w pokoiu, y tam przy starych swobodach y zwyczaiach rzeczypospolitey oddawac debitum obsequium, iussa capessere. Wywodzi y to obszernie, iako wielkie y on sam y mołoycy iego od roznych osob ponosili krzywdy y vrazy, wspomniawszy bona fortunasque exhaustas, coniugnum filiarumque pudicitiam contrectatam, omnibus servitutis iugum impositum. Iakosz wiele iest takowych, ktorzy sine affectu o tey sprawie mowiąc, to przyznawaią, ze wielkie nad zasługi swoie, iako wszyscy inszi kozacy tak y Chmielnicki odnosił krzywdy.

A naostatek dokłada przecie tego, ze iezeli na Zaporozu, in suo suorum patrimonio vero, spokoinie mieszkac nie będzie mogł, przydzie mu znowu ipsum Acheronta movere, y woyska sąsiedzkiego na posiłek zaciągac. Ich mc pp. hetmani y inszy celnieyszy więzniowie do Porty Othomanskiey (takowa wiesc w tych dniach do nas przyszła) odesłani, skąd nie ladaiako wynidą y pewnie na nas co znacznego Turcy wytargowac będą chcieli. Vdaią niektorzy, iako by imc pan krakowski miał dni swoie zakonczyc w poganstwie, częścią z melankolii, częścią z złego zdrowia, ktoremu był zawsze barzo podległy. Poiachał był z pewną summą pieniędzy na okup iego pan Jaskolski, sługa imci, do Białogrodu (Moncastrum starzy historicy nazywaią), ale na Vkrainie rozbity y pieniędzy (sic), sam ledwie vszedł. Ten niecnota Krzywonos, concitata ad bellum incondita multitudine, do tego czasu po Vkrainie nie przestaie pacem nostram turbare, et hostilia vbique agitare. Pobrał y popustoszył nie mało miast, okrutnego tyranstwa nad slachtą utriusque sexus, nad xięzą katolicką y nad Zydami, quibus implacabilibus irascitur, dokazawszy. W dzien Piotra y Pawła Winnica casu fortuito zgorzała, za niedozorem tych, ktorych byli oycowie Iezuici w kolegium swoim zostawili. Trzeciego dnia po tym przyszedł Krzywonos z gromadną kupą rebellizantow y miasto wziął, Iezuitę jednego starca kapłana o wydania srebra koscielnego, (ktore jest sekretno zakopane) pomordowawszy y pomęczywszy. Nie vstaie ieszcze ten Krzywonos w rebelii swoiey, ale owszem co dzien gore bierze, co violentius, quod nullum iustum exercitum nostrum et a fronte et a tergo videat. Ia ten rzecz teraznieiszą vwazaiąc o siebie, widzę, ze bardzo dobrze powiedział Cicero apud Dionem: „Est in bellis civilibus quaedam malorum concatenatio, ac veluti circulus, cuius revolutio perpetuo tristia tristibus cumulat, nec modum ad finem esse miseriarum patitur, sed proxima quaque concertatio causam et instrumentum sequenti praebet.“ Inszego nic na ten czas w tym kraiu nie mamy do oznaymienia. Iezeli co przypadnie (a day Boze,

aby co wesołego), będę chciał vczynic vczestnikiem wm. m. m. p., spodziewaiąc się, ze mi wm. wzaiemnie wszytek proces convocationis accurate wypiszesz. Proszę o to wm. m. m. p. vsilnie, maiąc tego privatne swoie przyczyny. Ia dla kapturu teraznieiszego do Warszawy przybyc nie mogę, maiąc insze przy tym przeszkody, a zwłaszcza ze prima die augusti pioro radzieckie mam obymowac. Na electią, iezeli tak salus będzie chciała, stawię się wm. m. m. p., teraz, naganiwszy to amice wm., ze do mnie nie pisuiesz, zalecam się przyiazni wm. z domowemi moiemi.

W Lwowie 13. iulii ao 1648.

Dzis na kazaniu publicowano, ze xiąze imc Hieremi znacznie rebellantow pobił, Niemirowa dostawszy, miasteczka swoiego, w ktorym wielkie barzo dostatki, a zgoła omnem praedam tego hultaystwa znalaszy, one między draganow swoich niemieckich (ktorze strenue et animose, dobywaiąc Niemirowa, stanęli) rozdzielił. Laudetur Deus exercituum, iezeli tak iest, bo niektorzy powątpiwaią.

(Рук. Оссол. N 2346, p. 11—13).

IX.

Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події.
22 н. ст. липня 1648.

Invidio wmci illam tranquillitatem, ktorą wm. na ten czas masz w Warszawie inter praestanti corpore nymphas. Ia tu w ciasnym kapturze melankolicznie plinące godziny trawie, częstokroc spiewaiąc sobie. Qvis dabit mihi pennas columbae, vt vobiscum sim et colloquar! Onych rozboinikow Sichowskich, ieszcze są[d] kapturowy nie declarował, żądaiąc to magistratui, ze temere et praecipitanter poimani są, a zwłaszcza stawski szlachcic, et quidem sanguinis vetusti. Iezeli się nie myle, masz wm. miec de natalibus eius pewną wia-

domosc, a przetosz vnizenie proszę, racz mi wm. niemieszkanie oznaymic, abym mogł wiedziec, iezeli iako się szczyci et pater Aeneas et avanculus Hector. Sawka tesz ieszcze in disquisitionem nie przyszedł, widzę iednak, ze onego do siebie kapturowi pociągaią, powiadaiąc, ze actio falsae monetae samemu tylko seimowi, a teraz iego namiesnikowi nalezy. Iest to tak, ze ex vi statuti Sigismundi Primi falszerze monety na seym maią bydz pozywani, to iednak o samych ludziach equestris ordinis ma się rozumiec, czego nam y poslednieszе prawa koronne poswiadczaią. Nie dba na to sąd kapturowy, v ktorego pro ratione voluntas, pro lege cupido. Per me licet sit divus, modo non vivus. O pasierba Krolikowiczowego wzniecona iest sprawa, y poimani principalis et complices y tamze w kapturze sprawuią się, a my tesz z niemi pospołu in valido legum auxilio, quae vi, ambitu, postremo pecunia turbantur.

Imc p. Sieniawski iest natenczas w Lwowie; do ktorego kilka towarzystwa, vszedszy z więzienia poganskiego, przyszło, wiele rzeczy powiadaią: Kazano pp. hetmanow z drogi constantinopolitanskiei wrocic do Krymu, a z tamtąd do Białogrodu zaprowadzono, gdzie okupu teskliwie oczekiwaią. Są nad Dnieprem gotowe woyska Tohay Beiowe, iest y w polach krymskich z wielką ordą chąm, oczekiwaiąc zawołania Chmielnickiego, ktory w tych dniach ozenił się z nieiaką Czaplicką szlachcianką, ktora męza w tey teraznieyszy zawierusie pozbyła. Dowiedziawszy się o nadchodzących woyskach naszych, więc będąc nagabany od xiążęcia imci Hieremiego, znowo woysko zaporowskie zgromadza, maiąc iusz y Tatarow przy sobie kilka tysiecy. Pomieniony xiąze imc widząc, ze hostilem impetum ex aequo sustinere nie mogł, vchodzic musiał, y nieoparł się asz w swoim Wiszniowcu, gdzie zachowuie się meliori tempori et fortunae.

Illa agraestium incondita multitudo ieszcze dziwy robi y miasta bierze, plondruie, ludziom katholickim okrucienstwa zadaiąc, iako dnia dzisieiszego, mamy pewne, non sine gravi dolore wiadomosci. Xiąze imc Dominik mocą regimentu swo-

iego onych niedobytkow, ktorych sią nie mała gromada nazbirała, na swoi zołd zaciągnąwszy, onym we wsiach miasta naszego statiua naznaczył contra ordinationem et laudum ziemie Lwowskiei. Vraza się tym imc x. arcybiskup lwowski, boleie na to imc p. podczaszy koronny, sarkaią panowie kapturowi, in suam barbam ista fieri interpretantes. Obawiaią się y tego, aby snac tych niedobitkow większa kupa nienastąpiła, ktora mogła by nobis vniversis esse gravis, a zwłaszcza, ze iusz quaedam indicia confederationis ex certis causis erumpunt. Choragwi imci p. starosty krakowskiego do Grodka puscic nie chcieli vi resistendo. Scilicet hoc vnicum desideratur ad nostram perniciem, abysmy z poetą mowili: „En quo discordia cives perduxit miseros!“ Strwożeni bardzo proceres Russiae wysyłaią wmyslnie do imci x. primasa, prosząc, aby zabiegał tempestiue, widząc ze domestici motus sola celeritate extinguuntur. Wysyłaią y do Dubna, ządaiąc fraterne, aby w swiętey zgodzie y staropolskiei miłosci mogli rebus communibus et consulere et prouidere. Pessima quaeque augurantur sibi. Ia nie smiem pisac ostatka, ale rozumiem, ze ipsa fama perferet do Warszawy to wszytko.

O kniaziu Czetwertynskim pewna iusz, ze zabity okrutnie od hultaistwa kozackiego, a zona wzięta na spolne mieszkanie od iednego rebellizanta. O tempora! o mores! Z Warszawy racz wm. pisac co weselszego anizeli my piszemy ze Lwowa.

22 iulii anno 1648.

(Рукопись бібл. Оссолїньских N 2346, p. 13—15).

X.

Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події. 30 н. ст. липня 1648.

Dziękuicie wm. w Warszawie nomine reipublicae imci p. woiewodzie bracławskiemu, ze ipsius dexteritate effectum,

isz Chmielnicki non est prosequutus victoriam; a my sam Machnowkę (pod ktora tesz y Tatarowie nie dawno przedtym lud vbogi brali) stracili do Kozakow, ktorzy dwanascie spizowych dział tam wziąwszy, lud tameszny wysiekli, siedmnastego dnia miesiąca lipca. Naznaczaicie wm. commissarzow na traktaty z Kozakami; a nam Polonne (miasto wielkie, y nierownie obronieisze nade Lwow, w armatę y w lud szlachecki dobrze opatrzone) Kozacy dostawszy, dział szesedziesiąt wziąwszy, ludzie powyscinawszy, funditus splondrowali. Vdawaicie wm., ze xiąze imc Wiszniowiecki wiele miast z rąk nieprzyiacielskich odiął y nieprzyjaciela znacznie poraził; a my sam załosnie słyszemy, ze xiąze imc, widząc ingentes hostium copias, vstępowac musiał spiesznie, y teraz w Białey Krynicy zawiera się. Powiedaicie wm., ze xiąze imc Dominik, w gromadnei kupie pod Konstantynowem leząc, wstręt czyni nieprzyiacielowi; a my tu pewne wiadomosci mamy, ze xiąze imc nie mogł pod Constantinow podciągnąc, y widząc, isz hostes efferuescentes in nos atque erumpentes na karkach swoich niemogł sustinere, w bok vszedł, a Constantinow nieprzyiaciel opanował. Deliberuicie wm., komu ma bydz zlecony regiment woiska koronnego sublato triumuiratu; a tu lud vbogi omnis status et conditionis, iako owce bez pasterza rozproszony będąc terrore hostis, zewsząd vcieka, odbiezawszy domow swoich. Nie ch[cie]icie wm. niektorzy do electii krola przystępowac, asz by wprzod ta zawierucha ruska iakimkolwiek sposobem vspokoiona była; a tym czasem niech nieprzyiaciel Ruską ziemię, patrimonium reipublicae, chołduie et eam sui iuris (iako bezecny vmyslił, nie vfaiąc zadnym tractatom, ktore indusionem sui hoc tempore naznaczone bydz rozumie) fáciat. Rozumnieicie tak wm. ze wolnosc polska większe by odniosła nadwerezenie ztąd, gdy by electia starym trybem (acz y o tem iako pewnego prawa, tak y pewnego zwyczaiu nie mamy) w szesc niedziel tylko, a nie rychlei po convocatii odprawowana bydz miała, anizeli kiedy te kraie traciemy, ktore są regni propugnaculum et arx quaedam mu-

nitissima adversus barbaros, reipublicae dexter oculus, aerarium thesaurusque, vnde pecunia, belli gerendi neruus, assiduo ac fundo inexhausto depromitur, vnum communeque emporium regni, quo omne mercium genus ex oriente comportatur, inde vero ab omni regno quaeritur. Takowe kiedys szalenstwo padło było, iako w rzymskich historiach czytamy, super Gallienum imperatorem, ktory dowiedziawszy się inter vanas curas, ze Egypcianie rebelizowali: „Qvid, inquit, sine ligno Aegyptio esse non possumus!“ wziąwszy wiadomosc o spustoszeniu Azyi od Tatarow: „Quid, inquit, sine aphronitus (sic) esse non possumus!“ Gdy oznaimiono, gdy francuska ziemia od panstwa rzymskiego odpadła, arisisse perbibetur: „Qvid, inquit, sine trabeatis sagis tuta non est respublica!“ Vwaz ze wm. m. p., iaka to była wielka ignavia, a stosuy wm. tempora temporibus et moribus mores! Następuicie wm. w poselskiei izbie gorąco, aby przywiley y listy, iako by od krola s. p. Władysława Kozakom na wycieczki morskie dane, producowane były; a tym czasem niechay Chmielnicki, princeps praedonum, Tatarow znowu zaciąga. Mam i tę pewną wiadomosc, ze iusz sam cham w osobie swoiey z pol krzymskich ku nam postępuie, chcąc Chmielnickiego posiłkowac, niedbaiąc nic na cesarskie zakazy surowe y na grozliwe listy wezerowe. Niechay ad expedienda tollendaque inter partes discordantes firmae pacis impedimenta ante actorum abolitio publica et solennis będzie obiecana poslom kozackim in facie reipublicae; a my dzis pewne avizy mamy, ze pod Miedzybozem (mil dwadziescia y cztery ode Lwowa) będąc nieprzyjaciel, dwory y przedmiescia popalił, a miasta szturmem dobywa. Niechay się burzy poselska izba o rozne praetensie; my nie mogąc nabyc zadney w tych dniach wiadomosci, gdzie się xiąze imc Dominik obraca, więc y p. Ossinski z swoią gwardyą, widząc potęgą nieprzyiacielską y bliskie niebespieczenstwo, iusz prawie o całosci naszey desperuiemy. Wynoscie wm. iako by pan chorąży koronny cum numeroso exercitu suo wyiachał przeciwko rebellizantom; a nam za pewne piszą, ze

chorągwi swoich z stanowisk (o fatalia tempora!) sprowadzic nie moze, a połtrzecia sta draganow Rusnakow imci vszło zdradliwie do nieprzyiaciela. Te są pospolite głosy y zdanie ludzi rycerskich, ze poniewaz Polonne locus et a natura et a barte (sic) munitissimus szturmom strzymac nie mogło, y my tu pewnie nie ztrzymamy. Iest tu imc p. podczaszy koronny y imc p. starosty (sic) nasz, ktory dzis po iey mosc maximis itineribus wyprawił, y tu z nami chcą zostawac. Haec geruntur apud nos, ktore ia in comparationem actorum Varsaviensium wmci m. m. p. wypisałem, abys wm. m. m. p. wiedział, in quam vltimo exitii confinio iestesmy. Rozumiem, ze o tym pisze ad magnates imc p. podczaszy koronny, acz podobno tak wiele czasu propter consilia, quae saluberrime suppeditat, miec nie moze. Privata nostra nie pisze, gdysz teraz takowy czas, ktorego potrzeba privata publicis nie tylko secernere ale tesz posthabere. Day Panie Boze obaczyc wm. m. m. p. zdrowego, in tuto ad securo rerum nostrarum statu.

Tu w Lwowie 30 iulii ao 1648.

(Рукопись бібл. Оссолїньских N 2346, p. 15—17).

XI.

Скарга Височаньских на селян зі Стужиці, Поляни, Руського і ин. за напад на двір в Боринї; долучений акт слїдства і засуду шйманих. 6 н. ст. серпня 1648.

Feria quinta post f. s. Petri in vinculus pxma.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Praemysliensia personaliter venientes gnosi Marcus de Komarniki et Anna de Szeptyce Wysoczanscy, coniuqes legitimi, tum gnosus Petrus filius, suo ac gnosorum Andreae ac Marinae Swaryczewskich coniugum et gnosi Constantini Wysoczanski nominibus solenniter eidem officio praesenti questi et protestati sunt in et contra laboriosos: Stephanum popo Iu-

twinicza, Mathiam Kalinka, Markum Tyrzanin, Michaelum Tyrzanin, Olexa Surbanicz, Michayło Husczyn, Mathiam Oluchow, Andrasz Kalin, Olexa Klisczowiąt, Ilko Mathiaszow, kniaziones Marcum Kalinka, Siwochołp kraynik de villa vtraque Stuzyca, Fedor Ryndziakow, Kosc sołtys de villa Polana totasque villarum praedictarum ac Ruskie magcae Humienna haereditarias communitates, incolas Fedyna Łobynow, Olexa Klisczowiąt totamque communitatem de villa Wołosat, Ostas totamque communitatem de villa Bieniowa ac Lubnia, Wasil Bałwierowicz totamque communitatem de villa Bereszki, Ilko Lipot, Bienkow zięc, totamque communitatem de villa Rostoky, Iacko Popouicz, Thomam de villa Ordynia, Andrasz Darhowski de villa Zywiec, Olexa Melehuk, Dmitr Melehuk de villa Zboy, Petrum de villa Klembark, Sawka itidem de villa Klembark, Michaelem Nosal aliosque multos, quorum nomina et cognomina ad praesus licet ignorantur, seorsiuis tamen citationibus tempore competenti specificabuntur principales et comprincipales facti ac sceleris infrascripti patratores ac executores, praedones publicos et fures manifestos confessatis olim laboriosorum Fedor Fakacz de villa Ruskie, Michaelis Firdzanin de villa Nowa Stuzyca, Thomae Szwadra (sic) de villa Ordynia, in crimine infrascripto patrato captorum ac supplicio damnatorum, procalamatos et publicatos idque ideo,

quod praedictae villae omnesque supraspecificati scelerati in confinio regnorum Hungariae et Poloniae sub montibus Carpati alias pod Beszkidem degentes incitati malitia sceleribusque iunutriti id vnicum inhiantes, quin aliena substantia potiri remque suam augere possint, reputantes, quod ipsis impune per omnem audaciam tyrannidemque grassari liceat, in tantum profusi malum, vt et curiae nobilium ipsique in eis inhabitantes vna cum subitantiis ac rebus suis tuto sese conseruari non possint, sicuti tempore nouissimo non ita pridem praeterito, videlicet feria secunda post festum sanctissimae et indiuiduae Trinitatis (*8/VI*) praefati inculpati, criminis ac sceleris infrascripti obnoxii, ruptis foederibus inter praedicta regna

Poloniae et Hungariae intercendentibus, facti inter se mutua cointelligentia et condictamine cum praedictis villis vtraque Stuzyca, Ruskie, Lubnia et aliis omnibusque ad apte exequendum facinus infrascriptum necessariis, nimirum bombardis, puluere nitrato, globis, plumbeis, facibus, apiceis ad exurendos homines sibi praeparatis ac coordinatis de ouilibus stuzycensibus alias z szałaszow stuzyckich, in quibus per aliquot dies morabantur, victum procurabant, a praefato Stephano popone, Siwochołp kraynik, magcae Humienna kniazionibus, aliisque in villis eisdem manentibus, in confessatis suprascriptorum Fakacz, Fridzianin, Szandra, quibus praesens innititur protestatio, specificatis, expeditis, in curiam protestantium praefatorum hora noctis secunda effracta porta vi et violenter tumultuarie ac magna cum caterua irruerunt, inprimisque nlem Chrząnowski, gnosi Andreae Swariczewski, generis protestantium, famulum, recenter illo ipso vespere cum domino suo aduenam, foris circa currum compertum, confoderunt ac vulueribus letalibus affecerunt, mox gnosam Annam Wysoczanska, consortem protestantis, fores operientem tergo securis alias obuchem in pedem sinistrum magnopere leserunt, similiter Marinam, gnosi Swariczewski consortem, [quae] vna cum marito liberis totaque sopellectili domestica substantia in auro, argento, clenodiis, lapidibus ac gemmis praetiosis rebusque praestantioribus de villa Topolska in pallatinatu Russiae et districtu zydaczouiensi iacente in curiam praefatam, vti in locum ab incursionibus Tartarorum securiorem et tutiorem, venerat, itidem tergo securium alias obuchem in atriis pro tunc versantem nullo respectu status et sexus imbecillis habito immaniter concusserunt, gnosum Marcum Wysoczanski, tum gnosum Andream Swaryczewski atque Constantinum et Petrum Wysoczanskie, quieti sese conponentes, inopinato ac tumultuario aggressu in fugam egerunt. Cum vero sitim nefariam per oppressionem non comprehenad (sic) ultis exulcerati explere nequeunt, ad verecundas personas status et sexu imbelles conversi sunt. Quippe gnosam Annam de-

cennariam, gnosae Swaryczewska filiam, de pecunia, rebus parentis quam aui sui inquirentes, facibus apiceis ex[c]usserunt, Catherinam, alteram filiam eiusdem, vix duodecim septimanas habentem colapho impacto interimerunt, famulam Maruszeczka vulnere secto per digitos manus dextrae affecerunt, nobilis Casimiri Osiecki consortem vulneribus in fronte secto cruento in manu puncto et aliis multis concussis liuidis per varia corporis membra affecerunt. Et cum neminem vires et audaciam ipsorum reprimere posse valentem cernerent, per cameras grassantes scrinia, cistas discutiebant, obseruatoria obserata violenter reserabant, pecuniam, aurum, argentum, clenodia ac res praestantiores in varia forma et substantia existentes, quarum magna copia erat, pro libitu suo recipiebant; hisque peractis in celario doliis vini multis dissectis et destructis ad subditos protestantium, ad reprimendum eiusmodi ausum curiamque defendendam cogregatos, conuersi, vbi laboriosum olim Iwan Sołtanouicz ex ictu bombardali traiecerunt, a quo vulnere statim obiit, Iwan Gos pedem dextrum, Nicolao Michayłowicz humerum ac aurem sinistrum, Lesio Tkaczeuicz pedem dextrum itidem ex ictu bombardarum transphoderunt, Popowicza pixide in caput enormiter vulnerarunt aliasque multas violentias, prout obductio eo nomine facta latius obloquitur, perpetrarunt, protest. in damna prouidenda munitus fuisset, quam iosontes semper liberare facit, vita priuarunt (sic!). Quem talem nefarium progressum, tum curiae suae expilationem, iuris tam sui protestantis, quam et gnosorum Swaryczewskich propriarum atque gnosorum Constantini et Petri Wysoczanskich, modo violento ac praedonico receptionem, iidem protestantes iuris mediis offerunt se vindicaturos, iterum atque iterum protestantur salua eiusdem protestationis melioratione, amplificatione, si et in quantum de iure erit necessaria sibi pleno in robore reseruata...[1])

[1]) Дальше подано свѣдоцтво возного і реєстр зробленої рабунком шкоди: се усе задля малого інтересу пропускаємо.

Działo sie w Boryni przy bytnosci wielu ludzi stanu slacheckiego, ktorzy sie nizey podpisali y innych wielu z roznych wsi y przysięznych: Philip Pazowic, Iwan Macieikowic z Wysockich Niznych, Fedko Czorny, Ichnat Kitric, Iwan Wołowiec, Fedynka Zubłowicz z Butle, Iwan Seredzicz, Hryc Ostrzeiowic, Simko Sliwka, Hryc Tryhubowic z Botelki, Lesio Boryszowic z Moldawskiego, Łukasz Warwarycz z Iaworowa, die 19 iunii anno millmo sexcentmo quadrmo octauo.

Fedor Fakasz z Ruskiego maietnosci ieymci pani Humienney, ktorzy (sic) zebrawszy sie zza Bieszczada y z roznych miesc innych z rozboynikami, z strzelbą na to przysposobioną, w poniedziałek po sw. Troycy o godzinie wtorey w noc dwor borynski naszli, bramy wybiwszy, iegomci pana Marka Wysoczanskiego y małzonki imci, tudziesz imci pana Iendrzeia Swaryczowskiego, zięcia imci, ktory z małzonką swą y z dziatkami y ze wszystką substantią swoią, co przednieyszą, złotem, srebrem, kleynoty, pieniądzmi, szatami przed trwogami na ten czas będącemi od Tatar y Kozakow z maietnosci swoiey ze wsi Topolska z powiatu zydaczowskiego a woiewodztwa Ruskiego dla bespieczenstwa lepszego do Boryni ziachał, tam ze wszystkiego złupiony iest y zebrany (sic), małzonke imci p. Swaryczowskiego obuchami zbito, dziecie iedno na smierc zabito y vmarło, drugie popieczono, strozow pozabiano, czeladz posieczono y postrzelano, y ze wszystkiego obnazono. Takze tez imci p. Konstantego Wysoczanskiego, imci p. Piotra Wysoczanskiego, braciey rodzonych, synow imci p. Marca Wysoczanskiego, ktorych takze ze wszystkiego obnazono, złupiono, złoto, srebro, pieniądze, szaty zabrano, który to Fedor Fakasz, na tym woysku y rozboiu będąc poimany, takie zeznanie vczynił:

Fedor Fakasz z Ruskiego wysz mianowany, z maietnosci ieymci paniey Humienney, zeznał, isz z Wołosałego poddani tych rozboynikow nawiedli, to iest Fedynia Lochinow, Olexa Klisczowicz, Ilko Lipot z Rostoki, zięc Bienkow. Tenze zeznał, iz go dopiero pierwszy raz wezwali y na ten rozboy

zaciągneli; schacke mieli v Fedyni w Wołosatym; było ich dwadziescia; pieniądze stąd wziąwszy, mieli do Fedyni w Wołosate albo do Olexy Sarchaninego z Stuzyce zaniesc; drudzy, co vszli, maiąc bydz we wsi Stuzycy, gdysz Stephan pop stuzycki, ten nas na rozboy wyprawował y prochu dawał, sług swoich przy nas wyprawił, Macieia Futoynica, Macieia Kalinke, na ten własny dwor ich mciow panow Wysoczanskich y inne dwory; Dmitr Seniow z Stuzyce, sołtisz stuzycki, dawał nam strzelby y wyprawował nas; Dmitr Melechukow ze Zboia kazał im na ten rozboi isc y zywnosci dawał y brata swego przy nas wyprawił, Olexę Melechuka; ten porozbiał wszytkie skrzynie z inszemi, pobrał złoto, srebro, rzędy, szable, kubki, łyszki, konewki srebrne. Y tych, ktorzy z nim w rozboiu byli, te imiona powiedział: Michayło Tyrzanin, Marko Tyrzanin, ten zabit na tym rozboiu, Olexa Starchanin,[1]) ten postrzelony, Michał Kusczyk,[2]) Maciey[3]) Oluchow, Andrasz Kalin z Tuzyce (sic), pop Stephan stuzycki posłał z nami dwoch sług swoich, Macieia Tutoynica, Macieia Kalinke, Olexe ze Zboia Melechukow, Fedor Rindziakow z Polany za Beszczada, Kost szołtysz z Polany, ten dawał prochu, ładownic na wyprawe, y do niego te zdobycz z tego rozboiu obiecali zaprowadzic y nagrode mu dac; wszyscy kraynicy o tym wiedzieli, ze sie do tego dworu ich mciow panow Wysoczanskich zbierali y innych; Olexa Melehukow ze Zboia chodził po spisaki rozboyniki do Solinki y przywiodł ich do brata swego rodzonego Dmitra Melenka; pop Stephan z Stuzyce y Iwan, co mu obie ręce zrosły, był w Dydowcy we dworze na rozboiu, gdy dwor dydowski rozbili, dzierzawy na ten czas imci pana Wysłockiego. Tenze Fedor zeznał, ze obie Stuzyce wiedzieli o nas y Ruskie y Polana, zesmy sie na ten rozboy zbierali y na szałaszach styzyckich, w kupie zebraw-

[1]) В сяніцьких актах записано: Surhuia.
[2]) ibidem: Huszczein.
[3]) ibidem: Matwiey.

szy sie, byli y zywnosci nam dodawali y gorzałkami poili y z domow ich wybralismy sie na ten dwor borynski spolnie wszyscy y z [s]piskiemi rozboiniki y z inszemi wyzey mianowanemi z strzelbą, prochami y z zywnoscią, takze z swiecami smolnemi; y iuz będąc pod dworem w zasadzce, ci spisacy w lesie robili swiece smolane z koszul y inszych hust roznych y smoły nabrali na pieczenie ludzi dwornych. Tenze Fedor Fakosz z Ruskiego, tak dobrowolnie iako y na mękach pytany, zeznał, iz Macko Kalin, zabity na rozboiu w Boryni, vkradł był kobyłe we wsi Lutey v Birowego, stadniey ieymci paniey Humienney, y przedał ią Mudrykowi Dwernickiemu staremu w Vstrzykach, ktory wiedział o tym, iz była kradziona. To iest iego zeznanie.

Confessata Michała Tyrzannicza ze wsi Stuzycy iey mosci paniey Humienney:

Naprzod zeznał na towarzysza swego Fedora Fakasza, iz od lat kilkunastu rozbiia, iescze z nieiakim Mandzieiem, rozboynikiem[1]) z Wołowego; tenze zeznał, iz rozbili z inszemi towarzyszami swemi Dwerniczan y Nasieczan na Beskidzie, ktorzy szli na iarmark do Vngwaru, pobrali v nich pieniądze, płotna y wełne; tenze zeznał, ze ich Iwan Telanko nawiodł y Tyrka, sąsiedzi wyprawowali nas, Olexa Klisczczowiąt, Ilko Matryszow, Dmitr Seniow, kniasz y pop wyprawował nas y sług swoich y prochu nam dawał, Melehuk ze Zboia y ten nas wyprawował, Olexa Rybiey z Ruskiego, Fedor y Matwiey z Wołosatego, Fedynia Lochinow, Olexa Krysczowicz, Ilko Liput z Rostoki, z Wołosatego Dmitr Seniow, sołtysz stuzycki kniaziowicz[2]) znali y obiedwie wsi o tym wiedzeli y prochow dawali, rusnic y zywnosci; tenze zeznał z ognia, iz Siwocholp wiedział o tym, kraynik paniey Humienney, y to zeznał, iz co zdobędziecie na tym rozboiu ze mną sie podzielicie, gdy z bratem moim Markiem, ktorego na tym rozboiu zabito prze-

[1]) Сян. wielkim.

[2]) Пер. kniasz weznali.

wodnią trzymał; Fedor Fakasz był v imci p. Wisłockiego w Dydowey na rozboiu dworu; znali Klisczowięta z Lubienie y wszystka Lubnia, kiedysmy sie zbierali; Ostasz Spiernicz z Beniowych, ktory teraz w Stuzycy mieszka, był na tym rozboiu; Wasil Balwierowicz z Bereszka radził im tu pusc, na ten rozboy do Borynie, a mianowicie temu Markowi zabitemu, popiwszy sie na gorzałce v Pawła Ostaszowego, sołtysza stuzyckiego, pił y po insze czasy, y pop przy tym był styzycki y radził; tenze Wasil Balwierowicz z Bereszku przewodnią trzymał z Markiem rozboynikiem, ktorego zabito, Mudryk z Vstrzyk pił z nimi y rzeczy te reuidował, kiedy sie co trafiło zdobycznego abo kradzionego; Fedor Fakasz przywiodł spisaki, to iest Tomasza z Ordyni, Iacka popowicza Drochowskiego z Ordiny, Andrasza Zywca (sic), Koguta Małego z Rechetowa, Petra z Klembarku, Sawke z Klembarku, Michała Nosalia, ktory nad niemi starszy był, takze Stuzyczan y wszytkich, ktorzy na tym rozboiu v imci p. Marka Wysoczanskiego y imci p. Swaryczowskiego, zięcia imci, powołał był, naprzód Marko Tyrdzanin, Olexa Surkanin, Michał Rusczyn, Maciey Oluchow, Andrasz Kalin, pop komornikow swych wyprawował Macieia Futynicza, Macieia Kalinke, Fedor Rynciadow z Polany, Kosc sołtysz; ten dwor rozbiwszy, mielismy pusc do Chmiela na pana Dubrawskiego, ktorych prowadził Olexa Klisczowiąt, iesli by byli w Boryni nie dostali; to na stuposiarski dwor mieli vderzyc y dostawac, a to wszystko Wołosacci nawodzą. To iest zeznanie Michała Findzanica (sic).[1])

Confessata Thomasza Szandry ze wsi Ordiny, maietnosci imci pana Wielopolskiego.

Naprzod zeznał, iz rozbili furmanow nizey Jaslisk, zabrali v nich pieniądze, ktorych było siedm, Jacko popowicz Darkowski z Ordiny, Andrasz Zywca z Ordiny, Kogut Mały z Rechetowa, Piotr z Klembarka, Sawka z Klembarku, Michał Nosal z Klembarku, poddani imci p. Tarła; tenze Tomasz

[1]) Сян. Firzanicza, так у цїлім актї.

zeznał, iz chodzili po nich do wsi Solinki Fedor Fakasz z Ruskiego, Olexa Malehukow ze Zboia, Fedynia Łokinow z Wołosatego, Ilko Lipot z Rostoki y namowili ich na ten dwor borynski, a potym mieli na rozne dwory vderzyc; zeznał, iz ich namawiali y chodzili z niemi na ten rozboy Marko Tyrzanin, ktorego na tym rozboiu zabito, Michayło Tyrzanin z Tuzyce, Olexa Surchanicz, Michał Husczyn,[1]) Maciey Oluchow, Andrasz Kalin; Stephan, pop stuzycki, wyprawował dwoch sług, Macieia Futoynicza, Macieia Kalinke, Olexa ze Zboia, Fedor Rynciachow[2]) z Polany y pop im prochu dawał, a my spisacy mieli swoy; tenze zeznał: bylismy na szałaszach stuzyckich dwa dni y tam do nas Stuzyczanie chodzili y zywnosci nam y gorzałki dawali, ztamtąd ich wyprawili z strzelbą z prochami, z swiecami smolnemi, a my sobie sami swiece spisacy robili; byli z nami z roznych wsi, z Beniowych, z Wołosatego, alem ich ymion y przezwisk nie znał; y przyszedszy do dworu, rozbieli skrzynie, brali złoto, srebro, pieniądze, rzędy, puhary, kubki, konewki srebrne, y z tym pouciekali; a było nas wszystkich dwadziescia y trzy. To iest Tomasza Szandry zeznanie z Ordinie, poddanego imci p. Wielopolskiego.

Sąd tedy zupełny ządaiąc według prawa maydeburskiego przes przysieznych wyz mianowanych, przykładaiąc sie do prawa pospolitego, to wprzod vwarzywszy, iz na gorącem prawie na tym rozboiu są poimani, y tez przykładaiąc się do zeznania ich, iz kazdy, kto rozboiem sie bawi, cwiertowania zasłuzy, zchyliwszy sie tedy z sądem swoim, vznali bydz winnych smierci: y tego Fedora Fakasza, iako principała na pal osądzono, Mihała Firanika y Thomasza Szandre cwiertowania.

Ianysz Wisłocki, Piotr Zatwarnicki, Mikołay Borowski, Іацко Ильницки, Fedor Krzechowski, Paweł Ilnicki, Ferenc Hnilanski, Kasper Rozborski, Andrzy Pobiedzinski, Ian Ski-

[1]) Сян. Ruszczyn.
[2]) ibid: Rynciadow.

dniowski, Woyciech Konopacki, Stanisław Tyrawski, Theodor Zamoyski.

(Ind. rel. castr. Premisl. a. 1648, t. 375, p. 1710—1722. — Ind. rel. castr. Sanoc. a 1648, t. 161, p. 2144—2152, obl. 28/VIII).

XII.

Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події. 13 н. ст. серпня 1648.

Tandem aliquando on, do ktorego zaraz na początku turnieiow ruskich zwoływali się obywatele tych kraiow, oboz stanął pod Gliniany, siedm mil od Lwowa, w wielkiei rowninie y na sposobnym bardzo mieiscu do woienney potrzeby, dnia czwartego miesiąca sierpnia. Ci, ktorzy accuratius, procul amore odioque personarum stare dzieie polskie opysywali, tak swiadczą, ze w tymze okręgu za Ludwika krola ziachawszy wszytkie stany koronne, perduelles regni huius senatores sądzili y onym szyie povcinali. Tosz mieisce widząc krol Stephan, pan waleczny, vznał bydz bardzo sposobne do starcia się z woiskim tureckim, czego potym y wielki on Ian Zamoiski potwierdził na ten czas, kiedy pod pierwszy odiazd do Swecii Zygmunta Trzeciego, turecka potęga na te kraie silnie nastąpic chciała. Opuszczę na ten czas insze na tym mieiscu odprawowane acty, wiedząc barzo dobrze, ze iusz Gliniany pro fatali, tam prosperarum quam adversarum rerum, loco są y na teraznieiszey warszawskiei konvocatii poczytany. Zalozenia obozu był tego powodem imc p. podczaszy koronny, ktory z chorągwiami ziemie Lwowskiei trzeciego dnia sierpnia splendido apparatu et magnis cum gratulationibus wszytkiego ludo (sic) z Lwowa wyiachał y niektorych woiewodztw woiska za sobą pociągnął. Xiąze imc Wiszniowiecki na inszym mieiscu, blizey niebespieczenstwa, stanął naprzod cum suis clientibus, a po tym sciągnęli się do niego rozne

panięta s swoiemi pocztami. Nastąpili y pewnych powiatow chorągwie. Imc p. woiewoda sędomirski w tych dniach złączy się z imcią panem podczaszym, a niemieszkanie po tym ruszyc ku Vkrainie chce, aby nieprzyiaciel na tych, ktore się odprawowac będą, tractatach, widząc gotowosc naszych, przystępował prędzey ad aequas conditiones. Alec y Chmielnicki teyze sztuki vzywa, zaciągaiąc woisk tatarskich, ktore ze się iusz przez Dniestr przeprawiły, czekaiąc w Dzikich polach zawołania kozackiego, z samego Krymu naszym obwieszczono, a między inszemi imc p. hetman polny dał znac o tym z więzienia synowi swemu imci p. staroscie bracławskiemu. To pewna v mie, y wiem, ze w. m. m. p. od zdania moiego nie odstąpisz, isz te wszytkie hałasy y krzywdy, ktoresmy z wylaniem krwi chrzescianskiey, z zabraniem w niewolą ludzi naszych, z sromotą narodu polskiego od Kozakow, Tatarow y chłopstwa zbuntowanego odniesli, w amnistią pusci rzeczpospolita serviendo tempori et parendo necessitati. Kto czytał de bellis domesticis albo servilibus, ten przyznac musi, ze takowym sposobym bywaią vspokoione. Naypierwszy ten sposob wynalezony y podany iest a Trasybulo, (viro iako go Pausanias nazywa) inter eos, quos et ante et postea babuerant Athenae, per omnia optimo, ktore (sic) reconciliata pace cum plurimum in civitate posset, legem tutit, „ne quis (słowa są własne Cornelii Nepotis in Trasybulo) ante actorum rerum accusaretur, neve mulctaretur“, eamque illi legi oblivionis appellarunt. Vzył po tym tegosz sposobu Aratus Sycionius, ktory, według swiadectwa Plutarchi in viti (sic) Arati, podawszy civibus suis legem amnistiae, patriae cervicibus tyranidem depulit, novi status fundamenta iecit, pacem et concordiam civibus intestina dissidia agitantibus reddidit. Nieopuscił takze tego w wielkiei oney wrzawie po smierci Iuliusza Cesarza Cicero, o czym znaidziesz wm. y v niego samego secunda philipica y v Diona y v Plutarcha in Caesare, a na ostatek et apud Vellieum Paterculum. Zazył y Claudius Cesarz tey rady po zabiciu C. Caligulae, co dostatecznie z tych słow

Swietoniusza zrozumiec mozemy: „Imperio stabilito nihil antiquius duxit, quam id biduum, quo de mutando reipublicae statu haesitatum erat, memoriae eximere, omnium itaque factorum dictorumque in eo veniam et oblivionem in perpetuum sanxit ac praestitit.“ Wspomina takze Vopiscus sub Aureliano, amnistian publicorum delictorum decretam fuisse consumptis igni tabulis atque ad Graeciae morem decreta obolitione. Roku 1568 we Francyi w samym zapale domowego rokoszu puszczano w niepamięc wszytkie vrazy z obu stron, oczym Lambinus tak z decretu parlamentowego swiadczy: „Edicimus omnes iniurias atque offensiones ex ea natae inter cives nostros pepererunt, omnia mala praeterita, quae ex superioribus motibus et tumultibus manarunt, funditus extingui eorumque memoriam sempiterna oblivione deleri atque obrui, vt perinde sint, quasi omnino nunquam evenissent.“ Powiadaią, ze y w Neapolim teraznieiszego roku sublatis quibusdam tumultus principibus wszytkie vrazy krola hiszpanskiego podłemu gminowi odpuszczono. Pu[s]ciwszy postrone na stronę przykłady, masz wmci y w naszych historiach takowesz lekarstwo, ktorego na domowe choroby oycowie nasi zazyli za panowania Zygmunta Trzeciego, co y z konstitutii koronnych y z historykow, a mianowicie Stanislai Lubinii et Pauli Piasecii, widzec mozemy iasnie. Prawda zec to będzie magna cum ignominia hominis Poloni, kiedy hultaystwo (sic) temu takowa swawola impune uidzie, kiedy krzywda Boza w pozabianych kapłanach, w profanowanych kosciołach, w podeptanych swiętosciach zemszczona nie będzie, kiedy dignitas reipublicae violata, ciała ludzkie z grobow in contumatiam dobyte, panny y panie bezwstydliwie zgwałcone, dusze chrzescianskie w poganską niewolę zabrane, męszczyzna y niewiniątka okrutnie pomordowane, zostaną bez pomsty; ale temporis causa et maioris commodi, te rzeczy do czasu niepamięcią przywalic musiemy. O tey sprawie tak ia do wmci mowię, iako kiedys Antonius w rzeczypospolitey rzymskiei do swoich apud Appianum mowił: „Introducta amnistia constitutum quidem esse,

ne quid de praeteritis mutares, sed id mitigandi populi et temporis causa factum esse, praecipue interim oblivionem iniuriarum spectari, iustiusque esse mentem senatus consulti quam verba valere.“ Dosyc mądremu! O tym tesz rozumiem, ze wm. wiesz iusz dobrze, iako xiąze imc Wiszniowiecki, vir ad bella impetus maximi, die 26 iulii między Polonnem a Constantynowem na woisko rebellizantow napadszy, za Panskim błogosławienstwem, za szczęsciem swoim, za odwagą rycerstwa polskiego znaczne odniosł zwycięstwo, pozabiiawszy tego motłochu na dziesiec tysiecy. Znowu zas 28 iulii, na tabor sam nieprzyiacielski animose vderzywszy, onych na pięc tysięcy vrwał, wozow y armaty nie mało poodbierał felicissime. Zaiuszeni takową klęską nieprzyiaciele reparatis viribus Korzec wzięli y wniwecz splondrowali. Dostało się y Miedzyrzeczowi, Ostrogowi, nemine repugnante: sam Miedzyboz trzy szturmy vtrzymał y wcale został, przedmiescia od ognia straciwszy. Ieszcze do tego czasu po roznych mieiscach powstaie

saeditio, saevitque animis ignobile vulgus,
iamque faces et saxa volant, furor arma ministrat.

Haec dum scribo, dano wiadomosc, ze Kozacy Zasławia dostawszy, grobow, w ktorych zmarli xiązęta zasławscy odpoczywali, dobyli y wszytkie ciała zacnych xiązat na sztuki posiekawszy, one mąką albo trąbami posypawszy, bestiom na pokarm rozrzucaly.

Idzie nowina za nowiną, y oznaimuią hoc eodem, quo scribo momento, ze arctissima obsidione Bar obtoczony y wytrzymac nawalnosci nieprzyiacielskiei nie moze. Przyszły vniwersały z obozu od imci p. woiowody sendomirskiego, ktoremi ad idem woła. To się dzieie z woly Chmielnickiego, ktory pod Ianuszpolem obozem leząc, swoię szaranczę po roznych stronach wyprawił, chcąc nas divisos sua multitudine obruere. Czekaize wm. dalszych nowin, a teraz przypatrz się tym, ktore pod płaszczykiem tractatow przypadły.

Zalecam się zatym zwykłey łasce wm. miłosciwemu panu. W Lwowie 18 augusti anno 1648.

(Рукопись бібл. Оссолїньских N 2346, p. 17—21).

XIII.

Постанова львівських станів, аби нїхто не покидав міста. 17 або 18 н. ст. серпня 1648.

Laudum ordinum ciuitatis.

Significamus, quia nos considerantes ab hostibus hoc turbulentissimo rerum statu pericula et certam notitiam habentes, multas iam ciuitates huius regionis et multa propugnacula satis munita multitudine atque impetu hostium capta et funditos populata esse magna cum totius reipublicae iactura, ex debito officii nostri et ex vi iuramenti, quo tenemur prouidere, ne ciuitas haec, tanquam reipublicae aduersus hostes propugnaculum et hoc dubio formidolosoque tempore hominibus cuiuscunque status et conditionis commune receptaculum, aliquid detrimenti capiat, praeuia matura deliberatione collatisque inter nos atque ordines ciuitatis huius consiliis ex vnanimi consensu constituimus:

Quatenus omnes ciues et incolae huius ciuitatis, tum etiam eiusdem suburbani, intra ciuitatem et eius pomoeria sese omnino contineant, neue audeant toto hoc periculoso tempore ingruentibus tam magnis vndiquaque a rebelle Cozacorum, rusticanorum et Tartarorum exercitu periculis quoquam a ciuitate hac, a qua omnem impetum hostilem propulsare pectoribus suis debent et tenentur, discedere et proficisci, idque sub poena priuationis honoris et confiscationis bonorum in contrauenientes et secus facientes irremisibiliter hoc nostro praesenti laudo sancita. Caeterum nulli ciuium hoc interdicto prohibetur facultas mercimonia sua cuiuscunque generis pro nundinis vbicunque celebrandis ex ciuitate euehendi factores-

que suos et negotiorum gestores vna cum dictis mercimoniis ablegandi et per eosdem causas et negotia sua tractandi et agendi, dum modo ipsi ciues et incolae patres familias ciuitatem non deserant et ne sua absentia eandem ciuitatem hostili incursioni (quod Deus optimus maxima ex sua benignitate auertat) facilem reddant et exponant.

Quod nostrum interdictum publica praeconis voce per circulum huius ciuitatis proclamari et ad omnium sub iurisdictione ciuitatis huius ad praesens existentium notitiam deduci mandamus.

(*Acta consularia Leopoliensia a. 1648—9, t. 53, p. 31—32).*

Примітка. Ся ухвала, вписана у львівські міські акти, не має дати, також час вписаня не докладно означений, одначе напевно можна його подати на 17 або 18 н. ст. серпня. Той сам час і ухвали, що найбільше, днем скорший.

XIV.

Мартин Садовский і тов. подають міщан з Кнїгинич за напад і побите. 26 н. ст. серпня 1648.

Feria quarta post f. s. Bartholomaei pxma.

Ad iudicium actaque praesentia capturalia Leopoliensia personaliter venientes nles Martinus Sadowski, Gregorius Domaniowski et Ioannes Skulsky, gnosi Melchioris Stamierowski venatoris terrae Sanocensis famuli, omnes coniuctim et quilibet eorum ex suo interesse in et contra famatos: Iwan Kowal, proconsulem, Blusko Tkacz, Wasil Kramarz, Ostap Popowicz, Hryc Bielouch, Hraszyn Krawiec cum filio, Iwas Swiec, Iacko Ichnatyszyn, Wasil Iawiecki, Sienko Przysięzny, Kost Rzeznik, Chwet Jakubkow, Piotr Kowal, Michalik Kołodziej, Jaremko Kołodziej, Ferens Hayduk, consules et scabinos, Lesko woyt cum filio de oppido Kniehynice, gnosi Alexandri Cetner vexilliferi Podoliae subditos, facti infrascripti prin-

cipales, comprincipales et mutuos cooperatores aliosque eorum complices, ad praesens de nominibus et cognominbus ignotos, in citatione tamen, et postquam innotuerint, specificandos eodem oppido subditos, questi et protesti sunt ideo,

quia ipsi poenas contra violentos quarumuis sub interregno praesenti patratores viarumque publicarum obsessores et interceptores sancitas non veriti ausi sunt die dnica actum prntem proxime pcedente (*23/VIII*) protestantibus personis nobilibus ex oppido Kniehynice peractis negotiis certis domini sui (equorum causa illuc eo die venerant) pacifice et quiete ad villam Psary dominumque suum iam sub crepusculum redeuntibus, pace publica et securitate interregni praesentis assecuratis, nullius hostilitatis praesciis, viam pubcam, qua illos ituros exploraverant, penes praedia oppidanorum praefatorum extra oppidum existentem, versum villam Psary et Leopolim tendentem, obsidere et intercipere, prout de facto obsiderunt et interceperunt ex insidiisque et locis occultis videlicet pomariis ciuilibus, ibidem iuxta viam illam existentibus, securibus, falcibus, baculis aliisque armis ad vim inferendam praeparatis instructi et protestantes, homines innocuos, violenter et tumultuose absque vlla causa, imo studiose et praemeditate, irruendo in haecque verba prorumpendo: „bij, gon tych husiatnikow! nie zywic teper zadnego Lacha na swiecie!“ armis impetiuerunt, in stagnum illic existens fugauerunt, deinde ex stagno apprehensis optione msubmergi ne an interfici fustigari mallentes proposuerunt, protestantes omni ope destitutos fustigari potius quam mori suppliciter exorantes in terram ignominiose proiecerunt, prostratisque baculis, et quae cuique arma pro manibus erant, in diuersas corporis partes versatos, in contemptum status equestris, caeciderunt, fustigarunt et quam ignominiosissime tractarunt, vulnera infrascripta affecerunt, sicque exceptis et tractatis in terra semivivos relictis res infrascriptas, nli quidem Domianowsky pecuniae flor: decem, nli vero Sadowski cultros duos valoris flor. trium et trofiolum turcicum valoris flor. decem ibidem receperunt, quo facto pacem et securitatem pu-

blicam violarunt poenasque ratione praemissorum sancitas succubuerunt, ratione quorum iterum protestantes obtulerunt se in hac parte iure acturos...[1])

(*Ind. rel. castr. seu captur. Leopol. a. 1648, t. 398, p. 329—331*).

XV.

Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події. 26 н. ст. серпня 1648.

Dziewiątego dnia miesiąca sierpnia w Constantynopolu ona, o ktorym w przeszłych listach moich pisał, Ianczarow confaederatia in apertum erupit. Zgromadzeni do kupy, vpor wielki cesarza przełozywszy, nieszczęsliwe iego na morzu y na lądzie powodzenie pokazawszy, na szaray vderzyli y s pokoiu othomanskiego cesarza wziąwszy, sromotnie do więzienia prowadzili. Na mieisce iego posadziwszy, wszytkie skarby y dostatki pobrali, y między się rozdzielili. Maią nadzieę wielką Wenetowie, ze za zapanowania tey dzieciny snadnie v vrzędnikow tureckich pokoi kupic będą mogli, acz znacznie woisk tureckich, iako na morzu tak y na ziemi za łaską Panską napsowali w tych czasiech. Kapidzi Basza w tych dniach z kilką tysięcy woiska cesarskiego przyszedł do Krymu, chcąc aby panowie hetmanie nasi y insi więzniowie z więzienia tatarskiego oswobodzeni byli. Cham requisitus o wydanie onych baszę do murzow odesłał, powiadaiąc, ze ony, więzniow polskich od niego do siebie wziąwszy, do tego czasu pod strazą swoią [trzymaią]. Murzowie, gdy do nich przyszło, cathegorice powiedzieli, ze więzniow polskich nie mogą y nie chcą wydac, asz by wprzod wszyscy Tatarowie, po roznich mieiscach w Polszcze będący, wypuszczeni y vwolnieni zostali. Nie dbaiąc nic,

[1]) Далї наступає огляд ран і свѣдоцтво возного.

iako widzemi, Tatarowie na rozkazania Porty otthomanskiey strony, vwolnienia ich mciow pp. hetmanow nie przymuią y zakazu wtargnienia do panstw koronnych, ale owszem Tohay Bey obiecuie się Chmielnickiemu in casu necessitatis gromadnie stawic. Zamku barskiego iakosmy postradali sromotnie, niechcę opisowac, wiedząc dostatecznie, ze iusz o tym do Warszawy znac dano; tego tylko pro mea in rempublicam pietate załuię, ze tak znaczna forteca tak marnie przyszła w ręce nieprzyiacielskie. Nie schodziło ni naczym: było dostatek dział, prochu ołowiu, zywnosci, ludzi niemieckich słuzałych kilkaseth. Fatum iakies, rzeczypospolitey nie zyczliwe, rzeczy zamieszało, a nas o szkodę y sromotę wielką przyprawiło. Pomogła do tego y ludzi religii greckiei zdrada, ktorey, iako domowey, trudno się ochronic było. Puscił się był iusz nieprzyjaciel od Baru do Kamienca instructissimus omni apparatu do rozerwania skały, do wstępowania in lubrica locorum, ale za nastąpieniem interdictu Chmielnickiego nazad powrociły pułki, oczekiwaiąc successum rerum na tractatach, ktore się 24 augusti zaczęły. Iaka desperatia iest praesidii Camenecensis, snadnie wm. zrozumiesz z tego listu, ktory z Kamienca maiąc, posyłam do Warszawy dla lepszey informacyi o naszych trwogach. Oprzyszkowie okoł Kamienca skupiwszy się, pari adversum nostros vi ac astu postępowali, z wielkim potrwozeniem Kamienczan, ktorzy rozumieli, isz iusz magno impetu et apparatu Kozacy nastąpili, a zatem nihil aliud quam fugam cogitabant. Poimano kilku y do Kamienca przyprowadzono. Ci na mękach zeznali nullum sibi commercium et societatem cum Cosacis esse, ale sami dobrowolnie taedio servitutis et Poloniae dominationis impatientes arma adversus immodica vsurpantes corripuerunt. Z arsenału lwowskiego osmnascie dział wielkich spizowych, prochow, kul et alia sueta bello w dostatku znacznym wzięto do obozu pod Gliniany 24 augusti, a z tym apparatem y zgromadzonemi chorągwiami roznych powiatow dzisieiszego dnia, z pod Glinian ruszaią się panowie regimentarze blizey ku nieprzyjacie-

lowi, zadnym Tractatom nie vfaiąc. Międzyboz kilka szturmow strzymawszy, za nastąpieniem wielkiei nawalnosci podał się nieprzyiacielowi, ktory zadney szkody nie vczyniwszy, on do tego czasu wcale trzyma in gratiam imci p. Sieniawskiego. Pan Kołek posłem do Porty otthomanskiei naznaczony, iusz się tu v nas sporządku na potrzeby (sic!), chcąc niemieszkanie (bo tesz res moram non patitur) wyiachac.

Die 26. augusti anno 1648.

(Рукопись бібл. Оссолїньских N 2346, p. 21—23).

XVI.

Унїверсал Яна Теодорика Потоцкого до шляхти Галицькоï землї з зазивом збиратись до нього проти селян-бунтівників. 28 н. ст. серпня 1648.

Wielmoznym, vrodzonym, slachetnym panom rycerstwu wszystkiemu y obywatelom ziemie Halickiey y powiatom do niey należącym moim mciwym panom y braciei przy zaleceniu powinnych powolnych służb moich podaie do wiadomosci:

isz na pewnych mieyscach, tak własnych poddanych naszych we wsiach miasteczkach bunty zaczynac się poczeły, tudziesz hultayskie kupy przychodzących za Dniestra y Wołoch iuz się iawiaią, — przeto aby in herbuto (sic) obie zadusic (edocti alieno periculo) y sam vsilnie y wmciow moich mciwych panow y braciey vpraszam, in quantum by swe malum daley sarpere miało, abyscie według vchwały y obowiązku swego stawic się raczyli na czas y mieysce naznaczone ode mnie brata y sługi swego. A to da Bog w drugim vniwersale, ktory (iezeli priuatny sposob y siły moie nie zdołaią, a większe periculum nastąpi) niezabawnie miec wm. m. m. panowie y bracia odemnie będziecie raczyli. A ten dla wia-

domosci y przygotowania się prętszego na tenczas posyłam, czyniąc dosyc powinnosci mey, na sie od wm. m. m. panow y braciey włozoney, ktorym powtore vsługi moie zalecam pilnie.

Datum w Gwoyscu dnia 28 augusti 1648.

Locus sigilli. Ian Theodoryk Potocki, podkomorzy ziemi Halickiey ręką własną.

(Ind. rel. Tremboul. a. 1648—9, t. 131, p. 377—8, obl. 29/VIII).

XVII.

Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події. 3 н. ст. вересня 1648.

Tu v nas na Rusi te się rzeczy dzieią: Ich mosc panowie regimentarze woiska koronnego przestrzezeni są przyiacielskiemi listami hospodara wołoskiego, ze się do nas cham, ze wszytkiemi swoimi murzami gotuie, iusz definitive w radzie swoiey vchwaliwszy ditionum regni populationem. Potwierdzaią tego y nasi kupcy, ktorzy w tych dniach z Turek przyiachawszy, o wielkim sporządzeniu tatarskim po miastach podunaiskich powiadaią, będąc tego oczewistemi swiadkami. Za takowemi wiesciami zdało się imci podczaszemu koronnemu zatrzymacz poselstwem pana Kołka, aby snac in ipsum incendium nie wpadł, listy pewne do Constantinopola przez pocztę wołoską (ktora iedynastego dnia z Constantinopola pod Gliniany stawała prętkoscią swoią a dobrym rządem hospodarskim) wysławszy, diploma fiduciae dla posła żądaiąc. Czern zbuntowana rozchodziła się z kupy, na ktorą per campos et agros palantem xiąze imc Wiszniowiecki napadaiąc, onę gromił y ad internecionem zabiiał, straciwszy nieco dobrego y odwaznego swoiego soldata. Vstępuią iusz y sami Zaporoscy Kozacy w głębszą Vkrainę, a potym podobno zechcą y na

samo Zaporoze, gdzie caelo et solo suo acrius animabuntur; a day Boze, aby się tam znowu z hordą tatarską nie złączyli y nas nie woiowali. Zgromadzaią się chorągwie powiatowe, niektore spiesznie, niektore motu cancrino Lwow obiezdzaiąc y nawiedzaiąc, postępuiąc; a tymczasem nieprzyiaciel z bogatym łupem vchodzi z wieczną sromotą y z nienagrodzoną szkodą Polakow. Szerzey przez drugą posztę oznaimię wm. o powodzeniu rzeczy tutecznych, na ten czas przymi to wm. mile odemnie, a sam tesz zechciei wzaiemnie pisac przynamniey: salve et vale! czego y ia zycze wm. y to posyłam z Lwowa.

3 septembre anno 1648.

(Рукопись бібл. Оссолиньских N 2346, p. 23).

XVIII.

Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події. 7 н. ст. вересня 1648.

Extraordinaria poszta wychodzi do Warszawy od nas propter ingruentia pericula. Nie chciałem bydz y pod ten iusz nas zapał leniwym w pisanie. Raptissime oznaimuię, co się v nas dzieie. Plondruie nieprzyiaciel Wolhyn, feracissinam regionem. Wział y splondrował Ołykę, miasto xiązat Radziwiłłow, z zamkiem obrone bardzo dobrze. Nie strzymał Łuck, metropolis Wolhynia, syły zbuntowanego hultaistwa: wzięty z wieczną naszą sromotą y spustoszony. Puscili się z Ludzka (sic!) do Włodzimierza. Rebellizanci y do tego czasu pewnie on opanowali. Pod Sokalem in armis stanęło zkonfederowane chłopstwo. Nalazła się zdrada w miescie tamtecznym, y zaraz zapłatę odniosła mieczem. Co się tam daley stało, nie wiemy. W Kamionce Strzemiłowey, pięc mil od Lwowa, iusz seditio in apertum erupit: pobici katholicy, pomordowani kapłani,

zdeptane swiętosci. Iusz po wsiach y po drogach bardzo niebezpieczno dla buntow wszytkiei Rusi, ktora implacabili odio contra catholicos et Polonos będąc, iadących y ydących zabiia y okrutnie morduie. Iusz v nas conspiracie pokazuią się; iusz hultaistwa nocą wiele naiezdza y odiezdza; iusz rozne odprawuią się zgromadzenia, to po cerkwiach, to po kątach y dolinach przedmieiskich; iusz nam Rus obsequium wypowiada z wielkiemi tyrami! Dzis ich na ratusz odsyłamy principiis medicinam adhibituris. Actum est de nobis! Zołnierza służalczego nie mamy. Posyłami do krolewica imci Karola, zebrząc tego ludu, ktory prowadzi imc p. Kazanowski groszem krolewica imci in supplementum onych, co w Barze pobici. Postaray się wm. m. p. o ten list, ktory do krolewica imci pisany od szlachty lwowskiei, a z niego zrozumiesz wmc, nie bez wielkiego zalu, nostram calamitatem et orbitatem. Tatarowie iusz się znowu złączyli z Kozakami. Nasi leniwo postępuią, niezgoda wielka inter proceres y zazdrosc. O nas nikt nie mysli, iakimby sposobem dodac nam ratunku! O fatalia tempora! Confusio comedit laborem patrum nostrorum ab adolescentio nostra, greges eorum et armenta eorum, filios eorum et filias eorum. Dormiemus in confusione nostra et operiet nos ignominia nostra, quoniam Domino Deo nostro peccavimus nos et patres nostri ab adolescentia nostra, usque ad diem hanc et non audivimus vocem Domini Dei nostri! Tak lamentuiemy z Ieremiaszem prorokiem. V nas exiit edictum, aby się zaden nie wahał wyiezdzac od miasta sub privatione honoris et confiscatione, excepto sexu segvaciori et imbilliciori (sic), ale y ci zostac muszą dla podroznych rozboiow y buntow. Inciderent in Scyllam volentes vitare Charybdym! Iusz to prozno, hic aut vincendum aut moriendum, kiedy tak o nas mało dba rzeczpospolita! Illam olim haec post nostra fata meminisse invabit! O wierze naszey wątpic nie potrzeba, vznaią potym inimici civitatum, iako to miast ochraniac potrzeba. Ci, co na nas gorąco więc (sic) seimikach y seimach następowali, niech teraz przydą a zastąpią nas!

Napiszę więcey potym, a teraz zaleciwszy się łasce wm. m. p., powolnym sługą zostaię w tym naszym Lwowie, gdzie luctus vltrices posuere cubilia curae. Valete!

D. 7 septembre ao 1648.

(Рукопись бібл. Оссолїньских N 2346, p. 24—25).

XIX.

Кс. Ляховский показує рани, що йому вчинили селяне зі Сїльця 7 н. ст. вересня 1648.

[E] Feria secunda in vigilia f. natiuitatis B. M. V. admodum reuerendus pater Stanislaus Lachowski commonstrauit iudicio vulnera sibi feria quarta ante f. natiuitatis B. M. V. pxe prta *(2/IX)* in campis villae Sielce, tenutae gnosi Stanislai Orzechowski, ad capitaneatum Strumiłowa Kamionka pertinentis, per laboriosos: Sawka et komornik iego et socerum Bokej Rybak, Choma Byk cum filo Droboczyk, Petro Kulawy, Holowkow syn, Lawrow syn, kowal y syn, et poponem cum diak, -- subditos villae Sielce, in via publica illata.

Те-ж саме заявляють: кс. Симон Блоньский, Матіяс Янчевский, Луция Стоковска й Анна Лєкавска.

(Ind. rel. castr. seu captur. Leopol. a. 1648, t. 398, p. 386 - 389).

XX.

Слїдство в справі нападу сїлецьких селян на втїкачів з Луцка і ограбованя їх та засуд пійманого Костя Івановича зі Сїльця. 7, 11 і 12 н. ст. вересня 1648.

Actum Leopoli in iudiciis ordinariis capturalibus feria secunda in vigiliia festi natiuitatis B. Mariae V. anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo octauo.

Ad iudicium praesens ordinarium capturale Leopoliense personaliter venientes adm. rndus Simon Blonski, vicarius ecclesiae Luceoriensis, Alexander Łachowski, praesbyter, et nlis Mathias Ianczewski, theologus moralis et rhetor, Lucia Stokowska, Helena Strusinska, vidua, Izabella Iasinska, nlis Iasinski uxor, cum eiusdem mariti sui, vti tutoris coniugalis, authoritate et famatae: Barbara Miodownicka, Anna Lekawska, Regina organarii fabri [uxor], ciuissae Luceorienses, — praesentauerunt eidem iudicio laboriosum Kost Iwanowicz de villa Sielce ad Kamionka Strumiłowa pertinenti, principalem, qui praesentatus, a iudicio interrogatus, palam et libere haec confessata retulit:

Isz byli z nim na tym rozboiu: pop teyze wsi, Sawka sołtysz y komornik iego Matwiey, Pich y [z] zieciem synem, Bokiey Rybak, Iwanko dyak, Hurko Lasciszyn, Iwan Drobocik, Petro strosz zamkowy, Lewko syn woytow, Anton Połomkow syn, Hryc kowal z synem; asseruit eos esse octodecem, reliquos vero non meminit. Naprzod Drobocek zawołał, ale y wszysci zwabili sie w nocy, mowiąc: „zydzi vciekaią z Lucka! stali nocowac w Dolinie!“ y tak biegli na ten bunt. Iam poszedł do popa na rade. Pop mi nie radził y nie kazał chodzic. Obacze potym, alic sam pop biezy! Ktorego ia pobaczywszy, y iam pobiegł iusz na huk, kiedy strzelali. Przypadszy, potkałem zyda y białogłowe, te delatricem, ktorąm widłami vderzył, a potym miszek, w ktorym belo pultrzecia złotego, vrznalem y wzialem, takze y korale, ktorem w siano schował, a haftki srybrne sama mi dala. I to powiedał, ze y przedtym w lecie rozbiiali, iako Drobocik, Petro, alem ia dopiero pierwszy raz z nimi był. Recognouit y to, ze v popa byly suknie ksiedze.

Quem iudicium burgrabio castri praesentis ad carceres tradidit, salua custodia et victu per delatores administrandis.

Qua in causa auditis eiusmodi confessatis ex propositione instigatoris iudicii praesentis ac praefatorum delatorum decretum iudicii praesentis primum intercessit in tali verborum serie:

Actum Leopoli in iudiciis ordinariis capturalibus feria sexta post. f. natiuitatis B Mariae V. pxma anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo octauo super propositionem actoris praesentis contra citatos infranominatos factum de tenore tali:

Proposuerunt instigator iudicii praesentis et adm. rndus pater Simon Blonski...[1]) in et contra laboriosum Kost Iwanowicz de villa Sielce, in recenti crimine captum et coram iudicio praesenti f. secunda pxe prta per delatores praesentatum, inculpatum pro eo,

quia ipse, immemor legis diuinae et humanae, caeque (sic) timore Dei ac dilectione proximi posthabita, poenas legum non veritus, ausus est feria quarta post f. s. Aegidi pxe prta (*2/IX*) adiuncta sibi in impiam opem multorum complicum et cooperatorum manu in necem violentias, rapinas, dispercussiones paratorum, dum delatores truculentas praedonum Luceoriam depopulatium manus euitandi Leopolim vitam saluaturi per bona villae Sielce via publica, securitate itineraria communi protecti, se conferent noctisque impedentes necessitate atque maioris suae securitatis gratia in syluis abdormiscere adacti tuto fessa difficultate itineris membra laxarent, ipse vna cum suis complicibus, ipsi de nominibus et cognomimbus melius notis, vbi innotuerint, specificandis, hora noctis circiter media turmatim in delatores somno securos irruere, eosdem securibus, falcibus, baculis caedere et cruentare, vulnerare, prout id obductiones vulnerum, eo nomine per delatores factae, latius eloquuntur, res plurimas, seorsiuis regestris connotatas, penes delatores peruentas in vim praedae et spolii rapere, prout de facto vna cum suis complicibus delatores inuasit, vulnerauit et res praetactas in vim praedae et spolii violenter rapuit.

Per quod cum poenas grauissimas legibus regni in obsessores stratae publicae descriptas succubuit, petierunt su-

[1]) Наступають імена осіб, як вище.

prascripti delatores vna cum instigatore iudicii praesentis easdem super inculpato decerni.

In termino itaque hodierno ex dilatione ad prolocutorem eidem inculpato concessa legitime incidente et proueniente parte actorea excepto femineo sexu personaliter suo et aliorum delatorum personaliter, inculpatus autem personaliter contrariis exauditis partium praefatarum, vtramque primum in causa praesenti procedere, deinde respondere pt modum directe respondere in causa persanaliter mandauit. Tandem licet confessata proprii oris eius inculpatum reum obiectorem esse conuincunt, verum propter meliorem et probabiliorem indagationem criminis nefarii, tum principalis et aliorum comprincipalium, eundem pro torturis et questionibus tradendum iudicium praesens adinuenit et processum exequi burgrabio castri cum officio subcastrensi iurato, similia exequi solito, pro exequendis praemissis tradit. Quae idem burgrabius cum eodem officio die hodierna exequi debebit sub poena contra negligentes sancita atque iudicii arbitraria.

Tenor confessatorum.

Działo sie dnia iedenastego miesiąca wrzesnia roku Panskiego tysiąc szescset czterdziestego osmego.

Przed nami Stanisławem Zaszanskim, Woyciechem Zbarazkim, przysięznemi, y Mikołaiem Luckiewiczem, pisarzem takze przysieglym, Kost Iwanowicz, dekretem sadu kapturowego na meki skazany y na mieysce zwyczayne przyprowadzony y zwiazany, naprzod pytany, aby dobrowolnie powiedział, iak dawno y s kim rozbiia, y o rzecach strony powodowey, nic nie chciał powiedziec. Pociągniony trzy razy — nicz takze nie powiedział, swiecami palony — nic nie chciał powiedziec, az kiedy mu iusz pofolgowano, tak poczoł mowic:

„Ia Kost Iwanowicz zeznawam to, iz Hryc pop sielski y Iwan Drobocik swawoli są przyczyną, y oni mnie sobą na to namowili; takze Sawka sołtys y Matwiey komornik iego, Choma Pich y z synem swym Sienkiem, diak Iwanko, Charko Laszczyszyn, Bokiey Rybak, Drobocik Iwan, Piotr Krzywy,

Hryc kowal z synem swym Maximem, Lewko Lechunow woytow syn, popa y Drobota, powolnie raz y drugi (sic!), y wszytkich, ktorzy mie na to namowialy. Y to przyznawam, ze mi ta pani sama dala korale, a potym vrznąłem v niey mieszek, w ktorym pieniedzy belo pultrzecia złotego tylko; y hawtki srebrne od niey wziałem, a potem wderzyłem ią, raz y drugi, widłami; bawełniczke, ktorąm v niey wziął, tom ią wepchnał w siano. A pop zabrawszy xieze rzeczy, szubke y sukien krotkich dwie, schowal ich w barc; y Dobrocek pobrał studentowe suknie. (Powiedział), zechmy pochowali w lesie we zbozu, y gdziekolwiek ieno nabilismy, tosmy we zbozu w lesie chowali. Powiadam to, ze Iwan Dobronik dawno sie bawi rozboiem z swoiemi towarzyszami, ieszcze z wiosny."

Ian Bratkowski, burgrabia lwowski.

Sabbatho post f. natiuitatis B. Mariae V. pxmo anno Dni millmo sexcentmo quadrmo octauo iudicium praesens capturale Leopoliense parte vtraque, delatores et inculpatus, personaliter comparente, — quoniam confessata ipsiusmet inculpati, tam libere coram iudicio agnita, altera vice iterata et confirmata, eundem inculpatum, vti depraedatorem et viarum publicarum dispercusorem, crudeli morte sine comprobatione iuratoria damnandum esse permittunt, nihilominus quoniam ex eisdem confessatis ipsius alii depraedatores, vtpote: Hryc pop, Iwan Drobocik, Sawka sołtys, Matwey komornik, Choma Pich, Sienko syn iego, diak Iwanko, Charko Łaszczyszyn, Bokiey Rybak, Piotr Krzywy, Hryc kowal z synem swoim Maximem, Lewko Lechunow woytow syn — de villa Sielce, facti eiusdem et dispercusionis stratae publicae principales et comprincipales et complices, reperiuntur, quo circa eo in passu inhaerendo iuri communi iudicium decernit: Quatenus nlis Mathias Ianczewski et honesta Barbara Suliowa Miodownicka, Regina organarii Wentowska praesentes ex delatoribus tam eundem Kost Iwanowicz quam praefatos supranominatos principales et comprincipales cum duobus testibus tantum, vti in re manifesta et notoria, iuramento corporali com-

probent et conuincant, et quoniam hoc idem iuramentum conuictionis iidem delatores cum testibus in instanti in facie iudicii praesentis praestiterunt, — ideo iudicium praesens eundem Kost depraedatorem in quatuor partes corporis eius dissecandum, anticipatiue vero respectu praesbyteri circa eandem depraedationem vulnerati, inprimis manus dextra amputari debet, decernit atque pro executione praemissorum facienda ad burgrabium castri praesentis remittit, cui id burgrabius attendere debet sub poena contra negligentes officiales sancita atque iudicii arbitraria.

(Ind. rel. castr. seu captur. Leopol. a. 1648, t. 398, p. 753–760).

XXI.

Ухвала соймику в Белзї 12 н. ст. вересня 1648.

My dignitarze vrzędnicy y rycerstwo woiewodztwa Bełskiego, za vniwersałem iasnie wielmoznego imci pana woiewody bełskiego de data 26 augusti anni praesentis pro die 12 septembris do Bełza, na mieysce consultacey zwyczaine, ziechawszy sie, chociaz nie maiąc praesentem w kole naszem iasnie wielmoznego iego mci pana woiewody bełskiego, vwazaiąc iednak vndique immimentia pericula na woiewodztwo nasze, widząc proximos vicinos nostros iuz ad extremam calamitatem redactos, alienis edocti malis, obmysliwszy externam respubcae pacem przez powiatowego zołnierza, a teraz non tam vocati a primario officiali, iako z miłosci erga patriam, nie chcąc suspiria facientem in tam calamitoso ipsius statu oney deserere y owszem gotowi będąc za nię omnem fortunae subire aleam, zatrzymuiąc internam pacem, securitatem y dignitatem woiewodztwa naszego, innixi constitutione confoederationis praesentis, ktorą lauda publica, in futurum o obronie przeciwko swowolnym vchwalone, są approbowane, pozwolilichmy woiewodzwa naszego obronę.

Poniewasz accensa et effrenata takowa sie w terazniey-szym osierociałey tym rzptey stanie przez bunti kozackie w roznych osobach ziawiła swawola, ktora non tam viribus quam fraude et dolis, nie pomnąc na Boga, prawa pospolitego ostrosc, vrzędow y panow swoich zwierzchnosc, namnieyszego respektu nie maiąc, machinationis, conspirationis, violenti conatus nec non ecclesiarum profanationis, ciuitatum villarumque publicarum dispercussionis y innych okrutnych w tey zacney koronie niesłychanych, facinora commitere non veretur, przeto in tali passu, nie chcąc sobie samym y dostatkom naszym parcere, zgodnie wszyscy nemine contradicente, widząc ze rustica natura citius bello quam amore cohibetur, ze wszystkich dobr tak rzptey iako y dziedzicznych, duchownych y swiedzkich, do woiewodztwa Bełskiego y powiatow do onego należących, zołnierza łanowego vchwalilizmy tali ordine:

Iz kazdy slachcic dziedzic y zastawnik, ktory in reali possessione zostawa bonorum, takze ich mosc pp. duchowni y dzierzawcy dob[r] rzptey, z kozdego dziesiątka łanow zołnierza raytara z koniem dobrym, z troygiem strzelby, we zbroi, porządnie opatrzywszy wszelką zywnoscią, kosztem swym bez zadnego darownego chleba wyprawic powinien.

A iesli by kto nie miał dziesiątka łanow, tedy z szesci łanow kozaka z troygiem strzelby, takze porządnie (ktore łany z kwitow poborowych przy popisie nizey mianowanym przez kazdego z ich mciow panow dziedzicow y dzierzawcow ich mciom panom sędziom kapturowym elucidowane bydz maią) stawic bedzie powinięn.

Slachta zas bracia nasi, ktorych iest kilka albo kilkanascie we wsi, diuta proporcione kwitow poborowych na iednego raytara albo kozaka sami z sobą y z przyległymi sąsiadami zkładac sie maią na wyprawę.

Ich mosc pp. arendarze, tak slachta iako y plebeii, ktorzy dobr dziedzicznych nie maią w tym woiewodztwie, a summy znaczne na arendy roznych dobr lokuią, aby rowno

z nami pro praesidio reipub. y woiewodztwa naszego pociągali, od dwudziestu tysięcy wprzod danych raytara, a od dziesiąci, takze wprzod danych, kozaka stawic powinni, a od mnieyszych sum, aby takze abo na raytara abo na kozaka, iako y łanowi, zkładali sie.

Na nowych zasie osadach, gdzie łany zkomputowane nie są, tedy ze trzydziestu domow, do ktorych grunty należą, iednego raytara kozdy dziedzic wyprawic powinien.

W tych ze nowych osadach, od tych poddanych, ktorzy w chałupach tylko przy ogrodach swych mieszkaią, a pol do nich nie maią, takze od trzydziestu chałup, hayduka, byle nie Rusina, z muszkietem y szablą, w barwie błękitney, to iest zupan y katanka, porządnie wyprawic powinien, co sie z kwitow podimnego elucidowac ma. Do tegosz includowac sie wszyscy Zydzi maią.

A iz zaden zołnierz sine ordine et disciplina bydz nie moze, tedy chcąc aby porządek y disciplina militaris była, ich mciow: iego mci pana Alexandra Stanisława z Bełzca Bełzeckiego, starostę bełskiego, pułkownika generalnego y z powiatu bełskiego rothmystrza, z grabowieckiego iego mci p. Stanisława z Sarbiewa Sarbiewskiego, korytinskiego starostę, z ziemie Buskiey iego mci pana Adama na Suchodołach, starostę horodelskiego — rotmystrzow obralizmy. Iednak iezeli by ktory z ich mciow wzwysz pomienionych z tey vsługi woiewodztwa naszego wymowił sie, tedy vigore huius laudi zostawuiemy sobie na mieysce onego przy ziezdzie naszym liberam electionem. Do tegosz porządku y ad consilium z posrodka siebie deputuiemy ich mciow pp. comisarzow: z Bełskiego — imci p. Wacława Kaszowskiego; z Grabowieckiego — iego mci p. Jozepha Branickiego; z Buskiego — iego mci p. Samuela Sokoła, pisarza ziemskiego buskiego; z Horodelskiego — iego mci p. Stanisława Branickiego, daiąc ich mciom wzwysz mianowanym iuxta ordinem et consuetudinem militarem, ratione iniuriarum od tych zołnierzy perpessarum, iudicandi, decidendi et disponendi plenariam facultatem.

Ci ich mosc pp. rothmistrze y ich mosc pp. commisarze przy chorągwiach swoich residowac będą powinni. A iezeli by ktory propter legale impedimentum odiechac miał, tedy ma zostawic przy swoiey companiiey porucznika, parem genere y bene possessionatum w woiewodztwie naszym.

Azeby tym facilius to postanowienie nasze y prędzey ad effectum przyszło, vchwalilizmy generalny popis pod Bełzem loco solito pro die 24 praesentis, ktory popis przed ich mciami pany sedziami kapturowęmi bydz ma, hoc adiecto, ze tez ich mosc pp. sędziowie kapturowi tak do popisu iako y do stawienia zołnierza łanowego tenentur.

A kto by był tak temerarius y contemptor laudi publici, zeby y tego zołnierza wzwyz mianowanego do obozu naznaczonego nie stawił, tedy poenam quingentarum marcarum ratione contrauentionis za kazdego z osobna zołnierza succumbere ma, o co forum w sądzie kapturowym, terminum pereptorium ad instantiam instigatoris naznaczamy. A grzywny te powinien płacic in instanti luitis sub poena perpetuae banitionis, beneficio dandae intromissionis amputato, a te poeny ob negligentiam boni publici in commodum publicum obrocone et per instigatorem ad aerarium publicum, to iest do sądu ziemskiego bełskiego bydz maią oddane. A iezeli by pan instigator był tak negligens, albo chcąc fauere komu votum praemissorum, y prawnie conuenire nie chciał, tedy o to ad instantiam cuiusuis nobilis possessionati w woiewodztwie tym coram eodem iudicio capturali ma respondere y pro negligentia poena solutionis de suo tile grzywien, ile by za kazdego raytara kozaka y pieszego nie stawionego wedle tego laudum przychodziło, toties quoties pozwany będzie, karany bydz ma.

A przy popisie powinien będzie p. instigator miec regestr tak poborow iako podymnego y notowac tych, ktorzy non satisfacerent laudo praesenti. A względem prace iego mci p. instigatora od kazdego sta grzywien, ktorych doydzie, nalezec mu będą grzywien dziesięc.

A iesli by slachcic ktory w dobrach swych dziedzicznych od ktorego z panow zołnierzow, propter securitatem woiewodztwa naszego wyprawionych, vkrzywdzony został, ma sprawiedliwosci żądac od rotmistrza, ktorey gdy by nie odniosł z p. rothmistrzem, forum o tym w kapturze naznaczamy. A zywnosc ten zołnierz tak płacic powinien, iako kaze constitucyia anni millmi sexmi vigesimi primi. A iezeli by z czeladzi ktory miał panu swemu z koniem ziechac, tedy poenam infamiae et coli popadac ma, ktora in iudicio capturali, za delacyią rothmistrzow lubo pana iego, na nim zkazana bydz ma.

Zabiegaiąc temu, aby kazdy z ich mciow panow obywatelow na ten popis generalny osobą swoią stawił sie, na kazdego takiego, kto by secus vczynił, poenam legibus regni o popisach descriptam interponimus, o co forum przed sądem kapturowym ad cuiusuis instantiam wszyscy sobie iednostainie naznaczamy. Kozdy iednak z nas, roziezdzaiąc sie z popisu wyzey specifikowanego, zołnierza slachcica według ordinacyiey naszey tamze pod Bełzem y na tymze mieyscu obozem (do ktorego zataczania iego mci p. Stanisława Branickiego z posrodka siebie vzylizmy), zostawic będziem powinni, tą iednak condicyią, zeby ten zołnierz nasz extra fines palatinatus nie wychodził, poniewaz tilko propter ipsam woiewodztwa naszego securitatem iest obmyslony.

A iezeli by tym czasęm nąm wszytkim pospolitem ruszeniem przeciw niebespieczenstwom stawac przyszło, tedy zołnierze ci, ktorzy według tego laudum naszego będą pod regimentem ich mciow p. p. rothmistrzow, roziezdzac sie nie będą powinni, az do ziechania sie naszego z niemi, gdzie kazdy do swego pana obrocic sie będzie powinien.

A iz ich mosc pp. rothmistrze z ochoty swey zwykłey do vsługi woiewodztwa naszego y z miłosci przeciwko temuz obiecali sie proprio sumptu przez dwa miesiące regimentowac tym naszym zołnierzęm, ktorego iezeli by securitas woiewodztwa naszego na dalszy czas potrzebowała, tedy ich mosc panowie

sądowi kapturowi vigore huius laudi immediate przed wysciem dwoch miesięcy seymik nam złozyc maią, na ktorym o dalszym praesidium y sumpcie, iezeli by tego była potrzeba, aby ich mc panowie rothmistrze na vsłudze woiewodztwa naszego condigne stawac mogli, namowiemy.

A ze na tym seymiku instancyia przyszła od iego mci pana podkomorzego pułkownika y ich mciow pp. rothmistrzow woiewodztwa naszego, aby im na drugą cwierc wrzesnia zołd dany był, ktory ze iuz na seymiku tym, na ktorym y te powiatowe chorągwie postanowione są, iest naznaczony y v pewnych osob specifice assygnowany, tedy y tą teraznieyszą naszą vchwałą ich mci, przy ktorych są pieniądze napominąmy, aby wczesnie ich mciom panu pułkownikowi i rothmistrzom woiewodztwa naszego one oddali sub duplici pensione damnorum, exinde na woiewodztwo emergentium, o co forum kaptur. Iesli by zas zalasł sie ktory tak temerarius y przeciwny tey chwale naszey, zeby aliquo fato, tak ich mciow pp. rothmistrzow ten zołd in integro nie doszedł, tedy laudo nostro assecuruiemy ich mci, ze za naypierwszem ziazdem y seymowaniem naszym skuteczną zapłatę obmyslemy, prosząc przy tym iego mci pana pułkownika y rothmistrzow, aby towarzystwa swoie w tey zapłacie, iako bracia z posrodku woiewodztwa naszego, vbespieczyli. Nad to iezeli by w dalszey służbie rzeczypospolitey chorągwie powiatowe z inszych woiewodztw zostawały, tedy y my ich mciom pułkownikowi y rothmistrzom naszym y z tymi powiatowemi dalszą służbę przypowiadąmy y w zapłacie wedle teraznieyszey confoederacyiey assecuruiemy.

Ktore to laudum nasze, seymem confoederationis praesentis approbowane, zlecilizmy iego mci panu marszałkowi koła naszego, aby ręką swą podpisawszy y zapieczętowawszy, do grodu bełskiego podac raczył.

Datum w Bełzie die duodecima septembris anno Dni millmo sexmo quadrimo octauo.

Mikołay Stephan na Neledwi Łascz, marszałek koła rycerskiego woiewodztwa Bełskiego m. p.

(Ind. rel. castr. Bełz. a. 1648, t. 235, p. 859—867, obl. 15/IX).

XXII.

Ухвала соймику в Судовій Вишні. 14 н. ст. вересня 1648.

My rady, dygnitarze, vrzennicy y rycerstwo woiewodztwa ziem Ruskich na seymik wiszenski electionis, deputata y relacyey ich mci panow posłow ziem naszych z conuocatiey pro die decima quarta septembris anno domini millesimo sexcentesimo quadragesimo octauo zgromadzeni, vpatruiąc y pilnie vwarzaiąc, iako z inthimatiey iasnie wielmoznego imci xiedza arcybiskupa prymasa naszego pericula y afflictum statum tey rzeczypospolitey naszey osierociałey prouidendo periculis et indemnitatibus, iako praesentibus, tak strzesz Boze, futuris, laudo publico confederationis nostrae praesentis warowalismy sobie takową, iako externam tak internam, securitatem, ktorey co dzien bliszey sweywoli kozackiey pozar y taiemne iusz w ziemiach naszych praktyki, wienc y drugie względem rozboiow iusz sie odkrywaiących w domach naszych niebespieczenstwa, (lubo nąm z tego z conuocatiey ich mosc panowie posłowie nie przyniesli) ale ze casus tak gorący exprimit legem et necessitatem, idący przykładem drugich woiewodztw, okazowanie sobie my obywatele tak ziemie Przemyskiey iako y Sanockiey zgodnie ninieiszym laudum vchwalamy:

Ziemia Przemyska pod Medyką, Sanocka pod Sanokiem, na mieiscach zwykłych, kozda ziemia przed swoim castellanem, a w niebytnosci przed wyszem vrzennikiem ziemskim, a to pro die vigesima octaua septembris, na ktore okazowanie wszyscy viritim in armis, tak iako do obozu, wedle dawnych praw, a mianowicie constitutiey millesimi sexcentesimi vigesimi, wyiąwszy osoby te, ktore tasz constitutia wyieła,

stawic sie y tegosz dnia iednego, nie czekaiąc na sie, popisac sub poenis et ligamentis in eisdem legibus expressis powinni bendą y tam, iako spolna zgoda y potrzeba vkaze, do czasu zostac, a iesli nie bendzie potrzeba, zaras po popisie roziechac sie. Po ktorym popisie daiemy na sie facultatem ich mosciom panom castellanąm naszym, a w niebytnosci ich mosciom panom vrzennikom starszym, aby in casu necessitatis et ingruentis, lub od kozackiey lubo pograniczney lubo domowey swowoli, periculi, za pewną wiadomoscią aby nasz vniwersałem do grodu nalezytego podanym, kozdy swoie ziemie, na pewne mieisce zwołali, non praeiudicando jasnie wielmoznego imci xiedza arcybiskupa gnieznienskiego primasa naszego wydania vniwersału na pospolite ruszenie. A my za oddaniem y publicatią vniwersału takowego, naydaley dwoch niedziel, sub iisdem poenis na mieisce, vniwersałem naznaczone, stawic sie powinni bendziem. Co iednak praecauto, isz ci ich mosc, ktorzy na electią poiadą in personis suis, wolni od takowego ciezaru przez electią y tydzien przed electią y po electiey zostawac bendą, jednak sług y poszty wedle swoiey substantiey stawic bendą powinni. A ci ktorzy sie na teraznieyszą potrzebe y vsługe rzeczypospolitey zaciągneli penitus przes ten czas, z służby swoiey wolni, tak od popisu iako y od pospolitego ruszenia, zostawac bendą, do ktorego tesz pospolitego ruszenia ich mc panowie sedziowie kapturowi in personis suis powinni.

A isz woysku zaciągnionemu ziem y powiatow naszych za pierwszą cwierc dosyc sie stało zapłatą, na drugą iednak, strzesz Boze, dalszego zaciągnienia tey woyny obmyslilismy zapłate.

Naprzod ziemia Lwowska, lubo na drugą cwierc odesłali do rąk wielm. imci p. Mikołaia Ostroroga, podczaszego koronnego, do obozu pieniądze, przecie iednak prouiduiąc dalszym czasom, aby aerarium ich mosciow ogołocone nie było, postanowili sobie poborow dwa, ktore maia bydz oddawane do rąk imci p. Piotra Ozgi, pisarza ziemi Lwowskiey, poborce,

ktore pobory a data praesenti za niedziel cztery wydany bycz maią, a początek ich wybierania ma bydz a data eadem za niedziel dwie, praeuio iuramento przed sądem vacante officio lwowskim kapturowym, saluis iednak desertatis iuramento probandis pro tunc przes zołnierza, s przyczyny rebellizantow zniesionych. Solarium iednak imc p. poborca swoie beneuole do summy przyłącza, ktore to sumy iako s poborow wybrane tak tesz y solarium, ad vsus tylko publicos necessitatis reipublicae obracac sie maią.

Ziemia Przemyska pozwoliła summe, dwoygu podymnemu corresponduiącą, poborow cztery, do ktorey wybierania obralismy poborce imci p. Gabriela z Bieroce Biereckiego, pisarza ziemskiego przemyskiego, ktory praeuio iuramento w grodzie przemyskiem ma wybierac pobory. Początek wybierania ich a data huius diei za niedziel dwie, a po drugich dwoch niedzielach konczyc sie ma, saluis iednak abiuratis exemplo wybierania przeszłego poboru. Ktory imc p. poborca solarium swoie ad vsus publicos necessitatis powiatu tego conferował, iako insze summy poborowe tak y to solarium obracac sie maią.

Warowała tesz to sobie ziemia [P]rzemyska, isz patrząc na niebezpieczenstwa, ktore affligunt iako rempublicam tak tez y securitatem domesticam, consulendo bono y securitati domesticae, vchwalilismy sobie zołnierza w powiecie naszym koni dwiescie kozakow y obralismy rothmistrzow imci p. Andrzeia Srzedzinskiego y imci p. Andrzeia Łosia, ludzi iako vrodzeniem, zachowaniem, tak tesz dzieł rycerskich biegłych, ktorym naznaczylismy zołdu chorągwi po trzy tysiące złotych, to iest po złotych trzydziestu w cwierci na ieden kon zołdu, a samym ich mciom contentatiey po tysiącu złotych, ktorą summe imc p. poborca za kwitem ich mciow panow rothmistrzow ręcznym powinien. Ktorzy to ich mosc panowie rothmistrze, imc. p. Jendrzey Srzedzinski we wsi Strarzewicach pod Starym miastem, a imc pan Andzey Łos w Mosciskach y wsi Walawie, sciągnienie miec maią y obecnie przy chorą-

gwiach swoich mieszkac. Ktoremu zołnierzowi chleb naznaczony przes ordinatię ich mciow pp. sedziow kapturowych po bliszych krolewczyznach w dobrach leguminą oddania, a w dalszych pieniądzmi. Cisz ichmosc pp. sedziowie naznaczyc maią, ktory oboz chleb nie ma excedere summam złotych trzydziestu. Ten iednak zołnierz we wszytkim ma isc za directią ich mciow panow sedziow kapturowych, gdzie y na ktore mieisca obrocic się mu kazą. A iesli by tego potrzeba vkazała ex necessitate, strzesz Boze, periculi na powiat Sanockiey ziemie, tedy ich mosc pp. sedziowie kapturowi przemyscy maią posłac chorągwie posiłkowac ziemie Sanocką, co tesz ziemia Sanocka vicissim powinna. Przyznanie służby tym chorągwiom a prima octobris poczynac sie ma, y popisowac sie maią przed temiz ich mosciami pany sędziami kapturowemi.

Wydanie poborow exemplo przeszłego laudum postanawiamy: Zydzi, iako sosze od domow tak od rzemiosł, towarow, handlow y wszelakiey kupie, do rąk tegosz imci p. poborce oddawac maią. Co diligentissime nemine excepto imc p. poborca inquirowac powinien.

A po wybraniu tych podatkow imc p. poborca summy te trzymac przy sobie ma, y na zadne ynsze potrzeby, tylko ad publicos vsus powiatu y ziemie tey, iako na zapłate pierwszemu zołnierzowi, w służbie iusz będącemu, ktoremu vigore huius laudi zapłate drugiey cwierci zwyczaiem kwarcianego zołdu, iak tesz y temu nowozaciągnionemu powiatowemu zołnierzowi, obmysliliśmy. Waruiemy tesz to, aby p. Janowi Aufleszowi, sukiennikowi, mieszczaninowi przemyskiemu, s tych podatkow resta summy winney zapłacono, v ktorego in fidem publicam na piechote sukna wziento. Takze s tych podatkow piechoty dobierac maią, ktorych p. rothmistrz vigore laudi przeszłego seymiku nie zebrał. Residuum summy przy sobie imc p. poborca chowac powinien na inne potrzeby, za ordinatią przyszłego, da Pan Bog, seymiku coronationis.

Miasto Przemysl, metropolis powiatu przemyskiego, isz pod teraznieyszą rebellią iest subiectum periculis, przeto pro-

uiduionc securitati tego miasta, vigore huius laudi vmocniami, aby zaden z obywatelow domow y gruntow, tak w miescie iako y na przedmiesciach, nie vchraniał sie iako od strazy z armatą, tak tesz ad omnia onera, miastu temu należących, sufferenda pod ten czas tylko interregni, pod winami przez sąd kapturowy vznanemi. O co forum przed temisz ich mciami kazdemu naznaczamy.

Etiam et in termino tacto ziemia Sanocka pozwoliła poborow trzy na zapłacenie drugiey cwierci zołnierzowi swemu powiatowemu, a residuum summy przes imci p. poborce za dispositią sądu kapturowego ma bydz oddane pro praesidio et securitate omnimoda do rąk imci p. Samuela Bala rothmistrza, ktore (sic) za resztę tey summy sto koni kozakow zaciągnąc powinien, s ktoremi imc p. rothmistrz pro praesidio in necessitate powiatu przemyskiego vicissim stawac powinien bendzie, stanowisko im w Sanoku naznaczywszy. A postanowienie zołdu y chleba ich mosc pp. sędziowie kapturowi postanowic maią. Azeby tym predzey ludzi zebrali, tedy a die vigesima prima septembris pan poborca ma poczynac wybierac pobory, a trwac ma wybieranie poborow przes trzy niedziele inclusiue. Poborce w ziemi Sanockiey obralismy imci p. Kiliana Cieszanowskiego, ktory solarium zwyczayne z tych ze podatkow sobie potrącic ma, praeuio iednak iuramento przed wybieraniem poborow w grodzie Sanockim.

A po wybraniu pomienionych poborow ichmosc p. poborcy powinni regestra podac do grodow nalezytych y rachunki na przyszłym, da Bog, seymiku coronationis vczynic, ktore rachunki specifice, iako s ktorego miasta, wsiow y innych podatkow opisanych wybiorą, de integro rachowac sie powinni bendą.

Takze maiąc przed vczyma, in qualibus et quantis woiewodztwo nasze versatur periculis, do ktorego wszytkie prawie colluuies licentiosorum zawsze sciągnione a pogotowiu pod teraznieyszy czas woyny y zamieszania w tutecznych kraiach naszych, et quod maximum est, rebellionis et tumul-

tuum vndequaque pełne, przeto przechylaiąc sie tak do starych statutow, iako tesz y tak wielu constitutyi poslednieiszych, eo nomine na licentiosos opisanych, ktore officiis castrensibus, etiam in altissima pace, kazały bydz paratis a pogotowiu, gdy teras hoc interregni tempore canstrensia silent iudicia, przychylaiąc sie do tychze praw capturowych y laudow naszych de securitate opisanych, chcemy y teraznieyszym zgodnym seymiku naszego consensem ich mciom pp. sędziom naszym capturowym to zlecamy (sic !), aby ich mosc tak we Lwowie iako y w Przemyslu, Sanoku sądy swoie ratione violentiarum et recentium criminum, ktore by sie iedno pod temi sądami działy, tak iako grod krakowski pod seym zwykł odprawowac, y ich mosc aby one etiam sub tempus electionis przyszłego pana naszego asz ad tempus felicis coronationis debite odprawowali, vkrzywdzonym sprawiedliwosc aby czynili, seditiones tumultuum aby wczesnie principiis zabiegali. Bannitow y przesądzonych skoro by niedziel dwie banniciey minęło, aby sprawiedliwosc nieodwłoczną czynieli.

Azeby tego wiekszego (sic!) authoritas y vigor był pisany do ich mci iasnie wielm. imci x. primasa y do ich mci pp. residentow, aby to nasze postanowienie consensem approbował, czego y my sami na przyszłey, da Pan Bog, electiey y coronatiey poprzec bendziemy powinni, aby na to lex na potym in perpetuum stanąc mogła.

Ktore to laudum vigore confoederationis nostrae in tam ardentibus periculis rzeczypospolitey, tudziesz bendąc naibliszy niebespieczenstw, rebelliarum, et tumultuum, a na ten czas vigore laudi praeteriti na convocatią, tak tesz y vigore consignationis conuocatiey warszawskiey rellationis, na seymiku posłow imieniem naszym podpisac y pieczęcią vtwierdzic imci p. marszałkowi koła naszego zlecilismy.

Działo się w Wisni na seymiku electionis deputata y relationis die decima quarta septembris anno domini millesimo sexcentesimo quadragesimo octauo.

Andrzey Łachodowski, starosta bobrecki, marszałek koła rycerskiego.

(Ind. rel. castr. Premisl. a. 1648, t. 375, p. 1783—1788, obl. 19/IX).

XXIII.

Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події. 17 н. ст. вересня 1648.

Wesołe ale nie prawdziwe przychodzą do Warszawy nowiny. Ruszyli się z pod Glinian ich mosc pp. regimentarze (o czym pisałem przedtym do wm.) ku nieprzyiacielowi, ale nie w takiei liczbie woiska, iako wm. vdano. Pewna to, ze nad połtrzecia tysiąca więcei nie było, gdysz wiele bardzo powiatowych chorągwi prosto do xiązęcia Wiszniowieckiego, miaiąc Gliniany, vdawały się. Imc p. chorązy koronny czterech tysięcy woiska przez tę wszytkę expeditię nie miał, y nie ma, maiąc wielką częsc włosci swoich, tak dziedzicznych iako krolewskich, w rękach nieprzyiacielskich. Gromadno iednak stoi przeciwko imci y Kamienca gotow był ratowac, gdy by było wyuzdane chłopstwa y kozactwa woisko następowac na tamtę fortecę chciało. O wysieczeniu ludzi religiey greckiey w Kamiencu dopierosmy z Warszawy vsłyszeli (patrz wm., iak to omnia vana ab aquilone) z wielkim podziwem, ba y smiechem naszym. Imc p. woiewoda bracławski, iako sponte et vltro s pułkiem wołynskim wiachał do obozu naszego, tak do tego czasu honorifice iako senator et civis bonus habetur, gregario tantum milite in obscuris nescio quid mussitante. Czytałem y ia in hoc negotio nie mało rzeczy roznych, y confessata rozmaite wiadomosci moich dochodziły, ale wyznac to muszę, ze te wiesci pewnego nie maią fundamentu, co magnus ille rerum interpres, czas, iasnie pokaze, y na ten czas vznamy ignaris rerum pronam etiam in falsa esse fidem, quorum iudicia dicendo tantum finguntur. O porazeniu na dwadziescia y cztery tysiący woiska nieprzyiacielskiego w tych dniach nie

słyszelismy, chociaż kilkakroc w tydzien z obozu naszego zwyczainie przychodzą poszty. Krzywonos, do tego czasu in armis będąc przeciwko nam, nos et nostra naso suspendit adunco y rozne mieisca plondruie, wniwecz pustoszy. Nie wierz wm. tym plotkim (sic!), ktore to sine certo authore włocząc się, vires aquirunt eundo, a potym do Warszawy przychodzą. Ia staram się, abym zawsze co pewnego pisał; iakosz nie wiele rzeczy odmieniło się tych, ktorem ia in confidentia do wmci pisał. Teraz to oznaimuię: Mysmy Rus naszą vgłaskali bonis et mitibus verbis, ktorzy iure iurando oswiadczyli, ze de perfidia vlla nie myslę, schadzki swoie, ktore miewali, in terrorem składaiąc y tym przypisuiąc, ktorzy im przegrazali vltimo supplicio, a bez wszelakiei winy. W Kamionce Strzemiłowey iusz hałas vspokoiony przestrachem przechodzących chorągwi, ktore tamtędy vmyslnie przechodzily, sine vlla tamen videntia. Authorow seditionis y rozboiow poimano y do sądu kapturu lwowskiego odesłano, gdzie tesz na pal wbici zostali ad terrorem aliorum. Tatarowie iusz są iawnie w państwach koronnych, y onych prope horam wszyscy ruscy obywatele magno cum timore et trepidatione wyglądaią. Pisał imc p. podczaszy koronny do seimiku wisinskiego, przestrzegaiac de periculo y napominaiąc o gotowosc.

Do tego czasu miał imc coreczkę swoię we Lwowie, dzis przyszły listy, ktoremi viezdzac iey mci kaze incunctanter do Polskiey. Iusz to znac nie zarty! Woiewodztwo Ruskie pospolite ruszenie we dwoch niedzielach vchwaliło propter instantissima pericula ab hoste et rusticanorum suorum seditiones. Na trzy częsci chce się rozdzielic nieprzyiaciel, będąc in magna multitudine, co iako perniciosum rebus nostris poday wm. do vwagi w Warszawie wszytkim, quicunque sapiunt. O vos felices nimium, nimiumque beatus (sic)! Day Boze, abysmy ad vestram felicitatem et beatudinem incolumes przyiechali.

W Lwowie 17 septembre anno 1648.

(Рукопись библ. Оссолиньских N 2346, p. 25—26).

XXIV.

Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події. 25 н. ст. вересня 1648.

W terazniejszych naszych hałasach nie mogłem pisaniem swoim ozwac się wmci y powinnosc moię za oswiadczone częstokroc chęci oswiadczyć, takiego jednak wm. bądz o mnie rozumienia, ze ku wmci idem sum, qui supra, gotow będąc za okazyami vsługą moią y przeszłe dobre affecty y wm. odwdzięczac y na insze zarabiac. Teraz od magistratu naszego oddawszy samemu wm. y wszytkiemu zacnemu domostwu wm. czołobitnią y ochotę do wszelakiego vsłuzenia, wielce vpraszam, abys wm. mieisce w domu swoim dla pp. posłow naszych pod czas nadchodzącey elektiey zachować z zwyczainey łaski swoiey raczył. Czemu cale vfaiąc, ruskich turnieiow powodzenie wm. breviter et simpliciter wypisuię:

Leząc pod Constantinowem ich mc pp. regimentarze y deposito odio do dawney przyiazni przyszedszy, starali się o to, iako by mogli byli pomknąc się daley ku woisku nieprzyiacielskiemu. Trudna była przeprawa dla rzek i błot, ktorych niemało około Constantinowa, a dla apparatu woiennego często przyszło by było wystawiac mosty. Ex consilio militari postanowili pp. regimentarze szturmować do Constantinowa w ktorym pięc tysięcy zawarło się było nieprzyiacioł w dobrym barzo opatrzeniu, aby przez mosty constantinowskie ku Chmielnickiemu postąpić mogli. Puszczono do szturmu niemało woiska naszego, ktoremu dosyc animose et generose odstrzeliwali się Kozacy, iednak, za łaską Bozą, bez klęski naszych. Iako noc nadeszła, nasi do obozu swego powrocili, chcąc dnia następuiącego zaczętą robotę konczyc, a nieprzyiaciele, divinitus strachem iakiemsi przerazeni, koscioły Boze zprophanowawszy, groby pootwierawszy, ciała ludzi zmarłych turpissime porozrzucawszy, domy z dostatkow wniwecz splondrowawszy, nocte profunda wyszli ku Chmielnickiemu, ktory nad rzeką Wikawą taborem lezał. Mieszczanie constantinowcy niektorzy

(bo ich barzo wielu pospołu z nieprzyiacielem vszło, metu poenae ob perfidiam) osmdziesiąt Kozakow w domach swoich powiązawszy, teyze nocy z onemi do obozu naszego przyszli, prosząc miłosierdzia. Nazajutrz rano uszykowane woisko nasze weszło do Constantinowa, a przypatrzywszy się wielkiemu nieprzyiacioł tyranstwu, działa, prochy y inszą wszytką armatę in vlteriora mostami dawnemi przeprawowali. X. imc Dominik, iako pan dziedziczny Constantinowa, pozostałym mieszczanom clementią oswiadczył y zdrowiem onych darował, exprobata prius ipsorum perfidia. Vczyniono to dla powabu inszych miast, y barzo dobrze, bo hac arte iako nadzieia w Panu Bogu allicientur. Ruszyły się tedy wszytkie chorągwie nasze, chcąc nad samym taborem Chmielnickiego położyc się obozem y iusz aleam belli subire, causa et iustitia immoti. Zaprzedał się tymczasem do woiska naszego ieden z przednieyszych kozakow, Zabuyski naswany, ktory o wszytkich zamysłach woiska zaporowskiego y czerni wiele powiedział. Strony hordy tatarskiey takową dał informatię, isz wysłał był Chmielnicki posły swoie y gromadę nie małą koni przeciwko nim, aby zmordowane swoie w polach zostawiwszy, spiesznie na swiezych stawic mu się mogli, zakazy wielkie od Porty othomanskiey iusz w Siney Wody zatrzymały Tohay Beia, ktory iednak pewnie obiecuie się stawić na posiłek temu zdraicy Chmielnickiemu. Iakosz y więzniowie nasi, z Krymu przychodzący, tosz twierdzą y powiadaią. Osmnastego dnia miesiąca wrzesnia nie mała znowu nieprzyiacioł kupa do Łucka przyszedszy, ludzi wschodniey i zachodniey wiary, bez wszelkiej roznosci, powyscinawszy, miasto wszytko z kosciołami y cerkwiami spalili, y do tego czasu w tamtym kącie miasteczka cum effusione sangvinis pustoszy.

Crudelis vbique,

luctusi (sic!) vbique, pavor et plurimo (sic!) mortis imago.

Satanow w tych dniach niespodziewanie wzięli, do czego pomogła barzo wyuzdanego chłopstwa w tamtym kącie rebellia. Posłali pp. regimentarze tam ku Satanowi p. Złotnickiego, ktory

do tego czasu z swoim ludem tam się bawi, czekaią na nieprzyiaciela pogody. Acz lubo w tamtym kraiu do tego iest p. Złotnicki, przecie iednak około Trembowle zconfederowane hultaistwo ciągnie się do gromady. Wysłano znowu z obozu kilkanascie seth człowieka, aby te kupy rebellizantow rozgromic y rozegnac mogli, ale do tego czasu dla wielkosci nieprzyiaciela nic nie sprawili. Pod Kamiencem Podolskim było ich około dziesiątka tysięcy, przeciwko ktorim wyprawił się był imc pan halicki, y położywszy ich pułtora tysiąca na placu, sam w bok rohatyną vderzony, a syn imci w twarz obrazony został. Około Pinska, powiadaią, ze ich iest czterdziesci tysięcy. To pewna, ze Pinsk wyrabowali y insze okoliczne włosci spustoszyli. Decima nona septembris p. Zacwilichowski y p. Kalinski w kilkunastu seth ludzi iezdzili na podiazd y pod ich tabor podpadali. Na troie zdraycy bez porządku stali y strazy nie mieli, tak lekce sobie, woisko nasze, nad sobą leżące, powazaiąc. Nie wypadali nic do naszych z taboru swego, zaczym nasi trzech tylko, z zywnoscią przeiąwszy, porwali, a ci na qvaestiach będąc twierdzili, ze Horda nad Siną Wodą stoi y oney się co godzina spodziewa Chmielnicki. De qualitate et quantitate woiska naszego zadney nie maią sprawy y wiadomosci, bo Krzywonos (ipse doli fabricator epeus) o szczupłosci y ladaiakosci naszych wiele vdaie, chcąc czern co raz to bardziey ad arma concitare. Vigesima die septembris towarzystwo imci p. chorążego koronnego na podiazd iachawszy, podkali się z Głowackim, pod nasze woisko gromadnie iadącym, y tam ziachawszy się, po łbu sobie dali. Za łaską Bozą legło nieprzyjaciela s pułtora tysiąca, a na drugich nasi asz do taboru siekąc iachali. Sam Głowacki, dosiadszy inszego konia, vszedł, fidelisa iednak, co mu konia dodawał, poimano, a ten na qvaestiach zeznał, ze Horda na Siney Wodzie iest, y oney wkrotce spodziewaią się tu blizey.

To na ten czas z obozu y z miesc innych mamy od naszych straznikow. Za drugą posztą (iezeli wolny przyiazd będzie miała) napisze wm. cokolwiek przypadnie. Nadzieia

w Bogu, ze się tez iusz przesiłą te reipublicae nostrae, co miłosierdziu Iego oddawszy, siebie samego do zwyczainey wm. łaski pilnie zalecam, kłaniaiąc się paniey małzonce y domowym wmci.

Mettertius w Lwowie 25 septembris.

(Рукопись бібл. Оссолїньских N 2346, p. 29—30).

XXV.

Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події. 4 н. ст. жовтня 1648.

Muszę tym trzecim listim moim infandum renovare dolorum (sic!), russiacas vt opes et lamentabile regnum eruerint Kozaci, quaeque ipse miserrima vidi. Iusz wm. wiesz, iako dwodziestego trzeciego dnia wrzesnia woisko, ktorego na kilkadziesiąt tysięcy rachowano, niepotrzebnie rozproszono, oboz, a w nim omnem supellectilem, et domesticam et militarem, nieprzyiacielowi na zdobycz zostawiwszy, przyszlismy y o wieczną sromotę y o ostateczną zgubę. Qvis talia fando temperet a lacrimis, a zwłaszcza ze sto dwadziescia tysięcy wozow y bogata armata, przy zgubie czeladzi wozowey, przy białych glowach stanu szlacheckiego, ktore propter maiorem securitatem, vfaiąc tak wielkiemu woisku, ex vicinia congregata z dziatkami swoiemi w obozie mieszkaly, w ręce nieprzyiacielskie przyszły. Tu do nas ogłodzony y ogołocony zolnierz, reliquiae Danaum, przyszedszy, instantissimis precibus nostris zatrzymany, hetmanow w kosciele franciszkanskim sobie per libera sufragia obrawszy, do tego czasu po roznych włosciach nad Lwowem bawi się. Niechay się szczyci nimium sui iactatrix vetustas romana, ze pod wielkie trwogi miasta swoiego wszytkie matrony mundum suum na obronę oyczyzny z ochotą ofiarowały; my ieno (niechay prawde przyznawa nienawisc) nie tylko mundum muliebrem na zatrzymanie woiska, na vkon-

tentowanie regimentarzow odwazyli, ale tesz skarby wszytkich kosciołow legata y fundationis ciuium chętnie odłozyli. Sami oycowie Iezuici na pułtora kroc sto tysięcy srebra koscielnego odwazywszy, one pod prassę minczarską, nad ktorą p. Grinwald przełozony, podali. Tymze sposobem wszytkie inne postąpiły klasztory y koscioły, za ktoremy y cerkwie ruskie isc musiały. Brano commissariali authoritate wszytkie slacheckich deposita, w miescie natenczas będące: od p. Brachowskiego czternascię tysięcy, p. Iwaszka, doktora Ormienina, szesnascie, p. Grabiance osmdziesiąt, p. Wyszłowi dwanascie odliczywszy. Vsiłuiąc ich mosc pp. regimentarze, noviter electi, to iest imc p. woiewoda ruski y p. podczaszy koronny, sine cunctatione oboz pod Lwowem załozyc ad terrorem hostium. Iusz wiele bardzo nievwaznego zołnierstwa in vlteriora vchodzi, częścią ze im in instanti zupełnego na całą cwierc zolda dac ich mosc pp. commissarze y nie chcą y nie mogą. Iest wiele takowych, ktorzy bonam spem concipiunt o przyszłym naszym powodzeniu z nieprzyiacielem, biorąc wrozkę częścią z tego, ze na electii hetmanskiey xiązęcia imci Wiszniowieckiego, w kosciele franciszkanskim Russina szpiega poznawszy, frustatim prawie in manibus meis rozsiekano, częścią ze in ipso perwigilio Michała swiętego, principis exercitum caelestium. Ieszcze do tego czasu militare consilium habetur miedzy ich mciami, iako by y Lwow nasz vbogi y wszytkę rzeczpospolitą salvare od nieprzyiaciela, ktory, victoria et successu ferox, daley zechce pewnie postępowac compendio. Iusz na nas avis locutius wola hostis adest. Zdraycy mieszczanie glogurscy iednego z posrodku siebie do Chmielnickiego wyprawili z listem, w ktorym proszą y ządaią, aby im contra tyrannidem Polonorum (patrz wm. m. p. impiam vocem!) chciał subvenire niemieszkanie, obiecuiąc omnia suppeditamenta bello. Poimany od kozakow imci p. Sieniawskiego, y tu do Lwowa secunda die praesentis przyprowadzony, a po tym na tortury dany iest: prope horam suplicium odniesie, aby y drudzy, poniewasz nie chcą virtutis amore, przynamniey formidine paenae deterreantur

a perfidia. Dzis v nas znalazła się białogłowa takowa v Krzywonosa bywszy, od niego, quasi consortem thori, wziąwszy iednego Kozaka, asz pod sam Krakow posłana była ad exspiscandas res nostras. Była asz pod Krakowem, a wracaiąc się poenitentia ducta, Kozaka opusciwszy w Lwowie, została propter imbecillitatem sexus nie skazana, acz moim zdaniem nie bardzo dobrze y nie barzo słusznie. Poimana y druga, ktorey mąz do Chmielnickiego (ita accusatores detulerunt) odiachał, y dnia iutrzeiszego na quaestie będzie dana. Niemasz o tym zadney wątpliwosci, ze inter graecanici ritus cultores nulla fides pietasque viris, y od nich pewnie zguba nasza nadchodzi! Do tego czasu Chmielnicki na tym się mieiscu bawi, na ktorym woisko nasze obozem lezało, rozpusciwszy kupami po drogach, sine vlla forma exercitus, chłopstwo, ktore z Tatarami y Wołoszą zmieszane po roznych mieiscach włoczy się Posły na electią wyprawuie, chcąc statum causae przełozyc y pokazac, iako nie z iego przyczyny, ale z samych naszych winy przyszło ad tantam cladem et stragem. Dziwnie barzo P. Bog karze wyniosłe naszych animusze, przepusciwszy na nas tak podłego, lichego nieprzyiaciela, ktoremu wstrętu vczynic nie mozemi onemi silami naszemi, ktoremismy ad invidiam orbis wielkich potentatow krocili. Tak P. Bog serca harde y pyszne zwykł karac, iako się przez proroka oswiadcza. To oswiadczenie wyraził pięknie barzo y do naszey rzeczy we wszytkim sposobnie Buchananus zacny y uczony poeta temi słowy:

Indomitos animos et corda superba
cladibus affligit, saevis punire tyrannis
tradit et ignauo petulans sub principe vulgus
contemptum populis praedam iubet esse propinquis
perque inopes victus terras traducit, ubi ante
nulla hominum tritam monstrat vestigia callem.

Vwazay wm. m. p. y rzecz y słowa, a rzeczesz wm. m. pan: Impleta in nostris haec est scriptura diebus. Odpuscze wm. m. p., ze tak wielką legendą zabawiam wm. m. p., sam teraz w domu

szczegulny, tanquam passer solitarius in tecto będąc, pisaniem zbywam tesknosci. Moię małzonkę, iezeli tam secundo flumine et fortuna do Warszawy przyiedzie, racz wm. m. p. przyiąc do siebie, alec in hoc negotio nie dopuszcza mi zal serdeczny pisac. Sat sapienti! Ia iako wm. m. p. tak y i. m. p. małzonce wm. m. p. powolny sługa.

W Lwowie 4 octob. 1648.

(Рукопись бібл. Оссолїньских N 2346, p. 32—34).

XXVI.

Унїверсал М. Лубєньского до шляхти Сяніцькоï землї. 14 н. ст. жовтня 1648.

Mathias Łubienski, Dei gratia archiepiscopus gneznensis, legatus natus, regni Poloniae primas et primus princeps.

Wielmoznemu y wszystkim ich mciom stanu rycerskiego y inszym obywatelom y dzierzawcom dobr krolewskich w ziemi Sanockiey bendącym oznaimuię:

Pod ten czas zawieruchy nagłey na rzptę naszę przypadłey, ktorey zabiegaiąc y niebespieczenstwom zawziętym, a mianowicie w ziemi Sanockiey buntom od pospolstwa y ludzi religiey graeckiey, do niezgody przeciwko prawu rzptey powstaiącym, tudziesz kupom swawolnym, rozboinicym za Beskid węgierskich, na koscioły, zdrowie, domy, dwory y dobra slacheckie następuiącym, ktore zawziąwszy cointelligentie swoie z tamecznemi poddanemi niektoremi swowolnemi, domy slacheckie y ich samych nachodzą, plondruią, y krew rozlewaiąc, morduią, ktory kray Podgorski y Sanocki aby per hoc malum in depraedationem y zguby nie przyszedł, posełam ten vniuersał moy za radą ich mciow panow senatorow do wielmoznego imci p. Franciszka z Wielkich Kunczyc Mniszka, kasztelana sandeckiego, starosty sanockiego, ktory takiey wagi ma bydz, iako by laudum ziemie tameczney, aby on z milosci

ku oyczyznie y kraiom tamecznym na się to munus, iako tameczney ziemie generał y starosta, wziął, a vniwersały po powiecie sanockim y obywatelach iego rozesłał, aby się wszystka nobilitas powiatowa powiatu sanockiego do niego garnęła, na kształt pospolitego ruszenia do zamku sanockiego y miasta Sanoka, y tam wszystkim niebespieczenstwom, tak domowym iako y od granic węgierskich następuiącym, za dyrectią imci pana sądeckiego zabiegała.

A dzierzawcy wszysci dobr rzptey, w dispositiey krolow, panow naszych, będących, ktorych w posessiey są powiatu sanockiego, aby na munitią zamku y miasta iego Sanoka przes poddanych swych drzewem z lassow y borow krolewskich, y czym by potrzeba było, pomocy y ratunku dodawali, a do munitiey zamku y miasta rzetelnie się y skutecznie przyłozeli pod winami y vtratą dobr, gdy by tego czynic nie chcieli.

Ma tesz tego przestrzegac imc pan sandecki, aby ludzie ci, ktorzy z obozu powychodzieli y pod praetextem chorągwiey powiatowey tamze w powiecie sanockim statie albo exactie iakie od poddanych tamecznych brali albo wyciągali, aby tego się wazyc nie smieli, a gdy by się ktory znalasł taki, tego kazdego wolno będzie pozwac do sądu kapturowego sanockiego, w ktorym ma y powinięn będzie respondere peremptorie.

A isz secundum laudum tegosz powiatu vchwalono iest aerarium dla obrony, tedy y takiego aerarium ma szafarzęm zostawac imc pan sandecki y onym dla obrony tegosz powiatu sanockiego zawiadowac et omni securitati tamecznego powiatu prouidere.

Na co się dla lepszey wiary ręką własną podpisawszy, pieczęc moię przycisnąc roskazałem.

Dan w Warszawie dnia czternastego pazdziernika MDCLVIII.

Maciey Łubienski, arcybiskup gnieznięnski.

(Ind. rel. castr. Sanoc. a. 1648, t. 161, p. 2271, obl. 23/X).

XXVII.

Ухвала з'їзду шляхти Сяніцької землї 20 н. ст. жовтня 1648.

My rady, dignitarze, ryczerstwo y obywatele ziemie Sanockiey za vniwersałem wielm. imci p. Andrzeia z Boguszyc Boguskiego, kasztelana sanockiego, na pospolite ruszenie mocą laudum wisnienskiego pod Sanok zgromadzęni, gdzie oraz y ich mc pp. sędziowi kapturowi, tudziesz y imc p. kasztelan sandecki ziechali się, widząc następuiącego iuz na karki nasze nieprzyiaciela y co godzina, odporu nigdziey nie maiąc, nie tylko do domow naszych na zniesięnie y zabranie w niewolą, ale y głębiey zblizaiącego się, pomoc iedynego Pana Boga, iako to in arduis rebus reipublicae, wziąwszy przed się, przychylaiąc się do praw koronnych, o pospolitym ruszęniu uchwalonych, tudziesz do przeszłego laudum wisnienskiego, — w pole za imcią panem sanockim wyiezdzamy. Tam kazdy z nas poczty swe przed imcią panem sanockiem, iako wodzęm naszym, stawiwszy y popis zwyczainie in armis et bene armati odprawiwszy, disciplinam et ordinem militarem, tudziez y abedientiam in vinculo unanimi, ieden drugiego nie odstępuiąc, podług artykułow woiennych na się przyimuiemy, obiecuiąc y slubuiąc, oraz wszyscy y kazdy z nas z osobna, za rothmistrzami, ktorych nam imc pan sanocki poda, takze oboznęmi y straznikami w ich należących rządach y powinnosciach bendzięm posłuszni, kędy tak długo zmięszkac obiecuiemy, poki nas imc pan sanocki nie rospusci. Wszakze iednak y po rospusczęniu, iesli by ingruens necessitas potrzebowała, tedy toties quoties, imc pan sanocki iako kasztelan nas będzie zawoływał, na to mieisce stawic się sub poenis publicis obiecuiemy.

Ktorzy na przeszłe vkazowanie y teraznieyszy ziazd nie stawili się, poenis iisdem subiaceant.

Nad to, isz laudum przeszłe wisnienskie dla niebespieczenstw domowych ziemi Sanockiey sto koni kozakow zaciągnąc vchwaleli w tak nagłym y gorącym gwałcie rzptey, bęn-

dąc zewsząd scisnieni y widząc, ze trzy pobory, w Wisnie vchwalone, y na zapłatę drugiey cwierci, teras się poczynaiącey, imci p. Pobidzinskiego rothmistrza do obozu naznaczonego, takze na zapłatę drugiey chorągwie imci p. Wysoczanskiego, miecznika sanockiego, nie wystarczy, abysmy poddanych duchownych y krolewskich naznaczywszy, naszym chorągwiom chleb nie aggrawowali. Dla tegosz poborow iescze dwa ze wszystkich dobr krolewskich, duchownych y ziemskich ninieyszym ziazdem y bytnosciom naszą zgodnie pozwolielismy.

Ktore pobory dwa, czego w zapłacie pierwsze trzy w Wisni vchwalone, tudziesz y czopowe nie doniesie, te ninieisze za dispositią ich mciow pp. sądowych kapturowych, tak w zapłacie zołdu iako y prouiantu, supplere maią.

Pobory te do rąk imci p. Melchiora Grotkowskiego, etiam de proprio nie czekaiąc na collectę, od poddanych wydac praecisa quauis mora in duabus septimanis ab actu praesenti sub poenis de retentoribus contributionum submittuiemy się.

A isz zołnierz w służbie będący in disciplina militari necessariaque obedientia, gdy by pułkownika nie mieli, nie był by tak zatrzymany, przeto vprosielismy imci p. Suentosława na Kazanowie Kazanowskiego, czesnika woiewodztwa Sendomirskiego, aby ten vrząd pułkownictwa na się przyiął, ktory isz ofiarował nąm ochotę swoię oboia chorągiew, poki druga do woyska nie odiedzie, directiey imci p. czesnika podlegac ma, y gdziekolwiek potrzeba ziemi Sanockiey będzie wyciągac, tam za roskazaniem imci p. czesnika isc y imci posłuszni bydz maią, pozwalaiąc imci p. pułkownikowi excessiuos zaciągnionych pro quouis delicto y o wszystkie krzywdy albo violentiae karac, inaczey gdy by iniuriati sprawiedliwosci lubo od rothmistrza albo od imci p. pułkownika nie odnosieli, ktorey tam wprzod requirowac maią, do sądow kapturowych recurere maią.

A dla większey wagi postanowięnia ninieyszego tę vchwałę naszę aby imc p. Stanisław Humnicki, woyski sanocki y sędzia kapturowy podpisał y pieczęcią swą vtwierdził, vprosilismy.

Dan w Sanoku na ziezdzie naszym pospolitego ruszenia die vigesima octobris anno Dni 1648.

Stanisław Humnicki, woyski sanocki, marszałek koła obywatelow y braci powiatu sanockiego. Locus sigilli.

(Ind. rel. castr. Sanoc. a 1648, t. 161, p. 2272—3, obl. 24/X).

XXVIII.

Облога Львова 1648 р., описана Самуїлом Кушевичом (без дати).

Iusz to wiadomo po wszytkiey koronie, iako ich mosc pp. regimentarze woiska koronnego y ich mosc pp. komissarze rzeczypospolitey, ziachawszy się tu z pogromu, nas ze wszytkich prawie dostatkow obnazyli, obronę miastu naszemu, iako peculio reipublicae od następuiącego nieprzyiaciela, fide bona przyobiecawszy. Tandem piątego dnia miesiąca pazdziernika (był to dzien poniedziałkowy) odstąpiły nas nadspodziewanie ze wszytkim pozostałym woiskim, zasiągszy potaiemnie wiadomosci, ze y Tatarowie iusz w okoliczy y woiska zaporoskie z armatą ognistą nadchodzą. Wyiachawszy za szlak napadli na Hordę, ktora się iusz była po polach lwowskich, o czymesmy iednak nie wiedzieli, położyła. Przebili się ich mosc szczęsliwie przez Hordę y vszli ku Zamosciu, nas dopiero z pola, przez pana Andrzeia Cikowskiego, kapitana nad draganią woiewodztwa Krakowskiego (ktorego szescdziesiąt człowieka kompanii na obronę miasta pro ludibrio naznaczyli) obwiesciwszy o bliskim niebespieczenstwie. Strzelilismy zaraz z dział kilkanascie razy, daiąc znac nieprzyiacielowy, ze o nim wiemy. A było to prawie przed samym wieczorem. Spodziewalismy się w nocy iakiego incursu y dla tego całą noc bez snu na wałach strawilismy, sposabiaiąc omnia sveta bello. Nie następował tey nocy nieprzyiaciel, Bruchowicę tylko, wies mieiską milę od Lwowa leżącą, spalił, lud męski powysci-

nawszy, a płec białogłowską w niewolą zabrawszy, paucis fortuna elapsis.

Nazaiutrz rowno ze dniem pokazała się Horda nad samym miastem y roznemi szlakami wpadac w przedmiescia vsiłowała, ale przedmieszczanie odstrzeliwali, nie mało nieprzyiaciela na placu położywszy. Strzelano y z dział, tak mieiskich iako y zamkowych, do tych, ktorzy się po gorach pokazywali, y znaczną klęskę odnosili nieprzyiaciele, między ktoremi na smierc postrzelony siestrzeniec samego Tohay Beia. Strawilismy ten dzien za łaską P. Boga, dobrodzieia naszego, szczęsliwie y wzięlismy serce przeciwko nieprzyiacielowi. Noc nastąpiła, a nieprzyiaciel nie kusił się o szlaki, wszystkie wsi, w okoliczy Lwowa leżące, ze wszytkiemi gumnami y dostatkami more gentis suae poznosiwszy ogniem.

We szrodę rano znowu v szlakow vtarczki y wielki impet tatarski nastąpił, ktory iednak strzymywali meznie przedmieszczanie strzelbą y inszą ręczną bronią, odganiaiąc y biiąc nieprzyiaciela. Tego dnia Tohay Bey przysłał dwa razy ze Zboisk (iest to wieską pod samym Lwowem leżąca) do miasta, tego żądaiąc, aby imc p. Sieniawski, starosta lwowski, do niego posłał na rozmowę, rozumieiąc, ze tu na ten czas był we Lwowie. Słudzy imci w zamku naszym będący, napisali list do Tohay Beia, oznaimuiąc mu o niebytnosci pana swego, a przy tym obiecuiąc, ze za chęci oswiadczone sobie nalezytą wdzięcznosc oswiadczy y słowu swoiemu w okupie dosyc vczyni.

W nocy pokazały się znowu wielkie barzo ognie nad Lwowem, y rozumielismy, ze Tatarowie bliskie iakie miasteczko zapalili; a pokazało się potym, ze tabor woiska zaporoskiego gromadno nadchodził. Albowiem we czwartek rano stanął Chmielnicki ze wszytkim woiskiem swoim (ktorego dwa kroc sto tysięcy, iako na mękach brancy zaznawali, było, rachuiąc w tę liczbę piętnascie tysięcy Rumelczykow woiska tureckiego y pułk wołoski) na Wilczey gorze, a potym trzydziesci y pięc pułkownikow, oprocz niezliczony czerni, ktora singulis prope

momentis ex agrestibus accresciebat, po roznych mieiscach rozłozywszy. Następowali znowu potężnie Tatarowie na szlaki, ale y w ten czas pociechy nie odnioszy, dwie pasiece z budynkami spalili.

Tegosz dnia straz, tak kozacką iako y tatarską, po gorach rozsadziwszy, ne quis in dissipatos impetus fierit (sic!), obiezdzał miasto Chmielnicki na białym koniu, vpatruiąc mieisce sposobne do szturmu: do ktorego gdy sz miasta wymierzono, kula pod samego konia vderzyła, iako to sam potym przed posłami naszemi na zegnaniu przyznał. Wtym noc napadła, ktora nam nie spokoina y teskliwa była. Iusz przedmieszczanie slakow dłuzey bronic nie mogli dla wielkiego od Tatary y od Kozakow impetu, a przetosz vstąpic musieli. A za tym napełniło się miasto gminem pospolstwa przedmieiskiego, ktore potym, częścią propter inopiam victus, (bo tylko z samym zdrowiem vszli) częścią od zimna y niepogod, po vlicach passim vmierało, y pod dzis dzien po kilkunastu osob umiera singulis diebus.

W piątek iusz wielką siłą y niezliczonim prawie mnostwem przedmiescia Kozacy opanowali y z klasztorow, z kamieniec, z dworow y z domow (w ktorych się zasadzali) naszym na wale będącym szkodzili. Na ten czas gdy w rynku, iako by nieprzyiaciel iusz bramę halicką opanował, vdano, białe głowy z dziatkami małemi, krzyk po miesce vczyniwszy, domow swoich odchodząc, do kosciołow się vdawały, tam chcąc inter sacra sacrorum od ręki nieprzyiacielskiei vmierac. Męszczyzna iednak broniła się na wałach y basztach dosyc odwaznie, wiele barzo nieprzyiaciela pokładaiąc. A na ostatek przyszło nam do tey odwagi, zesmy przedmiescia zapalic kazali, obwoławszy sowitą nagrodę temu, ktory by to vczynił, — idąc w tei mierze za radą imci p. Krzysztopha Arciszewskiego, artilerii koronney generała. Nalezli się takowi, ktorzy około dwudziestey pierwszey godziny na wielkim zegarze ogien na roznych mieiscach załozyli, a ten gorę wziąwszy, wszytkie budynki circum circa vgarnął y w popioł obrocił, a nieprzy-

iaciol z ognia vstępowac musciał (sic!), w Lazarecie sto dziewiętnascie osob misernie a nielutosciwie pozabiiawszy, a w klasztorze Marii Magdaleny kilkadziesiąt, w spitalu s. Stanisława trzydziesci, po domach nie rachuiąc, ktorzy vchodzic nie mogli, a na ostatek w cerkwi s. Jura, nie mało męszczyzny pozabiiali przez okna, do ktorych drabiny przysztawiali, do ludzi iako do zubrow strzelaiąc, a potym cerkwi dostawszy, bialy głowy Tatarom w niewolą, lubo byli religii graeckiei, zaprzedali. Co zrobiwszy, tam się Glowacki, pułkownik, z swoim pułkim położył.

W nocy od nieprzyiaciela mielismy pokoi, ale ogien od wiatru na miasto obrocony, nabawił nas wielkiego strachu y boiazni, w czym iednak doznalismy łaski P. Boga, dobrodzieia naszego, ktory nam znagła deszcz wielki spuscił, a onim dachy wszytkie sowicie vmokrzył.

W sobothę kusił się barzo nieprzyiaciel, zwłaszcza pułk Krzywonosa, ktory na Tarnowce pospołu z pułkownikiem postrzelonym y chorym lezał, o Wysoki samek, y lubo go z miasta odstrzeliwano y nie zle bito, przecie iednak na samę gorę wszedszy, podkopywał się pod mur zamkowy. Dopomogł potym P. Bog, ze y z tamtąd rad-nie-rad vstąpił, widząc znaszną klęskę swoię. A nam tego dnia przy wielkiei incursii na miasto od czerni y Kozakow, wodę odcięto, rury poprzecinawszy w polu za pokazaniem niektorych ludzi religy graeckiei, ktorzy się z przedmiescia Krakowskiego do kozakow przedali. Ta woda, ktora między murami iest, przez nieostroznosc naszey warty przeskopywana od niektorych zdraycow była w nocy, czego iednak w niedzielę rano postrzegszy, dziurę, iako naiprędzei, zawalilismy y wodę zatrzymali. Mielismy iednak spotrzebę wody studzienney lubo okolo niey potrosze hałasu dla cizby wielkiey lud[u] rozmaitego bywało.

Tey nocy sami Kozacy niektory budynki, ieszcze nad miastem w całosci będące, zapalili, vpatrzywszy wiatr na miasto idący; y bylismy w wielkim od ognia niebespieczenstwie, ale y tu osobliwey opatrznosci Boskiei iawnie doznalismy.

W niedzielę cały dzien, y o zamek się starali y na wały koniecznie wlesc, maiąc dwanascie wozow drabin do tego sporządzonych, y one opanowac chcieli. Bronił się zamek porządnie, zasiągszy z miasta y z arsenału krolewskiego w nocy kul y prochow, y nasi wielkim sercem od wałow odpor dawali. Niech P. Bog za to pochwalon będzie, isz naszym dawac raczył takowe serce, ze lubo pod garłem zakazywano, z wałow skakali, w przedmiescia wpadali, Kozakow strzelali, bili, a zabitych obnazyli, z wielkim spodziewieniem nie tylko nieprzyiacieli, ale y nas samych, ktorzysmy się o tych smiałkow obawiali. Zakradali się Kozacy w klasztorach przedmieiskich, między okopciałemi murami, ale y ztamtąd sromotnie odstępowac (w klasztorze Karmelitow ganczarskich piętnascie zakonnikow, a inszego pospolstwa trzysta osmdziesiąt osm okrutnie zamordowawszy, zakonnika iednego, Konwiersza Morawca przezwiskiem, Tatarom w niewolą dawszy) musieli, łupu odchodząc. By był na ten czas kto z tylu vderzył, odnios by był znaczne z tego nieprzyiaciela zwycięstwo, ale nas tak rzeczpospolita głęboko zapomniała, ze namnieiszego posiłku do tego czasu, nie bez zalu y podziwienia naszego, nie daie, lubo na pozor w pierwszey denunciatii smierci krola s. p. Władysława Czwartego ordines regni na nas pilnie oka miec y w naiwiększym niebespieczenstwie bronic nas pryobiecali.

Lecz wracam się do rzeczy zaczętey. Widząc Chmielnicki odwagę miasta, a nas wszytkich na smierc odwaznych y gotowych, napisał do nas po rusku, ostatnim szturmem groząc, Rus aby się w cerkwi zawarła napominaiąc, a po nas, abysmy x. Wiszniewieckiego y p. chorązego koronnego, a przy nich wszytkich niedobitkow, wydali, żądaiąc. Odpisalismy, ze ani pomienionych panow, ani niedobitkow w miescie nie mamy, siebie samich broniąc według wiary y przysięgi naszey, ktorąsmy rzeczypospolitey oddali, — a potym prosząc, aby rozlania krwi chrzescianskiei nie pragnął, ktorey iusz się dosyc przez tę woinę niewinnie wylało.

Napisał znowu drugiego dnia po polsku, daiąc wiarę, ze xiązęcia y niedobitkow nie mamy, ale tego chcąc koniecznie, abysmy Zydow wszytkich wydali, iako tych, ktorzy tey woyny są przyczyną, dodaiąc przeciwko woisku zaporoskiemu na zaciąg pieniędzy. Dalismy respons, ze Zydow wydac nie mozemy dla dwoch przyczyn: pierwsza, ze nie naszemi, ale krolewskimi i rzeczypospolitey są poddanemi; druga, ze z nami rowno wszytkie nakłady y niewczaszy ponoszą, gotowi będąc y z nami pospołu y dla nas vmierac.

Posyła znowu Chmielnicki przez swieszczennika, Theodora Radkiewicza, spowiednika, kapellana y swagra swoiego, pisanie, abysmy dla cara tatarskiego (ktory tego dnia z Hordą swoią pode Lwow podciągnął był dopiero) dla sułtana Galgi, dla Tohay Beia, dla caryka y dla wszytkiei Hordy dwa kroc sto tysięcy czerwonych złotych gotowali, przegrazaiąc nam rozmaicie y zguby inszych miast przywodząc na pamięc. Na list Chmielnickiego nic rzetelnie nie odpisawszy, prosilismy, aby posłom naszym gleit dla bezpieczenstwa dał, ktory by z nim tractowac vstnie y dostatecznie mogli. Zatrzymawszy tedy w miescie pomienionego swieszczennika, posłalismy z listem naszym do woiska zaporoskiego, przy trębaczu mieiskim xiędza Andrzeia Hacla Mokrskiego, canonicum regularem, ktory z Chmielnickim miał iusz swoie pewnie znaiomosci, y ten nam otrzymał gleit, wrociwszy się do nas bespiecznie.

Zgromadziwszy się tedy wszytkie stany mieiskie przy bitnosci panow slachty, na ten czas we Lwowie będącei, przy bitnosci duorum ex venerabili capitulo y przy bytnosci wszytkich zakonow, posłow sposrzodku siebie do woiska zaporoskiego y tatarskiego z zupełną mocą y władzą naznaczyli niemieszkanie, ne mora eluderentur, quae sine diskrimine differre non licebat: z Rady Andrzeia Wachłowicza, z przysięznikow Samuela Kuszewica, z Ormian Krzysztopha Zachnowicza, z Grekow Pawła Ławryszewicza, z pospolstwa Andrzeia Czechowica, regenta, przy ktorych nie mało piękney, tak katholickiei iako y ormianskiei, młodzi poiachało.

Iachali tedy posłowie w samey przedmiescia pozodze, pozegnawszy się z przyiaciołami swoiemi y z domowemi, spodziewaiąc się, ze ich nad powszechne wszytkich narodow prawo, miał do więzienia wziąc Chmielnicki, iako niedawnym czasem z p. Czarneckim y inszemi do siebie posłanemi postąpił. Prowadzili nas zaraz od fortki mieiskiei dway assawułowie asz do samego szlaku, za kosciołkiem swiętego Piotra będącego, gdzie w lewiey strony gromadna kupa Tatarow lezała, w prawey miał swoię gospodę Chmielnicki pospołu z Tohay Beiem. Zsiedlismy z koni, a samego tylko Ostaphieia, pułkownika, zastawszy, za radą iego do Łysienic (mile ode Lwowa) poiachalismy y przez gromadne pułki tatarskie y kozackie przeprawuiąc się y plony chrzescianskie załosnie widząc, stanęlismy w taborze nieprzyiacielskim.

Było to trzynastego dnia miesiąca pazdziernika. Do Chmielnickiego przypuszczeni, ochotnie y ludzko przyięci, za stołem wedle niego posadzeni, gorzałką poczęstowani, mowilismy z nim szeroce, prosząc, aby na miasto stołeczne ruskie miał respect, więc y na nas, ktorzysmy się iusz od zolnierza naszego w niwecz obrocili. Zapłakał na mowę naszę y przyłozył nam wszytkie krzywdy, ktore y on sam cierpiał y woisko zaporoskie od roznych osob, mianowicie iednak od imci p. chorązego koronnego. Mianowaney summy okupu zadnym sposobem odstąpic nie chciał, powiadaiąc, ze Hordom tatarskim, na potrzebę swoię zaciągnionym, nie miał czym płacic. Odsywał się potym w tey mierze na pułkowniki swoie, a na ostatek kazał nam wrocic się do Ostafeia y tam z ostatnim responsem samego siebie oczekiwac.

Iachalismy tedy nazad, przypatruiąc się armacie zaporoskiei y woiskom, gromadnie barzo po polach lezącym. Stawił się potym pod pasieką Robertową Chmielnicki, gdzie z Tohay Beiem przes dwie godzinie rozmawiał, a my tesz z pułkownikami y inszemi vrzędnikami w gospodzie Chmielnickiego siedząc, o roznych rzeczach rozmawiali. Powiadali nam z wielką vciechą swoią, iako bez wszelkiey potrzeby woisko koronne

pod Piławcami sromotnie vciekało, iako dostatki wielkie w obozie naszym znalezli, samych skarbnych wozow szesc tysięcy czterysta szescdziesiąt rachuiąc, iako buławę x. imci Dominika, w karecie leżącą, nalezli, ktorą nam zaraz pokazywali. Buława wielka złocista, turkusami i iaspisami sadzona, cena iednak iey sto tylko twardych talarow, według szacunku naszych Ormian. Powiadali nam, iako gotowi są na pomoc sobie zaciągnąc na przyszłą woinę cesarza tureckiego, iako odwazyli się na to, aby x. imci Wiszniowieckiego gdziekolwiek będzie, chociaz by w samym Gdansku, dobywali, na niego wszytkę winę kładąc, ze Tatary nie mogli stanąc. Powiadali nam, iako do Wisły przyszedszy, maią wolą czaiki gotowac y onemi pod Warszawę, a potem y daley płynąc, iezeli by nie byli vkontentowani.

Wiachał potym Chmielnicki na podworze, przeciwko ktoremu wyszli wszyscy pułkownicy, ktorzy z nami pospołu siedzieli, nam zakazawszy wychodzic. Naipierwiei wszedł do izby Tohay Bey z Galgą y z Piriagą (ktorzy nas ręki podaniem przywitali), a po nich Chmielnicki z swoiemi pułkownikami, wszyscy buławi złociste y kamieniami sadzone w ręku maiąc. Siedli za stołem, pierwsze mieisce Tatarom pusciwszy. Przekładał po tym przyczynę przyiazdu naszego przez tłumacza woiskowego Chmielnicki Tohay Beiowi, ktory na wolą Chmielnickiego wszytko puszczał, na nas surowemi słowy nastąpiwszy, zesmy mu mołoicow iego nadwerężyli, obiecuiąc się tego sowicie zemscic. Dołozył tego, ze lubo bysmy się iako naiglębiei w ziemię zakopali, chciał nas szukac y dobywac, a z dobytych krzywdy swoiey dochodzic, wspomniawszy przy tym ladaiako imci Sieniawskiego, ktory mu się strony okupu nie stawił w słowie. Nasz tłumacz p. Krzysztoph Zachnowicz, vprosiwszy sobie wolną z Tohay Beiem mowę odpowiedział, ze cokolwiek Tatarow zginęło od naszych, to stało się w obronie, ktora kazdemu człowiekowi od przyrodzenia iest dana, przyszłe rzeczy y pomstę z nas pusciwszy P. Bogu w ręce, ieszcze nie zgubione bydz siły nasze powiadał. Zgrzytnął na

te słowa zębami swemi Tohay Bei. Wymawialismy zaraz (chcąc alio sermonem divertere) imci Sieniawskiego, legalia impedimenta imci zanosząc, ktorym on wiary nie dawał, a coraz pomstą przegrazał. Po roznych mowach y rozmowach stanęło na tym, abysmy mu się na pewną sumę, tak w pieniądzach iako y w roznych towarach, złozyli, na cosmy pozwolic musieli, pamiętaiąc na onych mądrych politikow sententią: vt pro magnitudine animi est contemnere mala, quae avertere possis, ita, quibus non sufficias, ex merito aestimare. Za inszą okazią wypiszą się przyczyny, ktore nas do takowych tractatow przywiodły. Na ten czas dosyc mądremu!

Na przeirzenie towarow poiachał z nami pospołu do miasta Piotr Głowacki, pułkownik, y Piriaga, Tatarzyn, z kilką inszych osob, ktorzy potym przez dwie niedziele w miescie mieszkali, poki się y summa pieniezna zbierała y towary rozne składały praeuia taxa. Powiedziec potrzeba, ze przez ten wszytek czas, przez ktory te rzeczy odprawowały się, vstawicznie impety wielkie od nieprzyiaciela na miasto y na zamek bywali tak dalece, ze tesz pułk Krzywonosa zamek Wysoki (z ktorego sine necessitate tamen vrgenti wprod pan burgrabia die decima quarta octobris, a po tym Rybinski, porucznik kapturowy, die secuta, to iest decima quinta octobris, z piechotą vszedł) opanował, ludu vbogiego vtriusque sexus, omnis aetatis nad tysiąc okrutnie zabiwszy.

Haec dum geruntur, przyiachali do Chmielnickiego posłowie od cara moskiewskiego y od Rakoczego, ządaiąc pomocy y promotii na krolestwo polskie, ktorych tak odprawił, ze praerogatiuam sanguini regio, a zwłaszcza krolewicowi imci Kazimierzowi (a cuius partibus firmissime stare videtur) przyznał.

Wozono interea srebro, tak mieiskie iako y koscielne, ex consensu totius cleri, saecularis et regularis, pieniądze y towary do Chmielnickiego, ktore Tohay Bey odbierał, accurate wagę y cenę vpatruiąc, a z naszemi posłami, raz łagodnie, drugi raz grozliwie postępuiąc.

I to wspomniec potrzeba, ze pod ten czas pop z Krzechowa, do Chmielnickiego przyiachawszy, onemu od Krzechowian list oddał z krzyzykiem drewnianym in praesentia nostra, zaciągaiąc y zapraszaiąc onego do Krzechowa. Krzyzyk pocałowawszy Chmielnicki, onego przy nas czytac nie chciał, popa połaiawszy, ze in talia materia tak nieostroznie postępował. Zaraz po popie przyszedł młodzieniec ieden, ktory był od Chmielnickiego do Warszawy ad expiscandum res regni posłany. Ten takze imprudenter legationis suae seriem (o wielkiei niezgodzie ordinum regni powiadaiąc) referował; odniosł od Chmielnickiego naganę y z izby był wyprowadzony in locum seorsiuum.

W tych dniach zachwycili Tatarowie posztarza warszawskiego, do Lwowa z listami idącego. Tego związali y do Hordy odesłali, a listy Chmielnickiemu oddali, ktory odpieczętowawszy przeczytał, a ieden od imci x. arcybiskupa lwowskiego do p. Haydera, nieostroznie barzo pisany, na despect odesłał. Przyszła tesz tego czasu nowina, ze chorągiew p. Baranowskiego, z Zamoscia na podiazd ku Lwowowi wyiachawszy, wszytka w ręce nieprzyiacielskie przyszła.

Pod ten czas, gdysmy v Chmielnickiego na kazdy dzien, tractuiąc z nim o bespieczenstwie naszym, bywali, niektorzy zakonnicy, nievwazni y nieroztropni, szlachty y mieszczany na nas poburzyli, vdaiąc, iakobysmy nostram privatam securitatem magis quam publicam v Kozakow promowali. Bylismy zatym w wielkim niebespieczenstwie ab incondita plebe; y ledwie imc p. Arciszewski suis rationibus, furorem vhamował, a sam tesz czas potym, magnus rerum interpres, niewinnosc naszą pokazał.

Bywaiąc v Chmielnickiego, widzielismy, kiedy Tohay Bey za duszę zabitego siostrzenca swoiego nabozenstwo na pacierzach takich, iakich y my vzywamy, odprawował, mrucząc cos, a ręcy y oczy coraz ku niebu podnosząc.

Vigesima tertia die octobris vstąpił sułtan Galga z Hordą swoią ku Kamiencowi ze wszytkim plonem y łupem, a Horda

Tohay Beiowi ruszyła się ku Zamosciu vigesima quarta octobris. Kazał strzelic z dział swoich dwadziescia razy Chmielnicki, iako by na valete, ale re vera, chcąc sprobowac wyrychtowanych dział ku miastu, iako to sami Kozacy, w miescie będący, przyznawali. Vderzyła iedna kula w kamienicę imci x. arcybiskupa lwowskiego, druga w kamienicę zydowską, trzecia leciała mimo wiezą ratuszową, na ktorey na ten czas byłem non sine periculo, przypatruiąc się, iako się pułki nieprzyiacielskie ruszyc poczynały tego dnia, co tesz y druiego dnia to iest 25 pazdziernika było. Budynkow iednak roznych, co ieszcze było zostało, tak we dnie iako y w nocy popaliła czern nad wolą y nad zakaz Chmielnickiego, ktory potym assawułow y watamanow rozesłał na pohamowanie tey sweywoli facta coram nobis protestatione, ze nie z iego woli, ani z rozkazania przedmiescia lwowskie popalone, kładąc przyczynę y winę na nas samych.

W poniedziałek rano (był to dzien dwudziesty szosty pazdziernika) sam Chmielnicki y z armatą vstąpił ku Zamosciu nam Zachariasza Chmielnickiego, stryiecznego brata swoiego, pro obside w miescie zostawiwszy, y inszych kilku przy nim.

Po iego vstąpieniu nazaiutrz, to iest 22 octobris, odprawowalismy wotiwę w kosciele metropolitanskim, dziękuiąc P. Bogu, ze nas z miłosciwey łaski swoiey raczył oswobodzic, spiwaiąc Te Deum laudamus. Tertia die novembris odprawowalismy nabozenstwo na ratuszu w izbie radzieckiey, prosząc P. Boga, vt illum locum, tanquam sedem consilii nostri, na podomnie czasy bronic raczył y Ducha swego swiętego, tam in prosperis quam in adversis, vzyczał. Quarta novembris w kosciele oycow Franciszkanow votiua y kazanie odprawowało się ex voto, ktore pospolstwo na wałach będące vczyniło, przy solennym spiwaniu Te Deum laudamus.

Iest przecie ieszcze nie mało woisk kozackich na mil kilka od Lwowa, dla ktorych ani my z miasta wyiezdzac, ani do nas ludzie przyiezdzac z zywnoscią (acz wszytka zywnosc

od nieprzyiaciela ogniem znieczona) mogą, y tak po staremu in obsidio iestesmy.

(Рукопись бібл. Оссолїньских N 2346, p. 34—42. — Acta consularia Leopoliensia a. 1648—9, t. 53, p. 1569—1578).

Сей опис облоги є поміщений в збірнику листів Самуїла Кушевича, одначе не має анї дати, анї иньших зверхніх листових форм. Хоч може бути сумнїв, чи се взагалї був лист, ми таки зважились надрукувати сей опис серед актового матеріялу, за чим промовляло-б і вписане його у львівські міські книги.

Додати тут треба, що сей опис був уже друкований. Перший раз увійшов він у Кронїку Львова Д. Зубрицького (ст. 311—317) під назвою реляції бурмістра Ґрозваєра. Одначе список Зубрицького не повний і зле відчитаний. Окрім меньших дефектів бракує там прим. уступів: від слів: Tego dnia posyłał Tohay Bey dwa razy ze Zboisk... до слів: słowu swoiemu w okupie dosyc vczyni; від: Natenczas gdy w rynku... до: na basztach dosyc odwaznie; від: w Lazarecie sto osob... до: z swoim pułkim położył; від: Ta woda, ktora między murami... до: y wodę zatrzymali; від: Tey nocy sami kozacy... до: iawnie doznalismy; від: pozegnawszy się... до: pospołu z Tohay Beiem; від: przez dwie godziny rozmawiał... до: byli vkontentowani; від: Nasz tłumacz... до: mowach y rozmowach; від: Na przeirzenie towarow... до: y okrutnie zabiwszy; від: I to wspomiec potrzeba... до: ku niebu podnosząc; від: Vderzyła iedna kula... до: poczynały tego dnia; від: budynkow iednak roznych... до: winę na nas samych; від: y inszych kilku przy nim... до: przy solennym spiwaniu Te Deum laudamus. Зубрицький хибно назвав автором сього опису бурмістра Ґрозваєра, що зрештою видно з тексту. Се мабуть урядовий опис подій від львівського магістратського уряду, але автором його таки С. Кушевич, що тодї був радецьким писаром.

В повній формі з конзулярних актів надруковав сей опис др. А. Чоловский в Kwartalnik-y Historyczn-ім за р. 1892 (ст. 543—550), се одначе цїлком не противить ся тому, аби його вложити в сей кодекс.

В скороченю подибуємо сю реляцию ще в рукописї бібл. Оссолїньских N 189, ст. 157—182.

XXIX.

Окуп міста Львова Хмельницькому 1648 р.

(З рахунків королівської комісиї для коеквациї в році 1656).

Sumariusz coaequationis primae.

Miasto Lwow wziął:

Od Niskiego zamku, od cechausu y od roznych inszych mieszczanow y obywatelow utriusque status et conditionis, ktorzy ex persona sua dali per modum,[1]) iako w osobnym regestrze sub littera A . . . . . f. 20081, 17

Od Zydow w towarach roznych, ktore includuntur w sumie. . . . f. 528544 — f. 24500[2])

Nad to przez vgodę submittowali się dac roznymi ratami y po części iuz dali. . . f. 84000

W towarach na okup danych cenę przesadzono na f. 102265, 27

Niedostaie ieszcze do sumy wydaney . . . f. 288621, 22
ktora summa repetenda est iuxta laudum od taxi bonorum mobilium et immobilium

f. 544969, 6

Miasto Lwow dał:

Kozakom y Tatarom gotowymi, srebrem, towarami, liquorami etc. . . . . f. 528544, 6

Z osobna lonheria mieyska wydała gotow(ych) piniędzy od roznych pozyczanych . . . f. 9000

Item za zboza, Kozakom dane, y za municie wypotrzebowane . . . . . f. 7050

Item od przerobienia trzech dział spizowych, co się spadaly . . . . . f. 375

f. 544969, 6

Taxa wszytkich dobr stoiących w miescie wynosi summę f. 1757479, od ktorych po 5 ode sta przychodzi f. 87873, 15

Trzeba tedy ieszcze zeby mieszczanie oddali względem substantiey swoiey ruchomey f. 200748, 7

Summa f. 288621, 22

---

[1]) per modum написано замість перемазаного sine repetitione.

[2]) Поправлено з 50000, і з тим числом годить ся 544969, 6.

Suma coaequationem repetenda a taxa bonorum immobilium et mobilium miesz(czan) lwowskich f. 288621,22

Summa f. 288621,22

Lit. B. Regestr creditorow miasta Lwowa za towary y rzeczy rozne[1]) u nich brane na okup od pierwszego oblężenia salua liquidatione et moderatione,[2]) includuiąc miedzy nimi lonherią mieyską.

Duchowienstwo lwowskie swieckie — f. 3011; duchowienstwo lwowskie ritus graeci — f. 3492,7½; Ionasz[3]) Wenda ze Wskowey — f. 9360; *Fabian Horn ze Gdanska[4]) — f. 2209; Ian Vbaldyni, r. l. — f. 12535; Ian Attelmaier, r. l. — f. 8000;[5]) Iozeph Toloczko — f. 6992; Ian Woysza — f. 7702,15; Ian Rorayski — f. 40592,16; Georgi[6]) Theodozi albo Emanuel Gieorgowicz[7]) — f. 2649,12; lonheria mieyska — f. 16425; Mikołay Barszcz za małzonkę — f. 7989,17; *tenze za się — f. 285; narod ormianski lwowski, iako w osobnym regestrze sub. lit.[8]) — f. 49274;[9]) Stanisław Wilczek, r. l. — f. 5834,12; dobra[10]) Iakoba Gidelczyka, l. l. — f. 4225; dobra[10]) Ruberta Bandinellego — f. 12003; dobra[10]) Anny Thomas Kisiołkowey — f. 4079,10; dobra[10]) Iana Szwarckopa, krawca — f. 978; *dobra Kasprow Iazłowieckych, dał Lazarz Mathia-

---

[1]) y rzeczy rozne дописано пізнійше.

[2]) Се слово написано замість перемазаного: comportatione tego co na kazdego przyidzie, tak ratione bonorum immobilium, iak mobilium.

[3]) Замість Fabianus Charis alias.

[4]) Імена, що зазначені зьвіздкою, дописані в реєстрі пізнійше; ті-ж, що хрестиком, в рукописі перемазані.

[5]) Перед тим було 9472,15.

[6]) Попареду: Ierzy albo Georgi.

[7]) Останні три слова дописані пізнійше.

[8]) Від iako дописано пізнійше; літера не названа.

[9]) Перед тим: 73874,22.

[10]) Зам. successores.

szowic — f. 938,22; Theodori Kurty — f. 335710; zakonnicy lwowscy — f. 9445;[1]) creditores Szymona Zuchorowicza — f. 28028,16; creditores Philippa Ducego — f. 10511,15; creditores Daniela Gimbla — f. 12559,4½;[2]) Barbara Łangiszowa (6)[3]) — f. 1842; Wasil Hrehorowicz (120) — 1012; Ian Hrehorowicz (50) — 1022;[4]) Paweł Ławryszewicz (84) — 1000;[5]) Mikołay Boym (10) — f. 983; Ludwikowa Chmielowa (60) — f. 204; successores Mikołaia Gielazyna (66) — f. 396; Matyiasz Fedorowicz (66) — f. 798; Mazaraki Greczyn (66) — 500; Stanisław Dobieszowski (102) — f. 253; Szymon Czecowicz (102) — f. 150; Zophia Kapinosowa, dał Woyciech Zyczliwy als Kapinos (120) — f. 295; Barbara Ogonkowa (102) — f. 500; Iakob Dolezynski, r. l. (92) — f. 252; Marcin Anczewski, r. l. (66) — f. 1530;[6]) Stephan Ławryszewic (102) — f. 539; successores Grozwaiera (66) — f. 1060; Gabriel Grynwald, dał Andrzey Wachlewicz (1) — f. 656,20;[7]) successores doctora Dominika, r. l. (30) — f. 330; Anna Kryczyna, dał Ian Kryka (48) — f. 170; Iadwiga Iosephowiczowa, dał Iacko Salamonowicz (48) — f. 100; Woyciech Zalasowic (122) — f. 522,15; Stanisławowa Prochowniczka (103) — f. 100; successores Grzegorza Diszpota (30) — f. 200; Ian Struzbic (49) — f. 78; Ian Dobromirski doctor (48) — f. 37,15; Anna Korzeniowska, dał Stanisław Marchwiany (103) — f. 200; dobra Stanisława Marchwianego, dał tenze (103) — f. 300; Ian Ielonek, dała p. Marcinowa Anczewska (67) — f. 50; Hrehorowa, wdowa stara (43) — f. 390; successores Szembekowey, wdo(wey) (103) — f. 340,15;[6]) Adam Dulski, dał p.

---

[1]) Перед тим: 9495.

[2]) Далї перемазано: summa f. 288621, 22.

[3]) Числа, що ми взяли в ( ), не означають нїякої грошевої суми, се мабуть якийсь технїчний канцелярийний знак.

[4]) У долу зараховано на 266709,15.

[5]) Дальше перемазано: Łukasz Kuciarski.

[6]) Поправлено з иньшої суми.

[7]) Перед тим було 640.

Ielonek, r. l. (49) — f. 335; Ian Gąsiorek, kusnierz (50) — f. 270;[1]) Paweł Pastwa, rymarz (86) — f. 120; Marcin Bielecki, aptekarz (66) — f. 102; Samuel Iłowczyk, dała Krystyna Kryczyna (55) — f. 360; Ian Ciechucki, załeznik, (51) — f. 123; Fayt Dyn, dał Ian Lubaczowski, siodłarz (51) — f. 100; Gertruda Bogdanowiczowa Kogutowa, dał Awedyk Bogdanowicz Kogut (2) — f. 440;[2]) Adam Sobieraiowicz, dał Kasper Iankowicz, cyrulik, (55) — f. 30; Hrehorowa Morozowa, wdowa (68) — f. 123,22;[3]) Wasil Krasowski, dała Alexandrowa Prokopowicowa, wdo(wa) (85) — f. 316,7; dobra Stephana Laskoskiego, dał sąm Laskoski (104) — f. 534; Iakob Halarowicz, złotnik (51) — f. 210; Felician Kubinski (30) — f. 318; Ian Studnicki (52) — f. 449; dobra Iana Zembrzyckiego, dał sam za zywota (52) — f. 200; Agnieszka Korzeniowska (1) — f. 793; Ian Ianeczkowic Passamonnik, dał p. Łukasz Awensztok za zywota (60) — f. 240; Ianowa Kudliczowa, dał Ian Kudlicz za zywota (59) — f. 300; Katarzyna Stąnclowa Wazna, dał Stanis(ław) Stącel Szolc za zywota (104) — f. 135; Dorota y Iadwiga panny Szolcowne, dała panna Iadwiga (53) — f. 200; Anna Gładyszowa (82) — f. 195; Matyiasz Klimkowicz, kusnierz (68) — f. 60; Ianowa Gotszlagierowa, dał Ian Gotszlagier za zywota (90) — f. 400; Thomasz Aptekarz, dała Katarzyna Haraiowiczowa (36) — f. 116; potomkowie Błazeia Philipowicza, dał niebosczyk Błazey (6) — f. 100; Stanisław Gędzicki (104) — f. 300; Katarzyna Bockowicowa, dał Woyciech Boczkowicz (122) — f. 300; dobra Fabianowskie, dał Fabian Kołomeyski niebosczyk (30) — f. 450; Woyciech Maydeszowic (122) — f. 628; Sebestian Szwarcowski, prochownik (106) — f. 140; dobra Stąnclowskie, dał Walenty Stencel Szolc, r. l. (122) — f. 130; Malcher Krayzer, szychterz — f. 71; Franciszek Lupi liquorami — f. 712; Awedyk Polibowski (4) — f. 20; Piotr Pawlikowicz, cyrulik (4) —

[1]) Зам. 510.

[2]) На долї зсумовано на 13785,5.

[3]) Зам. 143,22.

f. 56; Andrzey Sieczkowicz (4) — f. 65; Marcinowa Ziołkowska, uł. odzwirna, dała liquorami — f. 100; Regina Kownacka dała (97) — f. 20; Szymon Kozłowski, pisarz lonherski (59) — f. 427; Samuel Kuszewicz, r. l. (107) — f. 400; Iendrzey Hrzanowic, dała Katarzyna Radoszowa (54) — f. 24; † Fabian Horn (30) — f. 2209; Szymon Mączkowicz (106) — f. 0120;[1]) Farbachowskie dobra, dała Adamowa Farbachowa (1) — 621; † dobra kupcow Iazłowieckich, dał Łazar Matyiaszewicz (60) — f. 938,22; H. Pomorski (85) — 655.[2])

Winno się sine moderatione . . . . . f. 293601, 11
Cum moderatione y defalcowano, co wzięli
od Zydow . . . . . f. 193485
f. 100116, 11
Co wzięli od Zydow . . . . . f. 50100
Zostaie sama moderatia f. 50016, 11

Lit. A. Regestr mieszczanow y obywatelow lwowskich vtriusque status et conditionis,[3]) ktorzy pod czas pierwszego oblężenia na liberatyią miasta[4]) co dali, sine repetitione.[5])

Andrzeiowa y Marcin Miecznik (1) — f. 16,24; Adam Rzeczycki, slach(cic) — f. 9, $7^1/_2$; Andrzey Kidei, smuklerz — f. 275; † Adamowa Farbachowa — f. 600; † Andrzeiowa Złotniczka (100) — f. 131[6]) Alexandrowa Malarka — 22; Andrzey

[1]) Зам. 220. На долї враховано на 10891, 29.

[2]) Далї такий рахунок:

2214, 22
10891, 29
13785, 5
266709, 15
293601, 11

[3]) Від vtriusque написано пізнїйше.

[4]) На боцї дописка: ex persona sua.

[5]) sine repetitione написано замість перемазаних слів: a ich iusz we Lwowie nie masz.

[6]) Поправлено в 100.

Łukianowicz (2) — f. 385; Andrzey Rymarz — f. 42,15; Andrzey Tkacz — f. 5; Andrzeiowa Mydlarka — f. 47; Adam Wyziniarz — f. 17; † Awedyk Bogdanowicz — f. 440; † Andrzeiowa Bildazina — f. 80; Andrzeiowa z przedmiescia (3) — f. 4; Andrzey Wirzchowski, slach(cic) — f. 80; Andrzey Ryba — f. 100; Anna Kasprowa y Anna Dewotka — f. 2,24; Anna Wolwanowska — f. 4; Adam Muzyk — f. 3; Adam Złotnik (4) — f. 10; Andrzey Swieckiewicz — f. 9; Anna Dzwonniczka — f. 20; x. Adąm Ruminski — f. 20; Alexander Gilnik — f. 8,15; Anzelm Swiątkowicz — f. 35,15; Agnieszka, panna — f. 20; Andrzey Gorzelnik — f. 12; † Błazey Aptekarz (6) — f. 100; Bilchorska y Wawrzyncowa — f. 4; Błazey Głąmb — f. 3,18; Bartoszowa Rochowna — f. 6;[1]) Dimitr Popowicz (18) — f. 16; † Drozdowski — f. 6; Daniel — f. 20; x. Ducius — f. 10; Elzbieta, wdowa (24) — f. 6; Ferensowa y Dorota (30) — f. 3,20; Federowa Sledziarka — f. 4; Fabian Cyrulik — f. 10; Ferens Krawiec — 50; † Fabian Kołomyiski — f. 352; Fiedko Stolarz (13) — f. 19; Ferdinand Piasecki, slach(cic) — f. 741,8; Ginzarowicowa, wdowa (36) — f. 10; Głoszkowska, wdowa — f. 3; Grygierowa Rybiarka — f. 25, * Grygier Rymarz — f. 108; Hryczko Garbarz (42) — f. 12; Hrehory Hreczkowicz — f. 20; Hastarka y Nerebeczka — f. 4,8; Handlowska, wdowa — f. 10, 15; Ian Zemlicz, krawiec Woyciech (48) — f. 441; Ian Baptista Krzczonowicz — f. 100; † Iacko Krawiec — f. 100; Iakob Mąnczarz — f. 5,15; Iwan Piasecki — f. 24; Iacko Rohatynski — f. 14;[3]) Iakob Organista (49) — f. 3; Ianowa y Piotrowa, przekupki — f. 6; Ian Korupka — f. 8,15; Ian Dziany, malarz — f. 46; Ianowa Smiałkowa — f. 3,9; Ian Passamonnik — f. 3; Ian Malarz (50) — f. 20; Ian Grabowski — f. 3,18; Iakob Komoziowski — f. 1,24; Iacko y Iakimowa — f. 20; Iwanko y Alexander — f. 60; † Ian Siodlarz (51) — f. 100; Ian Piwniczny — f. 36; Ian Czapnik — f. 20; Ian

[1]) На долї: Latus f. 2481, 28½.

[3]) Latus f. 4483, 4½.

Przyłbicki — f. 3; Ianowa Zawadowa — f. 6; Ianowa Wysocka — f. 6; Ianowa Piwniczna (52) — f. 11; Ianowa Prochowniczka — f. 36; † Ian Zembrzycki — f. 200; Ian Trzeciecki — f. 258; Iwan Matwieiowicz — f. 10; x. Ian Brodowski (53) — f. 80; Iakubowa Obuchowa — f. 10; Iwanko Derenko — f. 3; Ianowa Mularka — f. 4; Ian Ianckiewicz — f. 12; Iakobowa Hutniczka — f. 6; Iakob Misiewski — f. 43; Iakobowa Piwniczna (90) — f. 10; Ian Kwasniowski — f. 10,24; Iackowa Przekupka — f. 1,24; Iacko y Prokop — 5,24; x. Ianicius — f. 50; Ian Kosiecki — f. 5; Ierzy Popowicz (91) — f. 5; Ian Koronka — f. 7; Ian Pasławski — f. 160; Ian y Cwar — f. 4; Iurkowa Biglewiczowa — f. 5; Iurkowa Malarka — f.2;[1]) *Ian Bratkowski slach(cic) — f. 18; Ian H. (91) — f. 15; Iani Mampho Greczyn — f. 60; Ianowa, wdowa (120) — f. 20; *Ian Koniecki slach(cic) — 86; † Katarzyna Mosciczanka panna (54) — f. 150; Katarzyna Stopczanka — f. 10; Katarzyna y Elzbieta, panny — f. 100; Krzysztophowa Białochowicowa — f. 20; Kralowa stara — f. 17,15; Krzysztophowa Iłowska — f. 5; Katarzyna Olszternica (54) — f. 40; Krzysztofowa, wdowa — f. 25; † Kasper Iankowic, cyrulik (55) — f. 30; Krzysztof Arciszewski, gen. art. za cechaus — f. 1000; Koniecki — f. 86; Krzysztof Brodecki, slach(cic) — f. 20; † Krzeczewski — f. 60; Kasper Rzeczycki, slach(cic) — f. 9; panna Katarzyna Dewotka — f. 6; Łukasz Kuciarski (60) — f. 400; Łukasz Cyrulik — f. 10; Lorensowa Smitowa — f. 100; Lubaczewski, krawiec — f. 3,18; Lorensowa Złotnicka — f. 6; Łukasz Wieckowic — f. 50; Lencowska — f. 8; † Mikołay Gielazyn (66) — f. 396; Maciey Haider, r. l. — f. 2253,15; Mikołay Zychini, r. l. — f. 532; Michał Zyrawski — f. 4,24; Matys Przybyło — f. 39,18; Matyasz Kucharz (67) — f. 4,3; Mysłowska, rzeznicka — f. 7;[2]) Marcin Krawiec (67) — f. 26; Matyiasz Słodownik — f. 20; † Morozkowa, wdowa (68) — f. 43, 22; Miter krawiec — f. 6;

[1]) Latus f. 5768, 22½.
[2]) Latus f. 11300, 25½.

Maciey Kraiz — f. 5; Mikołay Kusnierz — f. 17; Mikołay Miecznik — f. 5; Mikołaiowa Pokorowiczowa — f. 66; Maciey Bystrzykowski — f. 9; Miechowniczka wdowa — f. 9; Mikołaiowa Szychtyrka (69) — f. 8; Marcinowa Krawcowa — f. 5; Marancyia Z. — f. 20; x. Marcin Radwanski — f. 12; Mikołay, Aslon, Haydon, Mustafa — f. 900; Michał y Krzysztofowa — f. 6; Marko, Woyciech y Bartoszowa — f. 10; Matiasz Kozłowski — f. 15; Marcin Przekupien — f. 3; *Marcin Struzyna — f. 266; *Malcher Duchnic — f. 165; *N. Krzeczewski, slach. — f. 60; *N. Ramult, slach. — f. 15; *N. Polaniecki, slach. — f. 9; *N. Drozdowski, slach. — f. 6; *† Pomorski, slach. — f. 655; Pawłowa Dzwonniczka (84) — f. 6; Piotrowa, wdowa — f. 11; Paweł Szychterz — f. 15; Paweł Czapnik — f. 4; Paweł Przekupnik y Chamina, wdo(wa) — f. 7; † Paweł Rymarz — f. 120; Pawłowa Introligatorka — f. 4,24; † Polanski — f. 9; Piotrowa y Roza — f. 40; Pawłowa y Ferens (85) — f. 11; Piotr Złotnik — f. 26; x. Paweł Skrobiszowski — f. 310; x. proboszcz Brzezanski — f. 620; † Prokopowicowa, wdowa — f. 316,7;[1]) † Pomorski — f. 655; Reina Winczarka (96) — f. 2; Rochowna — f. 7,15; Reina, panna — f. 2; Rozesłanko Ian — f. 520; † Stephan Ławryszewic (102) — f. 539; † Szymonowa Ogonkowa — f. 100; Stephan Drabikowski — f. 30; Stanisław Kinsarowicz, rymarz — f. 10; Samuel Kusnierz — f. 10,24; Stanisław Piwniczny (103) — f. 4; † Stanisław Prochownik — f. 100; Szymon Papiernik — f. 40; † Stanisław Marchwiany — f. 300;[2]) Stephan Zwirchowicz — f. 13; Stanisławowa Prochowniczka — f. 13; Stanisław Kropinski — f. 8; Sawka Miodowar — f. 20; Stanisław Dutkiewicz — f. 10; Sebastian Gałatowicz (104) — f. 2; Stanisławowa Prokopowiczowa — f. 110; † Stephan Łaskawski — f. 534; Stanisławowa Bryknerowa z Krakowa — f. 600; Szymon Rymarz — f. 26; Stanisław Złot-

[1]) Latus f. 14722, 18½.
[2]) Поправлено в 500.

Przyłbicki — f. 3; Ianowa Zawadowa — f. 6; Ianowa Wysocka — f. 6; Ianowa Piwniczna (52) — f. 11; Ianowa Prochowniczka — f. 36; †Ian Zembrzycki — f. 200; Ian Trzeciecki — f. 258; Iwan Matwieiowicz — f. 10; x. Ian Brodowski (53) — f. 80; Iakubowa Obuchowa — f. 10; Iwanko Derenko — f. 3; Ianowa Mularka — f. 4; Ian Ianckiewicz — f. 12; Iakobowa Hutniczka — f. 6; Iakob Misiewski — f. 43; Iakobowa Piwniczna (90) — f. 10; Ian Kwasniowski — f. 10,24; Iackowa Przekupka — f. 1,24; Iacko y Prokop — 5,24; x. Ianicius — f. 50; Ian Kosiecki — f. 5; Ierzy Popowicz (91) — f. 5; Ian Koronka — f. 7; Ian Pasławski — f. 160; Ian y Cwar — f. 4; Iurkowa Biglewiczowa — f. 5; Iurkowa Malarka — f.2;[1]) *Ian Bratkowski slach(cic) — f. 18; Ian H. (91) — f. 15; Iani Mampho Greczyn — f. 60; Ianowa, wdowa (120) — f. 20; *Ian Koniecki slach(cic) — 86; †Katarzyna Mosciczanka panna (54) — f. 150; Katarzyna Stopczanka — f. 10; Katarzyna y Elzbieta, panny — f. 100; Krzysztophowa Białochowicowa — f. 20; Kralowa stara — f. 17,15; Krzysztophowa Iłowska — f. 5; Katarzyna Olszternica (54) — f. 40; Krzysztofowa, wdowa — f. 25; †Kasper Iankowic, cyrulik (55) — f. 30; Krzysztof Arciszewski, gen. art. za cechaus — f. 1000; Koniecki — f. 86; Krzysztof Brodecki, slach(cic) — f. 20; †Krzeczewski — f. 60; Kasper Rzeczycki, slach(cic) — f. 9; panna Katarzyna Dewotka — f. 6; Łukasz Kuciarski (60) — f. 400; Łukasz Cyrulik — f. 10; Lorensowa Smitowa — f. 100; Lubaczewski, krawiec — f. 3,18; Lorensowa Złotnicka — f. 6; Łukasz Wieckowic — f. 50; Lencowska — f. 8; †Mikołay Gielazyn (66) — f. 396; Maciey Haider, r. l. — f. 2253,15; Mikołay Zychini, r. l. — f. 532; Michał Zyrawski — f. 4,24; Matys Przybyło — f. 39,18; Matyasz Kucharz (67) — f. 4,3; Mysłowska, rzeznicka — f. 7;[2]) Marcin Krawiec (67) — f. 26; Matyiasz Słodownik — f. 20; †Morozkowa, wdowa (68) — f. 43, 22; Miter krawiec — f. 6;

[1]) Latus f. 5768, $22^1/_2$.
[2]) Latus f. 11300, $25^1/_2$.

Maciey Kraiz — f. 5; Mikołay Kusnierz — f. 17; Mikołay Miecznik — f. 5; Mikołaiowa Pokorowiczowa — f. 66; Maciey Bystrzykowski — f. 9; Miechowniczka wdowa — f. 9; Mikołaiowa Szychtyrka (69) — f. 8; Marcinowa Krawcowa — f. 5; Marancyia Z. — f. 20; x. Marcin Radwanski — f. 12; Mikołay, Aslon, Haydon, Mustafa — f. 900; Michał y Krzysztofowa — f. 6; Marko, Woyciech y Bartoszowa — f. 10; Matiasz Kozłowski — f. 15; Marcin Przekupien — f. 3; *Marcin Struzyna — f. 266; *Malcher Duchnic — f. 165; *N. Krzeczewski, slach. — f. 60; *N. Ramult, slach. — f. 15; *N. Polaniecki, slach. — f. 9; *N. Drozdowski, slach. — f. 6; *† Pomorski, slach. — f. 655; Pawłowa Dzwonniczka (84) — f. 6; Piotrowa, wdowa — f. 11; Paweł Szychterz — f. 15; Paweł Czapnik — f. 4; Paweł Przekupnik y Chamina, wdo(wa) — f. 7; † Paweł Rymarz — f. 120; Pawłowa Introligatorka — f. 4,24; † Polanski — f. 9; Piotrowa y Roza — f. 40; Pawłowa y Ferens (85) — f. 11; Piotr Złotnik — f. 26; x. Paweł Skrobiszowski — f. 310; x. proboszcz Brzezanski — f. 620; † Prokopowicowa, wdowa — f. 316,7;[1]) † Pomorski — f. 655; Reina Winczarka (96) — f. 2; Rochowna — f. 7,15; Reina, panna — f. 2; Rozesłanko Ian — f. 520; † Stephan Ławryszewic (102) — f. 539; † Szymonowa Ogonkowa — f. 100; Stephan Drabikowski — f. 30; Stanisław Kinsarowicz, rymarz — f. 10; Samuel Kusnierz — f. 10,24; Stanisław Piwniczny (103) — f. 4; † Stanisław Prochownik — f. 100; Szymon Papiernik — f. 40; † Stanisław Marchwiany — f. 300;[2]) Stephan Zwirchowicz — f. 13; Stanisławowa Prochowniczka — f. 13; Stanisław Kropinski — f. 8; Sawka Miodowar — f. 20; Stanisław Dutkiewicz — f. 10; Sebastian Gałatowicz (104) — f. 2; Stanisławowa Prokopowiczowa — f. 110; † Stephan Łaskawski — f. 534; Stanisławowa Bryknerowa z Krakowa — f. 600; Szymon Rymarz — f. 26; Stanisław Złot-

[1]) Latus f. 14722, 18½.
[2]) Поправлено з 500.

nik — f. 10; Stephan Wisilkowicz — 40; Staphirowska (104) — f. 3; Sobierai y wdowa (105) — f. 4; x. Sebastian — f. 24; Semian Miecznik — f. 6; Szymonowa Woyszyna — f. 50; Sebastian Drukarz — f. 3; Sczyrbicowa — f. 29,24; Szymon Rybinski — f. 2; Stanisław y Ianowa Bednarka — f. 4; x. Stanisław Ruminski — f. 15;[1]) Stephan Mąncarz (106) — f. 2; † Sebastianowa Prochowniczka — f. 140; Szymon Dimitr — f. 5; Sakowski, organista — f. 18; Szymon Siklarz — f. 7,6; Thomasz Piwowar 108 — f. 6; Thomasz Zasczucik — f. 3; Tarasowa Piwniczna — f. 4; Thomasz Kramarz — f. 40; Thomaszowa Przekupka — f. 4; Tobiaszowa Siekierniczka — f. 2; Thomasz Cielinski — f. 5; † Woyciech Zyczliwy (120) — f. 295; Walenta Cyruliczka — f. 20; Woyciech Cwieczkowic — f. 17,15; Wasil Hrewak — f. 12; Wasilowa y Mikołay — f. 3,18; Woyciech y Paweł Swiec — f. 8; Wasil Krawiec — f. 20; Woyciechowa Piekarka (120) — f. 48; Woyciechowa Czaplinska — f. 20; Woyciechowa Zgubicka (121) — f. 3; Woyciech Winiarz — f. 20; Woyciechowa Hamalka — f. 6; Woyciech Zbaraski — f. 10; Woyciech Krauz — f. 6; Woyciech Korecki — f. 12; Woyciechowa Stolarka — f. 10; Woyciechowa y Iakobowa — f. 6; Woyciech Miechownik — f. 19,24;[2]) Woyciech Ciechanowski (122) — f. 10; x. Wilczek pleban Malechowski — f. 66; † Walenty Stąncel Szolc — f. 130; zamek Niski lwowski za się (132) — f. 913,22½; Zigmunt Gotszlagier — f. 40; Zophia Winczarka — f. 20; x. Zabarzewicz — f. 8; Zachariyasz Szymonowicz — f. 6.

Latus f. 20081,17.

Regestr mieszczan y obywatelow lwowskich nieosiadłych, ktorzy po dzis dzien znaiduią się w miescie, a pod czas pierwszego oblężenia contribuowali, iako nizey:

[1]) Latus 18114, 21½.
[2]) Latus 18887, 24½.

Nomina mieszczan y obywatelow lwowskich: — Mieszkaią w kamienicy: — Dali:[1]) — Andrzey Złotnik — Kliszowskiey — dał — f. 8,22½; Andrzey Swiec — Kampaniowskiey — f. 3; Franciszek Magowski aptek(arz) — Kampianowskiey — f. 52,22; Greger Rymarz — Tacikowskiey — f. 108; Ian Strubicz — Fabianowskiey — f. 78; Ian Gąsiorek, kusnierz — w baszcie — f. 510; Ian Iarzęczek, krawiec — Mądrowiczowskiey — f. 20; Ian Czechucki, zeleznik — Tacikowskiey — f. 123; Iakob Halarowicz, złotnik — Iezuickiey — f. 210; Iakob Kraus — Krauzorowskiey — f. 10; Marcin Miecznik — Ducowskiey — f. 5; Marcin Białecki, aptekarz — Regułowskiey — f. 102; Malcher Duchnicz — Siedmirackiego — f. 165; †Marcin Scruzyna aptekarz — Hepnerowskiey, Kampianowskiey — f. 266; *Ian Konieczny — seminarium — f. 28,15; Ian Kucharz piwniczny — Kosmidorowskiey — f. 10; Ian Miecznik — Hawiczowskiey — f. 2; Szymon Olsiernik — Abrkowskiey — f. 22; Stanisł(aw) Miechowniczka — Pawlikowiczowskiey — f. 30; Sebestian Introligator — Zambrzyckiego — f. 36; Woyciech Piwniczny — Dybowiczowskiey — f. 10; †Woyciech Załosowicz — Masarowskiey — f. 522,15.[2])

Przesz pp. Ormiany na okup miasta dana suma takowem sposobem:

P. Krzystopha Azerkatowycza, wedle ausczugu danego towaru za — f. 17296; p. Iana Warteriszowycza suma — f. 12000; p. Torosowycza suma — f. 9314; p. Iana Krzystophowycza — f. 3000; pp. starszy osobno daly — 2210; rozni zasz, iako ktury dał: p. Krzistoph Ian Berkatowycz — f. 500; p. Krzystoph Łiskowycz dał — f. 108; p. Gabriel Bartosowycz — f. 628; p. Zachariasz Ięndrzeiowycz — f. 500; p. Ian Iuchno-

[1]) Дальшій спис в рукописї поданий у трьох колюмнах, як показують попередні заголовки: в першій імена, в другій назва домів, у третій заплачена сума.

[2]) Загальної суми в рукописї нема, може бути, що тут реєстр урваний.

wycz — f. 900; p. Mikolay Krawczyk — f. 360; p. Ian Aftarz — f. 180; p. Mikołay Iakubowycz — f. 120; pany Patrarowa — f. 30; p. Krzystoph Awedikowycz — f. 916; p. Sudrak Agepsowycz — f. 100; Awedik Diaczeyczek — f. 24; p. Cyphosiowa, wdowa — f. 40;[1]) p. Ięndrzey Tebenka — f. 50; pany Filipowa — f. 62; Bodwiy trzy — f. 60; p. Mikolay Steczkowycz — f. 296; p. Kasper Kalwyn — f. 50; p. Chozyna Krzystophowa — f. 800; *p. Madzar — f. 120. In summa cziny 49274 (*49694);[2]) *arcibiskup ormianskj lwowskj — f. 260.[3])

Sumy dane na okup Chmielnickiemu według reiestru p. Haidera. — f. 343015.

P. Wilczek stary — f. 3504; p. Wilczek młodszy — f. 5834; p. Tołoczko — f. 6592; p. Vbaldini — f. 12536; p. Woisza — f. 7702; p. Roraiski — f. 40592; p. Kisiołkowa — f. 4079; p. Ghidelczyk — 4225; p. Zuchorowicz — f. 28128; p. Bielakowa — f. 7989; p. Roberta — f. 12003; p. Ducego — f. 10422; p. Zondicz — f. 441; p. Giorgi, cudzoziemiec — 249; cudzoziemcy — f. 900; p. Wasil — f. 1012; p. Gimpel — f. 24500; p. Bernatowic — 17296; p. Ian Krzysztophowic — f. 3406; p. Ian Warterisowic — f. 12000; p. Iwaszko Torosowic — f. 8964; p. Wenda — f. 9360; Swarzkop — f. 5978; p. Teodosy — f. 3357; p. Ławryszowic — f. 1000; p. Łandyszowa — f. 1842; p. Kuczarski — f. 400; p. Ian Hrechorowicz — f. 1020; p. Stephan Ławryszowic — f. 539;[4]) p. Matiasz Fedorowicz — f. 798; p. Łazar Mathiaszowicz — f. 938; p. Dziurdzi — f. 1040; p. Barszczowa stara — f. 281; p. Chmielowa — f. 200;

[1]) Поправлено з 30.

[2]) Приписано з боку.

[3]) Ся остання додаткова позиция дописана окремо, низше загальної суми.

[4]) Зісумовано: 235870 і се число вставлено по другій сторонї (summa s tamtey strony).

koscielne srebro — f. 3492; p. (G)elazyn — f. 360; p. . . . owa — f. 300; p. St(anisław Du)bieszowski — f. 150; p. Simon Conwisarz — f. 150; p. Altemaier — f. 8000; p. Andrzeiowa Złotniczka — f. 100; p. Woiciech Zyczliwy — f. 290; p. (O)gunkowa — f. 100; . . . ow[1]) — f. 94; . . . 3000; . . . 150 . . . 400, (p. Dolezynski 10 grzy)w. srebra — f. 240; (p. Anczewski . . . połset)kow płutna — f. 1500; (p. Grozwaier) — f. 60; . . . f. 460; . . . f. 540; . . . f. 300; . . . f. 130;[2]) p. Andrzei Łukcinowicz (sic!) 4 grzyw. srebra za f. 85, feresia pupkowa, zupan y czapka f. 300 — f. 385; p. Ian Krika 4 grzywien srebra za f. 100. y 7 pułsetkow płutna f. 70 — f. 170; Iacko Krawiec — f. 100; p. Katarzyna Moscicka gotowych — f. 150; drobiazgi — f. 575; p. Woiciech Załaszowic za grzywnę srebra f. 22, gotowych f. 500 — f. 522; Rozesłanek 20 pułsetkow płutna — f. 400; p. Prochownik 5 pułsetkow płutna — f. 100; p. Smitowa — f. 100; p. Dispot — f. 200; p. Ian Struzbic — f. 78; p. Dobromilski — f. 37; p. Marchwiany — f. 500; p. Anczewska stara — f. 50; p. Chrechorowa stara — f. 390; drobiazgi — f. 456; p. Szembekowa — f. 110; p. Ielonek — f. 335; p. Gęsiorek — f. 500; drobiazgow — f. 228; p. Iędrzeiowa — f. 47; p. Stanisławowa pro — f. 110; p. Ian — f. 20; p. Paweł Rimarz — f. 104; p. Grigier Rimarz 4 grzyw. srebra — f. 108; p. aptikarka Drazinowa 9 grzyw. srebra f. 216, gotowych f. 50 — f. 266; p. Woiciechowa Piekarka 2 grzyw. srebra — f. 48; p. Marcin Białeczki 1 grzyw. srebra y łot. 4 f. 25, gotowych f. 74 — f. 99;[3]) p. Kryczyna 3 puls. płutna f. 60, gotowych f. 100 — f. 160; p. Ian Czechucki — f. 123; p. Woiciechowa Czaplicka — f. 20; p. Ian Siodlarz — f. 100; p. Awedik Bogdanowicz 22 puls. płutna — f. 440; . . . f. 30; (Andrzeiowa) Bildazina — f. 80; . . . wdowa — f. 43; . . . ko

[1]) Що означене кропками, в рукописї знищено.

[2]) При долї зараховано: f. (258)393, що вставлено в перший рядок по другій сторонї.

[3]) Зараховано: 264581 і перенесено на другу сторону.

grabarz — f. 15; (Ian) Piwniczny — f. 36; p. Andrzey Solski — f. 30; (Steph)an Laskowski — f. 534; drobnych — f. 146; . . . halarow gotowych . . . f. 210; . . . f. 201; . . . (udnicki) — f. 80; . . . f. 398; . . . awow . . . f. 600; (Kasper H) . . . f. 200; (Andrzei Szym) . . . 3 grzyw. (srebra łot. 4 f. 62, gotowy)ch — f. 262; (p. Grigier Sk) . . . f. 50; (p. Ian Zembrzycki) — f. 200; (Torosieczk) . . . f. 248; . . . f. 114; . . . f. 2600; . . . f. 293; . . . f. 240; . . . f. 165;[1]) p. Mikołaiowa Pokuczy — f. 60; p. Ian Kudlicz — f. 300; p. Stącel młody — f. 135; p. Iadwiga Szulcowna — f. 200; p. Gładyszowa — f. 152; p. Matiasz Klimkowicz — f. 60; drobiazgi — f. 197; p. Goslagier — f. 400; p. Gabrielowa Charo — f. 100; p. Gędzicki — f. 300; p. Boczkowic — f. 300; drobnych — f. 500; p. Giorgy — f. 2649; Razko y insze — f. 182; p. Kołomejski — f. 352; drobnych — f. 111; p. Woiciech Maideszowic — f. 300; p. Ian Paszkowski 8 puls. płutna — f. 160; p. Prochowniczka 7 puls. płutna — f. 140; drobiazgi — f. 184; p. Stącel — f. 300; liquory — f. 4486; p. Fabian Horn — f. 2000; pp. Ormianie — f. 7150; za muszkiety — f. 350. [Summa] — f. 293367.

Tu wypisac naszych, ktorych sie moderowało:

2 szable pp. starsi dali — f. 320; 2 noze pp. starsi — f. 180; 1 slik y czapke pp. starsi — f. 200; 3 misiurki, 4 pary karwaszow — f. 230; 1 buzdygan pp. starsi — f. 70; . . . muszkietow pp. starsi — f. 60; . . . łuki pp. starsi — f. 120; . . . z łubien — f. 30; . . . pp. — f. 20; . . . f. 24; . . . reymentu — f. 240; . . . bake panowie — f. 10; . . . azom — f. 180; . . . (czer)wonych — f. 162; . . . grzyw. (sre)bra — f. 360; . . . wy — f. 4. . . . zapła(cono) — f. 2210.[2]) . . . f. 200; . . . f. 300; . . . f. 30; . . . f. 54; . . . f. 400; . . . f. 228; Zachariasz — f. 500; . . . f. 900; . . . f. 360; . . . f. 180; . . . f. 120; . . . f. 30; . . . f. 60; . . . f. 52; . . .

[1]) Зараховано й перенесено: (272)199.

[2]) Се сума того, що висше.

f. 30; . . . f. 294; . . . f. (2)00; . . . f. 20; . . . f. 80; 12 puls. płutna p. Awedika — f. 240. [Summa] — f. 6488.

Długie mieiskie, ktore są zaciągnione z pozwoleniem wszytkich:

X. Florianowi — f. 3000; Chmielewskiemu — f. 3000; p. rectorowi — f. 3000 p. Zuchorowicowi — f. 1700; lunaria interessa dała, iako pokazuią — f. 4320.[1]) [Summa] — f. 10700.

Naszego wydatku na okup — f. 35350; drobnych wydatkow — f. 6488; 1 szabla p. Agopsy — f. 100; 1 para pistoletow p. Hadzej — f. 24; 1 kulbaka p. Grzeska Tebaki — f. 30; 1 łuk malowany p. Grzeska — f. 40; . . . baka p. Ięndrzeia — f. 50; (puł)set(e)k płutna p. Zacha. — f. 20; puł(setek) p. Antonowa — f. 20; puł(setek) Drukiewiczowa — f. 20; (puł)setek p. Falipka — f. 20; . . . (czer)wonych p. Feliga — f. 42. [Summa] — f. 42204.

f. 42204 + summa od mieszczan f. 293367 + osobno f. 6488 = f. 342059.

(Рукопись бібл. Оссолїньских N 1480, pp. 5, 7—8 v., 9—12 v. (58—62), 68, 70—73 v.).

Рукопись, що з неї подали ми реєстри, полишилась по комісиї, що була визначена після облоги Львова 1655 р. на те, аби контрибуцию розложити рівномірно на всїх міщан. Комісия ся підставою до визначеня податку взяла окуп Хмельницькому з р. 1648. В першій контрибуциї не було нїякої системи, то-ж коли хто дав більше, як показувала маєткова такса, тому потручувано відповідну суму при оподатковаю з р. 1655.

Додати тут треба, що названа рукопись була бруліонною книжкою для комісиї, то-ж богато у нїй поправок і доповнень, де-що й знищено, тому то й не всюди числа годять ся між собою і не всї суми відповідають їм.

Постанови комісиї, реєстри другого окупу та дотичні доповненя до 1648 р. подамо на своїм місцї.

---

[1]) Не враховано.

XXX.

Лист Самуїла Кушевича зі Львова до батька у Кракові. 3 н. ст. падолиста 1648.

Nie tylko człowieka, ale y ptaka nie widac przy Lwowie, ktory by albo z Polski do nas, albo od nas do Polski mogł przyleciec y o wzaiemnych rzeczach obwiescic. Iuz to czwarty ras pisze do Krakowa, a wiedziec nie mogę, czyli od nieprzyiaciela przeięte, czyli wmci są wczale oddane.

Woyska kozackie y tatarskie odstąpiły od murow naszych, ale o dwie mile gromadne niektore pułki leżą, dla ktorych ani my wyiezdzac, ani ludzie do nas przyiezdzac nie mogą, y tak po staremu iestesmy w oblężeniu. Mamy wiadomosc, ze w tych dniach kursor krakowski wpadł nad samym Lwowem w ręce nieprzyiacielskie, z ktorych potym vszedł y do Krakowa wrocił się: ten tam powiedziec moze, iakie sam v nas miast y miasteczek, wsi y wszystkich rzeczy popustoszenie y w niwecz obroczenie. Nunc campus, ubi Troia fuit.

Przyszedł tez w tych dniach z Krakowa kursor od paniey Robertowey do samego pana posłany, a ten nam powiada, ze w tamtym kraiu nie maią zadney wiadomosci o nieszczęsliwym oblężeniu naszym y o zadnym ratunku dla nas nie mysłą. Niech P. Bog placi rzeczypospolitey, dla ktorey niedbalstwa niezliczona prawie liczba dusz chrzescianskich w niewolą poganską idzie, nie wspominaiącz tych, ktorych okrutnie na kazdym mieyscu zabiiaią.

Temu mi dziwno, ze przez paniey Robertowey posłanca od pani moiey nie miałem pisania, lubo pani Gędzicka y insze do małzonkow swoich pisały; prędko mnie zapomniała, do Krakowa przyiachawszy. Ia w oblężeniu tak cięskim będac staram się, abym dał o sobie wiadomosc, a ona za łaską Bozą na wolnosci zyiącz, nie moze wywiedziec sie, kiedy drugie Lwowianki do mężow wysylaią. Laczna to philosophia obesłac się worem, aby wszytkie wiedziały, kiedy iedna wysyła.

Patientia v nas barzo złie. Gumna wszytkie y sztyrty od Zaporoza az do Lublina popalone. Chleba, nie wiem, zkąd zasiągac mamy. Ludzi od głodu wiele barzo umiera. Cosz bedzie daley? Sat sapienti! Ostatka listowi poruczac nie mogę y zal mi serdeczny nie dopuszcza.

Opisałem poniekąd statum rerum nostrarum wmci w pisaniu przesłym. Nie wiem, iezeli dosło. Dzis do i. m. p. woiewody krakowskiego pisze od miasta, y do Przeworska (day Boze szczęsliwie!) przesyłamy. Jutro do wmciow wyprawie, P. Boga prosząc, aby pisanie moie mogło przysc do rąk wmci, a potym od wmci do mnie, iezeli nas P. Bog z miłosierdzia swoiego wcale tu zachowac bedzie raczył.

Mysmy iuz gotowi bronic sie az do samey smierci y zguby, iezeli by nam woysko zaporowskie wiary dotrzymac nie miało. Teraz gdy pisze, przyszedł ipso momento cursor z Warszawy bez listow, uciekszy z rąk nieprzyiacielskich kilka razy, na drodze będącz poimany, y oznaymił, ze Kazimirz na krolestwo obrany. Day P. Boze, bo tego Kozacy bardzo pragneli, y sąm Chmielnicki obiecował po kilka razy ad primum nuncium odpasac szable y luk odlozyc od siebie, a iemu debitum obsequium et reuerentiam oddac.

Kachniczke wm. pozdrow ode mnie z małym Iwaneczkiem, moią kochaną pareczkę, a powiedz wmc ode mnie, ze mi sam P. Bog dac raczył malenką czoreckę, ale imienia nie wiemy, iezeli pozyie, wolno ią bedzie nazwac podług upodobania. Nie dopuscza zal pisac, co tego u nas poginęło, to od ognia, to od głodu y zimna, y pod dzis dzien ginie po ulicach, po rynku, po cmentarzach, miedzy kramami y po innych mieyscach. Powiecz wm. y to, ze iezeli za wolą Bozą do nas powroci, nie tylko Lwowa, ale y domu swego nie pozna! Az do ostatniey koszule obroczilismy się w niwecz, bo y koszule własne ginąc musiały, czego az groza wspominac. Niech P. Bog pochwalon bedzie za wszytko. Powiecz wmc, zem Hordzie tatarskiey bedącz, lanczuszek darowac musział sułtanowi, chcącz sie dostatecznie wywiedziec, iezeli Kachniczki

moiey zagony rospusczone (bo nam tak było vdano) nie zabrały. Napomniey wm. ode mnie y od siebie, niechay P. Boga się boiącz, skromnie teraznieysze niesczęscie ponosi, spodziewaiąc się z nieba pociechy y nagrody. Viuit Deus consolationis et Deus misericordiarum! Rzeczy niechay vchrania, a w chodzeniu iako nayskromniey, bo nie ku rzeczy, aby sie Lwowianki w Krakowie stroic miely, a mi sam ledwie nie nago y boso chodziemy, potraciwszy wszytko, a rzemiesznika dostac nie mogącz, bo z wału pod gardlem zchodzic nie mogą do domu. Tosz niesczęscie padło na tych, co pouciekali, gdyz im wszytkie sklepy pozakowano y rzeczy pobrano. Alec im zalu szkoda przydawac. Powiesz wmc y to, ze iuz kilka niedziel piwa nie piie, samym winem bawiąc sie, ktorego P. Bog wie, iako nam długo stawac bedzie. Caetera in silentio. Jutro poprawie, a teraz wszytkim wmciom czołem byie po nieszczęsliwemu. Ruskowi synowca swego zalecam, Kasienkę oblapiam, Iachniczka całuie.

W Lowa (sic!) 3 nouembris 1648.

Wm. powolny, choc utrapiony syn — Samuel Kuszewicz.

(Рукопись бібл. Оссолїньских N 189, p. 163—166).

XXXI.

Реляция Яна Убальдінї, львівського радника, про спустошенє села Зубрі та Сихова. 16 н. ст. падолиста 1648.

Actum Leopoli feria secunda ante festum praesentationis B. Mariae V. pxma a. D. millesimo sexcentesimo quadragesimo octauo.

In officio praesenti consulari Leopoliensi personaliter residens spectabilis dnus Ioannes Vbaldini, consul leopoliensis, denunciationem eiusmodi oretenus fecit:

Wiadomo to iest wmciom dobrze, iako za nastąpieniem pode Lwow nieprzyiacioł koronnych wszytkie w okolicy lezące

wsi y maiętnosci ogniem od pomienionych nieprzyiacioł funditus zniesione są, miedzy ktoremi isz wies Zubrza, ktorey wmc iestescie directi domini, a ia do tego czasu byłem oneyze arendarzem, pod takowąsz klęskę y nieszczęscie podpadła, do szczętu spalona ze wszytkiemi gumnami y budynkami została (co wmciom potym ex re oculis subiecta et ex officiosa visione manifeste patebit). Więc y poddani wszyscy vtriusque sexus et omnis aetatis, częścią okrutnie od ręki nieprzyiacielskiey zamordowani, częścią w niewolą poganską zabrani są. Tedy dnia dzisieyszego wmciom takowe spustoszenie wsi do wiadomosci donoszę y o takowey szkodzie oznaymuię.

Wies zas Sichow lubo ogniem zniesiona nie iest, iednakze wszytkie gumna y wszytkie pozytki, tak dworskie iako y chłopskie od nieprzyiaciela zabrane są, co takze z visiey, ktorey wkrotce po vspokoieniu się za łaską Bozą teraznieyszego niebespiecenstwa affectowac będę, dostatecznie wmc zrozumiecie y na oko widziec będziecie.

Ktora denunciatia, proszę, aby do xiąg przyięta y wpisana była.

Quam quidem denunciationem modo praemisso factam officium consulare Leopoliense suscepit et actis hisce adnotari fecit.

(Acta consul. Leopol. a. 1648 9, t. 53, p. 164—5).

XXXII.

Лист Самуїла Кушевича зі Львова про сучасні події. В падолистї 1648.

Tertia die mensis novembris przyszedł do Lwowa zołnierz ieden z Zamoscia, ktorego p. Ludwik Weyher y imc p. Władzisław margrabia na Mirowie Mirowie Myszkowski do nas wysłali. Ten na ratusz przyszedłszy, o swoiey odwadze y o niebespieczenstwie w przeprawie wiele powiedziawszy, oddał list

do magistratum nostrum, od pomienionych ich mciow pisany. Mieli to w zleceniu ich mosc od x. imci p. woiewody ruskiego, aby się byli starali nas iakimkolwiek sposobem posiłkowac. Tak to po polsku bydz musi, consilia post res! Posyłali kilka kroc rozni osoby chcąc zasiągnąc o powodzeniu naszym wiadomosci, ale dla wielkiego mnostwa tatarskiego y kozackiego przybic do nas nie mogli. Tandem ten, ktoregom namienił, zołnierz felici dolo vsus, pięcseth złotych pro premio maiąc obiecane, do nas się stawił z pisaniem. Odpisalismy krotko ich mciom, dziękuiąc za takowe ku miastu affecty, nic więcey nie wspomniawszy, widząc, ze iusz na ten czas sami w Zamosciu od nieprzyiaciela otoczeni byli.

Nazaiutrz potym, to iest czwartego dnia miesiąca listopada, przyszedł list od samego xiązęcia imci sine data loci et diei, w ktorim nas ad tolerandam obsidionem animuie, obiecuiąc prętkie a wielkie posiłki. Tych do tego czasu nie widac. Na ten list nic się nie odpisało, zasiągszy wiadomosci, ze xiąze imci iusz był z Zamoscia do Warszawy vstąpił, a posłaniec nie chciał nazad powrocic.

Die quinta novembris panowie rayce, chcąc dac ordinibus regni de statu rerum suarum informationem naznaczyli do Warszawy internuntios: p. Iana Grynwaldta y Samuela Kuszewicza, ktorzy do tego czasu, szukaiąc roznych sposobow, przeiachac zadnym sposobem nie mogą.

Sexta die novembris przysłał list Chmielnicki do xiędza Mokrskiego, prosząc aby od niego do stanuw koronnych legatią odprawił, oswiadczaiąc skłonnosc swoie ku pokoiu. Kazał przytym powrocic się od nas bratu swoiemu stryiecznemu y iego kompanii, inszych na ich mieisce przysławszy. Poiachał nazaiutrz xiądz Mokrski pod Zamoscie pospołu z bratem Chmielnickiego, a kompanią iego zatrzymalismy, prosząc listownie, aby ich nie odmieniał, a brata nazad do nas, iako naiprędzey. odsyłał. Do tego czasu ani brata ani responsu nie słychac.

Decima die novembris przyszedł z Warszawy kursor, maiąc od .p. kanclerza koronnego y od inszych pewne listy do

vrzędu y do privatnych osob. Ten od Kozakow poimany będąc, oddany był samemu Chmielnickiemu, na ten czas w Tomaszowie będącemu. Odpieczętował y przeczytał listy, chłopu przez całe trzy dni wszelaką wygodę y wczas dac rozkazawszy, y po tym onego do nas z otwartemi listami wyprawił y nas pozdrowic kazał. Qvidquid id est, fugio Danaos, vel dona ferentes!

Duodecima die novembris imc p. Krzysztoph Arciszewski z kompanią swoią ze Lwowa wyiachał do Warszawy, odważywszy się in omnem casum y w armatę dobrze opatrzywszy. Pobłogosławił w tym P. Bog imci albowiem die decima sexta novembris przeprawił się przez San pod Iarosławiem, zgubiwszy nieco osob z kompanii swoiei.

Tegosz dnia wyprawił Chmielnicki do Warszawy od Zamoscia xiędza Mokrskiego, a przy nim osob czterdziesci, ktorzy, day P. Boze, aby się do nas powrocili z pokoiem. Nulla salus bello, pacem te poscimus!

Die vigesima prima novembris syn Chmielnickiego w roku szesnastym, maiąc przy sobie osob kilkadziesiąt, a wozow nie mało naspizowanych bogato, stanął pod Zołkwią, szkod (мб. skąd) potym vigesima tertia novembris ruszył ku Ukrainie. Do tego czasu na kazdy dzien wozy z dobyczą wysyłaią, a nie masz takiego, ktory by zastąpił y odbił, mogąc tu do nas z Polski nie tylko gorami, ale y na Jarosław przebic. Aeterna labes, nec repabile damnum Polonis!

Miiały tesz w tych dniach Lwow swieze pułki kozackie, idąc do Chmielnickiego pod Zamoscie, szkod iednak zadnych nie czyniły, maiąc zakazy od Chmielnickiego. Bogdayze takowa disciplina w woysku naszym koronnym była!

Die vigesima quinta novembris przyiachali Ormiani, ktorzy nam powiedzieli, iako się Zamoszczanie okupili Chmielnickiemu, extrema adacti necessitate.

Powysyłał był Chmielnicki niektore pułki swoie na dobywanie niektorych miasteczek, ktorzy rozdzieliwszy się, et distractis viribus nie wieli wskorali. Nie wskorał nic Głowacki

pod Komamem (?). Obronił się Kapuscie, pułkownikowi, Przemysł y insze niektore mieisca. Wzięty zas Grodek, y vrząd katholicki zniesiony, ruski postanowiony, zamek Kozakami osadzony, zakonnikow y xięzą swiecką z niektoremi oboich płci katholikami powyscinali, staw spuscili, gumna do tego czasu młocą y zboza przedaią. Tosz się stało z Janowem y Jaworowem, gdzie takze do tego czasu gospodaruią. Tosz się dzieie w inszych miasteczkach z (мб. w) drugą stronę Lwowa, a my za tym bespiecznymi bydz nie mozemy.

(Рукопись бібл. Оссолїньских N 2346, p. 42—44).

XXXIII.

Унїверсал Яна Казиміра до піддапих, аби заперестали бунтів.
12 н. ст. грудня 1648.

Ian Kazimierz, z łaski Bozey obrany krol polski etc.

Wszytkim wobec y kazdemu zosobna, komu wiedziec nalezy, osobliwie poddanym miast, miasteczek, wsi naszych, duchownych y slacheckich, oznaimuiemy, iz osiadszy za iednostayną wszytkich zgodą tron krolewski, nayprzednieysze iest staranie nasze czałosci, bespieczenstwo y pokoy obmyslawac pospolity. A poniewaz rzpta z niektoremi do nas przydanemi zleciła nąm, azebysmy o vspokoieniu splondrowaney Vkrayny staranie, iak naprędzey, czynili, przeto za dostatecznym z pomienionemi, ktorzy na ten czas przy boku naszym bydz mogli, zniesieniem y namową, posyłamy vrodzonego Mikołaia Ostroroga, podczaszego koronnego, buskiego, rochatynskiego etc. starostę, dla vspokoienia ziem woiewodztwa Ruskiego, w ktorych nie mało się buntow temi czasy pokazało. Declaruiemy oraz, isz lubo by sie tam na kogo, lubo naszych, lubo w duchownych, lub y w szlacheckich dobrach, ze do buntow powodem był, pokazało, dalszym rzptey zabiegaiąc mieszaninom, a pokoy, na ktorym wszytko ścęscie panstw zawisło, vczynic

chcąc, ten swawolny postępek darowac y odpuscic obiecuiemy. Roskazuiemy przeto wszytkim, ktorzy by ino z posłuszenstwa panow swoich wykroczyli, aby, pewni zostawszy odpusczenia, nie pobudzaiąc vpornemi postempkami swemi naszy przeciwko sobie surowosci, do domow swych y poddanstwa zwyczainego powrocili. Azeby to roskazanie nasze do skutku iak naprędzey przywiedzione bydz mogło, zlecilismy temuz vrodzonemu podczaszemu koronnemu, na ktorego sie we wszytkim referuiemy, zeby te nasze łaske wszytkim publikował, a kto by zas nią pogardzał, surowo takich karał, zeby sie te tam rzetelnie vspokoic mogły mieszaniny. Stosowac sie tedy do woley naszey będziecie, inaczey nie czyniąc dla łaski naszey y z powinnosci swey.

Dan w Warszawie dnia XII miesiąca grudnia roku P. tysiąc szescset czterdziestego osmego, panowania naszego polskiego y swedzkiego pierwszego roku.

Ian Kazimierz, krol.

(Ind. rel. castr. Premisl. a. 1649—50, t. 376, p. 1—2, obl. 5/I).

XXXIV.

Ухвала соймику в Перемишлї 15 н. ст. грудня 1648.

My rady, dygnitarze, vrzednicy y rycerstwo woiewodztwa ziem Ruskich, ziachawszy się do Przemysla (dla niebespiecznego do Wisnie przeiazdu od nieprzyiaciela, w ziemiach naszych ieszcze dotąd grassuiącego) pro die decima quinta decembris na seymik z electiey naznaczony, zgodnie obralismy sposrodka ichm. panow posłow na seym sczesliwey, da P. Bog, koronatiey i. k. m. Iana Kazimierza, krola szwedzkiego dziedzicznego a pana naszego, na seymie electionis przeszłym warszawskiem mianowanego: z ziemie Lwowskiey — ichmci p. Adama Dzierzka, podczaszego ziemie Sanockiey, y imci p. Marcina z Niedzieliska Madalinskiego; z ziemie Przemy-

skiey — imci p. Franciszka Dubrawskiego, podkomorzego ziemie Przemyskiey, y imci p. Karola Franciszka na Białobokach Korniakta; z ziemie Sanockiey — imci p. Stephana z Hoczwie Bala, chorązego ziemie Przemyskiey, y imci p. Andrzeia z Nowotanca Stana, podczaszego ziemie Lwowskiey, — ktorym takową instruktią daiemy.

Iakosmy w takiem zamieszaniu y niesczesliwym nachyloney prawie miłey oyczyzny naszey osieroceniu, to iedno remedium salutis nostrae y kraiow naszych, nieprzyiacielskim ogniem pałaiących, szczesliwą electią nowego pana y głowy v siebie mieli, tak isz ten, ktorego reką krolowie korony biorą y panstwy władaią, wolne animusze y serca ziednoczywszy, chetnie głosy wszytkich stanow do nominacii pana naszego nowego naiasnieyszego Kazimierza, krola szwedzkiego y krolewicza polskiego, zgodnie skłonic raczył, wielce sie ciesząc, iegosz maiestatu prosim, aby za tą nową koroną, ktorą P. Bog sąm przeirzał iego krolewskiey maiestati y szczesciem długich lat y panowania wprzod i. k. m. a potym y oyczyznie naszey miłego pokoiu y porządanego po teraznieyszey załosney klesce vzywac dał wytchnienia. Iakosz ex prima inauguratione dobrze sobie ominamur, ze iako niegdy waleczny Iulius seditionem exercitus vno verbo compescuit, tak za pierwszym swiezo do rospusczoney sweywoli powaznym poselstwem wstręt y odwrot vczynic raczył, ze y do konca labentem patriam, w ktorey sie rodzic y chowac raczył oycowską dzwigac bendzie. Przy pokornym tedy wiernego poddanstwa y posłuszenstwa naszego oddaniu powinczuią i. k. m. ichmc panowie posłowie nasi z niesmiertelną sławą korony.

Naprzod powinni bendą ichmc pp. posłowie nasi to efficere y domowic, zeby in posterum nicht nie wazył się praeiudicare libertati woiewodztw y ziem iakiemikolwiek wymyslonemi sposobami, złozeniem sobie prywatnych consultatyi y obieraniem posłow extra pallatinum contra manifesta iura et consuetudines regni, w nienalezytey ziemi, y aby zaden s tych, ktorzy by tam na seymie koronationis na ten czas poselską

authoritatem insciis nobis sobie przywłasczali, w poselskiey izbie mieysca przes nas obranych posłow woiewodztwa naszego nie zasiadał, według protestatiey przes nas przeciwko temu vczynioney.

A ichmosc pp. posłowie nasi zaras na początek seymu stawic się y do naszey intentiey, w kole ichmciom declarowaney, in toto stosowac się powinni bendą, w czym fidem ichmciow obligamus.

Providebunt ichmc pp. posłowie nasi, iako by respublica ineat rationes securitatis, y tendiarium militem aby obmyslała non excedendo modum in numero woyska, a posła i. k. m. do cesarza tureckiego imieniem rzeczyptey wysłac raczył, virum magnae experientiae, przes ktorego by takowe szkody rzeczyptey et belli rationes inducat, ktore przes Hordy tatarskie rzeczpospolita poniosła s tey samey przyczyny, isz Kozakom Zaporowskim przes te lata wtargnienia w panstwa tureckie seria animaduersione bronione były, w czym expostulowac przes tegosz posła, aby sprawiedliwosc rzeczpospolita odniesc mogła.

Expostulowac bendą ichmc pp. posłowie nasi v i. k. m., aby zadnych tytułow cudzoziemskich, ani kawaleryi, ani confraternitates zadnych za szczesliwego, da P. Bog, panowania naszego do korony promowac nie raczył y cudzoziemskich ludzi ad consilia et dignitates nie przypusczał, ani ich ad legationes et functiones publicas nie zazywał, ichmciow pp. senatorow authoritatem praemoveat, nie daiąc wprzod mieisca nikomu przed niemi, tam in consilio, iako tesz et in praerogatiua, y aby cum officialibus et consiliariis regni bez ichmciow pp. senatorow residentow nihil concludat, y owszem, aby circa consilium ichmciow pp. senatorow zostawac raczył w czym pluralitatem sequi, azeby tym wiekszą powagę senat rzptey miał. I. k. m. vpatrzywszy ex condigno meritorum, kazdego aby chlebem rzptey opatrował, a dwor swoy krolewski aby we wszytkim ex consilio senatus reformował, na gwardią swoie aby osobne dobra ordinowawszy, zadnemi na potym

donatywami dobr stołowych swoich obciązac nie raczył. Residentow zadnych, cudzoziemskich panow, na dworze swoim trzymac nie raczył, ani szlachectwa nikomu priuato priuilegio dawac nie raczył.

A isz sie to zagesciło, w czym znaczne za czasem rzptey mogłoby nastąpic periculum, ze secreta consilia ex senatus consulto na seymach inscio tertio ordine, to iest poselski izby, zwykły bywac, ktore potym pospolicie ad archiuum podane zostawaią, tedy in posterum, aby tego wiecey nie bywało, starac sie o to będą ichmc pp. posłowie nasi.

A pan marszałek izby poselskiey aby z niezgodnemi punctami do krola imci na gore nie przychodził y na zadne declaratie przes woiewodztwa in facie i. k. m. pozwalac nie wazył sie, przestrzegac bendą ichmc pp. posłowie nasi, y penitus aby na to nie pozwalali.

A ze na ten czas denunciatia nie doszła do grodow naszych post electionem i. k. m., tedy vpomniec sie tego maią v imci x. prymasa, et in posterum aby to lege cautum sit, aby takowe denunciatie y wszelakie listy seymikowe do grodow naydaley dwoch niedziel po seymie dochodziły, takze in casum regiae mortis, aby zarazem vniversałem trybunał obwieszczony był od imci x. prymasa.

Pospolite ruszenie in casum do zgody spolnych woiewodztw accomodomac bendą ichmosc pp. posłowie nasi.

Skarb koronny, iako korony y kleynoty, według dawnego porządku aby w schowaniu zostawały, cauebunt ichmc pp. posłowie nasi.

Długi, ktore by na seymikach wprzod nie były słusznie na potrzebe rzptey zaciągnione, verificowane na zadnym seymie, aby płacone y pozwalane nie bywały, a pogotowiu na teraznieyszym coronationis seymie na zadne ichmc pp. posłowie nasi pozwalac nie maią.

Aby seym szesciedzielny, na ktorym by sie y exorbitantie na electiey opusczone traktowały, złozony pretko był, starac sie o to ichmc pp. posłowie maią. Na ten ze seym aby

ichmci pp. hetmanow y commisarzow mandaty wydane były, y sądzeni, aby sie vkazało, kto by winien tey sromotney rosypki woyska tak wielkiego rzptey. Surowe prawa de disciplina militari ze bez executiey przes ichmc pany hetmany zostawaią, a licentia zołnierska co rok, a pogotowiu w tym niesczesliwym rzptey czasie gore wyniosła, starac się maią ichmc pp. posłowie, aby poeny y forum na ichmc pany hetmany, tanquam contra negligentes officiales, namowione były. Tamze zaraz aby y sposob eliberowania ichmciow pp. hetmanow z rąk poganskich y inszych więzniow sposob concludowany bydz mogł, a mianowicie aby iedno vacans naznaczone było na więzniow szlachtę.

Woiewodztwo Ruskie a statiuis et hybernis, iako barzo pod ten czas zdezolowane, aby wolne zostawało, efficient ichmc. pp. posłowie.

Posłowie albo commisarze, swiezo do Kozakow wyprawieni, iesli cum scitu rpbcae, dowiedziec sie; takze y traktaty, iesli by z niemi zawierane bydz miały, aby cum consensu izby poselskiey iako tertii ordinis concludowane ex dignitate rpbcae były.

In ea calamitate et difficili tempore aby sprawy powiatowe woiewodztwa Ruskiego, iesli by przypadły, a ktokolwiek wczesnie munimentow y spraw swoich do sądu należących nie mogł by accomodowac, tedy aby takowa sprawa do drugiego trybunału odłozona była (co iednak legitimis documentis deducere bendzie powinien).

Ichmc pp. posłowie maią imire modum iako by swawola y bunty domowe ad requisitionem hostis vspokoione bydz mogły. A vkrzywdzeni ludzie przes teraznieisze bunty, aby summario processu swoich szkod bez appelatii doysc mogły.

Czesto errory w składaniu seymiku Sanockiego nayduią sie w constitutiach, iako y w swiezych electionis, isz nie wras z ziemią Przemyską czas naznaczony, isz są szkodliwe, dismembrationem ziem tych zaciągaiąc, aby na potym nie bywały y teraznieyszy error nic consuetudini antiquae nie dero-

gował, a constitutie aby zarazem in facie rzptey przes imci p. marszałka podpisane były y iusz wiecey nie corrigowane y do grodu zarazem po skonczeniu seymu przes tegosz imci p. marszałka podawane były, offlcient to imc. pp. posłowie nasi.

Plebani aby bez wyraznego loci ordinarii pozwolenia nie wazyli sie szlachty do prawa pociągac iuxta constitutionem sinodalem cracouiensem.

Erarium publicum po powiatach isz iest potrzebne, dobrze aby namowione było, takze y mennica według dawnego prawa aby do skutku swego przywiedziona była.

Woytowie w dobrach duchownych iako z statutow seruitium militarem powinni, tak aby one pro qualibet expeditione bellica odprawowali, ichmc pp. kastellani przy popisach aby na to oko mieli, lege noua vtwierdzic.

Cieszkie grauamina ponosi stąn szlachecki w pilnowaniu spraw za dworem krola imci, rozne odległe residentie swoie odprawuiącym; starac sie bendą ich mc pp. posłowie nasi, azeby slachta za dworem in causis iuris et facti, takze cognitionum priuilegiorum, (ktore czestokroc na iedne rzecz roznym osobom nociuo exemplo wydawane bywaią) pociągani nie byli, ale takowe sprawy inter causas officii, poniewasz zawsze actor sequitur forum rei, aby na trybunale swoy koniec et definitiuam sententiam brały, wyiąwszy same sprawy graniczne o dobra i. k. m., takze y sprawy o gronty y szkody mieyskie zachodzące.

Siła, a prawie wszytko, na pretki de iureuictis zawisło executyi; goroco włozą sie, aby ich mc pp. starostowie cum parte adherente et possessoribus seu competitoribus bonorum iureuicti pozwani pro executione primum terminum na trybunale peremptorium mieli y za pierwszym decretem non obstante quauis iuridica et violenta iureuicti albo competitoris bonorum renitentia, executią skuteczną sub poena mille marcarum vczynili, ktorey sama strona albo plenipotent zapisany attentowac y przy niey bydz ma. A gdy by iureuictus

albo competitor dobr był tak potezny, zeby sie gwałtownie brachio regali sprzeciwił, za attestatią starosty albo vrzedu iego, przed xiegami zeznaną, ipso facto bez wszelkiey publicatii poena infamiae, confiscationis bonorum in partem iure uincentem et priuationis vitae subiacebit et rigor executionis admota nobilitate za vniuersałem i. k. m. przes starostow albo vrzedy extendi na takowe ma, na ktorą infamią zadne gleyty bydz nie maią. Relatią iednak pro executione w grodzie własnym, gdzie dobra leżą pars iureuincens zapisywac bendzie powinna. Takowi iureuicti ani w woysku z drugiemi mieisca miec nie bendą, y owszem takowysz executioni przez ich mc pp. hetmany, ktorą czynic powinni bendą, podlegac maią.

Ieszcze od koronatiey s. p. krola imci iako quarta na cekauzy y apparat woienny postanowiona y do rąk starszych nad armatą co rok wydawana bywała, a przecie gdzie by sie tak wielka summa obracała, nie wiemy; domagac się maią ich mc pp. posłowie, aby nąm inwentarz tego wszytkiego od teraznieyszego artylerie magistra przyniesli, a na potym aby rachunki, po rachunkach ichm. pp. podskarbiow, przed temisz deputatami praesente imci p. podskarbiego czynił, a po vczynieniu takowych rachunkow, s podpisem ręki swey do grodu, gdzie sie seym odprawowac bendzie, rachunki podawał, aby sie wiedziec mogło, iako wiele czego przybendzie, a na kazdy expiditiey woienney sąm personaliter przy armacie w obozie zostawac y iurisdictyi hetmanskiey podlegac bendzie powinien.

Edocuit praesens periculum, iako zła rzecz na mieiscach y zamkach sądowych, takze pogranicznych, sine praesidio sufficienti w ludzie, w zywnosc, armate y inszy apparat, cauere to lege, aby ichmc pp. starostowie takowi pod wszelkie rozruchy albo sami residowali, iako pogranicznych samo prawo do tego wiąze, sądowi zas aby zawsze szlachcica w tamecznym powiecie dobrze osiadłego y rycerskiego człowieka cum sufficienti iako sie wspomiało praesidio et apparatu na miey-

scu swym zostawowali. A co by od takowych starostow osobnemi przywilegiami oderwano było, aby to wszytko saluis modernis possessoribus przywrocone było.

Przez tez pany starosty sądowe nie mała w niesądzeniu cadentii remora iustitiae dzieie się, aby poena mille marcarum na nich podwyszona była, a i. m. k. na kazdym starostwie vacanti aby iurgelty ludziom zasłuzonym conferowac raczył.

Ich mc pp. duchowni, iz participant ex patrimonio reipubcae, słuszna, aby in defensionem eiusdem znacznym pieniężnym subsidium rzptą poratowali, ile w takowym razie pereuntis prawie oyczyzny et cultus diuini na wielu mieyscach y kosciołach zprofanowanych.

Spor na teraznieyszym seymiku o mieysce y pierwszy głos między vrzędem podkomorskim a woiewodzem, iz decizii w sprawie nie ma, zlecamy ich mciom pp. posłom, aby rzpta między temi dwoma vrzędami de praerogatiua discernat, ktory ma z nich praecedere.

Wniosą instantią ich mc pp. posłowie nasi do i. k. m., aby imc p. Sininsky o dobra zastarzałe dziedziczne y constitutiami vtwierdzony więcey inquietowany nie był. Takze iey mci paniey wilenskiey sprawa na seymie aby sądzona y decidowana była.

Contra pacta et iura vicinitatis stało się, isz poddani roznych panow węgierskich szlachte bracią naszę do siebie przyiąwszy, tam za onych zebrawszy, samych gwałtownie trzymaią y cum indignitate stanu szlacheckiego tractuią; — gorąco o tym prosim ichmc pp. posłow naszych, aby gorącą instantią do krola imci wniesli o list y intercessią za niemi.

Na Zydy, ktorzy passim nie tylko ceł, myt, zup, ale tez y ziemskich dobr arendy obeymuią, aby była poena coli obstrzona.

Iz wiele testamentow stawa przy ludziach konaiących, choc vmieraiący nie pozwala co in rem kosciołow, officiales vmacniaią duchowni, skąd wielka krzywda y praeiudicium succussorom, aby takie testamenta inualida byli. Ale gdy

na kilka dni za dobrego zdrowia vczyni takowe testamenty bez wszelkiey approbacyey officiałow, vim inscriptionis maią miec we wszytkich punctach y artykułach.

Iako przez wydanie gleytow, przeciwko prawu z kancelaryey wychodzących, ludzie vciązeni bywaią, tak nie mnieysze grauamen ponoszą, kiedy takowez gleyty na infamię in contumaciam, otrzymane z cancellaryey, slachcicowi bronione bywaią, aby tego praeiudicium więcey stan slachecky nie ponosił, urgebunt.

W ordinacii piechoty przez s. p. krola imci Stephana nie dosyc sie dzieie, aby in exequutionem tandem salutare to subsidium rzptey do exequutiey przywiedzione było, starac sie będą ich mc pp. posłowie nasi.

Deputaci do słuchania rachunkow, tak na seymiech generalnych, iako y na seymikach particularnych, iakichkolwiek prowentow rzptey do vznania defalcat odprawiania commissii, lustracii y wszelakiey remisii praeuio iuramento fidelitatis suae takowe funktie odprawowały.

Nie małe praeiudicium prawo pospolite y miasto Przemysl ponosi stąd, yz z duchownych y slacheckich domow y placow, na gruncie mieyskim zasadzonych, gospodarzy y rzemieslniczy iurisdictioni ciuili parere nie chcą, pilno się postaraią ich mc pp. posłowie, aby ze wszytkich domow y placow ludzie plebeiae conditionis y Zydzi iednę iurisdictią mieyską agnoscant, oney subiaceant et onera ciuilia wedle statutu ferant.

Toz miasto Przemysl aby za zupełną wiare y wytrzymanie nieprzyiacielskiego teraznieyszego impetu od stanowiska y stacii zołnierskich, iako drugie miasta, przez constitutią vwolnione bydz mogło.

Starac się tez o to będą ich mc pp. posłowie nasi, aby i. k. m. lege caueat, zeby in posterum dobra rzptey dobrze zasłuzonym dawac raczył y aby w tym iustitia distributiua zachowana była.

Ziemia Sanocka barzo iest vciązona declaracyią na electiyey vltra mentem ziemie tey od zołnierza powiatowego, gęsto przechodzącego, aliis incommodis zniszczoney, podana, aby sto pięcdziesiąt koni dla publiczney obrony kosztem swym trzymała, y nadto dwoie podymne zskładała, czemu zadną miarą poddani w tey ziemi, extreme zubozeni, nie wydołaią; — starac się będą ich mc pp. posłowie nasi, aby ta declaracyia zniesiona była, a insza obrona z ziemie Sanockiey habita ratione iey ciezarow, namowiona, y podatki, iezeli by iakie postanowione byc miały, aby to na seymik relationis do braci przyniesli. Takze y securitatem domesticam iezeli by sobie chciała obmyslic, aby to ex lege publica pozwolono miała, a nadto choc do dwoch lat zołniez w tey ziemi stawiony nie był y nie przechodził.

Przychylaiąc sie do vchwały seymu electionis pozwolonych z ziemie naszey ludzi czterech set koni, tedy ichmm. pp. rothmistrze aby tu namowieni y obrani byli przez nas, ktorzy wedle tey vchwały zołd z skarbu brac będą, postaraią sie o to ichmc pp. posłowie nasi.

Pisarz decretowy cancellaryey i. k. mci aby był slachcic dobrze osiadły, vrgebunt ichmc pp. posłowie.

Laudum, ktore sobie na przeszłym seymiku relationum vchwalone mamy, aby praesenti conuentu approbowane było, efficient ichmc pp. posłowie nasi, — a seymik relationum aby we trzy niedziele po seymie naznaczony był.

Precia rerum aby kiedykolwiek w swoie ryze wprawione były, vczynią pilne staranie ichmc pp. posłowie nasi.

Wyciągaią to po nas wysokie merita iasnie wielm. imci p. woiewody ruskiego, ktory zdrowiem y substantią swoią odważną vsługi rzptey w roznych przed tym expeditiach odprawował, ale y teras przes wszytkie czasy expedityey terazniey-szey z ostatnią stratą dobr swoich odwaznie stawał, aby ichmc pp. posłowi nasi gorącą instancyią vczynic raczyli, aby znaczną consolatią pro bene erga rempub. meritis odniesc mogł.

Znaczne przysługi imci p. kastellana sanockiego w oyczyznie ab antiquissimis temporibus, tam in sago quam in toga, ale y teras swiezo rzptey oswiadczone, gdy za czułoscią swoią zamysłom nieprzyiacielskiem, skupiwszy ziemie swoiey powiat, wstret vczynic raczył, y nie respectuiąc na podeszły wiek y słabe zdrowie swoie, pilne staranie około całosci rzptey czynił z niemałym kosztem swoim, zaczym gorącą instantią vrgebunt ichmc pp. posłowie nasi, aby praemium meritorum suorum od i. k. m. odniesc mogł.

Znaczna przysługa imci p. kastellana halickiego w odwaznym gromieniu woyska nieprzyiacielskiego, zaczym prosic bendą ichmc pp. posłowie nasi, aby i. k. m. na tak wielkie straty, gdzie y swoie dziedziczne dobra desolowawszy, dla całosci rzptey odwazył, aby recompensam strat swoich tak znacznych odniesc mogł, o co pilno starac sie bendą ichmm. pp. posłowie.

Imci p. podczaszego koronnego przy vstawicznych vsługach rzptey tak wielka strata znaczney substantiey y desolatią dobr imci iest nobis maxime cordi, zaczym, iako to zawsze merebatur po woiewodztwie naszym, efficient pp. posłowie nasi, aby rzpta respectowała na zasługi imci, aby i. k. m. recompensowac raczył takowe zasługi y straty imci.

Znaczna przysługa imci p. Karola Koniakta woiewodztwu naszemu w ziemie Przemyskiey, gdy nie tylko znacznym subsidium ludzi proprio aere zaciągnionych woysku przybydz raczył, aby tesz gdy iusz nieprzyiaciel wszytkie mieysca Lwowskiey ziemie opanował, portu przescia za Sąn z wielką vigilantią bronic, y iusz przeprawionym restitit, ale tesz y miastu Przemyslowi natenczas, gdy nieprzyiaciel do szturmu przypuscił, odwaznie na odsiecz przyszedł y tam znaczne specimen strenuitatis suae oswiadczył, co iako laudaliter vczynił, tak tesz od rzptey godzien iest wzaiemney wdzięcznosci, ichmc pp. posłowie nasi starac sie o to bendą, aby przy zaleceniu swoim do rzptey od i. k. m. nagrode miec mogł.

A isz długich lat zasługi w woysku na vsłudze rzptey przepedzone imci p. Augustyna Sokolnickiego iusz dawno

emerita nagrodą od rzptey, y teras iednakze rzetelnie oswiadczył w obecnym dozorze y odwazney obronie zamku y miasta Przemyskiego, przes co immunitates nostrae, w prawach zasadzone całe, dostatki w miescie strzymane niedotykane, ze młodosc onego przyniosła oyczyznie pozyteczną starosc, ktora aby podług dawnych y teraznieiszych swiezo zasług powinną nagrode od i. k. m. y rzptey odniosła, gorąco ichmc pp. posłowie starac sie o to bendą.

Dobrze rzptey zasłuzony na roznych expeditiach, odwaznie stawaiąc, imc p. Woyciech Gnatowski zasłuzył to dobrze oyczyznie, aby był dawno vznał łaske i. k. m. y chlebem rzptey był opatrzony, a isz teraz P. Bog dopuscił, ze w szturmie postrzelony, oko stracił y znaczny szwank zdrowia odniosł, pilne staranie o to vczynią ichmc pp. posłowie nasi do i. k. m., aby słuszny respect na niego miec raczył, gdysz y wielkie prace pod ten czas oblężenia miasta Przemysła ponosił.

Rozumiemy o tym, ze przes ichmc pp. regimentarzow zalecone bendą odwazne przysługi imci p. Woyciecha Boianowskiego, ktory w pułku naszym ziemie Przemyskiey pod Piławcami in conflictu okaliczony został, wniosą instantią swoie ichmc pp. posłowie nasi, aby od i. k. m. iustam consolationem odniesc mogł.

P e t i t a.

Prosic bendą ichmc pp. posłowie nasi za imcią p. Woyciechem Tyrawskim, aby za swoie odwazne zasługi swiezo vczynione, ktory iustis wywiodł documentis na teraznieiszym seymiku naszym, do czci mogł bydz przywrocony.

Za imcią p. podstaroscim przemyskiem wniosą prozbe ichmc pp. posłowie nasi, aby za prace swoie mogł bydz vkontentowany w czym rzptey y i. k. m., aby dali testimonium, zlecamy to ichmciom.

Collegia oycow Iezuitow, iarosławskie y przemyskie, aby poddanych swoich vwolnienie vtrzymały od ciężarow zołnierskich, poniewasz dobra ich barzo spustoszone, prosic o to ichmc pp. posłowie nasi.

Tesz prozbę wniosą, aby w maietnosci panien zakonnych iarosławskich od takowychze ciezarow wolne bydz mogły.

Miastu Przemyslu za dotrzymanie wiary y wielkie koszty swoie prosic o to bendą ichmc pp. posłowie nasi, aby na dokonczenie wałow koło miasta prouent obmyslony był. Takze aby dworkow, chałup, zagrod, sadow, gor, przyległych murow miasta dla wiekszego bespieczenstwa zniesione było, y aby myta grobelnego wybierania przes mieszczan iaworskich[1]) przeszkody nie mieli.

Za miasteczkiem Mosciskami, ktore penitus desolowane, wniosą prozbe swoie ichmc pp. posłowie, aby od zołnierza vwolnione według constitutyi o libertatiach było, takze y od inszych podatkow rzptey, takze aby auctią myta, ktore po połgroszku było od wału iednego, aby po groszu miec mogli.

Dan w Przemyslu die decima quinta decembris anno D. millesimo sexcentesimo quadragesimo octauo.

Raphał Chotecki, podstarosci przemyski, marszałek seymiku wyszenskiego, w Przemyslu na ten czas odprawuiącego się.

(Ind. rel. castr. Premisl. a. 1648, t. 375, p. 1867—78, obl 22/XII. — Ind. rel. castr. Sanoc. a 1649, t. 162, p. 2342—61, obl. 7/I 1649).

XXXV.

Універсал Андрея Фірлея до війська, аби виступило на своєвільників. 19 н. ст. грудня 1648.

Andrzey Firley z Dąbrowice, castellan bełzki, hetman polny koronny.

Napominam y władzą vrzędu mego hetmanskiego roskazuie, aby zarazem dragonia imci p. starosty trembowelskiego ruszyła sie z imcią p. podczaszym koronnym, pułkownikiem i. k. m., nie wymawiaiąc sie, tam gdzie oney wskazano, dla

[1]) Сян. iawornickich.

zniesienia y wykorze[nie]nia kup swowolnych, ktore ieszcze na roznych mieyscach, iako mie sam doszło wiedziec, versantur in visceribus regni, declaruiąc to kazdemu nieposłusznemu, ia (мб. iz) iezeli by w czymkolwiek temu vniwersałowi memu nie był posłuszny, według ostrosci artykułow woyskowych surowie sądzony y karany będzie.

W Lublinie die 19 decembris roku tysiąc szescset czterdziestego osmego.

Andrzey Firley z Dąbrowice, castellan bełski, hetman polny koronny.

(Ind. rel. castr. Premisl. a. 1649–50, t. 376, p. 14–15, obl. 11/I 1649).

XXXVI.

Ухвала соймику в Белзї. 22 н. ст. грудня 1648.[1])

..(Po p)rzy(wi)tan(iu) y (p)oddanstwa (iego krolews)kiey mosci pana naszego nouo, da B(og szczęsli)wie, wolnemi oboyga narodow głosami nam obranego, oddaniu ichmm. pp. posłowie nasi omnia quaeque . . . sta nowemu powinszuią panu, aby zasiadszy z woley Bozey na tym wysokim maiestatu panskiego tronie, w długie wieki przy fortunnych z sławą y ozdobą narodu naszego succesach prowadził panowanie swoie, aby more diuorum praedecessorum suorum ku wiernym poddanym swoim y ku tey, w ktorey sie vrodził y wychował, oyczyznie pokazywac powinną wrodzoną chciał miłosc, osierociałey y vpadłey, prawie od wszytkiey opusczoney, łaskawą podac oycowską rękę et in tam afflicta et calamitosa oney rękę, iako pobozny syn o własney radził matce swoiey.

Zlecilizmy ich mciom pp. posłom, ktorychezmy zpolnemi wolnemi głosy, to iest iego mci pana Stanisława z Sarbiewa

[1]) Акти, куди вписано сю ухвалу, де-що знищені, брак навіть початку. Сї недостачі тут викропковані, що-ж можна було доповнити, взято в ( ).

Sarbiewskiego, grabowieckiego, korycinskiego starostę, iego mci pana Iana z Łychowa Łychowskiego, podstolego bełzkiego, iego mci pana Thomasza z Karnkowa Iąkowskiego, pisarza ziemskiego bełzkiego, iego mci pana Alexandra z Komorowa Komorowskiego, woyskiego hrodelskiego, aby te exorbitancyie nasze na szczesliwy, da P. Bog, seym coronationis wniesli.

Pierwsze poruczylizmy to ich mm. pp. posłom naszym, aby ante omnia pilna około tego inquizycyia (była) . . . woyska tak wielkiego . . . kazało, aby debitis poenis iuxta excessum . . . był karany.

(P)otym tesz to ich mm. pp. posłom zlecilizmy, aby denastationem et calamitatem, ktorą przez nieprzyiaciela kozackiego woiewodztwo nasze odniosło, przełozywszy rzptey, starali się o to, abyzmy nie tilko consolationem pro tunc, ale y na potym securitatem et praesidium skuteczne y realne otrzymali. A isz maioribus nostris placuit, ze rzplita nasza nie moze miec lepszego praesidium, tylko woysko kwarciane, przeto ich mm. pp. posłowie nasi maią sie w tym postrzegac, aby numerus kwarcianego woyska stanął taki, ktory by mogł incursionem nieprzyiacielskim dac odpor, lubo by duplą kwartę na to obrocic, takze cła gdanskie, iako y insze accizy, prouentow rzptey.

Poniewasz zas nic nowego względem praw starozytnych naszych ich mm. pp. posłom nie poruczamy, dlatego tez ich mm. pp. posłowi nasi starac sie maią, aby przy starych prawach naszych y wolnosciach stawaiąc, nic nowego nąm nie przynosili.

Distributiuam iustitiam maią miec na pamięci ich mm. pp. posłowie nasi, aby krol i. m. przyszły wakancyie bene natis militibus rozdawał, zadnych za to vpominkow, corruptelas, honoraria et similia, nec per se nec per alias personas, nie biorąc.

Ze zas czeste w constitucyiach mancamenta albo additamenta bywaią, tedy ich mm. pp. posłowie nasi postaraią sie, aby do spisowania constitucyiey deputati bywali . . . nie by-

wali, a tyl(ko) od seymu do seymu we dwie lecie, iako prawo iest, y tego sie dopomnią, aby inter pacta conuenta włozono, zeby krol i. m. nie mogł iedney osobie conferowac oraz hetmanstwa y kanclerstwa pospołu.

Controuersia dessidentium wielkie zawsze impedimenta czyni w sprawach seymowych, przeto aby podług confederacyiey zachowani byli, postaraią sie ich mm. pp. posłowie.

A ze pod czas zuchwalstwa teraznieyszego kozackiego od poddanych własnych przez bunty w woiewodztwie Bełzkim iniuriae nie małe są nobilitali poczynione, tedy ichmm. pp. posłowi nasi serio prosic rzptey będą, aby prawo stanęło, izby ratione [ad]ministrationis iustitiae z nich abo statuitionis inculpatorum względem krzywd tempore interregni, wtargnienia kozackiego w grodzie na querelach sine admissione appellationis praeuia inquisitione sprawiedliwosc czyniono.

A poniewasz iego mosc p. starosta Grabowiecki na potrzebę woiewodztwa Bełzkiego cum consensu braciey wszytkiey tegosz woiewodztwa pewną sumę v iego mci pana Thomasza z Karnkowa Iąnkowskiego, pisarza ziemskiego bełzkiego, y v iego mci pana Ierzego Wozuczynskiego, łowczego bełzkiego, wziął na co recognicyie od iego mci są dane, tedy ich mm. pp. posłowie . . . sposobem . . . sądem imci panu staroscie grabowieckiemu winni są retenta na tę sumę, y onych nie oddali, quorum nomine iego mosc pan starosta grabowiecki te summę od pomienionych creditorow powziął, takze sine appellatione et quauis dilatione zapłacili.

Strony woyska zaporowskiego zlecilismy ich mm. pp. posłom naszym w tym pilną ostroznosc, zeby przestrzegali tego, aby nad dawny zwyczay liczbą nie przechodziło y zeby pod iurisdictiią rzptey zostawało.

Isz tez wielkie spustoszenie zamkow w starostwach dzieią sie, a ich mosc panowie starostowie, dobr tych vzywaiąc, o to nic nie dbaią, dla tego ich mosc pp. posłowie przymuwią sie, aby według prawa dawnego ichmosc pp. starostowie zamki

restaurowali sub priuatione capitaneatus, na co y lustracyie vchwalone bydz maią.

Więc tez nie mała szkoda y vyma z prouentow rzeczypptey dzieie sie, ze minnica wakuie, przeto starac sie o to będą ich mosc pp. posłowie nasi, aby ten prouent z minnicy wiecey iuz rzptey nie ginął.

Wniosą tez y to ich mosc pp. posłowie do rzptey y postaraią sie, zeby obrani na seym posłowie byli przysięgą obowiązani.

Iesli by chorągwie iakie powiatowe, ktore w potrzebie pod Piławcami mężnie sobie postępowali, darowną cwierc od rzptey in vim gratitudinis otrzymali, a poniewasz zas chorągwie woiewodztwa naszego hanc dexteritatem z wielką odwagą pokazali, bo siła towarzystwa postrzelanych, zabitych y w niewolą zabranych zostało, tedy ich mosc panowie posłowie nasi do rzptey solenne wniosą za onemi petitum, aby od takowey ze gratitudinem oddaleni nie zostawali.

A ze wyniosłosc apparencyiey, nie tilko w stanie rycerskim, ale y miedzy ludzmi plebeiae conditionis, luxum zawzięła, dlatego ich mm. pp. posłowie postaraią sie, aby lex sumptuaria była reassumowana abo y meliorowana. Przy tym zamek bełzki, ktory, w dobrym mieyscu y położeniu będąc, przy innych fortecach rzptey mogłby byc nie posledni, ale spustoszały, przeto ich mosc panowie posłowie nasi do iego krol. mci y do rzptey wniosą, aby ten zamek vfortifikowany zostawał, y slachcie woiewodztwa naszego zeby wolno było na zamku komory y izby budowac dla obrony za nastąpieniem nieprzyiacielskim.

Ludzi zacnych rycerskich y prawdziwie miłuiących oyczyznę ich mm. pp. posłowie nasi w pamięci miec będą, a za wszelaką czułosc y pieczołowanie dla dobrego rzptey vswiadczone podziekowawszy, vpraszac będą, aby ostrozni będąc in consiliis, przy tych ze swych pracach y vsługach rzptey wiernie stawali, praw y wolnosci starozytney przestrzegali. Ze zas cnota przy honorze zostawac ma, tedy ich mosc

pp. posłowie nasi takowych ciues amantes patriae y przed krolem iego moscią y in facie rpbcae dzieła ich cnotliwe honorowi z pochwałą consecrabunt. A osobliwie ich mciow pp. hetmanow łasce y sczedrobliwosci iego krolewskiey mosci zalecą.

Więc rzpta, iako matka, łaskawy wzgląd miec ma na synow swych, tych zwłaszcza, ktorzy na pociechę y dobrą sławę matce swey rzptey czestokroc z vymą substancyiey swey y z odwagą zdrowia dexteritate sua w dziełach rycerskich zarabiali, a teraz w szczęściu osłabiawszy, na sądy tylko vtyskuią y sprawiedliwosci swietey w rzptey zebrzą. Iako to imc pan Samuel Łascz, straznik koronny, człowiek ten, ktorego prace, koszty około przysługi rzptey y w teraznieyszym czasie nie tayne y in futurum potrzebne, zą̨da sprawiedliwosci swietey, aby go w sprawach iego sądzono, dlatego ich mm. pp. posłowie efficiant v krola iego mci y rzptey, aby quod iustum est, łaskę̨ macierzynską vznawszy optatis mci dosic sie stało.

(I) ze tesz panien zakonnych bełzkich klasztor na przedmiesciu bełzkim, przez wielmozną iey mosc panią wilenską swietey pamieci fundowany, ogniem nieprzyiacielskim iest zniesiony, tedy ich mosc pp. posłowie nasi vproszą rzptey, aby tę fundacyię pannom zakonnym z przedmiescia do miasta Bełza wolno było przenisc y klasztor z kosciołem w miescie zbudowac, takze na to wrąb wolny w lasach mo(s)towskich i bełzkich. O takowyz wrąb w tych ze lasach oycom Dominikanom bełzkim ich mm. pp. posłowie postaraią się.

Poniewasz kazda zas cnota ma miec praemium et . . . conomion s(woi)e, a ze mieszczanie bełzcy tantam fidem et dexteritatem, iaka sie w inszych miastach nie nalazła, pokazali swoie, ze dotrzymawszy w(ierne)go poddanstwa rzptey, nawalnosciom okrutnym nieprzyiacielskim kozackim, siedm razy impet szturmowy do miasta czyniącym, vnita virtute z cnotliwą Rusią, męznie odwazywszy zdrowia swoie, dali odpor. Za ktorych czułoscia y odwagą koscioły y swiątnice panskie, acta publiczne zostały z łaski Bozey w cale. Przeto zlecamy ich mm. pp. posłom naszym, aby do iego krolewskiey mosci

y rzptey solenne wniesli za onemi petitum, a in vim gratitudinis za tę ich cnotę y wiernosc, zeby się budowac y lepiey fortyfikowac mogli, prawo ich na wręby w lasach bełzkich y mostowskich do effectu y exekutyie przyszło. Do tego isz to miasto przez czeste pogorzenia ogniem barzo zubozała (sic!) libertacyia od wszelakich do pewnych lat podatkow y od przechodzenia takze stanowisk zołnierskich ich mosc pp. posłowie vproszą.

Za miastem Sokalskim, ktore przez zołnierza y zas przez nieprzyiaciela kozackiego w niwecz iest spustoszone, ich mm. pp. posłowie libertacyią onym takze od podatkow vproszą.

Ktore to artykuły nasze, na teraznieyszym seymiku, przez constitucyią electionis naznaczonym, vchwalone, zlecilizmy iego mci panu Gabrielowi Zulinskiemu, woyskiemu buskiemu, podstarosiemu grodzkiemu bełzkiemu, marszałkowi koła naszego, do akt grodzkich bełzkich per oblatam podac.

Działo sie w Bełzie, na mieyscu zwyczaynym, gdzie sie seymik zwykł odprawowac, dnia dwudziestego wtorego (g)rudnia, roku Panskiego tysiacznego szescsetnego czterdziestego osmego.

Gabriel Zulinski, woyski buski, marszałek koła ninieyszego mp. Locus sygili.

(*Ind. rel. castr. Bełz. a. 1648, t. 235, p. 914—922, obl. 23/XII 1648*).

XXXVII.

Анна Козловска позиває селян зі Смереківця й ин. за напад на двір в Гумнисках. 23 н. ст. грудня 1648.

[E] Teria quarta post f. s. Thomae ap. ministerialis regni generalis prou. Iacobus Wygonny de Humniska publice recognouit, quia ipse citationem ad instantiam gnosorum Annae de Rytno, relictae consortis gnosi olim Nicolai Kozłowsky, iudicis terrae Sanocensis, matris, tum Stanislai Nicolai Ko-

złowsky, princernae terrae Sanocensis, filii eius, delatorum actorum, contra mgcum Ioannem Wielopolsky, capitaneum biecensem, aliosque tenutarios et possessores, quatenus ipsi coram iudicio capturali confoederationis paltus Cracouiensis et districtus Biecensis quosdam Kosc seu Kostka atque Hryc Mielnik de villa Smerechowce, subditos suos, fures et praedones, per complices et cooperatores coram aduocatiali ciuili Brzozouiensi proclamatos: quidem Kostka et Hryc Mielnik ausi sunt feria quarta post f. s. Bartholomei ap. p. (26/VIII) facta mutua cointelligentia et condictamine partim cum aliis ex montibus Carpati praedonibus, partim ex vicinis villis curiam eorundem dalatorum, in villa Humniska sitam, tempore nocturno cum armis vi et violenter inuadere et irrumpere ibideque gnosa Anna de Rytuo Kozłowska violenter captiuata et comprehensa tormentis variis fulcibusque igneis et flammis adnotis torquere, vrere et depositam inquirendo ex ipsa pecuniam crudeliter et tyrannice per totum corpus excruciare resque omnes et suppellectilem vnacum argento, pecunia parata, vestibus clenodiisque violenter recipere domumque et curiam totam spoliare et depraedari, — statuant et personaliter sistant, — feria secunda post f. conceptionis B. V. M. (14/XII) in praedio bonorum villae Smerechowce posuit et publicauit.

(Ind. rel. castr. Sanoc. a. 1648, t. 161, p. 2314—6).

Така сама друга скарга проти Хлєвіцкого на Івана Локайчика з Мишцьової (с. 2316—8).

XXXVIII.

Унїверсал Миколая Остророга до підданих, аби заперестали бунтів. 25 н. ст. грудня 1648.

Mikołay Ostrorog, podczaszy koronny, buski, rohatynski starosta.

Wszem wobec y kazdemu zosobna, komu to wiedziec nalezy, osobliwie poddanym miast, miasteczek, wsi y wszelakich włosci tak i. k. m. pana naszego miłosciwego iako y duchownych y inszych wszelakich, tym vniuersałem moiem oznaimuie,

isz maiąc roskazanie i. k. m. pana naszego miłosciwego, ktoremu to rzeczpta osobliwym prawem na tym seymie electionis zleciła, aby miał staranie o obronie y vspokoieniu rzptey mianowicie w tych kraiach, ktore z dopusczenia bozego przes teraznieysze zamieszanie do znisczenia przyszli, abym z czescią woyska rzeczyptey y i. k. m. p. n. m. poszedł do Ruskiego woiewodztwa dla vspokoienia tamtych kraiow y zabiezenia dalszemu zamieszaniu, czyniąc w tym dosyc woli y roskazaniu i. k. m. p. n. m., ktory iako pan chrzescianski y pobozny wprzod to wziol przed sie po szczesliwey nominacyey swoiey, aby tak wielkie krwie rozlanie miedzy poddanymi swemi zahamowac raczył, imieniem i. k. m. p. n. m. do skutku to przywodząc, naprzod z tym sie ozywom, ze wszystkim takim, ktorzykolwiek sie do tych buntow mieszali, i. k. m. p. n. m., lubo by za to srogiego karania godni, odpusczac to raczy, takiemi iednak condiciami, aby wszelakich buntow od tego czasu poniechali, a do dawnego poddanstwa y posłuszenstwa i. k. m. pana naszego miłosciwego y panow swoich zaraz sie powracali, powinnosci i. k. m. p. n. m. y panom swoim według dawnych zwyczaiow aby oddawali, drogi y goscince zeby wszędy bespieczne, tak iako bywały, zostawały. Czego zeby vrzędy wszelakie, osobliwie mieyskie y wieyskie przestrzegały, upominam. A iesli by kendy bunty iakie pokazowali, albo po drogach y goscincach niebespieczne przeiazdy y gwałty sie iakie działy, maią temu zabiegac y o wszelaki pokoy y bespieczenstwo sie starac. Bo gdzie by sie kolwiek bunt iaki pokazał albo na goscincach y drogach niebespieczne przeiazdy y gwałty przeiezdzaiącym były, wszytkiego tamtey okolicy wina dana bendzie y sprawowac sie tego tameczni obywateli będą powinni. A iesli by sami przes sie takim gwałtom y buntom zabiezec nie mogli, maią dawac

znac do ich mci panow starostow i. k. m. tamtych mieysc. Co kiedy czynic bendą y wszytko to wypełnią, co ia iem z woli i. k. m. p. n. m. wszytkim opowiedom, niech to wiedzą, ze lubo srogie karanie za takie bunty zasłuzyli, tedy im to i. k. m. p. n. m. z miłosciwey łaski swey panskiey odpusczac raczy; a iezeli by zaporu swego takich buntow, gwałtow y pustoszenia panstwa rzeczyptey y i. k. m. p. n. m. poprzestac nie chcieli y zwierzchnosciom y panom swoim, pod ktoremi zdawna zostawali, posłuszenstwa y poddanstwa powinnego nie oddawali, ale buntownikow przechowywali y iakimkolwiek wymyslonym sposobem do buntow sie mieszali, takowych surowie karac mom rozkazanie y gwoli temu z czescią woyska rzeczyptey y i. k. m. p. n. m. w tamte kraie iestem posłany, a dla większey wiary copią vniuersału i. k. m. posyłam.

Datum w Krasniku d. 25 decembris, anno D. millesimo sexcentesimo quadragesimo octauo.

Mikołay Ostrorog, podczaszy koronny, buski starosta.

(Ind. rel. castr. Premisl. a. 1648, t. 375, p. 1883—4, obl. 29/XII).

XXXIX.

Уривок соймовикової ухвали в Галичі 4 н. ст. сїчня 1649.

. . . panowie posłowie naszy, do ktorey wolnosci Zalukiew y wsi pr . . . iz diuina et humana sacrilega bezboznych buntownikow euertit manus, prosic (bę)dą ich mc pp. posłowie nasi, aby ex reditibus rzptey powiatu tego koscioł farski halicki, w ktorym seymiki wszystkie odprawowane bywaią, mogł przysc ad pristinum nitorem, takze kosciął s. krzyza oycow Franciszkanow, [w] ktorym sciana koscielna y konuenskie rozebrane są.

Miasto i. k. m. Kolomyia iz do tych czas wcale zostawała wiernosci, po tak ciężkim spustoszeniu aby im sztukowe do lat kilku pozwolone było, wnosic będą ich mc pp. posłowie

naszy seruata inquisitione na buntownikow, co sciągac sie ma na poprawe munitiey y sposobienie armaty, a przed vrzędem grodzkim powinni będą tey perceptii doroczną czynic calculatią.

Iz za dzielną odwagę, przysługę ich mciow pp. Łodzinskich pięciu rodzonych, na vsłudze oyczyzny zeszłych, niczym rzpta nie gratificowała, wnosic będą ich mc. pp. posłowie naszy prozby, aby we wsi Czaszynie, ziemi Sanockiey, gdzie gosciniec węgierski idzie, mostowe y grobelne pozostałemu imci p. Paułowi Raduanowi Łodzinskiemu wiecznemi pozwolila czasy.

Te wszystkie exorbitantie, in vim laudi przełozone, aby odnioszy swoią naprawe, y wszystkie postulata w posrodek ordinum regni wniesione y approbowane seymową powagą były, stac sie o to będą ich mc pp. posłowie naszy, tego nieszczescia będący sami participes, gdyz nemo est alienae interpres calamitatis, quem non eadem simul erudiuit.

A dla lepszey wagi, pewnosci y wiadomosci imci p. marszałkowi przy pieczęci swey podpisane do act tylko halickiego grodu, gdysz w trembowelskim ieszcze po spustoszeniu dla niebytnosci panow sądowych nie przymuią, podac zlecilismy.

Działo sie w Haliczu dnia czwartego miesiąca stycznia roku Panskiego tysiąc szesceset czterdziestego dziewiątego.

Paweł Potocki na Potoku, marszałek seymiku tego. Locus sigilli.

(Ind. rel. castr. Halic. a. 1648—9, t. 141, p. 1069).

Примітка. Ся ухвала переховалась лише в такім останку, як подано висше, і повної мабуть нам нїколи не добути, бо галицькі акти з того часу дуже понищені, а в теребовельські, як бачимо з тексту, сеї постанови навіть не вписано.

XL.

Признанє селянина Василя Амброжика з Живачова. 5 н. ст. сїчня 1649.

Testament nieboszczyka człowieka, a natenczas buntownika, morderce y rozliwce krwie niewinney, naiezdnika dworow szlacheckich, z krotkim wymienieniem Wasila Ambrozyka ze wsi Zywaczowa, w roku tysioc szescset czterdziestym dziewiątym, dnia dwudziestego piątego miesiąca stycznia.

Ten pomieniony Wasił Ambrozyk, bywszy poymany iako zdrayca, a bywszy na questyach w Potoku, to zeznał miedzy inszemi zbrodniami, iz na ten czas, gdy bunty były w kraiu Pokuckim, nie mało obrało sie starszych, mianowicie: Krokos z Kuszowa, Litus (?) z Obertyna, Olexa Czewadzka z Olesza, Iaremko Popowicz z Tłumacza; ci iako setnicy zebrawszy do siebie nie małe kupy, zamek Połalecki (?) wydarli, tych co w nim byli, wyzabiali, dobra, iak srebro y złoto, pieniądze szaty y co tam było dubr, zabrali.

Ztamtąd wrociwszy sie zaraz poczeli naizdzac dwory szlacheckie. Do ktorego kupy przybyła szlachta Isakowska, iako na imie: Matyasz Kniehinicki, Bohdan Grabowiecki, oba z synami swemi, Piotr Berezowski, Dmetr Tatomir, z niemi nie mało inney szlachty, ktorych imieniem nazwac nie umiał.

Ci do tey kupy zaraz przyłączyli sie y naiezdzali dwory szlacheckie. Tam tez do Karmowa iechali, dwor p. Tylickiego spalili, stado, towar zabrali, gumno splondrowali, y cokolwiek było dobr, zabrali. Ztamtąd ta szlachta, poplądrowawszy na Pokuciu, dwory szlacheckie naiezdzali, palili. Ciz po wszytkich przewozach zakazali, aby prumy z wody powywlikali, Polaka, gdziekolwiek znaleze, zabiac kazali y straz, tak dzienno iako y nocną, około prumow pod garłem miewac kazali, sami mało nie kazdy dzien przeiezdzaiąc sie ku Dniestrowi, grozili, aby woyska polskiego za Dniestr nie puszczali, a gdy Wulf z Potoka ku Przewozowi z chorągwią y szlachtą przy-

był, taż pomieniona szlachta Isakowska z muszkietow przez Dniestr strzylali.

Co ten Wasił więcey po dobrey woli, a nizeli mękami przycisniony, zeznawał, przy bytnosci ich mciow, iako: imci p. Piotra Laskowskiego, imci p. Szymona Korczynskiego, imci p. Zygmunta Poniatowskiego, na ten czas podstaroscim, p. Matyasza, p. Piotra, p. Konstantego, — raycami, a na żądanie imci p. Pawła Tylickiego z xiąg naszych potockich ten testament wydaiemy z pieczęcią y podpisem rąk naszych.

Iacobus Pyrłowicz, notarius iuratus potocensis m. p. Ian Konwicz, na ten czas woyt. Locus sigilli.

(Ind. rel. castr. Halic. a. 1650—1, t. 143, p. 1590—1, obl. 5/VI 1651).

XLI.

Признанє селянина Андрія з Губина, бунтівника. 9 н. ст. сїчня 1649.

Testament nierobotnego Iędrzeia z Hubina, poddanego imci p. Papieskiego, przez quaestyą czyniony przy ich mciach panach: imci p. Stanisławie Mikulinskim, imci p. Maychrze Wilkowskim, imci p. Grzegorzu Ciołkowskim, imci p. Alexandrze Korczynskim y przy vrzędzie zupełnym Iazłowieckim, mianowicie przy bytnosci p. Leontego, natenczas burmistrza, Fedora Szewca, przysięgłego, y pisarzu mieyskim iazłowieckim, anno Dni millmo sexmo quadrmo nono, die nona ianuarii.

Zeznanie dobrowolne tego Iędrzeia.

Naprzod zeznał, ze ich w towarzystwie było pięci, ktorzy w Zarwanicy rozbili szlachcica nieiakiego imci p. Grocholskiego, srebra, szaty, pieniądze y insze ochędostwa, tak męskie iako y białogłowskie, v niego zabrawszy między sobą podzielili. V Iędrzeia te rzeczy były imci p. Grocholskiego: pas srebrny złocisty wielki, letnik hatłasowy, łyzek cztyry

srebrnych, kobierzec nowy; te wszystkie rzeczy v niego zabrawszy, imc p. Papieski samego Iędrzeia wolnym vczynił.

Drugi z nim był Mikita, Misiow syn, takze z Hubina, v ktorego te rzeczy były imci p. Grocholskiego: tkanka z perłami złocista, o ktorey sama p. Grocholska powiadała przed niemisz samemi, ze w pułtorusta złotych v niey w zastawie ta tkanka była, v niegoz zupan hatłasowy zołty, v niegoz vbranie karmazynowe czerwone y łyszka srebrna iedna, z rozerwanego pasa wielkiego srebrnego sztuk dwie; y v tegoz Mikity te rzeczy imc p. Papieski zabrawszy, onego ze wszystkiego vwolnił.

Trzeci z nim był Iakim, takze z Hubina, v ktorego te rzeczy imci p. Grocholskiego były: płascz szłamami podszyty y łyszka srebrna iedna y sztuk dwie z tegoz pasa srebrnego rozerwanego, obrusy y insze biale rzeczy y iedwabne; te były przy tymze Mikicie, v ktorego te rzeczy imc p. Papieski zabrawszy, samego Iakima vwolnił.

Cz[w]arty z nim był Iwan Proskurniczyn, v ktorego te rzeczy imci p. Grocholskiego były, gdyz tego Iwana imc p. Papieski za haiduka przyioł, a ten był pryncypałem tego rozboiu, — v tego Iwana te rzeczy były: kubek srebrny y czara srebrna; i to powiedział, ze słyszał, ze v niego y czapka była y insze rzeczy, ktorych dobrze nie wie, bo sie z niemi dzielic nie chciał; tenze Iwanko y szkatułe rozbił y wszystko, co było w szkatule wybrał, v niegoz y łyszka srebrna była; te rzeczy imc p. Papieski zabrał.

Piąty z nimi był Łuczka, Orarczyszyn syn; temu nie dali z działu nic, tylko iedna łyszka srebrna przy nim była.

Tenze zeznał, ze kun wrony imci p. Grocholskiego iest v Borysayka w Czerlenicy.

Tenze zeznał, ze trzech chłopow chodziło z Hubina opryszkami do Beremian, mianowicie: Mikita Kuszkowicz y Hrycko Hryorkowicz y Mikita Kuszkowicz; ci splądrowali Beremiany y pszoły imci p. Chlebowskiego zabrali, ktore y teraz v nich są.

Tenze zeznał, ze z temiz opryszkami, ktorzy Beremiany plądrowali, byli z Bedrychowiec, mianowicie: Paweł Dolinski, Kian Karysz y Popowiczow syn z synem swoim.

Ktory testament dla lepszey wiary y pewnosci przycisnięciem pieczęci naszey mieyskiey radzieckiey vtwierdzamy z podpisem rąk naszych.

Leonty, burmistrz iazłowiecki, W. Parnazy, pisarz mieyski iazłowiecki, Alexander Kowynski, Stanisław Mikulinski, Grzegorz Ciołkowski, Raicher Wilkowski. Locus sigilli.

(Ind. rel. Halic. a 1650—1, t. 143, p. 971—3, obl. 15/VII 1650).

XLII.

Скарга Яблоновских на шляхтичів-Русинів, що брали участь в бунтах. 12 н. ст. сїчня 1649.

[E] Feria tertia post f. ss. Trium Regum 1649 inducenda erat protestatio gnosi Stanislai Iabłonowski et nlis Ioannis Iabłonowski contra nobiles Alexandrum Hołynski Kaczor, Roman Hołynski Husak, Andream Grabowiecki Raszkowicz et Alexandrum Hołynski Makochon — ratione vna cum rebellibus et hostibus patriae atque rusticis suae domus inquitationis et depraedationis et opis et auxilii Cosacis et Wisoczan, rebelli, conuersationis et una cum aliis ad bona villae Pniewie, fortalitium ibidem subitum inuasionis et . . . arsionis, aliorum bonorum deuastationis rerumque multarum suarum propriarum ceceptionis tempore proxime praeterito, — sed quoniam intra triduum, vt iuris et moris est, copia protestationis ad acticandum non est porrecta, ideo praecauendo indemnitates ratione gnosi notarii loci praesentis est protestatum.

(Ind. rel. castr. Halic. a. 1648—9, t. 141, p. 1070).

Подібну скаргу вніс того самого дня Станїслав Грабовецький — contre nobiles Alexandrum Hołynski Ka-

czor, Ilko Skolski, Hryn Skolski, Andruszko Raszkowicz Grabowiecki, Stephanum Zurakowski Percz (?), Alexandrum Hołynski Makohon, Hryc Grabowiecki Dydycz, Roman Hołynski Husak — ratione coadiuncto sibi Semiam Wysoczan, produce et principiali, suae domus in bonis villae Grabowiec sitae inuasionis et depraedationis. *(Ibidem).*

XLIII.

Якуб Бялобоцкий подає селян із Перегорська за грабованє. 14 н. ст. сїчня 1649.

[E] Teria quinta ante f. s. Prischae 1649 gnosus Iacobus Białobocki protestatus est contra laboriosos: Hołub aduocatum, Abramko, Andruszko Liwkowicz, Trusz Sulniki, duos fratres, Petrum, Karp et Hryc Puskarczyki, Chwedko et Andraszko Ricuny, Mały Chwedynka Kowalczuk, Drabiey, — subditos de villa Przehorsko, gnosi olim Andreae Lipski haereditario, totamque communitatem eiusdem villae, ideo, — quia ipsi sub tempus incursionis hostium praetextu Cosacorum et Tartarorum res actoreas proprias et frumenta modo hostili rapuerunt, distraxerunt et inter se partiti sunt.

(Ind. rel. cast. Belz. a. 1649, t. 236, p. 2–3).

Той сам подає за те-ж иньших селян.[1]) *(Ibidem p. 3–5).*

XLIV.

Адам Збиковский подає селян з Хмільна за рабунок. 14 н. ст. сїчня 1649.

[E] Teria quinta ante f. s. Prischae 1649 nlis Adam Zbykowski protestationem fecit contra laboriosum Paulum

[1]) Назва села видерта в книзї.

Pobereznik de villa Chmielno, ad capneatum buscensem spectante, tum vniuersam communitatem eiusdem villae, — quia ipsi feria secunda post f. s. Heduigis (*19/X. 1648*), dum protestans per villam Chmielno discederet, armati in protestantem, consortem, pueros irruerunt, [pecuniam, res][1]) receperunt et dispercusserunt, pueros duos terruerunt, vt vitam cum morte commutarunt (sic!)

(*Ind. rel. castr. Bełz. a. 1649, t. 236, p. 12—13).*

XLV.

Андрей Щавіньский подає селян з Сулимова за напад і грабованє. 18 н. ст. сїчня 1649.

[E] Feria secunda ante f. ss. Fabiani et Sebastiani 1649 gnosus Andreas Sczawinski protestatus est in et contra subditos de villa Sulimow: Martinum Szkoda, Pawłuczek, Chrapulicha vidua cum filiis Frącek, Philip, Adam, Hanka Sobczycha viduam, Sawa Sczesniuk cum filiis, aliosque postea nominandos, eo, — quia ipsi sub tempus incursionis hostium superuenientes in horreum suum in v. Sulimow [frumenta],[1]) apparatum domesticam receperunt, curiam expilarunt.

(*Ind. rel. castr. Bełz. a. 1649, t. 236, p. 16—17).*

XLVI.

Анзельм Роґаля подає селян з Городилович й Ульгівка за знищінє двора. 20 н. ст. сїчня 1649.

[E] Teria quarta ipso die f. ss. Fabiani et Sebestiani gnosus Anzelmus a Wareszyn Rogala contra laboriosos: Ostap Didik, Chwedko Wlislik, Borys, Iwan Soroka, Chwedko

[1]) Замість реєстру забраних річей додали ми замкнені слова.

Soroka, Martinum Husak, Ławryn Kozieł, Stecko Krasko, — subditos de villa Hrodyłowice, tum Sawka Macach, Dacko Korowiak, Iacko Worobiy, Korniło Karp, Kostuk, — subditos de villa regali Vlchuwek, nec non totam et integram communitatem praefatarum villorum protestatus est in eo, — quod praedicti rustici sub id tempus, quo summa potentia Cosaci et Tartari in viscera rpcae grassati sunt atque dominia vna cum nlium villis et possessionibus depopulati fuerunt, antequam adhuc hostium turbae ad praedictas villas aduenirent et curiam in v. Hrodyławice atque frumentarium igni praeberent, maiorem partem frumentorum in domos suas denexerunt, reliqua parte hostium insolentia partim equis depasta, partim ignis vehementia in cineres redacta.

(Ind. rel. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 20—22).

XLVII.

Фльорян Мірецкий подає селян з Гребенова за вируб лїса. 20 н. ст. сїчня 1649.

[E] Teria quarta [як вище] gnosus Florianus Mirecki contra laboriosos: Andrey Gaiowy, Sienia, Andruszko, Sidor, Czaweryn seu Hauryło, Sen Zezali, Mitko Hahalec, Lewko Kusnierz, Bazyli, Fedko, Chwed Pobereznik, Petr Cebulka de villa Hrebienne regali totamque communitatem eiusdem villae protestatus est in eo, — quia ipsi sub tempus incursionis Tartarorum et Kozacorum armati, ad borram v. Siedliska saepissime irruentes, arbores exciderunt et ad domos suas deuexerunt.

(Ind. rel. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 23 - 25).

Той сам подає за те-ж усїх селян в Верхрати *(Ibidem 25—6)*, усїх міщан з Потелича і всїх селян с Пруся *(Ibidem 26—7)*.

XLVIII.

Анна Островска подає селян з Голиниця за напад на двір. 22 н. ст. сїчня 1649.

[E] Teria sexta in crastino f. s. Agnetis 1649 gnosa Anna de Snopkow, gnosi olim Nicolai Ostrowski, steriliter de hac luce decessi, consors vidua, bonorum villae Cholyniec s. r. m. tenutrix, contra laboriosos: Piechunczyn syn Andruszko, Wasko syn Pichow, Chryc Zak, Borszuk [H]ryc, Misko Pychowicz, Staniszczak Kupiak, Anton Wasik, Antos Michalik, syn Andruszkow, syn Krokow, Paweł Andrzeykow, Antosz Michalik, Fil Stawicki, Nazar, Chryc, Fedko, Sienko Klisczak, Teklin, Chryc Krolik, Wrodzik, Kiszka, Krzysko, Chnat Kisielik, Maran, Misko Kisielik, Michalik Wasko, Mastycha wdowa, Kowalczyk Sienko, Kisczyko Proc, Łuciak Wezerek, Lewko Kradko, Chnat Staruszak, Iwan Andruszko, Iwan, Chrycko, Grzesko Chayduk, Chamik Choma, Iacko Fediow, Wastycha wdowa, Roman zięc Dziadow, Krzysko Woznica, Krolik, Wosik, Antosz, Misko Kisielnik, Hauryło, Kost Petraszow, Andrzey, Chryc Fedyniak, Iwan Tkacz, Chrycko Łazurko, Chryc syn Łazurow, Ilko Brodak, Fedko syn Ilkow, Iwan Mistaluk, Chryc Syrnik, Hnat Bednarczyk, Wasko Kisielik, Kost Kisielik, Hryc Zacko, Iacko komornik Kucakow, Senko Matczysyn, Stecko Lewkow, Sobko Tkacz, Łuczka Wewerek, Hryc Mazur — subditos de villa Hołyniec, principales aliosque ipsorum complices, in quouis termino specificandos, protestata est ideo, — quia iidem sub tempus interregni atque incursionis Scitharum et rebellium Cosacorum in palatinatu praesenti Russiae facta inter se mutua cointelligentia et condictamine post decessum hostilem, reasumpto animo ausus et grassationis hostilis insimulato et promulgato inter vicinos et familiam curiam praedictae villae, ac *si iterato reditu hostili eoque modo artis fugatis factoribus* et familia curiali armatim et tumultuose curiam protestantis inuaserunt et hostiliter irrumperunt, vbi per non modicum temporis interuallum commorantes et luxuriantes

aedificia curiae deiecerunt, pecora, pecudes quaedam mactauerunt et cibauerunt, quaedam inter se partita abegerunt, res omnes receperunt.

(Ind. rel. castr. Premisl a. 1649–50, t. 376, p. 33–5).

Та сама подає селян з Грушова: — Iwan Bilanczyk, Iwan Bykow, pasierb Wysockiego, Maxim Stepukow, Andrey Pikow, Fedko Stepukow, Pik Iwan, Desenczow Grzesko, Woytko Strusz, Koscia, Misko Strusczak, Iwan Bikow, — subditos vladicatus premisliensis...[1]) (*Ibidem 35—7*).

XLIX.

Справа міщан з Руської Рави проти селян з Верхрати за напад. 26 н. ст. сїчня, 12 квітня, 20 мая 1649.

Teria tertia post f. conuersionis s. Pauli pa anno Dni 164 nono.

Do vrzendu y xiąg ninieyszych grodzkich Bełskich oblicznię przyszedszy sławetny Thomasz Ironechow syn y Thomasz Goszyk, niegdy sławetny Ewy, sposobem nizey vpisanym zabity, pozostały[2]) . . . (po)dstolego bełskiego . . . swy(m) y innych sławetnych m(ie)sczan . . . rawskich imieniem, to iest: Sebestyana Kusnierza, Dmitra Podgurzanica y Sczepankowy Szewcowy, niegdy sławetnego Sczepana Szewcza y sławetnego Piotra, nizey opisanym sposobem zamordowanych, pozostały [w]dowy y matki, takze tez imieniem sławetney Halszky, czorki niegdy sławetney Woyciechowey Osiełczyney, nizey tesz opisanym sposobem zamordowali (sic!) y sławetney Dorottey Dudkowney, niegdy sławetnego Iendrzeia Szabelnika, nizey wyrazonym sposobem zabitego, małzonky pozostały, więc y sławetnego Woyciecha

[1]) Далї як висще, до того доданий спис шкоди.

[2]) Далї в книзї знищено.

Łaszyka — tych wszystkich y swym, iako wyzey, imieniem, skoro prędko po spustoszeniu y vciążeniu przez nieprzyiaciela kozackiego mogli się sposobic przysc do xiąg tuteyszych, tak zaras z wielkim zalem naprzeciwko pracowitych: Ilka Pisocny, Baszruk Piekarz Rudy, napirszich y nayprzednieyszych iako wszystkiego złego buntownikow, tak vczynku nizey mianowanego głownych hersztow y principałow, y Maczka Kowalowego syna, Holana Troiaka, tegosz vczynku naygłownieyszych comprincipałow, tak Ilka Halusczaka, Lewka Typina, Miska Zołtysczaka, Iacka Przysieznika, Sienka Popowicza, (Waska Popowicza), Rebiecza Dmitra, Dyda (Sczerbana, Wasila Kniazia wuita, brata wuitowego, Iwana Bastruka et Suchoplęsy) . . . tegosz złosliwego . . . ym wirchracinskim y wszystkiey . . . bo gromadzie teyze wsi i. k. m. (Wirchr)aty, natenczas dzierzawy i. wielm. imci p. Krzysztopha Koniecpolskiego, woiewody bełskiego, starosty stryiskiego, poddanym, pryncypałom y pomocnikom, imienia onych wszystkich lepiey im wiadomym, skoro iednak do wiadomosci o imionach doydą w postempku prawnym, mianowanym, skazyli się o to,

isz oni, chwyciwszy się z okazyey niecnotliwy złosliwego kozackiego swawolenstwa, obrzydliwym tyranstwem y zdradą przeciw panom swym napoionego, szerząc y napełniaiąc otchlan iadem tyranskim wyuzdałego szubrawstwa kozackiego, onym iako nieprzyiaciołom rzptey pomocni byli, przykazania Boskie y prawa koronne, o mężobuystwach y rozboiach po drogach zakazuiące, wzgardą zdeptali, zwierzchnosc poddanstwa swego złosliwie zdradzili, przełozenstwa sądy y vrzędy lekcze powazaiąc, sprawiedliwosc swiętą sprosną swą smiałoscią zelzyli, ze teraznieyszych protestuiących szkodliwie y tyransko vkrzywdzili. Albowiem gdy straszna zarazliwa kozackiego hultaystwa burza tu do kraiow woiewodztwa Bełskiego niebespieczenstwo wszystkim przypędziła, teraznieyszy vkrzywdzeni z ynnymi swymi wyzey mianowanymi sąsiadami, ze wszystki(mi) swymi dostateczkami, na ktore przez wiek swoy pracowali, chcąc się w polskie kraie przed nieprzyiacielem

vmknąc, z miasta Rawy, opusciwszy domy swoie, wyiechali, — natenczas pomienieni obwinieni mianowanych vkrzywdzonych, przez wies Wierzchratę we wtorek przed wieczorem iadących, wprzod łagodnymi y sąsiedzkimi mowami odradzaiąc przeciwko nocy w drogę iachac, wczesny nocleg obiecali, do domow swych zaprosili, a potym zdradziecko radą spiknąwszy się, w nocy nade dniem potaiemnie, w oręża się rozne przysposobiwszy, y niespodzianie s kijmi, z szablami, ztrzelbą, kosami gwałtownie vderzyli, sławetnych Ewę, zonę sławetnego Thomasza Koczyka, Sczepana Szewca y Piotra syna iego, Woyciechową Osiełczyną, Iendrzeia Szabelnika — tyransko zabili y na smierc zamordowali, ciała ich nie wiedziec gdzie podzieli, innych protestuiących srodze poranili, wozy wszystkie z ubostwostwem y dostateczkami, takze bydałkami sposobem rozboiu gwałtownie wydarli y miedzy się podzielili, ktorych dostateczkow takowy się regestr tu opisuie...[1]), ciała zabitych iedne gdzies potopili, drugie pozakopywali, innych zas protestuiących zranili, przez ktory to swoy takowy niezbozny uczynek bespieczenstwo ludzi podroznych i o zaboystwach y o rozboystwach y rozboiach na drogach, prawem pospolitym obwarowane, zgwałcili y winy w sprawie o tym opisane popadli, o co wszystko ponienieniey (sic!) protestuiący imienim swym y pomienionych swych mieszczan, iako wyzey iest, oswiadczaią się, zachowuiąc sobie wolne poprawienie tey protestacycy y rzeczy innych mianowanie.

Et in verificationem praemissorum statuerunt mlem regni gnalem prouidum Iwan Lysik authen. iuratum, offo prnti notum, qui statutus in vim suae verae ac fidelis relationis vna cum nlibus Ioanne Zelsky et Preslao Kozłowsky maioris ac euidentionis testimonii gratia sibi adhibitis poblice, libere in hec verba recognouit: Iz ia będąc z urzendowny rekwyzycey od pomienionych poddanych miasta Rawy wezwany we wsi i. k. m. a dzierzawie imcy p. woiewody bełskiego w Wierz-

[1]) Задля просторости і не великої ваги пропускаємо тут сей спис.

chracie we czwartek przed św. Agnieszką (*14/I*) wespoł s pomienioną slachtą byłem, i tam, gdy pomienieni poddani miasta Rawy opominali się o poddanych wierzchracieskich rzeczy tych, ktore oni sposobem rozboynicym onym wydarli y ludzi nie mało pozabiiali, oni, to iest poddani Wierzchraty nie wszystkie rzeczy bydz przy sobie opowiadali, mowiąc, iz ie nam Kozacy poodeymowali, a tak co mamy, wozow proznych kilka y wołow kilka, naydzie się y co wiecey, to sobie bierzcie. Pomienieni zas poddani rawscy tego brac odmawiali, tylko się o tym przede mną woznym y slachtą protestowali y żądali, abym tych pomienionych rozboynikow do rosprawy aresztował, com wszystko uczynił, o czym teraz to moie zeznanie, we wszem prawdziwe, do xiąg ninieyszych zanoszę, nlibus praedictis eandem ipsam in toto suis relationibus approbandam et attestandam [1]).

(Ind. rel. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 46 - 56).

З дальшого ходу сеї справи в белзкім ґродськім судї маємо два осуди и одну скаргу, що подаємо на сїм місци. Ось декрет першої пересправи з 12. н. ст. квітня 1649.

Teria secunda post dominicam condactus paschae [2]).

. . . Hodiernoque itaque in termino peremptorio ex vi eiusdem citationis in diem hodiernam modernosque terminos querelarum legitime incidente et deueniente officium praesens castrense capitaneale bełzense, cui pro tunc gnosus Gabriel Zulinski, tribunus buscensis et vicecapitaneus officii praesentis causaeque modernae iudex, praesidebat, controversiis partium utrarumque praefatarum, quas actorea per famatos Thomam Froncėk, Sebastian Kusnierz, Tomas Kocek, Dmiter Podgorzanica suo et aliorum nomine, citata vero per nlem Paulum

[1]) Вкінци пропускаємо огляд рам Томи Ґожика.

[2]) Акт сей не повний бракує в середині два листки, початок, що єсть повторенєм позву, пропускаємо.

Raiski coram officio praesenti comparentem promovebant, diligenter exauditis iisdemque intellectis et inhaerendo constitutioni coronationis serenmi regis moderni de laudis in palatinatibus sibi constituendis sancitae et concessae, atque referendo sese ad nexum laudi in conventu patriculari palatinatus Bełzensis ratione statuitionis confederatorum et depraedatorum... ditorum alias buntownikow vigore eiusdem (cons)titutionis laudatum, forum citatis coram .... procedere decrevit, postmodum competenti actione adinventa iisdem citatis respondere iniunxit, deinde ordinata citatione adinventa iisdem citatis directe respondere decreto suo mandauit, ad extremum ad submissionem plenipotentis suprascripti partis citatae sententia sua iniunxit, quatenus eadem citata pars inculpatos omnes in citatione actorea nominatos hinc et ab actu decreti praesentis in proxime venturis terminis querelarum in castro Bełzensi celebrandis coram officio praesenti castrensi capitaneali bełzensi statuant et ipsos personaliter ad ulterius contra ipsos de iure procedendum adducant, idque facturi sunt citati sub onere actionum praesentium decreti praesentis vigore luita ad praesens poena trium marcarum polon. parti et officio totidem in instanti, officio quidem sub poena banitionis, parti vero sub alia maiori quatuordecem marcarum pol. poena persoluenda ...[1]).

(Ind. decr. castr. Bełz. a. 1649, t. 527, p. 566–73).

Другий декрет виданий опісля (мабуть 19. н. ст. квітня) такий: [2])

Alexander Stanislaus a Bełzec Bełzecki, bełzensis etc. capitaneus. Vobis laboriosis: Ilko Pisoczny etc ... ad instantiam instigatoris officii nostri eiusque delatorum famatorum: Thomae Fronckow syn etc ... datum in castro Beł-

[1]) Свідоцтво возного.

[2]) Дата сього акта знищена і годї її докладно означити, тим більше, що він хибно попав поміж акти з 1648 р. Вступні формули скорочуємо.

zensi feria sexta post f. conuersionis s. Pauli pa a. D. millesimo sexcentesimo quadragesimo nono (*30/I. 1649*).

Praefata pars actorea eosdem citatos iureuictos in citatione superius nominatos ad officium praesens castrense capitaneale bełzense per ministerialem regni gnalem prouidum Nicolaum de Gora, apparitorem officii praesentis, ter et ultra iuris cois formam quatuor vocibus clamatos nec per se, nec per suum quempiam legitimum plenipotentem comparentes in toto suo lucro pro toto idque iterum post arestum prioris similis condemnationis per nlem Paulum Raiski iudicialiter impositum, videlicet imfamiae et colli admittendos officio praesenti iuxta eandem citationem praetactam et praesentia acta officiose condemnaverunt.

In vim autem lucri modo psaemisso in contumationem suprascriptorum citatorum obtenti iuri communi et affectationi partis actoreae inhaerendo officium hoc idem castrense capitaneale bełzense, cui pro tunc gnosus Gabriel Zulinski, tribunus buscensis, vicecapitaneus officii praesentis et causae modernae iudex, praesidebat, super citatis praefatis uti contumacibus lucrum poenarum legum videlicet infamiae et colli decernit ad eandemque publicandam nlem regni gnalem prouidum Nicolaum de Gora, apparitorem officii praesentis, addidit et deputavit causamque praesentem pro ultimaria et finali in personis praedictorum citatorum et bonis eorum omnibus ratione praemissorum executione facienda ad locorum capitaneos, sub quorum iurisdictione bona eorundem citatorum propria consistunt, ipsique in personis suis praeveniri potuerint, remisit praesentemque remittit decreti praesentis vigore [1]).

(Ind. decr. castr. Bełz. a. 1648 (sic!), t. 526, p. 371—82).

До тої справи належить скарга на Павла Райского за винущенє увязненихъ верхратськихъ селян з 20. н. ст. мая 1649.

---

[1]) Далї реляциї возних.

Teria quinta post dominicam Exaudi pma a. D. millemo sexmo quadrmo nono.

Ad officium actaque praesentia castrensia capitanealia Belzensia personaliter veniens nlis Ioannes Izdebsky, plenipotens cousarum gnosi Ioannis a Łychow Łychowsky, vexilliferi palatinatus Belzensis, in et contra nlem Pauli Raysky, iudicem ludeorum palatinatus Belzensis et plenipotentem causarum illris ac magci Christophori a Koniecpole Koniecpolsky, palatini belzensis, nec [non] laboriosos Lewko et Misko de villa s. r. m. Wierzchrata, tenutae ad praesens illris palatini belzensis subditos, nomine praefati gnosi vexilliferi pallatinatus Belzensis et famatorum: Thoma Froncchow syn, Tomko [Ko]czik, Sebastiani Kusnierz aliorumque in processu causae infranominatorum specificatorum ciuium Rauensium, praefati gnosi vexilliferi palatinatus Belzensis subditorum, solennem protestationem fe cit in eo,

quia praefatus nlis Raysky, dum in causa per memoratos ciues Rauenses illris palatini belzensis respectu statuitionis subditorum Wierzchratensium, qui eosdem ciues Rauenses in via libera, publica more praedonico depraedati sunt et alios conciues occiderunt, processa causae istius de praemissis latioribus esset ad officium praesens intentata, in qua causa praefatus illris palatinus et vicepalatinus belzensis per decretum officii praesentis praefatos subditos duos statuit et respectu aliorum suspensa intercessit, qui statuti ad decisionem causae ad carceres sunt demandati, et in quibus carceribus vigore eiusdem decreti iam existebant sub custodia, ille finitis terminis querelarum ueniens ad castrum praesens carceresque, ubi praefati inculpati existebant, intuitu eliberationis ex carceribus eosdem inculpatos priuata sua authoritate submissis verbis impetrauit custodes eorundem inculpatorum, ut praefati incarcerati domum ipsius post ciuitatem Belz in suburbio existentem gratia quasi exercendi laboris domi suae pro duabus horis tantum veniant, eosdem incarceratos ad id per eundem bene instructos post recessum suum et castro

praesenti et carceribus cum custodibus eorundem inculpatorum in catenis cxisstentibus domum suam seuocanit, occasionem fugae dedit et informauit, prout iidem duo inculpati, dum praefati custodes eosdem ad carceres rursus imminente vespere diei hesternae ducere voluissent, praefatus Raysky eosdem e domo sua dimittere noluit, sed post pernoctationem incarceratos se dimittere ad carceres obtulit, eosdemque noctu, nescitur quo, fecit, ipsi vero incarcerati non expectata decisione causae suae subterfugiendo vindictum facinoris sui ex carceribus egressi sunt. Cum itaque praefatus nlis Raysky et incarcerati in leuipendium et conuulsionem decreti officii praesentis castrensis capitanealis bełzensis processerunt, ideo ratione omnium praemissorum contra eosdem iterum protestatur et manifestatur, offerendo eos, cui de iure competierit, ratione praemissorum iure actoros [1]).

(Ins rtl. castr. Bełz. a. 1649, t. 236, p. 500–504.

L.

Забите Теофілї Ржимовскої селянами з Грабівки, Сївки, калуськими міщанами й ин. 26 н. ст. сїчня 1649.

[E] Teria teria in crastino f. conuersionis s. Pauli nlis Iacobus Rzymowsky corpus exangue olim nlis Theophilae Kielczonska, olim nlis Hrehori Strutynski primi, secundi vero nuptus consortis suae legitimae, circa inuasionem bonorum villae Sie(wka) Hołynska et depraedationēm in curia nlis Hryn Holinsky per illaboriosos licentiosos tomines: [2]) poponem de villa Grabuwka; Sieniuta Pellionem, Hryc Krawiec, Luc Prokopowicz, Fedko Swiec, Romanko Swiec, Marko, Iacko, honesti Iwan Narozny sororinum, Czebula, cuius nomen ad praesens ignoratur, tum et Ławer Kowal et Saiu-

[1]) Далї йде сьвідоцтво возного.

[2]) Опущене місце на імя.

czka ciues całussienses; Stas Kołuszkowicz wataman cum filio eius, Klim cum filiis duõbus, Iwan Kopanicza, Artym cum filio, Demko fratrem eius, tum Teodori Koblanski filium Homa, Anton, Olexa, Tymko, filium Wasil Kaczanowicz, totamque villae Siewka communitatem; Iwan cum fratribus totamque communitatem villae Mosciska; Matwiey, Les Mielnik, Wasil Roznaiewicz cum genero ei filiis, Iwan Konsky, Iwan Brehik, Iwa[n] Rysak, Vlaszyn Przysięzny, Tymko vathaman et totam villae Puyło communitatem; Andrus et Iarema Orepczyc de villa Kamien; Wasic, Wasilfilium knioziow et Iwan Kołowcicz de willa Kadłubne, — bonorum capitanei Calussensis subditos, interemptionis tyrannice feria quarta post s. Andreae apostoli pme pta (*2/XII. 1648*) perpetratae officio praesenti praesentauit.

Mlis gnalis regni prouidus Halin recognouit, quia ipse cum nlibus Hrynko et Wasil Hołynskie die hesterna in circulo oppidi Kałusza circa requisitionem administrandae iustitiae apud gnosum Serebriski, nuncium et famulum magci capitanei calussiensis, eoudemque poponem de Grabow[ka], vti primarium omnium excessuum et tumultuum authorem et promotorem, in hospitio eiusdem gnosi Serebriski, Fedko vero Swiec et Marko in domo perfidi Dauid Iudaei in oppido Kałusza sub custodia satellitum mgci capitanei eiusdem oppid' Kałusza arestauerunt.

(*Ind. rel. castr. Hal. a. 1648–9, t. 141, p. 1071—2).*

LI.

Йона, Жид з Липська, подає Симона Івашковича, міщан з Ґорая і селян зі Зволї за побите й ограбоване. 29. н. ст. січня 1649.

Teria quinta post f. conuersionis s. Pauli ap. pa anno Domini 164 ñono.

Do vrzendu y xiąg ninieyszych grodzkich staroscinych Bełzkich oczywiscie przyszedszy Iona Izraelowicz, Żyd obywa-

tel miasta Lipska imcy p. Iana z Lipego (sic!) Lipskiego, skoro ieno wrocił się do domu swego z miasta Opatowa, gdzie był przed naiazdem kozackim z tatarskim z zoną y z dzieczmi, z wnukami, inszymi pokrewnymi swymi y zborem swoim, vchodząc niebespieczenstwa y rąk nieprzyiacielskich, viachał, imieniem swym, tudziesz y Izraela y Feygi, dzieci swych, nigdy z Tabą małzonką w Tomaszowie z tego swiata przez zabicie nizey opisane zeszłey, iako potomkow małzonki swey, y Icka, siestrzenca swego, w Ianowie steriliter takowymze sposobem zeszłego, tudziesz imienim małzonky y potomkow niegdy Chęmia, przerzeczonego Chaimowego syna y niewistky siebie protestuiącego, y Moyzesza zięcia swego y Feygi, małzonkow, Leyzera y Hendla, synow iego, Moszka, zięcia tego Moizesza, y Cypy corki, a wnukow swoich: Moszka, Żyda stoianowskiego, pokrewnego swego, Fayby z Lipska, pokrewnego swego, Leyby, syna Slominego, Azyka z Ostroga, mieszczanina, Moszka, Żyda stoianowskiego, y Iczka Dauidowicza, sługi swego protestuiącego, z wielkim zalem swiadczył y protestował się przeciwko s l a c h e t n e m u p. Szymonowi Iwaszkowicowi, dozorcy puszczy włosci Goraia y Ianowa wielm. imci p. starosty kałuskiego dziedziczney, iako pryncypałowi, tudziesz przeciwko p r a c o w i t e m u Robakowi, lesnemu ze wsi Zwoli, takze y innych lesnych z roznych wsi, ktorych lesnych było pięc, tudziesz wszystkiey gromadzie teyze wsi Z w o l i, dzierzawy na ten czas ichmm. pp. Stanisława Wieteskiego, stolnika bełzkiego, y Andrzeia Rzeszotarskiego, takze i przeciwko m i e s z c z a n o m z miasta G o r a i a, w liczbie osmnascie koni bendących, ktorych imiona y nazwiska pryncypałowi są wiadome, gwałtu nizey opisanego pomocnikom y wspułuczesnikow, pozwami potym specificowanych (sic!), iako skoro do wiadomosci przyidą, — o to,

iz pomieniony pryncypał spolnie z pomocnikami swymi, nie maiąc zadnego względu na surowosc prawa pospolitego, ktorym pokoy y bespieczenstwo ludziom wszelakiey kondycyey kazdego czasu, mianowicie pod czas interregni y osiroczenia

korony, tak dawnieyszymi, iako y teraznieyszym kapturem, iest warowany, nie obawiaiąc się win, w confederacyach przeciwko gwałtownikom bespieczenstwa ludzi podroznych vchwalonych, czasu niedawno przeszłego, to iest w poniedziałek nazaiutrz po swięcie wszystkich swiętych (*2/XI. 1648*), gdy tenze protestuiący się, z wzwysz mianowanymi osobami, z miasta Lipska viiezdzaiąc przed nieprzyiacielem, z noclega wyiechawszy ze wsi Kocudzy, goscincem zwykłym iachał ku Ianowu w niemałey liczbie wozow, ktorych tak iego iako y inszych z roznych mieysc Żydow było siedmdziesiąt, — obaczywszy ich iadących, vmyslnie iadąc ku nim iako by od Ianowa, gwałtownie z lesnymi y mieszczany z Goraia nastąpił y tych wszystkich, w iedney kolei iadących na dobrowolny drodze, szarpac y rzeczy ich z wozow wydzierac począł, a postrzegszy, ysz wozy dobrze nałozone y obciązone były, ktorych rzeczy lesni y mieszczanie przy niem bendący vwiesc nie mogli, sam pryncypał p. Iwaszkowicz, odiachawszy do wsi Zwoli, wszystkę gromadę z roznym orężem, z kosami, z kyimi s koszturami, cepami, strzelbą y inszą bronią, dodawszy niektorym dla prędkosci koni swoich, wyprawił, a sam przypatruiąc się morderstwu y łupierstwu, we wsi pozostał. Ktorzy to tak gromada iako y lesni ze wsi Zwoli y mieszczanie z Goraia spolnie się skupiwszy, naprzod pomienionego protestanta kiiem w głowę vderzywszy y krwawo stłuczoną, szkodliwą ranę y insze zadawszy, na ziemi położyli; zonę iego Tabę kyimi zbili y rękę lewą między pięścią a łokciem we troie złamali, y inne rany zadali, ktora z tego swiata w drodze w Tomaszowie od zbicia zeszła; synowi zas Izraelowi pięc razow bitych, krwawych, skodliwych w głowę y w twarz kyimi y cepami zadali y za vmarłego zostawili; zonę zas iego Chay szkodliwie kossą przez vcho lewe ranili; Moszkowi cztery ran przez twarz y na ciele y w rękę prawą zadali y wszystko ciało kyimi okrutnie zbili; zonę iego Feygę, ktorey lesny Robak pułpięta sta złotych rozney monety wydarł, kyimi niemiłosciwie zbili; a dziewkę iego Cypę, u ktory szesnacie talerow twardych wydarli y syna Leyzera

kyimi haniebnie potłukli; takze y Moszka, Żyda z Stoianowa, poranili; Icka, siostrzenca protestuiącego się kyimi zbily, od ktorego zbicia w Ianowie w drodze z tego swiata zszedł; Chaima Żyda kosą y cepami smiertelnie w głowę poranili, ktory od tey rany w Opatowie wespoł z Chęmią synem, ktory od kiiow zbity y od innych razow w Ozarowie w drodze takze z tego swiata zeszli; y innym rany, razy szkodliwe, smiertelne, zbite, sine puchle zadali, ktorych razy y rany y gwałt takowy woznym, slachtą, mieszczany y ludzmi wiary godnymi iest obwiedziony, iako o tym relacya szerzey w sobie opiewa y będzie na kazdym sądzie obiasniona. Ktorym tyranskim morderstwem nie kontentuiąc się, rzeczy z wozow gwałtem wydzierac y wozy rozbiiac rzucili się y te rzeczy nizey mianowane sposobem łupu y rozboiu zabrali y między się podzielili [1]).

(*Ind. rel. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 65—74*).

LII.

Універсал короля до Миколая Зацьвілїховского, аби опустив Перемишль. 30 н. ст. сїчня 1649.

Ian Kazimierz etc.

Wszem wobec y kazdemu zosobna, komu to wiedziec nalezy, a mianowicie chorągwiom vrodzonego Broniowskiego, vsarskiey, y vrodzonego Mikołaia Zacwilichowskiego, kozackiego, rothmistrzow naszych wiadomo czyniemy, isz za nowemi buntami sweywoley chłopskiey na Wołyniu y Podolu rozkazuiemy wydac, iako naiprędzey, vniwersały do woyska naszego, aby bez wszelakiego omieszkania, iedne chorągwie ku Podolu, dru-

[1]) Далї пропускаємо подрібний спис забраних річей та докладний огляд ран.

gie ku Wołyniowi, dla dania wstrętu y vskromienia tey swowoley ciągnęli, zaczym y do wiernosci waszey vmyslnie ten vniwersał nasz wydac roskazalismy, abyscie, iako ten vniwersał wiernosci waszey doidzie, zaras się z Przemysla ruszyli y zadney krzywdy tak mieszczanom temecznym, iako tesz w ciągnieniu vbogiem ludziom nie czyniąc, w te tam kraie spieszyli, y lubo do vrodzonych bełskiego albo kamienieckiego kastellanow naszych ciągneli, zostawiwszy iednak mieszczan przemyskich; iezeli by ktorzy vkrzywdzeni beli vkoionych (sic!), aby się do nas supplicami swemi nie udawali.

Nie wątpiemy nic, ze wiernosc wasza maiąc sławe dobrą przed oczyma y vchodząc surowych artykułow woyskowych zaras sie [ze] stanowiska ruszycie y niemieszkanie y w te tam kraie z drugiemi pospieszycie, inaczey nie czyniąc dla łaski naszey.

Dan w Krakowie dnia XXX miesiąca stycznia roku panskiego MDCXLIX, panowania krolestw naszych, polskiego y swedzkiego, pierwszego.

Vniwersał, aby z Przemysla vstąpili, ktorzy przez kozaki zniszczeli.

Locus sigilli. Ian Kazimierz, krol.

(*Ind. rel. castr. Premist. a. 1649, t. 376, p. 88–9 obl. 8/II.*)

LIII.

Сьвержховецкий подає селян з Довгого і Берліг за те, що знищили його двір і забили його жінку Анну і Анну Куровску.
3 н. ст. лютого 1649.

Feria quarta in crastino f. purificationis B. V. Mariae anno domini millesimo senmo quadrmo nono.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanelia haliciensia personls veniens gnosus [Georgius] Swierzchowiecki, olim gnosae Annae Oyzrzanowska crudeliter interemptae ma-

ritus ltimus, suo et nlis Stanislai Oyzrzanowski, fratris ipsius germani, nomine, quam primum ad acta praesentia aditus patuit et notitiam de corpore interempto accepit, solenniter et querulosae (sic!) questus et protestatus est in contra, laboriosos: Mikita Turczyn, Proc Czernichow, Iwan Czernichow, Ganczarz stary, Onufrei, Andrus filios ipsius, Mis Minda, Wicko fratrem ipsius, Fedor Opryszko, Kuz, Proc Taratynicz, Anton Corkowicz, Iurko Kobielik, Andrei Seniuszkow, Pasynek — de villa Dołhe; tum laboriosos: Iszkowicz, Jackow, Iwan Fedyszyn — de villa Berłohy s. r. m., mgci Ioannis a Zamosc Zamoiski, capnei calussiensis, subditos, lenutae ad praesens gnosae Annae de Potok Srzedzinska; tum et alios ipsorum complices ipsis de nominibus et cognominibus melius notos, cum quibus postquam innotuerint saula protestantibus resernatur actio, homines licentiosos et siccarios, — ideo,

quia ipsi non veriti poenas legum ratione infrascriptorum seuere sancitas, imo in contrarium earundem ausi sunt tempore non pridem praeterito, vct anno pxme elapso, circa festum s. Andreae ap. adscitis sibi multis cooperatoribus, complicibus ad perpetrandum infrascriptum facinus, instructi cum armis, bombardis, falcibus, immemores tum proximae vicinitatis cum praenominatis protestantibus a multis annis ex praedecessoribus suis sine quauis data litis occasione ad rancorem manentes, accepto quodam maleuolo animo erga praenominatos protestantes et alios conuicinos suos vi et violenter temerario quodam ausu bona ipsorum propria mo(do) Kozakorum inequitare, ibidemque primum curiam protestantium gnosorum Swierzchowieckich cuniugum [in v. Tuzyłow] igne circumcirca supposito, rebus primum variis ibidem existentibus totaque suppellectili domestica iude ablatis, combusserunt et in puluerem redegerunt, equiream, pecora, pecudes, sues, auseres, gallinas, annates totamque suppellectilem domesticam vi et violenter receperunt et, quo voluerunt, fecerunt. His non satiati accepta notitia de reditu ad villam Tuzyłow, residen(tiae) suae,

olim gnosae praefatae Swierzchowiecka consortis suae, quo vna cum olim gnosa Anna Kurowska euitando pericula prope vndique immenentia varia in loca consulentes salutis suae abscodebant, ad eandem villam Tuzyłow in vna ferme septimana post praefactum patrandum scelus suum irruerunt ibidemque statim facta diligenti cura et querella in praefata villa Tuzyłow, vbi nam se locorum praefatae matronae fecerint, minis et verberibus etiam morte villanis, si et in quantum ipsas absconderint, et de eis praefatis homicidiis non narrauerint, minando, postquam variis modis de ipsis resciuerint, pospositio timore dei et dilectione proximi in partem reiecta easdem gnosas Swierzchowiecka et Kurowska, personas innocentes et fere iam post secessum a Kałusza Kozakorum pace assecuratas, de domo labsi Ichnat Markowicz, subditi praefatae Swierzchowiecka proprii, vi et violenter nulla commiseratione in personam innocentem, nulla pietate in Deum, nullo metu in leges prohibito eandem gnosam Sierzchowiecka fere iam pro timore semiuiuam extraxerunt sicque extractam de domo per domos praefatorum villanorum Tuzyłow in summum ludibrium et dedecorem (sic!) personae equestris conditionis et totius familiae ipsius detrimentum non mediocre de vestibus, ornamentis, clenodiis, pecuniam querendo duxerunt. Post modum cum iam praefata gnosa Swierzchowiecka tot trucidationibus verberibus et aliis oppressionibus diuersis aducta fuisset, sperando vero tamen ad futuram salutem suam peruenire, res suas omnes tam in vestibus, pecuniis aliisque ornamentis mulierum, quas inter subdi(tos suos a)d couseruandum relinquerat a quolibet deportare ius(sisset, ipsi) immemores talis beneficii acceptis iisdem rebus omnibus eandem olim gnosam Swierzchowiecka, praegnautem personam adhuc in iuuenili aetate existentem, ad villam Dołhe absque omni opere misericordiae adduxerunt ibidemque in fluuium dictum Łomnica inhumaniter tyrannice lapidibus ad collum et post indusia appensis in girum profandum trucidarunt et horrende iniecerunt et, vt in profundam submergeretur, hastis vulgo rohatinami a littoribus

semouerunt. Ac demum cum iam fluminibus pro tunc magnis recedentibus in littore corpus exa[n]gue iaceretur, ne a quopiam hominum sepeliretur, ac potius vt per bestias deuoretur horrende in maiorem ignominiam, morte ibidem minando praeceperunt.

Aliasque violentias, damna, iniurias tam praefatis protestantibus quam subditis ipsorum ad hucusque tempus perpetrarunt, ratione quorum omnium idem protestans iterum atque iterum contra eosdem inculpatos protestatur offerendo se, seu quem de iure competierit, ratione praemissorum iure acturum [1]).

(Ind. rel. castr. Halic. a. 1648—9, t. 141, p. 1077—80).

Таку саму скаргу подав Станїслав Куровский, син також утопленої Куровскої: зміст її майже ідентичний, тілько по словах: Postmodum cum iam praefata Kurowska — додано: cum nli Marina [Krężelska] [2]) virgine, famula sua . . ., а далї пропущено: pgnantem personam suam, adhuc in iuuenili aetate existentem. (*Ibidem 1080—82*).

Позов у сій справі внесено з обох сторін разом аж 30 н. ст. серпня 1649. Опис справи такий самий як в поданях, лише окрім названих вище вказано ще таких селян з Довгого: Panko Kubaicz, Iakimiec wathaman cum filio Iwan, Stephan pop, Łuczka watamani filius, Ilko Mikityn syn, Hryn Wielki, Iwan Lechowicz, Vłaszyn, Kuziow, Charko Wielik, Iwan Olexiow, Iwan Łuniec, Iwan Pikulczyn, Cocko Stary, Wasil Kobielik, Hauryło Kobielik, Wasyl Tatura, Hryc Capay, Hryc Bozak. До того ще подані тут реєстри забраних річей. (*Ibidem 1684—8*).

---

[1]) Далі йде свідоцтво з оглядання трупа і реляция про арештованя поданих.

[2]) Прізвище взято з низше згаданого позву.

LIV.

Войцех Сваричовский подає міщан з Калуша і селян того повіту за бунти в осени 1648 р. 8. н. ст. лютого 1649.

Teria secunda post. f. s. Dorotheae virg. pxma.

Do urzędu y act tuteyszych grodzkich Halickich oblicznie przyszedszy, skoro acta otworzone po incursij kozackiey, urodzony imc p. Woyciech Swaryczowski swym y urodzonych Iadwigi Słupski, niegdy szlachetnego Andrzeia Kosakowskiego małzonky, Woiciecha Hubickiego, Doroty, Zophii, Barbary Hubickich rodzonych, małzonek, szlachetnych pp. Wichowatego y Sieleckiego, niegdy szlachetnego Floriana Hubickiego, syna z corki, s Katarzyną Kucharską, pomienionego Floriana małzonką, splodzonych, iako pokrewnych swych, imieniem — in et contra famatos: Ihnat Łysy, Tymko Mielnika zięc, Iwan Ławer, Krawiec Wasil, Markowięta rodze(ni, Petro) Koczkodan, pop Duniec — oppidaneos Całussienses; et laboriosos: Mathy wataman iasieniecki, Iwan Matiow zięc, Sawka Dudka Ursułowięta — Iasiency; Demko Iwanik, Paułowięt, Ihnat, Paweł Iwankow ociec, Hrynko Nehreczycz, Hryn syn Pawłow, Hryc Siodelnik, Iwan Turkinin zięc, Sawka, Hryc — Sliwczanie; Iusyp Uhryn, Tabicz, Les bracia, Hryc Dudka, Ambrozowięta bracia, Mielnik — Niebyłowcy; pop krasnienski z synami, Daniło Pobereznik, Borszutieta — s Krasnego; Łysakowicz, Paweł Noga, brat iego, Maty Ołyniak, Sawka Kowal, Mielnik — Lzancy; Iwan Dorobenka, Mazurow Iwan, Malasz pop kamięski, Iwan Kowłanicz, Andreas Kuczemka, Iwanczyn, Iwan Mazurowego brata, Wasil Dankowicza syn, Iwan Tabycz, Wasil Krawiec, Woitko Balnirzuw, syn Pawłuw, — Kamiency; Ruzkowicz Ławer, Kuz Hlibkow, Malycz Melen, Stec Ozar, Ruzkowicz Mis z synami, Hryc Hryzkowicz, Kołaczkowicz, Stasiuw syn — Byrłozanie; Char Kobelow, Paweł brat iego, Mati Osadca, Iaremka Dudka, Panko Kabaiewicz, Iwan Kabaiewicz, Hrycowi synowie, An-

drus Czernackowicz, Andrus Szynkarz, Iwan Lechnowicz, Prokop Petruw syn, Honczerik — Dołzanie; Mathi Osadca, Iaremkow, Dudczyn syn — Puilanie; pop z Grabowki, Iarema wataman teyze wsi; Wasil Kostikow syn, Les Popowicz — Podmichalecki: Choma Maciszyn zięc, Les Petenkow syn, Klimowi synowie, Błazkowi synowie, Hoczewka, Kłapanicz, Mielnik z Siwki, Iwan, Stephan Matyszkowie — Siwczanie; Marko Lisowiec — Kopaniecky, Prokop Iusiewicz, wataman Mikita, Iac Kowalewicz, Petro Procopięt — Uhrynowcy; Pultorak Korzyn Koreniewicz, Olexa haiduk — Kadowbnianski, in bonis villarum: Ias[ienjia, Sliwki, Niebyłow, Krasne, Lzanie, Kamin, Byrtohi, Dołhe, Puyło, Grabowka, Podmichale, Dobrowlany, Siwka, Kadowbne, Kopanki, Uhrynowy, Mościska, Wistowa, capitaneatus kalussiensis residentes, ac totam communitatem tam oppidi Ka(łusza, quam) earundem praefatarum villarum nemine excepto, s(ubditos) mgci Ioannis Zamoisky, Capitanei calussiensis, iako pincipałom, wudzom, buntownikom, tum et contra laboriosos: Iwan zięc Raykowiczow, Dmitr Boiewięt Czaikowiczow, Tymkow zięc, Wasil Diakow syn, Łokotoszczyk, Dorobenka Iwan, Hryc Daniłow, Mikuła, Stephan Smukowiąt, Iwan Dawidowicz, Dembko Stasiow, Hryc Charbał, Wuntun Kapustewicz, Lachowicz Michaiło, Fedyna zięc Łopatczakow z Swaryczowa y zięc Kowalewiczow z Ruwni, — in bonis villae Nowica residentes, ac totam communitatem nemine excepto eiusdem praefatae villae s. r. m. subditos, ad praesens tenutae nlis Francisci, Michaelis, Floriani, fratrum germanorum, Wasiczynskich; et laboriosos: Ihnat, Iacko, Fedur Boikowięta, Gontewicz — in bonis villae Tuzyłow residentes, subditos nlium Georgii, Casimiri, Laurentii, Zophiae Zołądziowna, olim nlis Ioannis Dubrawsky filiorum et consortis Dubrawskich, certarum sortium in eadem villa haeredum; et laboriosos: Fecura Iurowiąt, Iwan syn iego, Iwan Waca, Fedur Kowalewicz, Fed syn iego — in bonis villae Ruwnia residentes, subditos nlium Michaelis Zurakowsky, Ioseph Kulicz-

kowsky, Fedko Swaryczowsky, Sien Hoszowsky, in eadem villa certarum sortium haeredum; et contra laboriosos: Andrus Filimowicz, Kucan Mikita, Głochowicz Symko, Kuzma Kobielewicz, Isztwan Uhryn hayduk, Hawryło, Iwan, Paweł popi — in bonis villae Perehinsko residentes, ac totam communitatem nemine excepto eiusdem praefatae villae s. r. m., tenutae pro tunc mgcae Annae Ostrowzanka et Stanislai Iabłonowsky, olim mgci Ioannis Stanislai Iabłonowsky, gladiferi regni, consortis et filii; et contra laboriosos: Iwan Buniewicz, Fedyna Ruzkowicz wataman, Iwan Rudkowicz, Fedur Sysakow, Iakim Sysakow, Szy(mon) Szwiec — z Rozniatowa; *Dumiczow* Fedur, Szymczycha (wdow)a, Hryc Macewicz, Fedur Kluczych, Beizeniow, Iwan Dudka, Maxim Mathiow syn — Ceniawscy; Prokopiec Mikuła, Kost Melanicz, Iwan, Prokop Mikitycz, Stephan Rosczyniecz — Kniaziowscy; Fedor pop, Oruwskiego syn, Iwan Berycz, Michayło Brezyniec — Dubianski; Sywak — Lecewski, in bonis villarum: Rozniatow, Ceniawa, Duba, Kniaznowskie, Resniaty, Rupno, Iasenowiec, Lecewa nouae locationis residentes, ae totam communitatem nemine excepto earundem praefatarum villarum, subditos haereditarios illris et mgci Christophori Koniecpolski, pallatini bełzensis; ac laboriosos: Hryc Ryczuł, Tymko Własznynow, Olexa, Mikita Tupiszyn, Iurkow Michaiło, Hryc Filiow, Rozna Iurkowicz, Fedur Pankow, Sen, Iwan Popowicz, Ostafii, Mathi Wozny y z synem, Petro Hlinowicz, Danilo, Dmitr Szlachciniec, Hryc Suszczyn, Maxim Maty, Fil Korol, Choma wataman, Daniło Belzuczenin, Łuczka Ilko[w] zięc, Tur Hawryło, Cuhyrka wataman, Fil Filigaret, Ihnat Cwiekunow, Iurko Semianow, Daniło Semianow, Iwanko, Fedyna Popowięta, Filewięta bracia Maxim, Iwan, Fedur, Fedyna, in *bonis villarum*: Welzyz, Maximuwka, Lolin, Niegryn, Pszenicznik, Diedycz, Nowoszyn, Pacikow residentes, ac totam communitatem nemine excepto earundem praefatarum villarum, subditos haereditarios nlium Samuelis, Nicolai, Ioannis, Caroli,

abbatis coronouiensis, Michaelis et Fruzyna Truskulaska, olim [nlis Iacobi Czołhansky consortis et filii, Czołhanskich]; Michaelis, Adam fratrum germanorum Gruszeckie, Głoskowsky, quouis iuris titulo possessorum mgci Alexandri Didoszycki, castellani lubaczouiensis, Stephani Poniatowskych, Iordan Gasiewicz et Fennae consortis eiusdem, Maruchnae Korczynska; ac laboriosos: Iwan Bordysz, Stephan Hawryłow, (Szmu)kala Iwan, Wasil Bilinsky z synami, Andrus, And(rey) Procyniszyn, Sus, Hryn Andzienkow, Ihnatenkow, Mysi kow, Lesi)kow, Zwarycze — Strutyncy; Hauryło, Andrus, Iwan (Pawło)wi synowie, Michaiło Kocierebczyc, Stephan (wataman), Gontarewicz Michaiło, Mis Duma, Iurko Tupiczyn synowie, Iwan Pieczunczak Dmitruw, Stephan Knieziewicz, Pitr popuw syn, Fed Swierczycz, Wasil, Hryc Labiczow, Iwan Kowalow, Dmitr, Michał, Ihnat Iwankow, Mikuła Iwancię, Iwan Petrowicz, Lewczyn Fedko, Kuczanowięta wszyscy, Fedko Truszewicz z synami, Wasil Popowicz, Iwan Dacinowicz, Stephanowicz Iwan, Kost Sieniewicz, Filewicz Michaiło, Macenko Fedorow syn, Strzelec, Sienien Melczykowicz, Łukacz, Andrus, Andryczko, Radewichowie synowie — in bonis villarum: Strutyn, Grabow, Ilenie, Suchodoł, Lipowica, Łopianka capitaneatus dolinensis residentes, ac totam communitatem nemine excepto earundem praefatarum villarum, subditos illris et mgci Ioannis Nicolai Daniłowicz, supremi regni thesaurarii, capitanei dolinenensis; et laboriosos: Michaiło Pliczycz y Choma rodzeni, Iwan Chymicz, Iacko Wuitowicz, Andri y Petro Perehinski, Iwan Zwarycz, Hryc Pobereznik, Czarnopysok, Kuzma Krawiec, Iwan Trinka, Stec Mielnik — in bonis oppidi Raygrod nouae locationis residentes, ac totam communitatem nemine excepto eiusdem oppidi, subditos illris et mgci Vladislai Dominici ducis in Zasław Zasławsky, pallatini sendomirensis — comprincipales, y inszym pomienionych wszystkim pomocnikom, ktorych oni imiona y przezwiska lepy wiedzą, y ktorych ad praesens protestantibus ignota sunt nomina et cognomina, verum eorum denominationem saluam

sibi in post acceptam notitiam reseruando, questi et protestati sunt idque in eo: — isz ci pomienieni pryncypałowie, zapomniawszy boiazni Bozey, nie pomniąc (na) prawa boze y ludzkie, przeciwko naiezdnikom cudzych . . . zbuicom y mężoboycom surowie vchwalone, znie(warzy)wszy zwierzchnosc i. k. m. vrzędu sta . . . podnioszszy chorągwie swowolne y zebrawszy s tych pomienionych włosci ruznych powiatow ludzi ze trzy tysiące y więcey (cum quibus in foro fori salua actio manet) manu armata, to iest z działki, hakownicami, kobyłami y inszym orężem, ktorego vsus lege publica est vetitus, nie pamiętaiąc na wiarę chrzescianską, obyczaiem poganskim idąc przykładem łotra Chmielnickiego, człowieka niezboznego, wiary chrzescianskiey przesladowce y rebellizanta korony polski (sic!), czasu niedawnego sub interregno w roku tysiąc szescsetnym czterdziestym osmym, mensibus septembre, octobre, nouembre et decembre na wykonanie wszelkich złych rzeczy nigdy niesłychanych zbrodniey, okrucienstw, mordyrstwa y zaboystwa wyuzdawszy się, nulli parcendo sexui, pomazawszy się krwią niewinnych dziatek, panienek y roznego stanu vtriusque sexus ludzi, i na pomienionych protestantow, ludzi spokoynych, niewinnych, zdrowie y chodoby naprzod we wsi Ruwni violenter nastąpili, we dworze pomienioney pani Kosakowski nie nalazszy, dwor iey złupili, zboza, mąki y co było w komorach poodbiawszy, kury, gęsi in vim praedae et spolii zabrali, kucharke na imie Maruszke wziowszy piekli, związawszy topic wiedli, o pieniądzach pytali paniey, y krow dwadziescia, wołow czterdziescie, młodzikow szesc, ozimkow szesc wzięli. Stamtąd nastąpili do wsi Swaryczowa, we dworze szlachetnego Woiciecha Swaryczowskiego nie zastawszy, dwor iego naiechawszy, złupili, rzeczy, zboza, mąki, wozy okowane, przędziwa lny, komory poodbiiawszy, kury, gęsi, indyki, kaczki in vim praedae et spolii zabrali, wyłupiwszy dwor, cum tota suppellectili domestica spalili, stada siedmdzie(siąt), zrzebcow szesc, bydła czterdziesci, swin piędzie(siąt, wzię)li y między sie podzielili, poddaną protestant . . . wsi na dom, naszedszy na imię Tenna

Iwankową wzięli, nie wiedziec gdzie zapodzieli, skrzynie komory poodbiiawszy, cokolwiek było chust y innyh rzeczy, takze woły dwa, krow dwie pobrali y między się podzielili. Stamtąd poszedszy na zamek Rozniatowsky naszli, w ktorym tymze protestantom komore, w ktorey schowanie mieli przed trwogami, a nie mogąc przed nagłym nieprzyiacielem ze wszystkim vchodzic złupili rzeczy, mianowicie . . .[1]) pobrali. Tym się nie kontytuiąc, dowiedziawszy się o protestantach y innych obywatelach w kupie vchodzących ze zdrowiem y chodobami swymi za dwie mili we wsi Wełzyzu, ktorzy sobie nie mogli rad[y] dac, gdzie by vchodzic mieli s tą kupą, zaz z Ruzniatowa nocą poszedszy vderzyli na te wies Wielzyz. Tamze gdy się hałas stał, a chorągwie z gory sypiące się obaczyli, rozumieiąc ze Orda, od wszystkiego wozy z chudobami poruciwszy, ze zdrowiem y dziadkami protestantowie w las vchodzili, a ci pomienieni naieznicy skrzynie, szkatuły porozbiiawszy, wszystko zabrali, mianowicie. . .[1]) wzieli y między siebie podzielili, y tym się nie kontytuiąc, po lesie rosypały się, szukaiąc tychze zbiegow, tamze połapawszy, mianowicie z Nowosielice, ze wsi starostwa dolinskiego, wataman z synami siekiry do szyie przymierzali, a snadz za wybawieniem boskim iakiegos miłosierdzia zazywszy, odarszy ze wszystkiego, pieniędzy złotych sto, co przy sobie mieli, wzieli y puscili nagą, ktorych rzeczy pomienionym pobranie szacuią sobie ab utrinque protestantes na złotych szesnascie tysięcy polskich (exceptis interemptis) szkod, o co iterum atque iterum protestuią się naprzeciwko pomienionym principałom, comprincipałom y pomocnikom ich, ofiaruiąc się z nimi o to prawem czynie w sądzie naleznym salua melioratione et approbatione huius protestationis nli Kosakowska Heduigi et alius postquam conualuerint in toto reseruata.

(Ind. rcl. castr. Hal. a. 1648—9, t. 141, p. 1086—95).

---

[1]) Тут спис тих річей.

LV.

Унїверсал Яна Казимира до піддапих, аби заперестали бунтів. 8 н. ст. лютого 1649.

Ian Kazimierz etc.

Wszem wobec y kazdemu z osobna, komu to wiedziec nalezy, a osobliwie miastom, miasteczkom y wszystkim włosciom dobr naszych krolewskich, duchownych y szlacheckich w woiewodztwie Podolskiem y Bracławskiem będącym, oznaymuiemy tym listem naszym,

iz my będąc z woley Bozey wolnemi głosami roznych narodow obrani krolem polskim y w. x. lithewskim y posadzeni na thronie naiiasnieyszych przodkow naszych, to w osobliwym mamy staraniu y pieczołowaniu, abysmy powszechnią zgodę y miłosc między narodami sobie od Pana Boga powierzonemi pomnazali, tudziez kwitnący pokoy krzewili y szerokosc panstw naszych na postrach nieprzyiacioł postronnych łaskawoscią naszą y dobroczynnoscią krolewską napełniali, zdobili. Zsyłamy tedy urodzonego Stanisława Lanckoronskiego, kasztelana kamienieckiego, aby wiernym naszym ogłosił y opowiedział tę, ktorą wam ofiaruiemy, łaskę naszą, tudziesz aby wszelkie zamieszanie, ktore się pod interregnum po zesciu krola imci pana brata naszego między narodami, nam tezaz od Pana Boga powierzonemi, wszczęło, y zawziętosci wzniecone były, vspokaiał, ofiaruiąc wiernym naszym wszelkie przeszłych występkow zapomnienie, gdy po wiernych naszych skłonnosc y posłuszenstwo, od poddanych krolom panom swoim należące, vznamy y obaczemy. A iezeli by zas tacy się znaydowali buntownicy, ktorzy by łaską naszą pogardziwszy, rzucac sie mieli do iakich sposobow dalszego zamieszania rzptey y buntow zawziętych nieprzestawiali, takim surowosc naszą y karanie opowiedziec ma imieniem naszym krolewskim. Nie życząc tego iednak, abysmy na początku szczęsliwego panowania naszego wiernym poddanym naszym postrachem bydz mieli, ra-

czey łaskawosc naszą wiernym naszym y powtore ofiaruiemy, tudziesz y pomnozenie swobod y wolnosci swoich, iz wierne wasze z szczodrobliwey ręki naszey za vpokorzeniem się y poskromieniem swowolnikow vznawac y odnosic będziecie, obiecuiemy. Azeby się przytym temusz vrodzonemu kasztellanowi kamienieckiemu lub samemu lub ludziom, za ordynansem iego idącym, stanowisk y chleba chętnie pozwalali, na co dla lepszey wiary ręką się podpisuiemy własną z przycisnieniem pieczęci koronney.

Dan w Krakowie dnia osmego miesiąca lutego roku panskiego MDCXLIX, panowania krolestw naszych, polskiego y szwedzkiego, pierwsze[go] roku.

Locus Sigilli maioris cancellariae regni.

Ioannes Casimirus rex.

(Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648 9, t. 141, p. 417—18, obl. 26/II).

LVI.

Андрій Клусовский скаржить ся на селян з Юрова за грабованє. 9 н. ст. лютого 1649.

[E] Feria tertia ante f. s. Valentini 1649 gnosus Andreas Klusowsky contra laboriosos: Macko Ciesielczyk poporum, Wasil Marcin, Iacko Kuniec, Iacko Loyko, Lesko Kołbania, Krucho, Pilik, Kisaczek Woytowiczowie de v. Iurow s. r. m. et totam communitatem villae eiusdem protestatus est eo, — quia ipsi, dum protestans consulendo fortunae ac saluti suae Zamosci pocificus euadendo saeuitiem tyrannicam eorundem hostium tempore incursionis ac obsidionis resideret, bona protestantis v. Grodek inuaserunt eandemque villam vndiquaque circumdatam repulsis subditis de v. Grodek protestantis, ad reprimendam violentiam congregatis, despoliarunt.

(Ind. rel. castr. Belz. a. 1649, t. 236 p. 102—5).

LVII.

Петро Студзенецкий подає селян з Медухи й Семиговець за зруйноване майна й убійство. 9 н. ст. лютого 1649.

[E] Feria tertia post f. s. Dorotheae v. 1649 nlis Petrus Studzieniecki protestatus est in et contra laboriosos: Lewko Kucykow, Iaremko fratres germanos, Orysko Pasiecznik, Iwanum filium Lewko, Wasil Babicz, Vrasz wataman, filios ips(ius) Andream, Hawryło, Wasil, Fed — de villa Meducha; sum Zacharko de villa Siemihowce; Bartholomaeum Szutkiewicz, ministerialem, ad praesens in detentione curiali konkolnicensi detentum, denuo Zin, Michaiło Kuliszczyn — de villa Mieducha, tum et alios principales, comprincipales ideo, quia ipsi autumno proxime clapso circa festum S. Aegidii abbatis (*1/IX. 1648*) primum apisterium desolarunt; mnlis regni prou. Albertus de Studzianka dum et quando, vt ab isto nefario conatu vt et actu recedissent, eosdem admoneretur, ex bombarda longa puluere sulphureo onusta traciecerunt; nec tanto crimine perpetrato saciati in summum damnum, vt etiam [n]omen hominum catholicae fidei deleretur, curiam ipsius propriam in villa Meducha sitam stramina circa obuolutam receptis rebus funditus combusserunt, molendinum braxatorium, winnice słodownie, funditus desolarunt, siluas, gaios in nihilum redegerunt, exciserunt et ad suum vsum conuerterunt.

(*Ind. rel. castr. Hal. a. 1648–9, t. 141, p. 1098–1400).*

LVIII.

Ал. Курдвановский подає попа з Жукова за провід у знищенню його двора. 9 н. ст. лютого 1649.

[E] Feria tertia f. s. Dorotheae v. 1649 gnosus Alexander Kurdwanowski protestatus est in et contra poponem

tum et filium eius Gryga de villa Zukuw, subditos gnosi Alexandri Bydłowski haeres, ad praesens vero possessionis gnosi Martini Chronowski, ideo, — quia ipsi autumno proxme prti anni sub tempus interregni more Kozakorum in villam Brodyczyn, tenutae ad praesens eiusdem protestantis, adscitis sibi multis complicibus cum vario armorum genere et violenter incurrerunt ibidemque res eiusdem protestantis receperunt. Nec his contenti adiunctis sibi aliis complicibus et cooperatoribus multis, vct laboriosis: Zaiaczyk, Kopystka wataman cum filiis et Worobczyk, principalibus — de villa Bortniki; tum oppidanis de oppido Kamionki nuncupatis, vct Pellione Czerewaty et Woszoboinik Abrosio, subditis tam praefati gnosi Alexandri Bydłowski, quam et gnosi Iacobi Kalinowski haereditariis et aliis multis in termino futuro seorsiuo regestro expressis, cum quibus curiam eiusdem protestantis in eadem villa Brodyczyn sitam combusserunt et (in) puluerem redegerunt, deuastarunt et fere totam vi(llam) in nihilum conuerterunt.

(Ind. rel. castr. Halic. a. 1648—9, t. 141, p. 1097—8).

LIX.

Реляция возного про убите Мартина Бабецкого калускими міщанами. 16 н. ст. лютого 1649.

[E] Feria tertia post f. s. Valentini mart. 1649 mnlis regni prouidus Wasil de Podhorki recognouit, se ad requisitionem gnosae Catherinae Iasinska condescendisse feria tertia ipso die festi purificationis B. V. M. (*2/II.*) ad oppidum Kałusza ibidemque exemptum e sinio nudum olim nlis Martini Babecki, famuli gnosi antea Alexandri Iasinski, ad praesens in vinculis Tartarorum detenti, per famatos: Andrus Petraszowicz, Iwan Lechnowicz, Hawryło Konicky, Winnik, Malecky ac alios inculpatos, ciues et incolas oppidi Kałusza s. r. m.

tempore incursionis rebellisantium ligato ad columnam crude liter interempti vidisse eosdemque inculpatos pro ueris homicidis proclamasse circaque magistratum eiusdem oppidi Kałusza arestasse.

(*Ind. rel. castr. Hal. a. 1648 - 9, t. 141, p. 1107—8*).

LX.

Кс. Хризостом Янецкий подає рогатинських міщан за напад на костел. 25 н. ст. лютого 1649.

Feria quinta post dominicam Inuocauit quadr. Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Haliciensia personaliter veniens admodum rndus in Christo pater Chrisostomus Ianecki, decanus et praepositus rohatinensis, suo et venerabilium mansionariorum ecclesiae parochialis rohatinensis tituli sancti Nicolai episcopi et confessoris nomine graui cum querela eidem officio protestatur contra famatos: Iwanum et Haurys Kuczarowicze, patrem cum filio, pro tunc aduocato per Kozakos instituto, Iwanum Serifabrum, Dmitr Tołcybidy, Philippum Pellionem, Sen Hłahay, Daniło Okop, Wasil Czutrowaty, Daniło Wykrciak, Paulum Kasia, Iackonem Safianik, Iurkonem Sartorem, Iwanum Bahry, Paulum Masnica, Iwanum Stupak, Andream Gumowski, Iwanum Terebuszka, caeterosque omnes et singulos, quamuis separatim expresse nominandi et exprimendi essent, (modo sint ex confratribus et sodalibus confraternitatum et sodalitatum antiquae et nouae ciuitatis Rohatinensis atque suburbanis Rabincensibus) homines ritus et religionis graecae conciues et incolas Rohatinenses, pro eo,

quia illi timore diuino postposito nullo respectu legum et immunitatis ecclesiae habito, imo graui odio contra fidem catholicam romanam conspirantes, sub praetextu licentiorum Kosakorum anno pxme praterito die sexta octo-

bris et aliis diebus subsequentibus praedictam ecclesiam sancti Nicołai confesioris violenter inuadentes omnia sacra pe(r) summun scelus contaminauerunt, iniectis plurimis cadaueribus etiam eorum, quos lex eclesiae vetat sepelire, faedarunt, grauia damna seris violenter oblati, sforibus securibus perforatis ecclesiae intulerunt, supellectili sacra eandem spoliarunt . . .[1]) Domos octo sacerdotum captis inde omnibus mobilibus non modo spoliarunt, verum de mera malitia ablatis iude foribus, fornacibus, fenestris, scammis et omni ferramentorum genere in meram solitudinem redegerunt. Idem fecerunt cum sc(ho)la ad instituendam iuuentutem excitata atque cum domibus (bacca)laurei, organarii et aliorum ministrorum ecclesiae (supra)nominatae. Diuina altaria non modo vastarunt verum etiam in ipsas venerandas sacrarum reliquiarum thecas et sepulchra mortuorum more plus quam barbaro et immanitate bellina saeuierunt. Tabernas pro parandis et coquendis lateribus ad fabricam ecclesiae spectantes ex ipsis radicibus exciderunt. Pontem ecclesiae contiguum ablatis inde trabibus data opere destruxerunt. Omni denique ornatu et mundo ecclesiastici argenteo, aereo, stanneo, serico, holoserico, laneo, lineo caeterisque omnibus vtensilibus et ad vsum sacrum rebus spectantibus eandem ecclesiam spoliarunt et ad extremam pauperiem redegerunt suoque nefario et sacrilego excessu vti religionis catholicae proditores spe impunitatis ducti damno eidem ecclesiae maxima ad triginta milla florenorum polon. valentia intulerunt eoque facto poenas legum demeruerunt, ratione quorum etc . . .

(Ind. rel. castr. Hal. a. 1648–9, t. 141, p. 1127–1130).

Той сам подав того самого дня скаргу від себе на міщан:

Iwan et Haurys Kuczarowicze, patrem cum filio, Iwanum Serifabrum, Dmitr Tołczybida, Philippum Pellionem, Sen Hlahay, Daniłum Okop, Wantum Czutrowaty, Paulum Iannikow,

[1]) Тут пропускаємо спис сих річей.

Pankonenn Masnica, Michaelem Zapruta, Daniło Wykrciak, Iwanum Bahry, Iwanum et Stecum Trebutos, Zacharcam Filczakuw, Stec Mantow Okrepkones, Kozalinos caeterosque omnes confratres et sodales confraternitatum et sodalitatum, antiquae et nouae ciuitatis Rohatinensis atque suburbanos Babincenses, homines ritus religionis graecae, pro eo — quia ipsi anno pxme prto die sexta octobris et aliis diebus sequentibus ipsius domum violenter inuadentes omni suppellectili domestica eandem spoliarunt, auferentes inde bibliothecam ex multis et variis authoribus concinnatann, immagines in aere et tela depictas . . . et in vsum suum conuerterunt, domum Balinchowsky dictam vastarunt et eius partem mediam in coquenda cereuisia absumpserunt, ne vnum quidem integrum, angulum, qui inhabitari possit, reliquerunt, damnaque sibi protestanti ad decem millia valentia intulerunt. *(Ibidem p. 1130—2).*

Позов в обох справах внїс кс. Янецкий на люблинський трибунал під датою 12 н. ст. квітня 1649. Окрім імен згаданих в поданю позов звернений тут ще проти: Iurkowi Satori, Gabrieli et Les Perebichaiło, Fedorio Bryndaer vna cum fillis Steco, Mankowi, Andreae et Stas Gaługa, Haurys Rozdolski, Philippo Zgliniscza, Wasilo Mazanski, Stephano Skolski, Wasilo Kos, Stecio Pałasczak, Wasilo Fickow, Andreae Procyszyn, Petro Potocki, Misko Popkow Kuliniak, Kulczycki Paulo et Mackowi Terlecki, Hrickowi Iwanicki, Senio Pypka, Michaiło Foska, Michaiło et Lesko Hedziakis. *(Ibidem p. 1559—5).*

LXI.

Зофія Ґлоґовска подає селян з Камінки за спалене двора в Рудї. 25 н. ст. лютого 1649.

Feria quinta post dominicam Inuocauit quadr. 1649 nlis Andreas Zerzynsky, plenipotens gnosae Zophia a Bełzec Gło-

gowska, protestatus est contra laboriosos: Fedko Szarkow, Hauryło pop, Iwan pop, Iwan Supronowicz, Iacko zięc Supronow, Zubek, Iaremko Sklarz, Stecko Malar, Czernicki, Omeliancy, Iwan Zienikow, Luc Kotowicz, Pozdzik, Wołkowie, Korczykowic, Stecko Vlichy, Andruszko Bezruky, Bilannik, Choma Pasynek Billanikow, Kaliszowie, Hryc Sawin Iwan Niedzwiedkow, Kowala Stecko, Mielnik, — principales, totamque communitatem de villa s. r. m. Kamionka, tenutae mgci Ioannis Zamoyski, in eo, — quod praefati subditi accepto de aduentu rebellium Kozakorum ad bona Potylicz nuntio, dum ommen sub id tempus deposuissent obedientiam, sine mora turmatim ad bona Potylicz egrediuntur et praefatis rebellibus sese coniungunt, circumquaque nondum deuastatis possessionibus, vbi opulentae spes praedae ac nobilium tutioribus receptaculis insistentium inerat praesentia, bona praefata villae Ruda, [cui se olim gnosus Gergius Bełzecky] vna cum pluribus nolulibus commiserit, inuadunt ibidemque per violentiam Kozakorum expugnato fortalitio, caesis ex nobilitate plurimis, dum Kozacy auro et argento ac vestibus aliisque praeciosioribus incumbunt, ipsi diuersae sese accingunt praedae, peccora, pecudes, lebetes, bombardas etc. etc. recipiunt demosque suas exportant, ac demum dum praefata Kozakorum turba de bonis Ruda, Zamoscium expugnandum sese submouet, iterum ad bona eiusdem Ruda, iam ab omnibus deserta, adueniunt ibidemque frumenta omnia recipiunt, stagnum demittunt, curiam quoque expilatam exurere non verentur.

(Ind. rel. castr. Bełz. a. 1649, t. 236, p. 143–7, 133–6).

Позов в тій справі внесено 18. марта 1649 р. (*Ibidem p. 250–7*).

LXII.

Валеріян Жардецкий подає селян з Білих і Чорних Ослав і ин. за спустошенє і спаленє його двора. 2 н. ст. марта 1649.

[E] Feria tertia post dominicam Reminiscere 1649 protestatio gnosi Valeriani Zardecki contra subditos villarum:

Białe Osławy, Czarne Osławy et Słoboda Rosiana aliarumque villarum, quae et qui specificabuntur, ratione sui curiaeque in bonis villae Białe Ostawy sitae sub praetextu et more Cosacorum inuasionis, deuastationis, rerum totiusque suppellectilis domestice pecorum, pecudum, omnium frumentorum varii generis receptionis, denique iam deuastatis et receptis rebus omnibus eiusdem curiae conflagrationis.

(Ind. rel. castr. Halic. a. 1648–9, t. 141, p. 1140–1).

LXIII.

Ухвала соймику в Судовий Вишні 3 н. ст. марта 1649.

My rady, dygnitazre, vrzędnicy, rycerstwo ziem Lwowskiey, Przemyskiey y Sanockiey woiewodztwa Ruskiego na dzien dzisieyszy na seymik relationis do Wisni z seymu szczęsliwey koronacyey nowego pana złozony zgromadzony, stosuiąc sie do declaratiey ich mciow pp. posłow e medio nostri na seym coronationis wyprawionych na tymze seymie uczynioney, upatruiąc przytym pilnie oyczyzny necessitates, za spolną zgodę y namową naszą pod approbatyą seymową takową między sobą nizey wyrazone stanowimy laudum:

A naprzod co sie tknie dwoyga podymnego, na tymze seymie coronationis na zapłate woyska pozwolonego, o to aby w pomienionych ziemiach naszych wszystkich trzech poborami wydawane y przez ich mciow pp. poborcow nizey mianowanych wybierane y do skarbu albo do rąk tego, komu skarb assignatą naznaczy, wydawane były, miec chcemy. Ktorych to poborow wybieranie a die 20 martii y przes całe niedziel cztery trwac bedzie saluis abiuratis desertatorum et liberis pro tunc ciuitatibus ziemi Lwowskiey takaze y w ziemi Przemyskiey z tey tu strone Sanu będących, iako przes nieprzyiaciela dotknionych, oprocz Dobromila, Rybotycz y Biercze, ktore trzy miasteczka

rowno z drugiemi poborow powinne będą wedle declaracyey seymowey et iuxta constitutiones anni 1628 et anni 1629.

A isz ziemia Sanocka in tam flagranti reip. czasu nie mogła, iako tesz poniekąt spustoszona, na przeszłym seymie urzpiey efficere, aby od declaracyey na seymie electionis przes niektorych ichmciow tam będących względem dwoyga podymnego uczynioney wolna bydz mogła, pewna iednak bedzie ze to, da Pan Bog, circa coaequationem rzpta wytrąci to dwoie podymne takimze sposobem, to iest poborami wydac obiecuie saluis abiuratis, ktore to poborow wydawanie folguiąc zniszczałem poddanym, ze oraz teraz z drugiemi poborami wydac by nie podobna ad diem 10 maii odkłada, od ktorego dnia wybieranie tych poborow przyczyniac się ma y 1ma iunii konczyc się bendzie.

Do ktorych poborow wszystkich wybierania wszystkie ziemie trzy mianuią sobie poborcow: Ziemia Lwowska imci p. Ięndrzeia Łosia, Przemyska imci p. Ierzego Grochowskiego, woyskiego samborskiego, ziemia Sanocka do pierwszych poborow mci p. Melchiora Grotkowskiego, do wtorych poborow imci Andrzeia Pobidzinskiego, ktorzy praeuio iuramento w grodzie swoim fideliter et efacte wybieraiąc do iednego poboru ze wsiow groszy 3, z miast mnieyszych po groszy 16, wiekszych po złotych dwa y groszy 15, wiecey nie wyciagaiąc, contentowac sie bedą, a regestra, wedle ktorych wybierac bedą, do grodu swego oddac y wedle nich calculum czynic maią.

Nie małą folge zobozałych poddanych y subsidium na teraznieysze potrzeby byc rozumieiąc czopowe, ktorego w ziemiach naszych wszystkich trzech expiratia die 12 iulii w roku teraznieyszym konczy się, y niepewni bedąc przed tym czasem inszego seymiku, tedy authoritate praesentis conuentus nostri non derogando wybieranie teraznieyszego, nowe czopowe a die 12 iulii anni praesentis do lat dwu, do takowegosz dnia prolonguiemy y stanowimy y ono osobom nize mianowanym in administrationem pusczamy, ktore przes ichmciow panow administratorow nizey specificowanych praeuio iuramento w grodzie

sposobem konstitutiey anni 1628 opisanym wybieraniem bydz ma, ktorzy to ichmc pp. administratorowie miast y regestrow dozierac, regestra authentyczne wszystkich miast in rationibus suis producowac y do grodu co kwartał podawac, takze y kazdego quartału ile pieniedzy z miast y miasteczek wybiorą, na ratuszu miasta swego powiatu na mieiscu bespiecznym zkładac, co w ziemi Sanockiey do rąk imci p. Sędzickiego iako szafarza oddawac maią, contentuiąc sie od złotego groszem, a administratorowie mieyscy szelągiem.

Do ktorego przyszłego czopowego wybierania mianuiemy sobie administratorow: ziemia Lwowska imci pana Stephana Naraiewskiego, stolnika podolskiego, ziemia Przemyska imci pana Kaspra Woiakowskiego, podstolego przemyskiego, ziemia Sanocka imci p. Melchiora Grotkowskiego.

A isz imc p. pisarz ziemski przemyski, poborca teyze ziemie, nie małą poborow, ktore do wybierania imci należały, retentatow delate nam producował, wkładamy to na ich mc pp. dzierzawcow dobr duchownych, krolewskich y dziedzicznych, aby te zatrzymane pobory w tych dwu niedzielach od dnia dzisieyszego rachuiąc, do rąk imci, nie zasłaniaiąc sie swiezą deuastatią, uiscic postarali sie. A iesli by w tym czasie oddane nie były, na imci p. poborce wkładamy, aby poborow takowych in officio castrensi iure uindicował et cum poenis repetat.

A isz wiele ichmc pp. poborcow ziem naszych dotąd nie oddali rationes exactionum suarum, wkładany to na ich mciow azeby sie zadną niewiadomoscią nie zasłaniaiąc. na przyszły da P. Bog seymik nas pierszy gotowi byli te rachunki oddac, y sami nie zwłocząc w osobach swoich stawic sie na tenze czas. I ich mosc pp. administratorowie albo arendarze czopowego wszystkich trzech ziem stawic sie y rationes exactiey swoiey oddac powinni bedą, idque sub poenis legum eo nomine sancitorum.

Takze y imc p. Samuel Bal ma na tenczas reddere calculum s pieniedzy, na praesidium na rozboyniki od ziemie

Sanockiey powzietych, a zeszta, ktora przy nim zostawa, wrocic ex nunc do rąk imci pana sądeckiego powinien bedzie.

Nalezyta rzecz iest et pro tpre praesenti ex occasione samey constitutiey przeszłego seymu, abysmy ziemiom naszym securitatem obmyslili, ktora ze sine neruo opatrzona, a ten dla teraznieyszych podatkow tak prędko obmyslony bydz nie moze, non derogando constitutiey y władzy i. k. m. na pospolite ruszenie na przeszłym seymie consensu ordinum pozwolony, iesli by co, strzez Boze, od buntownikow albo swoieywoli kozackiey periculi ingrueret, sami in personis nostris in obuiam takowemu mało z gotowoscią naszą za obwieszczeniem kastellanow albo propter legale impedimentum starszego vrzednika przes uniwersały do grodu posłane ofiaruiemy sie, o tym na ten czas wprzod do i. k. m. dac znac mamy y communicatis consiliis zniesc sie y za zdaniem i. k. m. postąpic sobie. Wiec coby na te podatki in publicum praesidium pozwolone lubo z czopowego przyszłego, ktore in deposito et erario nostro co quartał miec chcemy, lubo ex retentis przeszłych podatkow accederet non (sic!) co pieniądzy te do tegosz praesidium na ludzi słuzałe obrocimy, y na tenczas gdybysmy sami in personis nostris staneli, iuxta proportionem pieniedzy kozdey ziemi numerum umowic y starszych postanowic wolno sobie bedzie.

Wiele bespieczenstwu ziem naszych nalezy na to opatrzenie zamkow powiatowych, ktore ze ad praesens obmyslone bydz nie moze, do przyszłego to, da Pan Bog, seymikù odkładamy, na poprawe iednak fortificatiey zamku sanockiego z retent przeszłych podatkow y przeszłego czopowego ziemie Sanockiey złotych tysiąc pienc seth imci panu sądeckiemu do rąk pozwalamy, ktore ad instantiam tegosz imci (ktory w tey mierze curam suam ofiaruie) ichmc pp. exactores wydac sub poenis et foro contra retentores sanctitis powinni bedą.

Do teyze naprawy zamku Sanockiego ci poddani, ktorzy lubo od starostwa sanockiego w rozne dzierzawy roznych czasow oderwani są, aby iako z dawnych praw y zwyczaiow

ad munitionem zamku tego tenebantur, tak teraz in eo casu et necessitate zeby do naprawy wałow sposobienia y przywiezienie drzewa na parkan około zamku y stanowienie tegosz parkanu, iako na ktorą wies iuxta dimensurationem przyidzie, przes ichmc pp. dzierzawcow przycisnieni za requisitią imci p. starosty sanockiego beli, wkładamy to na ichmc pp. dzierzawcow et contra refractarios wolno bedzie, mandaty u i. k. m. wyiednawszy, in foro fori ichmciow pociągac prawem.

A poniewaz ziemia Sanocka od rozboiow nie iest bespieczna, waruie sobie, aby takze z retent dawnych podatkowy[ch] czopowego y przyszłego czopowego mogli miec iakie praesidium, do ktorego isz imc pan sądecki kosztem swym z checi y miłosci braterskiey przyłozyc sie ofiarowac raczył, chętni tego bedąc, ich mc zlecaią to, aby do ludu swego pięciudziesiąt iazdy, ktorym sam tylko zołd po trzydziestu złotych na cwierc ex erario publico isc ma, zaciągnoł ludu pieszego piencdziesiąt, ktorym płacą na miesiąc po złotych piąciu, puł barwy na miesiący szesc takze ex erario publico isc ma, a to praesidium a prima maii ad ultimam diem octobris sobie obmyslawaią.

Dług sumny czterech tysiecy złotych polskich imci p. sędziemu przemyskiemu na zatrzymanie chorągwi trzech powiatowych zaciągnioney, a w cieszkim ziemie naszey razie assecurowaney przes imci pana przemyskiego y niektorych ich mciow pp. sędziow capturowych naznaczoney, aby iegomc p. pisarz ziemski przemyski z poborow swoich summe trzech tysięcy y szesci seth złotych (poniewasz iuz czterysta złotych uiszczone) do rąk tegosz imci p. sedziego za quitem ich mciow y za odebraniem tey assecuratyey, w kole naszym producowaney, na potym sequellam w zaciąganiu długow podobnych ad praesens pozwalamy.

Godni są od nas wszelakiey wdzieczności ich mc pp. rothmistrze ziemie naszey, imc p. Andrzey Pobiedzinski, imc p. Szedzinski, imc p. Łos za merita w swoie y niedobranie chleba, ale ze in tam angusto tempore nie mozem ad praesens ich mciow tak, iako bysmy chcieli, ucontentowac feliciori da P. Bog

tempore ex prima occasione ukontentowac ich mciow postaramy sie, a gdy da Bog poddani za spokoinieyszym czasem wythną sobie, do seymiku to electionis deputata odkładamy, imci p. Piotrowi Siecinskiemu na ten czas złotych sto, imci p. Piotrowskiemu złotych pieneedziesiąt, p. Stanisławowi Laskowskiemu, towarzyszowi z pod chorągwie imci p. Srzedzinskiego złotych trzydziesci, imci p. Woiciechowi Łosiowi, towarzyszowi takze z pod chorągwie imci p. Andrzeia Łosia, na vsłudze powiatowey v niewolą wzietemu, na okup złotych sto in uim gratitudinis ofiaruiąc, ktore to pieniądze imc p. pisarz y poborca przemyski za quitem kazdego oddac ma.

Ktore to laudum nasze zgodnie namowione y postanowione y constitutią seymową approbowane we wszystkich punctach całe zachowane miec chcemy. A dla wiekszy powagi tosz laudum nasze aby do akt grodzkich podane było, pozwalamy, ktore imc p. marszałek nasz przy pieczeci swey ręko własną podpisuie.

Działo sie na seymiku w Wisni die 3 Martii anno Domini 164 nono.

Piotr Paweł Mniszek, pisarz przemyski grodzki, marszałek seymiku wisinskiego.

(Ind. rel. castr. Premisl. a. 1649—50, t. 376, p. 237—43, obl. 5/III. Ind. rel. castr. Sanoc. a. 1649, t. 162, p. 2497).

LXIV.

Станїслав Ржечковский скаржить ся на лисецькнх міщан за напад на замок у Заболотові. 4 н. ст. марта 1649.

[E] Feria quinta post dominicam Reminiscere 1649 gnosus Stanislaus Rzeczkowski, bonorum villae Zabłotow haeres, protestatus est contra ciues oppidi Łysiec: Tyniec centurionem, Makar, Hrycko Pinczykow, Hauryło Bubenczyk, Fedor Kosowicz, — principales, Stec, Stephan Rusicz et fratrem eius germanum, Iacko Halkowicz, Zydunowiczowie fratres

duos, Semian syn Mykitow, Stephan Karpowicz, Sen Dudka, Ilaszow syn, Andrus Tkacz, Hryc Prydawicz, Prokop Krupicz, Fedor syn Filewiczow, Fedor Dopatyszyn, Semian Dryplewicz, Iwan Czerniowski, Iacko Kramarz, Prokop Topolecki, Tymko Polecki, Hrycyk Iaremczykow syn, Sawka Tomaszkowicz, Philip Maszkowicz, — comprincipales et alias omnes sub ditos totamque communitatem praedicti oppidi Łysiec in eo, — quia illi facta conspiratione et cointelligenlia cum Kosacis sub tempus interregni coadunatis sibi multis licentiosis hominibus et subditis de variis villis expansis vexillis bona villae Zabłotow gnosorum Rzeczkowskich fortalitiumque ibidem situm inuaserunt, spoliauerunt et depraedauerunt resque omnes mobiles et armatam ad expugnandos hostes totamque suppellectilem domesticam . . . receperunt inter seque dispartiti.

(Ins. rel. castr. Hal. a. 1648–9, t. 141, p. 1143–4).

LXV.

Ян Суходольский скаржить ся на селян з Конотоп і Василовець за спаленє двора в Жухові 5 н. ст. марта 1649.

[E] Feria sexta post dominicam Reminiscere 1649 gnosus Ioannes Suchodolsky de Rzuchow contra laboriosos: Wacko Zygadlik, Chryc Dereczyk, Procz Marcin, Iusko, Lewko Zygadlik, Iwan Wołoszynek, Woytek Rybak, Bartosz Rybak, Parchom Taradaszkow, Szymko Tywon, Ludczycha wdowa et Miydzik — de villa Konotopy et Wasilowce, gnosi Ioannis Godaczewsky subditos, totam communitatem villarum earundem protestatus est eo, — quia ipsi sub tempus incursionis hostium res protestantis, frumenta, pecus, appartamenta receperunt et horreum conflagrarunt.

(Ind. rel. castr. Bełz. a. 1649, t. 236, p. 175).

LXVI.

Ухвала соймику в Белзї 8 н. ст. марта 1649.

My rady, dygnitarze, vrzednicy, obywatele woiewodztwa Bełskiego na seymik relatijny, constitutiami coronationis serenissimi regis moderni canuentus gnalis cracouiensis pxme prti pro die octaua mensis praesentis do odprawowania naznaczony, na mieysce zwyczayne ziechawszy się, przychylaiąc sie do constitutii tychze y punktu approbationis laudorum, w tychze constitucyach mianowanego, in ea verba sonantia lauda wszystkich woiewodzt koronnych y ziem, ktore sobie na seymikach relatijnych de genere podatkow y o bespieczenstwie pospolitym, iako tesz przeciwko chłopom buntownikom albo zboycom, bez vblizenia praw kazdego stanu postanawia, approbuiemy, iako o tym punkt ten obmawia, tak zgodnie miedzy sobą postanawiamy y vigore huius constitutionis, tudziesz punctum miedzy sobą ordinuiemy, a to firmiter wszyscy, manu coniuncta et indiuisa strzymac sobie obiecuiemy.

Naprzod co sie tknie bespieczenstwa pospolitego y woiewodztwa naszego, isz ieszcze nie mamy certitudinem periculorum super vniuersa[m] reipub. imminentium, pacisque an belli fortunam mamy sie spodziewac — nie wiemy dlatego, vpatruiąc futura, nic o tym bespieczenstwie na ten czas nie definiamy, ale commisarzow sobie cterech naznaczamy, to iest: imci p. Ianusza Prusinowskiego, podkomorzego bełskiego [1]) imci p. Alexandra Bełzeckiego, starostę — bełskich, imci p. Stanisława Szarbiewskiego, starostę grabowieckiego, imci p. Thomasza z Karnkowa Iankowskiego, pisarza ziemskiego bełskiego, — ktorym ich mciow to poruczamy, ysz iezeli by, quod absit, niebespieczenstwo iakie na rzecz pospolitą y na wdztwo nasze nastempowało, tedy zaras wczesnie vniwersałem swym, zniosszy sie z sobą, maią nas obwiescic y seymik

[1]) Се слово зачеркнено.

vigore huius laudi, iako nayprędzy maią nam złozyc, na ktorym cokolwiek do obrony y bespieczenstwa naszego obmyslimy, pro rato et grato to przyiąc powinni bendziemy.

A izezmy y wszyscy obywatele woiewodztwa naszego podczasz inkursyey tatarskich y kozackich przez poddanych buntownikow, zuchwalcow ze wsi duchownych, krolewskich, swieckich wielka szkoda przez spalenie dworow, pobranie bydła, owiec, gumien rozebrania, popalenia, koni zabrania y inszych rzeczy vi et violenter — tak wielką szkodę maią, ysz nie tak wiele nieprzyiaciel koronny, iako ci poddani buntownicy szkody obywatelom naczynili, tedy in toto suprascriptae constitutioni sie conformuiąc y punctowi iusz wyzey w laudum tego (sic!) wyrazonemu, tudziesz artykułom seymiku dnia dwudziestego wtorego grudnia anno millesimo sexcentesimo quadragesimo octauo, zgodnie na seym coronationis przeszły vchwalonym, accomoduiąc się, forum do opowiadania w grodach woiewodztwa naszego sub quorum iurisdictione bona consistunt, panom y dzierzawcom tych poddanych buntownikow, zuchwalcow, idque ratione non administrationis iustitiae seu statuitionis tych poddanych sine quauis appellatione naznaczamy, daiąc moc officiis castrensibus na querellach te sprawy iuxta praescriptum iuris praeuiis omnibus iuris circumstantiis w tych sprawach sobie postempowac y vltimariam sententiam, tam in ciuilibus quam in criminalibus, ferowac na garle, winnych karac, appeliacyey nie dopuszczac, saluo tamen iuramento per dominum aut possesorem bonorum, a w ktorych maietnosciach panowie albo dzierzawczy nie mieszkaią, per factorem, ze citatio et arestum inculpatos non praeuenit nec eosdem in bonis habet.

Co sobie vigore constitutionis suprascriptae et approbatione laudorum postanawiamy y strzymac mamy, ktore to punkta nasze, zgodnie na teraznieyszym seymiku vchwalone, zlecilismy imci p. Mikolaiowi Łasczowi, marszałkowi koła naszego, s podpisem swym przy pieczęci do act grodzkich bełskich y innych grodow woiewodztwa naszego podac.

Działo sie w Bełzie w kosciele oo. Dominikanow, na mieyscu seymikow zwyczaynym, die octaua mensis martii anno millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

Mikołay Stephan na Nieledwi Łascz, marszałek koła rycerskiego wdztwa Bełskiego. Locus sigilli.

(Ind. rel. castr. Belz. a. 1649, t. 236. p. 188—91, obl. 8/III).

LXVII.

Жалїнє Юрія Конєцкого на міщан зі Струсова, селян з Варваринець, Різдвян і Дарохова за грабованє. 8 н. ст. марта 1649.

Feria secunda post dominicam Oculi quadr. anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Haliciensia persoliter veniens gnosus Georgius Koniecky, bonorum villarum Sokołow et Sosnow haeres, solenniter coram eodem officio questus et protestatus est in et contra honestos: Mis Chwostyk, Kuryło Rudy, Iwan syn Matwiiow, Boiarynow Smarszczyk, Kuryło Babin, Petro zięc iego, Iwan Werk, Hryc Sulibanicz, Hryc, Stephan Kabat, Dren Iwan, Krukow brat, Iwan Kusnierz, Kost, Symko Mielnik, Homa Sobczyszyn, Bniadyn hayduk, Rymarz Slepy, Kowal Marko, Procik Hrypliwy, Wasko Kozaczek, Wasil Piwowar, Hayduk Prokop, zięc iego Wasil, Iusko syn Haydukow, Roczny Chedko syn, Ichnat Roczny syn, pop Lomaka, Hryc Kusznierz, Halik, Kondratow, Tymko Oleynik, Iwan Pietrikow, Hryc, Petro, Panko z Iackim, trzey bracia Zyworowkowie, Hrycko Krawiec, zięc Iwan Petraszow, Chwedko Dolinskiego Pasinek, Petro Babin, Grechota syn Łukaszyszyn, Kost Kudynczyn, Olexa Kaliman, Hryc Sobczyszyn, Andrus, Paweł Sobczyszyn, Andrus zięc Krywoho, Fedor hayduk, Krywczunik Mis, Hryc Cap, Pauulus Kusznierz, Iasko Pozbistenny, Sainochow Pozbistenny — de oppido Strusow, subditos illris et magci Martini Kalinowski, palatini czernie-

chouiensis haereditarios, tenutae ad praesens gnosi Ioannis Grabianka; tum laboriosos: popow dwa, Kuryło Bobaty, Iwasko wataman, Dynis, Marko, Sidur, Iwan Zmurko, Iwaszko Młody, Gastulik, Zuczka, Kuczykowi parobcy, Kondrat Petrichowych powinni, Kuryło Markow, Sidur Iwankow, Kost Kolisnik, Kondrat Tyryszyn, Mikita Miedohyskow, Dac Brodyn, Wasil Markow, Buchai Iwasko, Lubaczyszyn Seman, Iwasko Balwir wataman, Wysocki Wasil, Iacko Oleinik, Hryc Kuryło, Iac Kuryłow syn, Wysockiego zięc Stepan — de villa Warwarynice, eiusdem magci palatini czerniechouiensis subditos haereditarios, tenutae ad praesens eiusdem gnosi Grabianka; tum laboriosos: popi dway, Krolik, Stepan Tychan, Krywosza Wasil, Iurko Senkow, Wercholutka, Harasim Korol, Iwas Vliskow, Sawka Bezkorcianik, Gawgun, Senkow Chwedor, Vnton Seredin, Koloniek Panas, Sawka Bate, Iwan Kostykowie dway bracia, Uliszkow Iwas, pop, co na Werteby mieszka, Szwiec Maxim, Iaremko Kulikow, Iwan Kulikow, Lewko Kulikow, Paweł Sołdrynow, Iwan Srodyn, item dwoch braci Kulikow — de villa [Rozdwiany], subditos eiusdem magci pallatini czerniechouiensis tenutae gnosi Adami Wydzga; tum laboriosos: Hryc, Iacko Lewczyszyn, Chwedko Vntonow, Łazur, Iacko Vntonik, Iuchysz Kozak, Iusko Proskurniszyn, Iwan Kutikow, Krywy Wasil, Pobereznik Mas, Keryni parobcy, Pawluch, Onysko Krywoho syn, Stec Midak, Iwan Krowski, Wasil Menko, Łazur Marcinow, Stach Głuchy, Dmiter Rutko, Stepan Łesiow, Iacko Vntonow, Pichyl Tymko, Wasil Pichil, Dacko Simoniszyn, Iwan Mulik, Cebrowski Michayło, Olexa Weskow, Szpak Iacko, Martyn Mielnik, Haluszka Iwan, Pilip wataman, Pilip Wontonow — de villa Darachow, subditos praefati magci palatini czerniechouiensis, tenutae gnosi Samuelis Wesołowski thesaurarii Podoliae, ideo,
quia ipsi non formidando poenas legum ratione infrascriptorum seuere sancitas tempore non ita pridem praeterito, vct autumno pxe pti anni, sub tempus interregni more et praetextu Kozakorum superueniendo in fundum villarum Sokołow

et Sosnow, praefati gnosi Koniecki haereditarium, cum vario armorum genere, vct securibus, sclopetis, bombardis, falcibus ibidemque in eodem fundo triginta artumnos faeni, in quolibet artumno siązni duocedem fuerant, quemlibet artumnum valoris centum floren. nec non ex curia villae Sosnow, eiusdem protestantis propria pecora varii generis vi et violenter acceperunt et pro commodo suo contulerunt, ratione quorum etc . . .

(Ind. rel. castr. Hal. a. 1648—9, t. 141, p. 1154—55. Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648—9, t. 131, p. 533—9).

LXVIII.

Анна Злочевска подає міщан з Товстого, селян з Борок, Новосілки й ин. за спустошенє дібр. 10 н. ст. марта 1649.

[E] Feria quarta post dominicam Oculi 1649 gnosa Anna Kalinowska, olim gnosi Adami Złoczewski consors, contra communitates ac subditos omnes oppidi Tłuste, Borek, Nowosiołka, Zielona, Porchalec, Hieronymi Sieniawski haered., protestationem fecit, — quia ipsi tempore incursionis bona vniversa expilarunt, diripuerunt, nec eorundem pronentuum pro anno prto et praesenti quidquam ad manus protestantis peruenit.

(Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648—9, t. 131, p. 430—1).

LXIX.

Ян Чарнєцкий подає теребовельских міщан за спустошенє його двора. 10 н. ст. марта 1649.

Feria quarta post dominicam Oculi anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Trembouliensia perslr veniens gnosus Ioannes Czarniecki grauem querellam coram eodem officio contra famatos: Fedor Borysławski, Iwan Rudy, Iacko Wielgi, Kinąn Sutorem — centuriones, Wasił wexilliferum, Iakim Krawiec, Lazur Herasim, Swiec Onysko, Iusko Piekarz, Iusko Swiec, Siemiąn Sorokopud, Iwąn Rukaw, Iendro Popowicz, Iwąn Popowicz, Wasil Ferkusz, Romąn Ferkusz, Iacko Popowicz, Kocylicha wdowa cum filiis tribus vxoratis, Iwąn Wertebny, poponem dictum Namiestnik, poponem dictum Piatniczanski, Iwąn Korzenny, Wasił Suliha, Stephan Weretelszyn, Połopopich Zacharka, Bohaty Paszko, Iwąn Czarny, Chwedko, Iwąn Nestorow zięc, Iacko Popadyszyn, Lucyk Nesteryszyn, Wasil Misczyszyn zięc, Wasko Dudyn zięc, Roman, Iwąn synowie Lewkowi Szwydki, Andruszko Nastarzyn, Paweł Krawiec et alios postquam de nominibus et cognominibus protestanti innotuerint, citatione specificandos Ruthenos ciues Trembouliense totamque communitatem ruthenicam oppidi Tremboula, vti rpeae rebelles, Kozakorum asseclas, nefandorum patratorum alumnos, deposuit ac protestatus est in eo,

quia ipsi non attenti stricto rigore iuris publici, quo belligeratio intestina praecauetur, rebellio rpeae praecustoditur, bonorum nobilium depraedatio arcetur, pax publica et securitas domorum nobilium praesertim sub confoederatione ordinum regni conseruatur — statim post recessum nobilium ex arce Trembouliensi ob dispercussionem exercituum regni vct feria secunda post festum sancti Michaelis Archangelis pxe pta (5/X) facto inter se mutuo condictamine et cointelligentia secum insimul habita rabie efferata contra orthodoxae fidei catholicae romanae homines initiati irruptis in regnum Kozacis, expacatis quodam modo ad oculum viris in dissolutos transformati Kozacos, dispositis in ciuitate more illorum inter se centuriis, primum necatis enormissime suis conciuibus catholicis. protinus ad depraedanda bona opulentissima per nobiles varios, tam in arce Trembouliensi, quam in curiis Trembouliae situa-

tis maioris securitatis ergo coasseruata sese contulerunt, et primum quidem superuenientes ad curiam protestantis sub arce Trembouliensi sitam post dilapsum eiusdem e praefata curia saluti sui ob gliscentes praefatorum ciuium rebelliones consulentem cateruatim et tumultuarie accersita tota communitate oppidi Trembowla bona protestantis vniuersa cum integra suppellectili domestica in eadem curia deposita, vt pote . . .[1]) illicito et praedonico modo expilarunt, protestantem omni substantia spoliarunt, quae bona protestantis et aliorum nobilium depraedata (ominando sibi nequaquam in has oras amplius nles reiteraturos) inter se partiti sunt et nonnulla eorum partim vti libertati licentiosae propter irruptorum Kozakorum adstricti obliguriuerunt (sic!) quotidianusque assueti in otio hellationibus decoxerunt, partim reliqua in abditis et occultis caueis humi clandistine offossis obscurata et delecta in hucusque detinent, per quod protestantem ad quatuor milla florenorum polonicalium damnificarunt, pacem publicam et securitatem domorum nobilium violarunt exindeque poenas legum rigorosas sub interregno per ordines regni praecustoditas, vti rebelles et bonorum nobilium spoliatores et depraedatores, ex qualitate facti super ips irrogandas in se attraxerunt, ratione quorum etc . . .[2])

(*Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648–9, t. 131, p. 431–6).*

LXX.

Жалінє Александра Збигальского на селян з Річиці і Гутина за спаленє його двора в Зерниках. 11 н. ст. марта 1649.

[E] Feria quinta post dominicam Oculi 1649 gnosus Alexander Zbihalsky protestatus est contra laboriosos: Ihnat Karpiowzięc, Strusz Ochrymsyney filium, Sienko et Hucko (?) Biar-

[1]) Тут довгий спис шкоди.

[2]) Опісля наступає реляция возного про арештованє поданих.

czukow, Ilczak Trusik, Andruszko Kołodziey, Maxim et Wasko Micowicow, Stecko Michałko aduocatum cum filio eius, poponis filium Sidor aliosque de villa Rzeczyca; atque laboriosos: Wasko Horłuy, Andruszko Horłuy, Iwan, Paweł, Onysko, Choma, Proc, Boszko, Wasil, Nienko, Kondysz de villa Hutyn, — subditos tenutae mgci Ioannis Zamoysky, — pro eo, qui sub tempus incursionis Kozakorum cum ipsis hostibus curiam protntis in bonis villae Zerniki cum aedificiis eiusdem combusserunt aliasque violentias perpetrarunt.

(*Ind. rel. castr. Bełz. a. 1649, t. 236, p. 202—3*).

LXXI.

Ян Чарнецкий подає міщан з Хоросткова за пограбованє його двора в Говилові. 12 н. ст. марта 1649.

[E] Feria sexta ante dominicam Lactare 1649 gnosus Ioannes Czarniecki contra laboriosos: Krupa, Iwąn Prusz, Andrzey Kupicz, Iwanko Włozlik, Panko Sziyka, Petryło Stary, Procyk Hryszkow syn, Iac Berda, Iwanko Pielech, Stecko Boyko, Wychwat, Ostatiey Seniow syn, Iwąn Buchiyczyk, tres popones, Bupa, Stas Piston, Perepelica, Chrycko Iołopow syn, Iusko Kaczmarz, Stary Iołop, Mikita Łysy, Hrycko Fedynicz, Iuskow brat, Sen Waskow, Semko Tkacz, Hauryło Haydukow brat, Trusz Senyk Oprysczek, Iwąn Boloszek, Iudanow Ichnat, oppidanos Chorostkouienses totamque communitatem oppidi Chorostkow protestatus est in eo, quia ipsi ob dispercussionem exercituum regni sub tempus incursionis transformati in Kozakos dispositis in oppido Chorostkow inter se more Kozakorum centuriis, primum necatis euormissime nobilibus, vtpote Ioanne Kozłowski et Stanislav Groth Glaycarowski cum filio protinus ad depraedanda bona protestantis Howiłow e regione oppidi Chorostkow sitam accersita secum tota communitate oppidi eiusdem sese contulerunt ibidemque in curia protestantis feria secunda post f. s. Michaelis (*5/X. 1648*) bona prote-

stantis diripuerunt et depraedata inter se dispartiti sunt, partim cum Kozacis decoxerunt, partim reliqua in hucvsque circa se detinent, per quod protestantem ad septem millia florenorum pol. damnificarunt.

(*Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648 - 9, t. 131, p. 438—40).*

LXXII.

Ухвала соймику в Галичі 14 н. ст. марта 1649.

My rada, dygnitarze, vrzędnicy y rycerstwo woiewodztwa Ruskiego, ziemi Halickiey, Trębowelskiego, Kołomyiskiego powiatow, ziachawszy się do Halicza na seymik relaciiny decima quinta martii, ktory czas constitucia seimowa anni praesentis, millesimi sexcentesimi quadragesimi noni, szczęsliwei coronatiey naiiasnieiszego krola imci Iana Kazimierza, nam praescripsit dla vbespieczenia granic od postronnych nieprzyiacioł, dla obwarowania securitatis publicae od domowych, y dotąd nieukruconych rebellizantow, dla wprawienia w dawną klubę posłuszenstwa diffidowanych serc poddanskich, za spolną zgodę taką vczynilismy vchwałę:

Iz my, vpatruiąc wszystkich woiewodztw y ziem declaratie, w constitutiey wyrazone, ktore woiewodztwa y ziemie brali sobie obrone do braciey y na relacyjnych swoich seimikach dostatecznie obmyslac to mieli, cokolwiek by do zaszczyczenia woiewodztw, niebespieczenstwu blizszych, nalezało. postanowiamy do obrony powiatow naszych, do zadnego obozu nie wysyłaiąc, oprocz powiatowego zgromadzenia, y swoiey własney zachowuiąc potrzebie, ludzi dziewięc set, osmseth konnych, to iest chorągwi kozackich osm, a sto piechoty, reassumuiąc sobie strony zaciągu tego, iakiey natiey y conditiey bydz maią wszystkie circumstantie, in laudo quadragesimi octaui na seimiku conuocationis die decima septima iunii opisane.

Ich mciow pp. rotmistrzow zas tych vpraszamy, ktorym całą vsługę naszą y zawdzięczenie obiecuiemy, a naprzod iasnie

wielm. imci p. Stanisława z Potoka Potockiego, woiewodę ziem Podolskich, ktoremu, iako często y całe woysko powierzała pod regiment szczęsliwy oyczyzna, y teraz vprosilismy imci n. m. pana, ze pod tak niebespieczne czasy z zawziętego przeciwko powiatom naszym affectu regimentarzem pułku naszego zostawac raczy, zwłaszcza iz wielm. imc p. kasztelan nasz do tych czas nie iest iuratus, ani ieszcze in gremio nostro stanoł, — daiemy tedy zobopolnie wszyscy pod regiment imci tych ludzi wszystkich y pułkownikiem onych obieramy. Chorągwi zas inszych aby zostawali rothmistrzami, tych ich mciow zprosilismy: wielm. imci p. Iana na Potoku Potockiego, woiewodzica bracławskiego, dworzanina pokoiowego i. k. m., imci p. Alexandra Bydłowskiego. imci p. Łukasza Wroblewskiego, imci p. Macieia Rakowskiego, imci p. Stanisława Nowosieleckiego, imci p. Kaspra Ostrowskiego, imci p. Alexandra Gruszeckiego, piechocie zas aby sam imc p. regimentarz podał rotmistrza, pozwalamy, naznaczaiąc zołdu konnemu po złotych trzydziestu, pieszemu po piąci, dziesiątnikowi po szesci, a respectu barwy na cwierc tysiąc złotych.

Do sciągnienia chorągwiom tym naznaczamy mieisca: chorągwi imci p. woiewodzica bracławskiego — Nowice y Dołpotow; chorągwi imci p. Bydłowskiego — Kąkolniki y Siemakowce; chorągwi imci p. Alexandra Gruszeckiego — Czerniow; a imc p. regimentarz chorągwi swoiey do sciągnienia sam naznaczy mieisce. Dawnych ich imciow pp. rothmistrzow do dalszego ordinansu imci p. regimentarza przy swoich zotawuiemy stanowiskach.

A ze tym chorągwiom a prima die aprilis przypowiedamy sluzbę, tedy zniozszy sie imc p. regimentarz z ich mciamy pany comisarzamy, od nas naznaczonemi y nizey mianowanemi, dostatecznie chlib kozdey chorągwi pokaze według ordinansu kapturowego, wybieranie staciey pozwalaiąc y reassumuiąc sobie laudum seymiku, ante conuocationem decima septima iunii 164 octauo odprawionego, więc aby iusz więcey importunae exceptiones dobr i. k. m., w dzierzawie roznych osob

zostawuiących, nie zachodziły. Zadnych starostw ani dzierzaw w ziemi naszei od stanowisk ludzi naszych powiatowych nie zwalniamy, oprocz wszystkich dzierzaw i. w. imci p. kasztelana krakowskiego, hetmana wielkiego koronnego, ratione infaelicitatis, ktorą dla oyczyzny in detentione hostili ponosi, takze dzierzawy imci p. Ludwika Wyzgi, iako: Chryniowce, Krolewsczyzna, Bratkowce, Nazawizow, ze ad extremam sortem w oblężeniu Pniewskim imc redegerat fortuna, takze Urynow Słobodę, zostawuiącą [1]) w dzierzawie imci p. Rzeczkowskiego młodego, ktory, na Żołtych Wodach w nieprzyiacielskie dostawszy sie ręce, teraz powrocił. Żeby iednak praepeditie w rozdanych stanowiskach ludziom naszym powiatowym nie byli, zlecilismy to imci p. marszałkowi naszemu, aby imieniem koła naszego do ich mciow pp. regimentarzow na ten czas woysk koronnych listy napisał, prosząc ich mciow, aby consulendo securitati nostrae ze wszystkich starostw dobr i. k. m. y duchownych, w ziemi naszey Halickiey includowanych, chorągwiom, od siebie na te stanowiska ordynowanym, vstąpic rozkazali, y na potym, poki w służbie zołnierz nam powiatowy zostawac będzie, do tych dobr ordynansu chorągwiom, tak kwarcianym iako powiatowym innego zaciągu, cudzoziemskiem companiom y wszystkim in quocunque genere militiae zostawuiącym ludziom, nie dawali.

Obowiezuiemy wprzod imci p. regimentarza naszego, iz iesli by od ktorey kolwiek sciany y granicy ziemi naszei zachodziło niebespieczenstwo albo znaczny iaki wszczynał sie bunt, tanto magis (strzez Boze) zamek ktory albo miasto iezeli by zostawac miało in obsidione, za obwieszczeniem ich mciow pp. obywatelow tak wiele ludzi zemknąc, iako będzie niosła potrzeba, a iezeli by i te minus sufficientes suppetie były, y ze wszystkim pułkiem na to mieisce rebelliey zblizyc sie y tam sedem belli vczynic sobie będzie powinien.

Na wszystkich zas ich mciow pp. rothmistrzow y ludzi w tey służbie powiatowey zostawuiących taki kładziemy obo-

[1]) Tepeб. zostawuiąc ią

wiązek, aby a prima aprilis ad vltimam octobris w powiatowey zostawali służbie, gdyz za siodmy miesiąc cały osobliwą ziemia nasza obmyslic im będzie powinna zapłatę.

A ze disciplina militaris przez inny sąd, tylko imci p. regimentarza w swoią nie moze byc wprawiona klube, tedy deputuiemy ad latus imci dwoch z koła naszego kommisarzow: imci p. Bronisława Gruszeckiego, czesnika ziemi Halickiey, y imci p. Tomasza Skopowskiego, przed ktorym sądem foro competenti omisso pro violentiis et exactionibus grauioribus pozwany zołnirz odpowiadac będzie powinien, tak in ciulibus iako in criminalibus causis. Przed temiz ich mciamy, destynowanemi do imci p. regimentarza, pokazywanie in armis ludzi tych odprawowac sie ma prima iunii tam, gdzie czas y commoditas za obwiesczeniem imci p. regimentarza pozwoli. Iezeli by iednak woienna pora et belli necessitas od tak poznego czasu termin ten popisu excludere miała, accelerandi arbitrium imci p. regimentarzowi ziemia nasza permittit; iezeli by do tego nie przyszło, tedy imc p. regimentarz bez zadney odwłoki popisu cum praesidiario milite hosti occurrere ma, a nam tylko o kazdey chorągwi, w iakiey liczbie postaie y porządku, da attestacie.

Iezeli by tez pospolite ruszenie zakroczyło, iako nie pochybne nas dochodzą wiesci, tedy praecauendo securitati nostrae ludzie powiatowi w służbie powiatowey zostawac, a poczty tylko do generalnego obozu posyłac będą powinni.

Na ktore vchwalone praesidium pozwolilismy czworo podymne wszyscy vnanimiter sine abiuratis et sine libertatione desertatorum in constitutione comitiorum faelicis coronationis expressa. Pierwsze dwoie podymne oddac kazdy będzie powinien possessor tu w Haliczu y w Trębowli na Przewodną niedzielę do rąk imci p. Stanisława z Głowna Głowinskiego, pisarza grodzkiego halickiego, ktoregosmy na to vzyli, sub poema de retentoribus. Drugie dwoie podymne we dwie niedziele po Swiątkach do rąk imci p. Stanisława Papieskiego, od nas obra-

nego poborcy, sub eadem poena, przydaiąc do tego czworga podymnego czopowe z prasolką.

A ze kiedy nas ta infestauit seruitio belli calamitas w wielu miastach, mianowicie w tych, przy ktorych obronili sie zamki, szynki zadne y przedaze napoiow bydz nie mogły [1]), tedy a prima octobris przyszłego roku ad vltimam ianuarii praesentis rachuiąc, miasta te vwalniamy ad placenia czopowego przeszłego praeuio iednak iuramento burmistrza y dwoch raycow, iako pod czas kozaczyzny w tych miastach szynki nie byli.

Deputowalismy tez byli do przesłuchania rachunkow z administraciey przeszłey tak czopowego, iako podymnych, powierzonych imci p. Stanisławowi z Głowna Głowinskiemu, pisarzowi grodzkiemu, halickiemu, dwoch z koła naszego imci p. Pawła Radwana Łodzinskiego y imci p. Stanisława Papieskiego, ex quorum relatione, ze nam constitit o wydatku y rozchodzie summy dwudziestu siedmi tysięcy czterdziestu y pięci złotych, (sumę trzynascie set złotych, nad percepie przezen wydaną, y assygnatie przeszłe do tąd nie zapłacone, z retent podymnych y czopowego teraznieyszego odebrac y płacic mu pozwalaią) przezen wybranych et in rem nostram obroconych, pomienionego imci p. pisarza quituiemy, y ze nam nie zostaie na liczbie, declaruiemy.

Ktorych by iednak z ich mciow pp. obywatelow imc p. pisarz na delacie poda ich mciow p. rotmistrzom, ze albo przeszłych albo teraznieiszych nowo vchwalonych podatkow wydac nie chcą, powinien ktorykolwiek z ich mciow z ludzmi naszymi ad locum fundi ziachac pro executione, y do tych czas tam zostawac, az retenta wydane będą ad aerarium.

A isz imc p. Ierzy Mrozowicki, sekretarz i. k. m., administrator czopowego przeszłych lat, został in termino faciendi calculi [winien] dwa tysiąca złotych pol., o ktorą summę y proces w kapturze był trzymany, tedy my widząc rem iustam,

[1]) Гал. mogla

tę summę dwa tysiąca złotych pol.[1]), vwazaiąc merita iego odpusczamy y wolnym od płacenia summy mianowaney y od processu w kapturze otrzymanego, on cassuiąc in toto, perpetuis temporibus czynimy.

A tak powszechney rebelliey ze nas nie tylko postronna woiowała siła, ale y domowa tak się wyuzdała była swawola, ze ledwie co fortuny dobr szlacheckich zostawiła, tedy aby z iakieykolwiek miary obywatele złupieni mogli sua resarcire damna, ratione damnorum y buntownikow referuiemy sie do praw przeszłych, militari verbo na ten czas spolnie sobie stwierdziwszy, iz[2]) z obopolną ieden drugiemu powinien będzie vczynic sprawiedliwosc.

Znaczne kiąg ziemskich, grodzkich halickich spostoszenie wymaga na nas słuszną condolentią et magnae iniuriae w komorach y dobrach ludzkich restaurationem, prze toz, cokolwiek by ieszcze a barbara immanitate hostium w tych księgach całego zostawało, zlicilismy z prosbą naszą imci p. Ierzemu Mrozowickiemu, sekretarzowi i. k. m. y imci p. Woiciechowi Bieniewskiemu, aby xięgi te ziemskie y grodzkie rewidowali, y iakiey kolwiek by potrzebowały restauraciey, na pierwszym ziezdzie naszym relacyią nam uczynili.

A na ostatek zachęcaiąc ludzi rycerskich do tey powiatowey vsługi, vpewniamy ich mciow pp. rotmistrzow, ktorzy ieszcze a primis diebus ianuarii bunty vskramiac w tych powiatach obowiązawszy sie, vsługą naszą poczęli, iz summam rationem tey ochoty ich mciow miec będziemy y dobrą nagrodę loco donatiui onym obmyslimy.

A te tedy vchwałe naszą, vigore laudi constitutione comitiorum approbati vczynioną, dla więtszey wagi, pewnosci y wiadomosci imci p. marszałkowi naszemu, ręką własną przy pieczęci swoiey podpisaną, do akt grodzkich, tak halickiego iako trębowelskiego, grodow podac zlecilismy.

---

[1]) Гал. се пропущено від слів: o ktorą summę...

[2]) Тер. y

Działo się w Haliczu dnia piętnastego miesiąca marca roku Panskiego tysiąc szescseth czterdziestego dziewiątego.

Paweł Potocki na Potoku, marszałek seimiku relacyinego, deputat ziemi Halickiey, dworzanin pokoiowy i. k. m. Locus sigilli.

(Ind. rel. castr. Halic. a. 1648—9, t. 141, p. 1182—9, obl. 5/III. Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648—9, t. 131, p. 467—75, obl. 26/III).

LXXIII.

Матїй Злотникович скаржить ся на Березовських за грабованє. 15 н. ст. марта 1649.

[E] Feria secunda post dominicam Laetare 1649 Mathias Złotnikowicz, viceaduocatus oppidi s. r. m. Colomia protestatus est in et contra nobiles: Iwan Ileniszyn, Andrus Niergieszow, Hryhori Zaremba — Berezowskie, certarum sortium quouis iuris titulo bonorum villae Nizny Berezow possessores, tum Iwan M'ghow poponem dictae villae, nec non Stephan Tumow, Iwas Abramczyk, Michaiło Oleszyszyn — Berezowskie, supraspecificatae villa Berezow Nizny haeredes, seu quocunque modo alio posseses, — quia illi tempore interregni grassante rabie et incursu Cosacorum rebellionisque subditorum freti spe inique, ne vnquam quisque ad bona sua omnia hominum fidei catholice Romane sese cessante rabie et incursu Cosacorum reuerteretur, facti rebelles et contrarii iuribus pxtu et more Cosacorum, dum ptestans vitae suae consulerat, vbi tute a tanto incursu et tyrannida (sic!) super mortalibus catholicae fidei maneret, Valachiam tenderet, in via libera per Berezow Nizny tendentem irruerunt, rebus omnibus spoliarunt...

(Ind. rel. castr. Hal. a. 1648—9, t. 141, p. 1190—1).

LXXIV.

Засуд інфамії і баніциї над шляхтичами-Русинами за їх участь в бунтах. 15 н. ст. марта 1649.

[E] Feria secunda post dominicam Laetare 1649 instigator iudicii eiusque dalator partem citatam non comparentem condemnauit iuxta suam citationem in eam verborum seriem sequentem:

Hieronimus a Theczyk Ossolinski, capitaneus Zydaczouiensis. Vobis nobilibus: Paulo Zurakowski, Hrehorio Sienkowicz Chołynski — principalibus, nec non Paulo Chołynski Durybowicz, Iwan Chołynski, popom, Michaeli Dołzanski — comprincipalibus, tum Adamo Lipeczki, Sigismundo Popiel, nec non laboriosis: Daniło Głydzien nlis Iacobi Kozik, Fedorio Chałaburda nlis Pauli Chołynski, Hrycz Boyko Łyszy, nlis Andreae Popiel, subditis, — complicibus, mandamus, quatenus coram iudicio castrensi Zydaczouiensi feria secunda post dominicam Laetare (*15/III*) compareas, ad instantiam de latoris gnosi Adami Przeczminski, qui vos citat pro eo, — iz pomieniony principał suis cum complicibus, zapomniawszy boiazni Bozey y miłosci chrzescianskiey, a sami wszyscy będąc ruskiey wiary, a na ten czas, gdy sie ta woina kozacka odprawowała, maiąc iakisi skryty rankor przeciwko protestuiącemu sie, w piątek po sw. Michale (*2/X*) w roku blisko przeszłym, dowiedziawszy sie, ze protestans w domu swoim dosiaduie, tam na dwor iego wprzody napadli, ktorego we dworze iego własnym nie naliaszy, dowiedziawszy sie, ze protestans iest v s... swego p. Michała Dołzanskiego, tam na dwor p. Dołzanskiego vi et violenter napadli y naszli: y naprzod drzwi do komory gwałtownie wysiekli, samego p. Przeczminskiego poimali, poimawszy, słowy niepocc(iwe)mi zniewazali y stamtąd z domu p. Michała Dołzanskiego ze (wsi) Chołynia az za mile do miasta krola imci Kałuszy, tam gdzie na ten czas swawola kozacka panowała, do Kozakow zaprowadzili y oddali, gdzie siedząc

kilka dni w okowach y we dwu łancuchach, okrutnie iest przez Kozaki męczony, na kole ciągniony y wszeliakiemi mękami vtrapiony, y vdaiąc o nim tenze principał z swoimi pomocnikami, ze ma pieniędzy trzy tysiące złotych, ktorym to Kozakom p. Przeczminski, protestans, okupu dał złotych dwiescie za siebie, tym sie pomieniony principał z comprincipałami y pomocnikami nie contentuiący, alie większą złosc na protestuiącym sie wykonywaiącz, pszenicy iary stug . . .[1]) in vim praedae et spolii zabrali, nandto we srzode przed Bozem Narodzeniem (*23/XII*) czternascie bydła z roskazania principała swego szlachetny Zigmunt Popiel zaiąwszy, do Kozakow do Kałuszy odegnał y Kozakom oddał. Datum in castro Zydaczouiensi fra secunda post dom. Reminiscere (*1/III*) a. D. 1649.

Et iudicium praesens visa huiusmodi contumacia et rebellitate praefatorum citatorum super eisdem citatis et bonis eorundem omnibus poenam infamiae decreuit ipsosque infames et de regno Poloniae dominiisque eidem annexis proscriptos sententia sua pronutiauit.

(Ind. decr. castr. Zydaczou. a. 1649—50, t. 149, p. 3—5).

LXXV.

Станїслав Баранецкий подає заболотівських селян за напад. на Крехівці. 16 н. ст. марта 1649.

[E] Fra tertia p. dom. Laetare 1649 nlis Stanislaus Baraniecki contra laboriosos Olexa et S. . .[2]) filio — principales de villa Zabłotow, gnosi Georgii Rzeczowski subditos, totámque communitatem eiusdem villae Zabłotow protestatus est ideo, — quia illi sub incursione praesenti hostium congregatis se cum tota communitate de villa Zabłotow, quo-

[1]) Тут спис пропускаємо.

[2]) Се місце в книзї знищене.

rum numerus quinquaginta plus minus extabat, in fundum villae Krechowce protestantis vario armorum genere rusticano instructi incurrerunt, procul dubie eundem interemissent, tandem res eiusdem proprias receperunt.

(*Ind. rel. castr. Hal. a 1648—9, t. 141, p. 1223—4*).

LXXVI.

Самуїл Понятовский подає калуських міщан і селян калуського та долинського староства за бунти в осени 1648 р. 16 н. ст. марта 1649.

[E] Feria tertia post dominicam Laetare 1649 gnosus Samuel Poniatowsky et nlis Stanislaus Romanowsky protestati sunt contra famatos: pop Duniec, Fedko Szwiecz, Krzywonos Ichnat, Tymko Mielnika zięc, Wasilko Szwiec, Kowal Lawer, Iwan, Hryc Wołykowicze, Iurko Strakowicz, Iendrus Petryszyn syn, Lawer Krawiec, Iwan rodzenych Markowi synowie, Mandryk y z synem, Petro Koczkodan, Luczyk ze dwiema zięcioma, Iwanko Krawiec, Stas Bernatowicz, Iwanow zięc — oppidanos Calusienses; tum et laboriosos: Mis Mowyczet, Wasko Przykowicz, Iwan Chniscik, Petro Matwiiow, Symko Moidycz, Petro Skonski, Iwan Braik, Iwan y Mis Machnin, Symko Paszkowicz, Iwan Stasiuw, Mathei Osadca, Lazurko, Ilko, Iwan Lazurcow, Standaryn parobek y drugiego tegoz, Mati Michaiłowięt, Mathi Andryczyszyn, Sen y z synami, Wasil Zelisko y Roman Roznewicz, Tymko, Wasil Andrycząt, Andrei Chrusczkow, Tymko Chruscikow, Mathyi Handzia, Iaremko Duczyn syn — de villa Puiło; Iakim wataman, etc. . .[1]) de villa Dołche; Hoszowski, Iwan Koluszkowiczow, Wasil, Stephan Klimow, Iartym Hazelow, Kowblinsky, Senko Hłodyk, Iwan Bursztyn, Hryc Bursztyn, Petro Hadyncze . . .[1]) de villa Siewka; de v. Kopanki; Seman Czerewkow

[1]) Дальші імена як у N. LIV.

Iwan Iacurowicz, Wasil Trosszlakow . . .[1]) de v. Grabowka; pop, Wasil Kostykowiczow, Popowięta — de v. Podmichale; kniaz Pultorak, Iwan Korzen, Lazur Kniaz, Iac, Olexa Legar, Wonton zięc Bednarzow y Michaiło Pobereznik Bednarzowi, Ławer Kasin zięc, Senio Kaliczyc, Iwan z synami, Lawer Boiko — de v. Kadołbne; Melen y Kuz Rozkowięta, Kuz Stefkowięt, Iac Popow, Hryc Makarow, Les, Taras, Hau ryło, Michaiło Protas, Małycz Melen, Stec Ozar, Rozkowicz Mis z synami — de v. Byrłohy; Andreas Kniaz, Petro Susab, Pilip Susabow, Daniło Maximicząt y Iwan, Stepan y Hawryło Boikowicze, Iwan Czuba, Michaiło Iakimow. Iwan Połtewka, Iwan Mazurow, Malarz pop, Iwan Kontowicz, Kuzemka, Iwaniszyn, Iwan Mazurowego brata, Wasil Pankowiczyn syn, Iwan Tabicz, Wasil Krawiec, Woitko Bałwirzow Pauluw — de v. Kamien; Wasiuta Olexiąt, Ichnat Babicz, Hrynio Michałkow, Iwan Braniec, Pawel Lizakowcuw, Andry Maikuw ziec, Paweł Lukaszewicz, Iwan brat iego, Mały Oleinik, Sawka Kowal, Melnik Spuza, Fedor Pobereznik, Demko Semiga, Boryniec Hryn y Paweł Lesikow, Nesler Kowalow, Prokop Sieniow, Iwan Maciow, Iurko Sezur, Iwanko Kniaz, Kurcz Olexa — de v. Lzanie; pop krasniansky y z synami, Mikita Beleiuf, Andri Pawlukowiąt, Fedyna Pawlukowcow, Fedio Kaniuk, Iwan Popow, Daniło Klapcuniow, Fedio Cepeniuk, Klim Wlizko, Daniło Pobereznik, Andri Pandykowicz, Borsuczęta — de v. Krasne; Hryc y Tymko Tecewięta, Hryn Nikieszet, Iwanik Pawłowięt, Semian Kluwczet, Iwaszko y Sen bracia Przysięzni, Sawka Zaliski . . .[1]) de v. Niebyłow; . . .[1]) de v. Sliwki; Klim Kowal, Prokop wataman y Piotr Iuskowicze, Ichnat Lesiow; Anton Fesiow, Mikita y Iac Kowalowicze, Petro Prokopiet — de v. Vhrynow dicta Słoboda; Iacko Kowalewicz, Iwanik Kniaz, Andry Gutyk, Michaiło Iuskowiczow, Ławer Kniaz, Lesio Pecewicz, Daniło Sahakało — de v. dicta Vhrynow Seredni; Hryc y Iwan Burzowięta,

[1]) Дальші імена як у N. LIV.

Maty Markuf, Iwan Macowicz, Iwan Derkacz, Hryc, Iwan Wurszułowiczowie, Sewka Celnikuf, Les Haiduk, Paweł Chymin, Kus Pakosny, Michaiło Semewięt, Fil Pankowiąt — de v. Iasien; tum contra, labsos: Stec Bahynic, Iwan Perepilka, Kuzma Kobeluf, Ilko Sołomow, Kuz y Sawka Szłomowięta, Gafasin, Mati y Petro Kiliiewiczowie, Liechno, Fedio Purkowi, Tereszkow, Andrus Petraszyszyn, Hryc Kondratewicz, Hryc Mielnik, Semien Sepakowiet, Ozar Drowiefiąt, Daniło Kusznirz, Les Dnimlakuf, Fedor, Dmitr Waskowicze, Les Kofabuw, Wasil Kowaluw, Tec Kapłunik, Stephan Pliczyc, Hryc Homicz, Wasil y Hryc Tereszkow, Iwan y Fedor Rusdcze — de v. Perehinsko; tum labsos de v. Strutyn, . . .[1]) Nowica, — y wszystkiemu pospulstwu we wsiach: Poile, Dolhym, Siwce, Kopankach, Grabowce, Podmichalu, Kadolbnym, Byrłochach, Kamieniu, Lzanym, Krasnym, Niebyłowie, Sliwkach, Iasieniu, Mosciskach, Mysłowie, Zawoiu, Łukwi, Vhrynowach trzech, — iz oni, zebrawszy ludzi tysięcy trzy albo cztery y więcey, naprzod we wsi Swaryczowie violenter nastąpili, dwor szl. Poniatowskiego wyrabowali, poszli ku zamkowi Rozniatowskiemu, gdzie protestans zwiuzł był swoię inszę wszystkie chudobę, iako y drudzy; porozumiawszy, ze przed tak zaiątrzonym chłopstwem trudno sie było vsiedziec, musieli nagle vstępowac, poruciwszy wszystko w zamku, tylko z duszami a z zonami dziecmi, więcei komonnikiem, bo wozami trudno było. Wpadli do zamku y wyrabowawszy poszli w gory w pogoniu za protestantami, gdzie dogoniwszy, siła szlachty pozabiiali, pomordowali, połupili ze wszystkiego, ledwie iedni piechotą drudzy na koniach pouciekali. Stamtąd idąc z tryumphem spalili dwor w Krechowicach, chłopy s Kadołbnego, gromada rozchodząc sie s kupy do domow, stada 67, bydła 86 zniesli, poddanych protestanta trzydziesci osm, ktorzy sie nie buntowali y onym companii nie pomagali ze wszystkiego złu-

[1]) Імена як у N. LIV, але тут підтягнено й дальші пять сіл.

pili, męczono, bito okrutnie. Odszedszy s tym do Kałusze, wyczakawszy niedziel dwie, potemu znowu naszli, poddanych męczyli, zeby dostatki panskie powiedali, iezeli są zakopane iakie, ostatek chodoby zabrali, młyn wyrabowali, Żyda dozorce karczmy, ktory sie tułał pod ten czas, porombali okrotnie, dzieci dwoie zabili y wzieli złotych 170. Szl. zas Romanowsky protestuie sie, ze pod ten czas y tego dnia dom onego wyrabowali we wsi Brosniowie, zonę męczyli szl. Annę Strutynską, gdzie z mąk tak srogich musiała powiedziec, gdzie zakopali byli chudobe swoie, tamze skrzynie wyieli. . . .

(Ind. rel. castr. Halic. a. 1648—9, t. 141, p. 1216—22).

Prouidus Ioannes Plachta cum [duobus] nlibus recognouit, quia feria quinta(?) ipso die Cinerum (*17/II*) poponem de Grabowka, vti ducem, Ichnat Łysy de Kałusz, Marko de Kopanki, Andreasz de Kamin, tum et alios subditos in protestatione specificandos, arestauerunt. *(Ibidem p. 1215).*

На основі поданої скарги вислено позов 15 н. ст. марта 1649 *(Ibidem 1258—61).*

Той самий Понятовский позвав 30 н. ст. марта на люблинський трибунал Францішка, Михайла і Флоріяна Васічиньских, державців Новиці за їх селян. Окрім названих в N. LIV. згадують ся тут ще такі новицькі селяне: Iwan Doliban, Wasko Ilkowicz, Was Ilikowicz, Andrus Ilkowicz, przysięzny Daniło Ilkowicz, Petro Huztewicz, Maroczny, Matyi Petrikowicz, Hauryło Czaikowicz, Wasil Borowiąth, Ławer Borowiąth, Iac Borowiąt, Stephan Andrienkow, Stephan Hrabnik, Fedoryk Niemenczyn, Kost Klimow, Stephan Paczkonowicz, Ławer Noczyn, Stephan Szus, Stephan Korobczyk, Ławer Horbalewicz, Iaremko Hrycow, Kowal Andryi, Mati Horbalewicz, Fedyna Horbalewicz, Iac Łuczet, pop Rubusczych, Wasil Korobcząt, Iurko Horbalewicz, Ilko Klisczyk, Mati Byszkowicz, Iac Kotowicz, Ławer Petriczu, Ławer Halkowiąt, Iartym Ryczeniąt, Petro Bałasczewiet, Iusif Meleniow, Stephan Kiszka, Proc Simikowiąt, Daniło Sieniczuw, Daniło Winczeny, Iusip Paskuniow,

Ius Paskunicz, Roman Łazorow, Andri Petrilko, Dmitr Koza, Fedyna Hrehorow, Hryc Pokotoszka y syn iego Ławer, Mati Grebowicz, Wasil Błoscza, Woronowieka, Iwan Hryczyszyn, Fedyna Klisczykow, Fedyna Bzuczek, Kost Dzinsak, Stephan Melnik, Macko Mazur, Hrynik Orynczu.

(Ind. rel. castr. Zydaczou. a. 1649—50, t. 40, p. 311—313).

Окремий позов на калуських міщан вийшов від Самуїла Понятовского та Войцєха, Василя і Андрія — Сваричовских під датою 23 н. ст. марта. В сім позві де-що нового:[1]) Naprzod we wsi Topulsku violenter nastąpili, we dworze szl. p. Iendrzeia Swarycowskiego nie zastawszy, dwor iego złupieli, poodbiiawszy komory, co bylo zabrali, wyłupiwszy, dwor spalili. . . А при кінці:[2]) skrzynie, szkatuły porozbiiawszy, wszystko zabrali, szl. Katarzynę Hubicką, Sophią Swaryczowską, niegdy Stephana Terleckiego małzonkę, Iana Mireckiego, Iana Zielinskiego y małzonkę iego — sługi actorow, tyrannice pozabiiali, ciała psom y wilkom na pokarm porucili, małzonkę szl. Bazilego Swaryczowskiego y insze białe głowy poranili. . . Ті самі брати Сваричовскі позивають *23/III.* мечника Яна Станїслава Яблоновского за селян з Перегінська і Христофора Конєцпольского за сесян Рожнїтова, Ценяви, Дуби, Князївського, Реснят, Ропна, Ясїновя, Лоєви й иньших (et aliarum eo pertinentium); Яна Миколая Даниловича за селян Срутина, Грабова, Ілемя; кн. Заславского за міщан Райгорода; Александра Дїдошицкого, Чолганьских і ин. за селян Велдїжа, Пацикова, Лолина, Новошина, Максимівки, Нягрина, Дедича (Дїдушиць?) Пшеничника.

(Ind. rel. castr. Zydaczou. a. 1649—50, t. 40, p 283—98).

---

[1]) Богато тут і далї нових імен, що одначе їх пропускаємо.

[2]) Див. стор. 181.

LXXVII.

Брати Голинські скаржать ся на попа з Ґрабівки, калуських міщан і ин. за спаленє їх дворів в Голиці і Сївці. 17 н. ст. марта 1649.

[E] Feria quarta post dominicam Laetare 1649 nles Ioannes et Constantinus Hołynsky protestati sunt contra poponem de Grabowka, vti omnium principalem, centurionem vulgo setnik nuncupatum, ac famatos oppidanos Całusienses, eiusdem poponis comprincipales, totamque oppidi communitatem nemine excepto; nec non labsos de villa Siewka, Puyło, Dołha, Mosciska, Kopanki, Kadołbna, — quia iidem circa f. s, Nicolai (*6/XII.*) anno prto in villas Hołyn et Siewka inuadendo nlis olim Gabrielis Hołynski curiam, et in curia vero nlis Ioannis Hołynski in v. Siewka wszystkie domostwo in fauillam redegerunt, damna ad minimum ad octo millia protestantibus intulerunt, eo nefario ausu potentia et fauore Chmielnicensis freti.

Таку саму скаргу подав Федір Голинський (in bonis Siewka certarum sortium haeres), за ограбленє і спаленє двора на шкоду 3 000 зл.

(Ind. rel. castr. Halic. a. 1648—9, t. 141, p. 1225—30).

LXXVIII.

Александер Бидловский подає волосівських селян за спустошенє його двора. 17 н. ст. марта 1649.

[E] Feria quarta post dominicam Laetare 1649 gnosus Alexander Bydłowski protestatus est contra labsos: Iakob syn watamanow Prokopow et Łukacz eiusdem filium, Michayło

[1]) Імена в більшій части повторені, пропускаємо.

Skorutyn filium, Paulum Makarowięt, Iwan Petryszyn, Stephan Lychutczyn, Wasil Kisielik de villa Wołosow sortis olim gnosi Alexandri Kuropatwa filiarum, — quia illi sub tempus interregni ausi sunt curiam protestantis in v. Wołosow inuadere atque res violenter recipere.

(Ind. rel. castr. Hal. a. 1648 - 9, t. 141, p. 1231 - 2).

LXXIX.

Реляция возного про те, що військо побило людей у Заболотові. 17 н. ст. марта 1649.

[E] Feria quinta post dominicam Laetare 1649 mnlis gnlis regni prouidus Matiey Czewaga de Ispas cum nlibus Ioanne Gaiewski et Alberto Czaplinski recognouerunt, se feria tertia pxme prta ad bona oppidi Zabłotow, mgcae Helizabeth a Koniecpole, olim Michaelis Stanisławski consortis, ad requisitionem condescendebant (sic!) ibidemque sepulchra triginta in cimeterio ecclesiae ritus graeci s. Iwani dedicationis in oppido nouae locationis Zabłotow existentia corporum citra vel vltra nonanginta sex sumatorum secunda die ianuarii anno currenti per gnosus Gasparum Ostrowski et Stanislaum Nowosielecki, rothmagistros et commilitones eorundem subditorum de oppido Zabłotow interemptionis et villis eo adiacentibus vidisse.

(Ind. rel. castr. Hal. a. 1649, t 141, p. 1234).

LXXX.

Дрогобицькі міщане - Поляки оскаржують Русинів за їх злуку з Козаками. 18 н. ст. марта 1649.

Feria quinta post dominicam Laetare quadr. pxma anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

Ad officium actaque pntia castrensia capitanealia Premysliensia psnlr venientes famati Valentinus Zawrzykray, consul, et Iacobus Samborski, consul, — ciues Drohobycenses s. r. m. eidem officio pnti suo et totius communitatis ortodoxae religionis catholicae ritus romani contra famatos: Wasil Łankowic, consulem, Nicolaum Popowiecki, antique residentiae consulem, Tymofey Michałowicz, scabinum, Fedyk Rymanowicz, Wasko Kozaczek, Sidor, Sawka Brocmowsky, Łazarko, Siemion Swiątkowicz, Fed Łuzecki, Nicolaum Kiernocki, Iwan Bylik, Iacko Bisczynoha, Stephanum Kuszta, Les Broda — mutuos cooperatores et conspiratores, ipsis capitis (!) principalioribus melius notos, grauiter questi et solenniter protestati sunt, idque propterea,

quod tametsi grassantibus ante actis temporibus Kozakorum et aliorum variorum praedonum atque depopulatorum regni per totum pallatinatum Russiae variasque communis patriae ditiones hostilitatibus moenia ciuitatis eiusdem Drohobycz partim occlusionibus necessariis portarum, partim excubiis publiciis munita permanerant vigilesque certi ciuiles ad custodiam publicam officiose deputati essent, nihilominus ipsi conspiratores religionis ritus graeci posthabito iure publico bonoque communi ac legibus regni contra eosdem, qui fraude et dolo malo in communem agunt bonorum contra iura pacis publicae atque vincula praestandorum iuramentorum suorum, quaeque omnibus regni ciuitatibus omnem prouident securitatem sanctionibus legum infrascripta grauioribus poenis mulctantium, nihil deterriti, sed inconsultae operae suae sucuti rationes inita quadam inter se cointelligentia et conspiratione omneque eo stadium et conatus suos conferentes, quae animo suo conceperunt pertrahentes, capta itaque occasione, cum memorati depopulatores patriaeque hostes nuncupati Kozakones ex montibus carpatis sese retro deuersissent, extunc ex gremio sui ad eosdem numeros suos certos miserant, cum quibus re pertractata multis domis a se ipsismet religionis graecae protestantes vero fidei catholicae, tum et Iudeos desertando et in proditionem

tradendo largari promiserant, resque et deposita sua permulta ex condito ad synagogam suam ritus graeci sanctissimae Trinitatis intulerunt et ibidem recondiderunt, quae demum deposita loco eorundem hostilium et praedonum popo eiusdem synagogae furto abtulit et depraedatus est (prout de his acta ciuilia Drohobycensia latius testantur), tandem fugam sibi contulerit, cum porro memorati hostes et praedones ex inuitatione eorundem conspiratorum modo guerico et praedonico sub ciuitatem Drohobycz peruenerunt, illico protestantes fidaei catholicae vigiles et custodiam tunc peragentes in eosdem hostiles impetus eiaculare ceperunt, extunc iidem conspiratores graecae fidei tollunt clamores in eosdem protestantes, vt non eiacularentur, ne forte nos et vos pereatis, tandem a portis, propugnaculis, sepimentis et munitionibus fugam ad synagogam suam dederunt, puluerem, tormentarium igniuomium tum et sclopetes secum asportauerunt et ibidem per vallos atque munitiones suae synugogae ipsos hostes et praedones intra moenia et viscera ciuitatis eiusdem inuadere et ibidem ecclesiam parochialem magnis ornamentis et thesauris spoliare permiserunt, insuper nonnullos valetudinarios hostes et praedones sine consensu et scitu magistratus ciuitatis eiusdem religiosus Antoni Czernochreski et famati Iwan Rosolowicz, Ioannes Berezowicz, chirurgus, in domibus suis per duas septimanas fouerunt et receptauerunt, denique cum post discessum eorundem hostium, cohors certa militum ex ciuitate Stryi in auxilium et subsidium ciuitati eidem Drohobycensi et incolas eius peruenisset, extunc famati Tymofey Michayłowicz, scabinus, Les Czuczwara, Iacko Siedelnik cum filio suo tum et Stephanczuk transmigrando villas ambitui capneatus Drohobycensis annexas tumultum excitauerunt, cum qua multitidne numerosa rusticorum, conuocata numerum duo millia excedentium, in ciuitatem Drohobycz cum magno strepitu et clamore conuenerunt et ibidem iam non praeuentis militibus certos incolas catholicae fidei romani tyrannice horrende interemerunt et occiderunt atque inseruandum in modum e numero uiuorum

sustulerunt, quo facto et nefario scelere suo poenas legum in talium transgressores et violatores legibus regni sancitas demeruerunt, de quibus praemissis extraordinario respectu in detrimentium ecclesiae et ciuitatis Drohobycensis atque protestantium religionis ritus romani actis et gestis nomine, quo supra, iidem prottantes protestantur.

(*Ind. rel. castr. Drohobyc. a. 1649, t. 376, p. 301—2*).

LXXXI.

М. Рачиньский жалїеть ся на теребовельських міщан за напад на його двїр. 18 н. ст. марта 1649.

Feria quinta post dominicam Laetare 1649 gnosus Marcellinus Sigmundus Raczynski contra famatos: Ioannem Krypsky, pro tunc proconsulem, Bartholomaeum Szczucki, Zazur Swiec, Iwan Rudy, Ioannem Sanecki, Albertum Heisacz, Mathiam Łysy, Ierzy Poloszczyn, Mathiam Kusznierz, Wasil Korzeniec, — ciues Trembouliense s protestatus est in eo, — quia ipsi curiam protestantis sub arce Trembouiensi situatam vct die dominico matutino tempore post festum nat. B. M. V. inuaderunt, cameras aperuerunt, res receperunt.

(*Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648—9, t. 131, p. 452—3*).

LXXXII.

Ян Пекарский подає міщан з Теребовлї й селян з Коровинки за те, що забили його брата. 20 н. ст. марта 1649.

Sabbatho ante dominicam Iudica quadr. anno millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

Ad officium et acta praesentia capitanealia Trembouliensia personaliter veniens gnosus Ioannes Piekarsky, olim gnosi

Georgii Piekarsky crudeliter modo infrascripto interempti frater germanus, solenniter et graui in querella lugulenter coram eodem iudicio questus ac protestatus est in et contra famatos: Iwan Rudy, Iacko Wielgi, Kirian Malarz, Iakim Krawiec, Lazor Swiec, Paweł Krawiec, poponem Namiesnik dictum, Dacko Zubaszyn, vti comprincipales, Ruthenos ciues Tremboulienses totamque communitatem ruthenicam oppidi Tremboule; tum laboriosos: synowie Hryckowi, Dynis, Petro, Iwan Lupicz, Kunasz Opozow, Hrycko, Sempko, Procyk, Makar Mielnik, Hałuszka Macko — de villa Krowinka, magci Martini pallatini Czerniechouiensis et Samuelis, capitanei braclauiensis, Kalinowskich haereditarios, ad praesens gnosae Annae gnosi Alexandri Iakowski, Zophiae, gnosi Iacobi Mlodecki nec non Martiannae et Constantiae virginum et gnosi Ioannis Kraiewsky filiarum, ex nexu successionis bonorum corundem Kroninka posessorum, subditos, eiusdem crudelis fratris protestantis interemptionis mutuos cooperatores et asseclas, in eo,

quia ipsi tam ciues praefati Tremboulienses, quam villae Krowinka subditi sub tempus incursionis Kozakorum anno praelerito millessimo sexcentesimo quadragesimo octauo non veriti poenas legum praemeditatos osccidiosos personarum nobilium interfectores et crudeles tyrannos, maxime plebeias personas seuere defanitas timore dei et dilectione proximi abiectis in omnem tyrannidem et crudelitatem laxati accepto et coassumpto in se ante Kozakorum sanguinis status equestris, vti fidei catholico (sic!) cupido atque familiam catholicorum e medio suo eradicare et exti[r]pare sedulo praemedicati ausi sunt accepta notitia de eodem fratre protestantis in syluis villae Krowinka ob metum Kozakorum se latitante facto inter se mutuo maligno et exsecro ad inferendas illi violentas mortes consilio in syluas easdem irruendo et vndeque eadem sylua obsessa, conuocatis se in vnum tumultuarie et cateruatim atque eodem olim fratre protestantis ibidem investigato et praeuento eundem more hostili crudeliter manibus violentis ap-

prehendere atque primum ligatis illi post tergum manibus, vti latronem, cum summo equestris status dedecore et ignominia eundem ad oppidum Tremboula fauendae cexecutionis causa, vti de catholico, ad Ruthenos ciues Tremboulienses rebelles, etiam Kozacos adducere, attractare et praesentare, prout de facto manibus violentis in personam et diuersa corporis illius membra iniectis adduxerunt, apprehenderunt sicque detractum et praesentatum vni suorum principalium principales et tota communitas, complices memorato Dacko Zubaszyn interfici iusserunt. Quem olim gnosum Gregorium Piekarsky memoratus Dacko mandatis principalium suorum (sanguinis alieni inhiantes) parendo ex ecclesia ritus graeci in contemptum ortodoxi fidei catholicae romanae et abolitionem status equestris ordinis decolauit, occidit, interemit, trucidauit et vita priuauit, sicque omnes principales et complices suprascripti nefandum scelus et crimen personis illorum inauditum in persona fratris protestantis perfecerunt, crudelitate satiati praemeditatum odiun ad affectum deduxerunt, exindeque poenas criminales facti illorum condignas iure communi definitas in personas quilibet illorum suas traxerunt, ratione quorum etc. . .[1])

(*Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648—9, t. 131, p. 454—6).*

LXXXIII.

Самуїл Дубравський подає Грегора і Петра Угерницьких та бабинських селян за те, що убили Самуїла Рожнятовского. 20 н. ст. марта 1649.

Sabbatho post dominicam Laetare anno millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Haliciensia, personaliter veniens gnosus Samuel Dubrawski gnosae Catherinae consortis suae ltimae, olim vero gnosi

[1]) Наступає сьвідоцтво возного з оглядання викопаного з землї тїла.

Samuelis Rozniatowski crudelissime et tyrannice interempti sororis germanae, nec non gnosorum (Sop)hiae Łuczanska, olim gnosi Samuelis Rozniatowski consortis (relictae) viduae, et Francisci ac Alexandri Rozniatowski eiusdem olim gnosi Samuelis Rozniatowski filiorum, vti minorennium, nomine, contra nles Hrehorum Vhernicki, patrem, et Petrum Vhernicki filium, infrascripti criminus principales, primarios authores et motores; nec non laboriosos: popa babinskiego y z zięciem, iako princypałow, Łukasz Mazur, Daniło Dutka, Stephan Slepy, Hryc Hładysz y z synem y z zięciem Tkaczem Kopię, Symko Bydry, Dmitr Hładyszow zięc, — gnosi Baltazari Ostrowski, camerarii terrestris haliciensis subditos; tum Stas Stephanum, Piotr Proparłow, Piotr Pawłowicz, Stephan Pawłowicz, Iędrus Stephanum, Iwanko Stephanum, Adam Mazur, Stephan syn Hawryłow, — praefatorum Vhernickich possonis subditos; Iędrzey, Kuryło Przyszlak, — gnosi Nicolai Swierski, ibidem haeredis itidem subditos; Hryc Łozyc, Grzesko Mazur, Iędrzey Łozyc Zwárych, — gnosi Lucae Niewierski subditos; Daniło Boiko, Iac z Bihley, Hryc Ribus, — gnosorum Andreae Zurakowski et Catherinae Worytkowna, coniugum, ibidem subditos; Fedyna, Kundrat, — gnosae Zołądziowna subditos; Wasil Łysy, Iwan syn iego, Symko Bednarz z synami, Semko, — gnosi Kawecki in Babin cohaeredis subditos; Iędrzey, Stec, — gnosi Ioannis Dolinski, aliosque in vniuersum omnes cohaeredum villae Babin subditos, criminis infrascripti reos (qui licet ad praesens non specificantur, salua tamen eorum specificatio in quouis termino post acceptam notitiam delatoribus reseruatur) eorundem principalium complices et executores ferme totus in lacrimis protestatus est in eo,

iz pomienieni vczynku authorowie zpolnemi pomienionemi pomocnikami swemi, zapomniawszy boiazni Bozey, sami będąc religij greckiey, a piekielnym ogniem pod nieszczęsliwy na koronę polską czas przeciw ludziom ritus romani zaiątrzeni y zapaleni, nie mniey dubia spe panowania, tudziesz y łupu, ktory otrzymali, ruską zdradliwą skłonnoscią vwiedzeni, wyzey

pomienionego niebosczyka p. Samuela Rozn(iatow)skiego zdrowie z ostatkiem chudoby w domu (spie)szącego a do zamku Rozniatowskiego . . .[1]) widząc wielkie niebespieczenstwo, w lasow niedostępne mieysca z innemi vchodzącego, wprzod z pomienionemi chłopami, pomocnikami swemi, porozumniawszy sie, zdradliwie, aby z niemi do domu swego do Babina iachali, namowili, iako sami po wszytkie czasy za przywiliami y paszportami kozackiemi w domach swych bespiecznemi zostawali. Tam do domu do Babina przyiechawszy, wiedząc v niebosczyka, ze miał przy sobie w gotowiznie złotych szesset iako skoro niebosczyk, zsiadszy z woza, z zoną z iednym dziecięciem wszedł do domu swego, naprzod o przyiezdzie iego popowi do domu dali znac, przes ktorego wszytka od popa obwiesczona y zwołana babinska gromada iussu scitu et mandato pp. Vhernickich pomienionych, ktorzy na ten czas nie daleko mieysca zaboystwa stali, dom nieboszczykowski na około obstąpiwszy y do izby wpadszy, niebosczyka poimali, stryczkami okrutnie związali, na szyie powroz włozyli, y tak, nie iako szlachcica, ale iake naiwiększego liotra, z domu iego własnego wywlekli, chcąc go do Katusze, wszytkich liotrow, hultaiow y butownikow stolice, odprowadzic. I gdy rad-nie-rad za postronkiem na szyie włozonym isc musiał, na nieszczyrosc y zdradę ruską narzykaiącego, a prawie krwawemi proszącego sie łzami, aby co miał przy sobie y w domu zabrawszy, samego z zoną y dziecięciem niewinnych ludzi zdrowiem darowali, gdzie chłopstwo niesłusznym goriące iadem do nog sobie vpadaiącego y miłosierdzia proszącego ieden z nich obuchem siekiero w łeb vderzył, pop bez miłosierdzia tak siekiro w szyie ciął, a iescze zyiącego nieco y przez krew vmęczonego Chrystusa modlącego się v nich okrutnie tyranskim sposobem pod ogrodem pp. Vhernickich roznym zboiow orężem zabili y zamordowali. I nie dosyc na tym vczynku nad ciałem zmarłym pastwili sie, obnazone ze wszystkiego bestyiom na

[1]) Тут актова книга знищена.

(po)karm porzucili, a sami powroceni do domu zabitego, wszyt . . . . . owstwo, zbior, dobrą szatę y pieniądze in praedam puscili, nec his contenti schronioną małzonkę z dziecięciem do iednego chliwa, nieprzystoinemi contemptami karmili, z odzienia obnazyli, pieniędzy gotowych złotych szesc set przy niey będące wzieli, obnazoną do więzienia pewnego wrzucili, ktora singulari prouidentia Boga opatrzona, za miłosierdziem iednego występcy, ze inpraegnata post solutum carcerem do poblizkiego chaszczu, głodem y smrodem zmorzona, ledwie co opieraiące sie zdrowie naturze vniosła, do tych czas iescze prawie na smiertelney zostaiąca poscieli. To facinus tak zrobiwszy ad praedam rzucili sie . . .[1]) wszytko między sie podzielili et in hucusque homicidae praedones ac spoliatores impune grassantur, ratione cuius criminis etc. . .

(Ins. rel. castr. Hal. a. 1648—9, t. 141, p. 1236—9).

LXXXIV.

П. Осмольский подає селян із Товстилога за забранс його товару. 23 н. ст. марта 1649.

[E] Feria tertia post dominicam Iudica 1649 gnosus Paulus Osmolsky contra laboriosos Hauryło Caryk cum duobus filiis et genero, poponem cum duobus fratribus et generum dictum Skulski etc. . .[1]) totamque communitatem villae Toustyłog, nec non contra communitatem, de villa Słobodka dictam Kiprawka protestatus est in eo, — quia ipsi tempore incursionis Kozakorum et Tartarorum sub praetextu rebellionis Kozacorum, dum protestantis famulus nlis Ioannes Kałuski e bonis Warow ad oppidum Stryi pecora maioris securitatis, vct wolow 95 kozdy val. fl. 25; krow 45 doynych,

[1]) Тут наступає спис.

[2]) Дальші імена пропускаємо.

kozda val. fl. 20; iałowic szescdziesiąth, kozda val. fl. 20; cieliąth tego rocznych 33, kozde val. fl. 3; owiec 300, kozda val. fl. 3. . .[1]) feria secunda post f. s. Michaelis depelleret in villam Toustyług, receperunt.

(*Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648—9, t. 131, p. 457—8*).

LXXXV.

Скарга Ґабріеля Замєховского на хоростківських міщан, косівських і ин. селян за напад на костел у Янові. 23 н. ст. марта 1649.

Feria tertia post dominicam Iudica quadı. pxa anno Dni 1649.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Trembouliensia veniens gnosus Gabriel Zamiechowski, tribunus trembouliensis, solenniter coram eodem officio contra laboriosos: Wasil Krawiec, Vch Perepilczyn syn, Lawrow syn, Mielnikow Macko, Sitnik, Piston, Feusyn Ryny (?), Fedor Bielasz, Wasil Krychtycz, Wlizlik, Mikita Łysy, Hrycko Fedynicz, Trus Iwąn, Bołoszek, popones tres, Sen Wasilow, — oppidanos Chorostkouienses, totamque communitatem oppidi Chorostkow, illris et mgcorum Martini in Husiatyn pallatini czernichouiensis, Samuelis capnei bracławiensis — Kalinowskich, tenutae ad praesens gnosi Thomae Iemielity, gladiferi hełmensis, subditos; nec non laboriosos: attamanum Hordey, Wasilik Szynkarz, Sawka Hoptyn, Fedor Hoptyn, Iac Hoptyn, Ital — de villis Kossow et Kosowka, gnosae Catherinae a Komorow, olim gnosi Alexandri a Sienno Sieninski consortis relictae viduae, ad praesens obligatoriae possessionis gnosi Murawiec, subditos; demum laboriosos: attamanum Procyk, Andrus brat attamanow, Feczyna, Sawka Zydzikow, Krupka — de villa Łaszkowce, itidem gnosae Catherinae Sieninska, obligatioriae possessionis gnosi Zwąn, arenda-

[1]) Дальший спис дрібнійших річей пропускаємо.

tricis vero gnosae Łosiatynska viduae, subditos, et alios postquam innuotuerint, citationibus exprimendos, protestatus est in eo, — quia ipsi non attento rigore stricto iuris publici, quo pax publica et integritas bonorum nobilium quouis tempore, praesertim sub tempus confoederationis ordinum regni praecustodiuntur, deposita constitutione in rem palatinatus Russiae laudata conseruantur, anno millesimo sexcentesimo quadragesimo octauo pxme pto, statim post recessum exercitus a Pilawce factum, gliscente iam rebellione Kozacorum illorum seditioni addicti (sic!) cognito iam e bonis vct ex arce Budzanouiensi recessu, protestantes cateruatim et tumultuarie cum bombardis et variis armis seditionem prae se ferentibus vna cum subditis de villis Dołhe et Hrycowka, gnosi Georgii Blazowski, de villa Podhayczyki, gnosi Stanislai Bielicki, in post seorsiua protestatione de nominibus et cognominibus specificandis, facta inter se mutua cointelligentia ad bona oppidi Ianow superinequitarunt illicoque in eodem oppido dispositis centuriis more Kozacorum ad ecclesiam parochialem Ianouiensem depredandam et expilandam sese contulerunt, sepulchra et monumenta mortuorum per vim reserarunt, mortuis violentias, dira facinora detestando et probrosa delicta inquisitione euincendo in corpora perpetrarunt et praesertim olim rndi patris Adriani, plebani ianouiensis, non ita pridem vita functi, cadauere ex cymba eiecto in caput pedibus sursum humi stare fecerunt, impositoque misssali Romanorum in manus illius, colledas eundem cantare iusserunt, et vt celebret praesentibus missam, impudicis faucibus buccinarunt, filias protestantis nondum putrefactas ex monumentis eiectas denudarunt, choreas secum ducere easdem iusserunt, diuersaque tyrannide, quae rabies efferata rusticorum licentia dictabat iisdem in corpora mortuorum saeuiebant, imagines pictas praesertim passionis Christi ex tela factas ante ecclesiam in lutum pedibus conculiarunt, ex nonnullis illarum saecos alias wory compararunt et nonnullas vsui suo in contemptum orthodoxae religionis nostrae adaptarunt, ecclesiam iano-

uiensem pro sordido et foetido loco conuerterunt, resque eiusdem ecclesiae in arce Budzanouiensi maioris securitatis ergo depositas . . .[1]) in vim praedae et spolii diripuerunt, nec his contenti potita per deditionem certarum personarum arce Budzanouiensi, quidquid furore innato contra patritium sanguinem dictabat, accensus animus talia exercuerunt, nles famulos protestantis Polonos in eadem arce praeuentos, vct Ioannem Malinowski eiectis primum oculis tyrannice falcibus repetitis plurimis vicibus detruncarunt, Martinum vere Wstowski captiuarunt et captiuum Tartaris in despectum pro equa venundarunt, arcem eandem Budzanouiensem omnibus ornamentis spoliarunt, postmodum elapsis aliquot diebus horreum protestantis in oppido Ianow collocatum . . .[2]) valoris florenorum quatuor millium et octingentorum excusserunt, stagnum ianouiense val. decem millium[3]), denique arcem Ianouiensem in aedificiis suppellectili domestica desolarunt, ferrum ex tormentis bellicis concusserunt, protntem omni substantia, eaque opima, priuarunt et ad centum millia flor. pol. damnificarunt, per quod pacem publicam etc.[4])

Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648—9, t. 131, p. 462—7).

/

LXXXVI.

Ґабріель Замєховский подає Гаврила Семигиновського за зраду будзанівського замку. 23 н. ст. марта 1649.

[E] Feria tertia post dominicam Iudica quádr. 1649 gnosus Gabriel Zamiechowsky, tribunus trembouliensis, contra nlem

---

[1]) Тут пропускаємо довший спис забраних річей в Будзанові.

[2]) Пропущено реєстр.

[3]) В рукописї полишено тут місце на одно слово, що його одначе не дописано.

[4]) Звичайне закінчене і реляция возного про арештоване (*2/III*) оскаржених.

Gabrielem ali Hawryło Siemiginowsky, Ruthenum, protestatus est ideo, — quia idem Siemiginowsky, facto condictamine cum Cozacis rebellibus sub tempus irruptionis eorundem post conflictum Pilauicensem, arcem Budzanouiensem cum omnia suppellectiii domestica, tam protestantis quam aliorum nobilium, per modum depositi maioris securitatis ergo in eadem arce conseruata, tradidit et alios nobiles cum vniuersis catholicis famulisque protestantis sese defendere volentes suis blandimentis vitae integritatem proponendo ad id allexit, vt eiusdem Siemiginowsky persuasionibus omnes suffulti deditionem arcis hostibus mitterent. Hostes vero vti fidefragi nostris praesertim vero famulis protestantis potiti, partim nonnullos Tartaris, vti mancipia, venundarunt, partim nonnullos crudelissime detruncarunt. Post deditionem vero arcis et perpetratam necem nobilium famulorumque protestantis instinctu eiusdem Siemiginowsky expilarunt fortalicium Budzanouiensem, structuris, insignibus, commeatu, apparatu bellico, defensioni accomodatis, spoliarunt, quo ausu idem Siemiginowsky protestantem ad triginta millia flor. pol. damnificauit.

Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648—9, t. 131, p. 460—1).

LXXXVII.

Роздільські міщане й ин. позивають рогатинських міщан за напад на місто. 7 н. ст. квітня 1649.

Feria quarta post festa solemnia Paschae pxma anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

Ad officium actaque praesentia capitanealia Zydaczouiensia personaliter veniens ministerialis regni gnalis prouidus Iac. Furasz de Brzezina authenticatus et iuratus, officio prnti bene notus in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice ac per expraessum recognouit, quia ipse citationem literatem authenticam pro iudiciis ordinariis gnalibus tribunalis regni

Lublinensibus spectantem, terminum in sè à positione praesentis citationis recte in duabus septimanis, aut tunc, dum et quando causa praesens ex regestro causarum iuxta constitutionem faelicis coronationis moderni regis ad iudicandum vocata legitime inciderit, continentem, ex parte et ad instantiam instigatoris iudicii nostri eiusque dalatoris gnosi Stanislai Rzewuski, subdapiferi braclauiensis, tum gnosae Sophiae de Vrsko, consortis relictae olim gnosi Ioannis Czerniewski, succamerarii leopoliensis, nec non honestorum: Iacobi Bednarz, proconsulis, Senia Manuyłonug, consulis, Bartholomej olim Alberti Ioannis Siechowski, Lesko Mały, Basilii Narowey, Walentini Zusa sutoris, Fedory Dziekciarz, Tymko Fabri, Mathiae Olenina, Micolai Fenikowego, Petri Molendinatoris, Harasim Turczyn, aliorumque subditorum praefati gnosi subdapiferi braclauiensis, oppidi Rozdoł haeredis, cum praefato domino suo actorum contra famatos: proconsules, consules, aduocatum scabinos, totamque communitatem oppidi s. r. m. Rohatyn, tenutae ad praesens magci Nicolai comitis Ostrorog, pocillatoris supremi regni, capnei rohatyniensis, citatos, ad statuendum per ipsos famatos: Gabrielem Kucharski, principalem delicti et excessus nefandi, Michaelem, Kost Tarnopolski Zielenskiey zięcia, Andream, Fedko Piekarz, Stanislaum Diak, Makarenko, Misczenko, Philipenko Sknurk, Stec Hryczeiowski, Dmitro Kowal, Fedkow ziec, Hrehorenko Fedor syn, Stanislaum Przebiegaiło filium Fedory, tum et Fedorem Przebiegaiło patrem, Petrum Tkacz, Theodorum Maltuz, Iwanum filium Petri, Miecznik Iwanum, Piekarz Theodorum, Stemaszyk Basilium, vt asserit, Łopatynski, Semenum Kusnierz, Hrehorium Daryłowicz, Basilium Haiduk, Hryniec aliosque ipsorum complices, quorum ad praesens nomina et cognomina ignorant pro expraessis tamen censeri volunt, ad sumendas de illis poenas legum facinori ipsorum condignas, qui prius sub tempore interregni cum dissolutis Kozacis et Tartaris, deinde felicem post electionem regis nondum coronati dum et quando praefata gnosa Czernieiowska post dissipationem et dispersionem Kosacorum

et Scytharum ex ciuitate Leopoliensi ad oppidum Rozdoł claustrumque ibidem situm, tanquam domum filii sui, vna cum familia et rebus suis omnibus discessit ibidemque pace publica assecurata per aliquod spatium temporis mansisset, nil a quopiam mali eueniri sperando, ipsi autem principales postposito timore Dei, dilectione proximi, tempore nuper praeterito, videlicet ipso die festi Luciae virg. et mart. (*13/XII*) sub tempus interregni causa turpis lucri coadiunctis sibi diuersis ex locis complicibus et cooperatoribus in oppidum Rozdoł vi et violenter ausi sunt invadere, prout inuaserunt, ciuitatem igne in cineres penitus combusserunt, postmodum ad arcem summo impetu tumultuarie irruerunt, suprascriptam gnosam Czernieiowska, iam senio confectam, ex omnibus spoliauerunt resque omnes et ornamenta, equos cum skeda in vim praedae et spolli receperunt ac inter se et alios complices dispartiti sunt multaque et intollerabilia damna pdecrnt (sic!) multifluaque perpertrarunt ad ecclesiam fores ex arce exsecarunt ipsamque ecclesiam defestarunt, cimenterium obsanguinolauerunt nec non nles Ioannem Koziaczewski et Ioannem Iasionkę, famulos suprascripti gnosi subdapiferi braclauiensis, atque Abrahamum Iudaeum, arendatorem, et reuerendum patrem Urbanum Zarski, ordinis Carmelitarum conuentus noui loci rozdoliensis priorem, interimerunt et corpus ipsius nescitur quo fecerunt, per quod poenas legibus regni sancitas succubuerunt et sunt prolapsi, copiam citationis in caeteris latiori editam feria secunda post dnicam Iudica quadrmlem pme pta (*22/III*) anno praesenti in bonis oppidi Rohatyn s. r. m. apud aduocatum in mensa posuit et de positione eidem aduocato atque oppidanis in foro stantibus in forma publicauit et notificauit, de quo hanc suam rellationem ad acta praesentia fecit.

(Ind. decr. castr. Zydaczou. a. 1649—50, t. 40, p. 252—3).

LXXXVIII.

Юрій Блажовский жаліеть ся на янівських міщан і ин. за знищенє його двора. 10 н. ст. квітня 1649.

[E| Sabbatho post festa solemnia s. Paschatis 1649 gnosus Georgius Błazowski contra labsos: poponem Iaczow, Bysko cum filiis duobus, Paweł Twerdochleb, Zakityn Łukiąn, Mikita Tonkowicz, Paweł Iołko rzeznik, Macko Kramarz, Druh Missczy cum filio, Iareozko (!) cum filiis duobus, Lesko Ratuszny, Ławryk Twerdochleb kowal, Fedko Haliszanka kusnierz cum filiis duobus, Kost Kusnierz, Hryc popow oiciec, Tymko popow brat, Lesko popow brat, Ilko popow brat, Stec brat popow, Beda Wasil, Beda Teodor, Figlik, Przetka Matwiey cum filio dicto Wasil Hayduk, Fedenkow syn, Anton Oboroch, Fenik Stary, Bednarzowski Kusnierz, Olexa Swiec, Panko Tkacz, Błosczyszyn, Srybalin syn Kusnierz, Lesiow syn Ryndiowy, totamque communitatem oppidi Ianow: nec non labsos: Doronko Choma, Hikulczykowi rodzeni, Marcin Polak, Choma syn Horonowy, Stepąn zięc iego, Lesko Stelmachow s Piotrem, Semak Tymkow, Strukow zięc — de villa Kobyłowłoki; Stephan Iutyszyn, Ilko Kotylkow, Semiąn Pilipow, Iac Brytanik, Panko Budyn, Wasko Koziełkow, Stepąn Kuc, Korbulik, Iakem Gwozdzik, Iac Gwozdzik, Olexa Duda stary, Iac Mielnik, Kunaszka cum filiis, Iac Puznik cum filio, Semianow syn — de villa sortis Podhayczyki, subditos Gabrieli Zamiechowski, protestatus est in eo, — quia ipsi sub absentia prntis in longinquioribus oris ob incursionem exercituum Kozakorum et Tartarorum, quiescente iam seditione et recesso facto in Vkrainiensem terram Kozacorum, immediate duobus septimanis ante f. nat. Christi D. a. 1648 ante aduentum protestantis in suas regiones, ad villam Dołhe e regione opp. Ianow locatam sese contulerunt ibidemque curiam prntis combusserunt et res . . . diripuerunt, quae bona prntis et aliorum nlium partim in suum commodum conuerterunt, partim in hucusque tempus in fossis

humi clandestine more suo erutis detinent, per quod prntem ad 8000 fl. pol. dammificarunt.

(Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648 - 9, t. 131, p. 511—514).

Той самий одвинив їх, що вони забили його слугу Скульского. (*Ibidem 514—5*).

LXXXIX.

Слапковский і Пещаржевский подають селян зі Смухова і Любші на грабованє. 12 н. ст. квітня 1649.

[E] Feria tertia post dom. cond. Paschae 1649 gnosi Georgius Słapkowski et Georgius Piesczarzewski contra laboriosos: Hryc Mielnik, Stas Mizikow, Matwiey Szpot — principales, Roman Klizniow, syn Tkaczyszyn Matwiey, Hryc Susik et Hans — comprincipales, gnosorum Sigismundi Konopka et Zophiae de Odry, coniugum, ac Hyacinthi et Michaelis Dubrawskich, fratrum germanorum, de villa Smohow subditos haereditarios, solenniter protestati sunt in eo, — quia illi dubia spe dominandi ducti sub incursionem Cosacorum et Scythorum in pallatinatu Russiae saeuientem facta mutua inter se cum viciniori villa Lubsza certique de ea subditis mutuis cooperatoribus suis cointelligentia animo deliberato plus quam nefario ausi sunt curiam protestantum in villa Smohow consistentem modo praedonico inuadere, omnem rem oeconomicam depraedati sunt.

Той сам подає тих селян з Любші що прилучили ся до Смухівців, себто: Kalietczak cum filio, Torgowicz cum filio, Paweł Łysy, Olexa Kostewiąt, Fedor Fecyniow — піддани Миколая Даниловича.

(Ind. rel. castr. Zydaczou. a. 1649—50, t. 40, p. 265).

XC.

Александер Рашовский подає калуських міщан, селян з Пійла, Довгого й Сороки за спаленє двора в Котятичах. 12 н. ст. квітня 1649.

[E] Feria secunda post dominicam conductus Paschae 1649 gnosus Alexander Raszowski contra famatos: Petrusz Rzeznik, Andream Petraszowicz, filium eius Marcum, ciues et suburbanos Calussienses; tum illaboriosos: Bohdayko, Hryc Rybołow cum filiis et seruitoribus suis et Dmitr Stecykow, totamque communitatem v. Puyło; popadyia Piaseczniczka de v. Dolha; nec non Artym et Mielnik Czarowięta atque wathamani filios, quorum ad praesens nomina iguorantur, de v. Sroka, — subditos s. r. m., protestatus est, — iz pomienieni principales pod interregnum roku przeszłego mense octobre, przybrawszy sobie ludzi nie mało z pomienionych wsi y miasta, na dwor protestantis w Kotiatyczach będący naiachawszy, komory odbili y rzeczy nie mało in vim praedae pobrali, dwor w popioł obrocili.

(Ind. rel. castr. Halic. a. 1648—9, t. 141, p. 1282 3).

XCI.

Григорій Пржилуский подає калуських міщан і селян того повіта за спаленє замку в Студінці й ин. 13 н. ст. квітня 1649.

[E] Feria tertia post dominicam conductus Paschae 1649 gnosus Gregorius Przyłuski et famulus eiusdem protestati sunt contra famatos...[1]) oppidanos et suburbanos Calussienses; nec non labsos...[1]) de v. Puyło, Dolhe, Siewka, Kopanki, Kadolbne, Grabowka, Podmichale, Ber-

[1]) Як у попередніх NN.

łohy, Kamien, Lzane, Vhrynow dicta Słoboda, Nowica, iako wodzom buntownikom y wszystkiemu pospulstwu w storostwie kałuskim mieszkaiących (sic!), tudziesz przeciwko ich pomocnikom, in eo, — iz pomienieni do wsi Studzianki, protestanta dziedziczney, naiezdzali, tam naprzod zamek wyplądrowawszy, y rzeczy nie mało . . .[1]) w nim nabrawszy, spalili, potym do chałup chłopskich po kilka kroc napadaiąc, y [z] pod Pniowia kompaniey zaciągaiąc, z chorągwiami y strzelbą, komory im poodbiiawszy y skrzynie połupawszy, rzeczy tak protestantis, ktore pochowane v nich były . . .[1]) iako y poddanych . . .[1]) pobrali y między się podzielili.

(Ind. rel. castr. Halic. a. 1648 - 9, t. 141, p. 1283 91).

XCII.

Скарга на тих самих за знищене замку в Перегінську. 13 н. ст. квітня 1649.

[E] Feria tertia [як вище] nlis Christopherus Wiszniowski, administrator v. Perehinsko, protestatus est contra famatos . . . oppidanos Calussienses, tanquam principales assiduos; nec non labsos subditos v. Siewka, Puyło, Dolhe Mosciska, Kopanki, Kadołbne, Iasien, Sliwka, Krasne, Lzane, Kamien, Berłohy, Vhrynow, — quia ipsi grassante in regno intestino bello, expansis vexillis in bona v. Perehinsko fortalitiumque ibidem situm desolarunt, nec non res mgcae Annae de Ostrog, olim Ioannis Stanislai Iabłonowski, gladiferi regni, consortis, receperunt et in damna ad quindecem millia fl. pol. induxerunt.

(Ind. rel. castr. Halic. a. 1648—9, t. 141, p. 1322—5).

[1]) Тут спис тих річей.

XCIII.

Скарга на грабовецького попа, калуських міщан і ин. за знищенє двора у Зборі. 13 н. ст. квітня 1649.

[E] Feria tertia [як вище] nlis Paulus Głowiecki, famulus gnosi Pauli de Giedna Giedzinski, nomine eiusdem protestatus est contra; poponem de Grabowka, vti omnium principalem, centurionem vulgo setnik, ac famatos . . .[1]) oppidanos Calussienses; nec non labsos . . . de v. Mostyszcze, Kopanki, Kamien, et alios plurimos de iisdem villis, ideo, — quia iidem prinles sese in vnum colligendo, vexillis aliquot expansis circa f. s. Martini pont. (*1648*) in v. Zbora curiamque ibidem sitam in nihilum redegerunt damnaque ad 1500 fl. intulerunt.

(Ind. rel. castr. Halic. a. 1648—9, t. 141, p. 1326—7).

XCIV.

Скарга Скоповского на селян з Уїзду, Юнашкова, Куничок і ин. за спустошенє в Обельничах. 16 н. ст. квітня 1649.

[E] Feria sexta post dominicam conductus Paschae 1649 gnosus Thomas Skopowsky, villae Obelnicze possessor, protestatus est contra labsos: pop, Samuyłow syn na imie Hryhory, Paweł Samuyłow, Wasinta Samuyłow, Iackow syn, Iaskow Tkaczow syn, Senko Lisiow, Ian Przystałowski, Michayło zienc Wasilow Tłuczyniec, Maxim Pankow — de villa Viazd, subditos magci Hieronymi Sieniawski, tenutae Georgii Mrozowicki; tunc labsos: Stephan Vhrynczyk, Andrus Latayczyk, Iacko Krywowiczy, Mikita naymit Hrycykow Tkaczow, Andrus Teslow, pop Iwan, Les Popowicz, Hryc Hryzło, Makar Hry-

[1]) Як у попереднїх NN.

złow, Fieder zienc Hryzłow, Iwan Kliszczow, Panko Kliszczow, Hryc Fikuko — de villa Iunaszkow, eiusdem magci capitanei leopoliensis subditos, tenutae gnosi Petri Trzylatkowski; nec non labsos: Wasil Mielnik, Hawryło Barowiczow, Szwiec Grzesko, Iwaszko Barowiczow, Piotr Kuzmiczow, Stephan Kuzmiczow, Iwan Barowicz, Daniło Barowiczow, Hryc Tkacz pasiecznik — de villa Kuniczki, subditos magci Sieniawsky tenutae gnosi Alberti Maczynski; atque labsos filios laboriosorum: Kalin et Tabernatoris atque Petri — de villa Horyszne Sarnki, subditos gnosi Mrozowicki, — ideo, — quia illi praeterito anno circa f. s. Michaelis more Kosacorum in villam Obelnicze, possessionis protestantis, bona eiusdem spoliarunt.

(Ind. rel. castr. Halic. a. 1648—9, t. 141, p. 1353—4).

XCV.

Скарга на жидачівських міщан за пограбленє замку. 16 н. ст. квітня 1649.

[E] Feria post dominicam conductus Paschae 1649 videatur hoc loco protestatio ex parte nlis Stanislai Wielgurski [et Alexandri Sokołowski] contra honestum Ilko poponem Nicolensem ecclesiae ritus graeci et Fedor, generum eius atque alios [ciues Zydaczouienses ritus graeci] complices de nominibus ipsis melius notos, idque ratione per eos rerum certarum, regestro seorsiuo specificatorum, suarum quam sororum, sub tempus saeuitiae plebis et Scythicae in deposito castri Zydaczouiensi existentium spoliationis et receptionis facta.

(Ind. rel. castr. Zydaczou. a. 1649—50, t. 40, p. 274—5).

Позов у сій справі вийшов на люблинський трибунал аж 13 квітня 1654 від Соколовского проти Адама Дзєржика, жидачівського старости.

XCVI.

Александер Соколовский скаржить ся на селян Буковини, Виксич, Молотова, Димитова за зрабованє. 16 н ст. квітня 1649.

[E] Feria sexta post dominicam conductus Paschae 1649 gnosus Alexander Sokołowski contra subditos totasque communitates de villis Bukowina, Wixyce, Mołotow et Dymidow, gnosi Ioannis Chodorowski proprios, protestationem fecit in eo, — quia ipsi sub interregno in fundo protestantis villae Bereznica omnibus rebus protestantem priuarunt.

(Ind. rel. castr. Zydaczou. a. 1649–50, t. 40, p. 274).

XCVII.

Яшовский і Страдомский подає селян калуського староства і зі Спаса за напад на Суходіл. 17 н. ст. квітня 1649.

Sabbatho post dominicam conductus Paschae pxmo a. D. 1649.

Ad officium actaque praesentia castrensia capitanealia Premisliensia personaliter veniens gnosus Vsebius Iaszowski, vicecapitaneus dolinensis, atque nlis Ioannis Stradomski, coadministrator bonorum et prouentuum capitaneatus eiusdem, solenniter eidem officio praesenti suo et illris ac magci Ioannis Nicolai a Zurow Daniłowicz, supremi regni thesaurarii, premisliensis, samboriensis, drohobycensis, dolinensis, etc. capitanei, et graui in querela questi et protestati sunt contra prouidos et laboriosos: Korzen, de cuius nomine ignoratur, knias de villa Kadołbne, s. r. m. ad capitaneantum całussiensem spectante; Wasil Słuczycz, Iwan Kramarz et Cybula atque Popowicz namiestnikow syn — de oppido s. r. m. Kałusza; tum Mikita Stasiow syn — de villa s. r. m. Kopanki, ad capneatum eundem calussiensem pertinente; atque Matwiey Osadca, Mas et Kuzma fratres germanos eorumque filios —

de villa s. r. m. Puiło; tum Honofrey Wataman, Hrynio Vrszułow, Iwan Bolynkowicz, Iacko Malerowicz, Iwan Mulerowic, Kus Pakosny, Sedera Wasiow syn, Hawryło, Kus, et Arasim fratres, Iwan Tymczyszyn, Sawka Makow, Hryc Szymkowiczyn, Mikita Hwedora, Kniaziu, Filip Szymkowiczyn, Iwan Thorewicz, Thron y z synami, Marcin Broniewicz — de villa s. r. m. Iasien, ad capneatum eundem Callussiensem pertinente; tum Stephan Iaworski de villa s. r. m. Zukiew; et Kus Wataman de villa s. r. m. Sliwki; atque quosdam Czepiele — de villa s. r. m. Niebyłow; tum Iwan Popowicz et Wataman de villa s. r. m. Krasno; atque Les Knias et filios eiusdem, tum Prokop Iuskowicz — de villa s. r. m. Vchrynow; tum Wasil Popowicz — de villa s. r. m. Podmichayły; atque Iwan Ruszkowicz — de villa s. r. m. Berłochow; nec non Sen Wataman et quosdam Vhryni synowie dictos — de villa s. r. m. Rypne, ad capneatum eundem calussiensem spectantibus, subditi illris et magci Ioannis de Zamoscie Zamoyski, capnei colussiensis, tenutae gnosi Petri Gostynski, totasque communitates visorum et subditorum de villis suprascriptis eiusdem capitaneatus calussiensis; atque Kosc Zenikow, Danieło Nietatycz, Paweł Mielewic, Iwan Mielnik, Fedor Horciszkowicz, Iacko Martinowicz, Iac Wieliczkowicz z bracią, Iwan Kuznierz, Maxim Rybczyn, Vlayko Szmuylowic, Matwiey Lazarow syn, Tymko Rarycz, Vlayko Bukaty, Lozer Mowczanowic, Fil Harbszyszyn, Mikita Ilkow syn, Demko Kowalow, Fedor Kuziewicz, Wasko komornik Iwanow, Andrzey Kowalow brat, Maximowych synow dwa, Ilko Oniszkow, Wasiel Daniłczuk, Kondrat Waskow brat, Fedor Siemianow z synem, Iwan Klisczewicz, tum quosdam Hryczysyny, Iakim Molczanow z synem, Tymko Ichnatyszyn, Fedor Muszyc, Fedor Wasilow syn, Pirozyn, atque Iacko Kwiat hayduk panski — subditi de villa Spas possesionis vlis capituli ecclesiae cathedralis premisliensis totamque communitatem villae eiusdem suprascriptae Spas — facti et criminis infrascripti principales aliosque eorum complices et asseclas ipsis de nominibus et cognomi-

nibus melius notos, quorum, postquam innotuerint, saluam sibi idem protestans suprascripto mgco domino suo denominationem et specificationem citationibus suis et processibus iuris in quouis termino reseruet, idque in eo,
quia iidem principales cum praefatis suis complicibus et asseclis non veriti poenas legum contra homines licentiosos et facinorosos praedonesque manifestos inferosque patratores ex legibus et constitutionibus regni redundantes, imo iisdem omnibus floccipensis, authoritateque et superioritate magistratus posposita, ausi sunt sub tempus interregni pxe pti luctuosique reipublicae status atque incursionis in prouincias regni et terras Russiae praefati capidaneatus dolinensis hostium regni, tam vct rebellium Cosacorum, quam et Scytharum, ipsiquoque honestos labores exosi et praedae in vicinia positis locis inhiantes, concitata plebe et communitate virorum et subditorum praefatorum de villis suis suprascriptis ad rebellionem praedasque ex vicinia agendas ac ipsimet sese duces et artesignanos iisdem complicibus et asseclis suis colletaeque plebi et multitudini rusticae praebentes ac vndique praedas agentes in villam quoque s. r. m. Suchodoł, ad capitaneatum dolinensem spectantem, manu forti et armata turmatimque et cateruatim facta inter se mutua cointelligentia et condictamine, vi et violenter hostiliterque animo malenuolo et ex proposito facti infrascripti inequitare et irrumpere, domos cmethonum et colonorum villae expilare, spoliare et depraedari, ibidemque praeter damna et violentias alias multas subditis villae eiusdem illatas, domum laboriosi Fedko Wataman, subditique et incolae villae eiusdem s. r. m. Suchodoł, apud quem idem protestans res et summas pecuniarum infrascriptas, tam hostibus suprascriptis reipublicae praecipue Cosacis ex insperato et inopinato appropinquantibus et imminentibus ipsi discrimen vitae declinantes et remotiora petentes deposuerunt et reliquerunt recondideruntque (sic!), spe et cupidine praedae ducti, depositoque eodem sciscitati vi et violenter inuadere et irruere, prout quidem de facto violenter inuaserunt et irrumperunt,

comprehensoque violenter et captiuato suprascripto laborioso Fedko, patre familias et subdito capneatus eiusdem dolinensis, domus eundem sciscitatum de deposito praefatorum ptestantium tormentis subiecerunt et crudeliter excruciauerunt ac denique torso ac excruciato eodem ad praedam conceptam animis et exploratas ab eodem conuersi summas et res infrascriptas tam suprascripti illris et mgci thesaurarii regni domini sui, quam et protestantis proprias, per ptestantem eosdem ibidem depositas, ex reconditoriis domus eiusdem erruerunt vique et violenter in vim praedae et spolii receperunt. distraxerunt et inter se partiti sunt, domum eiusdem Fedko, subditi mgci thesaurarii regni dni sui, spoliauerunt, diripuerunt ac hostiliter grassati sunt nihilque non intactum et inviolatum relinquerunt. Nec his contenti, aut modum licentiae suae ponendo Iudaeos quadraginta sex regales, partim villae eiusdem incolas, partim ad eandem villam ex diuersis villis ciuitatibusque et oppido Dolina s. r. m. profugos et ibidem inhabitantes crudeliter et tyrannice vario genere mortis interfecerunt et occiderunt, haidones magci eiusdem domini sui vestibus spoliauerunt, ad internecionem concusserunt et conuulnerauerunt ac vnum ex ipsis interimerunt et interfecerunt, quo suo nefario ausa etc. . .

Ті самі, Яшовский і Страдомский подають того-ж дня ще тих самих, себто: quendam dictum Korzen, knias de villa Kadołbne, subditum mgci Ioannis Zamoyski capnei calussiensis, infrascriptorum criminum et excessuum principalem, motorem et authorem, aliosque tam de villa eadem Kadołbne, quam aliis villis vicinis eius complices et asseclas, — quia idem principalis cum praefatis complicibus suis sub tempus interregni incursionisque in terras Russiae Cosacorum et Scytharum rusticana turba et multitudine collecta forti et armata manu diuersae colluviaei licentiosorum et facinorosorum hominum ausus etc. in villam Kretkowice, pallatinatus Russiae et districtus Haliciensis seu Zidacouiensis sitam, exterritis et pulsis tam incolis fidelioribus villae, quam praesi-

diariis et propugnatoribus protestantis curiae, curiam eandem praesidialem more hostili inuadere, rebus omnibus expilare, expraedare, igne incendere, praefatum Stradomski extremum vitae discrimem declinantem fugarunt et reliquam familiam curiae protestantis ad internecionem conuuluerarunt et concusserunt, vnumque ex illis haydonem ibidem occiderunt, concussosque et conuulneratos vestibus spoliauerunt et pro mortuis reliquerunt, res autem inter se partiti sunt. Neque hic modum criminibus suis ponendo, oppidum quoque s. r. m. Dolina cum turmis et cateruis suis iisdem infestisque signis et armis inuadendo ac domos oppidanorum, tam Polonorum quam Indaeorum, more hostiti et praedonico propugnando et expilando, ciues oppidi eiusdem Polonos omnibus fortunis, rebus suppellectili ac tota substantia spoliauerunt, Iudaeos vero et incolas eiusdem ciuitatis communesque subditos quadraginta sex crudeliter et tyrannice interimerunt et interfecerunt, nihilque non intactum et inviolatum reliquerunt.

Далї подають вони шляхтичів-Русинїв: nles: Trufna Witwicki dictum Popowic, Wasil Pialik, Iac, Kost fratres germanos, Wasil Ichnatow Paulum Ichnatow, Iwan Ichnatow, et Refan — Witwickie, Iwan Połowkowicz, Henia et Iwan cio — Witwickie, Paphaelum et Petrum — Witwickie, fratres germanos, Mathians Zeliwiniec, Fedio Hanuscik, Thoman Hanusczyk — Witwickie, principales eorumque complices, — quia sub tempus interregni et incursionis cum armis ad zuppas seu salis fodinas in suburbio ciuitatis s. r. m. Dolina sitas inequitauerunt et irrumperunt, fugatis custodibus salis cocti et elaborati mille quinquaginta receperunt et inter se partiti sunt.

Подібна скарга Яшовского і Страдомского — contra nobiles Iwanum Krechowiecki dictum Mielonczyn, Michayło Krechowiecki, Stephanum Andruszow et Cibowic Krechowiecki, Hryn Krechowiecki dictum Dromerecki, principales, aliosque corum complices, — quia sub tempus interregni ac simul incursionis turmatim et modo guerrico in bona villae Kreckowice,

possonis protestantis, in curiam violenter inequitarunt resque receperunt et inter se partiti sunt.

(*Ind. rel. castr. Premisl. a. 1649—50, t. 376, p. 588—602).*

Позви внесено 7 н. ст. мая 1649 *(Ibidem 819—27).*

XCVIII.

Скарга Сварничовского й Височаньского на селян з Високих Вишень за грабованє. 19 н. ст. квітня 1649.

[E] Feria secunda post dominicam Miseriardiae 1649 videatur hoc loco protestatio ex parte gnosi Swaryczowski et Marci Wysoczanski contra subditos ac totam communitatem de villa Wysokie Wisnie ratione inuasionis obsanguinolationis, conuulnerationis, rerum depraedationis sub interregno.

(Ind. rel. castr. Zydaczou. a. 1649—50, t. 40, p. 296).

XCIX.

Скарга Якуба Пржездзєцкого на калуських міщан, селян калуського й долинського староства за знищенє костела в Долинї, 19 н. ст. квітня 1649.

[E] Feria secunda post dominicam Misericordiae 1649 videatur hoc loco protestatio ex parte rndi patris Iacobi Przezdziecki, vicarii perpetui ecllesiae parochialis et in aedibus diuae Anae praepositi dolinensis, in et contra famatos oppidanos Calusienses cum totis villis ad capneatum calusiensem pertinentibus, tum et Iwanum Pryklyi, infrascripti facinoris authorem et primum motorem, principales, et Perehinsko cum suis villis, nec non Rachinia, villa haereditaria gnosi olim Alberti Srzedzienski, atque Strutyn, Łopianka, item Lipowica, Suchodoł, Nowosielica, Trospieniec, ad ca

pneatum dolinensem pertinentibus, complices, aliorumque vct Turza, nlis Hrehory Babicki possonis, ratione ecclesiarum parochialis et s. Annae Dolinensis depraedationis rerumque variarum, tam ecclaesisticarum quam plebanalium, receptionis.

Ind. rel. castr. Zydaczou. a. 1649—50, t. 40, p. 301).

C.

Зофія Хржонщова подає теребовельських міщан за знищенє її двора. 20 н. ст. квітня 1649.

[E] Feria tertia post dominicam Misericordiae 1649 gnosa Zophia Splawska, olim gnosi Alexandri Chrząscz, aduocati trembouliensis, consors vidua, domina aduocatialis, deposuit [protestationem] contra famatos: Iwan Rudy, Lazarum Iwaszkowicz, Semiąn Bochęnko, Paweł Krawiec, Iakim Krawiec, Kiryło Malarz, Chudy Wasko, Tymko Posza, Wasil Szulcha, Semko Dropko, Fedor Złotnik, Samuyło Swiec, Lesko Stepaniszyn, Wandzio Nersczenikow, Ostap Szyka, Łuc Bohorodczyn, Szałamay Dudka, Krzywy, Bidało, Nalewayko, Kochan stary, Lesko Kowal stary, Wasil Koldąn, Olexa Purcza, Wasil Zubasin, Iwanko Thorow, Paweł Markow, Andrus Bohorodczyn, Wasil Slepennik, Dmitr Pawłowicz, Sawka Kowal, Ostap Weretełka, Fedor Kowka, Dmiter Kumalin, aliosque multos Ruthenos, ciues Trsmboulienses totamque communitatem ruthenicam oppidi Tremboula in eo, — quia ipsi post recessum nobilium ex arce Trembouliensi, vct feria tertia post f. s. Michaelis (*6/X 1648*) conspiratione securo habito, rabie efferata contra orthodoxae fidei catholicae homines initiati in dissolutos Kosacos, dispositis in ciuitate inter se centuriis, eradicatis e medio sui conciuibus suis catholicis, aliis in abdita et occulta loca fugatis mox ad depraedanda bona opulentissima per nobiles varios, tam in arce quam in fariis situatis manus conuerterunt: Et primum curiam prntis aduocatialem

vltra oppidum situatam . . . expilarunt, partim induto se Kozacorum nomine abliguriuerunt, partim in occultis locis adhuc detinent, per quod protestantem ad sex millia fl. pol. damnificarunt. [1])

(*Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648 – 9, t. 131, p. 523–7).*

CI.

Скарга Кржиштофа Космідера на янівських міщан, ясиських, лозиньких і ин. селян за спустошене двора. 20 н. ст. квітня 1649.

[E] Feria tertia post dominicam Miserecordiae 1649 slachetnie vrodzony Krzysztof Grusczynski Kosmider, części pewney we wsi Iasniskach dziedzic, a drugi części do probostwa kościoła zołkiewskiego należącey dzierzawce, protestował sie przeciwko naboznemu Iwanowi, popowi iasniskiemu, schismatykowi, pracowitym: Iwaszkowi Szemolenczakowi, słudze swemu rękodainemu y dozorcy dzierzawey swoiey, Stanisławowi Smolenczakowi synowie iego, Pawłowi Łazaryszynemu, Iackowi Popowiczowi, Wasilowi Rygilakowi, Steckowi Rygilakowi, Iwanowi Wasczyszynemu, poddanym części pomienioney do probostwa zołkiewskiego należącey ze wsi Iasnisk; Iwanowi Dubieniakowi z tey ze wsi, części krolewskiey, poddanemu dzierzawy imci p. Iana Stadnickiego; popowi i inszym poddanym ze wsi Łoziny, imci p. Martyana Morawca dziedzicznym; sławetnym: Waskowi Skorodyskiemu, Konowałowi Ichnatowi, Stasiowi Garbatemu, Buklanikom, Skubidziakom — mieszczanom miasteczka k. imci Ianowa, Fedkowi Doboszowi, Pełechatemu — ze wsi Łoziny, p. Przedrzymierskiego poddanemu, Tymkowi y Pankowi z tey ze wsi Łoziny, p. Łozinskiego poddanym; Omelianowi Szydłowi ze wsi k. imci Krechowa, dzierzawy imci p. Franci-

[1]) Далї реляция возного про арештованє поданих (*6/II*).

szka Stadnickiego przeszłego, a teraz tułaiącego się, — iako principałow, y inszym ich pomocnikom, swiadczył sie o to, — iz oni pod czas iterregnum, kozackiey y tatarskiey incursiey na kraie tuteczne Ruskie, iako schizmatycy y nieprzyiaciele narodu slacheckiego, polskiego y wiary swiętey katolickiey, pod czas vstąpienia protestantis z inszymi obywatelami kraiow tutecznych dla nawalnosci y niebespieczenstwa, iuz po odiezdzie kozackim, zmowiwszy sie, bydło protestantis, y cokolwiek było, całego prawie w domu kołka nie zostawiwszy, rozszarpali, w niwecz obrocili.

(Ind. rel. castr. Leopol. a. 1649, t. 399, p. 90—2).

CII.

Юрій Конєцкий жаліеть ся на на селян Соснова й Соколова за спустошенє двора у Соснові. 21 н. ст. квітня 1649.

[E] Feria quarta post dominicam Misericordiae 1649 gnosus Georgius Koniecki protestatus est contra labsos: Andrusiow syn Fedor, Ichnat Sirok, Wasil Wasilko cum filiis duobus Luc y Iacko, Horyn syn Demko, Druk, Hrycko Miskowy synowie dwa, Anton Kalin, Lewko z synem, Anuszka Guglanka z synem Iwanem, Petro et Iwan diaki Popowiczowie, Marko Malkus, fratres duos Les y Hryn, Iwan, Harasim Kapuci synowie Chwedor, Dmiter, Diak Korszyn, Kuryło Karsum, Brzuskowi synowie Kosc, Les, Czaszemowi synowie Seitan, Senko, Hran Iwasko, Hol . . . z synem, Rubasczikow dwoch braci Stephan y Chwedor, Iaremko — de villa Sosnow; nec non Gula Opaliwski cum filiis duobus, Bakun Dołhanik, Holinczaki Panek et Matwiey fratres germanos, Bakumow syn, Matwiey Holinczin, zięc Babinow Hołynka, stary Tustoboda, Hryc Gabron, Witko Cihunik (sic!), Ortym Cihanik, Podswinkow Iasko, Ichnat Nadzarak, Hrudyn syn — de villa Sokołow, gnosorum Petronellae Swierska, gnosae olim Felicis Wil-

czek consortis, et Raphaelis ac Stephani Wilczkow, filiorum, subditos, in eo, — quia ipsi ausi sunt sub tempus incursionis Kozacorum vestigia secuti conuocatis sese in vicem communitatibus in curiam protestantis in bonis villae Sosnow armati irruere, depraedari, protestantem ad quatuordecem millia flor. pol. damnificarunt.

(Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648 9, t. 131, p. 531–3).

CIII.

Журівські міщане скаржать ся на селян Явча, Васючина за пограбованє замку в Жирові. 21 н. ст. квітня 1649.

[E] Feria quarta post dominicam Misericordiae 1649 honesti Mis et Ozarko de oppido Zurow iurati, gnosi Nicolai Daniłowicz subditi in et contra gnosum Alexandrum Cetner vixil. Podoliae et subditos eius de v. Iawcze et Wasiczyn, vt pote de Iawcze laboriosos: Kunasz, pop Wasil, Wasil Dron, Fedor Iuz ze dwiema synami, Iwan Panko, Maxim, Iaremko Daniłow, Masko, Choma, Pron, Lewko, Lawryk, Kundo Soroczyn, Tymko Onys, Demko, Fedor, Stec, Paweł, Matwicy at Condrath; de villa autem Wasiczyn: Iwas, Iac, Iasko Swiec, Iwan Arendarz, Barthosz Tkacz, Dorosz Kowal, Iakob Trusz, Daniło, Artim Carko, Wasil Choroszy; [et Petrum, Anton — de villa Woskrzesience], ac totas communitates praefatarum villarum, in eo, — quia suprascripti subditi et totae communitates saeuientibus plebe et Scytis facta mutua inter se et alios vicinos subditos cointelligentia ausi sunt in fortalitium oppidi Zurow et praedium eo adiacens inuadere ibidemque res multas spoliare et depraedare.

(Ind. rel. castr. Zydaczou a 1649-50, t 40, p. 302-4).

CIV.

Войцех Мясковский подає глинянських міщан за знищенє женівського замку 22 н. ст. квітня 1649.

[E] Feria quinta post dominicam Misericordiae 1649 protestatio gnosi Alberti Miaskowski, succamerarii terrae Leopoliensis, bonorum villae s. r. m. Zeniow et fortalitii ibidem siti tenutarii, contra Iwan Korowayczyk, pop namiesnik, Misko Korowayczyk, Lesko filium ipsius, Wasil Korowayczyk, Iacko sartorem Korowayczyk, Stephanum Wilimowey filium, Stephanum Korowayczyk, Iwan Diakon Zastawski, Iwan Lenczowski, Senko Maybroda, Wasil Leruwiszyn, Łuczka Tuzow, Wasil Popowicz Zastawski, Daszko Fedko, Iędrzey Kozak, Rybitw Misko Gruczyk, Iacko Bielanczyk, Lesko Kowal, Tychno z synem Andruszkiem, Sidorowym synom trzem — Fedko, Iwaniec, Senko, Iacko Hary — principales, eorumque complices oppidi Gliniany oppidanos — occasione per eos sub tempus interregni et incursionis Scytharum et Kosacorum facta cum ipsis conspiratione, imo ex ipsis studiosa subordinatione per ipsosmet primum Cosacis peditibus et equitibus violentae fortalicii Zeniouiensis inuasionis, depraedationis, nobilium, tum et aliarum personarum plurimarum in copia specificandarum, ob metum hostium et consernandam valetudinem ad idem fortalitium profugarum, interemptionis et enormiter occasionis, aliorumque vero personarum sexus vtriusque in captiuitatem scythicam vilissimo pretio venditionis, pecorum, pecudum, victualium, frumentorum totiusque hordei ac ipsius fortalicii combussionis ac solo adaequationis aliarumqee violentionum perpetrationis.

(Ins. rel. castr. Leopol. a. 1649, t. 399, p. 103—6).

CV.

Катерина Ясїньска позиває калуських міщан, попа з Грабівки й ин. за спаленє двора в Підгорках. 22 н. ст. квітня 1649.

[E] Feria quinta post dominicam Misericordiae 1640 mnlis regni gnalis prouidus Wasil de Podhorki recognouit, quia citationem ex parte delatricis gnosae Catherinae Iasinska, gnosi olim Stanislai Kiełczowski consorte, contra magcum Ioannem Zamoyski, capneum calussiensem, et proconsulem, consules etc. citatos, quatenus illi honestos: Iwan Nowicki, Olexa Hrybowiczowego zięcia, Stasia Mulikowego zięcia, Iwana Proskurniczyne(go z)ięcia, Iwana Cymbaliste, Haliszynego syna, Smereke Krawca, . . . Kielebaiche Wrotną, Panka Kowala, laremkowego Kusznierowego syna, Lemania Winnika zięcia, Miskowiąt Iwanowego, Iwana Onysiowego zięcia z Podhury, Tychanowego, Hauryszowego syna, Łucyche Ciesliche z oycem, Krasicia Pawienoeth, Iwan Cebulke, Woytowicza, Duczynego syna Stephana, Hawryszowiczowey maritum Marko, Panko Kowala Ławra Kowala, Motycych, vtrosque Łuca Szewca et Iacobum, Iwan filium — oppidanos et suburbanos Calussienses; illabsos: poponem de Grabowka, pułkownika, Iwana Bednarza de Petranka, Dmiter et Siemasko de Kopanki, Proc de Dołhe et Wasil de Vhrynow Srzedni — subditos illius, mianowicie mieszczanie kałuscy, nie contentuiąc się pierwszemi krzywdami y szkodami multocies actrici illatis, o ktore processy rozne zaszły et in punctu banitionis dependent, y owczem chcąc actricem in vicinitate z niemi mieszkaiącą zniszczyc, teraz znowu wazyli się pod interregnum mensibus octobre nouembre decembre do wsi Podhorek, actricis tenutae, na dwor iey napadli, one zamordowac vmysł maiąc, samey nienalazszy, rzeczy nie mało . . . potym na wies vdawszy sie do Wasy, poddanego actricis, one tam spodziewaiąc się nalesc napadli, rzeczy . . . wzięli y czeladnika iey z Kałuszy Babskiego rozstrzylali y za-

mordowali, — statuant coram iudicio ordinario tribunal. regni Lublinensi.

(*Ind. rel. castr. Hal. a 1648 - 9, t. 141, p. 1376 - 8*)

CVI.

Анна Гостомска подає журавницьких селян за знищене двора. 26 н. ст. квітня 1649.

[E] Feria secunda post dominicam Iubilate 1649 gnosa Anna de Starzechowice, olim gnosi Alexandri de Lezenice Gostomski consors derelicta, haeredissa medietatis bonorum villae Zurawniki, quam primum sibi ad acta officii praesentis castrensis capitanealis Leopoliensis aditus patuit, solemniter contra laboriosos: Fedor Wołoszyn, vti principalem, tum et Lesko Petrikow, Paulum Panczyszyn, Iwanum Kulik, Tymko Działa, Andriy Dudka, Tymko, Misko, Iwaszko, Sawka, Lewkowięta, tum et alios comprincipales et complices, subditos medietatis bonorum villae Zorawniki, possessionis haereditariae gnosi Nicolai Swirski, obligatoriae vero gnosi Andreae Rogalski, protestata est ideo, — quia praefati subditi ausi sunt sub tempus interregni praeteriti et incursionum eodem tempore hostium reipcae iisdem hostibus regni praesertim rebellibus Kozacis sese agregare et associare honestosque labores exosi ex rapto et praeda viuere, comites sese ipsis exploratoresque et designatores diuitiorum curiarumque nobilium praebere et parta potiri praeda, praecipue autem odio quodam contra protestantem inducti facta inter se mutua cointelligentia et condictamine manu forti et armata animoque maleuolo et praemeditato ac nocendi studio ex propositoque facti infrascripti bona suprascripta possessionis haereditariae protestantis violenter turmatimque et viritim omnes de medietate altera suprascripta haereditariae possessionis supranominati gnosi Swirski eiusdem Zorawniki, alteram medietatem pftae gnosae protestantis irrumpere ibidemque in primis demissa aqua ex sta-

gno pisces totos exprandere, insuper et ahenam braxatoriam protestantis post recessum iam hostium vna cum supellectili domestica vniuersa reposita, quae a deuastatione praedictorum hostium non combusta et disparsa remanserunt, praenominati villani saepenumero et sine intermissione inuadendo violenter bona eadem protestantis haereditaria ibidem subditos miseros, pacificosque colonos multis verberibus caedibus afficiendo res permultas, tam ipsorum quam et gnosae protestantis, vna cum ahena ac victualibus, frumentis, et quidquid placuerit, vi et violenter inuadendo et irruendo receperunt; insuper et inuadendo curiam ibidem sitam et protunc per hostes ipcae, vct Tartaros, semicombustam funditus tollere reliquum curiae, quod saluum a depopulatione et vastatione hostium supererat, cupientes reliquis aedificis et structuris curiae eiusdem, quibus hostis et Tartari pepererunt, iniecerunt et supposuerunt reliquumque curiae, aedificiorum cum rebus et frumentis omnibus in flammas et cineres redegerunt et combusserunt, aliisque multis iniuriis eadem gnosam protestantem affecerunt.

(Ind. decr. castr. Lcopol. a. 1649, t. 399, p. 130—5).

CVII.

Засуд інфамії на чайківських шляхтичів за спустошенє двора Бялоскурских. 26 н. ст. квітня 1649.

[E] Actum Lublini in iudiciis ordinariis generalibus tribunalitiis regni feria secunda post dominicam Iubilate prxma anno Dni millesimo sexcentesimo quadragesimo nono. Super citationem literaten ex parte infrascriptorum actorum contra infranominatos citatos editam tenoris eiusmodi:

Ioannis Casimirus etc.

Vobis nlibus: Trunko, Paweł Pasik con filio Iwan et Roman Pełelka — Czaykowskim, Łukasz, Roman, Fedor Brindowicz, Fedor Srokowski, Romanowięta, Mis, Klimko, Fed Bas-

czecik, Fedor Tynki, Ilko Sołoninka, Iwan Romanowicz, Iac Kunko, Iwan Andry Syry, Daszkowic et Sołoninka, Łucko Waskow, Iwan Trunko, Les Trunko, Fedor Trunko, Les Dziadko, Iac Kunko, Stephan, Fedor et Iwan — Winnickim, Fed Thimkowicz, Łukasz, Timko Michalik, aiis omnibus facti infrascripti adiutoribus, bonorum villae Czaykowice certarum sortium haeredibus etc. . . ad instantiam delatorum gnosorum Dorotheae Białoskorska, olim gnosi Nicolai Białoskorski consortis relictae viduae, tum et Hieronimi Białoskorski, matris cum filio, bonorum eorundem villae Czaykowice itidem certarum sortium haeredum, qui vos inhaerendo protestationi suae citant ideo, — quia vos tempore certo non pridem praeterito, vct feria sexta post f. s. Nicolai pont. (*II/XII 1648*) sub absentia delatorum, qui imminentibus hostium insultibus vna cum tota familia sua domum domi protunc remanere non voluerunt adiunctis sibi multis cum curribus et equis varii generis hominibus post regressum iam Kozakorum more tamen eorundem, vti eorum consocii, in fundum eorundem actorum proprium villae Czaykowice curiamque ibidem sitam vario armorum genere instructi superueniendo irrupuistis ibidemque in horreo actorum precipue Trunko Paweł, Pasik cum filiis et Petelka Czaikowski tum et alii vestri coadiutores artumnum vnum, cassularum quinquaginta, ahenam magnam alias kocieł piwny, sues viginti, tapecia persica duo, faeni artumni vnum, mellis crudidolia duo; alii vero omnes praecipue vero Berindowicz Fedor et Stec zyta artumnum vnum, cassularum centum quinquaginta, feni artumnos sex, apisteria magna cum apibus septuaginta, vaccas et alia iumenta, plus quam centum, modo illicito receptis et in vsus suos contulistis estisque inter se partiti, curiam deuastastis, syluas et praecipne, quae vocantur huscza, funditus extirpastis et in nihilum redegistis aliasque violentias damna et incurias, quae vobis verificabuntur, intulistis, quo vestro illicito progressu etc. . .

Datum Lublini fra tertia post dominicam Ramis Palmarum anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

Suprascripta pars actorea memoratos citatos ad iudicium praesens per mlem regni gnalem honestum Mathiam Wilski vicibus quatuor vltra iuris communis formam vocatos et non comparentes in lucro poenarum legum, videlicet infamiae admitente iudicio praesenti iudicialiter condemnauit.

(Ind. rel. castr. Leopol. a. 1649, t. 339, p. 216—20, obl. 11/V).

CVIII.

Скарга на селян з Руди за спустошенє двора. 26 н. ст. квітня 1649.

[E] Feria secunda post dominicam Iubilate 1649 nlis Stanislaus Chobrzynsky, gnosi Georgii Kruszynsky famulus, protestatus est in totam communitatem medietatis v. Ruda, — quia ipsi post recessum hostium curiam in eadem villa existentem inuaserunt, in structuris et hortis desolarunt atque depraedati sunt.

(Ind. real. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 343–4).

За те саме подані й селяне з Камінки.

CIX.

Скарга на селян з Білого Потока і Дичковець за зрабованє. 28 н. ст. квітня 1649.

[E] Feria quarta post dominicam Iubilata 1649 gnosus Christophorus Stawski contra labsos: Fedor Iakuwcow, Iwanko Iakuwcow, Iacko Prisukow, Wasil Grusz, Demko Kuryłow, Dan Koloniow, Iwąn Rozą̨n, Matwiey Wasilko, Romą̨n Kuryłow, Ostap Kuryłow, Stanko Petryszyn, Macko Petryszyn, Klimczyka, Wasil Zora, Kus. Mykita Ostapow, Fedor Kustyk, Klim Klecka, Kondrat Bochenkow, Maxim, Iaremko, Michayło Karwatczyk, Wasilec, Borysczycha, Klim Czarny, Fen, Tymko Smaha, Hawryłko, Harasim, Stephą̨n Bayłak, Iwaszko Piwo-

war, Ilko Tryczanik, Ilko pop, Borys Kusnierz, Ichnat Kusnierz, Semen Kowal, Laurysz Mielnik, Romąn Mielnik, Andrus Mielnik, Wasko Mielnik, Bochenko Mielnik, Kozatczycha, Lawryn, Mis Stankow, Fedor Badyak — de villa Biły Potok; Ostap Kudleyko, Ostap Przysięzny, Iakim Mandycz, Ławer Semkow, Michayło Przysięzny, Kunasz Senkow, Iac Ryczyszyn, Les Bielenki, Iwąn Siekierka, Tymko Michayłow, Philip Bryko, Iwąn Smokow, Iwąn Ryczyszyn, Rycz Kipa, Ontow Kipa, Lucka Boyko, Iwąn Nauczyk, Iwąn Popik, Romąn Bublik, Daniło Sokalik, Lewko Vryczka, Paweł Ryc, Karwatka Stec, Iac Honiczyn, Petrasz Mykita, Ryc Bilczar, Fedor Iasiełkow, Marko Pirog, Kus Krzyzczyszyn, Paweł, Fedor Procyszyn, Sawka Kunaczek, Ichnat Stazek, Fedor Popayda, Iwąn Kałuszka, pop Wasko, Fedor Babicz, Klim Kliczyszyn — de villa Dyczkowce, subditos magcae Mariae Mohilanka, olim magci Nicolai Firley, pal. sand. relictae viduae, protestatus est, — quia ipsi statim post recessum protestantis e bonis Dyczkowce et Biły Potok facto inter se condictamine bona omnia protestantis, tam in villa Dyczkowce quam et Biły Potok, sese contulerunt, quae bona prntis et aliorum nlium, ominando sibi nequaquam in has oras reiteratoros, partim cum Kozacis decoxerunt, partim in caneis detinent, per quod protestantem ad septem millia flor. pol. damnificarunt.

Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648 - 9, t. 131, p. 541—6).

CX.

Скарга М. Зерницкого на селян з Тарнавки за грабованє. 28 и. ст. квітня 1649.

[E] Feria quarta post dominicam Iubilate 1649 gnosus Nicolaus Zernicky protestatus et contra labsos: Grabiec, Dumiec, Gumienny Maxim, Ciołek, Kołaczowa wdowa, Karabin, Terchel, Piotr, Ichnat, Pleban Martin, Wandyo, Marcin — de villa Tarnawka, totamque communitatem eiusdem villae,

subditos magci Ioannis Zamoisky, ideo, — quia ipsi sub tempus incursionis hostium ausi sunt in v. Tarnawka in mansionem eiusdem turmatim inuadere, resque certas in regestro descriptas recipere [1]).

(Ind. rel. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 368—9)

CXI.

Федір Березовський подає голинських селян за розбій. 29 н. ст квітня 1649.

[E] Feria quinta post dominicam Iubilate 1649 nlis Fedorius Berezowski protestatus est contra labsos: Fil, Hryn, Iacz, Nasemko, Pytrylow, subditos nlis Iacobi Rzymowski de villa Hołyn, — quia praefati subditi sub interregno, cum delator vna cum vxore, pueris et pecoribus nonnullis syluis territorii Kalusiensis causa vitandae seuitiae plebis contulisset, rebus priuarunt.

(Ind. rel. castr. Zydaczou. a. 1649—56, t. 40, p. 329—30).

CXII.

Скарга Петра Міцовского на селян з Велдїжа, Гонятич, Черкас і Кагуєва за напад на велдїжський двір. 30 н. ст. квітня 1649.

Feria sexta post dominicam Iubilate pxma anno millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Leopoliensia personaliter veniens gnosus Petrus Micowski, villarum Wielbląz, Honiatycze, Czerkasy et Kahuiow, venerabilis capituli haereditariariarum possonis, ad praesens perillustris et rndissimi domini Andreae Srzedzinski, episcopi nicopolensis, fufraganie leopoliensis arendatorius possessor, solennem coram officio praesenti deposuit querelam contra

[1]) Далї йде спис сих річей, та у кого де з селян найдено.

subditos villarum praefatarum insimul omnes rndissimi domini episcopi nicopaliensis laboriosos: Ilko Markowicz, Andream, Iac Serhiowicz, Halkow dwoch braci, Klim Fecikow, Pecyszyney synow, Makarium, Sen cum filiis Borys, Stas, Kost Kocurow et Fedko, Les Androwiąt, Nicolaum Molendinatorem et alios omnes, qui in villls praefatis existunt, ideo,
quia ipsi immemores legum Regni seuere ratione infrascriptorum sancitarum reuerentiaeque et obseruantiae erga statum equestrem debitae obliti, rabiem hostili immaniorem praeseferentes maleuolentiam et virus cordibus euomentes ausi sunt immediate post abitum et recessum Scytharum et Kozakorum horreum sui prtestantis proprium in villa Wielbląz situm extriturare et nonnulla eorum comburere, prout de facto frumentorum varii generis cassulas circiter tria millia, partim extriturata in proprium commodum conuertere, partim igne vastare, curiamque in aedem villa existentem totam per suppositionem ignis depopulari et in nihilum rediegere, apisterium sui ptantis cum apibus et alucaribus centum viginti sex discutere et eadem partim comburere, partim discussa in eodem loco relinquere, feni artumnos septem inter se diuidere, in curia multarum rerum et suppellectilis domesticae ac abenorum plurium paruorum et magnorum ad braxatoria spectantium iacturam facere et inter se dispartiri, equiream in numero triginta sex et equi vnius, sues centum viginti quinque ibidem inter se diuidere, neque his contenti nlem Iannem Kopor, famulum protestantis viuum facta fossa terra obruere, honestum Ioannes Wachlewicz fustibus occidere, gnosum Alexandrum Micowski, fratrem sui protestantis Kozacis ad torturas dare, ferrum alias z pługow zelaz torturarum ergo subministrare, coniugem eiusdem Alexandri Micowski in cubili iacentem puerperam in glacien cum puero, qui mortuus est prae nimio frigore, eijcere, coniugem vero ipsius Micowski vix animatam existentem in glacie relinquere, quae tandem aliquando vsque modo ad salutem peruenire incepit, quo suo tali nefario ausu violentiam damnumque sibi protestanti maximum ad

septem decem milia florenorum intulerunt, per quod legibus regni etc. . .[1])

(Ind. rel. castr. Leopol. a. 1649, t. 399, p. 167—70).

CXIII.

Войцех Мешковский подає селян з Підгайчик і Турки за напад і грабованє. 4 н. ст. мая 1649.

[E] Feria tertia post dominicam Cantate 1649 do vrzędu y akt grodzkich Halickich oblicznie przyszedszy, vrodzony Woiciech Mieszkowski, protestował się przeciwko robotnym: Tudorowemu synowi, Lubniowemu synowi y Trepiczce, takze Kozowi, o imionach ich nieznaiomych, iako iawnych rozboinikow y pomocnikom ich, onym z imion y prze[z]wisk lepiei znaiomym, ze wsi Podhaiczyk, poddanym ich mci pp. Pawła y Iana Potockich, o to, — iz oni pod ten czas bez krolewicza (sic!), gdy starostwo vkrainskie na wszelakie zbrodnie rospasawszy sie, diuina omnia et humana depcząc, kraie Ruskie y Podolskie y onym przyległe pustoszyli, ludzie zabiiali, drugie Tatarom, z niemi się złączywszy, przedawali, wsi miasta palili y funditos znosili omniaque nefanda robili, a osobliwie w miesiącu wrzesniu, tedy przerzeczeni principałowie, o takowey dowiedziawszy się swowoli, y kupe rozboinikow sobie rewnych zebrawszy, na dom protestuiącego sie w Turce w dzien piątkowey o pulnocy nas naszedszy, armatno na niego vderzyli, rany szkaradne wielkie, tak w głowie iako w plecza, pozadawali, na ręce obie pokaliczyli, tak ze prawą prawie odieli, ze się na male trzymała, y od tego razu ręka vschła, a w lewą ran cztery y palce dwa vcieli, y na obie ręce pokaliczyli, vbuztwo iego wszystkie zabrali, iako pieniędzy trzysta złotych etc. . . .[2])

[1]) Далї свѣдоцтво возного.

[2]) Тут спис.

Того самого дня подав він скаргу на турецьких селян:

Vrodzony Woiciech Mieszkowsky, skarzył y protestował się przeciwko robotnym: Fedorowi synowi Ciwynemu, Matwiowi Lachowi, Hrehor Kiermanczowy — ze wsi Turki; takze popowi Chlebiczynskiemu, y ich pomocnikom, poddanym imci p. Ewarysta Bełzeckiego, o to, — ze przerzeczeni pryncipałowie y pomocnicy czasu niedawno przeszłego pod czas interregni, gdy na rzeczpospolitą bądy chłopskie następowali, na dom protestuiącego sie naszedszy, zniszczenia (!) gumna protestantis, zboza roznego zabrali, dom wszystek wypustoszyli etc. . .[1])

(Ind. rel. castr. Halic. a. 1648—9, t. 141, p. 1407—10).

CXIV.

Лист Яна Казимира з забороною силувати Жидів до руської віри. 5 н. ст. мая 1649.

Ian Kazimierz etc.

Wszem wobec y kazdemu z osobna, komu o tem wiedziec należy, a mianowicie vrzędom zamkowem y mieyskim, takze y inszem, na vrzędzie iakiemkolwiek będącem, oznaymiemy: Supplicowali nam Żydzi poddani nasi załosnie vskarzaiąc się, iz podczas tey woyny kozackiey zabranych wiele osob, tak mezczyzn, iako tez y białych głow, dzieci zydowskich v niektorych z wiernosci waszych pozostały y z nich niektorzy, częścią roznem vdręczeniem, a częścią tez drudzy z boiazni zdrowią swego ratuiąc, na wiarę ruską przymuszeni byli, y do tego czasu wypusczeni nie są, co nawet do nich inszych Żydow, ktorzy byli z tego vszli niebespieczenstwa, przypuscic nie chcecie. Co iz się dzieie przeciwko wszelkiey słusznosci zwierzchnosci naszey, przeto daiemy ten uniwersał nasz do wiernosci waszey, surowo roskazuiąc, y to miec

[1]) Тут спис.

koniecznie chcąc, abyscie tych Żydow, Żydowek y dzieci ich na ruską wiarę mimo dobrowolne pozwolenie się, gwałtownie pokrzczonych, ktorzy zwłaszcza przy teyze wierze zostac się nie chcą, v siebie nie zatrzymywali, ale y owszem wolnych do ich domow, dostatkow y handlow wolnych wypuscili, y zeby wszyscy, kto im tylko co wziął, powracali, przestrzegli handlow zwyczaynych y pozywienia onem nie bronili y nieprzeszkadzali, ale y owszem przy wolnosciach, onem zdawna z praw ich y zwyczaiow służącym, całe zachowali. Co vczynicie wiernosci wasze dla łaski naszey y z powinnosci swey.

Dano w Warszawie dnia piątego miesiąca maya roku Panskiego tysiąc szescset czterdziestego dziewiątego, panowania naszego, polskiego y szwedzkiego, pierwszego roku.

Remigianus de Piaseczno v. c. r. Ioannes Casimirus, rex. Locus Sigilli maioris cancellariae regni.

(Ind. rel. castr. Leopol. a. 1650, t. 400, p. 66–7, obl. 15/VI).

CXV.

Скарга на селян зо Спиклосів за спустошенє двора в Первятичах. 5 н. ст. 1649.

[E] Feria quarta post dominicam Cantate 1649 nlis Ioannes Kuczkowsky nomine domini sui gnosi Andreae Czerminsky protestationem contra labsos: Macko Maleyky, Mistak Sidor, Milczycky Selech, Andrusczyk stary, Dubinczyky Paweł, Iurko, Anton, Mielnik, Siewczyk Czarny, Zuk Iaczko, Petro Senczenia — de villa Spikłosy, gnosi Alexandri Cetner subditos, totamque communitatem virorum et subditorum eiusdem villae, fecit ideo — quia ipsi tempore interregni, dum rebellis plebis numerosa caterua versus Zamoscium progreditur, ipsi ad bona villae Pierwatyce curiamque ibidem sitam, nec

non campos superueniunt, horrea desolant, frumenta et pecora recipiunt etc. . .

(Ind. rel. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 380 1, 430–3).

CXVI.

Алєксандер Яблоньський подає міщан з Делятина, Добротова, Товмача й иньших селян за грабованє. 6 н. ст. мая 1649.

[E] Feria quinta post dominicam Cantate 1649 gnosus Alexander Iabłonski de districtu Bialocerkieuiensi nlis possessionatus protestantus et contra: Andrey poponem — de oppido Delatyn; tum famatos: Iwas Welziski, Fedor Smiganow, Fedor Smiganow, Pecłosczyn, Michalewicz, Fedyk Kusnierz, Chwostyk et alios — bonorum oppidi Dobrotow cives totamque oppidi communitatem; nec non ziec popow et alios multos — bonorum villae Tłumacz; Hauryszczyney wdowy filium, Matwiey Dercza, Andrey Przisłomego zięc, Tymko zięc Dersczyn — de villa Łąnczyn; Kost Rudy, Pobereznik Michalcow ac eius filios, Hryniec Popowicz, Prokop Daniec, Lucik — de villa Krasna; Sołtan Kniahinicki, Iwan Serenczyk, Maxim Sewczinko — de villa Pedyki; Hrehori Vatamanum — de villa Rakowiec, aliosque multos gnosi Theodori Bełzecki subditos, ac vniuersam vniuscuiusque villae et oppidorum communitatem ruthenicam, rebelles, Kozacorum asseclas, — quia ipsi tempore incursionis facto inter se condictamine protestantem ubi vitam degebat cum opimis fortunis suis ac tota ferme substantia in terram Russiae ad consanguineos et amicos per villam Krasna proficistentem rebus fortunis totaque substantia (ac primum ea, quae apud Andrey poponem de Delatyn et ad praesens in integro manentem, quanquam ad requisitionem personalem protestantis extradere non vult, enumerata) nempe . . .[1]) spoliarunt interque se par-

[1]) Тут пропускаємо довгий спих сих річей.

titi sunt protestantemque ad sex millia flor. pol. damnificarunt.

Той самий подає ще одну скаргу: contra labsos: Huzwa Lazko filiosque eius duos, tum poponem et eius diaconem de bonis villae Pruknisne, Szolomko Chwedor et alios de villa Podhayczik, Iwan Buskow de villa Kołaczkowce, eorumque complices coadiutores multos, magcae Euphrosinae de Stanislawice, magci [2]) ducis Czartoriensis, subditos, — quia ipsi fortunas protestantis sporiarunt, protestantem ad duo millia quingentorum flor. pol. damni adduxerunt.

(*Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648 – 9, t. 131, p. 552—7*).

CXVII.

Томаш Скоповский подає юнашківських селян за те, що не хотіли віддати забраних йому річей. 7 н. ст. мая 1649.

[E] Feria sexta post dominicam Cantare 1649 gnosus Thomas Skopowsky protestationem fecit contra subditos magci Adae Hieromini Sieniawsky de villa Iunaszkow, vct labsos: Hrycko Litwiniec watamanum, Lazur Przysięzny, Wasil Woronyn, Iwan Woronyn, Stephan Vhrynczyk, Porak, Les Kowalewicz, Andrus Kowalewicz, Les Popowicz, Hryzło z zięciem y z synem, Andrus Lataiczyk, Iacko Krywowiezy, Iwan Szwiecz, Krywowiezy Iwan, poponem — principalem, tum et alios ipsorum complices totamque communitatem villa Iunaszkow, — quia ipsi feria quarta pxme prta (*5/V 1649*), dum protestans causa recuperandi certarum rerum suarum per eosdem sub tempus intestini belli nec non sub tempus interregni more Kosacorum de villa Obelnicze, tum de curia eiusdem protestantis, quam etiam de campis ibidem pertinentibus, receptorum, famulos mitteret suos, ipsi eosdem primum ver-

[1]) В актї тут пропущено місце на імя.

bis inhonestis consurrexerunt, deinde nonnulos ex eisdem connuluerarunt, nec non res protestantis, vct bones quatuor, currus tres, bombardas longiores recepit (sic!) exindeque personam eiusdem protestantis laederunt.

(Ind. rel castr. Hal. a. 1648–9, t. 141, p. 1414–15).

CXVIII.

Скарга на селян з Сіхович за спаленє двора в Ласкові. 7 н. ст. мая 1649.

[E] Feria sexta post dominicam Cantate 1649 nlis Valentinus Krypsky ex parte gnosae Annae, olim Iacobi Rudnicky, notarii castr. buscensis, consortis, et Francisci Rudnicky, filii eiusdem, contra labsos: Stecko Hudyk, Osiey Mielniczek, Chfedko Cwipecusa, Ostap syn Daniłow, Maxim syn tegosz Daniła et Ilko student Mielniczek brat rodzony Osieiow — de villa Sichowice et alios omnes comprincipales et complices protestatus est, — quia ipsi tempore incursionis hostium ad bona villa Łaskow in ipsam curiam manu armata incurrerunt, res et suppellectilia receperunt, omnia aedificia combusserunt et solo adaequarunt aliaque damna perpetrarunt, nec non innumerabilia damna intulerunt.

(*Ind rel. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 391—2*).

CXIX.

Александер Ржечицкий подає княгиницьких міщан, селян з Городища, Ляшок, Боринич, Острова й ин. за напад на двір у Бориничах і забитє батька. 10 н. ст. мая 1649.

Feria secunda post dominicam Rogationum pa anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

Do vrzędu y act ninieyszych grodzkich staroscinskich Zydaczowskich oblicznie przyszedszy vrodzeni ich mc p. Alexander Rzeczycki, niegdy vrodzonego, przez nizey mianowane osoby zamordowanego, imci p. Adama Rzeczyckiego syn, y p. Martian Głembocki, vrodzoney p. Anny Rzeczyckiey, małzonki swoiey, y vrodzoney panny Katarzyny Głembockiey, corki swey, to iest corki y wnuczki zwysz mianowanego tegosz niegdy imci p. Adama Rzeczyckiego, imieniem, iako skoro o srogiem y niemiłosiernym zaboystwie pomienionego imci p. Rzeczyckiego wzięli wiadomosc pewną, o osobach y zaboicach nizey specificowanych, solenniter swiadczyli się y załosną protestatią przed vrzędem y actami ninieyszymi grodzkiemi Zydaczowskimi zanosili naprzeciw robotnym: popowi, Bednarczykowi zięciowi Mielnikowemu, Wateznikowi, Kruczkowi, Wasilowi, Piotrowi, Hryczkowi, y inszym wszytkim poddanym z miasteczka Kniehinicz dziedzicznego imci p. Alexandra Cetnera, chorązego podolskiego; takze przeciwko: popowi, Wasilowi Oleinikowi, Wasilowi Boykowi, Mazurowi, Grzeskowi Załemu, Iwanowi Hubce, Kucharzowi z synem y inszym wszystkim ze wsi Ostrowa, tegosz imci p. Cetnera dziedziczney; y przeciw popowi y wszytkiemu chłopstwu ze wsi Grodziska; przeciwko Hrynkowi, Wasilowi, Kraiowym synom dwiema, y inszym wszytkim poddanem ze wsi Laszek; przeciwko popowi, Iuskowym synom, Seniowi, Filowi, atamanowi Drohowiczowi Hryniowi, Dmitrowi Piwowarowi, Iwaskowi, Twardochlebowi Iwanowi, Artymowi Dudzie, Hryzłowi, Iwanowi, Chochotwie Kaczanowi, Zeniowi Łukaszyszynowemu zięciowi, Iwaskowi Pankowiet y inszym wszytkim poddanym ze wsi Borynice; takze Postupowi, Pawłowi Sawce y inszym wszytkim ze wsi Młodynice, a to w ten nizey opisany sposob, — iz pomienieni poddani, vwiedzeni będąc swawolą buntownikow rzptey, vkrainskich Kozakow, w ktorych nadzieię maiąc, zawziąwszy zaiuszoną chęc złą in religionem romanam, tym bardzi in equestrem ordinem, tumultuose et catheruatim, vti sub interregno kupami srogiemi podczas incursyei nieprzyia-

cielskich buntownikow pomienionych, onym towarzystwa y pomocy dodawaiąc, domy szlacheckie nachodząc y łupiąc, niewinnych ludzi katolickich w inthimach y skrytych mieiscach, a onym dobrze wiadomych, dla niebespieczenstwa chowaiących się, naiduiąc, tamze buntownikom Kozacom w ręce dlia zaprzedania w wieczną niewolę tatarską, częścią tesz na zgładzenie z swiata wydaiąc, tak zawzięty iad y nieusmierzony iuz po vstąpieniu nieprzyiaciela krzyza swiętego — Tatarow, po odesciu z korony buntownikow, nizli owi postronni dłuzy domestici inimici sobie chowali, bo skoro niegdy vrodzony imc p. Adam Rzeczycki, iako y insi obywatele panstw post illam pestilentiam grassantem et saeuitiam barbarorum finitimorum do domow swoich wracał się y do maietnosci Borynic, przez siebie iure arendatorio od pomienionego imci p. Alexandra Cetnera maiącey, dnia siodmego decembris roku blizko przeszłego tysiąc seth czterdziestego osmego, iusz do dworu przyiachawszy, nic sie od domowych nieprzyiacioł skrytych y w złosci swoiey zataionych nic złego nie spodziewał, ktorego pięknemi y łagodnemi, wewnątrz prawie iak gadziny iakie iad maiąc, witali, a skoro przyszła noc, vczyniwszy między sobą spolną radę y zwoławszy się, tak popi iako y sąsiedzi ich, chłopstwo s pomienionych wsi, ochotnie zgromadzaiąc się, iako by na iaki słuszny obłow, zwłaszcza pod interregnum w pułnocy na dwor naszli y vderzyli. Y kiedy pomieniony, okrutnie zamordowany imc p. Rzeczycki, obaczy irruentes, a nie mogąc resistere violentiae illorum cunctorum auxilio destitutus, zaraz, iako mogł, ręczną bronią broniąc się, pieso do wsi Brozdowiec vchodził, zeczy (sic!) wszystkie porzuciwszy, y dali fatigatus nie mogąc vchodzic, a oni tuz na niego następuiąc, do zameczka desolowanego, w pomienioney wsi Brzozdowicach będącego, ductus spe defensionis vszedł, tam go dopiero w zameczku gwałtownie naszedszy, kiymi, siekierami, kosami. y czym kto miał, bili, siekli y okrutnie mordowali, tak iz na tymze mieiscu zaraz z tym się swiatem pozegnał, iako o tym woznego y szlachty obductia patet. Y tak

owi poddani z Boryniec imci satiati sanguine . . . a owi tesz z postronnych sioł vkontentowawszy się takowym krwawym obłowem, tamze onego zabitego odeszli, przy ktorym zabiciu tamze w zameczku od pomienionego niegdy imci p. Rzeczyckiego w czerwonych złotych połtora tysiąca, w Borynicach zas konie, kulaszę, szaty y co z sobą miał, in vim praedae et spolii wzięli, przez ktory takowy postempek prawo Boze y koronne zgwałcili, a zatym winy srogie, iakie w prawie pospolitym postanowione są, na osoby swe zaciągneli, o ktore takowe okrutne zaboystwo pomienieni protestantes iterum atque iterum protestuią się, ofiaruiąc się z nimi o to, gdzie prawo drogę vkaze, prawnie czyniąc.

(Ind. rel. castr. Zydaczou. a. 1649–50, t. 40, p. 348–350).

CXX.

Скарга Миколая Даниловича проти селян з Балич, Сулятич за нахід на Сулятичі, проти селян з Товстого, Лисовець, Головчинець за напад на червоногородський замок. 10 н. ст. мая 1649.

[E] Feria secunda post dominicam Rogationum nlis Brzozowski nomine gnosi Nicolai Daniłowicz contra laboriosos: [Hrycko Kowelkow, Dmitr Oleinik et Stec Mielnik atque Prokop Kowal, Paweł syn Kowalow, pop, Hryn Wielkowiąt, Hryc Kolibaba, Matfiey Mankow, Haurysz Wataman, Ihnat, Omelan, Iakim, Olexa, Lawer, Ceperko et totam communitatem de v. Balice, gnosi Gaspari Wielzynski subditos]; Stec Trabin, Matfiey Kuziow, Wasko Misiszyn, Matwiey Boykow, Iwan zięc Boykow et alios permultos subditos gnosi Hrehory Bratkowski de v. Sulatycze, protestationem fecit in eo, — quia ipsi sub interregnum ausi sunt facta mutua inter se at alios vici-

nos subditos cointelligentia superuenire villam Sulatycze ibidemque res vi et violenter spoliare.

(Ind. rel. castr. Zydaczou. a. 1649–50, t. 40, p 351).

Той сам скаржить ся тогож дня на: Szaprawatach, Nalewnikow, Watach, Semian Głuch, Lesik cum filiis tribus na imię Leszkow, Iwanum Iazłowieckiego filium, Steblik młodszy, Pulsyk Ambrozy cum filiis duobus, Moroz, Senikowych filios duos, Czop, Kost cum filiis duobus de v. Tłuste; et Petrus Kuziow, filium Aszawuła de v. Lisowce; Dziuk pułkownik cum generis duobus, Anton Charazy, Sarnkownich filios duos, Dziki pop, Wasil Stepanow zięc, Mielnik Hryhor, Hligawczynych filios duos de v. Hołowczynce in districtu Camenecensi totasque communitates praefatarum villarum protestationem fecit in eo, — quia ipsi ausi sunt fortalitium oppidi Czerwonogrodiensis superuenire ibidemque res recipere et spoliare. (*Ibidem 350—351*).

CXXI.

Позов на роздільських міщан, що видали тамошній замок у руки Татарам. 10 н. ст. мая 1649.

Ioannes Casimirus etc.

Tibi illustri et magco Alexandro a Koniecpole Koniecpolski, vexillifero regni, bonorum oppido Lisiec alias Mocar Miasto haeredi, etc. . . mandamus, quatenus coram nobis seu iudicio nostro ordinario generali tribunalis regni Lublinensi . . . compareas, ad instantiam instigatoris iudicii nostri eiusque dalatoris gnosi Stanislaj Rzewuski, subdapiferi Bracławiensis, tum famatorum Mathiae Powroznik, Alberti, Mathiae, Marinae, Zophiae filiorum et filiarum olim amati Christophori dicti Pasternak, per infrascriptos profugos interempti, suprascripti gnosi subdapiferi bracławiensis de oppido Rozdoł subditos

haereditarios, nec non perfidi Iudaei Boruch, praedicti gnosi subdapiferi factoris, qui te cum eiusdem suprascripti domini sui assistentia eitant, quatenus tu famatos: Iwana Psiuczka, Piotra Suhaia, Artima Tkacza Iabłonczykowego zięcia, Iakima Woznego, Misia Saczyszyna, Iurka Hryniowego zięcia, Fedka Słodownika, Iarema Kusnierza, Marcina Dubielczykowego syna, Fedora Tkacza Haleninego zięcia, Iwana Kulczyckiego — de oppido Rozdoł, praefati gnosi subdapiferi bracławiensis subditos profugos, — qui tempore interregni saeuitiaeque plebis et incursionis Scythicae atque dissolutionis Kozacorum postposito timore Dej dilectioneque proximi ausi sunt homines innocuos catholicae fidej ex claustro Rozdoliensi (propter securitatem et defensionem vitae suae ibidem congregatos) in manus Scythycas tradere, delatoribus et oppidanis aliis multas violentias, iniurias et damna inferre bonaque eorundem omnia, vt pote peccora, pecudes, equos, vestes, vestimenta totamque suppellectilem domesticam vi et violenter recipere et depraedari; hisque patratis vna cum aliis subditis (ratione quorum, postquam innotuerint, vbi degunt, salua delatoribus reseruatur actio) ex praedicto oppido Rozdoł ad oppidum tuum Lisiec, Mocar Miasto nuncupatum, profugere ibidemque commorari, vti rebelles fidefragos et publicos praedones, qui praesenti citatione apud te arestantur ad sumendas de ipsis poenas legum, facinori ipsorum condignas, coram iudicio nostro tribunalis regni Lublinensi statuas, aut in defectu statuitionis ipse pro eis respondeas, citaris, sis praenissis pariturus et iudicialiter responsurus.

Datum Lublini feria secunda post dominicam Rogationum pxma anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

(*Ind. rel. castr. Zydaczou. a. 1649 50, t. 40, p. 362—3*).

CXXII.

Нахід юрівських селян на городецький костел. 10 н. ст. мая 1649.

[E] Eeria secunda post dominicam Rogationum 1649. In causa et actione iudiciaria inter vnblem Andream Borkowski, parochum grodecensem, et magcum Christophorum Koniecpolski stryiensem etc. capitaneum, palatinum bełzensem, villae regalis Iurow tenutorem, ad statuendum coram officio labsos: Woyt, Macko Ciesielczyk, poponem Wasil, Marcin, Iuszko Kuniec, Iacko Łoyko, Lesko Kołbana, Kruczko, Pilik, Niesaczek, Woytowiczowie de villa praefata Iurow subditos, totamque communitatem villae eiusdem, qui subditi sub tempus incursionis hostium collecta non modica caterua hominum plebis rusticanae in parochiam sui delatoris in bonis villae Grodek sitam violenter inuaserunt, templum effractis foribus despoliarunt intollerabiliaque damna intulerunt, templum receptis rebus combusserunt . . . officium castrense Bełzense decernit, quatenus citati subditos nominatos in proximis terminis querelarum statuant.

(*Ind. real. castr. Bełz. a. 1649, t. 527, p. 735—8, 889—93, t. 529, p. 55—61*).

CXXIII.

Кс. Станіслав Кумпковичъ подає підгайчицьких селян за знищенє костела в Добрилові. 14 н. ст. мая 1649.

[E] Feria sexta post dominicam Rogationum 1649 protestatio per rndum in Christo patrem Stanislaum Kumpkowicz, comendarium dobryłowiensem, contra subditos de villa Podhaiczyki, vct Iwan Theodorczyk et alios in copia protestationis expressos, ratione desolationis ecclesiae eiusdem

Dobryłouiensis, tum etiam ibidem multarum rerum, tum eiusdem ecclesiae, quam etiam eiusdem comendarii, sub tempus interregni vna cum aresto eorundem subditorum.

(*Ind. rel. castr. Halic. a. 1648—9, t. 141, p. 1437—8).*

CXXIV.

Позов Андрія Лагодовского на яворівськнх міщан за грабованс. 14 н. ст. мая 1649.

Ioannes Casimirus etc. . . .

Vobis famatis proconsuli, consulibus, aduocato et scabinis totique magistratui oppidi nostri Iauorow, tam principalibus quam comprincipalibus, nullo excepto, facti infrascripti mutuis cooperatoribus, quorum nomina et cognomina hic pro expressis haberi volumus, de personis bonisque vestris generaliter omnibus mobilibus et immobilibus ac summis pecuniariis mandamus, vt coram iudicio nostro tribunalis regni Lublinensi a positione praesentis citationis recte in duabus septimanis aut tunc, dum et quando causa praesens ex regestro publico causarum interregni seu capturalium ad iudicandum legitime inciderit, personaliter et peremptorie compareatis, ad instantiam instigatoris iudicii nostri eiusque delatoris gnosi Andreae Łahodowski, dobrecensis etc. capitanei, qui vos inhaerendo protestationi suae, coram actis authentice factae, coniunctim et indiuisim, seu quam magis vestrum actio praesens concernit, pro vno eodemque termino citat pro eo, — quia vos in protestatione expressa sub tempus interregni, quo summa pax et tranquillitas obseruari debet, ante ipsam immediate Scytharum et Kozakorum incursionem mutua inter se et alios vicinos (cum quibus salua delatori sereruaur actio) facta conspiratione et condistamine contra omne fas et aequum in contrarium iuris publici et securitatis domesticae poenasque contra huiusmodi delinquentes et excessiuos seuere sancitas minime fermidando

ante egressionem ipsam hostium postposito timore diuino ausi estis omnes in armis tumultuarie vario armorum genere et violentiarum muniti ad quaeuis patranda crimina paratissimi bona actoris propria haereditaria modo hostili et violento aggredi, vt poto fortalitium in Krakowiec situm curiamque in villis Kochanowka, Gnoynica, Porudno et aliis in protestatione expressis sitam et consistentem inuadere, inuadendoque totam suppellectilem domesticam cum apparatu bellico et splendore militari, ornamentis et aliis varii generis rebus, victualia in genere omnia resque permultas in protestatione specificatas diripere, magnam planiciem pratorum feni deuehere ad currus sexcentos et sexaginta, cameras et curias dispercutere et diripere, partim desolare, partim comburrere et solo adaequare; neque eo contenti laboriosum Stanislaum Cocum de villa Wola Noznowska, hominem innocuum, a talibus ausibus et rapinis ipsos auocantem enormiter, tyrannice interimere de viuoque mortuum facere; neque eo contenti ipsas syluas delatoris proprias, arbores varias tot incursionibus summopere excidere, ad currus viginti millia euehere et desolare, aliaque innumerabilia damna violentiasque perpetrare et inferre, prout quidem perpetrastis et intulistis, prout protestatio eo nomine praemissa latius obloquitur, ad quam se actor in toto refert, quo facto et temerario ausu pacem et securitatem publicam violastis poenasque legibus regni contra huiusmodi delinquentes seuere sancitas incurristis et estis transgressi, pro quibus super vobis et bonis vestris per decretum iudicii nostri decernendis et extendendis citamini, sitis ad praemissa omnia vobis in termino adueniente latius proponenda et declaranda iudicialiter responsuri et terminum attenturi.

Datum Lublini feria sexta in Crastino festi Ascensionis Christi Dni anno eiusdem millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

(Ind. rel. castr. Leopol. a. 1648—50, t. 399, p. 315—17).

CXXV.

Скарга Дубравських на селян із Врузького за напад на його сина й слугу. 15 н. ст. мая 1649.

[E] Sabbatho post dominicam Rogationum 1649 gnosus Samuel Dubrawsky et Ioannes, filius eius, querelam contra labsos: Hryc Borenko, Zaiąc Ilko, Zyła, Iwan Pikicie, Iwan Szczerban, Panko Rosydko, Hawryło Szaikowicz, Wuntun, brat iego Wasko, Marko Cymbalista, Sen, Maxim Strzelec — principales, et alios complices totamque communitatem villae Wruzkie, subditos gnosorum Branicki, tum, gnosae Sapizyna tenutae gnosorum Bawarski, Przerębski, [deposuerunt] ideo, — quia ipsi feria tertia pxma prta (*11/V 1649*) ad villam Manasterzec manu violenta irruerunt et nlem Wasil Strutynsky, famulum protestantum, vna cum equo, nescitur quo, fecerunt, tum etiam praefatum nlem Iwanem, filium, circa defensionem eorundem famulorum supra frondem baculo conuulnerarunt.

(*Ind. rel. castr. Hal. a. 1648—9, t. 141, p. 1438—9*).

CXXVI.

Скарга на селян з Тюдева за нахід на двір у Кутах. 15 н. ст. мая 1649.

[E] Sabbatho post dominicam Rogationum 1649 gnosus Adamum Zebrzydowsky, administrator capitaneatus Sniatyniensis, protestatus est contra subditos gnosi Dominici, Alexandri — Sulatyckich de villa Tudiowa, vct contra: Iakim Nestorowicz, Marko, Iakow Iwanczyn, Prokop Marusczak, Hawryło Łuczka samotrzec z synami Buhaylik, Dudydrycz, Mielnik Prokop samowtor cum genero suo Fedur Krzywoszyczyk, Palij Iwankow et alios complices, pro eo, — quia ipsi ipso die f. ss. Iacobi et Philippi ap. anno praesenti (*1/V 1649*)

cum plurimis cooperatoribus vilam dictam Kuti, ad capneatum Sniatinensem pertinentem, iam post mediam noctem violentissime fractis foribus in aulam inuaserunt nlem Silnicki, famulum magci capitanei sniatinensis, in lecto decumbentem horendissime baculis et clauis aduncis alias obuchami exceperunt, tandem post multam verberationem crudelissime caput amputauerunt, res plurimas, tum eiusdem nlis Silnicki, tum factoris villae eiusdem Kuti, vct nlis Danielis Trenczynski, tum ipsius magci capitanei, receperunt.

(Ind. rel. castr. Halic. a. 1648–9, t. 141, p. 1454–6).

CXXVII.

Скарга на селян з Колодієва, Довгової, Середнооі, Луки й ин. за нахід на двір у Колодієві і замок у Луцї. 15 н. ст. мая 1649.

[E] Sabbatho post dominicam Rogationum 1649 gnosus Ioannes Ługowski, plenipotens gnosorum Lucae Petri et Prandothae et Annae Dzierzkow, protestatus est contra labsos: Iwan Mielnik, tanquam principalem et od omnia mala ductorem, Choma Babin, Wasil Symkow, Hryn Monta, Miwoznik, Iwan Duda, Iwan Tkaczyk, Tymko Onofreiow, Stephan Hrycowiąt, Borys Piwowar, Iwan Boiko Czarny, Iwan Boiko rzeznik, Iwan Kotyk, Cwil Iaremko, Iac Tkacz, Iwan Szeniszyn — de villa Kołodzieiow; Fedor Korzowka, Iwan Klimkowicz, Iwan Chuda, Wasil Klimkowiczow zięc, Wasil Zasypczyn z oycem Łucem y bracią, Ławer Orlik, Wasil Legki, Les Łachman, Mielnik z Dynhowa, Stas, Iwan Chuda, Fed Macyszyn, Sawka Matwieiow, Iwanaszko pop, Drabowiczow syn, Mis Michałkow, Wasil Krasilnik, Mikuła Krasilnik, Hryc Pawłow, Iwan Fedusiow, Iwan Kotyk, Iac Hołowatego syn, Fedko Knysz, Kost Kopystenski, Sawka Matwieiow, Smuk Petro, Hryc Przysięzny, Iac Hrycow zięc, Misko Korzowczyn, Hryn Korzowczyn, Pilip Bran, Kuzma Przysięzny, Symko Tkacz, Wasil Kotaley,

Hryc Koteleiow zięc — de villa Dołhowa; Maydanik, Stephan Matwieiow, Sawka Hrycow, Mis brat iego, Michayło Karpowiczow, Pron, Tuziczka wdowa, Stephan Basiakow syn z Iuskiem, Ihnatycha Podsadka, Hryc Kobierski — de villa Srzednia; Tymofey pop, Paweł Medwediow, Pronieczko, Przysięzny Iac, Wasil Lenniczyn, Szynkarz Tymko, Wasil Popow, Prokop item popow syn, Seman popow brat, Iwan Bronia Przysięznego zięc, Iwan Czech z zięciem, Fedko Kantymir, Duręczyn, Andry Rewacz, Zachar Giergieliczow, Iwan Lenniczyn, Mis Wathaman, Hlibko Wasiutyn, Hryc Tkacz, Kopanica, Democzko, Kosielowicz młody — de villa Dołha Nizna; Sidor Przewoznik, Daniło Szynkarz, Hauryło Rozniakow przysięzny, Anton Rzeznik, Stephan Hryniszyn, Kost Hryniszyn, Iwaszko Przysięzny, Mikita Dzun, Wozny Hrycak, kowal Stephan Bryniszyn, Kost Bryniszyn, Michayło Husak, Semian Tkacz, Choma stary Wataman, Wawrzyniec nowotny wataman, Watamanowięta Hryc Sklarz, Wasil Sklarz, Boyko Paweł przysięzny Fedczyszyn zięc, Iaremko Husakow pasynek — de villa Łuka, rndi Georgii canonici, tum gnosi Constantini nec non Catherinae et Sophiae Giedzinskich — subditos, et alios plurimos complices ideo, — quia iidem principales seditiosi cum suis complicibus, seruilis belli tempore, ritus romani hominum extirpandorum (praesertim vero nobilium) bonorumque eorum deuastandorum summo desiderio flagrantes circa f. omnium Sanctorum (*I/XI*) anno prto in villam Kołodzieiow curiamque ibidem inuadentes primum bona in eadem curia depraehensa . . .[1]) receperunt, fores, fenestras, mensas dissecarunt, oeconomumque nlem Drohomirecki depraehensum grauissime ceciderunt et longo tempore in squalidissimis carceribus habuerunt, qui in diuina prouidentia saluti suae consulendo, aufugisset, procul dubio eundem aut suffocassent aut interemissent; de praefatis vero villis Łuka et Dołha Nizna subditi res plurimas in fortalitio villae Łuka ex concessu gnosi olim Alexandri Giedzinski se-

[1]) Тут пропускаємо довгий спис.

ruatas et occlusas . . .[1]) ibidem more Cozacorum inuadentes in vim spolii receperunt praefatosque gnosos Dzierzkow ad quinque millia flor. pol. damnificarunt.

Mnlis gnalis regni prouidus Ioannes Plachta de Halic vna cum nobilibus Ługowski et Wysocki recognouit, quia ipsi feria secunda post dom. cond. Paschae (*12/IV*) ad bona praefatarum villarum condescendebant ibidemque praefatos omnes subditos apud nlem Georgium Linczewski arestarunt.

(Ind. decr. castr. Halic. a. 1648—9, t. 141, p 1457—61)

CXXVIII.

Самуель Поляновский подає мошківських, савчинських і завишнянських селян за нахід на двір у Смиткові. 17 н. ст. мая 1649.

[E] Feria secunda post dominicam Exaudi 1649 gnosus Samuel Polanowsky, bonorum villae Smitkow aliarumque haeres, suo et subditorum suorum nomine contra labsos: Łuc Wołosik, Filip Wołoszyk, Choma, Iwan, Iusko, Iurko Hamakowie fratres, Iacko Iamnik, Iakim Mirkusz, Woyt Iakim. Iwan Budzia, Lesko, Micko, Iwan, Hauryło Blizniak, Iwan Blizniak, Fedko Kusnierz, Łuc Buzyk, Lewko Buzyk, Paluch Macko, Iwan Szwiec, Senko brat Szewczow, Sirak Iwan, Iusko brat Klimkow, Prystupka Iwan, Andrey Kusnierz, Klimko dawny złodzi, Mirko syn Mickow, Licznam, Sawka Iarmoł — de villa Moszkow totamque communitatem eiusdem villae; nec non labsos: Woyt Taras, Hrycko Panenko, Ostapko Kołodzi, Tołapatik Trochym, Kosciuk Łucewicz, Sienko brat iego, Chomicz Macko, Misko Dubczak, Ilko Rzeznik, Iwan Sawczyn zięc, Stecko Chomic, Furda Chomic, Dacko Szwaykow, Woytko Tałapatyn zięc, Procyk syn Mancyckiey, Ilko zięc teyze Mancyckyi, Mielnik Stecko, Tymko Kalicyn, Woytko Szynkarcyk,

[1]) Тут пропускаємо довгий спис.

Senko Zubik, Iacko Iucko gaiowy, Stebliy Tywon — de villa Sawczyn totamque communitatem eiusdem villae et villarum, sortis gnosi Georgii Rudnicky subditos, protestatus est ideo, — quia ipsi facta inter se mutua conspiratione vna cum aliis principalibus vct de villa Zawisnie, dum rebellis turba igne et ferro deuastat possessiones, certo accepto de aduentu rebellium Kozacorum a bonis villae Smiłkow tribus miliaribus adhuc distantium et aduenientium nuncio, sine mora turmatim ad bona protestantis Smitkow vi et violenter aggressi sunt ibidemque hanc iniuriam intulerunt . . .[1]) maietnosc wszystkę z gumnem pomienionym, z stawem sadzawkami dwiema, pasieką y oborą w niwecz spustoszyli; ani tym vkontentowani, ale gdy blizey Kozacy zblizyli się, ony na poddanych protestuiącego, kryiących się, Kozakow nawodzili y wespoł z onymi męczyli, z pieniędzy, sukien, y cokolwiek ktory miał, odzierali, z gumien ich zboza zabirali, bydła y konie pobrali.

Такого самого змісту поданє Поляновского на селян із Завишні — Ihtat Histko, Łach Wasilowicz, Łacz drugi, Dorosz Paweł, Iuszko Mis, Masko Sereda, Zayko, Iwan Oleszko, Senko Zubik, Dwuynec, Swiechow et alios de villa Zawisnia s. r. m. tenutae magci Sigismundi Denoph — quia ipsi etc.

(Ins. rel. castr. Bełz. a. 1649, t. 236, p. 465—6 472—4).

CXXIX.

Скарга на селян з Монастирчан, Крички, Порогів, Яблінки за знищенє двора у Струпкові. 17 н. ст. мая 1649.

[E] Feria secunda post dominicam Exaudi 1649. Similiter hoc loco inducenda erat protestatio per gnosum Ioannem Kmita contra subditos de villa Manastyrczany, Kryczka, Porohy, Iabłonka in copia protestationis specificatos ra-

[1]) Спис пропускаємо.

tione multarum violentiarum sub tempus grassantis periculi in bonis villae Strupkow tenutae protestantis perpetrationis, curiae dosolationis rerum ibidem et suppellectilis domesticae receptionis facta:

(*Ind. rel. castr. Halic. a. 1648—9, t. 141, p. 1497—8*).

CXXX.

Скарга на міщан з Заболотова, селян з Туглукова, Олешкова, Любковець і ин. 17 н. ст. мая 1649.

[E] Feria secunda post dominicam Exaudi 1649 gnosus Christophorus Strzemeski protestationem fecit contra nlem Ioannem Zołczynski, administratorem oppidi Zabłotow et villarum eo adiacentium, tum labsos: Michał Sartorem vicerothmagistrum, Simonem Pellionem vexilliferum, Bułutka, Kostryz, Lauer syn Zaszewy et Mis de Słoboda, Iacko Kostryz, Iwan Kusnierz — de oppido Zabłotow; Hauryło Mielnik cum filiis, Fedor et Bartkow syn Dmiter, Auramczyk, Iwan Durkow zięciow — de villa Tuhłuzow; Zeszko stary cum filio, Zaięczeięta Klim, Kuzma, Iakow syn Iutanikow, Makowy — de villa Holeszkow; Szymon, Mettertius cum filiis, Iwan Iuzypenie, Iwan zięc Hawryszow — de villa Lurkowce; Isay Sapara, Kruhlak Dayow, Skwarko Hauryło — de villa Koluchow; Gawa cum filiis, Ianus y Abram Osadzca, Iwan Razkowicz — de villa Dimidcze; Kosykowie, Boryteyko, Mitko, Iuzyp, Błazko — de villa Czerniatyn; Hubczak, Mikita Bahrey, Hubczakow dwa, Gryga — de villa Okno, — principales et complices, aliosque omnes cooperatores totasque communitates praedicti oppidi Zabłotow et villarum eo pertinentium, magcarum Helizabeth Koniecpolska, olim magci Michaelis Stanisławski, consortis r. v. dominae aduocatialis, tum Euphrosinae Stanisławska, magci Georgii Michaelis in Czartorysko ducis, consortis lgtmae, subditos,

ideo, — quia illi ausi sunt expansis vexillis in contrarium equestris ordinis et suae vocationis plebeiae conditionis sub tempus interregni more et praetextu Kozakorum imitati Chmielnicii, curias et habitationes bonaque nobilium inuadere, deuastare, spoliare, in nihilum conuertere, prout bona protestantis Horodenka villae coodunatis sibi licentiosis et rebellibus hominibus anno pxme prto inuaserunt fortalitiumque ibidem situm rebus nonnullis et plane omnibus receptis deuastarunt et in nihilum redegerunt bonaque praefata et aedificia nonnulla conflagrarunt.

(Ind. rel. castr. Halic. a. 1648—9, t. 141, p. 1507—8).

Позов внесено на люблинський трибунал 26 н. ст. мая 1649. В іменах є деякі ріжниці, як: Bulurka, Iwan Burkow zięciow, Kruhlak, Daica, Iakos y Abram, Radzkowicz, Boryayko, Mikita Babicz, Hrey Hubczakow dwa. (*Ibidem 1646—8*).

CXXXI.

Зузанна Новосєльска жаліється ся на Андрія Стритинського, Федора Мединського, княгиницьких міщан і новоселицьких селян за забите її чоловіка 19 н. ст. мая 1649.

Feria quarta post dominicam Exaudi pxma a. d. 1649.

Ad officium actaque praesentia capitanealia castrensia Zydaczouiensia personaliter veniens gnosa Zuzanna Zulinska, consors relicta vidua olim gnosi Sebestiani Nowosielski, crudeliter et tyrannice modo infrascripto per infrascriptos inculpatos insimul coniunctim omnes interempti, nomine suo et gnosorum Nicolai et Catherinae, Mowosielskich filii et filiae olim praefati Sebestiani Nowosielski cum praefata protestante procreatorum, vti mater et tutrix naturalis eorundem minorennium, solenniter summoque cum dolore questa et protestata est in et contra nles: Andream Strutynski, Fedorium Medyn-

ski, principales, in villa Nowosielce certarum sortium haeredes; tum laboriosos: Les Kruczek, Ostap, Petrum Kowal, tum Ferensy duos filios, quorum nomina ad praesens ingrorantur, — oppidanos Kniahinicenses, gnosi Alexandri Cetner, vexilliferi Podoliae, subditos haereditarios; nec non Daniło Minlem, Iaremko Skowronik, Iwan Hrehory et Fedor Iackowicz filios, tum Tymko Głatki cum Fedorio famulo ipsius vct naimit, Daniło Maximiąt, Tymko Kusnierz, Marko Bydzaz — de villa Nowosielce, subditos gnosi Alexandri Cetner, vexilliferi Podoliae, — comprincipales et complices, authores et patratores criminis infrascripti, ideo,

iz pomienieni principałowie, compricypałowie y pomocznicy czasu niedawno przeszłego, to iest pod czas sweywoliey kozackiey y buntow chłopskich, złączywszy się do kupy, tak pomienieni Strutynski y Medynski z przerzeczonymi poddanymi, tak z miasteczka Kniehinicz, iako y ze wsi Nowosielce vrodzonego pana chorązego podolskiego, przysposobiwszy sobie y inszych wielu swowolnikow, buntownikow z roznych wsi y miast, ktorych oni imiona y przezwiska lepi wiedzą, do wsi Nowosielec w liczbie dwoch set modo hostili przyszedszy, tam domy szlacheckie złupieli, zrabowali, tym się nie kontentuiąc, z niedzieli na poniedziałek prawie iuz o połnocy na dom niebosczyka p. Nowosielskiego Sebestiana y protestantis naszedszy, hukiem wielkim wprzod okrzyknąwszy, strzelbę wypusciwszy, do dworu wpadli, tam niebosczyka p. Sebestiana Nowosielskiego, spokoinie iuz spiącego w domu swoim człowieka, wziąwszy s poscieli, wprzod kijmi, obuchami, rusznicami bili, tłukli, isz zaledwie zywego na ziemi zostawili y iuz onego za zabitego odeszli, alie przerzeczony Andrzey Strutynski, bacząc, ze ieszcze mogł by był bydz niebosczyk Sebestian Nowosielski zyw, wielkiem krzykiem: „panowie watamani, tylkoscie rozdraznili na swoię głowę tego człowieka, bo to Lach y bywał zołnierzem, siła waszych y naszych Rusi błahowiernych ten sobaka pozabijał!“ gdzie zarazem za podusczeniem onego wszyscy buntownicy, iako psi wsciekli iacy, wpadszy do izby, wy-

wlekli nieboszczyka gwałtownie za nogi, wziąwszy przed sien na podworze, tam zarazem szyię onemu vcieli, zamordowali y we krwi ciało zabitego odeszli, ktorego ciała iuz zamordowanego, po vstąpieniu dalszych buntownikow ze wsi Nowosielce, na większy zal protestuiącey się, ktora takze przez tychze liotrow zbita y stłucona była, pomienieni Strutynski y Medynski y poddani przerzeceni p. chorązego podolskiego, a osobliwie Strutynski biegał, iako szalony, około inszych buntownikow, aby ciała zabitego nie chowali, mowiąc, aby owo ciało psi y swinie ziedli; tym się nie contentuiąc przywarszy drzwi z protestuiącą, ledwie zywą w izbie bendącą, iuz po zabiciu małzonka protestuiącey y na podworzu ciało leżące, z komor, z gor, z piwnic, wszytko a wszytko domostwo porabowali, pobrali, y między sobą podzielili się, iako rozboinicy y mężoboycy ludzi niewinnynh et spolictores domorum et rerum alienarum, tyrannice occiderunt, protestantem connulneraverunt, concusserunt resque omnes vet suppellectilem domesticam totam in vim praedae et spolii receperunt et inter se dispartiti sunt, per quod etc. . .

(*Ind. rel. castr. Zydaczou a. 1649—50, t. 40, p. 357—8. Decr. t. 149, p. 263—8).*

CXXXII.

Ян Поповский жаліеть ся на милятинськых селян за напад і убийство. 20 н. ст. мая 1649.

Feria quinta post dominicam Exaudi pxma anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

Do urzędu y xiąg tutecznych grodzkich Lwowskich oblicznie stanąwszy, szlachetnie vrodzony Ian Popowski załobliwie swiadczył y protestował się przeciwko pracowitym: Piotrowi Basalabie, Zemkowi Milkonemu synowi, Waskowi Dorosonemu synowi, Panasowi Vhrynowi, Tymkowi Tkaczowi, Czepuchowi, Hryckowi Dyakowi, Andrusiowi Putolowemu, Lechowi, Woy-

towemu Chwedkowi, Iwanowi zięciowi Woytowemu — ze wsi Milatyna imci paniey Katarzyny z Bestwiny Wilzynskiey, vrodzonego imci p. Kaspra Wilzynskiego, łowczego lwowskiego, małzonki, poddanym dziedzicznym; takze przeciwko pracowitym: Pawłowi Wegimie, Mielnikowi, Podhaynemu, vrodzonego imci p. Andrzeia Rogalskiego z tey ze wsi Milatyna poddanym dziedzicznym, principałom y vczynku nizey mianowanego ich pomocnikom, po imionach y przezwiskach onym dobrze wiadomym, ktorych protestans w pozwach mianowanie wolne sobie zostawuie, o to, — iz pomienieni principałowi y ich pomocnikowie z nienawisci przeciwko narodowi polskiemu y ludziom stanu szlacheckiego, mniemaiąc iz przez swawolą kozacką y incursią tatarską iuz są wygubieni wszyscy, y wiecey w te kraie ruskie nie powrocą się, pierwszego protestantem z dziatkami y inszych kilką szlachty (ktorych oni takze rozbiiali y niektorych pozabiiali) obaczywszy przez wies Milatyn ku Białemu Kamieniowi do domu swego, takze splądrowanego, po vstąpieniu Kozakow w miesiącu listopadzie blisko przeszłym z miasta z Żołkwi, kędy się obrocili, powracali, obaczywszy onych, hukiem za nim wołaiąc, słowy niepoczciwemi zniewazaiąc, ledwie ze wsi onych wypuscili, a tym nie kontentuiąc się, w pole za nimi wyprawiwszy się na vczynek rozboyniczy, wygonili y za wsią Bezbrudami powtere protestantem gwałtownie z rusznicami, z kosami y z rozmaitym orężem przygotowani napadszy, onego zabili, za vmarłego odeszli, rozebrali, syna protestantis na imie Stanisława vciekaiącego, nie wiedziec gdzie, zagubili, ktorego, iako iemu vdaią, w rzece Bugu vtopili, corkę protestantis szlachetną Teressyą Sochacką, wdowę, y z dziatkami małemi, błotami, trzcinami y chrostami nad tąze rzeką Bugiem vchodzącą, dogoniwszy, z odzienia obdarli, rzeczy protestantis z wozow . . .[1]) pobrali, przez co pokoy pospolity zgwałcili etc. . .

(Ind. rel. castr. Leopol. a. 1649—50, t. 399, p. 297—300).

[1]) Тут спис.

CXXXIII.

Юрій Заремба подає хотинських селян за пограбованє його добра. 20 н. ст. мая 1649.

Feria quinta post dominicam Exaudi pxma anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Haliciensia gnosus Georgius Zaręba, postquam ipsi ad acta praesentia ex aduersa valetudine aditus patuit, personaliter veniens graui cum querela protestatus est contra labsos: Wasil et Petro — principales, Ihnat Sawka, Wataman, Iwan, Ięḍrus, Kosc, Panko, Prokop, Mikita Duda, Watamanow brat Denis, Dacko — comprincipales, totamque communitatem villae Chocin, gnosorum Andreae, Alexandri, Samuelis, Nicolai et Iacobi Bydłowski, gnosi olim Iacobi Bydłowski, tribuni et vicecapitanei haliciensis, filiorum, subditos hereditarios, facti infrascripti complices, quorum nomina et cognomina in processu causae specificabuntur, ideo, — quia ipsi tempore nuper praeterito, vct feria sexta post f. s. Michaelis arch. pma pta (*13/X 1648*), dum protestans de villa Wołosow versus fortalitium Bolechouiense per villam Chocin flagrante tunc saeuitia effrenatae plebis, Kosacorum Tartarorumque eiutando manus quam celerrime properabat et de villa Chocin ipso crepusculo iter continuabat . . .[1]) interceperunt protestantem et familiam eius a curribus, rebus protestantis onustis crebris explosionibus bombardarum fugarunt resque . . .[2]) in vim praedae et spolii receperunt, quae omnia protestans obtulit se iure mediante a praetactis subditis vindicaturum.

(Ind. rel. castr. Halic. a. 1648—9, t. 141, p. 1551—5).

---

[1]) Се місце годї відчитати.

[2]) Тут попускаємо спис.

CXXXIV.

Скарга на будзанівських міщан за те, що убили Юрія Семигиновского. 20 н. ст. мая 1649.

Feria sexta post dominicam Exaudi pma anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Trembouliensia personaliter venientes nles Gabriel Siemiginowski, tum Thomas et Elias, parens cum filiis cum assistentia parentis sui vti tutoris naturalis, solenniter et cum graui querelá protestati sunt in et contra famatos: Ilko pop, Samofalik Iac, Proscurniczyn Wasil, Kostycha z synem Iwanem, Sirotyczka vatamanum, Fedko Welesczyszyn, Struk Bodnar, Czwora Dackow zięc, Petrusczak swiec, Iwąn Dub, Iac Iwachowiet, kusnierz Medwedyk, Petro Stepancze, Noga rzeznik, Andrus Bublik, Stec Bublik, Matfiey Zołoteyko, stara Philipicha z synami Panko, Wasil, Hryczyszyn Iwan, Stary Onusko, Wasil Lekarz, Dmiter Chliwa, Hryc Naydenikow, Paweł Hlisteyczyk, Proc Zelenko, Petro Szelenko, Andrey Kobyłowłocki, Miron Iwąn, Olexa Swichła, Iac Szewczennik, Michai, Kusnierz Wasil, Maciey, Tymko Kunaszow brat, Ilko Pilipienczyn syn, Sumaszyn syn, Stary Kurylec, Sen popow brat, Paweł Swiec, Kuryło Lewczyszyn, Dacko Stary – tanquam principales, et alios conciues oppidi Budzanow, tanquam complices et cooperatores mutuos totamque communitatem praefati oppidi Budzanow ad praesens tenutae gnosi Gabrelis Zamiechowski, gnosae autem Catherinae Sienienska haereditarios subditos, in eo,

quia ipsi tempore non pridem prto, vct circa f. Natiuitatis B. Mariae V. anno pxe elapso millesimo sexcentesimo quadragesimo octauo, sub tempus interregni, grassationis Tartarorum et Kozacorum hominumque licentiosorum non veriti poenas legum contra perduelles et inuasores hospitii equestris status spretisque legibus et constitutionibus regni, pace et securitate

publica ausi sunt, dum protestantes cum familia et tota suppellectili sua domestica euitando pericula Tartarorum et Kozakorum sese consulendo vitae suae ad praedictum oppidum Budzanow contulisset et ibidem cum famulis et supellectili domestica apud viduam, Lenczycka dictam, hospitio permansissent, concitato tumultu ipso iam vespere irruentes praefatam domum, hospitium vero protestantium, primum nlem Georgium Siemiginowski, filium et fratrem protestantium accepta quadam iniqua et dolosa fraudulentaque occasione, priuata authoritate, nullo respectu nobilitatis habito hospitio violenter receperunt et aliquod diebus ante incarsionem Scythicam et Kozakorum in carceribus triduo praefati oppidi tetinuerunt; his non contenti eductum ex carceribus in medio eiusdem oppidi maleis millitaribus, vulgo obuchami, enormiter et crudeliter conuulnerarunt et interimerunt interemptumque aliquot diebus inhumatum in contemptum et ludibrium in medio fori oppidi praedicti manere permiserunt requisitique a praefato Gabriele Siemiginowski, patre, extradere noluerunt et denegauerunt et sic inhumatum relinquerunt, circa quam incursionem et interemptionem incursionemque violentiam res multas, tam interempti quam et protestantis proprias in hospitio praefato existentes . . .[1]) in vim praedae et spolii vi et violenter receperunt et inter se dispartiti sunt, quo facto etc. . .

(*Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648—9, t. 131, p. 570—3*).

CXXXV.

Скарга Павла Осмольского на Яна Тарновского за наїзд його підданих, городецьких міщан на Варівці. 22 н. ст. мая 1649.

[E] Sabbatho post dominicam Exaudi 1649 gnosus Paulus Osmolski querelam contra magcos Ioannem hrabia a Tar-

[1]) Тут спис.

now et Catherina Mauroczanka, coniuges, tum honestos Petrusz Asawuł centurionem grodecensem, Iusko, Ilko, Hryn filios eiusdem centurionis, Babicz, Hrynko Knicz, Iakob Garczarczyk, Stas, Kasper Kozorysczykowie, Woytko Gicz, Karawąn Maszkar, Marenicz, Czapranik dobosz, Garczarczyk, Iwąn Sluszka, Fedko Dudka, Medyka et alios ad praesens ignotos, — de oppido Grodek Bedrychow, subditos praefatorum magcorum Tarnowskich, complices, quia iidem captata opportunitate temporis sub absentia protestantis, vct feria quinta ipso die Ascensionis in coelum Ch. D. pxma prta (*13/V 1649*) praefatos subditos suos, in rebellione Kozakorum existentes, bombardis germanicis instructis ad possessionem protestantis bonorum villa Warowce immiserunt, qui pecora prtntis, pospołu z czeredą chłopską in numero sto piecdziesiąt, receperunt et ad oppidum Grodek deduxerunt.

Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648 9, t. 131, p. 574—5).

CXXXVI.

Скарга на Івана Копінського, селян з Липиці і Славутина за спустошенє замка у Сернках. 22 н. ст. мая 1649.

[E] Sabbatho post dominicam Exaudi 1649 nlis Petrus Wieliski, gnosi Thomae Stamierowski, bonorum Srednie Sarnki haeredis, famulus, eiusdem domini sui nomine deposuit querelam contra nlem Ioannem Kopinski, gnosi Nicolai Skotnicki manustipulatum famulum, ac labsos: Andrus Chudyczyn, Iwan Iuskow, Fedyna Walko, Iacko Vpakow, Tyszko Kałan, Dmitro Rybka, Choma, Onysko Bredzin, Zyn, Ilko Bredzin, Ambros, Mikita, Mis Gorny, Chwed Sydoryszyn, Maxim, Panko, Hawryło Pankow, Macio Bredzin, Chwed Cyganow, Iac Dobko, Tymko Vpakow, Klim, Iwan Hładkey, Hrycyk, Makar Manko, Fedor Mankow, Mis Łabka, Seneczka — de villa Lipica Dolna; tum labsos: Sen Nakonieczny, Iwan Popowicz,

Iwan Chudyk, Iwaszko Chudyk, Stec Hoinko, Tymko Obuch, Stephan Iackow, Dmitro, Ilko Smukow, Tymko Moszko, Char Mazwiko, Wasil Serbin, Lesik, Romaniec Ihnat, Łabko Danielko, Michaiło Koczubałka, Smuk Semko, Stec Łoiow, Kolibaka Hryc, Koczubałka Klepa, Chwed Chwułka, Rynik, Mikita Pawłow, Sen Kruszko, Mikita Baraniow, Iac Szalony, Hryc Bezuszko, Wasko Kyczyszyn, Naum, Iacko Truszyk, Biniec, Pawlik, Kotłubay, Kondrat, Tymko Sawczyn, Iac Sawczyn, — de villa Sławętyn, praefati Skotnicki haereditariis bonis subditos, quia ipsi cum aliis complicibus anno praeterito mensibus octobre, nouembre et decembre, sęuiente intestino bello, dum gnosus Stamierowski salutis tutandae causa repentino belli euentu adactus multis rebus in fortalitio villae Sarnki relictis e fortalitio suo cedere cogeretur, more rebellium Cosacorum confestim fortalitium praefatum cum curribus, vxoribus, liberis, pecoribus, pecudibus ac uniuersa sua familia violenter vetantibus ibidem relictis famulis ausi sunt inuadere ibidemque sub praetextu defensionis sui a Tartaris multas res relictas recipere ac inter se dispartiri per hebdomadas octo et amplius frumentis ex horreo gnosi Stamierowski se ac vniuersam suam fimiliam, frumentis vero non trituratis, foeno ac stramine pecora, pecudes ac iumenta omnia alere, syluam deuastare, per eandemque suam violentiam damna suo domino ad mille marcas pol. val. intulerunt.

(*Ind. rel. castr. Halic. a. 1648—9, t. 141, p. 1557—9).*

CXXXVII.

Самуель Цебровский подас східницьких селян за знищенє двора. 22 н. ст. мая 1649.

Do vrzędu y akt tutecznych grodzkich Lwowskich obecnie stanąwszy, vrodzony p. Samuel Cebrowski załobnie przed tymze vrzędem swiadczył y protestował się przeciwko praco-

witym: Giebruchowi z synami dwiema dorosłemi, Opalennikowi, takze z synami dwiema, Skilowi, Stasiowi y Michałowi Baczenczakom, Bunikowi, Motuzkowi Tychonczakowi, Giezakowi z synem, Woytowi staremu, Pawłowi Pawędzie, Melnikowi, Antonowi Telicy, Romankowi, Kostiowi y Ihnatowi Onufreykom y Kusztynemu synowi, iako principałom y wszytkiey gromadzie wsi Schudnice, w woiewodztwie Ruskim, a ziemi Przemyskiey leżącey, vrodzonych Adama y Władysława Rudnickich, niegdy vrodzonego Adama Rudnickiego synow, dziedziczney, a na ten czas w opiece vrodzonego Walentego Cebrowskiego, brata protestuiącego się będącey, a przez arende temuz protestuiącemu się pusczoney, ktorych imion y przezwisk wolne w procesie mianowanie pomieniony protestuiący się zachowuie sobie, iako comprincipałom y pomocnikom, o oto, — iz pomienieni principałowie z comprincipałami y pomocnikami y wszystką gromadą przerzeczoney wsi Schudnice podczas rozruchow y rebelliey kozackiey, zbuntowawszy się, nie pomnąc na boiazn Bozą y poddanstwo swoie, naprzod vrodzonego Mikołaia Godzkiego, vrzędnika szlachcica, okrutnie zabili, zone iego zywcem wzięli y Kozakom wydali, sławetnego Łubasza, dwornika, y zonę iego Anne takze zamordowali; przy vrzędniku wzięli złotych pięcset gotowych protestuiącego się pieniędzy, konia dobrego y iego takze y samey zony iego roznych fantow nie mało; po zabiciu tych zaraz wszytka gromada z temiz principałami do zameczku tey ze nocy z godziny przypadszy zakowali wszytko. Zakopaney naprzod skrzynie w komnacie dobywszy z poboczney izby, wzięli z niey dwadziescia sznurow pereł wielkich etc. . .[1]) To wszytko wybrawszy z komor, gołe sciany zostawiwszy, potym dwor samiz zapalili, z gumna zas wozami między się rozwiezli wszytko zboze: owsa kup pięcset, hreczki dwiescie, zyta iarego sto, skołozdry czterysta, pszenicy kop sto, — te wszytkie zwyz pomienione rzeczy rozebrawszy y w sposob

[1]) Дальшій спис пропускаємо.

łupu y grabiezy zatargnąwszy y między się podzieliwszy, ostatek spalili, przez ktore bunty, mordy, szarpania i pozogi prawo pospolite y pokoy bezkrolewia zgwałcili y [w] winy w prawach y kapturach, przeciwko takowym buntownikom opisane, popadli, o ktore się ranie protestuiący swiadczy.

(*Ind. rel. castr. Leopol. a. 1649—50, t. 399, p. 332—4*).

CXXXVIII.

Григорій Братковський скаржить ся на сулятицьких селян за спустошенє двора. 26 н. ст. мая 1649.

Feria quarta post festa sacri Pentecostes pxma anno Dni millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Zydaczouiensia personaliter veniens gnosus Hrehori Bratkowski solenniter et graui in querella quaestus et protestatus est in et contra laboriosos: Iwan Leptyka de villa Sulatycze; nec non Iwan Holanka Tymoszkow filium, Tymko fratrem ipsius germanum, Iwanko Ciokulczyk, Petro Cinpayczyk, itidem de villa Sulatycze, et alios, quorum nomina et cognomina ipsi melios noscunt, subditos magci Nicolaj a Zurow Daniłowicz, olim magci Francisci de eadem Zurow Daniłowicz, capitanei czeruonogrodiensis, filii, idque pro eo, — iz to ciz pomienieni poddani imci p. Mikołaia Daniłowicza, nie maiąc w sobie boiazni Bozey, nie pamiętaiąc na surowosc prawa pospolitego, wazyli się w niedzielę po wszytkich Świętych (*8/XI*) roku blizko przeszłego pomienionego protestanta w niwec obrocic, a z swawolą kozacką zmieszawszy się, tegosz protestanta dom in praedam puscic, iakosz Iwan Leptyka, v ktorego Kozacy cały tydzien mieszkali, ten rozbił dwor protestantis y komore, okna, piecze, wrzeciarze powybiiał, iabka swieze, masła faskę, połec słoniny, sadło, syra kopę, zyta kadłubow dwa, pszenicy mace, siemienia, tak konopnego iako y lnianego

kłodę lwowską, osnowy przędzy na pięćdziesiąt miar, y inszych rzeczy nie mało in vim praedae et spolii zabrał, pomienieni zas drudzy obwinieni swini protestantis trzynascie rosłych zabili, ktore to wieprze pracowity Wasio Podrozny onym rosprawiał, — ratione quorum etc...

(Ind. rel. castr. Zydaczou. a. 1649 - 50, t. 40, p. 368).

Позов у тій справі видав Братковський 5 н. ст. сїчня 1650 на старостинських суд у Жидачеві. Officium castrense capitanele Zydaczouiense causam cum toto illius effectu suspendit ad comitia generalia regni proxime ventura.

(Ind. decr. castr. Zydaczou. a. 1649—50, t. 149, p. 190—192, 213 - 214, 246 - 249).

CXXXIX.

Кс. Григорій Бельский подає селян з Ільковець, Скоморохів і ин. сокальських міщан за напад на костел у Сокалї. 26 н. ст. мая 1649.

Feria quarta post dominicam sacri Pentecosten pxma ao Dni 1649.

Ad officium actaque praesentia castrensia capitanealia Belzensia personaliter veniens admodum reuerendus Gregorius Erasmowicz Bielsky, parochus sokaliensis, decanus ruralis socaliensis, protestatus est contra subditos de villis Ilkowce Skomorochy, Cielecz, Potarzyca, Zawisnie, villas s. r. m. ad capitaneatum sokaliensem spectantes, et contra quosdam ciues ritus graeci disvnitorum in eadem copia nominandos, ratione per eosdem ecclesiae spoliationis et domus plebanalis vicarii, trium capellanorum structuras et scholae annihilationis, deuastationis rerumque receptionis, quod in copia parata porrecturus erat (quam non ponexit ideo), verum quoniam eandem intra triduum, vt iuris ac moris est, non

porrexit, ideo ex parte gnosi loci praesentis notarii de non porrectione eiusdem protestatum est.

(Ind. rel. castr. Belz a. 1649, t. 236, p. 566)

CXL.

Петронеля Вільчкова скаржить ся на соколівських і соснівських селян за знищенє її замка. 27 н. ст. мая 1649.

[E] Feria quinta post festa solennia sacri Pentecosten 1649 gnosa Petronella Swierska, gnosi olim Felicis Wilczek relicta consors vidua, tum Raphael et Stephanus Wilczkowie, eiusdem olim gnosi Wilczek filii, sortium villarum Sokołow et Sosnow haeredes, protestati sunt contra laboriosos: Dach Senkow pasynek, Ilko Bersczyk, Pilipowi parobcy in numero tes, Nahurniak z synem, pasynek Nahurniakow, Hulik Tymko Babin zięc, Vpierko Iurciow, Kwickowi in numero duo, Semko, Ilko, Korysz, Macko Iurciow, Fetko Czołowiczek, Kuryło, Olexa, Sidor Kulik — de villa sortis Sokołow; nec non laboriosos: Bundio Iwachno, Pirog Iędrus, Mnlem Hawryło — de villa sortis Sosnow, subditos gnosi Georgii Koniecki haereditarios, in eo, — quia ipsi sub tempus confoederationis ordinum regni, post recessum nobilium atque protestantium e his terris facto inter se mutuo condictamine et conspiratione superueniendo ad curiam fortalicii in villa Sokołow, sortis protestantum, siti, coassumpto in se Kozacorum nomine, protestantibus atque familia illorum ibidem non praeuentis ad depraedanda bona illorum se contulerunt atque res . . . depraedati sunt, nonnulla inter se partiti, reliqua cum praedio sub fortalitio sito cum structuris alias z schlewami val. flor. trecentorum igne combusserunt, sicque protestantes in damna ad sex millia flor. pol. induxerunt.

(Ind. rel. castr. Tremb ul. a. 1648—9, t. 131, p. 583—4).

CXLI.

Скарга Павла Лубєньского на попів з Дроздович, Мальчич, Каменобродів за те, що розібрали його добуток. 28 н. ст. мая 1649.

[E] Feria sexta post f. solenne s. Pentecosten gnosus Paulus Lubieniecki bonorum villae Drozdouice ad capitaneatum grodecensem spectantis arendatarius possessor, contra laboriosos: Anton poponem, vti facti infrascripti principalem, profugum, et Daniło atque Andream Was de eadem villa possessionis suae, tum Petrum poponem de bonis Malczyce illimi et rndmi archiepiscopi leopoliensis atque Lesko poponem de bonis s. r. m. Kamienobrody, subditos, vti facti eiusdem comprincipales et cooperatores mutuos, qaestus et protestatus est pro eo, — quia ipsi anno pxe prto, dum plebs rustica in caedem et fortunas dominorum suorum per rebellionem contra se fas et aequum conflata in bonis regni et nobilitatis impune grassaretur, et protestans metu repentini periculi in partes tranquilliores regni relictis et in curam atque custodiam eidem Anton Poponi sus commendatis omnibus bonis et rebus suis euadere adactus esset, inito inter se mutuo condictamine et cointelligentia omnes aeque et simul praecipue vero idem Anton loco cuiusuis tuitionis et custodiae protestanti domino suo ratione praemissorum fideliter nauari praemissae ipsemet primus in res et suppellectilem protestantis domesticam satis numerosam et pretiosam seorsius regestro connotatam manus praedatrices suas iniecit, eamque totam ipsemet depraedatus, in rem et commodum suum conuertit, deinde suprascriptis complicibus in societatem consulti laboris accitis et tam suis cohabitatoribus, quam vicinis aliunde pretio acquisitis plerisque eos in horreum protestantis induxit et per eos fruges omnigenas nonnullas pecticis et flagellis extriuit et diuendidit nonnullas in operae pretium operariis et complicibus suis partitus est, reliquas pecodibus suis et suorum amicorum consumpsit atque eo modo noningenti

septuaginta cassulis alias kop dziewięcset siedmdziesiąt frugum variarum protestantem priuauit et damnificauit.

(Ind. rel. castr. Leopol. a. 1649—50, t. 399, p 353—4).

CXLII.

Позов Анни Яблоновскої на селян Сварничова, Рівні, Топільська за участь у находї на замок у Перегінську. 29 н. ст. мая 1649.

[E] Sabbatho post f. solennia sacri Pentecosten 1649 mnlis regni gnalis prouidus Mikita Makochanyk de Perehinsko recognouit, se citationem pro iudiciis ordinariis tribunalis regni Lubninensibus spectantem ad instantiam magcae Annae de Ostrog, olim Stanislai Iabłonowski, gladiferi regni, consortis, bonorum villae Perehinsko s. r. m. possesstricis, contra gnosos Andream, Basilium, Albertum Swaryczowskie et Samuelem Poniatowski, citatos, ideo, quatenus laboriosos de villis: Swaryczow, Rownia, Topolsko, subditos suos ad sumendas de illis poenas ex eo, — quia ipsi exempto Chmielnicii, fidefragi et persecutoris fidei catholicae romanae, coadunatis sibi multis licentiosis hominibus e villis ad capitaneatum Calussiensem pertinentibus ac ipso oppido Kałusza, villas, fortalitia, curias equestris ordinis irruendo spoliabant, deuastabant et conflagrabant, prout fortalitium in bonis villae Perehinsko situm et ipsa bona Perehinsko actricis spoliarunt et in nihilum redegerunt — statuant, feria sexta post dominicam Exaudi p. prta (*21/V*) in bonis villae Swaryczow apud vatamanos posuisse.

(Ind rel. castr. Halic. a. 1648—9, t. 141, p. 1575 6).

CXLIII.

Унїверсал Станїслава Папєского, поборця Галицькоï землї з зазивом складати подарки. 29 н. ст. мая 1649.

Iasnie wielmoznym, wielmoznym ich mciom panom dygnitarzom, vrzędnikom y wszystkiemu rycerstwu, obywatelom Halickiego, Trębowelskiego y Kołomyiskiego powiatow, po zaleceniu służb moich, do wiadomosci podaie,
iz przychylaiąc się do constitucyey, na szczęsliwy koronacyey i. k. m. w Krakowie postanowioney, ziachawszy się do Halicza na dzien pietnasty miesiąca marca, ich mosc panowie dygnitarze, vrzędnicy y wszystko rycerstwo powiatow pomienionych na zapłacenie ich mciom pp. zołnierzom powiatowym, do obrony y vskromienia buntow chłopskich w powiatach tutecznych zaciągnionym, vchwalili dwoie podymne sine abiuratis et desertatis, ktorego czas wydania pro die sexta iunii przypada. Nie chcąc tedy deesse w vsłudze moiey wm. m. m. panom, a czyniąc powinnosci swoiey dosyc, od ich mciow na przerzeczonym seymiku na mnie włozoney, obwieszczam wm. m. m. panom, abyscie wm. z zwykłey ku oyczyznie miłosci z maiętnosci y dzierzaw swoich vrzędom y watamanom swoim na dzien pomieniony szosty iudii (sic! мб. iunii) według kwitow dwoyga podymnego, na przeszłą przewodnią niedzielę oddawananego, w powiecie Halickim y Kołomyiskim do Halicza lubo do Potoka, na ten czas residencyey moiey, a w Trębowelskim do Trębowle — odnosic rozkazac raczyli; a zeby do wiadomosci, co prędzey, wszystkich dosc mogło, po miastach y miasteczek (sic!) swoich publicowac wm. m. m. panowie kazali.

Dan w Potoku dnia dwudziestego dziewiątego miesiąca maia tysiąc szesceset czterdziestego dziewiątego roku.

Locus sigilli. Stanisław Papieski poborca ziemi Halickiey.

(*Ind. rel. castr. Halic. a. 1648—9, t. 141, p. 1591—2*).

CXLIV.

Кс. Ян Грохольский подає теребовельских міщан за спустошенє костела. 29 н. ст. мая 1649.

Sabbatho post feria solennia sacri Pentecosten pxmo anno Domini 1649.

Ad officium et acta presentia castrensia Trembouliensia personaliter veniens admodum reuerendus in Christo pater Ioannes Grocholski, pro tunc ecclesiae parochialis Trembouliensis comendarius, nomine perillustris ac admodum reuerendi Ioannis Solikowski, decani leopoliensis, ecclesiae eiusdem Trembouliensis plebani, solenniter et graui in querela, vti in manifesta Dei et ecclesiae Trembouliensis iniuria, quaestus et protestatus est contra famatos: Fedor Borysławski, Kiryło namiesnik, Przeczycki, Theodor Piatnicki, Olexa Nikolinski — popones, Kiryło Malarz, Iakim krawiec, Łazur Iwaszkowicz, Iwąn Rudy, Paweł krawiec, Semiąn Bohenko, Dron Pobereznik, Iusko Kulinin, Hrynko Mielnik — ciues et incolas Trembouliense totamque communitatem ruthenicam oppidi Trembouła, ad praesens de nominibus et cognominibus ignotos, citationibus tamen in post specificandos, mutuos et vnanimes facti infrascripti et sceleris execrandi principales, complices, operatores et executores, in eo, — quia ipsi non attento iuris publici rigore, quo belligeratio intestina praecauetur, rebellio rpcae praecustoditur, violatio bonorum ecclesiasticorum et depositorum seuerissimis punitur poenis, pax et securitas publica, cum semper, maxime vero sub tempus interregni et confoederationis ordinum regni conseruari praecipitur, his omnibus iuris legibus, humanis et diuinis, spretis, immemores vocationis suae, qua vti incolae et superioritas oppidi Trembouła ad tuendam et promouendam securitatem conseruandam integritatem, cum bonorum rpcae, maxime ecclesiasticorum et cultus diuini sunt constituti et iure religionis obstricti, timore dei et dilectione cultus eius abiectis, in omnem rabiem et li-

centiam laxati, statim post recessum nobilium ex are Trembouliensi ob dispercussionem exercituum regni feria secunda post f. s. Michaelis arch. (5/X) anno millesimo sexcentesimo quadragesimo octauo prta facto inter se mutuo condictamine et cointelligentia, habito efferato animo, vt contra orthodoxae fidei romanae homines, ita substantiam et opimam bonorum illorum abundantiam auara inuitiati rabie, irruptis in regnum Kozacis, ex pacatis quodam modo viris in dissolutos transformati Kozacos, eradicatis per necem et crudelem tyrannidem conciuibus suis catholicis, aliisque in loca abdita fugatis, protinus ad depraedanda bona opulentissima, per nobiles varios in arce Trembouliensi maioris securitatis ergo conseruata et deposita, sese contulerunt et sic circa expilationem et depraedationem eiusdem arcis Trembouliensis substantiaeque opulentae inde repositae receptionem accersita sibi tota communitate Trembouliensi mox in suppellectilem et ornamenta omnia ecclesiastica parochiae Tembouliensis maxima in copia et pretis splendentiaque existentia, per olim rndum patrem Sebestianum Modrzecki, ecclesiae eiusdem commendarium, derelicta et in eadem arce Trembouliensi reposita, sacrilegas in eadem praemissa imponendo manus res eosdem omnes, vt pote . . .[1]) illicito et praedonico modo expilarunt, ecclesiam eandem parochialem Trembouliensem omni suppellectili et splendentia ornamentisque et ipsam ecclesiam spoliarunt et desolauerunt et vix cultui diuino in post absoluendo ob nimiam eiusdem ecclesiae et structu[r]arum eius desolationem eiusmodi suo progressu non interdixerunt, quae bona ecclesiastica taliter depraedata sacrilegisque manibus suis attrectata, partim inter se partiti sunt, partim iam licentiose liberati adstricti et induto se Kozacorum nomine obliguriuerunt, partim reliqua in abditis et occultis locis et cauernis humi effossis clandestine obscurata et occlusa in hucvsque detinent, per quod praefatam ecclesiam parochialem Trembouliensem ac praefatum admodum

[1]) Довгий спис шкоди пропускаємо.

rndum Solikowski, decanum leopoliensem, eiusdem ecclesiae plebanum, ad sex millia florenorum pol. damnificarunt, pacem publicam etc. . .

Et in continenti personaliter coram eodem officio praesenti stans reuerendus protestans praesentauit officio praesenti stolas duas, vnam coloris czerwona złoto-głowowa, alteram coloris biała z blaszką nedzową, manipulum itidem coloris biały z blaszką nedzowy feria secunda post dominicam conductus Paschae pxe prta (*12/IV*) apud famatos Dron Pobereznik, Szałamay Fedor, ciues Tremboulienses, repertas et praeuentas ex ecclesia parochiali Tremboulienssi vna cum rebus aliis superius in protestatione expressis cum eorum complicibus in protestatione praemissorum inculpatis tempore incursionis Kozacorum per eos receptas. Quas praesentatas officium praesens rursus ad affectationem protestantis extradidit [1]).

(Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648—9, t. 131, p. 589—94).

CXLV.

Універсал комісарів Белзької землї назначує день на збори соймика. 29 н. ст. мая 1649.

My Ianusz Prusinowski, podkomorzy bełzki, Alexander Stanisław z Bełzca Bełzecki, starosta bełzki, Stanisław z Sarbiowa Sarbiewski, starosta grabowiecki, Thomasz Iankowski, sędzia ziemski bełzki, naznaczeni będąc commisarze z przeszłego laudum octaua martii anno currenti, na seymiku w Bełzie vchwalonego, a to dla obmyslawania całosci woiewodztwu temu, w oyczyznie między innemi publica calamitate dotknionemu przez nieochełzaną, a nader wyuzdaną rebellią chłopską, ktora z nieprzyiacielem konnym ligę non per infausta sua omina, conspiratią zawiązawszy, panstwa i. k. m. cum summo detrimento

[1]) Далї реляция возного про арештованє обвиненых того самого дня.

reipubcae vires . . .[1]) eneruando status in conuulsionem przywodzi, y tym więcey nefario ausu wielkie ruiny, wielkie spezy przyprawa w oyczyznie, zayrząc pharmacum pokoiu miłego aureae libertati, niegdy in flore zostaiącey, a ze tu chłopska rabies ieszcze iugi impatiens intestino bello (quo nihil atrocius bydz nie moze) dotąd smie z brzegow swych inundare, nie przychodzi nam, ieno stosowac się na wszem do tegoz przeszłego laudum a praecauenda indemnitati woiewodztwu naszemu tym vniuersałem naszym (vwazaiąc pewne symphomata hostilitatis) seymik de securitate publica w Bełzie pro die vndecima iunii złozyc, na ktory wszytkie swoie postponowawszy transakcyie przybyc propter publicum bonum vrgente necessitate wielce wm. n. m. panow y braciey vpraszamy, abysmy na naznaczonym solite mieyscu, fauente numine, za spolną vmową naszą względem następuiących niebezpieczenstw, mogli probe calamitosae consulere patriae, i co nie poslednieysza, carissima pignora nostra na mieyscu bezpiecznym bezpieczne zostawały. W tym omnino debiteque procuranda mamy, o czem, da Bog, fusius przy powszechney z sobą vmowie naszey braterskiey.

Natenczas powolnosci nasze dedikowawszy łasce wm. naszych mciwych panow, in verificationem praemissorum tenze vniuersał nasz przycisnieniem pieczęci y podpisaniem rąk swych stwierdzamy de actu et data w Bełzie die 29 maii anno Dni millmo sexmo quadragesimo nono.

Prusinowski Ianusz, podk. w. Bełz. manu propria.
Alexander Stanisław Bełzecki, starosta bełzki.
Stanisław Sarbiewski, starosta grabowiecki, korytn. mp.
Locus sigilli.

(Ins rel. castr. Bełz. a. 1649, t. 236, p. 609—10, obl. 5/VI).

---

[1]) Годї відчитати.

CXLVI.

Кс. Станїслав Трускулявский подає товмацьких міщан за напад на полагицький замок і костел у Товмачи. 31 н. ст. мая 1649.

Feria secunda in crastino feria sanctissimae et indiuiduae Trinitatis anno Dni millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitaneatus Haliciensia personaliter veniens perillustris et admodum reuerendus in Christo pater Stanislaus Truskulawski, canonicus leopoliensis et parochus tłumacensis, contra famatos: Sawka aduocatum, Ławer Serafin, Andrey Woronski, Wasil Sławita, Kondrat Kozinski, Stepka Cerulik — scabinos, principales, Iaremko Horylecki, Wasil y Piotr Mielnik bracia, pop Oleski, Iaremkow brat Paweł, pop Panko, pop Czewaga, Mielnik Hawryło, Owczarz et consortem eiusdem, Wasil Hayduk, Proc et Fedor Bełzoszyszyni synowie, Petro Bohadkow zięc — de oppido s. r. m. Tłumacz, tum de villis eiusdem capitaneatus quaestus est protestatus est ideo, — quia illi sub hoc tempus interregni collectis de omnibus villis capitaneatus Tłumacensis subditis et extraneis ad omnem licentiam et praedam inferendam effrenatis non veriti austeritatem legum publicarum, expansis vexillis, timpanis, vario armorum genere instructi primum fortalitium villae Połaycze, in quo ornamenta ecclesiastica protestantis propria seorsiuo regestro per eundem specificata ad volorem duorum millium flor. polon., inuaserunt, violenter receperunt et inter se diuiserunt; postmodum definita in villa Połaycze praeda in parochiam protestantis in oppido Tłumacz sitam irruendo in horreum immissis suis equis frumenta varii generis in aceruis ad valorem mille quingentorum floren. polon. in nihilum redegerunt; tum his non contenti vltra maleuolum licentiosumque suum animum exequentes ad ipsam ecclesiam cateruatim veniendo fenestras, scamna, altaria, ambonam et portatelum concusserunt, spolia-

runt et deuastarunt; nec his satis ad maiorem contemptum diuini cultus et ecclesiae nostrae feces suas naturales ibidem extraentes ante altaria in pariete affixerunt, sepes vero, vulgo parkan, circa eandem ecclesiam existentes, dissectos in eodem oppido Tłumacz, tu[r]rim de iisdem sepibus, vulgo z parkanu, vt facilius reprimere possint iter Polonis, praeparunt; tum et figuram consacratam ante oppidum in fundo chirurgi sitam disiecerunt et in nihilum redegerunt multamque violentiam, quae hic scribi non potest, tam parochiae quam et ecclesiae eiusdem oppidi Tłumacz, intulerunt, quo suo nefario et licentioso facto in poenas contra eiusmodi sceleratos sancitas inciderunt, ratione quorum praemissorum offert se idem protestans competenti iure acturum.

(Ind. decr. castr. Halic. a. 1648—9, t. 141, p 1580—1).

CXLVII.

Скарга на селян з Мединї й Темеровець за забите Рафала Бельского. 1 н. ст. червня 1649.

[E] Feria tertia post f. ssmae et indiuiduae Trinitatis 1649 gnosus Iacobus Alexander Pytowski, olim gnosi Raphaelis Wierusz Bielski nuper crudeliter interempti, gnosi Sigismundi Bielski cum gnosa Anna Pytowski procreati filii, frater auuncularis, suo et gnosi Pauli Wierusz Bielski, praefati olim gnosi Rahaelis Bielski fratris germani, nomine protestatus et contra laboriosos: Tymko Kolibaba, Klim Sołoniak, Kondrad Sołoniak, Martyn Sawka przysięzny, Vlaszyn Duda przysięzny, Mis Popowicz, Marcin Wathaman, Wasil, Iwan Medyniec, Hryc Iuda, syn iego Daniło, Sen, Hryc zięc Iudyn, Andrey Sołonikow, Fedko Kasczyc, Kus Fedkowicz, Wasilec, Matwiiec, Mandycz Martyn, Ihnat Fedynin, Andrus Bednarowski, Stas Sołoniak, Roman Szwiec, Iwan Terepasczak, poponem — de villa Medynia; Hryc Raro, Lewko Raro, zięc iego Les,

Fedor Konic, poponem — de villa Temerowie, subditos magcorum Adami Kazanowski, metatoris casarum regni, czyrcassiensis, tłumacensis etc. capitanei, nec non magcae Mariannae a Potok — coniugum legitimorum, principales, aliosque multos complices, nefarios siccarios ac personarum nobilium insecutores, ideo, — quia ipsi tempore interregni, tumultuante tunc plebe, feria sexta ante f. ss. Simonis et Iudae apost. (23/X) pxme praeteriti anni ipso ferme crepusculo accepta notitia de praefato olim Bielski et se protestante aliisque personis, dum et quando praefatus olim gnosus Raphael Bielski vna cum eodem protestante et aliis personis in catholica fide existentibus consulendo saluti et vitae suae per varia loca et syluas varias sese contulisset, et protunc imminente nocte in syluis ad villas praefatas Medynia et Temerowce pertinentibus, vti iam fatigati et inedia summa affecti, maximis tempestatibus afflicti et onusti causa acquiescendi condescendisset ibidemque vti in loco quasi tuto, nihil mali sperans pernoctaturus voliusset, in eundem Bielski seque protestantem ac alias personas a praefatis villis irrueruut praenominatumque gnosum Bielski per crebram explosionem bombardarum interimerunt seque protestantem et alios ibidem commorantes dispercusserunt et in fugam dederunt, sicque interemptum spoliato corpore, nescitur ad hocusque tempus quo, fecerunt, resque . . . receperunt inter seque dispartiti sunt [1]).

(Ind. rel. castr. Halic. a. 1648—9, t. 141, p. 1586—7).

CXLVIII.

Станїслав Белїцкий подає теребовельських міщан за шкоди в Підгайчиках. 1 н. ст червня 1649.

[E] Feria tertia post festum ssmae et indiuiduae Trinitatis 1649 gnosus Stanislaus Bielicki, bonorum villae Podhay-

[1]) Дальше реляция возного про арештоване поданих 29/V.

cziki certarum sortium haeres, contra famatos: Iwan Rudy protunc proconsulem, Semian Bochenko, Lazur Iwaskowicz, Paweł Kuczyk, Sulcha, Wasil, Lewko Dropko, Tymko Posza, Kiryło Malarz, Lesko Stepaniszyn, Zacharka Packiewicz, Macko Zaiąc, Iasko Wielgi protunc centurionem, Iwan Nerszenik, Ssayka, Wasko Chudy, Marko Dziekciarz, Philip Protaszonow, Andrzey Ławrynow, Ostap Weretelka, Mac Peczyszyn, Stephan Peczysyn, Ilko Listepad, Iasko Kiszka, Choma Kisczyn, Semian Sitnik, Iwan Peczennik, pop Kiriam namiesnik, Olefir pop, Wasil Mudrak, Szczepan Dragan, Iwan Hałuszka, Iwan Chlebidy, Ilko Bednarz, Wasil Kuczerka, Michayło Popaduch, Fedor Lewkow, Iurko Iarcziszyn, Manko Pomsta, Philip Mikitycz, Fedor Borysławski, Iwas Pochorodka, Iusko Wronka, Samuyło Pankowicz, Prokop Sierotka, Misko Sirotczyn, Wasil Rukawcow, Iwas popa Piatnickiego, Andrey Popowicz, Iwan Wolk, Kosc Procikow, Iasko Kurpitka, Semian Kohutow, Andrey Boyko totamque communitatem ruthenicam, ciues et incolas oppidi Tremboula protestatus est in eo, — quia ipsi sub tempus incursionis Kozacorum post recessum vero nobilium e his terris superueniendo bona Podhaycziki protestantis ibidem . . .[1]) receperunt protestantemque ad sex millia flor. pol. damnificarunt. [2])

(*Ind. real. castr. Tremboul. a. 1649 50, t. 131, p. 595½–6*).

CXLIX.

Той самий подає янівських міщан, підгайчицьких і кобиловолоцьких селян за шкоди. 1 н. ст. червня. 1649.

[E] Feria tertia [як вище] gnosus Stanislaus Kosmider Bielicki contra labsos: Procik Procyk (?), Brzozowski, Steryk popow brat, Iwasko, Manko, Baranek Sidor, Luc Gawni-

[1]) Тут спис.

[2]) Реляция возного про арештоване того самого дня.

zow, Procik Fedenkow, Mikita Babin, Iwan Dudyn zięc, Vdudyk . . .[1]) ciues et incolas oppidi Ianow; Iac Smalenicki, Panko Brytan, Iusko Panczyszyn, Tymko Semianow — de villa sortis Podhayczyki, Lesko Stelmachow z bratem, Semat, Iakow Herlaty, Kus Chlebkow syn, Hustyk Wasil . . .[1]) de villa Kobyłowłoki, subditos gnosi Gabrielis Zamiechowski, tribuni trembouliensis, protestatus est in eo, — quia ipsi sub tempus incursionis Kozacorum post recessum protestantis ex fortalitio oppidi Tremboula ad bona villae Podhayczyki superinequitarunt ibidemque protestantem ad quinque millia flor. pol. damnificarunt.[2])

(*Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648—9, t. 131, p. 596—7*).

CXLX.

Фелікс Ясїньский подає селян з Грабівки, Завоя, Рипянки, Вістової, Підмихайля, Угринова, шляхтичів Бережницьких за нахід на бережницький замок. 4 н. ст. червня 1649.

Feria sexta in crastino festi ssermi corporis Christi Dni anno eiusdem millmo sexmo quadrmo nono.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Haliciensia personaliter veniens gnosus Felix Iasinski, villae Bereznica possessor, solenniter et graui cum querela officio praesenti protestatus est et contra laboriosos: Iwanum poponem de Grabowka, primarium antesignarium et cohortium rebellisantium supraemum praefectum, Iaremko Wataman, Fedor Pusko, Sen Mielnik, Stephan Chowicz, Maxim Kostatyszyn, Petro Piraszowicz, Hryc Piraszowicz, Andrus Dzieba przysięzny, Petro Huityn, Iwan Romaniszyn, Hryc Huityn, Semian Pihurowicz, Ianko Hinicz, Iakowiec, Hryc Kuczycz, Choma

[1]) Зрештою імена такі самі, як у N. LXXXVIII.

[2]) Реляция про арештоване *8/II 1469.*

Iaremin zięc, Wasil Trusko, Hrynio Chwastycz przysięzny, Andrzey Iacurowicz, Fedko Dziebin zięc, Paweł Smereka, Semian Chomin zięc, Iacko Przysięzny, Hryć Chwartyn, Wasil, Lewko, Maxim Wetyszkowiąt – de Grabowka; Ihnat Ostasczykow, Iwan Łazurykow, Iwan Ilczykow syn, Hryc Procyszyn, Iaremko Procyszyn, Andrus Pankowicz, Hryc Popowicz, Wasil Popowicz, Tymko Popowicz, Wasil Senzyczow, Choma Vłachowiczow, Les Iwaniszyn, Wasil Isniewiczow, Dmitr Dankowicz, Paweł Dankowicz, Tymko Pleskarzow, Hryc Pleskaczow, Prokop, Iwan Horbey, Iawor Stec, Paweł Dołbniewicz, Hryn Vłachowicz, Paweł Zołotaczyn, Mikuła Bednarz, Hryc Maciow, Mielnikow syn, — de villa Łukiew siue Zawoy; Stephan Vataman, Andrey Łazurow syn, drugi znowu syn Łazurow Wasil, Kuryłow Fedor, Trunkow syn Petro, Hryc Filow, Ilko, Iwan Iakubowiczow, Hryc Kuziow, Ihnat Kuzyn, Dmitr Kubaiow, Prokop Iacow, Maxim — de Rypianka; Roman Wołczek, Iakim Mielnik, Roman Mielnikow syn, Wasil Watamanow syn, Szugiera ze dwoma synami, Senio Lesiow syn, Paweł Wozny, Wasko Fedorkow, Vłaszyn, Tymko Zyła, Ławrowi synowie — de Wistowa; pop Łuczka, Isay Iaeykow, Dmitr Onyskowiczow, Hawrysz Andryszyn, Bełkowiąt Pilip, Senkow Fed, Hryniow Andrey, Hryniewicz Diak, Łuczka Filow syn, Iac Ławrow, Hryc Michaiłow, Iwan Senkow, Lucka Fedoryszyn, Wasil Sełemaiow, Prokop Popow, Fedorko Iakowcow — de Stary Vhrynow; Andrus Dudka, Hawiczow syn, Chomin pasynek, Andrus Filow, Olexa Kuinaszkow — de sorte Podmichale regali; Wasil popowicz, Kostykow setnik, Les Kostykow popowicz, Sawa syn Przewoznikow, Anton Matysczął — de eadem sorte Podmichale; Tymko Brynski, Halko Brynski, Vrban ze dwoma zięciami, zona Iakimcowa — de villa dicta Maidan; tum laboriosos: Stephanum Małyszkowic poponem, principalem latronum, seorsiuum concitatorem et centurionem, Wasio Bednarz, Fedko Zwarycz, Prokop Harhut knias z Michaiłem y Iwanem Buckiem — synami, Fedor Iuskowiczow, Petro Harhutow brat, Prokop Ory-

nicow, Wasil Onofridow, Ławer Onofridow, Iwan Kowalow, Iac Kowalewicz, Matiey Tynpocow (?), Les Kopkowicz, Roman Hryniow, Wasil Ławrow, Fed Michaiłow, Anton Łochyniow, Anton Barnin, Gieburyc Pacykow syn, Seniow Iwanik, Daniło Onofrydow[1]) — de villa Waszny Vhrynow siue Petranka; Hryn Melenow syn, Ihnat Mielnik — de Zagurze oppidi Kałusz; Marko de Kopanki — de villis ad capitaneatum całussiensem pertinentibus; Les Wasiczyn, Ihnat Ceguszow, Paweł, Petro Roskoczystego syn, subditos nlis Matthiae Bereznicki, Iwanis Leciow, Wiktor, Wasil Hołowiecki, Dmitr Onysczeikow, Iaca Makarowicza synow wszystkich adultorum gnosorum Bydłowskich subditos; atque nobiles: Iwanko Bereznicki. ktory był asawułą v popa grabowieckiego, Stephan Cepura Bereznicki, Dac Cepuryn Bereznicki, Iwan, Iwancio Hrysowięta — Bereznickie, Hryn Hryszowicz, Wasil Iwachniczyn, Stephan Dmisusyn — Bereznickie, eorundem principalium comprincipales, coodiutores contra statum equestrem fide fracta consurrectores, aliosque, tam praefatorum subditorum, quam nobilium, complices, ipsis de nominibus et cognominibus melius notos, postquam innotuerint, specificandos, ideo, — quia illi spreto legum diuinarum et humanarum timore, superioritate vero ordinis eqestris contempta, exempto fidefragi et rebellis Chmielniciy eundo sub hoc infelici anni praeteriti belli intestini tempore, vct mensibus septembre, octobre, nouembre, praecipue vero pop de Grabowka, Wasil popowicz Kostykowicz et Stephanus Małyszkowicz pop de Vhrynow collectis et coodunatis sibi multis hominibus licentiosis, fidefragis, christiani sanguinis siccariis et sanguifugis, vexillis expansis, armorum vario genere instructi, numeroso comitatu, aliquot nempe millibus praedonum stipati in villam Bereznica ac fortalitium eiusdem villae violenter inuadendo res omnes ibidem per protestantem, tam proprias, quam et suorum consanguineorum, ob repentinum casum ibidem relictas, vt pote:

[1]) Може бути й Onofrykow.

prochu kamieni osm, ładunkow nasypanych hakowniczych y muszkietowych połtora tysiąca, ołowiu sztuk trzy, kul kobylnych trzysta, muszkietow, ktore v chłopow powydzierali, osm, bęben, skrzynie etc. . .[1]), v Tymocha owocu na złotych dwadziescia y pięc zabrali, drugiemu poddanemu Fedorowi klacz wzięli, v Iędrzeia Piszczełukowiąt gumno dobre spalili, v Sawy Wathamana gumno y z domem spalili, gęsi siedmdziesiąt na valete pobili, ktorych się obiadszy, a miodem się lecząc, temulenti zamek budowny spalili eoque facto occasionem spalenia gumna przez orde za zniesieniem obrony praebuerunt, rebus et praeda potiti inter se dispartiti sunt; praenominatus vero Stephan Małyszkowicz, pop de Vhrynow, collecta licentiosa caterua, postquam de equirea protestantis ad villam Iasien ab impetu et depraedatione rebellium submota praesciret, ibidem iniendo apud subditos proprios protestantis ad custodiendum relictis equireae protestantis in numero nouem equas cum poledris inter alios segregatae suis asseclis in praedam distribuit; Wasil vero popowicz Kostikowicz de Podmichale famulos protestantis duos, nampe Bartholomaeum fabrum cum Simone filio in villa Zawoi ad Kałusza pertinenti repertos crudeliter cum suis coodiutoribus interemit; sicque iidem principales cum comprincipalibus non tantum praeda, verum et sanguine innocentum onusti, impunitate sceleris ducti praemissa omnia modo ac ordine suprascriptis perpetrati sunt, quo facto poenas legum facto condignas in se traxerunt, praenominati vero suprascripti nles Berezniccy in hisce omnibus obliti status et vocationis suae complicitatem et coadiutorium iisdem praebuerunt, ratione quorum etc. . .

Et in continenti personaliter stans mnlis regni gnalis prouidus Kosc Dziułziak de villa Nowica, authenticatus et iuratus, vna cum nlibus Ihnat et Hrehorio Bereznickie, sibi de iure adhibitis, publice libereque recognouit et quilibet illorum suo pro interesse recognouit, quia ipsi ad officiosam requisi-

[1]) Тут дальшій спис пропускаемо.

tionem suprascripti gnosi Iasinski feria secunda post dominicam Inuocauit pxme prta (*22/II*) ad bona oppidi Kałusza personaliter condescendebant ibidemque praefatum Iwanum poponem de villa Grabowka in carceribus, praefatas vero communitates villarum suprascriptarum in praefato oppido Kałusza penes gnosus Stanislaum Serebrynski, administratorem pro tunc eorundem bonorum, suprascriptum vero Wasil popowicz Kostykowicz de sorte regali Podmichale feria secunda post dominicam Rogationum pxme prta (*10/V*) ibidem in oppido Kałusza in vinculis et carcere praeuentis penes gnosum Ludouicum Woroszyło, bonorum eorundom administratorem, arestarunt et de arestis praefatis administratoribus notificarunt, de quo praesens relatio.

(*Ind. rel. castr. Halic. a. 1648—9, t. 141, p. 1597—601).*

CLI.

Катерина Лащова подає селян із Верхрати, Крупця, Брусна, Лосинця, Жиравець, Мазилів за грабоване у Фльорянові, Народї й ин. 9 н. ст. червня 1649.

[E] Feria quarta intra octauas festi sacratissimi Corporis Christi 1649 nlis Ioannes Szepinski nomine gnosorum Catherinae de Iaszczow Łasczowa, olim gnosi Georgii Łaszcz Nieledewski, consortis relictae viduae, bonorum oppidi Florianow, villarum Narol, Kadłubiska, Chyze eo pertinentium, et Ioannis, Alexandri, Stephani, Nazary, Casimiri, Francisci — Łaszczow, filiorum, contra laboriosos: Wasiuta Kniaz, Sidor Szyika, Wasko pop Czereczan, Proc Hayduk, Sawka Hryninow, Ilko Hałusczak, Andrzey Hałusczak, Koczułap Ostap mielnik, Sawka Moczyiow, Sienko Kowal, Misko Hayduk, Stanko Kowal, Michałko brat Kniaziow, Mudryk Ilko, Piaseczny Sien, Kniaz stary, Dimitr Baroskow totamque communitatem subditorum de villa s. r. m. Wirzchrzata, Christophori Koniecpolski,

palatini bełzensis, protestatus est ideo, — quod praefati subditi sub nomine Kozakorum rapiendi nacti occasionem, dum rebellis plebis numerosa caterua versus Zamoscium progreditur, ipsi ad bona oppidi Florianow per Kozakos expugnata nulloque praesidio munita subueniunt ibidemque rebus nonnullis vsui necessariis peruentis easdem omnes, nimirum in oppido Florianow: pecora, pecudes, sues, porcos bene saginatos, lebethes aheneos etc. . .[1]) receperunt.[2])

Та сама подає селян з Крупця за грабованє в Наролї і Фльоряновi: laboriosos: Iwana Tymczyszynego, Iacka Kniazika, Sienka Bułę, Miska Wasienkowego, Łuca Iwanowego totamque communitatem de villa s. r. m. Krupiec, tenutae Georgii Ossolinski, protestatus est ideo, — quod praefati subditi [як вище], ad bona oppidi Floryanow et villam Narol per Kozakos expugnata subueniunt, pecora, pecudes etc. . . receperunt.

Та сама подає селян із Брушна за нахід на Фльоріянів: laborsos: Iacko pop, Roman Moskwa, Iwan Pehło, Dynis Pehło, Mahyn Pehło, Tymko Parobiy, Hryc Parobiey, Ilko Fedynow, Iwan Kozina, Ihnat Cieszakow, Iacko Chomczak, Kniaz Brusinski, Iwan Dziadow syn, Wasko Mielnik, Misko Mielnik, Iwan Rewak, Iwan Korytko, Iacko Bukrey, Swiecz Drabek, Grzesko Głowin brat, Wawrzyniec Drabek z synem Stanisławem, Thomek y Woytek z synami, Iasiek Komornik, co v Kowala mieszka, Paweł Motyka, Misko Hayduk totamque communitatem de villa s. r. m. Brusno tenutae Georgii Ossolinski protestatus est ideo, — quod [як вище] in oppido Florianow pecora, pecudes etc. . . receperunt.

Та сама подає лосинецьких селян за нахід на Нароль: laboriosos: Andruszek Kasprzak, Thomek Iozwik, Iwan Makorow, Iwan Paluszczak, Andruszko Bubnik, Iacko Kasperkow, Klimko Biliczyn, Wasil Choroszkow, Stach Dudaley, Martyn

[1]) Далї пропускаємо.

[2]) В кінцї поданий спис, що хто з селян забрав; так і в дальших

Chazuk, Iwan Worona, Opryszek Stecko, Chwedko Kuzmin, Andruszkowi Parobiey, Iacko Kopec, Chwedko Szuszman, Kuzma Zozula, Iakob Rupik, Andruch Chazukow pasierb, Ochwotkowie, Andruszko Zezula, Choroszko, Karp Zezula, Zaręmba Nieckow, Andrus brat Iozwikow, Sutrzyk, Iwan Czerniak, Hryc Hawryłow, Oleszko Hawryłow, Ilko Olexin, Lewko Rarog, Oleszko Radzkiego, Nazarek, Sawka, Iwan Tkaczyk, Chwedko Czapik, Maxim Kosik, Kowiela, Szymanko, Chwedko Kniazyk, Iwan Szopiło totamque communitatem virorum et subditorum de villa Łosiniec magci Ioannis Zamoyski hria protestatus est in eo — quod ipsi dum Kozakorum turba de oppido Florianow ac villa Narol, Kadłubiska Chyze excedens Zamoscium sese submouit, ad bona Narol adinueniunt ibidemque omnia frumenta recipiunt.

Та сама подає жиравецьких селян за нахід на Фльоріянів і Хиже: laboriosos: Iwan Benko, Stecko Piczunik, Hryc Hładki, Wasko, Wasil, Tymko Szumada, Iwan Ianuch, Nestor Zuk, Lewko Stepanow, Sienkiewicz kusnierz, Wasil Sosenka, Iwan Midurynow, Iwan Baydak, Hryc Baydak, Kuzma totamque communitatem de villa s. r. m. Zyrawce tenutae Ioannis Zamoyski protestatos est ideo, — quod ipsi ad bona oppidi Floryanow et villarum Chyze per Kozakos expugnata subueniunt ibidemque pecora. pecudes etc. . . receperunt.

Та сама подає мазилівських селян за нахід на Фльоріянів і Нароль: laboriosos: Andruszko Iaroszyk, Iarẹmko, Hryc Andruszkowicz, Iwan Andruszkowicz, Petro Iaroszyk, Paweł Babicki, Marek Kosciow syn, Piotr Kosciow syn, Hryc Kosciow syn, Łucka Zyrawieckiego syn, Ziẹnko na Iaremkowym totamque communitatem de villa Maziły magci Ioannis Zamoyski etc. . .

(Ind. rel. castr. Bdz. a. 1649, t. 236, p. 635—651).

CLII.

Скарга на селян з Лукавця за спустошенє двора Концкого в Рудї. 9 н. ст. червня. 1649.

[E] Feria quarta intra octauas festi Sacratissimi Corporis Christi 1649 nlis Daniel Kącki protestatus est contra subditos villarum Łukawiec et Szytkow illris et magci episcopi praemisliensis, ratione per eos curiae sui protestantis in villa Ruda sub tempus interregni et incursionis deuastationis, rerum et supellectilium, pecorum, pecudum, frumentorum, faeni, arborum pro aedificiis deuectorum, porcorum, saginatorum receptionis.

(*Ind. real. castr. Bełz. a. 1649, t. 236, p. 691).*

CLIII.

Станїслав Лінніцкий жалїєть ся на шляхтиців-Русинів Вітвицьких за розбиваня. 10 н. ст. червня 1649.

[E] Feria quinta in octaua festi sacratissimi Corporis Christi 1649 nlis Stanislaus Lipnicki contra nles: Basilium Witwicki, principalem, tum et alios in numero septem de nominibus ad praesens ignotos — Witwickie protestationem fecit in eo, — quia ipsi, cum essent fidej ritus graeci, dubia spe dominandi ducti, animo nocendi studioso, dum Scytharum et rebellium velitum grassabatur licentia, nestitur quo, ardentes odio in fidem catholicam feria secunda post f. s. Martini (*16/X*) anno prto ausi sunt viam publicam obsidere, protestantem, salutem fuga seruantem, intercipere, personam nobilem verberibus officere, res . . . . recipere; ipsumque protestantem in via prostratum interimere voluerunt.

(*Ind. rel. castr. Zydaczou. a. 1649 50, t. 40, p. 390–1).*

CLIV.

Ухвала соймика в Белзї 11 н. ст. червня 1649.

My dignitarze, vrzędnicy y wszystko rycerstwo woiewodztwa Bełskiego, przychylaiąc się do vniuersału wielmoznych vrodzonego (!) ich imci panow: Ianusza Prusinowskiego, podkomorzego bełskiego, Alexandra Stanisława z Bełzca Bełzeckiego, starosty grabowieckiego, Thomasza Iąnkowskiego z Karnkowa, sędziego bełskiego, na relacyinym seymiku die 8 martii anno praesenti, seymem coronationis serenissimi principis moderni złozonym, od nas obranych na to, aby nam imminentia reipubcae pericula do wiadomosci podawszy, seymik w Bełzie dla obmyslenia securitatem publicam złozyli, — za vniuersałem tedy przerzeczonych ich mciow pp. commisarzow na mieysce publiczney consultacyiey, do całosci rzptey należące y zwyczaine, maiąc od ich mci y z inszych stron dobrze wiadome wszytkim in visceribus patriae szerzące się niebespieczenstwa, tudziesz za pobudzeniem listownem i. w. imci p. woiewody naszego bełskiego, pro die vndecima iunii, mensis praesentis, ziechalizmy się, y ziechawszy się obuiando indemnitate rpcae et periculis od swawolenstwa Kozackiego, per coniunctionem armorum z ordą następuiącego, y aby patriae integritas et tranquillitas woiewodztwa naszego, tak interna iako y externa, wcale ad pristinum statum mogła przysc, za zgodą spolną vchwalilizmy zołnierza powiatowego koni 300 z woiewodztwa naszego Kozakow, a na kon towarzystwu po złotych czterdziestu naznaczamy.

Do ktorego y tych regimentarzy oprosilizmy: wielmoznego imci p. Ianusza (Prusinow) skiego, podkomorzego bełskiego, ktorego pu(łkownikiem) postanawiamy, imci p. Mikołaia, (na Nieledwi) Lascza, imci p. Iozepha Branickiego, — ktorych vprosilizmy, aby quam celeriter in tam praegnanti rpbcae necessitate z wrodzoney przeciwko oyczyznie miłosci ludzi rycerskich takich, ktorzy by in omni patriae euentu vmieli digni-

tatem woiewodztwa naszego piastowac et in visceribus woiewodztwa naszego propter omnem casum zostawac i obozem tam, gdzie imci p. pułkownikowi videbitur, pro necessitate in finibus tegosz woiewodztwa stanowił się, a nie w stanowiskach odpoczywał. I cisz ich ma pp. rothmistrze, y chorągwie ich tez, skoro by się krol iego mosc ruszył, za wydaniem wici trzecich na pospolite ruszenie, wespoł przy pospolitym ruszeniu woiewodztwa tego, isc maią.

A ich mosc pp. rothmistrze y towarzystwo dla lepszego porządku y skarg, ktore by się mogły pod ten czas zaciągowy znaydowac, aby się zadna insolentia nie znaydowała, ale wszelaka sprawiedliwosc vkrzywdzonym podług artykułow woyskowych była odprawowana przez imci p. połkownika, na to do siebie, y ich mciow pp. rothmistrzow y starszymi towarzystwa, y iako imci p. połkownikowi będzie się zdało, wezwanych, aby tamze przez ferowane sententiie ich mciow był termin sprawiedliwosci zaraz exequowany.

Kuchennego imci p. pułkownikowi pięc tysięcy złotych polskich, ich mciom zas pp. rothmistrzom, aby zupełna kompanią mieli, obliguiąc ich mciow po złotych dwa tysiąca. A iesli by nie zupełna companie zaciągneli, a zołd będzie wzięty na całą chorągiew, tedy go ich mosc wrocic powinni będą woiewodztwu na seymiku, po expedycyiey blisko następuiącym.

Ktorym to ich mciom pp. rothmistrzom y companiom poczynac się ma służba od popisu, inkludowawszy w cwierc dwie niedzieli nasiągnienie, y służba ta iest ich mciom przypowiedziana na dwie cwierci, za takowym ze zołdem, ktorą ich mosc continuowac powinni, okrom tego, iesli by woiewodztwu tego służebnego zołnierza nie potrzeba było; tedy ich mc pp. rothmistrze, wysłuzywszy cwierc iedną, chorągwie zwinąc powinni będą.

I ciz pp. rothmistrze po wzięciu pieniędzy maią się potym we dwie niedzieli na popis stawic na mieysce, przez ich mciow pp. commisarzow naznaczone, ktorych sobie praesenti laudo naznaczamy y vpraszamy ich mciow: imci p. starostę

bełskiego, imci p. starostę grabowieckiego, imci p. sędziego ziemskiego bełskiego y imci p. Marcina Brzezickiego, pisarza ziemskiego bełskiego.

Stacyia y chleb temu powiatowemu zołnierzowi ze wszytkich woiewodztwa naszego Bełskiego dobr nalezec ma, na ktorą iednak stacyią ich mc p. zołnierze powiatowi powinni będą wybierac według ordinansu woyska kwarcianego; a mieysca na siągnienia ich mciow pp. rothmistrzom przez imci p. pułkownika rozdane bydz maią.

A iesli by tesz pod te chorągwie teraznieyszego zaciągu, ktory obywatel woiewodztwa naszego Bełskiego zaciągnął się y pieniądze służebne na zaciąg wziął, a tym czasem pospolite ruszenie nastąpiło, tedy ten zaciągniony slachcic pod tąz chorągwią przy poczcie swoim ma konia osadzic, y onego przed imcią p. połkownikiem popisawszy y attestacyią otrzymawszy, tegosz przysadzonego poty, poki pospolite ruszenie trwac będzie powinien osadzac.

A na tego zołnierza vchwalonego pozwolone troie podymne saluis abiuratis, desertatis et conflagratis, y czopowe do tego, ktore ich mc pp. szafarze, ysz nie wszytkie pierwsze wybrali, tedy wybrawszy, aby na tego zołnierza obrocili. I do tego podatku wybierania podymnego poborcę imci p. Władysława Siestrzewitowskiego, komornika granicznego bełskiego, vprosilizmy, ktory praeuio iuramento podatki te wybierac powinien według laudum tak rocznego y tym porządkiem oddawac pieniądze ich mciow pp. rothmistrzom za quitem ręcznym ich mciow pp. rothmistrzow, a quity te maią bydz przyięte [od] woiewodztwa za okazaniem onych.

Temuz imci p. poborcy solarium, za prace tez imci, iako in primo laudo, naznaczamy. Podatki te podymnych aby wydane były za tydzien ab actu praesenti, a do dwoch niedziel aby były wydane (sic! wybrane?).

A isz wiele na tym mieyscu gdzie metropolis sama, miasto Bełz, woiewodztwa naszego, y zamek bełski aby był obwarowany, samemu tedy miastu y zamkowi bełskiemu na obwa-

rowanie municey z łonu kazdego woiewodztwa naszego y powiatow do niego należących — po złotemu iednemu vchwalamy, ea conditione, aby za wiadomoscią imci p. starosty bełskiego robotnik, ktory by na to miał bydz zaciągniony, był podany.

Do ktorego łanowego wybierania imci p. Pawła Poławskiego vzylizmy, a imci p. Samuela Palanowskiego dozorcą tey municyiey obrali y vprosilizmy. A te pieniądze aby ich mc p. poborca ni nac inszego nie obracał, tylko na municyią samego zamku y miasta metropolim woiewodztwa Bełskiego.

Przy tym to miec chcemy, aby zamek był opatrzony y komory aby były pobudowane y pozwolone na deposit ich mciom pp. obywatelom woiewodztwa naszego.

A te łanowe podatki po wydaniu podymnych naydaley in duabus [septimanis] aby wydane były sub iisdem poenis iure descriptis. Solarium poborcy od wybierania łanowego tak, iako y poborcy podymnego, to sobie obwarowawszy ich mc, aby grod odprzysiąg ab desertatis et conflagratis, więcey nie wyciągał od iuramentu nad groszy pięc z wydaniem extractu z pieczęcią; a in quantum by grod nie chciał wydac przysięgi za tez solarium groszy pięciu, tedy przed imcią p. poborcą maią iuramenta odprawowac, y takiey wagi maią bydz, iako w grodzie wykonany.

Do municyiey tedy takze metropolim aby tez y mieszczanie ciz bełscy przynamniey się podwodami przyczynili, y z włosci miastu należącemi. Rowy przeciwko placom swoim aby ciz mieszczanie wyrzucili, a puste place za zpezę naszę.

Do tegosz podatku troyga podymnego powinni dac popi po złotych szesci do rąk imci p. poborce wybieraiącego podymne, przy tymze podymnym.

Gospody z vrzędu imci p. starosty bełskiego absque vllo solario aby według affectacyiey kazdego z ich mciow et iuxta proportionem personarum rospissowane były.

Sprawiły to y wymogły wysokie merita, koszty y odwagi y w roznych okazyiach znaczne przysługi imci p. Ianusza Pru-

sinowskiego, podkomorzego bełskiego, w sercach naszych braterskich, ze iure merito takowych przysług imci w woiewodztwie naszym vnanimi consensu zgodziwszy się na to, abysmy onemu summę dziesięci tysięcy, dawne retenta czopowego, przy nim zatrzymane, a swietey y niesmiertelney pamięci krolowi polskiemu Władysławowi czwartemu nigdy in vim gratitudinis assignowane, darowali, iakosz y praesenti consensu nostro et fraterno amore daruiemy.

A iz tesz z woiewodztwa naszego in obsidione Zamoscia pod czas incursiey nieprzyiaciela zostawaiąc, in fidem woiewodztwa wszytkiego wzięli byli naprzod z rąk p. łowczego bełskiego złotych 500, tedy summy te obiedwie, tak imci p. sędziemu, iako imci p. łowczemu teraznieyszemu z czopowego ich mc pp. szafarze niemieszkanie oddac y zapłacic maią [1]).

A isz selus diuini amoris w sercach obywatelow woiewodztwa naszego zawsze exazdet, a panny zakonne conuentu ordinis praedicatoris s. Dominici infausta clade per ignem, za miastem Bełzem fundowane, są zniesione y klasztor ich in ciuerem redactus est, — na budowanie tedy kościoła y klasztoru tym pannom zakonnym złotych 600 polskich daiemy, daruiemy, a dac z czopowego pp. szafarzom za kwitem panien naznaczamy.

Miasto Bełz ysz pod czas incursyiey tatarskiey y kozackich w posrodku nieprzyiacioł wiary erga rem publicam dotrzymało, a pectoribus ciuium insulty hostium y znozny (?) wstrzymało, — ex benignitate nostra resztę troyga podymnego złotych polskich trzysta, o ktore bannityia na nich w sądzie kapturowym otrzymana iest, onym odpuszczamy, Takze od podatku czopowego po expiracyiey, libertacyiey a festo s. Francisci in anno 1648 pxe prto asz do swięta Narodzenia Panskiego, ktore miało isc, tych ze mieszczan vwalniamy.

---

[1]) Тут, видно, пропущено позичку від судї.

Za miesczany sokalskiemy ysz iest wniesiona intercessyia, condolendo ipsorum calamitati, resztę złotych sto siedmdziesiąth y pięc troyga podymnego tak rocznego, o co nà nich bannicyia iest otrzymana, opuszczamy y wolnemi ych czyniemy.

A zeby ta vchwała nasza robur et firmitatem miała, y zaden niewiadomosci pretendował, zlecilizmy imci p. Piotrowi z Łubnice Kruszowi, marszałkowi na ten czas koła naszego, ręką swą onę podpisac y do akt grodzkich bełskich podac.

Działo się w Bełzie na seymiku, w kosciele oycow Dominikanow, gdzie się seymiki odprawowac zwykli, vndecima iunii 1649.

Piotr Krusz z Lubnice, marszałek koła rycerskiego. Locus sigilli.

(*Ind. rel. castr. Bełz. a. 1649, t 236, p. 754—63, obl. 12/VI*).

CLV.

Ян Лїпский подає селян з Жиравець, Любичі, Верхрати, Тенятиск, Любелї, Брусна, Крупця, Переорська за нахід на Липсько, Белзець, Липє. 12 н. ст. червня 1649.

[E] Sabbatho post octauas festi sacratissimi Corporis Christi 1649 gnosus Ioannes Lipski, bonorum oppidi Lipsko et villarum Lipie, Bełzec aliorumque eo pertinentium heres, detulit protestationem contra homines et communitates, vct: Artym Łucyk, Senik Lesny stary, Łysy Stecko, Picanik Hryc, Iwan Bałbakow, Iwan Szymczyszyn, Bochow Kosko, Chwedko Ickow, Choma Iurka Pereworowa, Semkownina Senik, Kusnierz Iwan, Piotr Preworow, Tymko Szydkowicz, Artym Szydkowicz, Procyk Kaczmarz, Hryc Iureczkowa Iwaszka, Popow Andrey, Capik Michałko, Capik Carp, Wasko Sosonka, Tymko Sumayda, Iwan Szumayda, Hryc Szumayda, Hawryło Borysow, Sen Telczyn, Chordiy Iwan, Łucko Seniow, Kusnierz Hawryło, Hara-

sim Iaskowicz, Tymko Nazarowicz, Iwan Puzyk, item Iwan Prozyk, Mackowiec Andrzey, Iacko Zukow, Micko Zukow, Iwan Hayduk, Olechno Iwaniszyn, Iarmoł Senkow, Zołnierz Ławryk, Charko Ławryk, Andrzey Grzeszczyk, Iwan Klimkowicz, Ilko Misierow, Olechno Iwaniszyn, Radko Iaczczyszyn, Lewko Stepaniszyn, Kuzmin Sidor, Matwiey Trciszewicz z synami, Hryc Bezdenczuk, Andrzey Misiow, Stecko Greskowicz, Tymko Putyk, Nicko Hazarowiczow, Matwiey Łopało, Panasowiec Lewko, Chwedko Lewkowicz, Iwan Olexin, Iwan Szumaydyn, Wasko Kroszyszyn, Zich Vsaczkow, Lesko Woskonczyc, Hryc Baybakow, Łucko Hołubiecz, Milko Powszok, Trusz Tkaczow, Kosc Szumczow, Posko Pasternaczek, Iasko Bednarz, Andrzey Wasiow, Zukow Nester, Hryc Misał, Klimko Iwanuskow, Klimko Iwanczyc, Iacko Panasow, Andrzey Lewkow, Iwan Kudryk, Ilko Waskow, Posko Ickow, Iwan Lichotczyszyn, Michałko Szymczyszyn, Hryc Markowicz, Andrey Cekanik, Lewko Smaley, Andrey Smaley, Lewko Babin, Sen Charkow, Hryc Tywon, Hryc Szelka stary, Misko Szylczyn, Andruszko Szylczyn, Panas Mielnik, Andrey Mielnikow syn, Iacko Mielnikow syn, przy tym wszystka gromada, ktorych oni imiona y przezwiska lepiey wiedzą, bonorum villae Zyrawce s. r. m. tenutae magci Ioannis in Zamoscie Zamoyski, capitanei calussiensis, subditos; et Hawryło Czarmiszek, Wasko Moskowicz, Leśko Kowal, Pawliszyn kowal, Iwan Czuryło, Iwan Chaycz, Ilko Pauch, Petro Kaluzka, Hryc Hipko Pułtoryn, Andruszko, Chodor, Onuśko, Domsza, Olesko Karandym, Iwan Moskowicz, Iwan Chazyn, Tymko Goga mielnik, Iwan syn Gogacow, Tymko Gogacow, Tymko Łukisza, Iwan Wasczyszyn, Demko Wasczyszyn, Hryc Chromy, Hryc Burynczyn, Iwan Telczuk, Hryc Kurnyk, Woytko Szynkarz, Chwedko Ostapiszyn, Iacko Hulczyn, Stecko Hurynow, Iwan Galinski, Andrzey Drzuszak, Andrey pop, Iacko Seniszyn Blisczak, Matwiey Mielnik, Łuc Duszłow, Worwolik, Mis Iakubow, Nochum, Stecko Moskowicz, Wasko Chreptikow, Petro Iankow, Woytko Dusiłow, Iwan Smietanka, Kunacz Mikulicz, Demko Zapawka, Panko Tyrym, Chwedko Chliwczyn,

Andrey Swelak, Iwan Prilichin, Kucowych, Kolinowych, Iacko Kiczoła, Kuc stary, Kucow Wasko, Luc Kucow, Hryc Kuczow, Chwedko Waszczyszyn, Iwaniec Waszczyszyn, Rudkowi synowie, Iwan Czuryło, Tymko Kukiczy, Stecko Lisczyk, Iwan Lisczyk, Iacko Seniszyn, Tymko Sabułda, Sen Krywonos, Hryc Vstanny, Maxim Zołoczko, Andrzey Ias, Iwan Terekusz, Hryc Kiciakow, Tymko Kulisza, Hryc Kiczalin, Iwan Rudkow, Chwedko Rudkow, Matwiey Rudkow, Matwiey Klczyn (sic!), Paweł Tołoczko, Stecko Tołoczko, Andruszko Błazkow, Iwan kniaz Lubiczki, Macko Iankow syn, Woyto Iakubow, Mis Iakubow, Stecko Kalinow, Iwan Kalinow z bracią, Iwan Szucczyszyn, Łaśko Puczczyszyn, Stecko Zakowiec Cherst, Stecko Wasilewicza Chwedka, Tymko Wasilewicz, Iwan Kordyk, Hryc Kniazyk, Tymko Kniazyk, Andrey Sirotyn, Iwan Wuyczyn, Iwan Chwedczyszyn, Tymko Chwedczyszyn, Semko Dacko, Stecko Hoszyn, Hryc Dackow, Ihnat Prymiszyn, Iwan Waszczyszyn, Hawryło Tkacz, Anton Woronicz, Hryc Puteryn, Tymko Puteryn, Chwedko Puteryn — bracia, Nazar Boczanow, Iwan Dawidyszyn, Iaremko Łucow, Hryc Vhrynow, Stecko Łucow syn Vhrynow, Matwiey Sidorow, Sidor ociec iego Cherst, Olexa Chorkawiec, Sen Korolkow, Wasko Chreptych, Andrey Swoydziak, Iwan Seniszyn, Iacko Seniszyn, Iwan Czuryło Cherst, Łuc Walkow, Tymko Walkow, Iaremko Łucow, Maciocha Lechowicz, Hryc Łuczyn, Lesko Szapryczka, Tymko Iwanicz, Tymko Chylik, Lewko Kondradow, Iwan Kucow, Tymko Woytow brat, Onusko Iurinow zięc, Wasko Bednarczyk, Iwan Cholowka, Ilko Pryimicz, Olexa Szwiec, Sobek Tasiiow syn, Petro Zakowicz, Dynis Byłoczysow, Iwan Hrycczyszyn, przy tym wszystka gromada bonorum villae Lubycza s. s. m. tenutae magci Ioannis Zamoyski, subditos; atque Iwan Nazarow, Wasko Nazarow, Iwan Kusczyszyn, Andry Kusczyszyn, Łazarkow, Misko Iusin, Wykot Andreiow, Iwan Wasilinkow, Roman Wasielinkow, Mis Suchan, Chwiedko Suchan, Kuzan Czerbalik, Hryc Steczynow, Mis zięc Harasimow, Iwan Naliwayko, Chwedor Senczyszyn, Sen Senczyszyn,

Choma Kupiar, Dmiter Iwanikow, Sen Głuchyn, Milai Steckow, Andrey Steckow zięc, Iwan Kułosa, Wasil Kulik, Chryc Kuczołabyk, Andrey Oleśko syn Czabanow, Mis Pikosiow, Miś Kityłow, Dacko Kityłow, Stecko Kityłow, Michałko Steczynow, Martyn Moskwiszyn, Karp Moskwiszyn, Demko Iwanow, Ilko Hałuszczak, Demko Osieykow, Panko Alesczykow, Kuryło Alesczykow, Hryc Tkacz, Stecko Czerbalik, Harasym Puda, Demko Daniłow, Iaremko Kuchta, Hryc Kowal, Macko Steckow, Dacko Prima, Iacko Chwediuszyn, Wasil Płotycz, Sen Płotycz, Roman Zosczyn, Petro Iwankow, Stecco Śknita, Iacko Dawidyszyn, Chweza, Wasil Danch, Dmiter Mielnik z synami, Ostap Mielnik y z synami, Iwan Bastruk, Paweł Kamłay, Ihnat Michałow y z synami, Paweł Siteczyk, Sawłonik, Iwan Puryk y z synami, Wasko Zakruta, Paweł Czuch, Chwil Kusielka, Iwan Suchawczen, Iwan Suchy Błazek, Lewko Typin, Iwan Sidorow, Iacko Mosniga y z synami, Chwedko Litwin, Walko, Roman Tkacz, Wasko Moczy, Maxim Naza, Stecko Moczey, Olexa Kutt, Senio Noga, Iacko Pawliniec, Karp Lewczyn, Lewko Czyzyk, Iwan Ozysik, Anton Tokarz, Stecko Kiśćiakow, Dmiter Podobiaka y z synami, Stecko Popowicz, Panko Maszuch, Chwil Kisczaczak, Hawryło Czelerzonik, Iacko Basin, Hryc Suchosień, Ławryk Czopikow, Dacko Naza, Homilian Wąsielakow, Hryc Masniga, Ostap Mielnik, Wasil Pikocznikow, Olesko Mudyk, Sawka Maciey, Tymko Szuper, Wasil Plutycz, Demko Osieykow, Dimiter Siczyn, Iwan Kurek, Pawelczuk, Iwan Mazuk, Iwan Sachwrzyn (!) Hryc Sachwrzyn, Harasim Karczmarz, kniaz Wasiuta, przy tym wszytka gromaga bonorum villae Wierzchrzata s. r. m. tenutae magci Christophori Koniecpolski, palatini bełzensis, subditos; tum Petrum Rysiak, Wasko Hirko, Hawryło Bozyka, Iuran Ihnata, Ciołko, Czerowych, Woyt Kuc, Iwan Chwedczyszyn, Łuc Siwien, Stecko Kołbien, Iarosz Wasczyszyn, Mocuk Wasczyszyn, Siemko Stecko zięc, Punkow Anton, Iwan Masnigow, Andruszko Rey, Chwedko Palenczyk, Iusko Ksienin mąz, Łuc Kuciow, Kuryło Bołczyk, Choma Łutykow zięc, Hayda Stecko, Ihnatowe syno-

trzy, Stecko Rozwałka, Mis Raskow, Lewkowego Stecka syny, Iutam Chrycow syn, Andruszko Baran, Dmiter Ilczyszyn, Wasko Hirczyn, Plecyk Macko, Czewure syny cztery, Łuc Rysaczyk, Piotr Ryzawko brat iego, Dyrczyn źięć, Mis Pryszczow, Woytowa, Stecko Maruchnin zięć, Piotr Czerow, Chwedkow zięc, Iaremko Dutko, Macko Chwedkow, Hauryło Swietucha, Siemko Pietruw syn, Rebutowe syny dwa, Łuczyszyn syn, Iwan Orasiow zięc, Wasko Paleczyn syn, Matwiey Ciołko, pop, Stach Mielnik, Szymek Mielnik, przy tym wszytka gromada villae Teniatyska s. r. m. tenutae magci palatini bełzensis subditos; nec non Wasięko Kniazik, Magura Chwil, Chwedko Rozeniecki, Chwedko Zaiąc, Timko Ciesla, Weretycha, Karp Mielnik, Iwan Rozeniecki, Kuryło Młynarz, Lewko, Ferenc z synami Demkiem y Fedkiem, Sieniucha Basnianka, Karp, Iwan Tymczyszyn z trzema bracią, Michan, Milian Stolarz, Krupa Mielnik, Iwan Tokarz, Tymko Szwiec, Ihnat, Szymko, Zubicka, Ilko, Misko Ciesla, Tryl, Szczybło z synami swemi, Sidor, Hryc Winiarz, Ławrynowi bracia Iasko, Lewko, Iwan, Iacko z synem swym, Lewko, Hryc, Chwiedko Niedomon, Starodub, Iwan Popowicz, Chwedko Zemla, Iwan Dziak, Drypliny synowie, Iacko, Philip, Iusko, Hryc, Stecko, ktorzy się wiezo od Kozakow wrocili, Iwan Phil, starostą lubaczewskim się mianował, Piotr, Panko Machnik, Iwan Krupa piwowar, drugi brat iego Iwan, Hryc Draś, Petro Mielnikow syn, ieszcze między Kozakami, Klimko Piekarzow syn, Hryc Senkow syn, Sułkarowy synowie Stecko y Iwan, Hawryło Smieciuch, Andrzey Ołowiarz syn iego, przy tym wszytka gromada oppidi Lubella s. r. m. tenutae magci Georgi Ossolinski subditos; deinde Iacko, Anton — Tywonowie obydway, Matwieiow trzech, Lewko, Chwiedko, Iachim, Hrynko Strachay, Michałko, Hryc, Stepan — Mielnicy braci trzech, Wasil, Paweł — bonorum Zukow s. r. m.; itidem Wołosikow dwa Ihnat et Hawryło, Roman Moskwa, Iwan Rewaczyk, Iwan Kosubiak, Semko Kosubiak, pop Starosielski, Iacko Gregori Głowin brat, Pechłow dwa, ieden Iwan, drugi Hryc, Parobieiow dwa, Stecko y Ha-

wryło, Ilko Fedynow, Iwan Kosina, Iwan Fronckow, Ihnat Czesakow, Ławryk Drabek, syn iego Stecko, kniaz Iacko Chomczak, Iwan Dziadow syn, Wasko Mielnik, Misko Mielnik, Wasko Mierwicki, Iwan Szewcow syn, drugi syn iegosz Tymko, trzeci syn iegoz Andrzey, Lawrych ociec ich, Iwan Komornik, Iwan Kowitko, Iacko Bagrey, Paweł Motyka, Misko Hayduk szołtys, Fedor Szołtys, Artim Szołtys, Iwan Szołtys, Wasko Szołtys, Iwan Szumczakow, Proc Pankow, Wasko Pankow, Kureło, Iwan Iaremkow, Hawryło Huczko y synowie dwa iego, Olesko Kowal, Tymko Mielnik, Iaremko brat iego, Ihnat Mierecznik, pop, Wasko Popowicz brat iego y synowie dwa, Iwan Szułik, brat iego Nazar, Iwaś, Zienko Szutyk, Iusko, Daniłko, Andruszko syn iego, drugi syn iego Choma, Sienko Chrabiec, Iwan Chwal, syn iego Własz yn, Hryc Briniak, Misko Kostuk, Kostiuk Tymko, Iwan Kutyczyn, Iwan Gałaguz, Chwedko Hanusin, Iwan Lis, Iwan Kramar, Maxim Kozubal, Fedko Dołhanczyk, Po[po]wicz Własz yn, Daniło Legieznik, Andruszko zięc iego, przy tym wszystka gromada villae Brusno s. r. m.; itidem Wasiенko, Tymczy synowie, ieden Ichnat, drugi Hryc, trzeci Ilko, Kniazikowie — ieden Iacko, drugi Siemko Buła, Sawka Iurkow, drugi Ihnat Iurkow, Andrzey Makuch, Lewko Magura, Ławryk, Dmiter, Łuc, Stecko Kozarz, Tymko Gontarz, Hryc Czuryłow, Hryc Rzeznik kniaz, Semko Kniaziow syn, Daniło Tereszkow, Misko Popow, Iwan Doroszyszyn, Hryc Balkow, Iwan Kordzin, Matwiey Kostenie, Melech Choroszkow, Waśko Pietrzykow, Łuka Lewczyszyn, Iwan brat iego, Iacko Wołoszow, Stecko y Iwankow, Mielnik, Wawryk Bunywaw liesny, Wasil, Daniło, Matwiey Sawczyn, Iwan Grutka, Hryc Liewczyszyn, Hryc Trybyl, Stas Harasimow, Wasko Łosz, Hawryło Łabin, Iwan Smolin, Iwan Markow, Hryc Dołhan — villae Krupiec s. r. m. tenutae illris cancellarii regni supremi de tribus villis subditos; ad extremum Michałko, Wasko Kucay z synem Waskiem swoim, Andruszko Tracz y zięc iego Sienko Kuniczka, Petro Dobrowski, Iendruszko Dobrowski, Iasko Zub y z synami Iwan i Sawka, An-

druszko Romaniec, Iadąm, Andruszko Burdelik, brat iego Wasko, Baranowski Ławryszko, Chwedko Rutko, Hryc Puszkarczyk, iego brat Karp, Chwedko Caesar, Iwan Burak y z synami Cwietkiem y Simkiem, Tymko Tkacz, Iwan Puszkarzyk, Andruszko Sendziak, Ostap Płuty, Iadam Polak, Ilko Wychcorz, Demko Sara, syn iego Wasko, Wasko Tepeza, Hryc Swietko, brat iego Semko, Iwan Łuczko, Iwanko Głuch, Hryc Nalewayko, Chwedko Gil Nalewayko, Andruszko Masluchow, Michałko tywon Kurta, Dmiter Hruszka, Andruszko Kuchta, Hryc Dobek, Iwąn Maley, Ihnat Czernat, Demko Kopey, Cwedko Woytow, Ławryk Woytiszyn, Miścio Klimiszyn y z synami Ilkiem y Hrycem, Woyt Hołub Artym, Łuc Kotyk, Olesko Sulniczak, Kuryło Gil, Ławryk Sulnik, Chwedko Szewc, Harasim, Wasko Pocekwa, Iwan Bartnik, Choma Kowal, Kupicz Misicha, Chwedko Picow, Iwąn Klim, Łasko Abramkow, Iwan Lipko, Secko Biehun, Wasko Bednarz, syny iego Wasko y Olesko, Piotr Puszkarz, Andruszko Partyka, brat iego Iwan, Wasko Lisko, syn iego Iwan, Artym Kunica, syny iego Semko y Ihnat, Chwedko Fedor, Kupicz Zedana, Andruszko Bilik, Michoniwa Ołuba, synowie iego Chwietko y Iwan, Wasko Fedynka, Andrzey, Misko Leśny, Andruszko Kaliczyn, Andruszko Kowalczuk, Sobko Kaliczyn, Hryc Breczko, brat iego Andruszko, Pietro Drabin, Daćko Drabiey, Iwan Michał, Harasim Zuk, Pedor (!) Caryk, syn iego Hryc, Chwedko Tywoniszyn, Andruszko Olexin, Bartko, Hryc Chudy, Chwedko Kisiel, Kuzmo (!) Mielnik, Ihnat Mielnik, Matwiey Mielnik — villa Przeorsko gnosi Andreae Lipski subditos aliosque ipsis melius notos, omnes insimul inculpatos, ideo, — quia praefati homines sub tempus interregni, cum castrorum Pilauicensium, in quibus omnis ciuium regni spes, omnis securitas, omnis patriae honor ed decus reclinaret, rescissent secessum, nec non rebellisantium in limites palatanatus Bełzensis progressum audissent, illico facta inter se mutua conspiratione alios plures homines numerum duorum millium excedentes congregarunt, iisque congregatis sub titulo et praetextu Kozakorum tempore vesper-

tino vel ferca sexta post f. s. Michaelis Archangeli (*2/IX*) oppidum Lipsko more hostili sublato clamore et excitato bombardarum strepitu feroces et inopinate inuadunt. Cum vero subditi protestantis in eodem oppido cum aliis hospitantibus protunc ad tutiora loca causa effugiendi imminentis periculi conferentibus existentes tanta exciti inopinata violentia quoque modo necessaria defensione impetum ipsorum reprimi curarunt, en ecce ipsi inculpati locos ad euadendum commodos tum et vias publicas circa oppidum Lipsko vndique a longe ita cinxerunt et obsederunt, vt quemlibet effugere conantem capiebant, occidebant, at trucidatis autem res, vestes, pecunias recipiebant. Tum demum subsequenti tempore e turmis et cateruis postium in palatinatum Bełzensem iam aduolantium subsidiarios ad explendum nefarium votum suum aceruarunt coniunctisque viribus vi maxima oppidanorum viribus non valenti fossam oppidi et vallum morte multorum defendentium aggressi et adorsi sunt. Tandem postquam ipsum oppidum aedificiorum praestantia et hominum vtriusque sexus multitudine opibusque plenum et conspicuum in praedonicae gentis venere potestatem, mox caedem maximam hominum innocentum atque rapinas rerum dicunarum et humanarum tyrannico modo exercerunt, alios crudeli feritate necarunt, alios ex pixidibus longioribus occiderunt, alios immani martyrio truciderunt (sic!), pueros vero paruulinos in partes alios lacerarunt, alios dissecarunt, nonnallas eximias puellas mutuo cum matribus complexu iunctas frustra tutantibus et lachrymentibus anxiis matribus indignissime rapuerunt et Veneris ludibrio coegerunt, templum, vestes, arma, pecunias et ornamenta in vim praedae et spolii diripuerunt, caetera inauditae immanitatis genere difficili recensere, quando quaecunque crudelitatis facinora cum his conferantur, ne minima quidem ex parte aequare possunt, vno verbo, nec aetati nec sexui, nec focis et aris pepercerunt, cadauera in sepulchris conseruata disiecerunt, ad extremum totam oppidum funditus combusserunt, quae perpe-

trata ad meliorem demonstrationem regestro, licet non omnia, aliqua tamen ex parte visum est hoc loci recensere.

Miasta Lipska szkody. Osady spalono dwiescie trzydziesci y pięc, winnic sto, słodowni y browarow pięćdziesiąt. Thomasza Adamczyka, burmistrza, komornika samowtorego, czeladzi pięcioro zabito . . .[1]) Grygiel burmistrz zginął y syna takze zabito; Iagniescze Suchankowi syna y komornika; Iadama Szewca, zonę iego, synow dwoch y corkę iednę y zięcia z dwo[y]gi dzieci; Andrzeiowi Brusinskiemu winiarza z winiarką y czeladnikiem zabito; Ferenca y syna iego, komornika z zoną; Iakubowi Zarębie komornika y zone iego y dziewkę służebną zabito; Andrzeia Dzykana samego z zoną, czeladnikiem, zięcia, kucharkę, komornika z zoną; Stanisława Łobozyka samego y synow trzech, komornika z zoną, czeladnika, kucharkę; Woyciecha Kusnierza samego y zonę iego, synow trzech, dziewek dwie, komornika z zoną, parobkow dwoch; Simona Idzika krawca samego y zoną iego, synow trzech, czeladzi troie, dziewek dwie, prządke, kucharkę pozabiiano; Wawrzka Rzesnika samego y zonę iego, synow pięc, corek trzy, komornika y z zoną, kucharkę, parobkow dwoch; Iadama Mika samego y zonę, synow trzech, corek trzy, komornikow dwa, tychze synow trzy y corek trzy, parobka iednego y kucharkę iednę; Iana Bochenka samego y zonę iego, synow dwa, czeladzi dwoie, komornika y z zoną, kucharkę; Iana Sczesnika samego y zonę iego, synow dwoch y czeladnika, dziewkę, komornika z zoną; Iadama Cieslę samego y z zoną y z synami piąćią y corkami czterma, czeladnika y dziewkę, komornika y z zoną wyzabiiano; Andrzeia Mazura samego y syna, parobka, komornikow czterech y z zonami y dziewkę iedne; Matysa Mazura samego y synow czterech, komornika z zoną; Marcina Łukowskiego, burmistrza na ten czas, y z synami czterma, corką iedną,

[1]) Далї поданий довжезний на 41 сторін спис забитих людей і забраних річей. З недостачі місця скорочуємо його, подаючи лише забитих.

czeladzi troie, dziewkę iedne, komornika y z zoną y dzieci czworo; Woyciecha Głotkowskiego y z zoną y synow trzech, parobkow trzech, komornika y z synami dwiema; Grześka Kotlarza y synow dwoch, czeladzi czworo, komornikow dwoch z zonami y dziecmi osmiorgiem wyzabiiano; Iakuba Rudnika y z zoną y synow trzech, corkę iedne, czeladzi pięcioro, kucharke, komornika z zoną y dzieci dwoie iego; Grześka Czapnika samego y parobkow dwoch, kucharkę y komornikow trzech z zonami y synow szesc zabito, wzięto kotłow trzy gorzałczanych, zyta kop czterdziesci etc. . .

Lipienska vlica. Na vlicy Lipienskiey kościoł wybrali, srebra roznego, to iest kielichow, patyn . . . cztery ołtarze z roznemi obrazami kosztownemi, potym sam kościoł spalili, ktory kosztował pięc tysięcy złotych, takze y szpital przy tymze kosciele spalono; Woyciechowi Litwinkowi, komornika y z zoną y wdowę komornice zabito; Iakuba Dwornica szewca, rayce miasta Lipskiego, synow iego trzech, corek dwie, komornika Błazeia Szewca y zonę iego z trzema synami y dziewek dwie, parobkow dwoch; Stanisławowi Burmistrzowi komornika z zoną y syna, corkę, parobka, dziewkę zabito; Łukasza z zoną, z dwiema synami, corką iedną, komornikiem, z zoną iego, parobka, dziewkę; Grzeska Kowala z zoną y synow dwoch y corkę iedne, czeladzi troie, kucharkę; Szymona Kowala z zoną y syna iego, czeladnika, kucharkę, Matyasza komornika z zoną, Stanisława komornika z zoną y corkę, Krzysztopha komornika, z zoną y dwoygiem dzieci; Iakuba Iscika szewca z zoną, synow dwoch, corkę, czeladzi troie, dziewkę iedną; Woyciecha Kopaczyka z zoną, synow trzech, corek dwie, komornika z zoną; Iana Golenia z zoną, synow dwoch, corek pięc, parobka, kucharkę; Iana Ciesle z zoną, synami trzema, corkami czterma, parobka, kucharkę, komornika z zoną y dziecmi czworgiem wyzabiiano; Bartoszowi Orłowi synow dwoch, corkę iedne, parobkow dwoch, dziewke y dziewczy(ne), komornika z zoną y z synem; Woyciecha Packa rzeznika z synami trzema, corkę, parobka, kucharkę, komornika z zoną

y dzieci czworo; Iakuba Sekolę y synow trzech, corek dwie, czeladzi czworo, komornika y z zoną y dziecmi pię(cior)giem; Iana Laski z zoną, synow dwoch, corek trzy, komornika z zoną y dzieci czworo, parobka, dziewkę; Sobka Niemca szewca z zoną, synow trzech, corek dwie, parobkow dwa, dziewek dwie; Stanisława Bałwierza, synow iego czterech, zonę, corek dwie, komornika z zoną, dziecmi sześciorgiem, parobka dziewkę; Andrzeia Tkacza z zoną, synow trzech, corek dwie, czeladzi czworo, y brata iego, dziewek dwie; Stanisławową wdowę y syna z zoną y dziecmi czworgiem, komornika z zoną dzieci pięcioro, czeladnika, dziewek dwie; Woyciechowi Kędziorze zonę, synow dwoch, corek trzy, parobkow dwa, dziewkę iednę, komornika z zoną, dzieci iego dwoie; Grzeskowi Burmistrzowi syna y corek trzy, parobka, dziewkę, komornika z zoną y dziecmi pięciorgiem; Woyciecha Rzeznika z zoną, synow trzech, corek dwie, parobkow dwoch, dziwek dwie, komornika z zoną y dziecmi pięciorgiem zabito; Ianowi Packowi zonę, synow dwoch, corek trzy, komornika z zoną y dziecmi szesciorgiem; Szymonowi Zarębie zonę y synow dwoch, corek trzy, parobka, dziewkę, komornikow dwoch z zonami y dzieci szescioro; Iana z synami czterma, corek dwie, parobkow dwa, dziewkę, komornika z zoną y z synami dwiema, Iadama Paczka szewca z zoną, synow dwoch, corkę iednę, parobka iednego, czeladzi troie, komornika ze dwoygi dziećmi; Iana Rodzickiego kowala synow trzech czeladzi, troie, dziewkę, komornika z zoną y dziecmi czworgiem; Matyasza Bednarza z zoną, synow czterech, corkę iednę, czeladzi czworo, komornika z zoną y dziećmi pięćiorgiem; Woyciechowi Kusybrodzie czeladzi troie, dziewkę iednę, synow trzech, komornika z zoną y dziecmi czworgiem; Piotra Kuwlaka z zoną, synow trzech, corkę iednę, komornika z zoną, dzieci szescioro, parobka, dziewkę; Marcina Dominika z synami trzema, corką iedną; Krzyska Rabiga, synow iego trzech, komornika z zoną, parobka iednego; Stanisława Pieniązkę tkacza z zoną, synow trzech, corkę iednę, parobka, dziewkę, ko-

mornika z zoną y dzieci pięcioro; Szymona Iekałkę z zoną y synow dwoch, corkę iednę, swagra Iakuba Szewca z zoną y syna iego, komornika z zoną y dzieci troie; Stanisławowi Slosarzowi komornika z zoną, czeladzi troie zabito; Walka Kopaczyka, synow dwoch iego, parobkow dwoch, komornika z zoną y dzieci czworo; Iana Kapłona, synow dwoch iego, czeladnika, kucharkę, komornika z zoną, dzieci troie; Marczaczkę wdowę, syna iey, corkę iedne, parobka, kucharkę, komornika; Matyasza Paskutkę z zoną, synow trzech, corkę iednę, parobka iednego, dziewkę, komornika z zoną, dzieci czworo; Marcin[a] Wałchoia z zoną y z synami czterma, corkę iednę, parobkow dwoch, dziewkę iednę, komornika z zoną y dzieci pięcioro; Iadama Gromka z zoną, synow czterech, corke iedne, parobka dziewke, komornikow dwoch z zonami y dziecmi sześćiorgiem; Iana Rybaka z zoną, synow iego czterech, corek dwie, parobka dziewkę, komornika z zoną, dzieci troie; Grzeska Waca z zoną, iego synow dwoch, corkę iednę, czeladzi troie, dziewkę iedne, komornika z zoną, dzieci czworo; Woyciecha z zoną, syna iednego, corkę, parobka, dziewke; Wawrzynca starego Zoszkę z zoną, corkę, parobka; Iaśięka Zoszkę z zoną, synow iego dwoch, corek dwie, parobka, dziewka, komornika z zoną; Woyciecha Rzeznika z zoną, czterech synow, corek dwie, parobka, dziewkę; Szymon Tkacz z zoną, czeladzi dwoie, komornikow dwoch; Woyciecha Kucharczyka z zoną y synow dwoch iego, corkę iednę, parobkow dwoch, komornika z zoną, dzieci czworo; Stanisława Głuszka z zoną, synow dwoch iego, corek trzy, parobkow dwoch, dziewke służebną komornika z zoną y dzieci czworo; Woyciecha Korwlaka z zoną, synow trzech, corek dwie, parobka, dziwkę, komornika z zoną, dzieci troie; Marka Stelmacha z zoną y synow czterech iego, corek dwie, parobka, dziewkę, chłopca; Iana Kowalowego z zoną y synow dwoch, corkę iednę, czeladnika, dziewkę; Błazeia z zoną y synow dwoch, parobka, dziewkę; Iurczecha Woyciecha z synami dwiema, corką iedną; Stanisława Zonczaka y synow trzech iego, corke, zięcia Szy-

mona z zoną y dziecmi troygi; Iana Rewerendę z synami dwiema y corkami trzema, parobka; Pawłowi Korzwłoczkowi matkę, syna; Sobestiana Tkacza z zoną, synow trzech, corek dwie, czeladzi troie; Szymona Głuszka y matkę iego, czeladnika; Andrzeia Bednarza z zoną, synow trzech, corek dwie, czeladzi dwoie, komornika z zoną; Iana Boiarskiego z dwiema parobkami; Marcina Szewca radnika z siostrą; Stanisława Gogoszkę z zoną, czeladnika, kucharkę, komornikow dwoch z zonami; Sobestiana Potocznego z synami dwiema, corkę, parobka, dziewkę, komornika z zoną; Andrzeia Piekarza z zoną, synow dwoch, corek cztery, komornika z zoną y dzieci pięcioro; Woyciechowi Małendze syna, corkę, parobka, dziwkę; Ianową Piworskę z synem, parobka, komornika z zoną; Macka Piwowarowego z zoną y synow dwoch; Wytka z zoną, synow dwoch y zięcia z zoną, corek dwie; Iana Kosmała z zoną y synow trzech; Andrzeia Bednarza z zoną y czterech synow; Stasia Kusego z zoną y synow trzech, corkę iednę; Iadama sługę mieyskiego z zoną, synow dwoch, corkę iednę; Lecha z zoną, synow dwoch, corek trzy; Sobka Rzeznika z zoną, matką, synow czterech, parobka, dziwkę; Szymona Smołę z synami czterma, parobka, dziwkę; Marcinowi Garczarczykowi zonę, synow dwoch, zięcia z dziećmi czworgi, parobka; Troncka, synow iegosz dwoch; Mocarowskiego zięćia, parobka, dziwkę; Woyciecha Szczapę z zoną synow czterech, parobkow dwoch, dziewek dwie; Szymona Zaleszczyka, Iana brata iego y siostre; Sobestiana Idzika krawca z zoną, synami dwiema; Barthosza Błotnego z zoną, dzieci czworo, parobka, dziwkę; Matisa Krawca z zoną, synow dwa, corkę, komornika z zoną; Sobestiana Winiarza z zoną y synami dwiema y winiarzow dwoch z zonami, dziecmi szesciorgiem; Matisza Psiąnogę z zoną, dzieci dwoie, komornika z zoną y dzieci czworo zabito . . .

Na Lipiu [1]) Iadama Kruszynę; Michalakowi Grześkowi zonę zabito, chłopcow dwoch, matkę zony iego, czeladzi

[1]) Подаємо також лише самих забитих.

dwoie; Iaskowi Zaczkowi zonę; Ianusza Woznicy zonę, dzieci czworo; Bartka Swietlika, zonę iego, synow dwoch; Szymka Iurkowego, corkę iego; Krzycha Sekalę; Marcina Koca, syna; Stacha Winiarza, zonę, dzieci troie; Iendrzeiowi Iawiarzowi matkę, dzieci, sługę, brata z dziewczyną iego; Topornickiego Iabuba, parobkow dwoch, chłopca, dziewczynę; Szymona Iagustyna, zonę, dziewkę, parobka, dzicie; Sekałkę Iakuba, zonę, dzieci czworo; Bowełka Bartka, zonę, syna, dziewek trzy; Sękała Woytka, dzieci dwoie; Mazura Iendrzeia, zonę, synow dwoch, dziwke; Marka, zonę iego, brata iego z zoną; Wołoszyna komornika, dzieci troie; Iaska Bumigara, zonę, dźieći, matkę iego; Macka Packa, dzieci troie, matkę iego; Matysa Mroza, dziwkę, chłopcow dwoch; Sobkowi Mirczykowi dziecie; Macka Kołtunka, synow dwoch, zonę, dziwkę; Iaskowi Lesniaczkowi chłopca y zonę; Mackowi Misterkowi dzieci dwoie; Kurkowi Woytkowi dzieci pięcioro; Bielaka Stacha, matkę iego, dziwek dwie, brata y drugiego; Iadama Zarębę, dzieci dwoie; Walkowi Skwirce dzieci; Sobkowi Friediowi zonę; Szymka Marczaka; Piotra Ziawienika y syna; Iadamowi Marczakowi dzieci dwoie; Pawełka Thomka, zonę iego, chłopca, dziewczynę; Stasia Wilczka y syna; Martyna Drabika, dzieci dwoie; Iaskowi Krupce zonę, oyca, siostrę, dziecie małe; Woyciechowi Szostkowi dziewkę; Stachowi Kromkowi zonę, dziewczynę; Stachowie Torbie dzicie; Szymuna Zwłazę, zonę, syna y dziecie; Iendrzeia Kupyszka, dzieci dwoie; Walka Szczupę; Iaska Gdulkę; Stacha Miska, dzieci troie; Pawła Gołka y dzieci dwoie; Iana Leśnego, dzieci dwoie; Kasubiaczkę Kaśkę y syna iey zabito . . .

Zamek wszystek, ktory kosztował cztery tysiące, spalili, w nim zabito: winiarzow dwoch, zon ich dwie, dzieci szescioro, pastucha y drugiego, klucznika Sobka, Iaśka Kuchtę, chłopca Thomka, dworskich chłopcow trzech, białych głow cztery; szlachetnego Stanisława Biniowskiego, podstarośćiego, y szl. Woyciecha Kaminskiego, lesniczego, do więzienia wzięli. Na folwarku wzięły zyta kop sześćnascie set etc. . .

Na Bełzcu dwor spalili, ktory kosztował dwanascie set złotych, w nim wzięto iałownika 50 etc. . . karczmę spalono y chalup dziesiątek. Na Bełzcu chłopskie szkody[1]): Macka Węglarza zabito; Cieslaka Iadama, zonę iego, dzieci czworo; Marcinowi Kowalczykowi zonę, tescia; Froncka Cieslaka y dzieci troie; Stanisława Tkacza, zone iego y dzieci, chłopca; Walkowi Turczynowi zone y dzieci dwoie; Iendrzeia Goyka y oyca iego Grześka, synow trzech y corek dwie; Zrzubka Stanisława; Szymona Kowalczyka y dzicie iednę; Iendrzeia Kozarzowskiego woznego y zone iego zabito; Stasia Kikuta w stawie vtopili; Stanisława Balenta, zonę iego, dzieci czworo zabito; Stanisława Ropka, zone iego vtopiono y syna iego; Stanisława Siekirczaka y zonę iego, dzieci siedmioro zabito; Iakubowi Buczackowi, chłopcow, synow dwoch; Grzeskowi Przygodzie zonę y dzieci troie; Mackowi Buczackiemu zonę; Iana Prochownika; Szymka Budkę y Macka Bigosa, zonę iego y czworo dzieci zabito. . .

Zydowskie szkody. Iakuba Fiskowego y zonę iego, dzieci czworo zięcia z zoną, komornikow dwoch z zonami y dzieci ych pięcioro wyzabiiano; v Szymona Żyda komornikow Żydow z zonami trzech, dzieci siedmioro; Ioka Surowieckiego z zoną y syna z zoną, dzieci czworo, komornika z zoną y syna iego; Chaimka Żyda y syna iego z zoną, dzieci dwoie; Hesłę Żyda z zoną; v Iuny Hawarza Żyda z zoną, synow iego dwoch z zonami, trzeciego młodzienca siestrzynca iego, Drubina z zoną y dzieci roznych tychze Żydow dwoienascie; w domu Faczbowem Żydow dwoch zabito z zonami, dzieci roznych pięćioro, winiarza Polaka z zoną; w domu Abrahamowym tesczia iego Dawida, zonę iego, zięcia iednego z zoną, dzieci czworo; Wulpha Żyda zone iego dzieci dwoie; Mordusia Wierzchrzackiego y zoną iego, zięciow dwoch y syna z zonami y dzieci roznych szescioro; w domu Moszka z Lechkowego zonę iego y synow dwoch z zonami y dziecmi pięcior-

[1]) Окрім імен забитих решту пропускаємо.

giem, zięćia z zoną y dziecmi dwoygi; w domu Moszka Chaymowego zonę y dzieci iego troie, zięcia z zoną y dzieci iego dwoie, komornikow dwoch z zonami y dziecmi pięciorgiem; w domu Iakuba Lubickiego zięcia z zoną y dzieci czworo, komornika z zoną y corek dwie iego; w domu Chaymowym samego y dzieci czworo, zięcia z zoną i dzieci dwoie, komornika z zoną; w domu Rubina samego y zonę iego, dzieci siedmioro; Iudke z zoną, corek dwie, synow dwoch y matkę iego y dziecię iedno, komornikow dwoch z zonami y dziecmi troygi; Moszka Krasnobrodzkiego z zoną y synem, dzieci czworo, Bednarza Polaka z zoną; Iakuba Zelmanczynego, zonę zięćia iego y z zoną, dzieci dwoie; Lewka Wargatego z zoną, syna y corek dwie, komornika Żyda Moszka z zoną, parobka katholika y dziewkę; Maierowi Rabinowi zone y dzieci pięcioro, komornika z zoną y dziećmi czworgi; Icka samego z zoną y czworgi dzieci y komornika z zoną, dzieci pięćiorgiem; Zelmanowi Lichwiarczykowi zięciow dwoch y z dziecmi osmiorgiem y komornikiem iednym y z zoną.

(*Ind. rel. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 697—744*).

CLVI.

Конфессати Грицька Турчиняка зі Зборова. 18 н. ст. червня 1649.

Iudicium necessarie banitum Tremboulense celebratum feria sexta ante festum s. Ioannis Baptistae pxma anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo nono per nlem Hieronimum Stachowski, viceaduocatum, Bartholomaeum Sczesnowicz, Mathiam Sartorem, Gregorium Textorem, Albertum Rachowski, scabinos iuratos, nec non famatos Ioannem Krypski, proconsulem, Łazarium Iwaszkowicz, consulem, in praesentia gnosorum Ioannis et Georgii Błazowskich, fratrum germanorum, Ioannis Piekarski, vicecapitanei trembouliensis, Ioannis Czarniecki, Bartholomaei Burski et aliorum quam plurimorum circa actum existentium.

Przed sądem ninieyszem lethwoytowskiem micyskiem Trembowelskiem, z potrzeby zagaionem, oblicznie stanąwszy vrodzony pąn Olbrych Kasper Ludzicki, oskarzał się na nierobotnego Hryćka Turczyniaka, obywatela zborowieckiego, w te słowa: „Moi łaskawi panowie! vskarzam się wmciom na tego czleka, ktorego tu za poymaniem pod chorągwią imci p. woiewody podolskiego, iako winowaycę swego, stawiam przed sąd wmciow, — iz on z bracią swoią y z synem swym y inszemi pomocznikami, ktorych on lepiey zna imię, napadszy na wozy moie między Plawuczą a Gliniany iesieni. przeszły, gdysmy vchodzili, po pospolitem ruszeniu roziechawszy się, gdym trochę odiachał od wozow, zabrali wszytko, co było, tak w szatach srebrze, pieniądzach, w suknie, ochedostwie y koni dwadziescia, do tego y sprzęt wszytek, ktorym miał w kosciele zborowieckiem, to wyrabowali, pobrali na kilka tysięcy, a na ostatek y stado, ktorem miał w manasterze vniiowskiem, gdysz tam y zona moia mieszkała, albowiem mi dali cerncy relatią o tym, ze gdy iuz Kozacy y Tatarowie minęli, ktorych poiednali na siedmiorgu koni y dali, tedy on z bracią swoią y z inszemi pomocnikami pobrali to stado, ktorego było siemdziesiąt y pięcioro, bo był vatahą brat iego; do tego, zem to słyszał od imci p. Piekarskiego, ktory mi powiedział, ze to słyszał we Zborowie, ze ociec iego chodził w moiey fereziey soboli y mowił: „niech ią teraz Ludzicki ze mnie wezmie!“

Ktorą skargę słysząc, obwiniony Hrycko Turczyniak powiedział, ze „się ia do zadny rzeczy nie znąm, gdyzem ia nie był tam, nie conuerzowałem z Kozakami, gdyz w sobotni dzien, gdy imc p. margrabia, starosta grodecki, naiachał, wyiechał do dnia, y my tez z ludzmi co celnieyszemi powyieszdzali, y takem ia az do Pomorzan vszedł; tamze mię posieczono, bo mie zaraz wydano, ze ten był w obozie lackiem, y tak mię ciał ieden w potylicę raz, a dwa razy w łeb.“

Et contra imc p. Ludzicki replicuie, ze „on z bracią swoią y z oycem y z inszemi własny iest szkodca moi, gdyz y list

iest imci xiędza proboscza złoczowskiego, ktory pisze y przisyła, prosząc, aby go wydano, y okupował się, dał złotych szesciset ociec iego zań y vciekł z więzienia z oycem, y tu był w więzieniu, vciekł od imci p. porucznika imci p. woiewody podolskiego, ledwie go poymano."

Sąd ninieyszy lethwoytowski mieyski Trembowelski, z potrzeby zagaiony, przychylaiąc się do prawa pospolitego y do dowodu strony powodowy, to iest imci p. Ludzickiego, gdzie in praesentia sądu imc p. Piekarski prziznał, ze tak iest własnie, iako się tu skarzył imc p. Ludzicki: „zem to słyszał we Zborowie"; tudziesz y do listu imci x. proboscza złoczowskiego, ktory affectuie, aby był wydany wspominaiąc, ze on z inszemi roznemi łotrami y z bracią swoią dwory, koscioły naiezdzał y łupił; ponieważ się on sam swoią ucieczką obiawił, według prawa nachodzi, aby był wprzod na questie dany, a z questy, co prawo ukaze, ktorego ma wprzod conuinkowac strona powodowa de[c]retem sądu swego, y iest poprzisięzony (?).

Przed sądem tedy zwysz mianowanem obliczuie staiąc sławetny Bartosz Szczesnowicz, Mathiasz Krawiec y Grzegorz Tkacz, ławnicy przisięgli, podali confessatą sądowi zeznanie przez mianowanego Hrycka Turczyniaka, ktory to, bendąc na questie dany, pierwszy raz bendąc ciągniony, wyznał: ze Iwaszko Tkacz, Mikolay Slepasz, Borso Tkacz, Iwan Matwieiow brat, Iusko Kaliszow, Swiec Socha, Poczuykow zięc, co w Tarnopolu iest, Głuch Lepacz, Martyn Ławczyszyn, Martin Walentwiczyn, Wasko Wołowcow, Lesko brat moi, Onyszko Kotłubay, Iakim nieboszczyk, Fedko Winnik (ten w Iasowie iest), Tymosz Swiec, Stec Kisło, Michaiło Niedzwiedyska zięc — mieszkance zborowscy, — ci wyrabowawszy kościoł zborowski, sprawili sobie chorągiewkę, w kosciele wziawszy, y tam iezdzili w gaiek Pławucki dla soli, bo tam byli zwarycze wozow odbiegli, y tam te wozy rozbili imci p. Ludzieckiego, rzeczy pobrali, suknie p. Ludzickiego brat moi poprziwoził do oyca, ale ie Kozacy pobrali; kłacza siwa dropiata, ta iest y teraz u Ma[t]wieia An-

druskowego. Do tego był z niemi: Iwan Kuklin, Wasil Czarnysz, Lukian Berełko Aubcykow y Mielnik z Satanowa lysy rudąbrody — ci byli starszizną z nich.

Drugi raz podług prawa bendąc ciągniony zeznał, ze u Matwicia Andruskowego skrzinia na gumnie zakopana z szatami y srebrem koscielnem; u tegosz w stani pod mostem są rzeczy pozakopywane; w domu v nas zas, u mego oyca, gdzie przyspa bywała pod oknami, są tam zakopane szaty y chusty białogłowskie, co się nam działem dostawały; v Slepasza iest pietnascie set złotych, to mu się dostało w Pomorzaniech y Glinianiech, co męczył ludzi; konie te wszystkie, cosmy pobrali pod Pławuchą y w Vniowie, to wszystko pobrali Kozacy co sli z synem Chmielnickiego z podel Lwowa; y dali mu mieszczanie dziesięc talerow pokłonu bytych.

Trzeci raz według prawa bendąc ciągniony, wyznał, ze u mego oyca w porządku stani przeciwko drzwiąm, tam iest moi tłomok uwiniony w wereto z rzeczami y chustami zakopany; do tego ze Slepasz Mikolai wziął monstrancią w Pomorzaniech y połomał ią; y z Donaiowa srebro zabrano koscielne na Vkrainie, wszystko ten Vbcikow.

Czwarty raz nimo prawo ogniem bendąc pieczony, wyznał, ze v Iwaska Matwiiowego, a v Sleposza naywięcey rzeczy; do tego ze Iwasko Matwieiow sciął Scitnickiego, a Slepacz Ziebickiego, pisarza prouentowego, byli przy tym wszytkiem Szapanski z Iezierny. Zpoddaryk[1]) z Iezierny y Woznikow synowiec, y iam był z bratem, ale ociec nie był nigdzie.

Sąd ninieyszy lethwoytowski mieyski Trembowelski, przeczitawszy confessata Hrycka Turczinniaka, obywatela zborowskiego, dostatecznie y pilnie vwazaiąc, ponieważ to raz drugi, trzeci bendąc ciągniony, y czwarty nimo prawo ogniem pieczony, torturami swemi vtwierdził y wyznał, iz był complex tego wszytkiego, o co się imc p. Ludzicki skarzył y o nie obwinił, przichylaiąc się do prawa pospolitego o łupiescach

[1]) перед тим було: z poddanych.

domow Bozych, takze y rozboinikach, a iz obwiniony Hrycko Turcziniak oboygiem się tem bawil, rozbiiał y koscioły łupił z wysz mianowanemi, ktorych powołał, to iest: donaiowski, pomorzanski y zborowiecki, przes co by zadnego miłosierdzia ni miał, uznac, ale by według prawa y wynalasku mądrych miał bydz ogniem spałony, iednak, ktorą ręką te swiętosci brał, ta ręka, to iest prawa, aby mu była ucieta y do pringierza przibita, respectu zas rozboiu y zaboystwa, do ktorego się rozboiu przisznał, neguiąc zaboystwa, iz był pomocznikiem tego, a kazdy pomocnik tak iako y principał karany bydz miał, aby się takowi nie nachodzili, miał by bydz cwiertowany, iednak za politowaniem sądu y przyczyną wielu ludzi zacnych nachodzi, aby był mieczem ścięty y głowa na pal wbita, decretem sądu swego, co y stało się iest.

Ex actis scabinalibus Tremboulicnsibus extractum. Locus sigilli. Hieronimus Stachurski, viceaduocatus tremboulensis in loco natarii.

(Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648–9, t. 131, p. 615–17).

CLVII.

Скарга Стамєровского на рогатинськнх міщан за нахід на Середнї Сернки. 18 н. ст. червня 1649.

[E] Sabbatho post f. ss. Vitti et Modesti mart. 1649 inducenda erat protestatio gnosi Thomae Stamierowski contra oppidanos Rohatinenses et Zachłarka, Fedko Pelionem, sub tempus incursionis Kozakorum aduocatos, ratione per eosdem rerum in bonis villae Sarnki Srzednie receptionis, depraedationis.

(Ind rel. castr. Halic. a. 1648—9, t. 141, p. 1649).

CLVIII.

Скарга Лоховского на селян з Воскресинець і Угерничок за грабованє в Воскресинцях. 21 н. ст. червня 1649.

[E] Feria secunda ante f. natiuitatis s. Ioannis Batp. 1649 nobilis Franciscus Łochowski contra laboriosos: Iwan Wolk Dobiszny, Paweł Wołczenko filium eius, Iwan Malik, Choma Malikow, Iwan Malikow, Andrus et Michaiło Babiaki, Iwas et Maxim Bosłoie, Petrysz Olexa, Iacysyn Iwan, Podhaiecki Marton, Mielnik Olexa, Iwoniszyn Iaremko, Iwan Iryia, Ihnat et Kus Iryienki, Danysz Iryia — de villa Woskrzeszence; Daniło Frant, Iurey et Matwiey Iliekowicz, Karpowicz, Michayło Morhunacz, Petrum Petranik, Danko Kraucum, Boronik Sawa, Hawryło, Olexa — Smituiki, Iakob Bubko, Matwiec Krywolka — de villa Vherniczki ad ecclesiam parochialem Kolomiensem pertinenti, rndi Ioannis Boiewski, canonici leopoliensis et parochi eiusdem ecclesiae, subditos protestatus est in eo, — quia illi tempore autumali ad praedium villae Woskrzeszence irruendo ibidem vaccas, oues, porcos, sues, frumenti triturati mensuras kolomiensis in numero centum quinquaginta, nec non patinas, distos, libros receperunt.

(Ind. rel. castr. Halic. a. 1648 - 9, t. 141. p. 1653 - 4).

CLIX.

Скарга кс. Палюшкевича на селян з Гребенного за нахід на костел у Раві. 21 н. ст. червня 1649.

[E] Feria secunda ante f. natiuitatis s. Ioannis Baptistae 1649 admodum rndus Ioannes Paluszkiewicz, decanus ruralis parochiae Potylicensis, praepositus rauensis protestatus est contra laboriosos: Iwan Postawka kniasz, Nazarko Miki-

tycz, Lewko Boryszyn, Chwedko Bubenczuk, Iwan Pryma Sidorow totamque communitatem virorum et subditorum de villa s. r. m. Hrebienne tenutae magci Ioannis Zamoyski et aduocatiae gnosi Stanislai Rosciszewski in eo, — quod sub interregni tempora, rusticanae licentiae praefati subditi ad bona oppidi Rawa ecclesiamque ibidem sitam post recessum Kozakorum superueniunt, appartamenta ecclesiastica, organy nowo sporządzone singulatim po piszczałce rozebrawszy, co się w niektorych z nich w komorach poznaydowało, recipiunt.

(*Ind. real. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 797—9).*

CLX.

Скарга Ленарчика на сокальського міщанина Петра Вореницю за грабованє костела. 21 н. ст. червня 1649.

[E] Feria secunda [як вище] famatus Simon Lenarczyk cum assistentia rndi Gregorii Erazmowicz, parochi sokaliensis, protestatus est contra laboriosum sine famatum Petrum Worenicia de oppido Sokal, ad praesens vero huc et illuc deuagantem, — quia ipse sub tempus incursionis Kozakorum et Tartarorum cum eisdem hostibus commereium habuit et res multas ecclesiasticas, de quibus protestans ignorat, vbi easdem fecerat.

Praeterea in continenti eundem coram officio praesenti statuit, de quo administrari sibi iustitia petiit. Officium vero praesens eusdem interrogauit, vtrum conscius facti sit nec ne; qui beneuole recognouit eosdem res sibi per Kozakos datas esse et apud se relictas. Officium praesens castrense dilationem pro feria secunda pxme ventura assignauit, interim autem ad carceres castri destinauit.

(Ind. real. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 800—1).

CLXI.

Скарга Личковскої на молодинецьких селян за убійство і грабованє. 22 н. ст. червня 1649.

[E] Feria tertia ante f. natiuitatis s. Ioannis Baptistae 1649 videatur hoc loco protestatio ex parte nlis Zophiae Zakrzewska, olim nlis Mathiae Łyczkowski consortis viduae, contra labsos: Iwan Halko, Marko Hryczek, Sawka Staskowiąt — principales et Lauryszat, Sydoraniat, parobek Prokopiszyn, Kuziow parobek et alios comprincipales et complices ac totam communitatem de villa Mołodynce, gnosi Alexandri Cetner haereditarios, ratione per eosdem post saeuitiam plebis crudeliter interemptionis, depredationis et spoliationis.

(Ind. rel. castr. Zydaczou. a. 1649—50, t. 40, p. 419-20).

CLXII.

Скарга Мельхіора Павловича, долинського міщанина, на рахинських селян за те, що його напали й пограбили. 22 червня 1649.

[E] Feria tertia [як вище] famatus Melchior Pawłowicz, ciuis Dolinensis contra labsos: Panko pop, Petro et Iac Tymoszey fratres germanos, Hryc Rysztak, Semian Łagodyn vatamanum, Fedor et Iakim filios eiusdem Semianow, Mikita Tymoszyn, Ilko zięc Rysztakow, Olexa et Semian Hałow Faliszyn, Petrum Turzanski et Iwan Turzanski, Melan Łagoidyn et Dac filium, gnosae Annae de Potok, olim gnosi Andreae Srzedzinski. consortis viduae, de villa Nowa Rachinie subditos, totamque communitatem eiusdem villae protestationem fecit in eo, — quia ipsi dum protestans sub tempus saeuitiae plebis causa euitandi periculi in syluas ad villam Rachinie spectantes sese contulisset et sub tutellam eorundem subditorum fide obligatorum receptus fuisset, rebus protestantem

priuarunt, ex quibus nonnullas res minus praeciosas protestanti restituerunt.

(*Ind. rel. castr. Zydaczou. a. 1649–50, t. 40, p. 422*).

CLXIII.

Скарга Юрія Гошовского, долинського міщанина, на селян Ведджа і Лолина за побите й пограбоване. 22 н. ст. червня 1649.

[E] Feria tertia [як вище] famatus Gregorium Hoszowski, ciuis Dolinensis, contra labsos: Iaremko Kordyowicz watamanum et Iwanum priuignum eius de v. Wielzysz, Sema Kordyowicz, Fedorium filium eius, Iakimczat Iwan, Maxim Kulhanow, Stephan Kulhanow, Stephan Stewik, Tupiłowicz Stephan — principales et complices de v. Lolin, gnosi Stephani Poniatowski et rndi Ioannis Caroli Czołhanski, scholastici leopoliensis, tum Nicolai Czołhanski — subditos totamque communitatem earundem villarum protestationem fecit in eo, — quia ipsi ausi sunt, dum protestans sub tempus saeuitiae plebis per villam Lolin periuisset, eidem obuiare, conuulnerare lethaliter, res permultas recipere, summa pecuniaria 3400 flor., auro, argento, clenodiis ad 2000 fl. pol, munditiei et vestium ad 2000 fl. pol., resque minus praeciosas libere nonnullas restituerunt.

(*Ind. rel. castr. Zydaczou. a. 1648—9, t. 40, p. 422—3.*

CLXIV.

Скарга Станїслава Росцїшевского на селян Пруся, Верхрати, Тенетиск за забране коней. 23 н. ст. червня 1649.

[E] Feria quarta in vigilia f. natiuitatis s. Ioannis Baptistae 1649 nlis Matthias Rychalski nomine gnosi Stanislai Rosciszewski, bonorum aduocatiae in villa Hrebienne tenutarii, contra labsos: Sen Truszow, Iwan Hayduk, Iwan Starodub,

Sidor Tywon — subditos de v. Prusie magci Georgii Ossolinski; nec non labsos: Wasiuta Tywon, Iwan Bastruk, Iacko Masniger, Dmiter Mielnik — de v. Wierzchrata; atque Kuc Tywon, Iwan Chrycow, Stecko Serokow, Steczko Kozlawko — de v. Teniatyska, subditos magci palatini belzensis, protestatus est in eo, — quia ipsi sub tempus incursionis equiream in numero centum viginti gnosi Stanislai Rosciszewski receperunt et hucusque penes se eam detinent.

(Ind. rel. castr. Bełz. a. 1649, t. 236, p. 807—8).

CLXV.

Скарга Софіі Тарнавскої на селян із Криниці на спаленє її двора. 30 н. ст. червня 1649.

[E] Feria quarta in crastino f. ss. Petri et Pauli 1649 gnosa Zophio Lipczynska, gnosi Nicolai Tarnawski consors, contra laboriosos: Anton, Hawryło, Stec Antonow, Stec Proskurnikow, Proc Proskurnik, Ilko Szperba, Ciuk Tkacz, principales, subditos gnosorum Ioannis Bratkowski, burgrabii castri Leopoliensis, et catherinae Polanska, coniugum, de villa Krynica, tum et alios eorum complices protestationem fecit in eo, — iz oni w miesiącu listopadzie roznych dni vwiedzeni będąc swawolą Kozakow rebellisantow, w ktorey nadzieie maiąc, y sam do buntow rzuciwszy sie, vczyniwszy między sobą namowę y wspolną radę, modo guerrico w nocy s piątku na sobotę na dwor protestuiącey we wsi Krynicy gwałtownie naszli, gdy protestuiąca się dla niebespieczenstwa z mianowanego dworu viachała była, tam zastawszy zbior domowy, zboza, ochedostwa . . . zabrali, stada y bydła, ktore protestuiąca się zagnac roskazała była do Stryia, odegnac nie chcieli, ale owszem przy swoim nieposłuszenstwie Kozakom y Tatarom one wydali; tym się nie kontentuiąc dwor spalili.

(Ind. real. castr. Zydaczou. a. 1649—50, t. 40, p. 433—4).

ДОДАТОК.

I.

Ухвала галицького соймика 20 н. ст. серпня 1648 р.

My rada dignitarze, vrzędnicy y wszyscy obywatele ziemie Halickiey y powiatow do niey należących, na seymik relatijny pro die vigesima augusti zgromadzeni, wiadomo czyniemy, iz po tak niebespiecznym rzptey y tutecznych kraiow razie przyszło nam o bespieczenstwie naszym myslic, ktore iz w gotowosci zawisło, a inaczey nisi bello propulsari nie moze, tedy na poparcie tey woyny z nieprzyiacielem koronnym rowne z inszemi woiewodztwami pociągaiąc, ich mciom pp. rothmistrzom naszym, to iest wielm. imci p. Stanisławowi Potockiemu, woiewodzie podolskiemu, pułkownikowi y rothmistrzowi husarskiemu, wielm. imci p. Andrzeiowi Potockiemu, staroscie halickiemu, vrodzonemu imci p. Alexandrowi Cetnerowi, chorązemu podolskiemu, imci p. Michałowi Kuropatwie, — rothmistrzom kozackim, służbie przypowiadamy, żądaiąc y prosząc ich mciow, aby się z tey vsługi, ktorą raz na się wzięli, nie wymawiali, za ktorą vsługę, iz od krola imci nowo obranego vkontentowanie, v ludzi sławe, od nas omnem gratitudinem odniosą.

Ktorych y na ten czas, lubo by za wielkie spezy y odwagi ich mciow, radzi bychmy condigne gratificowali, dla extenuatiey iednak aerarii nostri, co ich mciom naznaczamy, z chęcią względem kuchennego niech od ich mciow będzie przyięto, to iest iasnie wielm. imci p. woiewodzie szesc tysięcy złotych, ich mciom pp. rothmistrzom kozackiem po połtora tysiąca, z ktorych iednemu imci p. Kuropatwie respectem stanowiska y chleba vsczuplonego pięcset złotych na to pozwolilesmy, w dalszych occasiach ich mciom nasze promptitudinem ofiaruiąc z osobna zołd na chorągwie ich mciow, na husarską po 60, na kozackie po 40, piochocie tysiąc pięcseth czterdziesci pięc assignuiąc na teraznieyszą cwierc. Ktora oboia zapłata, tak gratitudinis iako y zołdu, pro die decima septembris naznaczamy tu w Haliczu, po ktorą ich mc assecuratie albo quity do pana poborce naszego maią przysłac.

Neruum zas belli ztąd obmyslawamy: vchwalamy podymne iedno po groszy piętnastu; według kwitow poslednieyszych powinnismy wydac do rąk imci p. Stanisława Głowinskiego, pisarza grodzkiego halickiego, ktoregosmy do wybierania płacy woyska za szafarza y na przeszłym laudum mianowali, we dwoch niedzielach ab actu praesenti computando, z ktorego to podymnego, takze y retentow, ktore v niego ze dwoyga podymnych, przezen teraz wybranych, zostaie reszta dziewięc tysięcy sto trzydziesci y cztery, przyłozywszy do tego retenta v imci p. Ierzego Mrozowickiego, sekretarza imci administratora trzyletniego czopowego ziemie Halickiey, ktore do rąk swoich odebrac imc p. pisarz powinien — y z tych wszystkich pieniędzy solutią et satisfactią, tak w contentaciach ich mciom pp. rothmistrzom y w zołdach pp. zołnierzom vczynic powinien. Z sumy zas dziewiętnastu tysięcy trzechset czterdziesci złotych y piąci, przezen chorągwiom naszym według laudum przeszłego naszego wydaney y realiter zapłaconey, onego quituiemy y wolnym czyniemy.

Vstawiamy tesz na teraznieyszą y na potym następuiącą potrzebę ziemie naszey czopowe currens w miastach, miaste-

czkach, tak krolewskich iako duchownych y swieckich, aby według constitutiey anni 1629 y w poslednieyszych wybrane było. Do ktorego administratiey aby w ręze swoie wprawione było, przy expiratiey tego na przyszłey, da P. Bog, elekciey deputackiey obierzemy sobie szafarza y administratora, do ktorego ręku aby to czopowe według prawa wydawane było, napominamy.

Więc iesli by do dalszego w służbie zatrzymania woyska rzpltey przyszło, tedy my swoiem ich mciom pp. żołnierzom według constitutiey confaederationis płacic podeymuiemy sie, na ktorą zapłatę vchwalimy podymne iedno, ktore a die decima decembris począwszy przez dwie niedzieli wydac obiecuiemy, do rąk tegosz imci p. pisarza grodzkiego halickiego, a on to podymne wybrane chorągwiom naszym wydac powinien, a czego by nie dostawało imc p. szafarz nasz z czopowego dołozyc powinien.

A strzez Boze motum ziemie naszey y przez nieprzyiaciela zniesienia, dla czego by nam do wydania tego podymnego nie przyszło, tedy iednak aby ich mc pewni zapłaty swoiey v nas byli, assecuruiemy y vpewniamy exemplo sąsiadow naszych, poniewazesmy nie tylko proximi ale iusz in periculo dla buntow y swawolinstwa vndique wypadaiącego, oswiadczamy wszyscy gotowosc na się, iesli by iakie praegnans periculum na ziemie nasze Halicką y powiaty iey nastąpiło, vzywszy wielm. imci p. Potockiego, podkomorzego halickiego, imci integritatem et in rebus agendis dexteritatem doznawszy, poniewasz imc p. castellan nasz inszey podiął się w woiewodztwie Podolskiem functiey, aby w nagłem razie, iesli by się iakie swawolenstwo albo bunty po ktorym mieyscu poiawiły, nas wszystkich vniuersalem swoim obwiescił, za ktorym na ten czas y mieysce powinnismy osobami swemi y z pocztami stanąc y do vgaszenia tego periculum biezec, gdzie potrzeba vkaze. Legalitas iednak absentiey isc ma, fidei imci p. podkomorzego poruczaiąc, kogo by praesentiam od tego vwolnił, poczet iednak wozy absentes stawic powinni.

Takze duchowni dobra rzptey trzymaiący, wdowy, minorennes y ci, ktorzy się w służbie rzptey na teraznieyszą expeditią a possessie swoie w ziemi Halickiey maią, pocztami według moznosci [na] ten insult odprawic powinni. Do ktorey wyprawy ci, ktorzy dobra rzptey krolewszczyzny trzymaią, lubo by possessiey dziedziczney nie mieli, należą y one modo suprascripto odprawowac powinni, co sub poena mille marcarum polon. parti et iudicio per mediam diuidendarum (o ktorą ad instantiam cuiusuis forum w sądzie kapturowym naznaczamy), wyimuiąc od tego vrzędniki grodzkie sądowe naszych powiatow, takze y imci p. Stanskiego dla słabosci przez starosc zdrowia iego od tego vwalniamy.

Ich mciow zas pp. woyskich żądamy y napominamy, aby powinnosci swoiey dosyc czynili y według prawa w zamkach residowali. A dla porządku tey gotowosci obralismy z między siebie rothmistrze: z powiatu Halickiego imci p. Bronisława Gruszeckiego, łowczego czernichowskiego, z powiatu Trembowelskiego imci p. Mikołaia Baworowskiego, z powiatu Kołomyiskiego imci p. Pawła Radwana Łodzinskiego, do pieszey slachty braciei naszey imci p. Pawła Szumlanskiego, z ktoremi imc p. podkomorzy zniązszy się, te potrzeby, periculum iesli by iakie było, propulsare mogł.

Wiedząc, iz imc p. pdkomorzy nie zechce omieszkac electiey krola imci, czego y my nie zyczemy, y owszem vpraszamy, tedy [z] ich mciow pp. rothmistrzow ktorego per patentes literas na mieyscu swoim naznaczyc mu będzie wolno.

Co sobie strzymac in omnibus punctis obiecuiemy, fide, honore et conscientiis się obliguiąc, na co dla pewnosci imc p. marszałek koła naszego przy pieczęci podpisuie się.

Działo się w Haliczu die vigesima augusti roku Panskiego tysiąc szescsetnego czterdziestego osmego.

Kuropatwa Iarosz, marszałek seymiku relationis.

Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648 - 9, t. 131, p. 373—6, obl. 26/VIII).

II.

Анна Козловска скаржить ся на голешівських і молодинецьких селян за забите Ґаспара Вельжиньского в Млинисках. 11. н. ст. марта 1649.

[E] Feria quarta post dominicam Ramis Palmarum quadr. 1649 nlis Anna Kozłowska, olim nlis Stanislai Wasniowski consors relicta vidua, contra laboriosos: Iwan Turczyn et Michayło Łabiak, principales de villa Holeszow, subditos pro tunc possessoris gnosi Alberti Murawiec, subdapiferi zydaczouiensis, ad capitaneatum Zydaczouiensem spectantes; tum et Sawka Salikow, comprincipales, de villa Mołodynce, gnosi Alexandri Cetner, vexilliferi Podoliae, haereditaria, et alios illorum complices, ipsi de nominibus et cognominibus melius notos, — quia ipsi ausi sunt tempore incursionis Cosacorum, vct feria secunda post f. conceptionis B. Mariae V. pxe prta (*14/XII 1648*), ausu suo temerario vario armorum genere instructi in curiam gnosi Gasparis Wielzynski, venatoris leopoliensis, in villa Młynisze sitam, pro tunc mansionis nlis olim Stanislai Wasniowski, famuli supranominati venatoris leopoliensis, tempore nocturno, vct media nocte plurima custodia hominum licentiosorum ad id facinus praeparatorum vndique circumdatum inuadere, ibidem somnolentum e lecto ad atrium adductum, vestibus spoliatum, familia curiali dispersa, primum vulueribus lethalibus per varia membra corporis inflictis securi in limine horrendissime et crudeliter capite amputato occiderunt et tyrannice necauerunt, ipsam protestantem, vestibus spoliatam, multis et innumerabilibus vulueribus afflictam, contra cordinem equestrem ignominiose tractauerunt et ad stagnum, aqua submergendam duxerunt, resque plurimas circa eandem inuasionem, receperunt.

(Ind. rel. castr. Zydaczou. a. 1649–50, t. 40, p. 243—5).

III.

Позов на підкаменських і книгинлцьких міщан за нахід на Розділ. 26 н. ср. квітня 1649.

[E] Ioannes Casimirus etc. Tibi illustri et magcae Annae a Potok Potocka, olim Alexandri Dominici a Kazanow Kazanowski, consorti derelictae viduae, tum gnosae Annae Marinae Kazanowska, posthumae eiusdem filiae virgini, nec non gnoso Alexandro Cetner, oppido Knichinice domino etc. . . ad instantiam delatorum famatorum Iacobi Bednarz, consulis, Senia Manuyłowego, proconsulis, Bartholomei . . .[1]) aliorumque subditorum gnosi subdapiferi bracławiensis, oppidi Rozdoł haeredis, tum gnosae Zophiae de Vrsko, consortis olim Ioannis Czernieiowski, succamerarii leopoliensis, nec non Stanislai Rzewuski, subdapiferi bracławiensis, qui vos citat (!) ad statuendum per vos: Stanislaum filium Rutkow, vt se asserit, Kamienski de cognomine, Fedko Łataykow, vti principales, atque Nicolaum Hidłowicz, Ihnat Szary, Borey Dmitr filium, Iacko Szepeliszy, Sen Borsow, et alios multos de oppido Podkamienie, olim magci Alexandri Dominici Kazanowski subditos; nec non famatos: Iakima syna Trokowego, Iaczka, Kuczka, Piotra, Hryca, Iaca, Boryczowego syna Iaca et alios plurimos de oppido Kniehinice, gnosi Alexandri Cetner, atque Olearnika Pobereznika de villa Ostrowa, eiusdem subditos, vti principales, aliosque illorum complices, et hoc pro eo, — quia suprascripti oppidani, dum praedicta gnosa Czernieiowska cum familia sua ad oppidum Rozdoł et monasterium, nec non rndus pater Vrbanus, ordinis Carmelitarum conuentus noui loci Rozdoliensis prior, cum aliis nobilibus ex ciuitate Leopoliensi atque oppidanis Rozdoliensibus romani ritus orthodoxae fidei et Iudaei tam de ciuitate Leopoliensi, quam ex oppido Komarno ad memoratum oppidum Rozdoł

[1]) Дальші імена, як у N. LXXXVII.

domosque suas reuertebantur suppellectilemque domesticam secun contulerunt et ad monasterium (in quo tempore plebis saeuitiae et incursionis Scythicae at Kozacorum desolationis oppidani Rozdolienses, tam fidaei sanctae romanae quam graecae congregati erat fauentibus diis manus infestissimorum Kozacorum et Scytharum euaserunt) composuerunt et contulerunt et per aliquod spatium temporis pace publica assecurati permanserunt, tum temporis suprascripti principales, comprincipales et complices accepta notitia de illis et illorum bonis, in absentia gnosi subdapiferi bracławiensis, oppidum supradictum diuersis ex locis ad se inuitatis propter patrandum scelus iusserunt in oppido Podkamienie voce praeconica publicare, praeferendo: „Nunc homines catholicae fidej cum Iudaeis et sacerdotibus congregati sunt ad oppidum Rozdoł, habebimus magnam abundantiam lucri, nisi sine vlla mora propinamus!“ ibidemque pro die dominico ante f. s. Luciae virg. et mart. non modicam partem hominum esse inuitatos hominesque oppidi Podkamienie praedictum Kamienski pro duce et regimentario sibi elegerunt atque modo praedonico tempore noctis in oppidum Rozdoł monasteriumque in eadem arce existens summo cum clamore tumultuarie vario cum armorum genere inuaserunt, supradictam gnosam Czernieiowska verbis inhonestis bonam famam eius laedentibus affecerunt, equos et res plurimas ad viginti millia flor. pol. receperunt et inter se dispartiti, sunt, catholicos vt nlem Ioannem Koziarowski, Thomam Iasienski, supradicti gnosi subdapiferi bracławiensis famulos, perfidum Iudaeum Abraham, arendatorem, et pecuniam penes ipsum gnosi subdapiferi braclauiensis nonigentorum flor. pol. receperunt, perfidos Iudaeos Zecola, Aona, Hela, Leob et alios Iudaeos crudeliter modo tyrannico interemerunt, secundis vero euentibus ex prouidentia diuina rndus pater Vrbanus in fugam se ex arce coniecit et hic mortem tyrannicam euasit, eundemque in procinita itineris eorundem complices post distantiam ab oppido Rozdoł tribus milliaribus circa molendina, Troscieniecki dicta, intere-

merunt et corpus ipsius, nescitur quo, fecerunt, ad ecclesiam fores exsecarunt, res omnes ecclesiasticas tum nobilium et oppidanorum propter securitatem seruatas receperunt et inter se dispartiti sunt, oppidum Rozdoł combusserunt et templum spoliauerunt, violentias perpetrarunt et sunt prolapsi.

Datum Lublini feria secunda post dominicam Iubilate a. D. millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

(Ind. rel. castr. Zydaczou. a. 1649—50, t. 40, p. 360—2).

IV.

Скарга Я. М. Даниловича проти селян з Торського за нахід на червоногородський замок та проти селян з Шиповець і Шершеньовець за нахід на Іванє. 10 н. ст. мая 1649.

[E] Feria secunda post dominicam Rogationum 1649 Andreas Brzozowski nomine magci Ioannis Nicolai a Zurow Daniłowicz contra laboriosos: Petros watach als pułkownik, Iwan Kolczyk, Chmielowskiego zięc, Iwan Perdymunka, Chariton Stadnik, Mikita Popow, Czerniak Chmielowskiego syn, Cap Daniło Pohrebnego zięc, Boraduch, Daniło Capow, Suryn Tymko, Madziara Olexa, Stephan Fedorkow zyn (sic!) sam Hawrysz, Mielnik Onysko, Fedor Mokrzyckiego, Iakim Hobszyn, Kundrat Zuczek, Iakow Hołodowicz, Proc Luzny, Maxim Płaksiwy cum filio, Kost Olexin, Tymko Kratniow, Iwan Ihnatow, Wandziura, Zaprzywoda, Iwan Drysczow, Semian et Wasil Hrynkowiczowięt — de villa Torskie gnosae Zophiae, olim gnosi Bartholomej Gołynski consortis relictae viduae, subditos et totam communitatem praefatae villa protestationem fecit in eo, — quia sub interregno ausi sunt superuenire in fortalitium oppidi Czerwonogrodiensis ibidemque res recipere et spoliare.

Так сама скарга на цїлу громаду Шиповець і Шершеньовець підданих Стефана Вітковского за нахід на Іванє. quia ipsi sub interregno ausi sunt facta mutua inter se et alios vicinos subditos cointelligentia superuenire in villam Iwanie ibidemque, chłopa na imie Hładysza zabiwszy, rebus magcum thesaurarium regni et subditos eius priuarunt.

(*Ind. real. castr. Zydaczou. a. 1649—50, t. 40, p. 352—3*).

ЗМІСТ.

	Стор.
I. Ухвала соймику в Белзї 15 н. ст. червня 1648 .	1
II. Ухвала соймику в Галичи 17 н. ст. червня 1648 .	8
III. Скржиньский подає уніївських черниців за польову шкоду. 17 н. ст. червня 1648	15
IV. Ухвала соймику в Судовій Вишнї з інструкциею послам на конвокацию 25 н. ст. червня 1648 .	35
V. Ухвала шляхти землї Перемишльської і Сяніцької на соймику в Судовій Вишнї 25 н. ст. червня 1648	30
VI. Кармелїт Лютомский подає селян із Лубян за побите і погрози. 8 н. ст. липня 1648 . . .	34
VII. Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події. 8 н. ст. липня 1648 . .	35
VIII. Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події. 13 н. ст. липня 1648 . .	38
IX. Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події. 22 н. ст. липня 1649 . .	40
X. Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події. 30 н. ст. липня 1648 . .	42
XI. Скарга Височаньских на селян зі Стужиці, Поляни, Руського і ин. за напад на двір в Боринї; долучений акт слїдства і засуду піманих. 6 н. ст. серпня 1648	45
XII. Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події. 13 н. ст. серпня 1648 . .	54

Стор.

XIII. Постанова львівських станів, аби нїхто не покидав міста. 17 або 18 н. ст. серпня 1648 . . . 58
I. *) Ухвала галицького соймика 20 н. ст. серпня 1649 р. 343
XIV. Мартин Садовский і тов. подають міщан з Княгинич за напад і побитє. 26 н. ст. серпня 1648 . 59
XV. Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події. 26 н. ст. серпня 1648 . . 61
XVI. Універсал Яна Теодорика Потоцкого до шляхти Галицької землї з зазивом збиратись до нього проти селян-бунтівників. 28 н. ст. серпня 1648 63
XVII. Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події. 3 н. ст. вересня 1648 . . 64
XVIII. Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події. 7 н. ст. вересня 1648 . . 65
XIX. Кс. Ляховский показує рани, що йому вчинили селяне зі Сїльця. 7 н. ст. вересня 1648 . . 67
XX. Слїдство в справї нападу сїлецьких селян на втїкачів з Луцка і ограбованя їх та засуд пійманого Костя Івановича зі Сїльця. 7, 11 і 12 н. ст. вересня 1648 67
XXI. Ухвала соймику в Белзї 12 н. ст. вересня 1648 72
XXII. Ухвала соймику в Судовій Вишнї 14 н. ст. вересня 1648 78
XXIII. Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події. 17 н. ст. вересня 1648 . . . 84
XXIV. Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події. 25 н. ст. вересня 1648 . . . 86
XXV. Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події. 4 н. ст. жовтня 1648 . . . 89
XXVI. Універсал Матія Лубєньского до шляхти Сяніцької землї 14 н. ст. жовтня 1648 92
XXVII. Ухвала з'їзду шляхти Сяніцької землї. 20 н. ст. жовтня 1648 94
XXVIII. Облога Львова 1648 р., описана Самуїлом Кушевичом (без дати).
XXIX. Окуп міста Львова Хмельницькому 1648 р. . . 108
XXX. Лист Самуїла Кушевича зі Львова до батька у Кракові. 3 н. ст. падолиста 1648 122

*) В Додатку.

Стор.

XXXI. Реляция Яна Убальдінї, львівського радника, про спустошенє Зубрі та Сихова. 16 н. ст. падолиста 1648 124
XXXII. Лист Самуїла Кушевича зі Львова про сучасні події. В падолистї 1648 125
XXXIII. Універсал Яна Казиміра до підданих, аби запересгати бунтів. 12 н. ст. грудня 1648 . . 128
XXXIV. Ухвала соймику в Перемишлї й інструкция послам на коронацию 15 н. ст. грудня 1648 . . 129
XXXV. Універсал Андрея Фірлея до війська, аби виступило на своєвільників. 19 н. ст. грудня 1648 141
XXXVI. Ухвала соймику в Белзї. 22 н. ст. грудня 1648 . 142
XXXVII. Анна Козловска позиває селян зі Смерековця й ин. за напад на двір в Гумниских. 23 н. ст. грудня 1648 147
XXXVIII. Універсал Миколая Остророга до підданих, аби запересгали бунтів. 25 н. ст. грудня 1648 . 148
XXXIX. Уривок соймовикової ухвали в Галичі 4 н. ст. сїчня 1649 150
XL. Признанє селянина Амброжика з Живачова. 25 н. ст. сїчня 1649 152
XLI. Признанє селянина Андрія з Губина, бунтівника. 9 н. ст. сїчня 1649 153
XLII. Скарга Яблоновских і Грабовецького на шляхтичів-Русинів, що брали участь в бунтах. 12 н. ст. сїчня 1649 155
XLIII. Якуб Бялобоцкий подає селян із Перегорська за грабованє. 14 н. ст. сїчня 1649 156
XLIV. Адам Збиковский подає селян із Хмільна за рабунок. 14 н. ст. сїчня 1649 156
XLV. Андрей Щавіньский подає селян з Сулимова за напад і грабованє. 18 н. ст. сїчня 1649 . 157
XLVI. Анзельм Роґаля подає селян з Городилович й Ульгівка за знищенє двора. 20 н. ст. сїчня 1649 . 157
XLVII. Фльорян Мірецкий подає селян з Гребенова за вируб лїса в Селисках. 20 н. ст. сїчня 1649 . 158
XLVIII. Анна Островска подає селян з Хотинця за напад на двір. 22 н. ст. сїчня 1649 159
XLIX. Справа міщан з Руськоі Рави проти селян з Верхрати за напад. 26 н. ст. сїчня, 12 квітня, 20 мая 1649 160

Стор.

L. Забитє Теофілї Ржимовскої селянима з Грабівки, Сївки, калуськими міщанами Мостиск, Пійла, Кадовбного 26 н. ст. сїчня 1649 167

LI. Йона, Жид з Липська, подає Симона Івашковича, міщан з Ґорая і селян зі Зволї за побитє й ограбованє. 29 н. ст. сїчня 1649 168

LII. Універсал короля до Миколая Зацьвілїховского, аби опустив Перемишль. 30 н. ст. сїчня 1649 171

LIII. Сьвєржховєцкий подає селян з Довгого і Берліг за те, що знищили його двір і забили його жінку Анну і Анну Куровску. 3 н. ст. лютого 1649 . 172

LIV. Войцєх Сваричовский подає міщан з Калуша і селян того й Долинського повіту за бунти в осени 1648 р. 8 н. ст. лютого 1649 176

LV. Універсал Яна Казимира до підданих, аби заперестали бунтів. 8 н. ст. лютого 1649 . . . 182

LVI. Андрій Клусовский скаржить ся на селян з Юрова за грабованє в Городку. 9 н. ст. лютого 1649 183

LVII. Петро Студзєнєцкий подає селян з Медухи й Семиговець (Семяковець?) за зруйнованє майна й убійство в Медусї. 9 н. ст. лютого 1649 . . 184

LVIII. Ал. Курдвановский подає попа з Жукова селян і міщан з Бортник за знищенє його двора. 9 н. ст. лютого 1649 184

LIX. Реляция возного про убитє Мартина Бабецкого калуськими міщанами. 16 н. ст. лютого 1649 . 185

LX. Кс. Хризостом Янецкий подає рогатинських міщан за напад на костел. 25 н. ст. лютого 1649 186

LXI. Зофія Ґлоґовска подає селян з Камінки за спаленє двора в Руді. 25 н. ст. лютого 1649 . . 188

LXII. Валєріян Жардецкий подає селян з Білих і Чорних Ослав і ин. за спустошенє і спаленє його двора. 2 н. ст. марта 1649 189

LXIII. Ухвала соймику в Судовій Вишнї 3 н. ст. марта 1649 190

LXIV. Станїслав Ржечковский скаржить ся на лисецьких міщан за напад на замок у Заболотові. 4 н. ст. марта 1649 195

LXV. Ян Суходольский скаржить ся на селян з Конотоп і Василовець за спаленє двора в Жухові 5 н. ст. марта 1649 196

Стор.

LXVI. Ухвала соймику в Белзї 8 н. ст. марта 1649 . 197

LXVII. Жалїнє Юрія Конєцкого на міщан зі Стусова, селян з Варваринець, Різдвян і Дарахова за грабованє. 8 н. ст. марта 1649 199

LXVIII. Анна Злочевска подає міщан з Товстого, селян з Борок, Новосїлки й ин. за спустошенє дібр. 10 н. ст. марта 1649 201

LXIX. Ян Чарнєцкий подає теребовельских міщан за спустошенє його двора. 10 н. ст. марта 1649 . 201

II. *) Анна Козловска скаржить ся на голешівських і молодинецьких селян за забитє Ґаспара Вельжиньского в Млинисках. 11 н. ст. марта 1649 . 347

LXX. Жалїнє Александра Збигальского на селян з Річиці і Гутина за спаленє його двора в Зерниках. 11. н. ст. марта 1649 203

LXXI. Ян Чарнєцкий подає міщан з Хоросткова за пограбованє його двора в Говилові. 12 н. ст. марта 1649 204

LXXII. Ухвала соймику в Галичі 14 н. ст. марта 1649 . 205

LXXIII. Матїй Злотникович скаржить ся на Березовських за грабованє. 15 н. ст. марта 1649 . . . 211

LXXIV. Засуд інфамії і банїциї над шляхтичами-Русинами за їх участь в бунтах. 15 н. ст. марта 1649 . 212

LXXV. Станїслав Баранєцкий подає заболотівських селян за напад на Крехівцї. 16 н. ст. марта 1649 . 213

LXXVI. Самусль Понятовский подає калуських міщан і селян калуського та долинського староства за бунти в осени 1648 р. 16 н. ст. марта 1649 . 214

LXXVII. Брати Голинські скаржать ся на попа з Грабівки, калуських міщан і ин. селян за спаленє їх дворів в Голинї і Сївцї. 17 н. ст. марта 1649 . 219

LXXVIII. Александер Бидловский подає волосівських селян за спустошенє його двора. 17 н. ст. марта 1649 219

LXXIX. Реляция возного про те, що військо побило людей у Заболотові. 17 н. ст. марта 1649 . . . 220

LXXX. Дрогобицькі міщане-Поляки оскаржують Русинів за їх злуку з Козаками. 18 н. ст. марта 1649 . 220

*) В Додатку.

Стор.

LXXXI. М. Рачиньский жалїєть ся на теребовельських міщан за напад на його двір. 18 н. ст. марта 1649 223

LXXXII. Ян Нєкарский подає міщан з Теребовлї й селян з Коровинки за те, що забили його брата Юрія 20 н. ст. марта 1649 223

LXXXIII. Самуїл Дубравський подає Грегора і Петра Угерницьких та бабинських селян за те, що убили Самуеля Рожнятовского. 20 н. ст. марта 1649 . 225

LXXXIV. Павло Осмольский подає селян із Товстилуга за забранє його товару. 23 н. ст. марта 1649 . 228

LXXXV. Скарга Ґабріеля Замєховского на хоростківських міщан, косівських, підгайчицьких і ин. селян за напад на костел у Янові. 23 н. ст. марта 1649 229

LXXXVI. Ґабріель Замєховский подає Гаврила Семигиновського за зраду будзанівського замку. 23 н. ст. марта 1649 231

LXXXVII. Роздільські міщане і шляхта позивають рогатинських міщан за напад на місто. 7 н. ст. квітня 1649 232

LXXXVIII. Юрій Блажовский жалїєть ся на янівських міщан підгайчицьких і кобиловолоцьких селян за знищенє його двора в Довгім. 10 н. ст. квітня 1649 235

LXXXIX. Слапковский і Нєщаржевский подають селян зі Смухова і Любші на грабованє. 12 н. ст. квітня 1649 236

XC. Александер Рашовский подає калуських міщан, селян з Нійла, Довгого та Сороки за спаленє двора в Котятичах. 12 н. ст. квітня 1649 . . 237

XCI. Григорій Пржилуский подає калуських міщан і селян того повіта за спаленє замку в Студїнцї й иньші кривди. 13 н. ст. квітня 1649 . 237

XCII. Скарга Вишньовского на тих самих за знищенє замку в Перегінську. 13 н. ст. квітня 1649 . 238

XCIII. Скарга на грабовецького попа, калуських міщан мостиських, копанецьких і ин. селян за знищенє двора у Зборі. 13 н. ст. квітня 1649 . . . 239

XCIV. Скарга Скоповского на селян з Уїзду, Юнашкова, Куничок (Кунич) і ин. за спустошенє в Обельницї. 16 н. ст. квітня 1649 239

XCV. Скарга на жидачівських міщан за пограбленє замка. 16 н. ст. квітня 1649 240

Стор.

XCVI. Александер Соколовский скаржить ся на селян Буковини, Викеич, Молотова, Димидова за грабованє. 16 н. ст. квітня 1649 241

XCVII. Яшовский і Страдомский подає селян калуського староства і зі Спаса за напад на Суходіл, Креховичі й Долину. 17 н. ст. квітня 1649 . . 241

XCVIII. Скарга Сваричовского й Височаньского на селян з Високих Вишень (?) за грабованє. 19. н. ст. квітня 1649 246

XCIX. Скарга Якуба Пржездзецкого на калуських міщан, селян калуського й долинського староства за знищенє костела в Долині. 19 н. ст. квітня 1649 246

C. Зофія Хржонщова подає теребовельських міщан за знищенє її двора. 20 н. ст. квітня 1649 . 247

CI. Скарга Кржиштофа Космідера на янівських міщан, ясниських, лозинських і крехівських селян за спустошенє двора. 20 н. ст. квітня 1649 . 248

CII. Юрій Конєцкий жаліть ся на селян Соснова й Соколова за спустошенє двора у Соснові. 21 н. ст. квітня 1649 249

CIII. Журівські міщане скаржать ся на селян Явча, Васючина за пограбованє замку в Журові. 21 н. ст. квітня 1649 250

CIV. Войцєх Мяковский подає глинянських міщан за знищенє женівського замку. 21 н. ст. квітня 1649 251

CV. Катерина Ясїньска позиває калуських міщан, попа з Грабівки й иньших селян за спаленє двора в Підгірках. 22 н. ст. квітня 1649 . . . 252

CVI. Анна Гостомска подає журавницьких селян за знищенє двора. 26 н. ст. квітня 1649 . . . 253

CVII. Засуд інфамії на чайківських шляхтичів за спустошенє двора Бялоскурских. 26 н. ст. квітня 1649 254

CVIII. Єкарга на селян з Руди за спустошенє двора. 26 н. ст. квітня 1649 256

III.*) Позов на підкаменських і книгиницьких міщан за нахід на Розділ. 26 н. ст. квітня 1649 . . 348

*) В Додатку.

Стор.

CIX. Скарга на селян з Білого Потока і Бичковець за зрабованє. 28 н. ст. квітня 1649 256

CX. Скарга Миколая Зерніцкого на селян з Тарнавки за грабованє. 28 н. ст. квітня 1649 . . . 257

CXI. Федір Березовський подає голинських селян за розбій. 29 н. ст. квітня 1649 258

CXII. Скарга Петра Міцовского на селян з Вербіжа, Гонятич, Черкас і Кагуєва за напад на вербіжський двір. 30 н. ст. квітня 1649 . . . 258

CXIII. Войцєх Мєшковский подає селян з Підгайчик і Турки за напад і грабованє. 4 н. ст. мая 1649 260

CXIV. Лист Яна Казимира з забороною силувати Жидів до руської віри. 5 н. ст. мая 1649 . . . 261

CXV. Скарга на селян зо Спиклосів за спустошенє двора в Первятичах. 5 н. ст. 1649 262

CXVI. Алєксандер Яблоньський подає міщан з Делятина, Добротова, Товмача, селян із Ланчина, Пядики, Раківця за грабованє. 6 н. ст. мая 1649 . . 263

CXVII. Томаш Сконовский подає юнашківських селян за те, що не хотіли віддати забраних йому річей. 7 н. ст. мая 1649 264

CXVIII. Скарга на селян з Сїхович за спаленє двора в Ласкові. 7 н. ст. мая 1649 265

CXIX. Алєксандер Ржечицкий подає книгиницьких міщан, селян з Городища, Ляшок, Боринич, Острова, Боринич, Молодиньча за напад на двір у Бориничах і забитє батька. 10 н. ст. мая 1649 . 265

XCC. Скарга Миколая Даниловича проти селян з Балич, Сулятич за нахід на Сулятичі, проти селян з Товстого, Лисовець, Головчинець за напад на червоногородський замок. 10 н. ст. мая 1649 . 268

CXXI. Позов на роздільських міщан, що видали тамошній замок в руки Татарам. 10 н. ст. мая 1649 . 269

CXXII. Нахід юрівських селян на городецький костел. 10 н. ст. мая 1649 271

Стор.

IV.*) Скарга Яна М. Данилович проти селян з Торського за нахід на червоногородський замок та проти селян з Шиповець і Шершеньовець за нахід на Іванє. 10 н. ст. мая 1649 350

CXXIII. Кс. Станіслав Кумшкович подає підгайчицьких селян за знищенє костела в Добрилові. 14 н. ст. мая 1649 271

CXXIV. Позов Андрія Лагодовского на яворівських міщан за грабованє. 14 н. ст. мая 1649 272

CXXV. Скарга Дубравських на селян із Врузького (?) за напад на його сина й слугу. 15 н. ст. мая 1649 . 274

CXXVI. Скарга на селян з Тюдева за нахід на двір у Кутах. 15 н. ст. мая 1649 274

CXXVII. Скарга на селян з Колодієва, Довгової, Середньої, Луки й ин. за нахід на двір у Колодієві і замок у Луції. 15 н. ст. мая 1649 275

CXXVIII. Самуель Поляновский подає мошківських, савчинських і завишнянських селян за нахід на двір у Смиткові. 17 н. ст. мая 1649 . . . 277

CXXIX. Скарга на селян з Манастирчан, Крички, Порогів, Яблінки за знищенє двора у Струпкові. 17 н. ст. мая 1649 278

CXXX. Скарга на міщан з Заболотова, селян з Туглукова, Олешкова, Любковець Димидча й ин. за нахід на замок в Городенції. 17 н. ст. мая 1649 . . 279

CXXXI. Зузанна Новосельска жаліеть ся на Андрія Струтинського, Федора Мединського, книгиницьких і новоселецьких селян за забитє її чоловіка. 19 н. ст. мая 1649 280

CXXXII. Ян Поповский жаліеть ся на милятинських селян за напад і убийство. 20 н. ст. мая 1649 . . 282

CXXXIII. Юрій Заремба подає хотинських селян за пограбованє його добра. 20 н. ст. мая 1649 . . 284

CXXXIV. Скарга на будзанівських міщан за те, що убили Юрія Семигиновского. 20 н. ст. мая 1649 . . 285

CXXXV. Скарга Павла Осмольского на Яна Тарновского за наїзд його підданих, городецьких міщан на Варівці. 22 н. ст. мая 1649 286

*) В Додатку.

Стор

CXXXVI. Скарга на Івана Копінського, селян з Липиці і Славутина за спустошенє замка у Сернках. 22 н. ст. мая 1649 287

CXXXVII. Самуель Цебровский подає східницьких селян за знищенє його двора. 22 н. ст. мая 1649 . . 288

CXXXVIII. Григорій Братковеський скаржить ся на сулятицьких селян за спустошенє двора. 26 н. ст.мая 1649 290

CXXXIX. Кс. Григорій Бєльский подає селян з Ільковець, Скоморохів і ин. сокальських міщан за напад на костел у Сокалї. 26 н. ст. мая 1649 . . 291

CXL. Петронеля Вільчкова скаржить ся на соколівських і соснівських селян за знищенє її замка. 27 н. ст. мая 1649 292

CXLI. Скарга Павла Лубєньского на попів з Дроздович, Мальчич, Каменобродів за те, що розібрали його добуток. 28 н. ст. мая 1649 . . . 293

CXLII. Позов Анни Яблоновскої на селян Сваричова, Рівнї, Топільська за участь у находї на замок у Перегінську. 29 н. ст. мая 1649 . . . 294

CXLIII. Універсал Станїслава Папєского, поборця Галицької землї з зазивом складати податки. 29 н. ст. мая 1649 295

CXLIV. Кс. Ян Ґрохольский подає теребовельських міщан за спустошенє костела 29 н. ст. мая 1649 . 296

CXLV. Універсал комісарів Белзької землї назначує день на збори соймика. 29 н. ст. мая 1649 . . 298

CXLVI. Кс. Станїслав Трускулявский подає товмацьких міщан за напад на галагицький замок і костел у Товмачи. 31 н. ст. мая 1649 300

CXLVII. Скарга на селян з Мединї й Темеровець за забитє Рафала Бєльского. 1. н. ст. червня 1649 . . 301

CXLVIII. Станїслав Бєлїцкий подає теребовельських міщан за шкоди в Підгайчиках. 1 н. ст. червня 1649 . 302

CXLIX. Той самий подає янівських міщан, підгайчицьких і кобиловолоцьких селян за шкоди. 1 н. ст. червня 1649 303

CL. Фелїкс Ясїньский подає селян з Грабівки, Завоя, Рипянки, Вістової, Підмихайля, Угринова, шляхтичів Бережницьких за нахід на бережницький замок. 4 н. ст. червня 1649. 304

Стор.

CLI. Катерина Лащова подає селян із Верхрати, Крупця, Брусна, Лосинця, Жиравець, Мазилів за грабованє у Фльорянові, Наролї й ин. 9 н. ст. червня 1649 308

CLII. Скарга на селян з Лукавця за спустошенє двора Концкого в Руді. 9 н. ст. червня 1649 . . 311

CLIII. Станїслав Ліпнїцкий жалїєть ся на шляхтичів-Вусинів Вітвицьких за розбиваня. 10 н. ст. червня 1649 311

CLIV. Ухвала соймика в Белзї 11 н. ст. червня 1649 . 312

CLV. Ян Ліпский подає селян з Жиравець, Любичі, Верхрати, Тенетиск, Любелї, Брусна, Крупця, Переорська за нахід на Липсько, Белзець, Липє. 12 н. ст. червня 1649 317

CLVI. Конфесеати Грицька Турчиняка зі Зборова. 18 н. ст. червня 1649 332

CLVII. Скарга Стамєровского на рогатинських міщан за нахід на Середнї Сернки. 18 н. ст. червня 1649 336

CLVIII. Сларга Лоховского на селян з Воскресинець і Угерничок за грабованє в Воскресинцях. 21 н. ст. червня 1640 337

CLIX. Скарга кс. Палюшкевича на селян з Гребенного за нахід на костел у Раві. 21 н. ст. червня 1649 337

CLX. Скарга Шимона Лєнарчика на сокальського міщанина Петра Вореницю за грабованє костела. 21 н. ст. червня 1649 338

CLXI. Скарга Личковскої на молодинецьких селян за убійство і грабованє. 22 н. ст. червня 1649 . 339

CLXII. Скарга Мельхіора Павловича, долинського міщанина, на рахинських селян за те, що його напали й пограбили. 22 н. ст. червня 1869 . . 339

CLXIII. Скарга Юрія Гошовского, долинського міщанина, на селян Велдїжа і Лолина за побитє й пограбованє. 22 н. ст. червня 1649 340

CLXIV. Скарга Станїслава Росцїшевского на селян Пруся, Верхрати, Тенетиск. 23 н. ст. червня 1649 . 340

CLXV. Скарга Софії Тарнавскої на селян із Криниці на спаленє її двора. 30 н. ст. червня 1649 . . 341

ПОКАЗЧИК ГЕОГРАФІЧНИХ ІМЕН.

(Слова в скобках означають нинїшнїй полїтичний округ; м. = місто; с. = село; р. = ріка).

Александрина м. 35.
Азия 44.
Анянум 56.
Атени 55.
Бабин с. (Калуш). 226, 227.
Бабинцї, передм. в Рогатинї 186, 188.
Баличі с. (Стр.) 268.
Бар м. 37, 57, 62, 66.
Баранів с. (Буч.) 10.
Бедриківцї с. (Заліщ.) 155.
Безбороди с. (Золоч.) 283.
Белз м. 1 2, 5, 7, 72, 75, 76, 77, 146, 147, 199, 298, 299, 312, 314, 316, 317.
Белзець, м. 74, 164, 298, 312, 317, 331.
Белзьке воєводство 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 144, 161, 162, 164, 166, 178, 197, 312, 314, 315, 323, 324.
Бенева с. (Підг.) 46, 52, 53.
Бережниця с. (Жид.) 241, (Калуш) 304, 306.
Березів Долїшнїй с. (Колом.) 211.
Береска с. (Лїско) 46, 52.
Берлоги с. (Калуш) 173, 177, 215, 216, 237, 238, 242.
Березина с. (Жид.) 232.
Березицї 5.
Берездівцї с. (Бібр.) 267.
Беремяни с. (Заліщ.) 154, 155.
Берочі 80.
Бершада м. 35.
Бещади (Бескиди) 49.
Біла Криниця 43.
Білий Камінь м. 283.
Білий Потік с. (Чорт.) 257.
Білі Ослави с. (Надв.) 190.
Білогород м. 39, 41.
Бірча м. 190.
Бирове с. 51.
Бичківцї с. (Чорт.) 257.
Бишів с. (Підг.) 10.
Бог ріка 35.
Богородичин с. (Товм.) 185.
Боґушичі 94.
Бориничі с. (Бібр.) 266, 267, 268.
Борки с. (Скалат) 201.
Бориня м. 49, 51, 52.
Ботелька с. (Тур.) 49.
Ботля с. (Тур.) 49.
Братківцї с. (Станїславів). 207.
Брацлавське воєводство 182, 206.

Брусно с. (Цїшан.) 309, 322.
Бруховичі с. (Львів) 96.
Буг, ріка 283.
Будзанів м. 285, 286.
Будзанівський замок 230, 231, 232.
Букавина с. (Бібр.) 241.
Буське воєводство 74.
Буська земля 74.
Валява с. (Перем.) 80.
Варваринцї с. (Тереб.) 200.
Варів с. 228.
Варівцї с. 287.
Варшава 8, 35, 40, 42, 54, 62, 64, 65, 84, 85, 92, 93, 103, 105, 123, 126, 127, 129, 262.
Василівцї с. (Сок.) 196.
Васючин с. (Рогат.) 250.
Велдіж с. (Дол.) 178, 181, 218, 259, 340.
Велесниця с. 10.
Вербіж с. (Руд.) 258.
Верхрата с. (Рава) 158, 160, 162, 163, 166, 308, 320, 341.
Верхівка 35.
Вікно с. (Городен.) 279.
Викава р. 86.
Виксичі с. 241.
Винниця м. 39.
Вистова с. (Калуш) 177, 305.
Високий замок (Львів) 99, 100, 104.
Висла р. 103.
Висоцко Долїшнє с. (Тур.) 49.
Високі Вишнї (?) с. 246.
Вишатичі с. (Пер.) 32.
Вишневець м. 41.
Вовча гора (Львів) 97.
Волинь 65, 171, 172.
Волинське воєводство 25.
Волове с. 51.
Володимир м. 65.
Волосате с. (Тур.) 46, 49, 50, 51, 53.
Волосів с. (Надв.) 220, 284.
Волощина 63.
Воля Ножівська с. 273.
Воскресинцї с. (Колом.) 10, 250, 337.
Врузьке с. 274.
Вскова 109.
Гадинківцї с. (Тусят.) 11.
Галич м. 8, 10, 12, 13, 14, 15, 151, 205, 208, 211, 277, 295, 344, 346.
Галицька земля 63, 64, 205, 207, 211, 313, 344, 345, 346.
Галицький повіт 295, 346.
Гвоздець м. 64.
Глиняни м. 9, 37, 54, 62, 64, 84, 251, 333, 335.
Глушків с. (Городен.) 10.
Гнилиця (Gnoyniса) с. (Явор.) 273.
Говилів (Гусят.) с. 204.
Голешів с. (Жидач.) 347.
Голинь с. (Калуш) 212, 219, 258.
Головчинцї с. (Зал.) 269.
Гонятичі с. (Руд.) 258.
Городельське воєводство 74.
Городенка с. 280.
Городиловичі с. (Сок.) 158.
Городище с. (Бібр.) 266.
Городок м. 42, 128, 183.
Городок с. 271.
Городок Бедрихів м. 287.
Грабів с. (Дол.) 179, 218.
Грабовець с. (Стр.) 156.
Грабовецьке воєводство 74.
Грабівка с. (Калуш) 167, 168, 177, 215, 216, 217, 219, 237, 239, 252, 304, 305, 306, 308.
Гребенів, Гребенне с. (Рава) 158, 338, 340.
Греция 56.
Гринівка с. (Богор.) 207.
Гриціївка с. (Тереб.) 230.
Гринів с. 10.
Грушів с. (Явор.) 160.
Губин с. (Буч.) 153, 154.
Гумниска с. 148.
Гусятин м. 229.
Данськ м. 103, 109.
Горай м. 5, 31, 169, 170.
Дарахів с. (Тереб.) 200.

Дебеславці с. (Кол.) 10.
Делятин м. 263.
Демирів с. (Бібр.) 241.
Дідич с. 178, 218.
Дидьова с. (Турка) 50, 52.
Дикі поля 36, 38, 55.
Димидче с. (Снят.) 279.
Дніпро р. 38, 41.
Дністер р. 55, 63, 152, 153.
Добрилів м. 272.
Добровичі с. (Яросл.) 141, 142.
Добровляни с. (Кал.) 177.
Добромиль м. 100.
Добротів м. 263.
Довга Долішня с. (Калуш) 276.
Довге с. (Калуш) 173, 174, 175, 177, 214, 216, 219, 230, 235, 237, 238 і 252.
Довгова с. 276.
Долина м. 244, 245.
Долиотів с. (Калуш) 10, 206.
Дрищів с. (Береж.) 10.
Дрогобич м. 221, 222.
Дроздовичі с. (Городок) 293.
Дуба с. (Калуш) 178, 218.
Дубно с. (Ланц) 42.
Дунаїв м 335.
Женів с. (Перемишляни) 251.
Живачів с. (Городен.) 162.
Живець м. 46.
Жидачів м. 34, 40, 240, 291.
Жиравці, Журавці с. (Рава) 310, 318.
Жмигород м. 16.
Жовків м. 127, 283.
Живті Води 207.
Жуків с. (Городен.) 10, 185, — (Цішан.) 321.
Жукотин с. (Колом.) 10.
Жулин м. 5.
Журавники с. (Льв.) 253.
Журавці = Жиравці.
Журів м. 16, 241, 250.
Жухів с. (Rzuchow) (Ланц.) 196.
Заболотів м. 195, 196, 213, 220, 279.
Завій (Луків) с. (Калуш) 216, 242, 305, 307.
Завишня с. (Сокаль) 278, 291.
Загірє с. (Калуш) 306.
Закрівче с. (Товм.) 10.
Залуква с. (Стан.) 150.
Залуче с. (Кол.) 10.
Замость м. 96, 105, 106, 125, 126, 127, 173, 183, 189, 242, 262, 309, 310, 316, 318.
Замулинці с. (Кол.) 10.
Запорожє 38, 39, 65, 123.
Зарваниця с. (Підг.) 153.
Заслав 57.
Збій с. 46, 50, 51, 53.
Збір с. (Калуш) 239.
Збоїска с. (Львів) 97.
Зборів м. 333.
Зволя с. 169, 170.
Зелена с. (Скал.) 201.
Зерники с. 204.
Зубря с. (Львів) 125.
Іванє с. (Заліщ.) 351.
Ілемя с. (Долина) 179, 218.
Ільковичі (Ільківці) с. (Сокаль) 291.
Ісаків с. (Городен.) 152, 135.
Кагуїв с. (Руд.) 258.
Кадовбне с. (Калуш) 168, 177, 215, 216, 219, 237, 238, 241, 244.
Кадлубиска с. 310.
Каліське воєводство 20.
Каменоброди с. (Город.) 293.
Камінка с. (Рава) 256.
Камінка Струмилова м. 65, 67, 85.
Камінки м. (Колом.) 185, 189.
Камінне село (Надв.) 10.
Камінь с. (Калуш) 168, 177, 215, 216, 217, 238, 239.
Каменець Подільський, м. 37, 62, 84, 88, 105.
Карників 5, 143, 144, 197,
Карпати 46, 51, 92, 148.
Калуш м. 11, 168, 177, 185, 186, 212, 213, 217, 219, 237,

238, 239, 241, 246, 252, 294, 306, 307, 308.
Клебань 35, 36.
Клембарк 46, 52.
Книгиничі м. 59, 60, 266, 281, 348.
Князівське с. (Калуш) 178, 218.
Кобиловолоки (Тереб.) 235, 304.
Кодак 23.
Коханівка с. (Явор.) 273.
Колодіїв с. (Стан.) 275, 276.
Коломия м. 10, 150.
Коломийський повіт 205, 295, 346.
Колюхів с. 279.
Комарно м. 128, 348.
Конотопи с. (Сокаль) 196.
Константинів м. 43, 57, 86, 87.
Константинополь 61, 64.
Кончаки с. (Станісл.) 10.
Копанки с. (Калуш) 177, 214, 216, 217, 219, 237, 238, 239, 241, 252, 306.
Корець м. 57.
Корнів с. (Городен.) 152.
Коровинка с. (Тереб.) 224.
Королівщина с. 10, 207.
Косів с. (Чорт.) 229.
Косівка с. (Чорт.) 229.
Котятичі с. (Калуш) 237.
Коцуджа с. 170.
Краків м. 91, 122, 124, 172, 183, 295.
Краківське воєводство 96.
Краковець с. (Явор.) 273.
Красна с. (Надв.) 263.
Красне с. (Калуш) 177, 215, 216, 238, 242.
Красник м. 150.
Крехів с. (Жовків) 105, 248.
Креховичі с. (Дол.) 214, 216, 244, 245.
Крилос с. (Станіслав.) 10.
Крим 41, 55, 61, 87.
Кримські поля 41, 44.
Криниця с. (Дрогоб.) 34.
Кричка с. (Богородч.) 278.
Кросно м. 32.
Крупець м. 309, 322.
Кукольники с. (Галич) 206.
Кулачківці с. (Колом.) 264.
Кунашів с. 152.
Кунички Куничі с. (Рогат.) 240.
Кути с. (Снятин) 275.
Ладинчин = Ланчин.
Ладичин м. 35.
Ланчин с. (Надв.) 10, 263.
Лагодів с. (Перемишляни) 15.
Ласків с. 265.
Ласківки (Підгайці) 229.
Лежайск м. 32.
Лежани с. 28.
Лецева (Леціївка) с. (Дол.) 178.
Ломниця р. 174.
Липе с. 326.
Липиця Долішня с. (Рогат.) 287.
Липовиця с. (Дол.) 179, 246.
Липсько м. 5, 8, 169, 170, 317, 324, 325, 326.
Лисеничі с. (Львів) 102.
Лисець (Мцар місто) м. 195, 196, 269, 270.
Лисівці с. (Заліщ.) 269.
Лозина с. (Город.) 248.
Лолин с. (Дол.) 179, 218, 340.
Лопянка с. (Дол.) 179, 246.
Лосинець с. 310.
Лоєва с. (Надв.) 218.
Лубниця с. 317.
Лубня с. 46, 47, 52.
Лука с. 276.
Лукавець с. (Цішанів) 311.
Луків (Завій) с. (Калуш) 216, 242, 305, 307.
Луцьк м. 65, 68, 87.
Львів м. 13, 18, 37, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 54, 58, 60, 65, 67, 69, 83, 85, 89, 90, 91, 92, 96, 97, 101, 102, 105, 106, 108, 109, 122, 123, 124, 125, 127, 128, 335, 348.
Львівська земля 16, 19, 20, 28, 30, 31, 42, 54, 79, 129, 139, 190, 191, 192.

Львівські поля 96.
Львівський замок 341.
Льдзінє с. (Калуш) 177, 215, 216, 238.
Любеля м. 321.
Любича с. 319.
Любша с. (Жидач.) 236.
Люблин м. 37, 123, 142, 255, 270, 273.
Любківці с. (Снят.) 279.
Люта с. 51.
Лубяни (Лубина) с. (Льв.) 34.
Ляшки с. (Бібр.) 266.
Мазилів с. 310.
Майдан с. (Калуш) 305.
Максимівка с. (Калуш) 178, 218.
Мальчиці с. (Город.) 292.
Манастирець с. 274.
Манастирчани с. (Богород.) 278.
Махнівка 43.
Медика м. (Перем.) 32, 78.
Мединя с. (Кал.) 301, 302.
Медуха с. (Стан.) 184.
Межибоже 44, 57, 63.
Межирічє м. 57.
Милятин с. (Кам.) 283.
Мислів с. (Калуш) 216.
Млиниска (Młynisze) с (Жидач.) 347.
Могильниця с. (Тереб.) 10.
Молодиньче с. (Жидач.) 266, 339, 347.
Молдавсько с. (Тур.) 49.
Молотів с. (Бібр.) 241.
Мостиска с. (Калуш) 168, 177, 216, 219, 238, 239.
Мостиска м. 80, 141.
Мошків с. (Сок.) 277.
Нароль м. 309, 310.
Насїчне с. (Ліс.) 51.
Неаполь м. 56.
Небилів с. (Калуш) 177, 215, 216, 242.
Назавизів с. (Надв.) 10, 207.
Немирів м. 40.
Нестервар (Тульчин) м. 35, 36.
Нова Рахиня = Рахиня.
Новиця с. (Калуш) 10, 177, 206, 216, 217, 238, 307.
Новоселиця с. (Долина) 181, 246.
Новосельцї с. (Бібр.) 281, 282.
Новосїлки с. (Скал.) 201.
Новошин с. (Дол.) 178, 218.
Нягрин с. (Дол.) 178, 218.
Обельниця с. (Рогат.) 239, 240, 264.
Обертин м. 152.
Озарів 171.
Озерна (Зол.) 335.
Олешків с. (Снят.) 279.
Олешів м. 152.
Олика м. 65.
Ольховець с. (Городен.) 10.
Опатів м. 169, 171.
Оришківцї с. (Гусят.) 11.
Острів с. (Бібр.) 266, 348.
Острїг 20, 57, 169, 238, 294.
Палагичі с. (Стан.) 152, 300.
Пациків с. (Калуш) 178, 218.
Псари с. (Рог.) 60.
Первятичі с. (Сок.) 262.
Перегінсько с. (Калуш) 178, 216, 218, 238, 246, 294.
Перегорсько с. 156, 323.
Перемишль м. 18, 29, 32, 33, 81, 83, 128, 129, 137, 139, 140, 141, 172.
Перемиська земля 16, 19, 20, 28, 29, 30, 31, 33, 78, 80, 129, 133, 139, 190, 191, 192, 289.
Перерів с. (Кол.) 10.
Петранка с. (Калуш) 252, 306.
Петрилів (Петриків) 11.
Підгайчики с. (Теребовля) 230, 235, 271, 302, 303, 304. (Кол.) 260, 264.
Підгорки с. (Калуш) 252.
Підгірська земля 92.
Підвисоке (Городен.) 10.
Підкамень м. 348, 349.
Підмихайлє с. (Калуш) 177, 215, 216, 237, 242, 305, 307, 308.

Пійло с. (Калуш) 168, 177, 214, 216, 219, 237, 238, 242.
Пинськ м. 88.
Пилявці м. 103, 140, 145, 230.
Плавча с. 333.
Плешовичі с. (Перем.) 20, 31.
Пнівє с. (Калуш) 152, 155, 238.
Погорільці с. (Перемишлян.) 15.
Поділля 1, 59, 171, 250, 260.
Подільське воєводство 10, 182, 206.
Познанське воєводство 20.
Покуття 152.
Полонне м. 43, 45, 57.
Поляна с. (Ліск.) 46, 50, 53.
Номоряни м. 335
Попельники с. (Снят.) 10.
Поркалець, Перекалець с. (Скал.) 201.
Пороги с. (Богород.) 278.
Порудно с. (Явор.) 273.
Потурниця с. (Сок.) 291.
Потелич м. 158.
Потік м. 10, 152, 173, 206, 295, 302.
Преворск м. 123.
Пролемишно с. 10.
Прукнисне с. 264.
Прусє с. 158.
Пруське воєводство 25.
Пуків с. 10.
Пшеничник с. (Дол.) 178, 218.
Пядики с. (Кол.) 263.
Рава руська м. 12, 25, 160, 162, 163, 338.
Райгород м. 179, 218.
Раковець с. (Богород.) 10, 263.
Рахиня с. (Дол.) 246, 339.
Ресняти с. (Калуш) 178, 218.
Рівня с. (Калуш) 177, 180, 294.
Різдвяни с. (Теребл.) 200.
Річиця с. 204.
Рибне с. (Калуш) 242.
Риботичі м. 190.
Рипянка с. (Калуш) 305.
Рогатин м. 11, 186, 188, 233, 234, 336.
Рожнітів с. (Калуш) 178, 181, 216, 218.
Роздїл м. 233, 234, 269, 270, 348, 349, 250.
Ропно с. (Калуш) 178, 218.
Руда с. (Рава) 189, 256, 311.
Руське воєводство 5, 8, 15, 20, 21, 37, 49, 78, 85, 128, 129, 133, 149, 190, 205, 221, 230, 244, 289.
Руська земля 30, 35, 43, 243, 249, 260, 263, 283.
Регетів с. (Горл.) 52.
Римська держава 44, 56.
Робертова пасїка (Львів) 102.
Романівка 11.
Романів м. 5.
Ростоки с. (Ліск.) 46, 49, 51, 53.
Руське с. (Ліск.) 46, 47, 49, 50, 51, 53.
Русь 64, 65, 85, 146.
Савчин с. (Сок.) 278.
Сатанів 87, 335.
Самолусківє с. (Гусят.) 11.
Сарбів 74, 142, 298.
Сваричів с. (Калуш) 177, 180, 216, 294.
Селища с. 158.
Семигівцї с. 184.
Серики Горішні с. (Рог.) 240.
Семаківцї с. 206
Серики Середні с. 287, 288, 336.
Середня с. 276.
Сївка с. (Калуш) 167, 168, 177, 214, 216, 219, 237, 238.
Сїлець с. (Камінка Струмілова) 67, 68, 69, 71.
Сїнно 229.
Сїховичі с. 265.
Сині Води 36, 87, 88.
Сихів с. (Львів) 125.
Скоморохи с. (Сокаль) 291.
Славутин с. (Рогат.) 288.
Сливки с. (Калуш) 177, 215, 216, 238, 242.

Слобідка Кіправка с. 228.
Слобода Росяна с. 190.
Смерековець с. (Горл.) 148.
Смитків с. (Сок.) 277, 278.
Смухів с. (Жид.) 236.
Снятин м. 10.
Сокаль м. 65, 338.
Соколів с. (Підг.) 199, 200, 249, 292.
Солинка с. (Лїс.) 50.
Сороки с. (Калуш) 237.
Соснів с. (Підг.) 199, 201, 249, 250, 292
Спас с. (Калуш) 242
Спиклоси = Шпиклоси.
Старявичі с. 80.
Стареховичі с. 253.
Старява с. (Мост.) 32.
Стоянів м. 171.
Стрий м. 222, 228, 341.
Струпків с. (Надв.) 279.
Струсів м. 199.
Струтин с. (Дол.) 179, 216, 218, 246.
Студїнка с. (Калуш) 238.
Стужиця с. 46, 47, 50, 51, 52.
Судова Вишня м. 15, 30, 32, 34, 83, 95, 129, 190, 195.
Сулимів с. 157.
Сулятичі с. (Стр.) 268, 269, 290.
Суходіл с. (Дол.) 179, 243, 246.
Східниця с. (Дрогоб.) 289.
Сян р. 127, 139, 190.
Сянік м. 18, 33, 78, 82, 83, 93, 94, 96.
Сяніцька земля 16, 19, 20, 28, 30, 31, 32, 33, 78, 81, 82, 92, 94, 95, 130, 138, 151, 190, 191, 192, 193, 194.
Сяніцький повіт 93.
Тарнавиця Пільна с. (Товм.) 10.
Тарнавка с. (Ланц.) 257,258.
Тарнів м. 286.
Тарнівка с. (Львів) 99.
Телич с. (Сокаль) 291.
Темерівці с. (Кал.) 302.
Тенчин м. 16.
Тенетиска с. (Рава) 321.
Теребовля м. 12, 14, 88, 202, 203, 208, 223, 224, 225, 247, 295, 296, 297, 303, 304.
Теребовельський повіт 205, 295, 346.
Тишківці (Городен.) 10.
Тлусте м. 201.
Товмач м. 152, 263, 300, 301.
Товсте с. (Скал.) 269.
Товстилуг с. (Терн.) 228, 229.
Томашів 127, 169, 170.
Топільсько с. (Кал.) 47, 49, 218, 294.
Торговиска 28.
Торговиця с. (Городен.) 10.
Торське с. (Заліщ.) 350.
Торунь м. 27.
Троспінець с. 246.
Тростянець с. (Жид.) 249.
Троя 122.
Туглуків с. (Снят.) 279.
Тужилів с. 173, 174, 177.
Туреччина 64.
Туря с. (Дол.) 247.
Турка с. (Кол.) 260, 261.
Тюдів с. (Снятин) 10, 274.
Увисла с. (Гусят.) 11.
Угернички с. 337.
Угорники с. (Станїсл.) 10.
Угринів с. (Калуш) 177, 215, 216, 306, 307.
Угринів Горішнїй с. (Кал.) 10.
Угринів Середній с. (Калуш) 215, 252.
Угринів Слобода (Кал.) 207, 238, 242.
Угринів Старий с. (Калуш) 305.
Уїзд с. (Рогат.) 239.
Україна 1, 35, 38, 55, 64, 127, 128, 335.
Українська земля 235.
Українське староство 260.
Ульгівок с. (Рава) 158.
Унївар м. 51.
Унїв с. (Перемишляни) 335.
Устрики с. (Лїско) 51, 52.

Фльорянів м. 309, 310.
Французька земля 44, 56.
Хлібичин с. (Кол.) 10.
Хмільно с. 157.
Хоростків м, 204, 229.
Хотин с (Кал.) 284.
Хотинець с. (Явор.) 159.
Хижі с. 311.
Целеїв с. (Гусят.) 11.
Ценява с. (Калуш) 178, 218.
Чайковичі с. (Руд.) 255.
Чашин с. (Лїсько).
Червоногород м. (Залїщ.) 269, 350.
Черкаси с. (Льв.) 258.
Черленица с. (Городен.) 154.
Черніїв с. (Станїславів) 206.
Чернятин с. (Городен) 279.
Чорне море 23.
Чорні Ослави с. (Надв) 190.
Чортковець с. (Городенка) 10.
Швеция 54.
Шептичі с. 45, 351.
Шершенівці с. (Борщ.) 351.
Шлятин с. 204.
Шмитків = Смитків.
Шписклоси с. 262.
Щитків с. (Цїшан.) 311.
Щутків = Щитків.
Юнашків с. (Рогат.) 240, 264.
Юрів с. 183, 271.
Яблінка с. (Богород.) 278.
Яблонів м. 10.
Яворів м. 128, 272.
Яворів с. (Дол.) 49.
Явче с. (Жид.) 250.
Янів м. (Львів) 128.
Янів м. (Тереб.) 170, 171, 231, 235, 248, 304.
Янушполь м. 57.
Ярослав м. 127.
Ясеновець с. (Калуш) 178, 218.
Ясінь с. (Калуш) 177, 216, 238, 242, 307.
Яслиска м. 52.
Ясниска с. (Город.) 248.
Яхторів с. (Перемишляни) 15.

ПОКАЗЧИК ОСОБИСТИХ ІМЕН.

Абрамко 156.
Абрамчик Івась 211.
Аведик 121.
Аведикович Христофор 118.
Авенштоκ Лукаш 110.
Аврам 234, 280, 349.
Аврамчук 279.
Авреліян 56.
Авфлєт Ян 81.
Аґенсович Судрак 118.
Аґнєшка 113.
Аґопс 121.
Адриян, янівський парох 230.
Азеркатович Христофор 117.
Азик з Острога 169.
Александер 113.
Алещиків Курило, Панько 320.
Альтмаєр 118.
Амброж 287.
Амброжів Гриць, Дудка 176.
Амброжик Василь 152, 153.
Анденків Гринь 179.
Андреїв Викот 319.
Андріянків Стефан 217.
Андрій 153, 154, 159, 217, 226, 233.
Андрій піп 318.
Андрієва 113.
Андрійків Павло 159.
Андровя Лесь 259.
Андричишин Матій 214.
Андришин Гавриш 305.
Андрусь 179, 199, 229.
Андрушків з Голиця 159.
Андрусїв Федір 249.
Андрушів Степан 245.
Андрушко 158, 318.
Андрушко Іван 159.
Андрушкович Іван, Гриць 310.
Андрущик 262.
Андрича Василь 214.
Анна з Острога 238.
Антон 56.
Антін з Воскресинець 250.
Антін з Кривиці 341.
Антін з Шпиклосів 262.
Антін з Сївки 168.
Антонів 121.
Антонів Стець 341.
Антошко з Голинця 159.
Анчевска Мартинова 110, 119.
Анчевский Мартин 110, 119.
Аптикар Блажей 113. — Тома 111.
Арат Сицийон 55.
Арбковский 117.
Арендар Іван 250.
Арон Жид 349.
Артим з Сївки 168.
Арцїшевский Христофор, ґенерал кінної артилєрії 98, 105, 114, 127.
Асавула Петруш 287.

Аслон 115.
Аттельмаєр Ян 109.
Афтар Ян 118.
Aubcykow (Vbcykow) 335.
Бабецкий Мартин 185.
Бабин 292. — Кирило, Петро 199. — Левко 318. — Микола 304. — Хома 275.
Бабинів Голинка 249.
Бабич 287. — Василь 184. — Ігнат 215. — Микита 280. — Федір 257.
Бабицький Гринь 247. — Павло 310.
Бабський 252.
Бабяки Андрусь і Михайло 337.
Баварска Сапазина 274.
Баворовский Миколай 346.
Багрій Іван 186, 188. — Микита 279.
Багинич Стець 216.
Бадяк Федір 257.
Байбаків Гринь 318.
Байбуза 35.
Байдак Гриць, Іван 310.
Байлак Степан 256.
Байструк Іван 161, 320, 341.
Байзенів 178.
Балащевя Петро 217.
Балбаків Іван 317.
Балвірович Василь 46, 52.
Балїиховский 188.
Баль Самуель 32, 82, 192. — Стефан, перем. хорунжий, 130.
Бальвір Івасько 200.
Бальпирів Войтко 176.
Бандінеллї Руберт 109.
Баранецький Станїслав 213.
Баранів Микита 288.
Барановский 105.
Баранок Сидір 303.
Барнин Антін 306.
Барович Іван 240.
Баровичів Гаврило, Данило, Іващко 240.
Бартків Дмитро 279.
Бартосевич Ґабриель 117.
Баршева 115.
Варщ Микола 109.
Барщиха 118.
Басалаб Петро 282.
Басчиків Юзько, Стефан 276.
Баіс Савка 200.
Бащечик Федь 255.
Баченчак Михайло, Стась 289.
Беда Василь, Теодор 235.
Беднарів Вонтон 215.
Беднаровський 235. — Андрусь 302.
Беднарчик Гнат 159.
Беднарчук 266. — Гриць 318.
Безрукий Андрушко 189.
Безкортяник Савка 200.
Безушко Гриць 288.
Белзецкий Александер, Станїслав, белзький староста 5, 8, 74, 164, 197, 284, 298, 299, 312. — Андрій 284. — Теодор 263. Юрій 189. — Миколай 284. — Яків 284. — Еварист 261.
Белзошишин Проць, Федір 300.
Белковя Пилип 305.
Бельвирів Павлів, Войтко 215.
Бенько Іван 310.
Берда Ящь 204.
Березинець Михайло 178.
Березович Іван 222.
Березовський Петро 152, 153. — Федір 258.
Бережницький Гриць 307. — Івашко 306. — Ігнат 307. — Цепура Стефан 306. — Цепурин Даць 306.
Берелко Лукиян 335.
Берич Іван 178.
Беднарка Станїслав, Янова 116.
Беркатович Христофор Ян 117.
Бернатович 118. — Стась 214.
Берщук Ілько 292.
Бігдєвичова Юркова 114.
Бідало 247.
Біланник 189.
Біланників пасинок Хома 189
Біленький Лесь 257.
Білецкий Мартин 119.
Білик Іван 221.

Білинський Василь 179.
Білочишів Денис 319.
Біляїв Микита 215.
Біляньчик Іван 160. — Яцко 251.
Біляш Федір 229.
Більдажина Андрієва 113, 119.
Більчар Гриць 257.
Бірецкий Гаврило, перемиський земський писар 80.
Бірчуків Сенько 203.
Біщинога Яцко 221.
Бидловский Александер, гал. войск. 9, 185, 206, 219. — Самуель 287. — Яків 13.
Бидрій Симко 226.
Бизаж Марко 281.
Бик Хома 67.
Биків Іван 160.
Биличин Климко 309.
Бильгорска Ваврживцева 113.
Бинець 288.
Бинків 46, 49.
Бирецків Гуцьо 203.
Бисько 235.
Бистшиковский Матій 115.
Бишкович Матій 217.
Блажків 177.
Блажків Андрушко 319.
Блажовский Ян. 332 — Юрій 230, 235, 332.
Близняк Гаврило, Іван 277.
Блищак Сенишин Яцко 318.
Блажский Симон 67, 68, 69.
Блоща Василь 218.
Блощишин 235.
Биядин 199.
Бобатий Кирило 200.
Богадків Петро 300.
Богатий Парашко 202.
Богдайко 237.
Богданович Аведик 113, 119.
Богенко Семань 296.
Богородчин Луць, Андрусь 247.
Богуский Андрій, сяніцький каштелян 94.
Бодвій 118.
Боднар Семко 226. — Яков 233, 348. — Яcько 318. — Іван 252. — Васьо 305. — Ілько 303. — Микула 305.
Боднарчик Васько 319.
Боім Миколай 110.
Божак Гриць 175.
Бойків Іван, Матій 268.
Бойко Лавро 215. — Данило 226. — Стецько 204. — Василь 266. — Іван Різник 275. — Іван Чорний 275. — Павло 276. — Луцько 257. — Андрій 313.
Бойкович Степан, Гаврило 215.
Бойкова Федір, Яцко, Ігнат 177.
Болинкович Іван 242.
Болощак 229. — Іван 204.
Борадух 350.
Бордиш Іван 179.
Боренко Гриць 274.
Борей Дмитр 348.
Боринець Гринь 215.
Борис з Городилович 157.
Борисайко з Черленицї 154.
Борисів Гаврила 317.
Бориславський Федір 202, 296, 303.
Борисович Лесьо 49.
Боришин Левко 338.
Бориняйко 280.
Борщира 256.
Борковський Андрій 271.
Боровский Миколай 53.
Боровя Василь, Лавро, Яць 217.
Борода Лесь 221.
Боричів син Яць 348.
Бороник Савка 337.
Бороськів Дмитро 308.
Борсів Сень 348.
Борсук Гриць 159.
Борсо ткач 334.
Борсучя 215.
Боршутята 176.
Бослої Івась і Максим 337.
Бошко 204.
Боренків Кіндрат 256.
Боренко Семян 247, 303.
Борух 270.
Бохів Косько 317.
Боцьковичова Катерина 111.
Боцькович Войцех 111, 120.

Бочанів Назар 319.
Бояринів Семарщик 199.
Бояновский Войцех 140.
Боєвский Ян, львівський каноніх і коломийський парох, 337.
Браніцкий Йосиф 74, 274, 312. — Станіслав 74, 76.
Брань Пилип 275.
Братковский Григорий 268, 290, 291.
Братковский Ян, львівський бурґрабія 71, 114, 341.
Брагий Іван 214.
Бранець Іван 215.
Браховский 90.
Бредин Ілько, Онисько, Мацьо 287.
Брегик Іван 168.
Бржезіцкий Мартин 5, 8, 314.
Бржозовский 303. — Андрій 350.
Брико Пилип 257.
Бриknерова Станіслава 115.
Бриндаєр Андрій, Манькоп, Стець, Федір 188.
Бриндович Стець 255. — Федір 254, 255.
Бринишин Кость, Стефан 276.
Бринський Галько Панько 305.
Британ Панько 304.
Британик Яць 235.
Бродак Ілько 159.
Бродецкий Христофор 114.
Бродин Даць 200.
Бродовский Ян 114.
Броневич Мартин 242.
Броня Іван 276.
Броньовский 171.
Брочмовский Савка, Сидір 221.
Брусинський князь 309.
Брусків Кость, Лесь 249.
Бубенчик Гаврило 195.
Бубенчук Хведько 338.
Бубко Данько 337.
Бублик Андрусь, Грець 285. — Роман 257.
Бубник Андрушко 309.
Бугай Іваško 200.
Бугайлик 274.
Бугійчик Іван 204.
Будин Панько 235.
Будя Іван 277.
Бузик Луць 277.
Букатий Улайко 242.
Букляник 248.
Букрей Яцко 309.
Була Сенько 309.
Булутка 279.
Булюрка 280.
Бундьо Івасю 292.
Буник 289.
Бунєвич Іван 178.
Бупа 204.
Буринчин Гриць 318.
Бурків Іван 280.
Буровій Гриць, Іван 215.
Бурский Бартоломей 332.
Бурштин Іван, Гриць 214.
Буськів Іван 264.
Буцький Іван, Михайло 305.
Бєліцкий Станіслав 230, 302, 303.
Бєлєцкий Мартин 111, 117.
Бєлякова 118.
Бєлюх Гриць 59.
Бєнєвский Войцех 210.
Бєлський Еразмович Григорий 291. — Жигмонт і Павло 301.
Бялобоцкий Яків 156.
Бялоскурска Дорота 255.
Бялоскурский Микола Єроним 255.
Бялоховичова Христофорова 114.
Вавринець ватаман 276.
Вавринів Станіслав 309.
Вада Іван 177.
Важна Стонцльова Катерина 111.
Вайгер Людвик 125
Валентвичин Мартин 334.
Вальків Луць, Тимко 319.
Валько 320.
Вандьо 257.
Вандюра 350.
Варварич Лука 49.
Варо 37.
Вартиришевич Ян 117, 118.
Вартоломей 233, 307.
Васа 252.
Васів Андрій 318.
Васїв Седера 241.

Васїчинский Михайло, Фльоріян, Франціїшок 177.
Васик Антін 159.
Василева 116.
Василевич Лах 278. — Тимко 319.
Василевича Хведька Стецько 319.
Василинків Іван, Роман 319.
Василяків Омелян 320.
Василь 158, 179, 202, 204, 214, 252, 266, 284, 301, 303, 310.
Василець 256, 301.
Василїв Іван 226, 229, 242.
Василькович Степан 116.
Васиників Мисько 309.
Васич 168.
Васичин Лесь 306.
Васьковский Станїслав 347.
Вастира з Голинця 159.
Васюта князь 320.
Васютин Гейбко 276.
Вась Андрій Данило 293.
Васьків Кіндрат 242. — Лунько 255. Сень 204. — Ілько 318.
Васько 274, 310.
Васькович Дмитро, Федір 216.
Василько Василь, Лунь, Яцко 249. — Матій 256.
Ватаг 269.
Ватаман з Хотина 284.
Ватаманів Василь 305. — Денис 284.
Ватежник 266.
Вахлевич Андрій 101, 110. — Ян 259.
Ващишин Іван 248, 318. — Демко 318. — Іванець, Хведько 319.
Веверик Лучка 159.
Веґіма Павло 283.
Везерок Луцяк 159.
Велик Харко 175.
Великий Гринь 175. — Ясько 303. Яцко 202, 224.
Великовей Гринь 268.
Величкович Яць 242.
Велзїнський Івась 263.
Венда 118. — Йонаш 109.
Венети 61.
Вентовска Реґіна 68, 71.
Веретелка Остап 303.
Верк Іван 199.
Ветишковята Василь, Левко, Максим 305.
Вертебний Іван 202.
Веретелка Остап 247.
Веретельшин Степан 202.
Верхолютка 200.
Весоловский Самуїл 200.
Веськів Олекса 200.
Візник Кирсько 159.
Війтів Іван, Хведько 283.
Війтів брат Тимко 319.
Віктор 306.
Вільский Матій 256.
Вільковский Райхер 153, 155.
Вільчек 116. — Фелікс 249, 292. — Рафаель 292. — Станіслав 109. Стефан 291. молодший 118 — старший 118.
Вільчків Рафаель, Стефан 250.
Вінчарка Реінс 115.
Вінчарска Зофія 116.
Вінчений Данило 217.
Віняржа Войтіх 116.
Вірмени 120, 127.
Вісньовский Миколай 8.
Вітвіцка Геня 245.
Вітвицький Василь 311. – Іванцьо, Петро, Рафаіл 245.
Вітковский Стефан 351.
Віховатий 176.
Вішньовський Христофор 238.
Вигінний Яків 147.
Виджґа Адам 200. — Людвик 9, 207.
Визіняр Адам 113.
Викрцяк Данило 186, 188.
Вилимовий Степан 251.
Винник 185. — Федько 334.
Винник Леманъ 252.
Винницький Іван, Стефан, Федір 255.
Височанська Анна 45, 47, 49. — Марія 246.

Височанский, сяніцький мечник, 95.
Височанський Константин 48, 49. Марко 45, 47, 49, 52. — Петро 45, 47, 48, 49.
Вислоцкий Яниш 50, 53.
Висоцка Янова 114.
Висоцкий 160, 279. — Василь, Стефан 200.
Височан Семен 155, 156.
Вихват 204.
Вишл 90.
Вишневецький Ярема, руський воєвода 35, 40, 41, 43, 54, 57, 64, 84, 90, 100, 103.
Владислав IV 16, 20, 44, 100, 316.
Влашинів Тимко 178.
Влїзлик 229. — Іванко 204. — Хведько 157.
Влизько Клим 215.
Вовк Іван 303.
Вовчок Роман 305.
Возний Матій 178. — Павло 305. — Яким 270.
Возучиньский Яцко 2, 3, 8. — Юрій, белзький ловчий 5, 144.
Войцех 113, 115.
Войцехова 116.
Войтко 309.
Войтович 252, 271. — Яцко 178. — Пилик 183.
Войша Ян 109, 118.
Войшина Шимонова 116.
Волещишин Федько 285.
Воликович Іван, Гриць 214.
Волк Добишний Іван 337.
Волкович 189.
Воловець Іван 49.
Воловців Васько 339.
Волосик Луць 277.
Волохи 9, 91.
Волошинок Іван 196. — Филип 277. — Федір 253.
Волченко Павло 337.
Вольванівска Анна 113.
Вонтон 274.
Вонтонів Пилип 200.
Вопісций 56.
Ворволик 318.
Вореница Петро 338.
Вортківна Катерина 226.
Воробій Яцко 158.
Воробчик 185.
Ворона Іван 310.
Воронин Василь 264.
Воронин Антін 319.
Воронка Юзько 303.
Вороновяк 218.
Вороньский Андрій 300.
Воршило Людвик 308.
Воротний Келебайт 252.
Восик з Голинця 159.
Воскончич Лесько 318.
Вошобойник Амброзий 185.
Вояковский Каспер, перем. підстоль. 192.
Вродик з Голинця 159.
Врублевский Лука 206.
Встовский Мартин 231.
Вшачків Зих 318.
Вуйчин Іван 319.
Вульф Жид, адмінїстратор Потока 152.
Вуршулович Іван, Гриць 216.
Вержховский Андрій 113.
Велїґурский Станїслав 240.
Велїский Петро 287.
Вельжиньска Катерина 283.
Вельжиньский Каспер 268, 283, 347.
Вельопольский Ян 148.
Ветеский Станїслав 169.
Вецкович Лука 114.
Г. Ян 114.
Гава 279.
Гавичів 305.
Гаврилів Гриць 310. — Олесько 310. — Стефан 179, 226.
Гаврилко з Білого Потока 256.
Гаврило 159, 242, 215, 341.
Гавриш 350 — ватаман 268.
Гавришів 252. — Іван 279.
Гавришина 263.
Гавришовичів Марко 252.
Гагалець Митько 158.
Гадинче Петро 214.

Гадзей 121.
Газелів Яртим 214.
Гайдер Матій 105, 114.
Гайдон 115.
Гайдук Василь 233, 235, 300. — Грицько 159. — Іван 318, 340. — Лесь 216. — Мисько 308, 309. — Олекса 177. — Прокіп 199. — Проць 308. — Федір 199. — Ференс 59.
Гайдуків Василь 199. — Гаврило 204. — Юзько 199.
Гайсач Войцех 223.
Газаровичів Ницько 318.
Галабурда Федір 212.
Галів Фалишин — Олекса і Семян 339.
Галик 199.
Галинин 270.
Галишанка Федько 235.
Галишин 252.
Галушка Іван 303. — Мацько 224.
Галущак Андрій 308. — Ілько 161, 308, 320.
Галяревич Яків 111, 117.
Галюшка Іван 200.
Галько Іван 339.
Гальків Сергієвич Яць 259.
Гальків Андрій 259.
Гальковя Лавро 217.
Гальковяч Яцко 195.
Гамаків Іван, Юрко, Юзько, Хома, 277.
Гамалька Воніїхова 116.
Гандльовска 113.
Гандзя Матій 214.
Ганущик Федьо 245. — Тома 245.
Ганс 236.
Гарасим 242, 256.
Гарасимів зять Мись 319.
Гараєвичева Катерина 111.
Гарбишин Філь 242.
Гаргут Прокіп 305.
Гаргутів Петро 305.
Гастарка 113.
Гацішовский 117.
Гаєвий Андрій 158.
Гвоздик Яким, Яць 235.
Гданщани 22.
Гедякіс Лесько 188.
Гектор 41.
Геля Жид 349.
Гендель 169.
Геннеровский 117.
Гікульчик 235.
Гістко Ігнат 278
Гидлович Микола 348.
Гинич Янко 304.
Гинко Пулторин, Грись 318.
Гладишова 120.
Гладкий Іван 287. — Гриць 310. — Тимко 281.
Глагай Сень 186, 187.
Гладиш 351. — Гриць 226.
Гладишів Дмитро 226.
Глістейчук Павло 285.
Глібків Кузь 176.
Глиґавчин 269.
Глинович Петро 178.
Глидень Данило 212.
Глогович Симко 178.
Гловин Гриць 309.
Глодик Сенько 214.
Глосковский 179.
Глух Семань 269.
Глухий Стась 200.
Глухин Сень 320.
Гнилянський Ференц 53.
Гобшин Яким 350.
Гога Тимко 318.
Гогачів Іван, Тимко 318.
Гоїнко Стець 288.
Гозїчина Дорота 15.
Голїнчак Матій, Панек 249.
Голинський Іван 318. — Роман Гусак 155, 156. — Олекса Качор 155, 156. — Олекса Макогін 155, 156. — Константин 219. — Гаврило 219. — Федір 219. — Ян 219. — Василь 168. — Павло 212. — Гринь 167, 168.
Головатів Яць 275.
Головацький Петро, козацький полковник, 88, 99, 104, 127.
Голуб 156.
Голубець Луць.
Головків син 67.

Головецький Василь 306,
Головка Іван 319.
Голодович Яков 350.
Голянка Тимко 290. — Тимошків Іван 290.
Гоничин Яць 257.
Гомич Гриць 216.
Гоморовий Хома 235.
Гонтин Савка, Яць, Федір, 229.
Гончар старий 173.
Гончарів Андрусь, Онуфрей, 173.
Гончарик 177.
Гордій Іван 317.
Горішний Мись 287.
Горбар Грицько 113.
Горилецький Яремко 300.
Горбей Іван 305.
Горбатий Стасьо 248.
Горбалевич Лавро, Федина, Юрко, 217.
Гордей 229.
Горин Демко 249.
Горлатий Яків 304.
Горн Фабіян 109, 112, 120.
Гортишкович Федір 242.
Горчарчук Яків 287.
Гочевка 177.
Горлуй Андрушко, Васько 204.
Гошин Стецько 319.
Гошовський 214. — Григорий 340. — Сень 178.
Грабець 257.
Грабчик Степан 217.
Грабовецький 144. — Андрій Рашкович 155, 156. — Богдан 152. — Гриць Дидич 156. — Станіслав 155.
Грань Іваško 249.
Гребович Матій 218.
Гревик Василь 116.
Грегор Іван 281.
Грегорів Федина 218.
Грегоренко Федір 233.
Грегорович 118.—Іван, Василь 110.
Грегориха 119.
Грегорова 110.
Грей 280.
Гречкович Грегорий 113.
Грибовичів Олекса 252.
Грига 279.
Григоркович Грицько 154.
Гризлів Макар 239. — Федір 240.
Гризло 264. — Іван 266. — Гриць 239.
Гриневич Дяк 305.
Гринець 233.
Гризькович Гриць 176.
Гринів Андрій 305. — Роман 306. — Юрко 270.
Гриниів Савка 308.
Гринишин Степан 276.
Гринь 249, 258.
Гриньковичовята — Семян і Василь 350.
Грисовя Іван, Іванцьо 306.
Грицак Возний 276.
Грицевій Степан 275.
Гриців 176 — Данило 301. — Іван 341. — Мись 276. — Савка 276.
Грицик 287. — Марко 339.
Грицишин Іван.
Гриць 68, 71, 150, 175, 199, 200, 203, 348 — піп із Сільця 70, 71.
Грицьків Денис, Петро 224.
Грицько 159, 266.
Грицькович Стецько 318.
Гришович Гринь 306.
Гришків Процик 204.
Гричишин 242. — Іван 218, 285.
Грицейовський Стець 233.
Грищик (Grzeszczyk) Андрій 318.
Грудин 249.
Гручик Рибнів, Мисько 251.
Груш Василь 256.
Губіцкий Войцех 176. — Варвара Дорота 176, Калерина 218, Софія 176.
Губиш Войцех 3, 4.
Губіцкий Фльориян 176.
Губка Іван 266.
Губчак 279.
Губчаків 279.
Гудик Стецько 265.
Гузтевич Петро 217.
Гузьва Ласько 264.
Гуйтин Гриць, Петро 304.

Ґулик Тимко 292.
Ґульчин Яцко 318.
Ґуменна 28, 47, 49, 51.
Ґуменний Максим 257.
Ґумніцкий Станіслав, сяніцкий войский 95, 96.
Ґуринів Стецько 318.
Ґусак Мартин 158. — Михайло 276.
Ґусаків Яремко 276.
Ґустик Василь 304.
Ґутничка Яковова 114.
Ґущин Михайло 46.
Ґаброн Гриць 249.
Ґавґун 200.
Ґавнизів Луць 303.
Ґаєвский Ян 220.
Ґалатович Себастиян 115.
Ґалба, татар. султан 101, 105.
Ґаллієн 44.
Ґалуґа Стась 188.
Ґасевич Йордан 179. — Фенна 179.
Ґастулик 200.
Ґафазин 216.
Ґебрух 289.
Ґедзіньский Павло 239.
Ґелязин Микола 110, 114, 119.
Ґендзіньский Александер, Константин 276.
Ґендзіньска Катерина, Софія 276.
Ґендзіцка 122.
Ґендзіцкий 120. — Станіслав 120.
Ґеорґович Юрий, Теодозий, Емануель 109.
Ґерґеличів Захар 276.
Ґезак 289.
Ґідельчик Яків 109.
Ґідельчук 118.
Ґільник Олекса 113.
Ґімбель Данило 110.
Ґінзаровичова 113.
Ґеорґій 120.
Ґладишова Анна 111.
Ґлембоцка Катерина 206.
Ґлембоцкий Мартиян 266.
Ґловецкий Павло 239.
Ґловіньский Станіслав, гродський галицький писар 9, 13, 208, 209, 344, 345.
Ґлоґовска Зофія 189.
Ґломб Блажей 113.
Ґлошковска 113.
Ґляйцаровский Ґрот Станіслав 204.
Ґнатовский Войцєх 140.
Ґодачевский Ян 196.
Ґодзкий Микола 289.
Ґолиньский Бартоломей і жінка його Софія 350.
Ґонсьорек Ян 111, 117, 119.
Ґонтаревич Михайло 179.
Ґонтевич 177.
Ґорайский з Ґорая Ян 5.
Ґослябер 120.
Ґос Іван 48.
Ґостомска Анна 253.
Ґостомский Александер 253.
Ґостиньский Петро 242.
Ґотшляґер Ян 111. — Жигмонт 116.
Ґотшляґерова Янова 111.
Ґошик (Кочик) Тома 160, 162.
Ґрабовский Ян 113.
Ґрабянка Ян 90, 200.
Ґринвальд Ґавриіл 110. — Ян 126.
Ґротковский Мельхіор 95, 191, 192.
Ґрозваєр 107, 110, 119.
Ґроховский Юрій 191.
Ґрохольский 153, 154. — Ян 296.
Ґрохольска 154.
Ґрушецкий Адам 179. — Броніслав, чернигівський ловчий, 11, 13, 208, 396. — Михайло 179. — Александер 206.
Ґублянка Анушка, Іван 249.
Ґумовский Андрій 186.
Ґутик Андрій 215.
Давид 168.
Давидишин Іван 319. — Яцко 320.
Давидович Іван 177. — Іцко 169, 171.
Даїв Кругляк 279.
Дайця 280.
Данилів Демко 320. — Гринь 177. — Максим 265. — Остап 265. — Яремко 250.

Данило 113, 178, 250.
Данилович Миколай, коронний підстолій 16, 250, 268, 236, 290. — Ян Миколай, коронний скарбник 179, 241, 218, 350. — Францішок 290.
Данильчук Василь 242.
Данкович Василь 176. — Дмитро 305. — Павло 305.
Данх Василь 310.
Дарилович Гриць 233.
Дарговський Андрій 46.
Дарковський Яцко 52.
Даціновіч Іван 179.
Дацьків Гриць 319. Чвора 285.
Дацько 284, 319.
Дашко Федько 251.
Дашкович 255.
Дверницький Мудрик 51.
Дверничани 51.
Двойнець 278.
Девотка Бина Каспрова 113. — Анна 113. — Катерина 114.
Демко 168, 250.
Данець Прокіп 263.
Демочко 276.
Денис 200.
Деноф Жиґмонт 278.
Деренко Іванко 114.
Деркач Іван 216.
Дерщин Тимко 263.
Дерча Матій 263.
Десенчів Гриць 160.
Дехтяр Марко 303. — Федір 233.
Дзяла Тимко 253.
Дзвонничка Анна 113. — Павлова 115.
Дзік 35.
Дзунь Микита 276.
Дзєба Андрусь 304.
Дзєбин Федько 305.
Дзєжек Адам, сян. підчаший 129, 240, 277. — Анна, Лука, Петро, Прандота 275.
Дзяний Ян 113.
Дзюрдзь 118.
Дідів Іван 309. — Роман 159.
Дідошицький Александер, любачівський кастелян 179, 218.
Дибовичовский 117.
Діон 39, 55.
Дидик Остап 157.
Дикий, піп 269.
Димитр Шимон 116.
Дин Фнйт 111.
Динсак Кость 218.
Дишпот Григорий 110. 119.
Дмисушин Статан 306.
Дмитро 179, 252, 288.
Днимляків Лесь 216.
Добко Яць 287.
Добош Федько 248.
Добромірский Ян 110.
Добромильский 119.
Довбневич Павло 305.
Довганик Бакун 249.
Добешовский Станіслав 110, 119.
Долежиньский 119.
Делжайський Михайло 212.
Долїньский Ян 226.
Долибан Іван 217.
Долинський Пасинок Іван 199.
Долинська Анна 247.
Долинський Павло 155.
Долєжиньский Яків 110.
Доляньовский Гриць 59, 60.
Домінїк Др. 110.
Домінїкани, монахи 146.
Долина 318.
Допатишин Федір 196.
Доробенка Іван 176, 177.
Доровєфя Озар 216.
Дорогович Гринь 266.
Доронко Хома 235.
Доросонів Васько 282.
Дорош Павло 278.
Драбій 156.
Драбіковский Степан 115.
Драбок Ваврин 309.
Драгал Стефан 303.
Драговичів 275.
Дразиниха 119.
Дрень Іван 199.
Дриплевич Семань 196.
Дрищів Іван 250.
Дробочик Іван 67, 68, 70, 71.
Дрогомірецький 276.
Дронь Василь 250.

Дроздовский 113, 115.
Дронко Левко 303. — Семмко 247.
Дроговский Яцко 46, 48, 52.
Друк 249.
Друкар Себастиян 116.
Друкевич 121.
Друшак Андрій 318.
Дуб Іван 285.
Дубеняк Іван 248.
Дубельчиків Мартин 270.
Дубінчик Павло 262.
Дубравський 52. — Катерина 225. — Гіяцинт 236. — Михайло 236. — Самуїл 225, 274. — Франціїшок, перемиський підкоморий 16, 130. — Ян 274, 277.
Дубчак Мисько 277.
Дуда 34. — Артим 266. — Іван 275. — Микита 284. — Олекса 236. — Улашин 301.
Дудалій Стах 309.
Дудидрич 274.
Дудин Васько 202. — Іван 304.
Дудка (Дутка) Андрій 253, 305. — Данило 226. — Іван 178. — Сень 196. — Федько 287. — Шаламай 257.
Дудківна Дорота 160.
Дудчин 177.
Дульский Адам 110.
Думичів Федір 178.
Дума Мись 179.
Думець 257.
Дунець, піп 214, 176.
Дурків Іван 279.
Дуручин 276
Дусилів Войтко 318.
Дуткевич Станіслав 115.
Духнич Мельхіор 115, 117.
Дуце Филип 110.
Дуцовский 117.
Дуций 113.
Дуць 118.
Душлів Луїь 318.
Дучин Яремко 214. — Степан 252.
Дядько Лесь 255.
Дяк Гриць 282. — Станіслав 233.
Дяків Василь 177.
Дячейчук Аведик 118.
Дюк 269.
Дюлзяк Кость 307.
Жак Гриць 159.
Жалий Гриць 266.
Жарденцкий Валеріян 189.
Жарский Урбан 234.
Жвань 229.
Желивинець Матій 245.
Жеників Кость 242.
Живоровків Гриць, Панько, Петро, Яцко 199.
Живець Андраш 52.
Жигадлик Ванко 196.
Жигмонт I. 41.
Жигмонт III. 19, 54, 56.
Жиди 29, 31, 35, 36, 39, 74, 81, 101, 108, 136, 137, 217, 221, 224, 161, 262.
Жидиків Савка 229.
Жидунович 195.
Жила 274. — Тимко 305.
Жиравецький Луцько 210.
Жиравский Михайло 114.
Жичліви Войцех 110, 116, 119.
Жмурко Іван 200.
Жовнір Лаврик 318.
Жолендзівна Зофія 177, 226.
Жук Нестор 310. — Яцко 262.
Жуків Мицько 318. — Нестор 318. — Яцко 318.
Жучик Кондрат 350.
Жулиньский з Жулина Гавриіл, буський войский 5, 147, 163, 165.
Жулиньска Зузанна 280.
Жураковский Андрій 226. — Михайло 177. — Павло 212. — Стефан Перч 156.
Жуховский Дунін Єроним 8.
Жучка 200.
З. Маранция 115.
Забаревич 116.
Забуйський 87.
Завадова Янова 114.
Завжикрай Валентий 221.
Зайко 278.

Заковець Стецко Герсит 319.
Закович Петро 319.
Закрута Васько 320.
Закржевска Софія 339.
Заласевич Войцех 117, 119.
Залиський Савка 215.
Залясович Войцех 110.
Занїский Каспар, белзький писар 8.
Замойский, Калуський староста 35, 54, 173, 177, 189, 204, 242, 244, 252, 258, 310, 318, 319, 338, — Теодор 54.
Замощани 127.
Замєховский Ґабриель, тереб. войский, 228, 231, 235, 285, 304.
Запавка Демко, 318.
Запорожцї 1, 16, 23, 27, 64, 131.
Запривода 350.
Запрута Михайло 188.
Заремба Гриць 211. — Нецьків 310. — Юрий 284.
Засипчин Василь, Луць 275.
Заславский Домінїк Владислав 41, 44, 87, 103, 179, 218.
Заставський Попович Василь, Дякон Іван 251.
Затварницький Петро 53.
Зар 121.
Захарий 120.
Захарко 184, 336.
Захнович Христофор 101, 103.
Зацьвілиховский Миколай 88, 171.
Зацько Гриць 159.
Зашанский Станїслав 70.
Зашевий Лавро 279.
Защучик Тома 116.
Заяць Ілько 274. — Мацько 303.
Заячик 185.
Заячя Клим 279.
Збараский Войцех 70, 116.
Збигальский Александер 203.
Збиковский Адам 156.
Зварих Лозич Андрій 226.
Зварич 179. — Іван 179. — Федько 305.
Зваричевский Андрій 45, 47, 49, 52. — Катерина 48. — Марина 45, 47.
Згнилища Филип 188.
Звірхович Степан 115.
Зебжидовский Адам 274.
Зезаль Сень 158.
Зекола Жид 349.
Зеленко Проць 285.
Зелїско Василь 214.
Зельский Іван 162.
Зембжицкий Ян 111, 114, 117, 120.
Зешко 279.
Землич Ян 113.
Зеників Іван 189.
Зенько на Яремковім 310.
Зержиньский Андрій 188.
Зернїцкий Микола 257.
Зинь 183, 287.
Зихінї Лукаш 114.
Злодїй Климко 277.
Злотнїцкий 87, 88.
Злотник Адам 113. — Андрій 117. — Петро 115. — Станїслав 116.
Злотникович Матїй 211.
Злотничка Андрієва 112, 119. — Льоренсова 114.
Злочевский Адам 201.
Зозуля Андрушко, Карпо, Кувьма 310.
Золотачин Павло 305.
Золотейко Матій 285.
Золотник Федір 247.
Золочко Максим 319.
Золтищак Мисько 161.
Золчиньский Ян 279.
Зондич 118.
Зора Василь 256.
Зосчин Роман 320.
Зубашин Василь 247. — Дацько 224, 225.
Зубек 189.
Зубик Сенько 278.
Зублович Фединка 49.
Зубрицький Денис 107.
Зуза Валентий 233.
Зухорович 118, 121. — Шимон 110.

Зелїньский 233. — Ян 218.
Зембіцкий 335.
Зьолковска Мартинова 112.
Іван 34, 123, 124, 159, 168, 178, 204, 215, 277, 284.
Іванів 214, 252. — Васько 242. — Демко 320. — Луць 309.
Іваник Демко 176.
Іваників Дмитер 320.
Іваницький Грицько 188.
Іванич Тимко 319.
Іванишин 215. — Лесь 305. — Олехно 318. — Яремко 337.
Іванків Ігнат 179. — Павло 176. Палїй 274. — Петро 320. Сидір 200.
Іванко 113, 178. — дяк 68, 70, 71.
Іванкова Ганна 181.
Іванович Кость 68, 69, 70, 71, 72.
Івануськів Климко 318.
Іванчин 176. — Яків 274.
Іванчич Климко 318.
Івась 250.
Іваськo 266, 303. — атаман 200.
Івахнишин Василь 306.
Іваховя Яць 285.
Івашко доктор 90.
Івашкович Лазур 247, 296, 303, 322. — Шимон 169, 170.
Ігнат 176, 268.
Ігнатенків 179.
Ігнатів Василь, Іван, Павло, 245, 350.
Ігнатишин Тимко 242. — Яцко 59.
Іздебский Іван 166.
Ізраель син Йони 169.
Іленишин Іван 211.
Іликович Вась 217. — Юрій 337. — Матвій 337.
Іловска Христофора 114.
Іловчик Самуіл 111.
Іляшів 196.
Ільків Лучка 178. — Микита 242. Федько 159.
Ілько 214, 305.
Ількович Андрусь, Васько, Данило 217.
Ільницький Павло, Яцко 53.
Ільчиків Іван 305.
Інтроліґатор Севастиян 117.
Інтроліґаторка Павлова 155.
Іренехів Тома 160.
Ірия Даниш, Іван 337.
Іриєнко Ігнат, Кузь 337.
Ісаківська шляхта 152, 153.
Існевичів Василь 305.
Італь 229.
Іцків Посько 318.
Іцко 169.
Ішкович 173.
Іштван Угрин 178.
Кабат Степан 199.
Кавецкий 226.
Казановский 66. — Адам 302. — Александер Домінік і донька його Анна Марина 348. — Сьвятослав, сандомирський чесник 95.
Казимир Ян, король 22, 104, 123, 130.
Калїґуля 55.
Каліньский 88.
Калиман Олекса 199.
Калин 240. — Андрій 46, 50, 52, 53. — Антін 249. — Матій 51. — Тимко 287.
Калинів Іван 319. — Стецько 319.
Калинка Марко 46. — Матій 46, 50, 52, 53.
Калиновский Мартин 199, 224, 229. — Самуіл 224, 229. — Яків 185. — Анна 201.
Калитчак 236.
Каличин Тимко 277.
Каличич Сень 215.
Калишів Юсько 334.
Калишович 189.
Калуский Ян 228.
Калушка Іван 257.
Калужка Петро 318.
Кальвин Каспро 118.
Камінський Станїслав Рутків 348.
Камінчане 62.
Камлай Павел 320.
Кантимир Федько 276.
Капіносова Зофія 110.

Капуста, козацький полковник 128.
Капустевич Вонтон 177.
Капут Дмитро 249. — Гарасим 249. — Іван 249. — Хведір 249.
Каплуник Тець 216.
Карабин 257.
Карандим Олесько 318.
Карватчик Михайло 256.
Карватка Стець 257.
Кариш Кіян 155.
Кармеліта 100, 234.
Карп Корнило 158.
Карпів зять Ігнат 203.
Карпович 337. — Стефан 196.
Карповичів Михайло 276.
Кароль 178. — королевич 66.
Карсум Кирило 249.
Касин Лавро 215.
Каспєрків Яцко 309.
Каспрак Андрушко 309.
Каспро 120.
Кася Павло 186.
Карна 123, 124.
Качанович Василь 168.
Качмар Юзько 204.
Кашовский Вацлав 74.
Кашич Федько 301.
Квасиновский Ян 114.
Квік Ілько, Семко 292.
Келчовский Станіслав 252.
Керинь 200.
Керманчовий Гриць 261.
Керноцкий Никола 221.
Кирилів Демко, Остап, Роман 256. — Федір 305.
Кирило 292.
Китрич Гнат 49.
Кичишин Васько 288.
Кишка 159. — Стефан 217. — Яcько 303.
Кищин Хома 303.
Клапанич 177.
Клапцунів Данило 215.
Клецька Клим 256.
Кліїнів Роман 236.
Кліїшковский 117.
Кліїщак Сенько 159.
Кліїщевич Іван 242.
Кліїщів Іван, Панько 240.
Кліїчишин Клим 257.
Кліїщик Ілько 217.
Кліїщиків Федина 218.
Кліїщовя Олекса 46, 49, 51, 52.
Клим 168, 287.
Климів 177.
Климів Кость 217.
Климів Степан 214.
Климків Юзько 277.
Климкович Іван 275, 318. — Матій 111, 120.
Климковичів Василь 275.
Климчик 256.
Клусовский Андрій 183.
Клявдій 55.
Клювча Семен 215.
Ключих Федір 178.
Кніїгинницький Матій 152, 153. — Солтан 263.
Книч Гринько 287.
Книщ Федько 275.
Княгинин чоловік Юзько 320.
Князевич Степан 179.
Князівський Іван 178.
Князь Андрій 215. — Васюта 308. — Василь 161. — Іваник, Іванко, Лавро 215. — Лесь 242. — Лазур 215. — Старий 308.
Князів 242. — Василь 168. Михайло 308.
Княжик Васенко, Гриць, Тимко 321. — Яцко 309, 322. — Семко Була 322.
Кобаєвич Іван, Панько 176.
Кобелик Василь 175. — Юрко 173.
Кобелів Кузьма 216. — Павло, Хар 176.
Кобелевич Кузьма 178.
Коберський Гриць 276.
Кобиловолоцький Андрій 285.
Коблянский Теодор 168.
Ковалевич Лесь 264. — Микита 215. — Федь, Федір 177. Яць 177, 215, 306.
Ковалевичів 177.

Ковалїв Андрій 242. — Василь 216. — Демко 242. — Іван 179, 306. — Мацько 161. — Неслєр 215. — Павло 268.
Коваль 309. — Гриць 320. — Дмитро 233. — Дорош 250. — Іван 59. — Клим 215. — Лавро 167, 214, 252. Лесько 247, 251, 318. — Марко 199. — Панько 252. — Петро 59, 281. — Прокіп 268. — Савка 176, 215, 247. — Семен 257. — Сенько 308. — Станько 308.
Коваля Стецько 189.
Ковальский Станїслав, львівський стольник 20.
Ковальчик Сенько 159.
Ковальчук Малий Хвединка 156.
Ковбана Лесько 271.
Ковблинський 214.
Ковеля 310.
Ковельків Грицько 268.
Ковка Федір 247.
Ковленич Іван 176.
Ковнацка Реґіна 112.
Когутів Семань 303.
Когут Богданович Аведик 111. — Малий 52.
Когутова Богдановичева Ґертруда 111.
Коз 260.
Коза Дмитро 218.
Козак Юхич 200.
Козак Андрій 251.
Козаки 9, 15, 27, 35, 37, 43, 44, 49, 55, 57, 58, 62, 66, 86, 87, 89, 91, 98, 99, 100, 105, 106, 108, 123, 127, 128, 133, 155, 156, 158, 159, 173, 174, 185, 186, 189, 190, 196, 200, 202, 203, 204, 205, 211, 212, 213, 221, 224, 225, 228, 230, 232, 233, 235, 236, 240, 243, 244, 247, 248, 250, 251, 253, 257, 259, 263, 264, 266, 267, 270, 272, 278, 280, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 292, 297, 298, 303, 304, 309, 310, 312, 323, 334, 336, 338, 341, 349.
Козенчиха 257.
Козачок Васько 199, 221.
Козел Лаврін 158.
Козелків Васько 235.
Козик Яків 212.
Козина Іван 309.
Козинський Кондрат 300.
Козлавка Стецько 341.
Козловский Матїй 115. — Микола 147. — Преслав 162. — Станїслав Микола 148. — Шимон 112. — Ян 204. — Анна 147, 148, 347.
Козяровский Ян 349.
Козячевский Ян 234.
Колачиха 257.
Колачкович 176.
Колбаня Лесько 183.
Колек 20, 63, 64.
Колибаба Гриць 268. — Тимко 301.
Колибака Гриць 288.
Колисник Кость 200.
Коловчич Іван 168.
Колодій Андрушко. — Михайло 59. — Остапко 277. — Яремко 59.
Коломийский 120. — Фабіян 111, 113.
Колонїв Дань 356.
Колоник Панас 200.
Колушкович Стась 168.
Кольчик Іван 350.
Колюшковичів Іван 214.
Кольдан Василь 247.
Комозьовский Яків 113.
Колодник Ясько 309.
Коморовский Адам, белзький судия 5, 8. — Александер 153. — Стефан 2, 3, 8.
Конвісар Симеон 119.
Конвіч Ян, війт 153.
Кондиш 204.
Кондрат 226, 250, 288.
Кондратів 199. — Левко 319.
Кондратович Гриць 216.

Конець Федір 302.
Конецпольский Александер 269. — Христофор, белз. воєвода 161, 166, 178, 218, 271, 308, 320, 321, 341. — Єлисавета 220, 279.
Коніцкий Гавриїл 185.
Конечний Ян 117.
Коновал Ігнат 248.
Кононацкий Войцєх 54.
Конопка Жиґмонт 236.
Конський Іван 168.
Контович Іван 215.
Концкий Даниїл 311.
Конєцький Ян 114. — Юрий 199, 201, 249, 292.
Кміта Ян 278.
Кок Станіслав 273.
Копаниця 276. — Інан 168.
Конець Яцко 310.
Копинський Іван 287.
Конистеньский Кость 275.
Конистка 185.
Копкович Лесь 306.
Копор Іван 259.
Корбулик 235.
Кордийович Яремко, ватаман — Сема і син його Федір 240.
Кордик Іван 319.
Кореневич Півторак Коринь 177.
Коренець Василь 223.
Корецкий Воицєх 116.
Корженьовска Анна 110. — Аґнєшка 111.
Корінний Іван 202.
Корінь Іван князь 215, 241, 244.
Коритко Іван 309.
Кориш 292.
Кврнелій Непос 55.
Корнякт Кароль Францішок 33, 130, 139.
Коробча Василь 217.
Коробчик Степан 217.
Коровка Федір 275.
Коровчин Гринь, Мисько 275.
Коровяк Дацько 158.
Коровайчик Василь, Іван, Лесько, Мисько, Яцко, Стефан 251.
Королик 200.
Король Гарасим 200. — Філь 178.
Корольків Сень 319.
Коронка Ян 114.
Корупка Ян 113.
Коршин Дяк 249.
Корчикович 189.
Корчиньский Александер 153, 155. — Шимон 153. — Марія 179.
Кос Василь 188.
Косаковский Андрій 176. — Ядвіґа 180, 181.
Коселевич 276.
Косик Максим 310.
Косиків Блажко 279. — Воритейко 279. — Осип 279. — Митько 279.
Космідер Ґрущиньский Христофор 258.
Космідоровский 117.
Косович Федір 195.
Костантишин Максим 304.
Костеви Олекса 236.
Костів Гриць, Марко, Петро 310.
Костиків Василь 177. — Іван 200. — Попович Лесь 305. — сотник 305.
Костикович Василь 306, 307, 307.
Костиковичів Василь 215.
Костира 285.
Костишин Іван 285.
Костка 148.
Кострих, Яцко 279.
Косєцкий Ян 114.
Костя з Грушова 160.
Костюк з Ульгівка 158.
Кость 199, 245, 284. — солтис 46, 50, 52.
Коталїїв Гриць 276.
Коталій Василь 275.
Котик Іван 275
Котильків Ілько 235.
Котлубай 288. — Описько 334.
Котович Луць 189. — Яць 217.
Кофабів Лесь 216.
Кохан 247.
Коховский Ян Кароль добжинський староста 5.
Коцеребчин Михайло 179.

Коцилиха 202.
Конурів Кость, Федько 259.
Кочик Ева 160, 162. — Тома 163, 164.
Кочкодан Петро 176, 214.
Кочубалка Клепа, Михайло 288.
Кочулап Остап, мельник 308.
Кравець Василь 116, 176, 215, 229. — Гарасим 59. — Гриць 167. — Грицько 199. — Іванко 214. — Кузьма 179. — Лавро 214. — Мартин 114. — Павло 202, 224, 147, 296. — Ференс 113. — Яким 202, 224, 247, 296. — Яцко 113, 119.
Кравз Войтіх 116. — Яків 117.
Кравцева Мартинова 115.
Кравчик Микола 118.
Крадько Левко 159.
Крайз Матій 115.
Крайзер Мальтер 111.
Кральова стара 114.
Крамар Василь 59. — Іван 141. — Іван 241. — Яцко 196.
Краско Стецько 158.
Красильник Василь 265.
Красовский Василь 111.
Краєвий Василь, Гринько 266.
Краєвский Ян, Марія, Катерина 224.
Крензельска Марина 175.
Креховецький Гринь Дромерецький, Іван Мелончин, Михайло Цибович 245.
Кречевский 115.
Креховський Федір 53.
Кривий 247. — Василь 200. — Петро 70, 71.
Кривовічий Яцко 239
Кривовязий Іван, Яцко 264.
Кривого Андрусь 199. — Ониско 200.
Кривоніс, козацький полковник, 35, 36, 39, 85, 88, 91, 99, 104. — Ігнат 314.
Кривоша Василь 200.
Кривчуник Мись 199.
Крика Ян 110, 119.
Крипский Валентий 265. — Ян 223.
Крисько 159.
Крищишин Кузь 257.
Крихтин Василь 229.
Кричич Анна 110.
Кричина 119. — Христина 111.
Криштофович Ян 118.
Крищович Олекса 51.
Крововошийчук Федір 174.
Кровский Іван 200.
Кроків 159.
Крокіс, сотник 152.
Кролик, Гриць 159.
Кропіньский Станіслав 115.
Кругляк 280.
Круків 199.
Круліковіч 41.
Крупа 204.
Крупка 229.
Крупич Прокіп 196.
Кручко 271.
Кручок 266. — Лесь 281.
Круш Петро 317.
Крушиньский Юрий 256.
Крушко Сень 288.
Кшечевский 114.
Крщонович Бартиста Ян 113.
Кубаїв Дмитро 305.
Кубаїч Панько 175.
Кубіньский Феліціян 111.
Кудинчин Кость 199.
Кудлейко Остап 257.
Кудлич Ян 120.
Кудличова Янова 110.
Кузевич Федір 242.
Куземка 215.
Кузїв 175. — Гриць 305. — Матій 268. — Петрусь 269.
Кузин Ігнат 305.
Кузь 242, 256. — ватаман 242.
Кузьма 34, 241, 279, 310.
Кузьмин Федько 310.
Кузьмичів Петро, Степан 240.
Кузь 173.
Куйнашків Олекса 305.
Кулїчковский Йосиф 178.

Кулик Іван 253. — Сидір 292.
Куликів Яремко 200.
Кулинин Юзько 296.
Кулиняк Попків, Мисько 188.
Кулищин Михайло 184.
Кулявий Петро 67.
Кульчицький Іван 270.—Павло 188.
Кумалин Дмитро 247.
Кумикович Станіслав 271.
Кунаш 250.
Кунашів Тимко 285.
Кунашка 235.
Куначок Савка 257.
Кунець Мартин 271. — Яцко 183. — Юзько 271.
Кунко Яць 255.
Куніджі Баша 61.
Купич Андрій 214.
Куняк Станищак 159.
Курдвановский Александер 184. — Ян 13.
Курилів Яць 200.
Курило Гриць 200.
Курпитка Ясько 303.
Куровский Станіслав 175. — Анна 174, 175.
Курта Теодор 110.
Курч Олекса 215.
Куропатва Александер 220. — Михайло 10, 11. — Ярош 11, 13.
Кустик Федір 256.
Кутиків Іван 200.
Кухарский Гавриїл 233. — Катерина 176.
Кухар 266. — Матияс 114. — Ян 117.
Куц Степан 235.
Куцаків Яцко 159
Куцань Микита 178.
Куциків Левко, Яремко 184.
Купярский Лукаш 114.
Кучановя 179.
Кучарович Гаврило, війт, 186, 187. — Іван, його батько, 186, 187.
Кучарський 118.
Кучемка Андрій 176.
Кучик 200. — Павло 303.
Кучковский Ян 262.
Кучерка Василь 303.
Кучич Гриць 304.
Кушевич Самуїл 35, 38, 40, 42, 54, 64, 65, 84, 86, 89, 96, 101, 107, 122, 124, 125, 126.
Кушевский Вацлав 8.
Кушкович Микита 154.
Кушнір Андрій 277. — Борис 257. — Василь 285. — Гриць 199. — Іван 199, 242, 279. — Ігнат 257. — Кость 235. Левко 158. — Матій 223. — Микола 115. — Павло 199. — Самуїл 115. — Себастиян 160, 163, 166. — Семен 233. — Симон 279. — Сень 167. — Тимко 281. — Федик 263. — Федько 277. — Филип 186, 187. — Ярема 270.
Куштa Степан 221.
Куштинів 289.
Кущик Михайло 50.
Лабичів Гриць 179.
Лабка Мись 287.
Лабко Данило 288.
Лабяк Михайло 347.
Лаврик 250
Лаврин 257.
Лавринів Андрій 303.
Лавриша 339.
Лавришевич Степан 101, 110, 115, 118.
Лаврів 67, 229, 305. — Василь 306. — Яць 305.
Лавро 268. — Іван 176
Лавчишин Мартин 334.
Лагодин Семян, ватаман, 339.
Лагодовский Андрій, бобр. староста 84, 272.
Лагойдин Мелан і сина його Даць 339.
Лазарів Матій 242.
Лазаришин Павло 248.
Лазарків 319.
Лазарко 221.
Лазорів Роман 218.
Лазур 200. — Гарасим 202.
Лазурів Андрій, Василь 305. — Гриць 159.

Лазуриків Іван 305.
Лазурко 214. — Грицько 159.
Лазурців Іван 214.
Ланґіш Варвара 110.
Ланґішова 118.
Ланкович Василь 221.
Лискавский Стефан 115.
Ластишин Гурко (Харко) 68, 70, 71.
Латайків Федько 348.
Латайчук Андрусь 239, 264.
Лахман Лесь 275.
Лаховский Александер 68.
Лач 278.
Лашик Войтїх 161.
Лащ Александер 308. — Казимир 308. — Микола 198, 199, 312. — Миколай, Стефан 8, 78. — Назар 308. — Неледевский Юрий 308. — Самуїл 146. — Стефан 308. — Францішок 308. — Ян 308.
Лащова Катерина 308.
Левків Андрій 318. — Іван 184. — Стецько 159. — Федір 303.
Левко 166, 249, 250.
Левкович Хведько 318.
Левковята, Івашко, Мисько, Савка, Тимко 253.
Левчин Кирп 320. — Федько 179.
Левчишин Кирило 285. — Яцко 200.
Легкий Василь 275.
Леґар Олекса 215.
Лейба, Соломонів син 169.
Лейзор 169, 170.
Ленничин Василь, Іван 276.
Ленчовський Іван 251.
Ленчицка 286.
Леонтий, бурмистр з Ялівця 153, 155.
Лепач Глух 334.
Лептик Іван 290.
Лерувишин Василь 251.
Лесїв Ігнат 215. — Ринковий 235. — Сенько 239, 305. — Стефан 200.
Лесик 288.
Лесиків 179. — Павло 215.
Лесь 176, 215, 249.
Леська 277.
Лех 282.
Лехнович Іван 177.
Лехович Іван 175. — Лехович Мацьоха 319.
Лехунів Левко (син війта з Сїльця) 68, 71.
Леців Іван 306.
Лешків Лесик 269.
Лешко, війт з Кнїгинич 59.
Лїзаковців Павло 215.
Лїкар Василь 285.
Лїнчевский Юрий 277.
Лїннїцкий Станїслав 311.
Лїпот Ілько 46, 49, 51, 53.
Лїпский Андрій 5, 8, 156, 323. — Збожний 8. — Ян 169, 317. — Ярош 8.
Лїсний Сеник старий 317.
Лїсовець Марко 177.
Лїтус з Обертина 152.
Лїхно 216.
Ливкович Андрушко 156.
Липецкий Адам 212.
Лисакович 176.
Лисий Бойко, Гриць 212. — Василь 226. — Ігнат 176, 217. — Матїй 223. — Микита 204, 229. — Павло 236.
Лисик Іван 162.
Лискович Христофор 117.
Листепад Ілько 303.
Литвин Хведько 320.
Литвинець Грицько 264.
Лиховский Ян, белзький підстолїй. 2, 8, 143, 166.
Лихотчишин Іван 318.
Лихутчин Степан 220.
Личковский Мацей 339
Личман 277.
Лищик Іван, Стецько 319.
Лобинів Федина 46.

Лодзїнський Павло Радван 151, 209, 346.
Лозич Гриць 226.
Лоїв Стець 288.
Лойко Яцько 183, 271.
Локайчик Іван 148.
Локотощик 177.
Лопало Матвій 318.
Лопатинський 233.
Лопатчаків Федина 177.
Лось Андрій 80, 191, 194, 195. — Войцєх 195.
Лосятиньска 230.
Логинів Антін 306. — Фединя 49, 50, 51, 53.
Лоховский Францішок 337.
Лубаш, двірник 289.
Лубашиха Анна 289.
Лубєньский Матій, ґнезненський архиепископ, примас 8, 92, 93.
Лубєньский Павло 293.
Лубнів 260.
Лужний Проць 250.
Луговский Ян 275, 277.
Лужецький Федь 221.
Лукасевич Іван, Павло 215.
Лукашишин Грерота 199.
Лукашишин Зеньо 266.
Лукиша Тимко 318.
Лукянович Андрій 133, 119.
Лунець Іван 175.
Лупич Іван 224.
Луцевич Костюк, Сенько 277.
Луців Стецько, Угринів син, Премко 319.
Луцик 263. — Артим 317.
Луцькевич Микола 70.
Лучаньска Зофія 226.
Луча Яць 217.
Лучик 214.
Лучин Гриць 319.
Лучка Гаврило 274.
Лєкавска Анна 67, 68.
Лєоб Жид 369.
Лєнарчик Симон 338.
Лєнцовска 114.
Лєхнович Іван 185.
Любачевский 114. — Ян 111.
Любачишин Семань 200.
Любин Станіслав 56.
Людвик, король 54.
Людчиха 196.
Люпі Францішок 111.
Лютомский Фелікс, львівський кармеліт 34.
Лямбін 56.
Лянцкороньский Станіслав, каменецький каштелян 182.
Лясковский Петро 153. — Станіслав 195. — Стефан 111, 120.
Лях 15, 60.
Лях Матій 261.
Ляхович Михайло 177.
Ляховский Станіслав 67.
Любицький князь Іван 319.
Людзїцкий Ольбрих Каспер 333, 334, 335.
Львовянка 122, 124.
Маврочанка Катерина 287.
Маґовский Францішок 117.
Мадаліньский Мартин 20, 31, 32, 129.
Мадзар 118.
Мадяра Олекса 350.
Мажанський Василь 188.
Мазараки Гриць, 110.
Мазвіко Хар 288.
Мазур 266. — Адам 226. — Гриць 159, 226. — Лука 226. — Мацько 218.
Мазурів Іван 176, 215.
Майборода Сенько 251.
Майданик 276.
Майдешович Войцєх 111, 120.
Майків Андрій 215.
Макар 195. — Манько 287.
Макаренко 233.
Макарів Гриць 215. — Іван 309.
Макарович Яць 306.
Макаровя Павло 220.
Маків Савка 242.
Маковецкий Рафаїл, дворянин шведського короля 9.
Маковій 279.
Максим 71, 256, 287, 305.
Максимів 242.

Максимичата Данило й Іван 215.
Максимя Данило 281.
Малейкий Мацько 262.
Малерович Яцко 242.
Малецкий 185.
Малий Лесько 233.
Малик Іван 337.
Маликів Іван, Хома 337.
Малич Мелень 176, 215.
Малишкович Степан 305, 306, 307.
Маліновский 231.
Маляр Кирило 247, 296, 303. — Кіриян 224. — Стецько 189. — Ян 11, 113.
Малярка Александрова 112. — Юркова 114.
Малькус Марко 249.
Мальтуз Теодор 233.
Мамфо Яні 114.
Мандич Мартин 301. — Яким 257.
Мандій, розбійник 51.
Мандрик 214.
Мантів Стець 188.
Мануйлонїг (Мануйлів) Сень 233, 348.
Манчицький Ілько 277.
Манчицький Іроцик 277.
Маньків Матій 268. — Федір 287.
Манько 303.
Маран 159.
Мариянна з Потока 302.
Марків Василь 200. — Іван 214. — Кирило 200. — Матій 216. — Павло 247.
Марко 115, 167, 167, 200, 217, 274.
Маркович Гриць 318. — Ігнат 174. — Ілько 259.
Марковята 176.
Марочний 217.
Мартин 257. — Василь 183. — ватаман 301.
Мартинів Лазур 200.
Мартинович Яцко 242.
Маруся 48.
Марушка 180.
Марущак Прокіп 274.
Мархвяний 119. — Станїслав 110, 115.
Марцїшовский 25.
Масаровский 117.
Масниґа Гриць, Яцко 320.
Масниґер Яцко 341.
Масниця Павло 186, 188.
Мастиха 159.
Мась 241.
Масько 250.
Матвій 68, 70, 71, 168, 176, 178, 250, 285.
Матвіїв брат Іван 334. — Іван 176, 199. — Ілько 46. — Максим 178. — Петро 214. — Савка 275. — Стефан 276.
Матвієвич Іван 114.
Матвієць 301.
Матвіїч Іван 49.
Матишків Іван 177. — Степан 177.
Матияшевич Лазар 110, 112, 118.
Матица Антін 305.
Матрисїв Ілько 51.
Матишин Хома 177.
Майчишин Сенько 159.
Махнин Іван, Мись 214.
Мацах Савка 158.
Мацевич Гриць 178.
Мацищин Федь 275.
Маців Гриць 305. — Іван 215.
Мацковець Андрій 318.
Мацович Іван 216.
Мачиньский Войцех 240.
Машкович Пилип 196.
Машух Панько 320.
Медведів Павло 276.
Медведиска зять Михайло 334.
Медведик 285.
Медведьків Гриць Сасин Іван 189.
Медика 287.
Мединець Іван 301.
Мединський Федір 280, 281, 282.
Медовар Савка 115.

Меланич Кость 178.
Мелегук Митро 46, 50. — Олекса 46, 50, 51, 53.
Меленів Гринь 306. — Осип 217.
Мельник 176, 177, 189, 262, 266, 283, 289, 242, 275, 320, 341. — Андрусь 257. — Боженко 257. — Василь 240, 300. — Васько 257, 309. — Гаврило 279, 300. — Гриць 148, 216, 224, 236, 269, 296. — Ігнат 306. — Лавро 257. — Лесь 168. — Макар 224. — Мартин 200. Матвій 318. — Микола 259. — Мисько 309. — Олекса 337. — Онисько 350. — Остап 320. — Панас 318. — Петро 233, 300. — Прокіп 274. — Процик 224. — Сень 304. — Симко 199, 224. — Спуза 215. — Стефан 218. — Стець 268, 277. — Тимко 176, 214. — Яким 305. — Яць 235. — із Сатанова 335.
Мельників 305. — Мацько 228. — Роман 305.
Мельників син Андрій 318. — Яцко 318.
Мельничок Ілько 265. — Осій 265.
Мелевич Павло 242.
Мельчикович Сень 179.
Менько Василь 200.
Меттерций 279.
Мечник Андрієва 112. — Іван 233. — Мартин 112, 117. — Микола 115. — Семань 116. — Ян 117.
Мідак Стець 200.
Місєвский Яків 114
Мійдик 196.
Мікула 177. — Іванцьо 179. — Прокопець 178.
Мікулинський Станіслав 153, 155.
Мільчицький Селег 262.
Мінда Віцько 173. — Мись 173.
Мінель Данило 281.
Мірецкий Ян 218. — Фльориян 158.
Міркуш Яким 277.
Мітер 114.
Міцовский Александер 259. — Петро 258.
Міщенко 233
Міщишин Василь 202.
Мивозник 275.
Миходисків Микита 200.
Мидлярка Андрієва 113.
Мидуриків Іван 310.
Мизиків Стась 237.
Миколай 115, 116.
Микита 239, 287. — отаман 177.
Микитин Ілько 175.
Микитич Назарко 337. — Пилип 903. — Прокіп 178.
Микитів Семань 196.
Микулич Кунач 318
Мильконів Земко 282.
Мирон Іван 285.
Мисал Гриць 318.
Мисерів Ілько 318.
Мисів Андрій 318. — Микита 154.
Мисиків 179.
Мисишин Васько 268.
Мисловска 114.
Мистак Сидір 262.
Мисталюк Іван 159.
Мись 250, 279. — Ватаман 276.
Мисько 166.
Миськовий Грицько 249.
Миськовя Іван 252.
Михай 285.
Михайлевич 263.
Михайлик Антось 157.
Михайлів Гнат 320.
Михайлик Антошко 159. — Васько 159. — Тимко 255.
Михайлич Микола 48
Михайлів Гриньо 215. — Гриць 305. — Мись 275. — Тимко 257. — Федь 306. — Михайло 179, 233. — Стецько 204.
Михайлович Тимофей 221, 222.

Михайловя Матїй 214.
Михів Іван 211.
Мидевич Васько, Максим 204.
Мицьків Мірко 277.
Мицько 277.
Мишковский Владислав 125.
Мйодовнїцка Варвара 68. 71.
Млодецкий Яків, Софія 224.
Мнїшек Францішок, сандецький каштелян, сяніцький староста, 92. — Петро Павло 195.
Мовича Мись 214.
Мовчанович Лазар 242.
Могилянка Мария 257.
Моджецкий Севастиян 297.
Мойдич Симко 214.
Мокрицького Федір 350.
Мокрский Ганцль Андрій 101, 126, 127.
Молодий Івашко 200.
Молчанів Яким 242.
Монта Гринь 275.
Мончар Степан 116. — Яків 113.
Мончкович Шишон 112.
Муравець 229. — Войцех, жидач. підхорунжий, 347. — Конвєрш 100. — Мартин 218.
Моргунач Михайло 337.
Мороз 269.
Морозкова 114.
Морозова Грегорова 111.
Москва Роман 309, 329.
Москвишин Карп Мартин 320.
Москович Васько 318. — Іван Стецько 318.
Мостицка Катерина 119.
Мосцічанка Катерина 114.
Мотика Павло 309.
Мотицих 252.
Мочей Стецько 320.
Мочиїв Савка 308.
Мошко 169, 170, 171. — Тимко 288.
Мрозовіцкий Юрий, секретар королївський 13, 35, 209, 210, 239, 240, 344.
Мудровичовский 117.
Мудрак Василь 303.
Мудрик 52. — Ілько 308.
Мужик Адам 113.
Мулерович Іван 242.
Мулик Іван 200.
Муликів Стась 252.
Мулярка Янова 114.
Мустафа 115.
Мушич Федір 242.
Мєховяик Войтїх 116.
Мєховничка 115.
Мєшковский Войцєх 260, 261.
Мясковский Войцєх, льв. підскарбій 251.
Навчук Іван 257.
Нагірняк 292.
Нагірняків 292.
Надзарик Ігнат 249.
Наза Дацько, Максим 320.
Назар 159.
Назарів Іван, Васько 319.
Назарович Тимко 318.
Назарук 310.
Найдеників Гриць 285.
Наконечний Сень 287.
Налевників 269.
Наливайко 247. — Іван 319.
Намістник піп 202.
Намістник Кирило, піп, 296.
Нараєвский Степан 192.
Наріжний Іван 167.
Наровей Василь 233.
Нерщеників Вандзьо 247.
Насемко 258.
Насїчани 51.
Настарин Андрушко 202.
Наум 288.
Негревич Гринько 176.
Ненько 204.
Нерґешів Андрусь 211.
Неребечка 113.
Нершенник Іван 303.
Несачок 271.
Нестеришин Луцик 202.
Несторів Іван 202.
Несторович Яким 274.
Нетаня Данило 242.
Нєвєрский Лукаш 226.
Никола 165, 178.
Николинський Олекса, піп 296.
Нїменчин Федір 217.

Нїшицкий Стефан, белзький хорунжий 4.
Никеша Гринь 215.
Новіцкий Іван 252.
Новоселецкий Станїслав 206, 220.
Новосельский Севастиян, Миколай, Катерина 280, 281.
Нога 285. — Павло 176. — Сенько 320.
Носаль Михайло 46, 52.
Нохум 318.
Ночин Лавро 217.
Овчар 300.
Оборог Антія 235.
Обух Тимко 288.
Обухова Яковова 114.
Оґункова 119. — Варвара 110. Шимонова 115.
Озар Стець 176, 215.
Озарко 250.
Озґа Петро, львівський земський писар 16, 28, 30, 34, 79.
Ожеховский Станїслав 67.
Ожисик Іван 320.
Ойржановский Станїслав 173.
Ойржановска Анна 172.
Окоп Данило 186, 187.
Олекса 168, 213, 268, 292.
Олексїв Іван 175.
Олексин Ілько 310. — Іван 318. Кость 350.
Олекся Васюта 215.
Оленин Матїй 233.
Олешишин Михайло 211.
Олешко Іван 278.
Олїйник Василь 266. — Дмитро 268. — Малий 215. — Тимко 199. — Яцко 200.
Олиняк Матїй 176.
Олюхів Матїй 46, 50, 52, 53.
Ольсерник Шимон 117.
Ольштернїца Катерина 114.
Омелян 268.
Омеляцїв 189.
Онисів Іван 252.
Онись Тимко 250.
Онисько 204.
Ониськовичів Дмитро 305.
Онишків Ілько 242.
Онищенків Дмитро 306.
Онофреїв Тимко 275.
Онофридів Василь, Данило, Лавро 306.
Онусько 318.
Онуфрейко Ігнат, Кость 289.
Онуфрій атаман 242.
Опаленник 289.
Опаліньский Ґуля 249.
Опозів Кунаш 224.
Опришок Стецько 310. — Федір 173.
Орарчишин Лучка 154.
Орґанїста Яків 113.
Орда (Татаре) 1, 87, 88, 96, 97, 101, 102, 105, 181.
Орепчич Андрусь 168. — Ярема 168.
Оринидів Прокіп 306.
Оринчу Гриник 218.
Орлик Лавро 275.
Орувский 178.
Осадца Авраам 279. — Матїй 176, 177, 214, 241. — Іван 279.
Осейків Демко 320.
Осмольский Павло 286, 288.
Осїньский 44.
Оссолїньский Єроним, жидачівський староста 16, 212, 321, 341. — Юрий 309.
Остай 281.
Останів Микита 256.
Остапишин Хведько 318.
Остафій, козацький полковник 102, 178.
Осташевский Павло 52.
Остащиків Ігнат 305.
Остепович Гриць 49.
Остовский Бальтазар 226.
Островжаньска Анна 178.
Островский Каспро 206, 220. — Микола 159. — Станїслав 31. — Анна 159, 294.
Остроріг Миколай, коронний підчаший 20, 79, 128, 148, 150, 233.
Осєльчина Войцехова 160, 162. — Гальшка 160.

Осецкий Казимир 48.
Отоманська порта 39, 62, 63, 87.
Охватків 319.
Охримсин Струш 203.
Павенда Павло 289.
Павзаній 55.
Павіновя Красій 252.
Павлів 176. — Андрусь 179. — Гаврило 179. — Гринь 176, 275. — Іван 179. — Микита 288.
Павлик 288.
Павликович Петро 111.
Павликовичовский 117.
Павлинець Яцко 320.
Павлишин Коваль 318.
Павло 306, 204, 250, 257.
Павлова 115.
Павлович Дмитро 247. — Мельхіор 339. — Петро 226. — Стефан 226.
Павловя 176. — Іваник 215.
Павлюх 200.
Павх Ілько 318.
Пазевич Пилип 49.
Пакісний Кузь 216, 242.
Палюх Мацько 277.
Палюшкевич Ян, потилицький декан, 337.
Палющак Іван 309.
Панасів Яць 318.
Панасовець Левко 318.
Пандикович Андрій 215.
Паненко Грицько 277.
Панчишин Павло 253. — Юзько 304.
Паньків Гаврило 287. — Максим 239. — Федір 178.
Панько 248, 284, 287. — піп 339.
Панькович Андрусь 305. — Самійло 303.
Паньковичин Василь 215.
Панькова Іваська 266. — Філь 216.
Паперник Шимон 115.
Папеский 153, 154. — Станіслав 208, 209, 295.
Паробій Андрушко 310. — Гриць, Тимко 309.
Пасічник Орисько 184.
Пасічний Сень 308.
Пасик Іван 254. — Павло 254, 255.
Пасинок 173.
Паскунів Осип 217.
Паскунич Юзь 218.
Паславский Ян 114.
Пассамонник Янечкович Ян 111.
Паства Павло 111.
Пастернак Войтко, Зофія, Марина, Матій, Христофор 269.
Пастерначок Поско 318.
Патеркуль Велій 55.
Патрарова 118.
Пацików Гебуриць 306.
Пацкевич Захарка 303.
Пачконович Степан 217.
Пашкович Симко 214.
Пашковский Ян 120.
Пегло Денис, Іван, Магинь 309.
Пекар Теодор, Федь 233. — Юзько 202.
Пекарка Войцехова 116, 119.
Пекарский Юрий 224, 225. — Ян 223.
Пелелька Чайковский Роман 254, 255.
Пелех Іванко 204.
Пелехатий 248.
Пердимунка Іван 350.
Перебігайло Гаврило, Лесь 188. — Станіслав, Федір 233.
Перевізник Сидір 276.
Перевізників Сава 305.
Преворів Петро 317.
Переворова Юрка, Хома 317.
Перегінський Андрій, Петро 179.
Перекупень Мартин, Павло 115.
Перекупка Томашова 116. — Яцкова 114.
Перепелиця 204.
Перепилка Іван 216.
Перепильчин Ух 229.
Петенків Лесь 177.
Петраник Петро 337.
Петришин Мацько 256.

Петраш Микита 257.
Петрашишин Андрусь 216.
Петрашів Іван 199. — Кость 159.
Петрашович Андрусь 185, 237. — Марко 237.
Петренко Іван 233.
Петрів Савула 269. — Гринь 287. — Ілько 287. — Прокіп 177. — Юзько 287.
Петро 160.
Петриків Іван 199. — Лесько 253.
Петрикович Матій 217.
Петрилів 258.
Петрилко Андрій 218.
Петрихів Кіндрат 200.
Петрич Лавро 217.
Петриш Олекса 337.
Петришин Іван 220. — Андрусь 214. — Станко 256.
Петро 46, 52, 68, 240, 250, 266, 257, 284. — ватаг або полковник 350.
Петрович Іван 179.
Петрущак Швець 285.
Пецишин Макар, Сень 259.
Пецлошин 263.
Печеник Іван 303.
Печишин Маць, Степан 303.
Пивовар Борис 275. — Василь 199. — Дмитро 266. — Івашко 257. — Тома 116.
Пик Іван 160.
Пиків Андрій 160.
Пикита Іван 274.
Пикосів Мись 320.
Пикочників 320.
Пилик 271.
Пилип 292. — Отаман 200.
Пилипинчин Ілько 285.
Пилипиха 118, 285.
Пилипишин Василь, Панько 285.
Пинка Сеньо 188.
Пирашевич Гриць, Петро 304.
Пиріг Андрусь 292. — Марко 257.
Пирлович Яків, потоцький нотар 153.
Пирожин 242.
Питовский Яків Александер 301. — Анна 301.
Пихів Васько 159.
Пихович Мисько 159.
Пицаник Гриць 317.
Пищелукова 307.
Північна Тарасова 116. — Яковова, Янова 114.
Північний Войцех 117. — Станіслав 115. — Ян 113, 120.
Пігуревич Семань 304.
Підгайний 283.
Підгаєцький Мартон 337.
Підгірянин Дмитро 160, 163.
Підгорський Василь 252.
Підсадка Ігнатиха 276.
Підсвинків Яцко 249.
Пікульчин Іван 175.
Пінчиків Грицько 195.
Піп з Вертебів 200. — З Грабівки 177, 239, 252. — З Жукова 184. — З Красного 176. — З Крупця З Медині 301. — З Темеровець 302. — З Тенетиск 321. — З Уїзду 239. — З Хлібичина 261. — З Ясеня 248. — Андрій 263. — Антін 293. — Василь 250, 271. — Васько 257. — Гаврило 178, 189. — Іван 178, 189, 239, 240. — Іваношко 275. — Ілько 240, 257, 285. — Кірям 303. — Лесько 293. — Ломака 199. — Лучка 305. — Маляр 176, 215 — Намістник 202, 224, 251, 296. — Олесько 300. — Олефир 303. — Панько 339. — Павло 178, 300. — Петро 293. — Степан 175. — Тимофей 276. — Федір 178. — Чевага 300. — Яцко 309. — Юрій 276.
Піряґа 104.
Пісочний Ілько 161, 164.
Пісочничка 237.
Пістонь 229. — Стась 204.
Піх Сенько 70, 71. — Хома 68, 70, 71.

Піхиль Василь, Тимко 200.
Піхунчин Андрушко 159.
Пічунчак Дмитрів Іван 179.
Пічуник Стецько 310.
Піялик Василь 245.
Плаксивий Максим 350.
Плахта Ян 27, 277.
Плескарів Гриць, Тимко 395.
Плічич Михайло 179. — Степан 216. — Хома 179.
Плотич Василь, Тень 320.
Плютарх 55.
Побережник Гриць 179. — Данило 176, 215. — Дронь 296, 298. — Мась 200. — Михайло 215. — Михальців 263. — Павло 157. — Федір 215. — Хведько 158.
Побідзінський Андрій 20, 32, 53, 94, 191, 194.
Поворозник Матій 269.
Повшок Милько 318.
Погородка Івась 303.
Подобяка Дмитер 320.
Подорожний Васьо 290.
Позбистенний Сайнихів 199. — Яcько 199.
Поздик 189.
Покоровичева Миколаєва 115.
Покотошка Гриць, Лавро 218.
Покучи Миколаєва 120.
Полавский Павло 315.
Полецький Тимко 196.
Полопотих Захарка 202.
Полібовский Аведик 111.
Поліївкович Іван 245.
Поломків Антіп 68.
Полощин Юрий 223.
Поляк Мартин 235.
Поляки 28, 37, 64, 65, 90, 152, 231, 245.
Полянецкий 115.
Поляновский Самуїл 277, 287, 315.
Поляньский 115. — Катерина 341.
Полтевка Іван 215.
Поморский Г. 112, 115.
Помста Манько 303.
Понятовский Жиґмонт 153. — Самуїл 214, 216, 217, 218, 294. — Стефан 179, 340.
Попадишин Яцко 202.
Попадух Михайло 303.
Попайда Федір 257.
Попель Андрій 212. — Жиґмонт 212, 213.
Попів Андрій 317. — Василь 276. — Гриць 235. — Іван 215. — Ілько 235. — Лесько 235. — Микита 350. — Прокіп 305. — Сень 285. — Стерик 303. — Стець 235. — Тимко 235. — Яць 215.
Попик Іван 257.
Поповецький Никола 221.
Попович Андрій 202, 303. — Василь 179, 242, 305. — Васько 161. — Васько, брат крупецького попа, 322. — Вітвіцкий Труфна 245. — Гринець 263. — Гриць 185, 305. — Демитро 113. — Іван 178, 202, 249, 278. — з Калуша 241. — Лесь 177, 239, 264. — Мись 301. — Остап 59. — Петро 179, 249. — Сенько 161, 178. — Сидір 204. — Стецько 320. — Тимко 305. — Юрий 114. — Яремко 152. — Яцко 202, 248.
Плебан Мартин 257.
Поповичів 155.
Поповский Ян 282.
Попова 215. — Федина 178.
Порак 264.
Пороховник 119.
Поставка Іван, князь, 337.
Поступ 266.
Потоцкий Андрій, галицький староста 10, 343. — Павло 151, 211, 260. — Петро 188. — Станіслав, подільський воєвода 10, 206, 343, 344. — Ян, брацлавський воєвода 206, 260. — Ян Теодорих, галицький підко-

морій 8, 15, 64, 345, 346. — Анна, жінка Александра Казановского 348. — Анна, жінка Андрія Сржедзіньского 339.
Поцевич Лесь 215.
Почуйків зять 334.
Поша Тимко 247, 303.
Пржеджимерский 248.
Пречицкий ніп 296.
Пречлинский Адам 212, 213.
Пржездзецкий Яків 246.
Пржилуский Григорій 237.
Придавич Гриць 196.
Прийма Дацько 320. — Сидорів Іван 338.
Приймич Илько 319.
Приклій Іван 246.
Прикович Васько 214.
Прилихин Іван 319.
Присломий Андрій 263.
Примишин Гнат 319.
Приступка Іван 277.
Присуків Яцко 256.
Присяжний Гриць 275. — Івашко 215, 276. — Кузьма 275. — Лазар 264. — Михайло 257. — Остап 257. — Сенько 59, 215. — Улашин 168. — Яць 276, 305.
Присяжник Яцко 161.
Прокіп 114, 281, 305.
Прокопишин парубок 339.
Прокопович Луць 167.
Прокоповичова 115. — Александрова 111. — Станіслава 115.
Прокопя Петро 215.
Прокопів Яків 219.
Пронечко 276.
Пронь 250, 276.
Пропарлів Петро 226.
Проскурник Проць 341.
Проскурників Стець 341.
Проскурничин Василь 285. — Іван 154, 252.
Проскурнишин Юзько 200.
Протас Михайло 215.
Проташонів Пилип 303.
Проховник Станіслав 115.
Проховничка 120. — Себастиянова 116. — Станіславова 110, 115. — Янова 114.
Процик Іван 318. — атаман 229.
Процików Кость 303. — Процик 303.
Процишин Андрій 179, 188. — Гриць 305. — Федір 257. — Яремко 305.
Процепя Петро 177.
Проць 204, 252.
Прусіновский Януш, белзький підкоморій 2, 7, 8, 197, 298, 299, 312, 316.
Пруш Іван 204.
Прятка Матій 235.
Псючка Іван 270.
Пуда Гарасим 320.
Пузик Іван 318.
Пузник Яць 235.
Пульзик Амброзий 269.
Пульторак 215.
Пурик Іван 320.
Пурковий Федьо 216.
Пурча Олекса 247.
Пускарчик Гриць, Карпо, Петро 156.
Путерин Гриць, Тимко, Хведько 319.
Путик Тимко 318.
Путолевий Андрусь 282.
Пуччишин Ласько 319.
Пушко Федір 304.
Пшерембский 274.
Пшибило Матис 114.
Пшилбіцкий Ян 114.
Пшисталовский Ян 239.
Пшишляк Андрій 226. — Кирило 226.
Пєкарский Ян, теребовл. підстароста 332.
Пєщаржевский Юрий 236.
Пясецкий Іван 113. — Павло 56. — Фердинанд 113.
Пясечний Ремігій 262.
Пятницький Івась 303. — Теодор 296.

Пятничанський, піп 202.
Пьотрова (перекупка) 113, 115.
Пьотровский 195.
Равлучок 157.
Радваньский Мартин 115
Радевихович Андручко, Андрусь, Лукач 179.
Радський Олешко 310.
Радивил 65.
Радкевич Теодор, сповідник Хмельницького 101.
Радкович 280.
Райковичів Іван 177.
Радошова Катерина 112.
Разко 120.
Раковский Матій 206.
Ракоций 104.
Рамульт 115.
Райский Павло 164, 165, 166, 167.
Рарів Лесь 301.
Раріг Левко 310.
Рарич Тимко 242.
Раро Гриць, Левко 301.
Рачиньский Марцель Жиґмонт 223.
Рашкович Іван 279.
Рашовский Александер 237.
Роскочистий Петро 306.
Ребич Дмитро 161.
Ревач Андрій 276.
Реіна 115.
Реґуловский 117.
Рефан 245.
Ревак Іван 309.
Ржевуский Станіслав 233, 269.
Ржечицкий Адам 112, 266, 267, 268. — Александер 266. Каспер 114. — Анна 266.
Ржечковский 207. — Станіслав 195, 196.
Ржечовский Юрий 213.
Ржешотарский Андрій 169.
Ржимовский Яків 167, 256. — Теофіля 167.
Рібус Гриць 226.
Різник Антін 276. Ілько 277. — Кость 59. — Петруш 237.
Ріжняків Гаврило 276.
Ріцун Андрашко, Хведько 156.
Риба Андрій 113.
Рибак Бокій 67, 68, 70, 71. — Бартош 196. — Войтко 196.
Рибій Олекса 51.
Рибінский 104. — Шимон 116.
Рибка Дмитро 287.
Рибярка Ґриґерова 113.
Риґіляк Василь 248. — Стецько 248.
Риболов Гриць 237.
Рибчин Максим 242.
Римановичь Федик 221.
Римар Андрій 113. — Грегор 119. — Гриць 117. — Ґриґер 113. — Павло 115, 119. — Шимон 115.
Римляни 37, 230.
Риндяків (Ринцядів) Федір 46, 50, 52, 53.
Риник 288.
Рисак Іван 168.
Риць Павло 257.
Риченя Яртим 217.
Ричишин Іван, Яць 257.
Ричул Гриць 178.
Робак з Зволї 169, 170.
Роберт 118.
Робертиха 122.
Рогатинський Яцко 113.
Роґаля Анзельм 157.
Роґальский Андрій 253, 283.
Рожнятовский Александер 226. — Самуїл 226, 227. — Францішок 226.
Роза 115.
Розан Іван 256.
Розборский Каспер 53.
Роздольський Гаврило 188.
Розесланко Ян 115.
Розесланик 119.
Розкович Мись 215.
Розковя Кузь, Мелень 215.
Рознаєвич Василь 168.
Розневич Роман 214.

Романець Ігнат 288.
Романишин Іван 304.
Романко 289.
Романович Іван 255.
Романовский 207. — з Романова Андрій, белзький підсудя 5. — Станіслав 214.
Романовя Климко, Мись 254.
Рорайский 118. — Ян 109.
Росидко Панько 274.
Рорівна 115. — Бартошова 113.
Рочний Ігнат, Хведько 199.
Рощинич Степан 178.
Рубащик Степан 249
Рубащик Федір 249.
Рубущих, піп 217.
Рудий Іван 202, 223, 224, 247, 296, 303. — Кирило 199. — Кость 263.
Рудкович Іван 178.
Рудніцкий З. — Адам, Владислав 289. — Францішок, Яков 265. — Юрий 278. — Анна 265.
Ружкович Лавро, Мись 176. — Федина 178.
Рукав Іван 202.
Рукавців Василь 303.
Румельці 97.
Руміньский Адам 113. — Станіслав 116.
Рупик Яків 310.
Русдчий Іван, Федір 216.
Русини 10, 45, 74, 90, 202, 225, 232, 247.
Русич Степан 195.
Рубок 124.
Рутко Дмитро 200.
Рушкович Іван 242.
Рущин Михайло 52, 53.
Савка 41, 46, 52, 176, 310. — Солтис 67, 68, 70, 71. — Ігнат 284. — Павло 266. — Мартин 301.
Савчин Іван 277. — Тимко 288. — Яць 288.
Сагакало Данило 215.
Садовский Мартин 59, 60.
Саковский 116.
Саламонович Яцко 110.
Самборский Яків 221.
Самійлів Василя, Гриць, Павло 239.
Самофалик Яць 285.
Самуїл 178.
Самецкий Іван 223.
Сапара Ісай 279.
Сарбєвский Станіслав, коритинський староста 74, 143, 197, 298, 299.
Сарниковний 269.
Сачишин Мись 270.
Саючка 168.
Сваричовський 246. — Андрій 218, 294. — Василь 218, 294. — Войцех 176, 180, 218, 294. — Федько 178. — Софія 218.
Сверчин Федь 179.
Светоній 56.
Свірів 278.
Свихла Олекса 285.
Свьонткевич Анзельм 113.
Свєйкович Семйон 226.
Сьвєрский Миколай 226, 253. — Петронеля 249, 292.
Свєржховєцкий Григорій 172, 173. — Анна 173, 174.
Свєчкевач Андрій 113.
Себастиян 116.
Седельник Яцко 222.
Сезур Юрко 215.
Селемаїв Василь 305.
Семанів 235. — Тимко 304.
Семат 304.
Семевя Михайло 216.
Семигиновський Гаврило 232, 286. — Ілия 285. — Тома 285. — Юрий 285, 286.
Семита Демко 215.
Семиковя Проць 217.
Семирадский 117.
Семків Лавро 257.
Семко 226.
Семянів Данило 178. — Федір 242. — Юрко 178.
Сенечка 287.
Сензичів Василь 305.

Сеневич Кость 179.
Сенів Борис 259. — Іваник 306. - Митро 50, 51. — Остафій 204. — Прокіп 215. — Стась 259.
Сеників 259.
Сенишин Іван 275.
Сенічів Данило 217.
Сенченя Петро 262.
Сенкевич, кушнір 310.
Сенюшків Андрій 173.
Сень 158, 214, 274, 301.
Сеньків Дах 292. — Іван 305. — Кунаш 257. — Федь 305. — Хведір 300. — Юрко 200.
Сепаковя Семань 216.
Серафин Лавро 300.
Сербан Василь 288.
Серебрискый 168.
Серебриньский Станіслав 308.
Середа Масько 278.
Сердич Іван 49.
Серенчук Іван 263.
Сарнюк Гриць 159.
Сафяник Яцко 186.
Сідельник Гриць 176.
Сідляр Ян 119.
Сіклярф Шимон 116.
Сілецкий 176.
Сімашко з Копанки 252.
Сінїньский 136.
Сивохолп Крайник 46, 47, 51.
Савак 178
Сидір 158, 200.
Сидоровенко 251.
Сидорів Іванець 251. — Федько 251.
Сидоришин Хведь 287.
Сильницкий 275.
Симеон 307, 279.
Симків Василь 275.
Симонишин Дацько 200.
Сирак Іван 277.
Сирітка Прокіп 303.
Сирітчин Мисько 303.
Сирий Андрій Іван 255.
Сирок Ігнат 249.
Сиротичка 285.
Сисаків Федір, Яким 178.
Ситник 229. — Семань 303.
Сихівські розкишаки 40.
Скодйовский Ян 53.
Скиль 289.
Сковронник Яремко 281.
Скольський Стефан 188. — Ілько Гринь 156.
Сконський Петро 214
Скоповский Томаш 208, 264, 239.
Скородиський Васько 248.
Скорутин Михайло 220.
Скотніцкий Миколай 297, 288.
Скробішевский Павло 115.
Скружина Мартин 117.
Скубидяк 248.
Скульський Іван 59. — піп 228.
Скшиньский Ян 15.
Славита Василь 300.
Славковский Юрий 236.
Селедярка Федорова 113.
Сліпенник Василь 247.
Сліпий Римар 199. — Степан 226.
Сливка Симко 49.
Слодівник Матияс 114. — Федь 270.
Случич Василь 241.
Слупска Ядвіга 176.
Слушка Іван 287.
Слюсар Іван 186, 187.
Семага Пимко 256.
Смаленицький Яць 304.
Смерека Павло 305.
Смиганів Федір 263.
Смоків Іван 257.
Смолінчак Станіслав 248.
Слук Петро 275. — Семко 288.
Слуків Ілько 288.
Смуковя Степан 177.
Смялкова Янова 113.
Собчиха Ганка 157.
Собчишин Гриць 199. — Павло, Хома 199.
Соберай 116.
Соберайович Адам 111.
Сокалик Данило 257.
Сокирка Іван 257.
Сокол Самуіл, буський земський писар 5, 74.

Соколовский Александер 241. — Станїслав 240.
Сокольницкий Августин 139.
Соломів Ілько 216
Соліковский Ян 296, 298.
Солонинка Ілько 255.
Солонинків Андрій 301.
Солоняк Кіндрат, Клим, Стась 301
Солтанович Івась 48.
Сольский Андрій 120.
Сорока Іван 157. — Хведько 158.
Сорокопуд Семень 202.
Сорочин Кундо 250.
Сосонка Василь 310.
Сохацка Тереса 283.
Спернич Остап 52.
Сплавска Зофія 247.
Срибалин Кушнір 235.
Сроковський Федір 254.
Ставицький Філь 159.
Ставский Христофор 256.
Стадніцкий Ян Адам, сяніцький підкоморій 16, 248. — Францішок 248.
Стажек Ігнат 257.
Стамєровский Мельхіор 59. — Тома 287, 288.
Стан Андрій, львівський підчаший 130.
Стандарин 214.
Станків Мись 257.
Станїслав 283.
Станїславова 119.
Станїславский Михайло 220, 279. — Евфрозина 279.
Старий Дацько 285. — Курилець 285. — Онусько 285. — — Петрило 204.
Старушак Гнат 159.
Старханин Олекса 50.
Стасів 176. — Дембко 177. — Іван 214. — Микита 241.
Стась 275. — Степан 226.
Стафіровска 116.
Стеблій Тивон 278.
Стеблик 269.
Стельмахів Лесько, Петро 235, 304.
Стемашук Василь 233.
Стемпковский Михайло 7, 8.
Стефан 235. — король 54, 137.
Степанів Левко 310.
Степанишин Лесько 247, 303.
Степанів Василь 269.
Степанча Петро 285.
Степуків Максим, Федько 160.
Стефан ватаман 305.
Стефанів Андрусь, Іванко 226.
Стефанчук 222.
Стефанович Іван 179.
Стефковя Кузь 215.
Стецків Дмитро 237.
Стець 195, 226, 250.
Стечкович Микола 118.
Стоковска Луция 67, 68.
Столяр Федько 113.
Столярка Войтіхова 116.
Стонцель 120.
Стончанка Катерина 114.
Страдомский Ян 241, 244, 245.
Стракович Іван 214.
Стрілець 179. — Максим 274.
Струбич Ян 117.
Струш Войтко 160.
Стружбич Ян 110, 119.
Стружина Мартин 115.
Струк 285.
Струків 235.
Струсїнска Олена 68.
Струтинський Андрій 280, 281, 282. — Василь 274. — Гриць 167. — Анна 217.
Струщак Мисько 160.
Студзенецкий Петро 184.
Студзяньский Войцех 184.
Студніцкий Ян 111.
Стужичани 53.
Ступак Іван 186.
Стшедзїньский 195.
Стшедзїньский Андрій 80.
Стшемеский, Стшемецкий Христофор 13, 279.
Сугай Петро 270.
Сумашин 285.
Сулига Василь 202.

Сулибанич Гриць 199.
Сулятицкий Александер, Домінік 274.
Сульник Труш 156.
Сульха 303.
Супронів Яцко 189.
Супронович Іван 189.
Сурханич Олекса 4[illegible], 50, 52, 53.
Сус 179.
Сусаб Петро 215.
Сусабів Филин 215.
Сусик Гриць 236.
Сутрик 310.
Суходольский Адам, городельський староста 74. — Ян 196.
Сухоплесий 161.
Сущин Гриць 178.
Сшедзіньский Андрій 258. — Войцех 246. — Анна 173.
Сєвіньский Венедикт 28.
Сєкерничка Товіяшева 116.
Сєнявский Адам Єронім, львівський староста 41, 63, 90, 97, 103, 104, 239, 240, 264.
Сєстшевітовский Владислав 314.
Сєчкович Андрій 112.
Сєніньский Александер 229. — Катерина 229, 285.
Сєціньский Александер Петро 20, 32, 195.
Сєховский Войцєх Ян 233.
Сьодлярж Ян 113.
Таба, жінка Йони 169, 170.
Табич Іван 176, 215.
Талапатин Войтко 277.
Тарас 215. — війт 277.
Таратинич Проць 173.
Тарновский Ян 286, 287.
Тарнопільський Кость 233.
Татари 16, 35, 36, 37, 41, 43, 44, 47, 49, 55, 58, 61, 62, 66, 85, 91, 96, 97, 98, 99, 100, 102, 103, 105, 108, 156, 158, 185, 228, 231, 232, 233, 235, 254, 260, 267, 284, 285, 286, 288, 122, 123, 131. Див. Орда.
Татомир Дмитро 152
Татура Василь 175.
Твердохліб Іван 266 — Павло 235.
Тебака Андрій, Гриць 121.
Тебенка Андрій 118
Теклин 159.
Телиця Антін 289.
Телянко Іван 51.
Теодозий 118
Теодорчук Іван 271.
Теребута Іван, Стецько 188.
Теребушка Іван 186.
Терепащак Іван 301.
Терешків, Василь, Гриць 216.
Терлецький Мацько 188. — Стефан 218.
Терхель 257.
Тесельчик Мацько 271
Теслів Андрусь 239. — Луцик 252
Тецевя Гриць, Тимко 215
Тешаків Ігнат 309.
Тивон Тимко 196.
Тилицький Павло 152, 153.
Тиміш 307.
Тимків 177. — Семак 235.
Тимко з Сівки 168, 214, 248. — Отаман 168.
Тимкович Федь 255.
Тимчишин Іван 309, 242
Тинець 195.
Тинкий Федір 255.
Тинпоців Матій 306.
Типин Левко 161.
Тиравский Войцєх 140. — Станіслав 54.
Тиришин Кіндрат 200
Тирянин Марко 46, 50, 52, 53. — Михайло 46, 50, 51, 53.
Тихан Степан 200
Тиханів 252.
Тихончак Мотузок 289.
Тихнів Андрушко 251
Тихно 251.
Ткач Андрій 113 — Андрусь 196. — Артим 270. — Бартош 250. — Блюско 59. — Грицик 239. — Гриць 240, 276. — Іван 159. — Копя

226. — Панько 235. — Петро 233. — Семань 276. — Семко 204. — Симко 275. — Собко 159. — Тимко 282. — Федір 270. — Яць 275.
Ткачевич Лесьо 48.
Ткачів Яськів 239.
Ткачишин Матій 236
Ткачук Іван 275, 310.
Тлучинець Василів Михайло 239.
Товчибіда Дмитро 186, 187.
Толапатик Трохим 277.
Толочко 118. — Осип 109.
Тома 52, 309.
Томашкович Савка 196.
Тополецький Прокіп 196.
Торевич Іван 242.
Торів Іванко 247.
Торґович 236.
Торосович Івашко 118.
Трабин Стець 268.
Тразибуль 55.
Тренчиньский Данило 275.
Трепичка 260.
Тригобович Гриць 49.
Трінка Іван 179.
Тричаник Ілько 257.
Трон 242.
Трошляків Василь 215.
Трояк Голян 161.
Трупків Петро 305.
Трупко Іван, Лесь, Федір 255. — Павло 254, 255.
Трус Іван 229.
Трусик Ільчак 204.
Трускуляньский Станїслав 300.
Трускуляска Фрузина 178.
Трусколяский Микола, львівський мечник 9. — Михайло 179.
Трусько Василь 305.
Труш Сеник Опришак 204.
Труш Яків 250.
Трушевич Федько 179.
Трушик Яцко 288.
Тудорів 260.
Тугай Бей 41, 62, 87, 97, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107.
Тузичка 276.
Тузів Личка 251.
Тумів Степан 211.
Туличин Юрко 179.
Тупишин Олекса, Микита 178.
Тур Гаврило 178.
Турадашків Пархом 196.
Турки 39, 97.
Туркинин Іван 176.
Турчин Гарасим 233. — Микита 173.
Тутунич Матій 50.
Тустобода 249.
Тшилятковский Петро 240.
Тшецецкий Ян 114.
Убальдінї Ян, львів. радник 109, 118, 124.
Угерницький Гриць, Петро 226, 227.
Угрин 242. — Юсип 176.
Угринів Панас 282.
Угринчик Степан 264.
Угринчук Степан 239.
Удудик 304.
Улахович Гринь 305
Улаховичів Хома 305.
Улашин 175, 305.
Улашків Івась 200.
Улирій Стецько 189.
Улишків Іван 200.
Унтон Середин 200.
Унтонів Хведько, Яцко 200.
Унтоник Яцко 200.
Упаків Тимко, Яцко 287.
Уграш, отаман з Медухи 184.
Урашів Андрій, Василь, Гаврило, Федь 184.
Урбан 305.
Уричка Левко 257.
Урисулів Дудка 176. — Гринь 242. — Савка 176.
Устанний Гриць 319.
Фабрій Тимко 233.
Файґа, 169, 170.
Факаш Ферір 46, 47, 49, 51, 52, 53.

Фалипко 121.
Фарборова Адамова 112.
Февзин Риний 229.
Феденків 235. — Процик 304.
Федір 240, 250, 279, 307. Яцко 159.
Федина 226. — Валько 287.
Фединів Ілько 309.
Федиків Клим 259.
Федишин Ігнат 301. — Іван 173
Фединич Грицько 204, 229.
Федичяк Гриць 159.
Федорів Мацепко 179.
Федоришин Луць 305.
Федорків Васько 305.
Федорович Матияс 110, 118.
Федусїв Іван 275.
Федчишин 275.
Федьків 243.
Федько, ватаман 243, 244.
Федькович Кузь 301.
Фелиґа 121.
Феник старий 235.
Феників Микола 233.
Фень 256.
Ференс 115, 281.
Ференсова Дорота 113.
Феркуш Василь, Роман 202.
Фецинів Федір 236.
Фесїв Антін 215.
Фечина 229.
Фіґлик 235.
Фікуко Гриць 240.
Філевич Михайло 179.
Філевя Іван, Максим, Федина, Федір 178.
Філїв Андрусь 305. — Гриць 178, 305. — Лучка 305.
Філїґарет Філь 178.
Філь 258.
Фільчаків Захар 188.
Фірлєй Андрій, белзький каштелян 141, 152. — Миколай 257.
Фіраник Михайло 53.
Филевичів Федір 196.
Филипенко Скнурк 233.
Фицків Василь 188.
Филимович Андрусь 178.
Фльориян 121.
Фоска Михайло 188.
Францішкани 150.
Фредро Ян, перемиський судия 20, 31.
Фрончик Тома 163, 164, 166.
Футунич Матїй 50, 52, 53.
Хазук Мартин 300.
Хазуків Андрух 310.
Хаїм 169, 171.
Хамик Хома 159.
Харий Яцко 251.
Хилин Павло 216.
Хаміна 115.
Харажий Антін 269.
Харо Ґабриєльова 120.
Харбал Гриць 117.
Хая 170.
Хемя 169, 171.
Хвартин Гриць 305.
Хвастич Гриньо 305.
Хведора Микита 242.
Хведько 158, 159, 202.
Хвостик 263. — Мись 199.
Хвулка Хведь 288.
Химич Іван 179.
Хлебіда Іван 303.
Хлебків Кузь 304.
Хлїбичинський піп 261.
Хлїва Дмитро 285.
Хлєбовский 154.
Хлєвіцкий 148.
Хмелиха 118.
Хмельницький Богдан 36, 36, 37, 38, 41, 43, 44, 52, 55, 57, 62, 86, 87, 88, 90, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 108, 121, 123, 126, 127, 180, 219, 270, 294, 306. — Захар, стрієчний брат Богдана 106. — Тимош, син Богдана 335.
Хмелевский 121.
Хмєльова Людвикова 110.
Хнистик Іван 214.
Хобжиньский Станїслав 256.
Хович Степан 304.
Ходоровский Ян 241.
Хома 168, 204, 250, 287. — ataman 178, 276.
Хомин Семань 305.

Хомич Мацько, Стецько, Фурда 279.
Хомчак Яцко 309.
Хороший Василь 250.
Хорошків Василь 309.
Хорошко 310.
Хотецкий Рафаіл, перемиський підстароста 141.
Хохотва Качан 266.
Храпулиха 157.
Врапулишин Адам, Пилип, Франц 157.
Хржанович Андрій 112.
Хржонщ Александер 247.
Хрипливий Процик 199.
Христофова 114, 118.
Христофович Ян 117.
Хроновский Мартин 185.
Хрустиків Тимко 214.
Хрущків Андрій 214.
Худа Іван 275.
Худий Васько 247, 303.
Худик Іван, Івашко 288.
Худичин Андрусь 287.
Хшоновский 47.
Цап Гриць 199.
Цапай Гриць 175.
Царик Гаврило 228.
Царко Артим 250.
Цвар 114.
Цвіль Яремко 275.
Цвицекуза Федько 265.
Цебровский Валентий 289. — Михайло 200. — Самуїл 288.
Цебулька Петро 158.
Цебушів Ігнат 306.
Цекульчук Іван 290.
Цельників Севка 216.
Цепенюк Федьо 215.
Цеперко 268.
Цетнер Александер подільський хорунжий 250, 261, 266, 267, 281.
Ціковский Андрій, капітан над драгонами краківського воєводства 96.
Ціцеро 39, 55.
Цибуля 241.
Цибилька Іван 252.
Цивинів Федір 261.
Циганів Федь 287.
Циганик Витько 246
Цимбалїста Іван 252. — Марко 274.
Цинпайчук Іван 240.
Ципа 169.
Цирулик Стенко 200. — Лука 114. — Фабіян 113.
Цируличка Валєнта 116.
Цифозова 118.
Цоркович Антін 173.
Цоцко Старий 175.
Цугирка, атаман 178.
Целїньский Тома 117.
Цєсельчик Мацько 183.
Цєхановский Войцєх 117.
Цєхульский Ян 111.
Цєшановский Кілїян 31, 82.
Цьвікунів Ігнат 178.
Цьвіт Яцко 242.
Цьолок 257.
Цьолковський Гриць 153, 155.
Цьвєчкович Войтїх 116.
Чайкович Гаврило 217.
Чайковичів Дмитро Боєвя 177.
Чайковський Лука 254. — Роман 254.
Чапик Хведько 310.
Чапник Павло 115, Ян 113.
Чаплиньский Войцєх 220.
Чаплиньска Войцєхова 116.
Чаплїцка 41.
Чаплицка Войцєхова 119.
Чарнєцкий Ян 202, 204.
Чарнєцкий Стефан 102.
Чаровя Артим 237. — мельник 237.
Чарторийський Юрий Михайло 279.
Чарторийска Евфрозина 264.
Чашемів Сенько 299. — Сейтан 249.
Чаверин Гаврило 158.
Чевата Матїй 220.
Чевадька Олекса 152.
Челїньский Себастиян 13.
Чепух 282.

Череватий 185.
Черевків Семань 214.
Черечан Васько, піп 308.
Черкаси 9.
Черміньский 20. — Андрій 262.
Чернячкович Андрусь 177.
Черніївский Ян 233. — Зофія 233, 234.
Чернихів Іван, Проць 173.
Черницький 189.
Чернохреський Антін, піп, 222.
Черняк Іван 310.
Черньовський Іван 196.
Чесник Сава 157.
Четвертиньский Януш 35, 42.
Чех Іван 276.
Чехович Андрій 101.
Черуцкий Ян 117, 119.
Чецович Шимон 110.
Чіп Кость 269.
Чибуля 167.
Чолганьский 218. — Яків 179.
Чоловічок Федько 292.
Чоль 249.
Чорний Іван 202. — Клим 256. — Федько 49. — Сівчик 262.
Чорнописок 179.
Чуба Іван 215.
Чурило Миколай 20, 31, 32.
Чутроватий Василь 186, 187.
Чучвара Лесь 222.
Чіцінський Юрий 8.
Шабельник Андрій 160, 162.
Шайкович Гаврило 274.
Шаламай Федір 298.
Шалений Яць 288.
Шанда Тома 46, 47, 52, 53.
Шаправатаг 269
Шарків Федько 189.
Швайків Дацько 277.
Шкварко Гаврило 279.
Шварцовский Себастиян 111.
Шварцкоп Ян 109, 118.
Швець Андрій 117. — Василь 214. — Войтїх 116. — Гринь 240. — Драбок 309. — Іван 59, 264, 277. — Кінан 202. — Лазур 223, 224. — Луць 252. — Максим 200. — Олекса 235. — Онисько 202. — Павло 116, 285. — Петро 162. — Роман 301. — Романко 167. — Самійло 247. — — Стефан 160, 162. — Федор 153. — Федько 167, 168, 214. — Шимон 178. — Яків 252. — Ясько 250. — Юзько 202.
Швидкий Іван, Левко, Ромам 202.
Шевців Сенько 277.
Шевченник Яць 285.
Шевчінко Максим 263.
Шевчиха Штепаниха 160.
Шедзіньский 194.
Шеленко Петро 285.
Шембек 22.
Шембекова 110, 119.
Шемоличак Івашко 248.
Шепаньский Ян 308.
Шийка Панько 204. — Сидір 308.
Шика Остап 247.
Шило Омелян 248.
Шим Андрій 120.
Шиманко 310.
Шимковичин Гриць, Филин 242.
Шимонович Захарій 116.
Шимчиха 178.
Шинкар 240. — Андрусь 177. — Василик 229. — Данило 276. — Тимко 276.
Шинкарчук Войтко 277.
Шихтир Павло 115.
Шихтирка Миколаєва 115.
Шкляр Василь, Гриць 276. — Яремко 189.
Шкода Мартин 157.
Шломовята Кузь і Савка 216.
Шляхтинець Дмитро 178.
Шмітова Льоренсова 114, 119.
Шмуйлович Улайко 242.
Шмукало Іван 179.
Шоломко Хведір 264.
Шольц Стенцель Валентий 111, 116. — Станіслав 111.

Шольцівна Дорота 111. — Ядвіґа 111, 120.
Шопило Іван 310.
Шпак Яцко 200.
Шпот Матій 266.
Шуґера 305.
Шульга Василь 247.
Шумада Тимко 310.
Шус Стефан 217.
Шуткевич Вартоломей 184.
Шушман Хведько 310.
Щавіньский Андрій 157. — Станіслав, любачівський войський 3, 8.
Щербан Дида 161. — Іван 274.
Щирбіцова 116.
Щуцкий Вартоломей 223.
Йозвик Тома 309.
Йозвиків Андрусь 310.
Йозефовичева Ядвіґа 110.
Йолоп Старий 204.
Йолупів Грицько 204.
Йона, Жид.
Єгиптянин 44.
Єзуїти 39, 90, 140.
Єлисавета 113, 114.
Єльонек Ян 110, 111, 119.
Ємєліта Тома 229.
Єндржейович Захар 117.
Єнджейова 119.
Єндрусь 284.
Єней 41.
Єремія, пророк 66.
Яблоновский Ян Станіслав 155, 178, 218, 236, 294.
Яблончук 270.
Яблоньский Александер 263.
Явецкий Василь 59.
Яворский Василь 16. — Стефан 242.
Явор Стець 305.
Яловецкий Іван 269. — Каспер 109.
Яківців Іванко 256. — Федір 256. — Федорко 305.
Якіс 280.
Яким 154, 268. — Отаман 214.
Якимець, ватаман 175.
Якимів Михайло 215.
Якимова 113.
Якимчиха 305.
Якимців Іван, Лучка 175.
Яковець 304.
Яковів Лукач 219.
Яковович Микола 118.
Яковичів Іван 305.
Яковска Анна 224.
Яковский Александер 224.
Якубків Василь 59.
Якубова 116.
Ямник Яцко 277.
Ян 114, 119. — Казимир, король 128, 129, 171, 172, 182, 183, 205, 261, 262, 269, 272.
Янецкий Хризостом, рогат. декан 186, 188.
Янїций 114
Яників Павло 187.
Яничари 61.
Янкович Каспер 111, 114.
Янковский Тома 143, 144, 197, 298, 311.
Янова 113, 114.
Янух Іван 310.
Янчевский Матіяс 67, 68, 71.
Янцкевич Ян 114
Ярема, отаман з Грабівки 177.
Яремин Хома 305.
Яремка Дудка 176.
Яремків 177, 252. — Павло 300
Яремко 249, 256, 310.
Яремянків Грицик 196.
Яженчек Ян 117.
Ярмол Савка 277.
Яртим 34.
Ярошук Андрушко, Петро 310
Ярчишин Юрко 303.
Яселків Федір 256.
Ясїньский Александер 185. — Фелїкс 304. — Ізабеля 68. — Катерина 185, 252.
Яскольский 39.
Ясьонка Ян 234.
Яців, піп 235. — Прокіп 305.
Яцків 173, 239. — Ісай 305. — Степан 288.

Яцко 113, 114, 167.
Яцкович Андрій 305.
Яцуревич Андрій 305.
Яцурович Іван 215.
Яць 245, 250, 258, 215, 226.
Яшовский Евзебій 241, 244, 215.
Юда Гриць 301.
Юданів Ігнат 204.
Юдин Гриць 301.
Юзепеня Іван 279.
Юрців Унерко 292.
Юзь Максим 250. — Іван, Панько 250. — Федір 250.
Юзьків 204. — Іван 287. — Сень 266. — Філь 266.
Юзькович Петро 215. — Прокіп 215, 242.
Юзьковичів Михайло 215. — Федір 305.
Юлій Цезар 55.
Юрій, піп 276.
Юрків Михайло 178.
Юрко 262.
Юркович Розна 178.
Юркович Розна 178.
Юровята Іван і Фекура 177.
Юрців Мацько 292.
Юсевич Прокіп 177.
Ютаників Яків 279.
Ютвинич Степан 45, 47, 50, 53.
Ютишин Степан 235.
Юхнович Ян 117.
Юцко Яцко 278.
Юшко Мись 278.

ПОПРАВКИ.

Сторона:	Рядок:	Надруковано:	Має бути:
5	13 д.	Karukowa	Karnkowa
20	12 д.	Władystawowi	Władysławowi
45	8 д.	vinculus	vinculis
47	3 д.	comprehenad (sic) ultis	comprehen(sis) adultis
68	16 д.	w Dolinie	w dolinie
85	11 г.	myslę	myslą
106	14 д.	22 octobris	27 octobris
143	13 г.	denastationem	deuastationem
152	10 д.	Karmowa (так у акті)	мабуть Korniowa
154	9 д.	Orarczyszyn	Ozarczyszyn
159	1 г.	Голищи	Хотищи
„	11 д.	Hołyniec	Hotyniec
168	14 д.	eoudemque	eundemque
176	8 д.	Kowłanicz	Kowtanicz
„	6 д.	Balnirzuw	Balwirzuw
177	6 г.	Hoczewka	Hoszewka
„	9 г.	Iusiewicz, wataman	Iusiewicz wataman,
„	17 д.	Raykowiczow	Czaykowiczow
187	3 г.	summun	summum
„	8 г.	iude	inde
188	10 г.	concinnatann	concinnatam
210	13 г	kiąg	ksiąg
219	3 г.	Голищ	Голині
223	14 г.	Zazur	Łazur
227	14 д	Katusze	Kałusze
230	15 д.	detestando	detestanda
„	14 д.	euincendo	euincenda
232	5 г.	suppellectiii	suppellectili
235	14 г.	Ryndiowy	Rynkowy
236	4 г.	одвинив	обвинив
241	2 г.	Димитова	Димидова
242	8 г.	Zukiew	Łukiew
243	12 г.	capidaneatus	capitaneatus
245	13 г.	Indaeorum	Iudaeorum
247	7 д.	securo habito	secura habita
250	10 г.	Жирові	Журові
256	11 д.	Дичковець	Бичковець
257	14 г.	Dyczkowce	Byczkowce
„	17 г.	„	„
258	11 д.	Велдїжа	Вербіжа
265	2 г.	bones	boues
272	3 д.	condistamine	condictamine
274	14 г.	Iwanem	Ioanem
275	12 г.	Середнооï	Середньої
„	17 г.	od	ad
279	15 д.	Tuhluzow	Tuhlukow
280	14 д.	Стритинського	Струтинського
„	5 д.	Mowosielskich	Nowosielskich
295	3 г.	подарки	податки
311	15 д.	шляхтиців	шляхтичів
315	1 г.	łonu	łanu
316	16 д.	exazdet	exardet
224	14 д.	dicunarum	diuinarum
341	14 г.	Zophio	Zophia

КНИГАРНЯ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

у Львові, ул. Академічна ч. 8

має на складі меж иншими отсї книжки:

Байда П. (Нїщинський) Гомерова Одиссея 2 томи	2·20 зр.
Верхратский Ів. — Начерк соматольоґії	1·50 „
Грушевський М. — Виїмки з жерел до істориї Украіни-Руси, ч. I, до пол. XI в.	1·00 „
— Останнї романи Г. Сїнкевича	—·20 „
— Вступний виклад з істориї давньої Руси	—·10 „
— Розвідки й материяли до істориї Украіни-Руси ч. I і II . . .	2.00 „
Драгоманов М. — Листочки до вінка на могилу Шевченка . . .	—·10 „
— Старі хартиї вільности	—·30 „
Етноґрафічний збірник т. I, II, III і IV по	1·50 „
Жерела до істориї Украіни-Руси, т. I. — Люстрациї королївщин в землях Галицькій і Перемишльській	2·00 „
— т. II Люстрациї королївщин в землях Перемишльській і Сяноцькій .	2·00 „
— т. IV Галицькі акти з р 1648—9	2·00 „
Житє і Слово, вістник літератури, істориї і фольклюру, рік 1 і 2 по 5, р. 3	2·50 „
Заклинський Ром. — Чи можна Федьковича Косованом звати? . . .	—·20 „
Заневич — Знесенє панщини в Галичинї	—·50 „
Записки наукового товариства імени Шевченка т. I—XXII по 1·50 зр.; комплети I—XX по	24·00 „
Збірник фільольоґічної секциї т. I: Т. Шевченко, хроніка його житя, т. I., нап. О. Конишский, 1·50 зр., на ліпшім папері	2·00 „
Збірник математично-природописно-лїкарської секциї, т. I і II по . . .	1·50 „
„Зоря“ письмо літературно-наукове р. III, V. VI без Бібліотеки по .	3·00 „
„ „ „ „ р. VIII, IX, X і XI по . . .	5·00 „
„ „ літературно-наукове ілюстроване р. XII, XIII, XIV, XV, XVI і XVII по	6·00 „
Руська історична бібліотека:	
т. I. С. Качала — Коротка істория Руси	1·20 „
т. II М. Костомарова — Дві рус. народности, Федеративні засновини, Нарис народ. істориї	2·00 „
т. III і IV Д. Іловайський — Княжий период Украіни-Руси . .	3·40 „
т. V М. Смирнов — М. Дашкевич — І. Шараневич Монографії до істориї Украіни-Руси	1·50 „
т. VI Антонович Вол. і Іловайський Д. — Істория великого князївства литовського	1·60 „
IX—XII М. Костомарова — Богдан Хмельницький	6·40 „
XIII — Гетьмановане Виговського і Ю. Хмельницького	1·60 „
XIV—XVI — Руїна	4·20 „
XVII—XVIII М. Костомарова Мазепа і Мазепинцї, В. Антоновича Останнї часи козачини на Правобережі	3·30 „
XIX Розвідки про народні рухи на Украіні-Руси в XVIII в. . .	1·80 „
Калитовський Ом. Др. — Материяли до літератури апокрифічної . . .	—·35 „
Кельнер Л. Др. — Істория педаґоґії	—·60 „